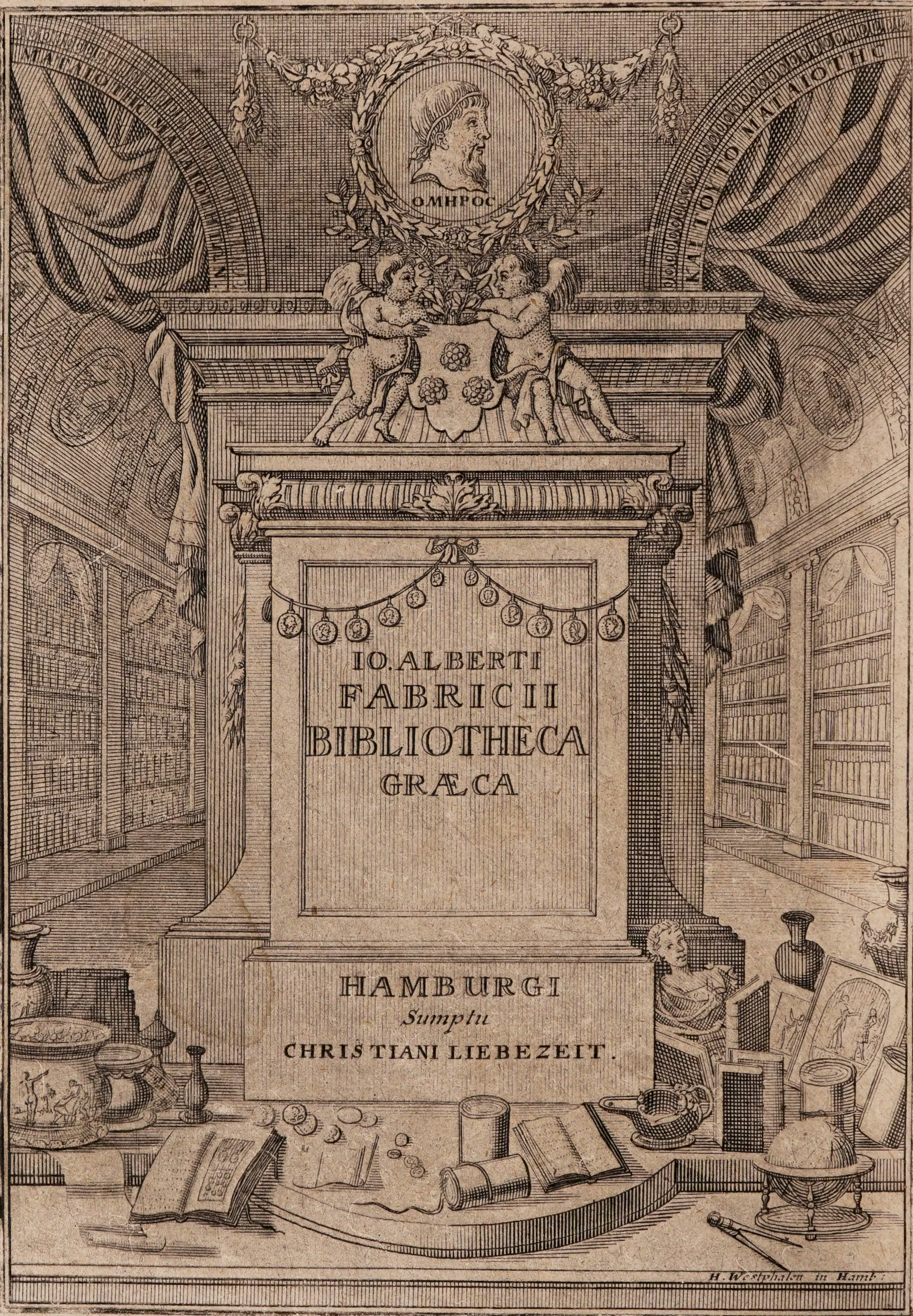

ΟΜΗΡΟϹ
IO. ALBERTI
FABRICII
BIBLIOTHECA
GRÆCA
HAMBURGI
Sumptu
CHRISTIANI LIEBEZEIT.
H. Westphalen in Hamb.

JO. ALBERTI FABRICII,
SS. Theol. D. & Prof. Publ.

Alex Fraser Tytler

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ
LIBRI IV. PARS ALTERA

Qua præter ſcriptores de Numerorum doctrina & alios nonnullos Philoſophos, recenſentur Rhetores ac Sophiſtæ, Lexicorumque veterum Græcorum notitia traditur.

Accedunt præter nonnulla hactenus inedita, DEMOCRITI & ANATOLII de Sympathiis & antipathiis, interpretatione & commentario illuſtrata, & PTOLEMÆI ASCALONITÆ de differentia vocum Græcarum, Specimenque Gloſſarii MS. νομικȣ͂, PORPHYRIUS de Vita ſcriptisque Plotini, cum brevibus notis: LONGINI de metris fragmentum, & LUCÆ HOLSTENII V.C. Diſſertatio de Vita & ſcriptis Porphyrii.

HAMBURGI
Sumtu CHRISTIANI LIEBEZEIT,
ANNO M.DCCXI.

Nobilissimo, Amplissimo atque
Consultissimo Viro

PAULO DRAING,

J. U. L. & Reip. Hamburgensis
Senatori,

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

Dabis veniam, VIR AMPLISSIME, quod præsentem novum hunc librum meum arida modo pumice expolitum ad Te potissimum deferre, Tuo submittere patrocinio, & inscripto Nobilissimo Nomine Tuo veluti pulchro auspicio ornare ac commendare audeo. Ea fuit à longo jam tempore Tua in me tamque insignita benevolen-

tiæ, ut omnibus officiis colendam illam mihi esse jampridem intelligam, ni velim esse ingratus, itaque jamdudum optavi proficisci à me posse perfectius aliquod atque exquisitius munus, quo meam possem in te voluntatem & observantiam demonstrare. At cum nec in me sit dare majora quam ingenii tenuitas permittit, & in Te certet cum humanitate æquitas, ut animum dantis magis quam muneris exiguitatem Tibi ducas respiciendam esse, sperare imo confidere licet in bonam partem à Te iri acceptum, quod à me jam Tibi offertur. Quod si nullæ mihi essent privatæ rationes observandi Tui, attamen fugere me ac præterire non poterat singularis virtus Tua & honestas, omnium celebrata vocibus, & justi atque æqui constans illud & illibatum studium consociatum cum summa comitate, quod toti Civitati facit ut sis in oculis & amore,

atque

atque commemorato nomine tuo integritatis ipsius jucunda cogitatio menti oboriatur audientis. Unde factum quoque est ut fortunam, cum illa nescio quomodo nuper vellet innocentissimæ dignitati Tuæ insultare, mox puduerit erroris sui, ut cum longe majore gloria paulo post Te bonis omnibus incredibiliter lætantibus in integrum rursus restituerit, quàm si affligere ausa nunquam fuisset. Neque calumniæ ipsi facile sit invenire quod de te sinistri fingat ac mentiatur, adeo omnibus constat de tua in DEUM *pietate, de fide ac mansvetudine in universos, nec minus de industria in rebus gerendis ac prudentia. His in virtutibus ut vestigio Tuo insistentes Patriæ sistas etiam filios tuos, par illud fratrum exoptatissimum, ac probissimæ indolis, non modo quam diligenter in omni genere salutaris ac liberalis doctrinæ, nec, quæ* DEI *est gratia,*

 sine

ſine benedicto ſucceſſu eos curas inſtitui, ſed ipſe potiſſimuum eis præis hortatione & exemplo, in quod ſi ut faciunt porro intueri pergant, non Tu magis quam Reſp. ſibi de illis olim gratulari, & ex eorum virtute ac ſapientia fructus uberrimus ad publicam utilitatem redundare poterit. Quod ut certiſſimum præmium curarum ac meritorum tuorum feras vivens ſpiransque, & felici ſenectuti tuæ integra valetudine rebusque publice ac privatiam lætis hoc veluti corollarium ſuperaddatur, omnibus votis à benigniſſimo Numine contendo. Scripſi Hamburgi VII. Cal. April. Anni Chriſtiani cIↃ IↃccxI.

AD LE-

AD LECTOREM.

VEreor, Lector optime, promiſſi mei, ſi qua fuit, gratiam expectatione jam triennii conſumtam: cum Auſonio tamen in ſecundis habeo, non fefelliſſe. Ecce igitur partem Tibi alteram libri quarti Bibliothecæ Græcæ, quantam perficere temporis rationes mihi permiſerunt. Hæ ſi tuliſſent, conſtitueram ſane nonnulla adjungere, quæ in librum quintum vel ſextum jam à me rejici oportuit, vel ſeparatim à me edi in lucem erit fortaſſe latius. Nimirum Theologumena Arithmeticæ Jamblichi (ut mihi perſuaſi) auctoris, latina verſione mea & notis illuſtrata annectere volebam, quæ ſeorſim nunc vulgaturum me ſpero. Quinto autem vel ſexto libro hæc inſerentur capita, quæ ab hoc quarto divulſa eſſe fateor:

1. *De magno Suidæ Lexico, & de aliis lexicis Hiſtoricis valiusque generis, tum deperditis, tum ineditis, ut Photii, Zonaræ, &c.*

2. *De Lexicis Etymologicis, Magno, aliisque. De Jo. Philoponi & aliorum ſyllogis ad calcem theſauri H.Stephani & aliorum Lexicorum Græcolatinorum ſubjici ſolitis. De Gloſſariis Græcis & Græcolatinis editis atque ineditis. De lexico Nucerini Epiſcopi, Varini Phavorini Camertis, & præcipuis recentioribus Lexicis atque Gloſſariis tum Græcis tam Græcobarbaris & hodiernæ Græciæ idiomata illuſtrantibus.*

3. *De Grammaticis Græcis ab Aldo editis, Apollonio Dyſcolo, Herodiano aliisque, tum de Hephæſtione. De Herodiano item Hiſtorico, qui à Grammatico diverſus fuiſſe probatur.*

4. *De Dionyſii Thracis arte Grammatica MS. & commentariis in illam Græcorum ineditis. Catalogus Grammaticorum ineditorum. Ex deperditis Grammaticis quorum infinitus numerus, centuriæ aliquot ordine litterarum recenſitæ.*

5. De

5. *De ſcriptoribus Græcis usque ad Conſtantinum M. Chriſtianis, & indices ſcriptorum in univerſis illis quotquot editi exſtant, allegatorum.*

In indicibus ſcriptorum, quos in hoc etiam volumine non paucos habes, quædam interdum admiſi, ubi proprie ſcriptum nullum auctoris allegatur, ſed quæ ad notitiam litterariam mihi tamen facere videbantur, licet àlioqui fateor rectius ea ad indices rerum ſpectaſſe, ſed quales exhibere à meo inſtituto alienum fuit. Illam igitur qualemcunque, ſive libertatem ſive culpam ut feras, vel condones mihi, ab æquitate tua peto. Equidem omnem opto operam impendere, ut quam primum quæ reſtant operis partes typis exſcriptæ ſubſequantur, & confido intra brevius tempus duos reliquos libros me daturum, quam altera hæc libri quarti pars editionem morata eſt. Tu interim, fave laboribus noſtris, optime Lector, & Vale.

INDEX CAPITUM
partis secundæ, Libri IV.

ne &

BIBLI-

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ LIBRI IV. PARS ALTERA.

CAPUT XXII.

De NICOMACHO Geraseno, & Auctore Theologumenon Arithmeticæ, de DIOPHANTO atque aliis Scriptoribus qui disciplinam numerorum tradiderunt.

Nicomachi Geraseni ætas. 1. *alii Nicomachi.* 2. *Nicomachi Geraseni institutio Arithmetica* 3. *Musica.* 4. *Index Scriptorum à Nicomacho allegatorum.* 5. *Scripta Nicomachi deperdita.* 6. *De Theologumenis Arithmeticæ.* 7. *Index Scriptorum in illis allegatorum.* 8. *De Diophanto Alex.* 9. *Ejus Arithmeticorum problematum VI. libri.* 10. *Editiones.* 11. *Alii Diophanti.* 12. *Alii scriptores de numeris Græci editi,* 13. *inediti.* 14. *deperditi.* 15.

I.

NICOMACHUS è Geraſa Arabiæ urbe *a*) Philoſophus Pythagoricus, *b*) non fuit antiquior Platone, ut viſum Joſepho Blancano in Chronologia Mathematicorum, ſed longe junior, cum nullam ipſius mentionem faciat in Arithmeticis Muſicisque Theon Smyrnæus, qui Plutarchi æqualis fuit, ipſe vero Nicomachus lib. I. Enchiridii Harmonici meminerit non Platonis modo & Eratoſthenis, ſed & Thraſylli *c*) Mathematici, qui Auguſto ac Tiberio

a) Gergaſenum Nicomachum vocare malunt nonnulli. Nimirum eadem urbs dicta Γέρασα quæ antea Γεργασεί, ut docet Euſebius de locis Hebr. p. 119. edit. Bonfrerianæ: Confer Clariſſ. Grævii lectiones Heſiodeas cap. 16. & H. Valeſium ad Ammianum XIV. 8. Origenes quidem p. 131. in Matth. Gergaſam Palæſtinæ à Geraſa Arabiæ diſtinguit. Sed fuit & altera Geraſa Syriæ Cœles, cujus meminere Stephanus Byz. & Ptolemæus, quamque Nicomachi noſtri fuiſſe patriam omnes unanimiter aſſeverare affirmat Abr. Berkelius ad Stephanum p. 296. Sed neminem certe veterum hoc affirmare video. Itaque malo aſſentire antiquo ſcriptori (non Jamblicho, in cujus commentario per Tennulinum edito nihil tale legitur, ſed Johanni Philopono vel Aſclepio Tralliano) qui patriam Nicomachi ſcribit Geraſam finitimam Boſtræ in Arabia. Γερασηνὸς δὲ λέγεται ἀπὸ τῆς πόλεως ἧ ὄνομα Γέρασα. Ἔστι δὲ περὶ Βόστραν καὶ Ἀραβίαν (Γυψαρίαν legit Berkelius, forte ſcribendum Βόστραν τὴν Ἀραβίας.) Porro in Photii etiam Codicibus Γερασηνὸς vocatur Nicomachus, non Γεργασηνὸς, quod affirmat Vir præſtantiſſimus p. 81. lect. Heſiod.

b) Porphyrius apud Euſeb. VI. 19. Hiſt. & Nicephorum V. 13. Nicomachum jungit Moderato, & teſtatur Origenem horum aliorumque ἐν Πυθαγορείοις ἐλλογίμων ἀνδρῶν lectione delectatum fuiſſe. Pythagoreum quoque vocat Pappus Alex. lib. 3 collect. Matheſ. pag. 19. ubi e libro 2. Iſagoges Arithmeticæ Nicomachi refert medietates proportionum, & Marinus in Vita Procli c. 28. quem ſomnio eductum narrat Nicomachi Pythagorei animam ſibi contigiſſe.

c) Nicomachus lib. I. Enchirid. Harmon. p. 24. καὶ προσεκτησόμεθα τὴν τοῦ Πυθαγορικοῦ κανόνος κατατομὴν ἀκριβῶς κατὰ τὸ βούλημα τοῦ διδασκάλου συντετελεσμένην, οὐχ ὡς Ἐρατοσθένης παρήκουσεν ἢ ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ, ἀλλ' ὡς ὁ Λοκρὸς Τίμαιος, ᾧ καὶ Πλάτων παρηκολούθησεν ἕως τοῦ ἑπτακαιεικοσιπλασίου. Diviſionem Muſici Canonis ex mente Thraſylli habes apud Theonem Smyrnæum c. 35 36 37. Muſic. p 137---145. Laudat Thraſyllum iterum c. 2. p. 74. περὶ τῆς ἐν ὀργάνῳ αἰσθητῆς ἁρμονίας. Equidem Thraſylli cujusdam Muſici ac Poëtæ antiqui patria Phliaſii mentio apud Plutarchum de Muſica p. 1137. atque hunc à Nicomacho laudari putabat doctiſſimus Jonſius p. 224. Sed ſcripſiſſe illum minus conſtat, itaque veriſimilius eſt intelligi Thraſyllum Mendeſium, multarum artium ſcientiam profeſſum & Platonicæ ſectæ addictum, quem Tiberius

Tiberio imperante floruit: quin libro altero memorat Claudium Ptolemæum *d*) clarum Antonini Pii temporibus, nisi cum Marco Meibomio V.C. affirmare velis verba illa de Ptolemæo esse à recentiore manu, præsertim cum Enchiridion Harmonicum integrum libro primo absolvatur, & quæ libri secundi vice subjunguntur, tantum excerpta sunt ex majore ut videtur opere Musico, quod pluribus libris Nicomachus post Enchiridion concinnarat. Cæterum Claudio Ptolemæo suppar fuit *Apulejus* Madaurensis, qui Nicomachi Arithmeticem latine converterat teste Cassiodoro de Arithmet. ex quo idem tradunt Isidorus Hisp. lib. 3. Originum c. 2. & Beda libro de computo, aliique. Unde constat quoque Nicomachum seniorem è cujus schedis *Vitam Apollonii* descriptam à Tascio Victoriano memorat Sidonius Apollinaris VIII. 3. Epist. diversum à nostro esse, etiam Philostrato cujus Codices emendavit ac recensuit *e*) juniorem: nec quicquam videtur obstare quo minus hic Sidonio memoratus idem sit cum *Virio Nicomacho Flaviano* *f*) præfecto prætorio Italiæ A. C. CCCXCI. ad cujus filium Nicomachum Flavianum totus liber secundus & ad filios totus sextus Epistolarum Symmachi extat.

II. De aliis Nicomachis Svidam, Meursium, *g*) & Jo. Jonsium *h*) consulere lector poterit, dum mihi interim sufficiet brevi-

rius in coontubernium adscivit Astrologicis ejus divinationibus usus, de quo nota loca Svetonii August 99. Tiber. 14. & 62. Calig. 19. Taciti VI. Annal. 20. seq. Dionis sive Xiphilini p. 555. sq. & 638. Zonaræ, Cedreni &c. Schol. Juvenalis VI. 576 Themistii Orat. V. p. 63. VIII. p. 108. XI. p. 145. Allegatur etiam Thrasyllus à Porphyrio ad tetrabiblon Ptolemæi p. 189. Achille Tatio ad Aratum c. 16. & 19. & Plinio plus uno loco: tum inter eos qui Pythagorica & Platonica dogmata exposuerunt à Porphyrio in Vita Plotini. Ejus Ægyptiaca allegat præter Stobæum Plutarchus de flum. in Nilo. Ex his petitæ fortassis observationes Chronologicæ quas Thrasyllo auctore laudato refert Clemens I. Strom. p. 335 Librum III. περὶ λίθων & Τραγικὰ citat Plutarchus de flum. in Strymone. Digessit & libros Democriti ac Platonis in tetralogias, de quibus è Laërtio alibi dicere me memini. Ἐν τῷ περὶ τῶν ἑπτὰ τόνων citatur Thrasyllus à Porphyrio in Ptolemæi Music. p. 266. De aliis Thrasyllis vide si placet Jonsium. III. 3.

d) Nicomachus lib 2. Harmon p 36. ᾧ δὴ καὶ Πτολεμαῖος συναρέσκεται &c. Respicit Ptolemæi Musicor. lib. 2. c. 9.

e) Vide Sirmondum ad Sidon. & quæ infra c. 24. ubi de Vita Apollonii à Philostrato scripta.

f) Confer de hoc Thomæ Reinesii Inscriptiones p. 79. & Epistolas ad Hofmannum p. 624. Jac. Sponii Miscellanea eruditæ antiquitatis p. 123.

g) Meurs. notis ad Nicomachi manuale Harmonic.

h) Jons. de scriptoribus Hist. philos. III. 13.

ter perstrinxisse hos tredecim vel quatuordecim à duobus vel tribus, quos jam commemoravi, diversos, fuit enim

1) Nicomachus Medicus antiquissimus, Machaonis F. de quo Suidas & in Messeniacis Pausanias p. 287. & 353. seq. qui divinis affectum honoribus fuisse auctor est.

2) Nicomachus Stagirita, ex prioris posteris, Aristotelis parens, Regis Amyntæ Archiater, teste Ammonio in Philosophi vita. Hic ἰατρικῶν sex libros & unum φυσικῶν scripsisse à Suida traditur.

3) Nicomachus Atheniensis, quo Archonte Olymp. CVIIII. 4. Cometam visum narrat Aristoteles lib. I cap. 7. Meteorolog.

4) Musicus antiquissimus, Nicomachus, Ismeniæ, (atque adeo Platonis ut observatum Jonsio) æqualis, de quo adi Plinium XXXVII. 1.

5) Nicomachus Aristodemi F. pictor, de quo loca Ciceronis, Vitruvii, Plinii, Plutarchi, Serviique ac Stobæi congessit Franciscus Iunius in Catalogo artificum p. 134. Cæterum dubito fueritne is auctor Elegiæ περὶ ζωγράφων, è qua hos versus de pictore Apollodoro refert Hephæstio in Enchiridio p. 14.

Οὗτος δή σοι ὁ κλεινὸς ἀν' Ἑλλάδα πᾶσαν Ἀπολλόδωρος· γινώσκεις τοὔνομα τοῦτο κλύων.

Pictorem certe Nicomachum hunc Hephæstio non appellat, sed ejus testimonio inter probatissimos poëtas utitur.

6) & 7) Nicomachi Tragici duo, ex Alexandria Troadis alter, alter Atheniensis. De utroque dixi lib. 2. c. 19.

8) Nicomachus Comicus, quem Rhythmicum Athenæus VIII. p. 364. vocat, & cui dramata quædam Pherecrati ab aliis tributa Eratosthenes adscripsit, ut notavi supra lib. 2. c. 22.

9) Nicomachus filius Aristotelis, cui Pater Ethica sua inscripsit. Hunc Suidas ait & ipsum scripsisse ἠθικῶν libros sex, & de Patris sui Physica Acroasi. Dixi de illo supra lib. 3. c. 6. §. 29. & c. 11.

10) Nicomachus γραμματεὺς, legum Solonis, quæ describendæ ei fuerunt commissæ, corruptor, contra quem extat Lysiæ Oratio XXIX.

11) Nicomachus qui in conjurationem adversus Alexandrum consentire recusavit. Plutarch. Alex. p. 692. Curtius VI. 7. Diodorus Sic. XVII. p. 604.

12) Nicomachus Zenobiæ Reginæ ab Epistolis, de quo Vopiscus in Aureliano c. 27.

13) Senator Consularis Romanus Mænus Falconius Nicomachus, cujus idem Vopiscus in Tacito Imp. mentionem facit c. 5.

14) Aruntius Nicomachus, Archon primus secundùm apud Temenothyrenses, in veteri numismate apud illustrem Virum Ezech. Spanhemium Tom. I. p. 258. de V. & P. Numism.

III. Ut ad Nicomachum Gerasenum revertamur, extant ejus ἈΡΙΘΜΗΤΙΚΗ͂Σ i) ἘΙΣΑΓΩΓΗ͂Σ, *Arithmetices institutionum* sive *introductionis in numerorum disciplinam libri II.* quos Græce excudit Christianus Wechelus Paris. 1538. 4. Latine olim verterat *Apulejus*, cujus versio intercidit: Et *Boëthius*, quem laudat Cassiodorus lib. 1. Variar. Epist. 45. Extantque adhuc libri duo Arithmetices *Boëthii*, quæ pro liberiore versione Nicomachi haberi possunt, quem nominetenus laudat p. 1323. & 1341. quanquam non hanc Isagogen solum, sed & alterum majus Nicomachi opus Arithmeticum, quod temporum injuria amisimus, simul consuluisse & in compendium misisse videtur. *Ea*, inquit in præf. *quæ de numeris à Nicomacho diffusius disputata sunt, moderata brevitate collegi. Et quæ transcursa velocius angustiorem intelligentiæ præstabant aditum, mediocri adjectione reseravi, ut aliquando ad evidentiam rerum nostris etiam formulis ac descriptionbus uteremur.* E Græcis certatim hanc Nicomachi Isagogen illustrarunt *Heronas*, cujus ὑπόμνημα εἰς τὴν Ἀριθμητικὴν εἰσαγωγὴν laudatur ab Eutocio in Archimedis 2. de spæhra & cylindio p. 28. *Proclus* Laodicenus, quem Suidas auctor est scripsisse εἰς τὴν Νικομάχου εἰσαγωγὴν τῆς Ἀριθμητικῆς. *Asclepius Philosophus Trallianus*, Ammonii discipulus (male *Trojanus* dicitur in Catalogo Codd. MSS. Bibl. Augustanæ p. 81.) & *Joannes Philoponus*, quorum commentaria scholiaque adhuc supersunt in variis Bibliothecis Angliæ, Italiæ, Galliæ, Belgii, Germaniæ: manu exarata etiam Lucæ Holstenii beneficio habentur in Johannea hujus Urbis Hamburgensis. Editionem utriusque promisit Jo. Fellus Oxoniensis Episcopus notis ad Eratosthenis Cribrum à Nicomacho servatum p. 42. Loca quædam ex Asclepii Commentariis Græce produxere Ismael Bullialdus ad Theonem pagin. 293. & Marcus Meibomius in Dialogo de proportionibus p. 82. & 186. qui p. 80. etiam specimen scholiorum Græcorum interlinearium profert. De Johannis Philoponi ἐξηγήσει vide Reinesii Epistolas ad Bosium p. 262. 266. *Jamblichus* denique, cæteris quos memoravi antiquior, cu-

 jus

i) Ἐισαγωγὴν videtur appellare Nicomachus ipse p. 30. 35. 44. 62. 64. 76. Photio quoque εἰσαγωγὴ dicitur Cod. 187. ubi tria diversa Nicomachi opera memorat, Theologumena Arithmetices, Arithmeticen uberiorem, & introductionem.

jus commentarius, libri quarti locum inter decem libros de ſecta Pythagorica olim occupans, Græce ex Codice Memmiano Regio Romanoque ſive Vaticano & Claramontano editus eſt cum Latina verſione & notis *Sam. Tennulii*, Arnhemiæ & Daventriæ A. 1668. 4. additis etiam *Joach. Camerarii* ad Nicomachi librum utrumque obſervationibus, ſymbolisque Arithmeticis, quæ una cum ejus libro de logiſtica & Græcis Latinisque numerorum notis lucem viderant Lipſiæ 1569. 8. Jamblichi judicium de Nicomacho quod p. 4. extat, quia præclarum eſt, non videtur omittendum: Εὑρίσκομεν δὴ πάντα κατὰ γνώμην τοῦ Πυθαγόρου τὸν Νικόμαχον περὶ Ἀριθμητικῆς ἀποδεδωκότα ἐν τῇ Ἀριθμητικῇ τέχνῃ. Ὅ,τε γὰρ ἀνὴρ μέγας ἐστὶν ἐν τοῖς μαθήμασι, καὶ καθηγεμόνας ἔσχε περὶ αὐτὸν τοὺς ἐμπειροτάτους ἐν τοῖς μαθήμασι. Καὶ ἄνευ τούτων τάξιν θαυμαστὴν καὶ θεωρίαν μετ' ἀποδείξεώς τε θαυμαστῆς τῶν ἐπιστημονικῶν ἀρχῶν ἐπιστήμην ἀκριβῶς παραδίδωσι. Omitto alia quæ in ejus laudem â Jamblicho ſcripta ſunt. Nam in Arithmeticis certe Nicomachus adeo omne punctum tulit, ut in proverbium etiam res abierit. Autor dialogi inter Luciani opera qui Philopatris inſcribitur p. 468. καὶ γὰρ ἀριθμέεις ὡς Νικόμαχος ὁ Γερασηνός. Itaque tanquam princeps auctor hujus diſciplinæ celebratur à Caſſiodoro, Iſidoro, Beda: Meminit & Boëthius Geometr. lib. 2 p. 1528. 1542. & Auctor altercationis Synagogæ & Eccleſiæ cap. 1. *Arithmeticam Samius Pythagoras invenit, Nicomachus ſcripſit.* Caſſiodorus in Pſal. I. *quicquid ab uno plus eſt, ſicut ait Nicomachus, jam fit numerabile.* Alanus AntiClaudiani libro 3. p. 74.

Hic pictura docet autores qui numerandi
Invenere vias, artem docuere, latentem
Produxere foras, fama coluere jacentem.
Illic Nicomachus prædicta ludit in arte
Et quaſi per numeros rerum ſecreta prophetat.

Ex Nicomachi Arithmeticis pleraque in opus ſuum de expetendis & fugiendis transtulit, atque adeo in libris tribus de Arithmetica latine interpretatus eſt *Georgius Valla* Placentinus, Venet. 1501. fol. In Actis Eruditorum Lipſ. A. 1691. p. 200. & T. 1. Supplementi p. 341. ſpes facta eſt *Johannem Baptiſtam Lantinum* V. C. ad præla paraſſe verſionem latinam Pappi Alexandrini de numeris & Arithmeticæ Nicomachi cum notis, in quibus Analyſin veterum Græcorum reſtituere eſt aggreſſus.

IV. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ἉΡΜΟΝΙΚΗΣ *Manuale Harmonices* libris II. editum eſt è Joſ. Scaligeri Codice *Græce* primum à *Johanne Meurſio*, Lugd. Bat. 1616. 4. una cum aliis Muſicis Ariſtoxeno & Alypio, & brevi-

brevibus notis. Deinde emendatius à *Marco Meibomio* V. C. qui usus fuit Codice per *Gerardum Langbainium* cum duobus MSS. Oxoniensibus collato, & latinam versionem notasque addidit, Amstelod. 1652. 4. Junctus est Nicomachus in hac quoque editione aliis Musicis Græcis, Aristoxeno, Euclidi, Alypio, Gaudentio, Bacchio & Aristidi Quintiliano de quibus jam dixi lib. 3. c. 10. Cæterum licet Vossius lib. de scientiis Mathemat. p. 94. Nicomachi manuale ab Antonio Hermanno Gongava latine translatum scripsit, secutus Gesnerum in Bibl. nunquam tamen illa versio lucem vidit. Prolixum ex hoc Nicomachi Enchiridio locum dissimulato ejus nomine ad verbum repetit Jamblichus lib. I. de vita Pythagoræ cap. 26. Secuti quoque Nicomachum sunt Boëthius libris de Musica, qui eum laudat p. 1383. 1392. 1406. 1418. tum Michaël Bryennius p. 364.

V. INDICULUS SCRIPTORUM aliorumrumque Virorum Clarorum, à Nicomacho memoratorum.

M. paginas editionis Græcolat. Enchiridii Harmonici, & A. paginas editionis Græcæ Arithmetices indicat.

Androcydes Pythagoricus A. lib. I. p. 5.
Archytas Tarentinus ἀρχόμενος τοῦ ἁρμονικοῦ A. lib. I. p. 5.
Aristoteles A. lib. 1. p. 36. lib. 2. p. 75.
Cadmus Agenoris F. lyræ repertor. M. lib. 2. p. 30.
Eratosthenes M. lib. 1. p. 25. Ejus κόσκινον sive cribrum A. lib. 1. p. 17. seq. Vide quæ de hoc Cribro Arithmetico dixi supra lib. 3. c. 18. §. 14.
Histiæus Musicus. M. lib. 2. p. 35.
Linus M. lib. 2. p. 29.
Mathematici & Physici. A. lib. 2. p. 58. οἱ νεώτεροι. p. 64. ὑπομνηματογράφοι καὶ αἱρετισταί. p. 75. οἱ παλαιοὶ φυσιολογεῖν ἀρχόμενοι. p. 59. 74. 76.
Musici canonis Pythagorici κατατομή. A. lib. 2. p. 72. M. lib. 1. p. 24.
Orphei lyra à Mercurio accepta M. lib. 2. p. 29.
Περσῶν προβλήσις A. lib. 1. p. 31.
Pherecrates Comicus in Chirone. M. lib. 2. p. 35.

Phi-

Philolaus M. lib. 1. p. 27. A. lib. 2. p. 59. 72. ὁ Πυθαγόρου διάδοχος ἐν τῷ πρώτῳ Φυσικῷ. M. lib. 1. p. 17.

Plato A. lib. 2. p 63. 75. M. lib. 1. p. 24. lib. 2. p. 36. ἐν τῇ Ψυχογονίᾳ A. lib. 2. pag. 40. M. lib. 1. p. 15. Respicit *Timæum* Platonis qui laudatur etiam A. lib. 1. pagin. 4. lib. 2. pagin. 59. *Libri de Republica* A. lib. 1. p. 6. lib. 2. p. 69. *XIII. de Legibus* M. lib. 2. p. 41. liber ille à quibusdam inscriptus φιλόσοφος, quia docet qualem esse oportet Philosophum. A. lib. 1. p. 6. Confer quæ notavi supra lib. 3. c. 1. num. XXXV. Πλατωνικὸν Θεώρημα. A. lib. 2. p. 67.

Poëta (Homerus) A. lib. 1. p. 21.

(Claudius) Ptolemæus. M. lib. 2. p. 36.

Pythagoras A. lib. 1. p. 3. lib. 2. p. 63. 75. M. lib. 1. p. 9. 10. lib. 2. p. 36. & 38. ubi Πυθαγόρας ὁμώνυμος respicit notum illud in aureis carminibus: οὐ μὰ τὸν ἡμετέρᾳ ψυχᾷ &c. Pythagorica definitio numeri paris A. lib. 1. p. 9. οἱ περὶ Πυθαγόραν καὶ σὺν αὐτοῦ διαδόχους. A. lib. 2. p. 56.

Pythagorici. A. lib. 2. p. 64. M. lib. 1. p. 8. οἱ ἀπὸ τῆς Πυθαγορικῆς διδασκαλείας M. lib. 1. p. 3.

Terpander lyræ inventor. M. lib. 2. p. 30.

Thamyris. M. lib. 2. p. 29.

Theophrastus Pierites, Musicus M. l. 2. p. 35.

Thrasyllus. M. lib. 1. p. 25.

Timæus Locrus. M. lib. 1. p. 24.

Timotheus Milesius, Musicus. M. lib. 2. p. 35.

VI. SCRIPTA NICOMACHI deperdita.

1. *Collectio Pythagoricorum dogmatum.* Syrianus in XII. Metaphys. p. 57. b. Hoc opus respicere videtur Jamblichus Nicomachum laudans in vita Pythag. c. 35. sect. 251. & Simplicius in 2. de cœlo p. 123. εἰ μὴ ἴσως ἡ τῶν ἐκκέντρων κύκλων ὑπόθεσις ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων ἐγνωσμένη ἦν, ὡς ἄλλοι τινὲς διηγοῦνται, καὶ Νικομάχῳ ἑπόμενος ὁ Ἰάμβλιχος. Liber Jamblichi quo hoc tradiderat intercidit & ipse, erat autem liber decimus περὶ Πυθαγορικῆς αἱρέσεως, cujus argumentum fuit περὶ Σφαιρικῆς atque Ἀστρολογικῆς.

2. *Libri de Musica.* Ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Μουσικῆς laudatur ab Eutocio in Archimedis 2. de sphæra ac Cylindro p. 28. Fuit enim hoc opus plenius ac copiosius Enchiridio Harmonices Nicomacheo quod habemus, & de quo supra dixi. Promittit illud Nicomachus ipse p. 3. συντάξω δέ σοι μείζονα καὶ ἀκριβεστέραν εἰσαγωγὴν πε-

ρὶ

περὶ αὐτῶν, καὶ πλήρη, * τὸ λεγόμενον συλλογισμῶν διηρθρωμένην καὶ ἐν πλείοσι βιβλίοις, καὶ διὰ τῆς πρωτίστης ἀφορμῆς ἀναπέμψω, ἔνθα αὖ διάγειν ὑμᾶς πυνθανόμεθα. Et p.13. Τούτων δὲ πάντων τοὺς καθ' ἕκαστον φθόγγους εὑρέσεις καὶ αἰτίας καὶ παραγωγὰς ὡς ἐγένοντο, καὶ πότε, καὶ ἐκ τίνος ἀφορμῆς, ἐν τοῖς κατὰ πλάτος ἀποδώσομέν σοι. ſimiliter p. 27. & in extremo libri: προσδέχου δὲ θεῶν ἐπιτρεπόντων πληρεστάτην τὴν περὶ αὐτῶν τούτων τεχνολογίαν αὐτίκα μάλα σοι ὑπ' ἐμοῦ πεμφθησομένην μετὰ τῆς πρώτης ἀφορμῆς. Ex illo pleniore opere Muſico fragmenta videntur ad nos perveniſſe, quæ ſub titulo libri ſecundi legi monui.

3. Θεολογούμενα ἀριθμητικῆς, *de numeris* ad varias res Theologicas, Phyſicas & morales applicatis ſpeculationum libri II. quorum argumentum perſequitur Photius Codice CLXXXVII. Ex iisdem plura afferuntur in libro ejusdem argumenti & tituli qui Iamblicho vel quocunque alio auctore Græce prodiit Pariſ. 1543. 4. De hoc mox infra dicturus ſum. Iam lubet obſervare quod Nicomachus ipſe ad illud opus ſuum lectorem remittit lib. 2. Arithmet. p.64. ubi de denario in variis rebus conſpicuo diſſerens, cum illarum quasdam enumeraſſet, addit: καὶ ἕτερα μυρία, ἃ κατ' οἰκεῖον τόπον ἐν ἑτέροις ὀψόμεθα.

4. Τέχνη Ἀριθμητική, *Uberior de numeris doctrina*, quam à Theologumenis Arithmeticæ & ab Iſagoge quæ exſtat diſtinguit Photius loco laudato: οὐχ ὥσπερ ἐν τῇ Ἀριθμητικῇ αὐτοῦ καὶ περὶ ταύτης εἰσαγωγῇ κ. τ. λ. Ex hac quoque fragmenta in Theologumenis Arithmeticæ extant, & nominatim è libro ſecundo p.33.43.

5. *Iſagogen* ſuam *in Geometriam* videtur allegare Nicomachus lib. 2. Arithmeticæ p.44. ἃ δὴ ἰδίως ἐν τῇ γεωμετρικῇ παραδίδοται εἰσαγωγῇ.

Nicomachus ἐν πρώτῳ περὶ ἑορτῶν Αἰγυπτίων laudatur ab Athenæo XI. p.478. noſter an alius hoc nomine, affirmare non audeo.

VII. Nicomacho non ab re ſubjunxerim Θεολογούμενα Ἀριθμητικῆς, ſive librum inſignem incerti ſcriptoris de iis quæ veteres, (Pythagorici maxime, hos enim numeris uſos ad res Phyſicas, Ethicas & Theologicas explicandas uti ſolitos, præter alios docet Jamblichus libro inedito de communi Mathematica ſcientia c.30. & 31. & Proclus

B lib. 1.

* Senſus horum verborum non eſt, ut doctus interpres vertit: *quaque plena ſit, ut proverbio dicitur, ratiocinationibus membratim diſquiſitis*. Quæſo enim quale hoc proverbium? Potius igitur hæc videtur eſſe Nicomachi ſententia: *quæ plenior ſit, & compendio hic dicta ratiocinationibus articulatim explicet.*

lib. 1. c. 4. Theol. Platon. notat, Ὀρφικοὺς διὰ συμβόλων, Πυθαγορείους δι ἀριθμῶν ὡς εἰκόνων τὰ θεῖα μηνύειν instituisse) Theologicè ac Philosophice de numeris speculati sunt. *Hoc præclarum Antiquitatis in eo genere monumentum ad manus nostras pervenisse, est quod nobis gratulemur*, inquit Meursius p. 7. libri de Denario Pythagorico ** quo libello vestigiis horum Theologumenon diligenter insistit, & loca non pauca illorum vicissim erudite illustravit. Prodiere hactenus semel tantum Græce Paris. apud Christianum Wechelum 1543. 4. adeo ut operpretium esset novam illorum editionem dari addita latina versione & necessariis castigationibus ac notis, quam operam non negabo fortassis infra harum litterarum studiosis, ubi otium se obtulerit. Nunc moneo illa MSta extare in Regis Christianissimi Codice 484. teste Labbeo in Bibl. nova MSS. p. 117. emendationesque in illum librum & fortassis latinam ejus versionem fuisse in Bibliotheca Renati Moreau, ut ex eodem Labbeo p. 213. conjicio. Equidem Theologumena illa partem e *Nicomachi* libris duobus ejusdem tituli & argumenti quos legit Photius Cod. 187. collecta esse, facile mihi persuaserim, at Nicomachi ipsius non sunt, qui nominetenus in illius plus simplici vice allegatur, sed nec *Theonis* ut existimo, etsi Gesnerus testatur se in Catalogo quodam legisse *Theonis Theologumena*, quo titulo ni fallor indicata sunt ea quæ ad Platonem ex disciplinis Mathematicis scripsit Theo Smnyrnæus, & partem Bullialdus edidit, nisi plane aliud fuit opus non de numeris sed de Diis & rebus Divinis, qualia extitere Theologumena *Aristotelis* de quibus dixi lib. 3. c. 7. Theologumena *Asclepiadis Mendesii* de quibus videndus Casaubonus ad Svetonii Augustum c. 94. & *Soficlis Attici* Theologumena quæ laudantur à Fulgentio lib. 3. Mytholog. Non absurda de cætero conjectura mihi videtur doctissimi Viri Thomæ Galei in notis ad Iamblichum de Mysteriis Ægyptiorum p. 201. qui Theologumenorum Arithmeticæ aucto-

** Recusus est Meursii Denarius Pythagoricus post editionem Lugd. B. 1631. 4. in Tomo IX. thesauri antiquitatum Græcarum Gronoviani. Conferendæ etiam Joach Camerarii Symbolæ Arithmeticæ, Petrus Bungus de Mysteriis numerorum, Kircherus T. 2 Oedipi Part. 1. class. 4. p 331. seq. & part. 2. sub init. Cornel. Agrippa libro 2. occultæ Philosophiæ. Spectat etiam huc Isidori Charisii Logothetæ Philyropolitani h. e. Johannis Christiani Langii, Lipsiensis, Professoris Giessensis Theologia in numeris, Francof. 1702. 4. de quo libro consulendæ Observationes Hallenses selectæ ad rem litterariam spectantes T. IV. Obs. 12. Ex antiquis vide Aphrodiseum ad 1. Metaphys. p. 17 seq. Sextum Empiriaum III. 18. Pyrrhon. Hypotypos. & IX. adversus Math. p. 424. seq. porphyr. 2 περὶ ἀποχῆς p. 188.

auctorem magna ex parte eundem *Jamblichum* esse suspicatur. Sane constat ei solenne esse scripta antiquiorum & singillatim Nicomachi delibare, & in commentario ad Nicomachi Arithmeticam p. 167. & 176. diserte librum ejusmodi de numerorum abditis rationibus, & de nominibus antiquis ab unario ad denarium usque κτ̀ τ̀ φυσικὸν λόγον καὶ τ̀ ἠθικὸν καὶ ἔτι πρὸς τούτοις τ̀ Θεολογικὸν promittit. Confirmat Galei conjecturam itidem quod in Codice Mediceo pluteo LXXXVI. 3. licet quatuor tantum libri de secta Pythagorica ex opere Iamblichi supersunt, tamen servati sunt hi tituli posteriorum quinque, V. de Physicis Arithmeticæ scientiæ, VI. de Arithmetica scientia quæ est in Ethicis, VII. de Arithmetica scientia quæ est in Divinis, VIII. de Geometria Pythagorica & IX. de Musica Pythagorica.

VIII. INDEX SCRIPTORUM in Theologumenis Arithmeticæ allegatorum.

IX. DIOPHANTUS Alexandrinus licet ab aliis ante CHRISTUM natum vixisse * ab aliis Neronis vel Antoninorum tempora attigisse traditur, tamen quando vixerit incertum reliquit, nullius enim scriptoris, nullius rei meminit è quo tempus quod ingenio suo illustravit colligere possis. Annos natum fuisse LXXXIV. cum diem obiret, ex hocce gripho ejus Epitaphii cognoscitur, quod ex Anthologia inedita promit Bachetus in notis ad lib. V. p. 270.

Οὗτός

* Vide Voss. de scient. Math. p. 27. 341. 432. 464.

Οὗτός τοι Διόφαντον ἔχει τάφος, ὦ μέγα θαῦμα,
Καὶ τάφος ἐκ τέχνης μέτρα βίοιο λέγει.
Ἕκτην κουρίζειν βιότου Θεὸς ὤπασε μοίρην,
Δωδεκάτῃ δ᾽ ἐπιθεὶς μῆλα πόρεν χλοάειν.
Τῇ δ᾽ ἄρ᾽ ἐπ᾽ ἑβδομάτῃ τὸ γαμήλιον ἥψατο φέγγος
Ἐκ δὲ γάμων πέμπτῳ παῖδ᾽ ἐπένευσεν ἔτει.
Αἱ αἱ τηλύγετον δειλὸν τέκος, ἥμισυ πατρὸς
Τοῦ δὲ καὶ ἡ κρυερὸς μέτρον ἑλὼν βιότου.
Πένθος δ᾽ αὖ πισύρεσσι παρηγορέων ἐνιαυτοῖς,
Τῇ δὲ πόσου σοφίῃ τέρμ᾽ ἐπέρησε βίου;

Hic Diophantus habet tumulum, qui tempora vitæ
Illius mira denotat arte tibi.
Egit sextantem a) juvenis, lanugine malas
Vestire hinc cœpit parte duodecima. b)
Septante c) uxori post hæc sociatur, & anno
Formosus quinto d) nascitur inde puer.
Semissem e) ætatis postquam attigit ille paternæ,
Infelix subita morte peremptus obit.
Quatuor f) æstates genitor lugere superstes
Cogitur, hinc annos illius assequere.

Fuisse videtur idem Diophantus, in cujus Ἀστρονομικὸν κανόνα scripserat olim (Suida teste) Hypathia Theonis Alexandrini filia. Pythagoræ & Euclidi jungitur a Johanne Hierosolymitano in vita Johannis Damasceni, ubi Damascenum & Cosmam affirmat ita in Arithmeticis profecisse, ut Pythagoras & Diophantus; in Geometricis ut Euclides: Ἀναλογίας δὲ ἀριθμητικὰς ἔτως ἐξήσκησας ἐυφυῶς, ὡς Πυθαγόρας καὶ Διόφαντος.

X. Editi sunt è libris XIII. quos scripserat ad *Dionysium*, nescio quem (Τιμιώτατον Diophantus appellat) & quos in Vaticana MStos asservari jam pridem testatus est Ioannes Regiomontanus Præf. in Alfraganū,

 pro-

a) 14. annos.
b) 7.
c) 12.
d) 5.
e) 42.
f) 4.

Summa 84.

problematum *Arithmeticorum libri VI.* & *de numeris* polygonis ſive *multangulis liber I.* Mira ſubtilitate excogitatas quæſtiones ſubtilius reſolvit nova ratione Analytica, quam ipſe ante ſe ignoratam profitetur, recentiores à Gebro Arabe Algebraicam appellant & Arabibus tanquam inventoribus falſo tribuunt, cum hi illam utique à Græcis, ut alia pleraque acceperint. Libro ſexto Arithmeticas ſuas ſpeculationes etiam ad Geometriam applicare incipit exemplo Euclidis, quem præter rem eo nomine reprehenderunt Viri doctiſſimi. Libri V. quæſtio 23. metro ſive Epigrammate Octaſticho continetur, unde Bachetus anſam illo loco ſumſit ex inedita Anthologia XLV. ejusmodi griphos Arithmeticos producendi atque interpretandi, ut notavi ſupra lib. 3. c. 28. §. 6. ubi etiam feci mentionem LXI. Epigrammatum Græcorum ænigmata jucunda Arithmetica continentium, quæ compoſuit cumque verſione & enodatione ſua edidit & Otii Sorani titulo proſcripſit vir eruditus Ioannes Laurenbergius, Hafniæ 1640. 4. Bachetus in notis ad Diophantum p. 196. illuſtrat etiam griphum Arithmethicum latini Epigrammatis, obvii in collectione veterum poëmatum Pithoeana, quod incipit:

Ut tot emantur aves, bis denis utere numis &c.

Vide & Anthologiam Epigrammatum Græcorum lib. 1. c. 46. f. 97. ſeq. ac *Maximi* Monachi (Planudæ) ſcholia Græca ante H. Stephani annotationes excuſa in edit. Wechel.

XI. Diophanti libri ſex cum Scholiis Græcis *Maximi Planudæ* in duos primores libros, atque liber Diophanti de numeris polygonis, collati cum Vaticanis Codd. & latine verſi à *Joſepho Auria* fuere in Bibliotheca Caroli de Montchall, teſte Labbeo in Bibl. nova MSS. p. 191. Poſt Auriam, cujus verſio adhuc inedita deliteſcit, eosdem Diophanti ſeptem libros, quos ab Andrea Dudithio acceperat, latine vertit, illaque lingua primus edidit, Planudæque ſcholia & ſua ipſius perdocta commentaria adjunxit *Guilelmus Xylander* Baſil. 1575. fol. Hinc præcipua laus eſt *Claudii Caſparis Bacheti* g) Meziriaci Sebuſiani, qui nova verſione & luculentis commentariis explica-

g) Qui non capiuntur libris ſtudiisque niſi quæ ſunt πρὸς τὰ ἄλφιτα, iis utique ſordebit Diophantus, ſordebunt Virorum doctorum in eum labores, quantumvis ingenioſiſſimi, quemadmodum Malherbius ex Bacheto amicis quibusdam comitantibus & opus tanquam utilisſimum extollentibus Diophantum ſibi offerente rogare non dubitavit *s'il feroit amender le pain?* Bælius Dictionar. Hiſtorico Tom. 3. p. 3132. ex Malherbii Vita.

plicatum Diophantum (præmissis tribus suis porismatum libris & subjecta de polygonis numeris appendice) Græce & Latine vulgavit Paris. 1621. fol. Xylandri observationes plerumque non aspernatus, Scholiasten vero Græcum nil fere nisi futilia & à Diophanti sensu prorsus aliena effutire observans. Non prætereundum quod ad lib. 2. qu 28. notat sibi videri sciolum quempiam è tredecim libris Diophanti eas quæ sibi viderentur in unum colligentem quæstiones, eos quos habemus sex Arithmeticorum libros consarcinasse. Verum hæc conjectura parum mihi quidem videtur verisimilis. Cæterum Bacheti observationes versioque servatæ sunt in editione Græcolatina quæ prodiit Tolosæ 1670. fol. adjunctas habens notas quasdam breves at subtiles & ingeniosas *D. Pauli de Fermat*, Senatoris Tolosani, præfixo ejusdem invento novo doctrinæ Analyticæ, quod ex Epistolis ejus ad se scriptis collegit *Jacobus de Billy* S. I. cujus Diophantus redivivus prodiit Lugd. 1670. 8. post vulgatum Paris. 1660. 4. librum quo rationibus Euclideis enodare problemata Geometrica instituit quæ Diophantus Algebraicis resolverat. Inedita *Joannis Pellii*, Britanni Matheseos in Gymnasio Bredano Professoris commentaria vehementer laudat Vossius de scientiis Matth. p. 37. Conferre etiam juvabit *Bacheti* ejusdem quem jam dixi librum Gallice vulgatum cui titulus *problemes plaisans & delectables qui se font par les nombres*. Lugd. 1612. 8. *Caroli Renaldini*, Patricii Anconitani Algebram veterem Diophanteam sive numerosam, Anconæ 1644. 4. *Raphaelis Bombellii* Algebram Italico sermone editam Bononiæ 1567. 4. qui sua problemata Diophanteis admiscuit: & *Guil. Oughtredi*, Etonensis Collegii Regal. Cantabrig. Socii Opuscula Mathematica Oxon. 1677. 8. in quibus libri tres primores Diophanti Algebraico more solvuntur. De ingeniosissimi *Ozanami* Diophanto vide Iohannis Wallisi Opera T. 3. p. 681. seq. Diophantum editum esse ab *Ism. Bullialdo* legi in Kœnigii Bibl. & Hendreichii pandectis Brandeb. sed nunquam vidi, neque alius quisquam ut puto. Quanquam extat opus Bullialdi subtilissimum à Diophantei argumento haud abludens de Arithmetica infinitorum libris VI. Paris. 1682. fol.

Harmonica Diophanti quæ Gesnerus & alii memorant, intellige de harmonicis numeris, non de scripto quodam Musici argumenti.

XII. Fuere & alii Diophanti veteribus memorati, quorum nonnullos hoc loco referam:

Dio-

Diophantus Amphitropensis, accusator Aristidis. Plutarch. Aristide p. 335.

Diophantus Atheniensis, Themistoclis, F. qui gloriari solitus est quod sibi placeret idem per matrem atque adeo patrem suum omnibus probari Atheniensibus, ut refert idem Plutarchus in limine libri de pueris instituendis.

Diophantus Archon Athenis Olymp. XCVI. 2. de quo Hesychius & Zenobius in δραχμὴ χαλαζῶσα, atque Andreas Schottus ad Proverbia p. 61. Videtur idem fuisse auctor στήλης sive columnæ Diophanti, à Demosthene memoratæ Orat. in Leptinem, qua jurejurandi fide datâ eadem præmia promittebantur libertatis civilis futuris vindicibus quæ Harmodio & Aristogitoni data erant.

Diophantus Arabs, Sophista qui Proæresium pro funere laudavit. De eo Eunapius. Vide & Holstenium in Porphyrii vita p. 50.

Cæsius Diophantus, in Veteri Inscript. apud Gruterum p. 673.

Diophantus Chirurgus, cujus emplastra referunt Asclepiades apud Galenum V. 4. de medicamentis κτ̀ γέν. & Andromachus apud eundem II. 7. Aliud contra lichenes, V. 7. κτ̀ τόπυς.

Diophantus Dux quem Mithridates in Cappadociam misit teste Memnone apud Photium Cod. CCXXVI.

Diophantus in M. Lepidi numo apud Coos percusso, quem exhibet Tristanus T. I. p. 64.

Diophantus Herodis Regis scriba falsarius, atque ideo supplicio affectus de quo Tzetzes Chil. VI. hist. v. 273. & 461. ex Iosephi XVI. 16. Antiqu.

Diophantus Lacedæmonius, cujus Antiquitatum libri XIV. Hygino & Fulgentio laudantur. In eodem fortasse opere egerat *de sacris Deorum*, quod scriptum allegat idem Fulgentius in Nefrendes. In Πολιτικοῖς quæ Stephanus in Λιβυστῖνοι citat in testimonium, videtur de variis civitatibus egisse, Septentrionis maxime, ut Agatharchides ap. Photium & Stephanus in ἄβιοι confirmant. Dixerunt jam de hoc Diophanto Meursius IV. 17. Misc. Lacon. Vossius de Hist. Græc. lib. 3. p. 359. eumque secutus Io. Faës ad Gyraldum de sepultura p. 698.

Diophantus Lycius, cujus colicum pharmacum memorat Andromachus apud Galenum IX. 4. de medicamentis κτ̀ τόπυς.

Diophantus Mytilenæus Rhetor inter exquisitos è Græcia Magistros

quos

quos Tiberius Gracchus, laudatus à Cicerone in Bruto c. 27. quanquam Codices plerique vocant Diophanem, etiam apud Plutarchum in Gracchis p. 827. 834. Fuit & Diophanes quidam Nicænus, de quo infra in Geoponicis & veterinariis scriptoribus libro VI.

Diophantus Rhetor antiquus, Demosthenis æqualis, memoratus Harpocrationi ac Suidæ in Μελάνωπος.

Diophantus Syracusanus, Philosophus Pythagoreus, cujus de mundi originibus sententiam refert Theodoritus lib. 4. de curatione Græcar. affectionum.

Diophantus ad quem Theocritus Idyllio XXI.

Ἁ πενία, Διόφαντε, μόνα τὰς τέχνας ἐγείρει·

Paupertas, Diophante, una est quæ suscitat artes.

Diophantus cujus parvissimam staturam lepide ridet Lucilius Poëta sub extremum sæculi quarti post natum CHRISTUM clarus, in Epigrammate Græco p. 279. quod cum Metaphrasi sua exhibet Casaubonus ad Suetonii August. c. 43. tum ex altero hoc p. 230. Anthologiæ edit. Wechel.

Βουλόμενος ποθ' ὁ λεπτὸς ἀπάγξασθαι Διόφαντος,
Νῆμα λαβὼν ἀράχνης αὐτὸν ἀπηγχόνισεν.

Cum parvus vellet laqueo Diophantus obire,
Pensilis est filo factus araneoli.

Nomine Diophanti idem Lucilius p. 216. utitur, naso suspensurus Hermogenem Medicum, dicit enim illo tantummodo per somnium conspecto Diophantum obiisse.

Ἑρμογένην τὸν ἰατρὸν ἰδὼν Διόφαντος ἐν ὕπνοις,
Οὐκ ἔτ' ἀνηγέρθη, καὶ περίαμμα φέρων.

Viderat Hermogenem Medicum in somnis Diophantus,
Amuleta licet corpore ferret, obit.

Omitto M. Pilium, Marci libertum, Diophantum in veteri inscriptione Narbonensi, & Diophantum ornatorem glabrorum Tiberii Cæsaris, ap. Gruterum p. 988. & 578.

XIII. Qui præterea doctrinam numerorum è veteribus Græcis illustrarunt, & quorum scripta edita feruntur, ne de latinis Marciano Capella, Cassiodoro, Boëthio, Isidoro Hisp. & Beda memorem, hi fere sunt: *Euclides* libris septimo, octavo & nono elemento-

rum de quo vide si placet quæ notavi supra lib. III. c. 14. §. 10. *Archimedes* de cujus Psammite vide lib. III. cap. 22. *Theo Smyrnæus*, de quo dixi in eodem libro III. cap. 5. §. 21. *Sextus Empiricus* libro IV. contra Mathematicos, de quo libri IV. cap. 17. *Michaël Psellus* in syntagmate synoptico quatuor disciplinarum Mathematicarum, Arithmeticæ, Musicæ, Geometriæ & Astronomiæ, scripto anno Græcorum 6516. hoc est CHRISTI 1008. & Græce atque Latine vulgato Basileæ 1554. 8. cum Guil. Xylandri versione & notis, & latine Lugd. Bat. 1647. 8. Prodierat etiam Pselli compendium Arithmeticæ separatim Græce Paris. 1538. 4. *Barlaam* denique Calaber, Monachus S. Basilii, medio sæculo decimo quarto post CHRISTUM natum clarus, & τὰ Εὐκλείδου καὶ Ἀριστοτέλους καὶ Πλάτωνος ἐκμελετήσας καὶ διαβόητος περὶ ταῦτα ὢν celebrante Jo. Cantacuzeno II. 39. Hist. p. 329. Hujus Barlaami ἀριθμητικὴ ἀπόδειξις τῶν γραμμικῶς ἐν δευτέρῳ τῶν στοιχείων ἀποδειχθέντων *Arithmetica demonstratio eorum quæ Euclides libro secundo suorum elementorum* (in lineis & figuris planis) *demonstravit*, edita est Græce & Latine addita Conradi Dasypodii versione, una cum primo & secundo Euclidis libro Theonis commentariis illustrato. Argentorat. 1564. 8. Ejusdem Barlaami Λογιστική, *Logistica* sive Arithmetica Algebraica *libris sex* cum versione & scholiis Joannis Chamberi, Collegii Etonensis apud Anglos Socii prodiit Paris. 1600. 4. & Reginæ Elisabethæ ab interprete est inscripta. Barlaamus in præfatione etiam γραμμικῆς στοιχειώσεως meminit, Euclidis puto, non suæ. Barlaami Logisticen nonnulli Græce & Latine editam prius narrant a Dasypodio Argent. 1572. 8. quam editionem non vidi. De *Nic. Smyrnæi* numerorum notatione per gestum digitorum, sive δακτύλων κάμψεις, dixi Bibl. latinæ IV. 6. 12.

XIV. Scriptores inediti de disciplina numerorum.

E Nicolai Artabasdæ Arithmeticis MSS. locum Græce producit Gilbertus Gaulminus ad Eustathii amores p. 37.

Asclepii Tralliani in Arithmeticen Nicomachi, de quo dictum supra, §. 3.

Arithmetica Indica. Labbe Bibl. nov. MSS. p. 117.

Johannis Pediasimi Arithmeticarum quæstionum expositio.

Isaaci Monachi Arithmetica. Labbe Bibl. nov. MSS. p. 201.

Τοῦ Σκηπτίωνος τοῦ Ματαράκτου (Ματαράγγου) ἀπομνημονεύματα, de quibus Lambecius VII. p. 263.

Georgii

Georgii Pachymeris de quatuor disciplinis Mathemat. MS. idemne sit cum Pselliano edito an diversum dubitat Allatius de Georgiis p. 373. Diversum esse docet Ismaël Bullialdus p. 192. ad Theonem, ubi notat utrumque Theonis vestigiis institisse.

Nicetæ Gregorii Synopsis quatuor disciplinarum MS. in Bibl. Medicea, LXXXVII. 10.

Palladii de Arithmetica, MS. in Bibl. Renati Moreau, teste Labbeo p. 217. Bibl. novæ MSS.

Pselli de Methodo Arithmetica Ægyptiorum. MS. in Bibl. Medicea LVIII. 29.

Johannis Philoponi ἐξήγησις Arithmeticæ Nicomacheæ, de qua supra dixi. §. 3.

Omitto Anonymos de numeris scriptores, quos in Bibliotheca Regis Christianissimi extare testatur Labbeus p. 217. Ex Codice Regio περὶ λιτρισμῶν, *de librarum supputationibus*, notas numerales myriadum Græcis usitatas, profert Montfauconus præf. ad Palæographiam Græcam pag. XII. seq. laudans etiam Georgii Henischii opusculum de numeratione multiplici. Videas autem ibi notari myriadem unam non accentu gravi sub jota posito, sed duobus literæ alpha impositis punctis: sic myriades duas impositis duobus punctis litteræ beta, atque ita porro. Mille myriades signantur posito uno puncto infra litteram alpha & duobus superpositis, & sic deinceps.

XV. Scriptores Arithmetici deperditi.

Inprimis dolendum est ad nos haud pervenisse Eudemi ἱστορίαν ἀριθμητικὴν, cujus librum primum allegat Porphyrius ad Harmonica Ptolemæi p. 288.

Anatolium Alexandrinum Episcopum Laodicenum, cujus fragmenta quædam in Theologumenis Arithmeticæ leguntur, *decem libros* scripsisse *de Arithmeticæ institutionibus* sive Ἀριθμητικῆς συντάξεως, ut est apud Græcum interpretem, testatur S. Hieronymus in Catalogo c. 73. Apud Honorium Augustod. legas scripsisse *decem libros de Arithmetica, Geometria, Astronomia, Grammatica, Rhetorica, Dialectica*, sed error hic inde est, quod paulo ante dixerat Hieronymus Anatolium in disciplinis his omnibus miræ doctrinæ fuisse. Et aliis quoque exemplis docuit Jo. Pearsonius in Vin-

diciis Ignatii f. 256. malum sæpe Hieronymi interpretem esse Honorium. Sane Eusebius quoque, quem Hieronymus sequitur, Auctor est Anatolium reliquisse *Ἀριθμητικὰς εἰσαγωγὰς ἐν δέκα συγγράμμασιν.*

Megillus *περὶ ἀριθμῶν* laudatur in iisdem Theologumenis Arithmeticæ p. 28.

De Nicomachi, Diophanti & Jamblichi scriptis perditis supra dixi.

Speusippus *περὶ Πυθαγορικῶν ἀριθμῶν*. Theologum. Arithmeticæ p. 62.

Pythagoras quoque Arithmeticen scripserat, si credimus Johanni Malalæ & aliis quibusdam, ut notavi lib. 2. c. 12. Sed verius est ipsum voce discipulis suis plura de numeris tradidisse, quæ illi deinde litteris consignarunt, ut Archytas, Aristæus, Eudoxus, Hippasus, Philolaus & Thymaridas â Iamblicho ad Nicomachum laudati. Dixi ibidem etiam de *tetracty Pythagorica*, & de tabula multiplicandorum numerorum, quam *abacum Pythagoricum* vocant, & de ludo Pythagorico *Rhythmomachia*, qui post Gallicam Bossierii editionem vidit quoque lucem Italice hoc titulo: il giuco Pythagorico nominato Rythmomachia, per Francisco Barozzi. Venet. 1572. 4.

CAPUT XXIII.
DE M. AURELIO ANTONINO, Maximo Tyrio & Alcinoo.

M. Aurelii Antonini ætas & Præceptores. Scriptores de ejus vita præcipui. 1. *Diversus à Theosebio Suidæ memorato.* ibid. *Ejus libri XII. ad seipsum non excerpta è majore opere.* 2. *Editiones.* 3. *Index scriptorum & virorum illustrium ab eo memoratorum.* 4. *Versiones vernaculæ.* 5. *Editiones promissæ.* 6. *Alia M. Antonini scripta.* 7. *Maximi Tyrii ætas. Alii quidam Maximi.* 8. *Utrum se ipsum insolentius laudaverit.* 9. *Ejus Διαλέξεις.* 10. *Editiones & versiones.* 11. *Index Scriptorum à Maximo Tyrio laudatorum.* 12. *De Alcinoo.* 13. *ejus Isagoge in Platonis Dogmata.* 14. *Editiones & versiones.* 15.

I.

I.

NAtus èst M. Aurelius Antoninus VI. Cal. Maji A. C. 121. L. Annio Vero ipsius avo, & Aurelio Augurino COSS. Deinde adoptatus à T. Antonino Pio V. Cal. Martii A. C. 138. in Imperio eidem (cujus filiam Anniam Galeriam Faustinam duxit, defunctam postea A. 175.) successit mortuo Nonis Martii A. C. 161. collegamque adscivit L. Verum itidem ab Antonino Pio adoptatum, defunctumq; in extremo anni 169. Inde solus M. Antoninus rebus præfuit, donec & ipse est extinctus Sirmii, sive ut Victor uterque auctor est, Vendobonæ Austriæ, filio Commodo successore pravo relicto, XVI. Cal. April. A. C. 178. *Philosophi a)* cognomen vetus Historia ignorat, neque inscriptiones vel numi eidem tribuunt, sed elogium id res ipsa jampridem incredibili scriptorum consensu vindicavit huic, ut vere de illo Iulius Capitolinus, *in omni vita philosophanti viro, & qui sanctitate vitæ omnibus Principibus antecessit.* Vitam & res gestas laudatissimi istius & deploratissimis temporibus veluti in solatium divinitus dati Imperatoris, ex numis egregie illustravit & libro singulari (nescio an edito) persecutus est Theodoricus Bignonius, in summo Regis Galliæ Consilio tum præses, teste Nicasio diss. de Numo Pantheo p. 47. & in diss. Gallice edita de Sirenibus p. 12. Nolo & ipse in præsenti plura de M. Antonino commemorare, sed lectorem remitto ad ea quæ viri docti ad Capitolinum, quæ item Xiphilinus è Dione, Aristides Oratione IX Tomi I. Herodianus, Victores, Eutropius, Ioannes Antiochenus, Zonaras, Suidas & alii, atque è recentioribus præter editores librorum M. Antonini, Thomam Gatakerum & Andream Dacerium, doctissimi Viri Tristanus in Commentariis Historicis ad Numos Imperator. T. 1. p. 617. seq. Tillemontius tomo secundo Historiæ Imperatorum Gallice editæ, & Guilelmus Wotton in Historia Romana ab excessu Antonini Pii ad mortem Severi Alexandri, Anglice vulgata *b)* commentati sunt. Præceptores tamen ejus referre ab instituto meo non alienum duxi, ipse enim laudat Diognetum, Bacchium, Tandasidem, Marcianum, & Philosophos Stoicos Rusticum, Apollonium, Maximum, Sextum, Catulum: tum Severum (Peripateticum) Grammaticumque Alexandrum, Frontonem (Rhetorem) & Alexandrum Platonicum. *Usus est*

a) Avidio Cassio per contemtum *Philosopha anicula.* Vulcatius in Cassii vita c. 1.
b) Londini 1701. 8.

Magistris, inquit Capitolinus, *ad prima elementa Euphorione litteratore & Gemino Comœdo, Musico Androne eodemque Geometra, quibus omnibus ut disciplinarum auctoribus plurimum detulit. Usus præterea Grammaticis, Græco, Alexandro: quotidianis latinis Trosio* (al. Crosio) *Apro, & Pollione & Eutychio Proculo Siccensi. Oratoribus usus est Græcis Annio Marco, Caninio Celere, & Herode Attico: Latino, Frontone Cornelio. - - - Usus est etiam Commodo Magistro, c) cujus ei affinitas fuerat destinata: Usus est & Apollonio Chalcedonio, Stoico Philosopho. Tantum autem studium in eo philosophiæ fuit, ut adscitus jam in Imperatoriam dignitatem, tamen ad domum Apollonii discendi causa veniret. Audivit & Sextum Chæronensem, Plutarchi nepotem, Junium Rusticum, Claudium Maximum & Cinnam Catulum Stoicos. Peripateticæ vero studiosos audivit Claudium Severum & præcipue Junium Rusticum. - - - Studuit & juri, audiens L. Volusium Metianum - - Frequentavit & declamatorum Scholas publicas, amavitque ex condiscipulis præcipuos Senatorii Ordinis Sejum Fuscianum & Aufidium Victorinum, ex equestri Bæbium Longum & Calenum, in quos maxime liberalis fuit.* Cæterum minime assentior viro insigni Merico Casaubono, qui apud Suidam in Ἐπίκτητος de Marco Antonino intelligenda esse putabat quæ ibi referuntur de Theosebio Philosopho. Nam ex Damascio in vita Isidori apud Photium p. 551. seq. constat revera fuisse quendam Philosophum Isidori illius ætate, hoc est trecentis amplius post M. Antoninum annis, Theosebium nomine, Platonicæ quidem disciplinæ addictum, cæterum ætatis suæ Epictetum, qui & νουθετήσεις scripto complexus fuit, & præterea libellum composuerat περὶ τῶν ἐν πολιτείᾳ τῇ μεγάλῃ κενομψολογουμένων sive *de egregie dictis in Politia Platonis.*

II. Bene est quod in tot bonorum librorum naufragio servati ad nos pervenerunt duodecim ejus, aurei certe & toti ediscendi libelli *d)* τῶν εἰς ἑαυτὸν (scil. ὑποθηκῶν, præceptorum) quibus seipse monuit & secum illa agitando, ad assiduam virtutis sectationem animum suum accendit. *De officio suo*, inscriptionem illam reddit Caspar Barthius secutus Guil. Canterum VII. 1. novarum lectionum. Τοῦ ἰδίου βίου διαγωγήν h. e. *vitæ suæ institutionem*, vocat Suidas in Μάρκος.

Ti-

c) Vir doctus apud Tristanum T. 1. p. 622. legit: *quo usus est etiam Commodus Magistro*, non absurde.

d) Clariss. Dacerius M. Antonini institutum in his libris confert illi Horatiano 1. Sat. IV. 133. -- -- *neque enim cum lectulus aut me porticus excepit, desum mihi. Rectius hoc est: Hoc faciens vivam melius: sic dulcis amicis occurram. Hoc quidam non belle. Numquid ego illi Imprudens olim faciam simile? Hæc ego mecum compressis agito labris.* -- --

Titulum vero τ εἰς ἑαυτὸν *e)* mutuatus videtur Antoninus à Solone, cujus εἰς ἑαυτὸν ὑποθήκας memorat Laërtius II. 61. *De se ipso & ad se ipsum*, vertit Mericus Casaubonus, qui etiam *soliloquia* appellat p. 73. libri de quatuor linguis. Gatakerus *de rebus suis sive de eis quæ ad se pertinere censebat*. Menagius: *delle considerationi di se stesso*, in prælectionibus Italice editis ad carmen lyricum septimum Petrarchæ p. 22. Melius certe illi quam qui *de vita sua* inscribunt, ambiguo nimis, & prout verba sonare videntur falso sensu, unde factum ut Historicis scriptis per quosdam male accenseretur. Quanquam vero Caspar Barthius libro LX. Adversariorum p. 2931. *non sine Christianismi aliqua cognitione* hæc παραγγέλματα (ut vocat Themistius Orat. VI. p. 81.) M. Antoninum scripsisse judicat, tamen satis etiam ex his libris patet, à Christi doctrina fuisse alienum, quin imo Christianis constantiam in fide sua velut meram pertinaciam nullo ex judicio profectam vitio vertit XI. 3. perinde ut à Plinio tanquam inflexibilis obstinatio reprehenditur X. Epist. 97. Itaque permisit etiam persecutionem in Christianos non sane tam levem, ut contendit doctissimus Dodvvellus, *f)* sed in qua Lugdunenses & alii *innumerabiles prope*, ut scriptum Eusebio, *g)* *Martyres per universum orbem enituerunt*. In eo etiam falli mihi doctissimus Barthius videtur, quod lib. I cap. 11. lib. LI. Adversar. cap. 16. & LXII. 5. XLIX. 3. atque alibi putat non integros Antonini libros sed tantum florida atque eclogas ex illis ad nos, excerptasque sententias insigniores pervenisse: Quanquam enim hæc opinio placuit etiam Xylandro, & Ioh. Ionsio lib. 3. c. 10. p. 262. de Historiæ Philosophicæ Scriptoribus, atque adeo non valde improbatur Vossio I. 14 de Historicis Græcis; tamen nullo argumento confirmari potest, & levissima

e) Diversum adeo videtur quod memorat Nicephorus III 31. Hist. Eccles. βιβλίον παιδείας dicatum filio Marco Commodo. πάσης κοσμικῆς ἐμπειρίας καὶ παιδείας μεστόν. Etiam *dialogorum* quos puer suasore Diogneto scripsit meminit Antoninus ipse libro I sect. 6. Inde *Dialogista* dicitur apud Vulcatium Gallicanum in vita Avidii Cassii c. 3. ubi narrat Antoninum *tantum enituisse in Philosophia, ut iturus ad bellum Marcomannicum timentibus cunctis ne quid fatale proveniret, rogatus sit non adulatione sed serio, ut præcepta Philosophiæ ederet* (Aurel Victor: *Sectarum ardua & occulta explanaret*) *nec ille timuit, sed per ordinem paraneseon hoc est præceptionum, per triduum disputavit.*

f) Dodwell. Diss. XI. Cyprianic. § 53. seq.

g) Eusebius in limine libri V. Hist. Eccles. Confer Theorici Ruinarti præfat. ad Acta Martyrum selecta: D. Christiani Kortholti librum de persecutionibus Ecclesiæ cap. V. & Samuelis Basnagii, Antonii Pagi & Cæsaris Baronii Annales ad postremos annos M. Aurelii, ac Tillemont. Hist. des Empereurs T. 2. p. 737. seq.

ma suspicione nititur, quam non satis intellectus vel expensus libellorum horum apud Suidam titulus injecit. Quod vero Gesnerus testatur in Codice MSto qui Romæ est, inscribi ἐκ τ̃ καθ' ἑαυτὸν, & Lilius Gyraldus in Poëtarum Historia dialogo V. p. 277. eodem titulo librum Antonini Græce scriptum legisse se refert, *ex quo*, inquit, *variam & multiplicem illius sapientiam facile colligere possumus*: verisimiliter prorsus Mericus Casaubonus conjicit non libros duodecim Gyraldum vidisse, sed excerpta duntaxat vix unius ex illis libris magnitudinem æquantia, qualia ex MS. Augustano David Hoeschelius descripsit & distincta capitibus 43. inscriptaque *Epicteti enchiridion secundum*, Theosebii nomine (antequam de Antonio auctore constaret) edere voluit. Iohannis vero Henrici Bœcleri acerbiori censuræ, qui hos libros tanquam scopas dissolutas contemnit & Antonino indignos *b)* judicat (in Historia universali post fata auctoris editâ p. 78.) pauci, ut mihi persuadeo, qui illos legerint, assentientur. Abrahamum porro Scultetum memoriæ vel calami errore lapsum esse patet, quando parte I. Medullæ Patrum p. 57. scripsit Athenagoram libros duodecim τῶν εἰς ἑαυτὸν composuisse, quæ in Bibliotheca Gesneri delitescant, id quod mirum videbatur Iohanni Hornbeeckio in Miscellaneis, sed neutiquam mirum est, si pro Athenagora Antonini nomen reponatur, qui horum librorum quædam scripsit ἐν καδοις περὶ

τῶ

b) Verba Bœcleri hæc sunt, quæ viro præstantissimo nollem excidisse: *Judicium de M Antonini opere duplex est, vulgi & eruditorum, & inter eruditos ipsos paucorum. Vulgo nimis magnifice de hoc opere sentiunt, præsertim propter Philosophiam Stoicam. Eruditi autem non tam magnifice de eo judicant, sunt enim revera scopæ dissolutæ, calx sine arena, nihilque contexti inest, & videntur mera excerpta & fortasse sub ejus nomine edita, ego certe nunquam crediderim esse ipsius Antonini. Reperiuntur quidem aliqua etiam præclara, sed sine contextu omnia dicuntur. In sinu ridentur illi qui tam magnifice hoc scriptum extollunt, cum ne in mediocri scriptore istiusmodi negligentia toleretur.* Quasi vero eam ob caussam aspernendæ sint Paschalii v. g. cogitationes, vel characteres Bruyerii, vel Rupefucaldi meditationes, vel ex antiquis Epicteti Enchiridion, quod scripta sint per Aphorismos. Senecæ quoq; libros propter crebritatem meditationum arenam sine calce appellabat Caligula apud Sueton. c. 53. Aliud in φιλοσοφωτάτῳ Imperatore criminatur Caspar Sagittarius ὁ μακαρίτης introductione in Hist. Ecclesiasticam p. 607. *quod multa arroganter jactet se fecisse, quæ nemo unquam potest præstare ex Philosophia Stoica.* Simili Barthii censuræ suffragatur auctor Dialogi de moribus Philosophorum, Jenæ 1695. 12. editi p. 122. seq. Verum si commune Stoicis περὶ τ̃ ἐφ' ἡμῖν δόγμα excipias, nihil forte jactantius in his libris reperies, quibus monet potius se Antoninus quid facere debeat, quam fecisse se gloriatur.

τῷ Γρανᾶ, in expeditione adversus Quados prope Granuam amnem, ut subscriptio habet libri primi calci adjecta: Alia ἐν καρνούντῳ Carnunti, (Pannoniæ opido, ad quod in bello Marcomannico per triennium hæsit) ut ad extremum libri secundi legitur. Cæteri nihil ejusmodi annotatum de loco in quo scripti sunt habent. Spirantis adhuc & gravidæ uxoris mentio I. 17. IX. 3.

III. EDITIONES LIBRORUM XII. M. ANTONINI.

Primus è Codice Palatino Græce edidit, & suadente Conrado Gesnero Latine vertit etsi non prorsus feliciter, vir doctus *Guilelmus Xylander* Augustanus, additis brevibus notis, & vita Procli à Marino scriptâ, (quæ ante hoc decennium dimidia parte auctior à me è MSto Codice Gudiano vulgata fuit:) Tiguri apud Andreas Gesnerum 1558. 8. Latine hæc editio recusa est Lugd. apud Joh. Tornæsium 1559. 12. Hinc Antonini libros paullo emendatiores idem Xylander recudi fecit Græce & Latine Basileæ A. 1568. 8. una cum Phlegontis Tralliani, Apolloniique Dyscoli & Antigoni Carystii mirabilibus narrationibus & ejusdem Phlegontis de longævis atque Olympiis. Editionem Argentoratensem Anni 1590. 8. quam memorat Hendreichius, haud vidi.

A. 1626. 12. lucem vidit editio Græcolatina Lugdunensis, quæ Tigurinam primam sequitur, Procli etiam vita adjuncta: neque ejus errores deteisit sed auxit, additis notis quibusdam, *si notæ dicendæ sunt hominis audacissimi mera deliria, nec admittendæ emendationes*, ut Merici Casauboni verbis utar.

Hic *Mericus*, Codice *Isaaci Casauboni* parentis sui manu passim notato usus, *ex cujus unius*, inquit p. 26. *elaboratissimis lucubrationibus plus auxilii ad hoc pensum pertexendum, quàm ex omnibus aliorum quorumcunque musicis operibus, (absit invidia verbo) mihi comparavi*, postquam Anglice Antonini libros vertisset edidissetque, quos assidua repetitaque lectione familiares sibi reddiderat, etiam Græcolatinam illorum editionem meliorem curavit, Græcis ad Basileensem expressis, & libris singulis in certas sectiones divisis, interpolataque & emendata passim Xylandri versione, & notis denique eruditis & emendationibus ad calcem libelli adjectis

quibus Xylandrinæ etiam ſubnectuntur. Prodiit hæc editio Johanni Seldeno inſcripta Londini A. 1643. 8. *Cum à ſacris libris diſceſſi*, inquit Mericus Caſaubonus Epiſtola VII. ad Tho. Gatakerum, *non alium temere librum reperio in quo magis animus meus ſive in rebus lætis componendus, ſive in triſtibus erigendus acquieſcat.* Multis ibi in eadem Epiſtola, quæ una cum aliis ad calcem luculentæ novæ editionis Epiſtolarum Iſ. Caſauboni à Clariſſimo Almeloveenio publicata eſt, Mericus cum Gatakero expoſtulat, quod in ſuis ille ad Antoninum notis paſſim verſionem ipſius Anglicam reprehendat, nulla mentione facta Græcolatinæ editionis notarumque illi ſubjunctarum, in quibus ipſe pleraque omnia illa rectius poſuiſſet atque emendaſſet. Vide etiam librum Merici Caſauboni Anglice vulgatum de credulitate & incredulitate, p. 20. ſeqq. ubi loci Antoniniani reprehenſam à Gatakero interpretationem tuetur.

Caſaubonô prior manum Antonini libris admoverat præclarus & eruditiſſimus vir *Thomas Gatakerus a)* licet decennio ferme poſt demum lucem vidit illius fœtus quadraginta annorum, Cantabrigiæ A. 1652. 4. M. Antoninus ſcilicet nova verſione donatus, diſtinctus ſectionibus, prolegomenis luculentis de Philoſophiæ Moralis Stoicæ præ Epicureorum dogmatis præſtantia, teſtimoniis de auctore copioſis & ſelectis, locorum parallelorum ſive conſimilium & Variarum Lectionum diligenti ad oram notatione, & uberrimo atque elaboratiſſimo commentario illuſtratus, qui Stoicorum de moribus præceptorum ſcitorumque quoddam veluti copiæ cornu præſtare lectori poteſt, & acutis in omne genus ſcriptorum etiam ſacrorum obſervationibus veluti gemmis eſt diſtinctus, nonnullas quoque notas atque emendationes locorum Antonini à Viris Clariſſimi Salmaſio, Bootio & Patricio Junio cum Gatakero communicatas offert. Hæc edito Londini recuſa eſt A. 1699. 4. & 1707. 4. cura egregii Viri *Georgii Stanhopii* Collegii Reginæ apud Cantabrigienſis Socii, qui præcipuas Andreæ Dacerii obſervationes è Gallico Latine converſas ad calcem voluminis ſubjunxit, & Vitam Antonini

a) *Subit me certe ſubinde*, inquit Gatakerus in præloqu. *ita iſta dum lego affectum me ſentio & ingenue agnoſco, non ſtupor duntaxat ſed horror etiam, cum arcani divini admiratione vehementiſſima conjunctus, ſerio apud me reputantem quam longe in multis ab eo abſim, quod de ſe Vir iſte, veri ad ſalutem perducentis tramitis ignarus de ſe profitetur, nec quin vere & ingenue, ambigi poſſe videtur.*

Antonini ab eodem Dacerio ſcriptam præmiſit itidem translatam à ſe & auctam firmatamque veterum teſtimoniis. Cum vero in his editionibus commentarius Gatakeri non ſingulis ſubſtratus paginis ſed toti Antonini operi ſubjunctus legatur, extat etiam quarta eaque luculentiſſima editio Trajectina A. 1697. fol. in quâ commentarius quavis pagina verbis Antonini ſubjectus eſt mira legentium opportunitate, & ad calcem voluminis, Merici Caſauboni etiam, & Guil. Xylandri notæ occurrunt. Habet hæc editio curante Hermanno Witſio Clariſſimi nominis viro vulgata præterea adjunctas ejusdem Gatakeri de ſtylo Novi Teſt. Diatribas Sebaſt. Pfochemio oppoſitas, tum Cinnum ſive Adverſoriorum Miſcellaneorum libros duos & adverſariorum poſthumorum opus exquiſitiſſimum, quibus inſignis prorſus innumeris ſacrorum & aliorum ſcriptorum locis lux affertur. Denique diſſertationes ejus tres, una qua dipthongos dari nullas contendit, altera qua ſuperſtitionis arguit Iudaicæ eorum ſententiam qui nomen DEI tetragrammaton efferre ducunt ſibi religioni, tertia quâ cum Samuele Wardo diſceptat de vi & efficacia baptiſmatis infantilis. Obſervatum eſt à multis iconem æri inciſam quam Gatakerus Antonini libris præmiſit non referre os & faciem M. Aurelii Atonini, ſed Commodi: itaque Andreas Dacerius cum ſecutus Gatakerum eandem effigiem Gallicæ ſuæ verſioni præpoſuiſſet, atque id datum ipſi eſſet vitio in Ephemeridibus litterariis Pariſienſibus A. 1694. p. 221. feſtive reſpondit ſibi magis cordi fuiſſe animum cognoſcere mentemque & ſenſa Imperatoris Philoſophi penetrare *b*) quam vultum ediſcere: præfat. ad vitas Plutarchi Gallice à ſe redditas.

A. 1680. 12. Oxoniæ vulgati ſunt Antonini libri è theatro Sheldoniano typis elegantibus & nitidis, Græca hinc inde emendata, latina

D 2 fere

b) Verba ejus hæc ſunt: *Il y en a qui vient de nous accuſer d' avoir mis dans la traduction des reflexions de Marc Antonin, la téte de Commode pour celle de l' Empereur. Je ne ſçay ſi cela eſt vray, & je m' en mets tres peu en peine. Je m' étonne ſeulement qu' un ſi ſçavant homme qui pourroit faire de meilleures choſes, ſe ſoit amusé à une critique, qui ſeroit indigne de lui, quand méme elle ſeroit juſte. Voila une decouverte bien importante pour le public. Aparramment il a peu lû les reflexions de Marc Antonin, car s' il les avoit lûes, il auroit connû Gataker ce ſavant Anglois qui les a commentées, & il auroit vû que c' eſt la méme téte qu' il avoit miſe dans ſon edition. C' eſt de là qu' on l' a priſe, ſans aller chercher plus loin, car nous n' avons point des medailles, & j' avoüe que nous avons plus travaillé à connoître l' eſprit que le viſage d' Antonin,*

fere deprompta ex editione Merici Casauboni. Notæ quædam perbreves paucis in locis ima pagina adjectæ. In calce voluminis reperies etiam Græce & Latine *Epistolam ad Senatum c)* quæ Iustini Martyris Apologiæ subjicitur, hinc Latine *litteras ad Faustinam* Augustam, ex Vulcatio Gallicano in Vita Cassii cap. XI. tum Græce & Latine *Orationem de Commodo* ex Herodiani lib. I. Histor. cap. 4. ac denique Græce Δημηγορίαν περὶ τῆς Κασσίου ἐπαναστάσεως, ex Xiphilino sive Dionis lib. LXXI. p. 811.

Deniq; Vir doctus sub literis R. I. latens suadente Viro Cl. Ioh. Hudsono Antoninum edidit Oxoniæ è Theatro Sheldoniano Græcè & Latinè cum selectis & brevibus notis A. D. 1704. 8. *Textum*, inquit, *exhibendum curavi prout editus est à Gatakero, cujus & distinctionem in sectiones retinui, ut & ejus versionem, licet nonnunquam paululum à me immutatam, cum vel Antonini mens vel perspicuitatis aut latinitatis ratio postulare visa est; Latinitati autem non adeo studui ut omnia quæ non essent Ciceroniani ævi vocabula repudiarem, modo auctoris sensum bene exprimerent. Ex Gatakero autem & cæteris omnibus notas quæ mihi maxime placuerunt excerpsi, quibus & meas, parcius licet, addidi. In variantibus lectionibus & doctorum conjecturis, de quibus nonnulli majore quàm par est studio decertare solent, modum adhibendum censui -- -- Epistolas etiam quasdam M. Antonini nomen præferentes* Græce & Latine quidem ex Eusebii IV. 13. Hist. & Nicephor III 28. Hist. *ad Commune Asiæ*, quam ab Eusebio & Halloixio male ad Antoninum Pium referri docet Valesius: & suppostitiam illam *ad Senatum* quæ in Codicibus occurrit Iustini Martyris ad calcem Apologetici II. tum Latine *ad præfectum suum & ad Verum*, *ad Faustinam*, & *ad Senatum* ex Avidio Cassio Vulcatii Gallicani c. 1, 2, 5. 11 12. cum notis *imprimendas curavi, ut & nonnullas aliorum ad Antoninum datas, quo clarior esset illius in singulis scopus: quamvis de iis omnibus, utrum genuinæ sint, inter doctos non satis conveniat, lectoris tamen judicio submittendas censui, ne quid Antonini à me prætermissum quereretur. Orationes vero duas ex Herodiano & Dione Cassio, quæ tamen*

* Epistola ejusmodi M. Antonini memoratur Tertulliano c. 5. Apologetici, Eusebio V. 5. Hist. Eccles. & Orosio VII. 15. Quæ tamen Græce hodie in Iustini Codicibus extat & latine è Cod. Bibl. Vaticanæ ab Angelo Roccha est edita, semiGræculi commentitius fœtus videtur Scaligero ad Eusebii Chron. num. MMCLXXXIX. p. 222. Salmasio ad Jul. Capitolinum in M. Antonini vita c. 24. & Samueli Basnagio Annal. ad A. C. 174. n. 9. Huetio demonstrat. Evangel. proposit. 3. p. 66. aliisque.

tamen exstant in priore editione Oxoniensi, utpote ab Historicis ipsis confictas consulto omisi. Duos etiam indices, unum vocum & locutionum memorabilium, alterum hominum illustrium, *quo nihil huic nostræ editioni deesset, adjeci.* Posteriorem indicem, qualem in aliis editionibus frustra quæras, integrum huc apponere operæ pretium esse & instituto meo congruens existimavi.

IV. Hominum illustrium, quorum M. Antoninus in libris suis mentionem facit, indiculus.

V. VERSIONES VERNACULÆ LIBRORUM XII. M. ANTONINI.

Gallice post versionem Auctore B. I. K. Paris. 1651. 12. interpretati sunt perquam eleganter par conjugum præclarissimum, qui cum matrimonio se sociarent, Græcæ & Latinæ litteræ connubio jungi sibi dicebantur, *Andreas Dacerius* & *Anna Tan. Fabri* filia, additis etiam notis tam utili atque eximio scriptore dignis, & vita Imperatoris præmissa, quam Angli deinde in suam & Latinam linguam verterunt. *Reflexions Morales de l'Empereur Marc Antonin* &c. Post Parisiensem hujus versionis editionem A. 1691. factam jam quartum recusa est Amstelod. 1710. 8, (*Gal-*

[*Gallica versio M. Antonini per S. B. ex Hispanico*[a] *facta Paris. 1573. 1588. 8. non est librorum Imperatoris de quibus hactenus dixi, sed Horologii Principum quod sub Marci Antonini nomine scripsit Antoninus de Gvevarra* * (*Relox de Principes ò Marco Aurelio*) editum *Hispanice Pinciæ 1529. Hispali 1532. tum Italice interprete Mambrino Rosseo A. 1548. 8. & Latine cum Commentario Joh. Wankelii, Torgæ 1601. fol. Lipsiæ 1606. 1615. 1624. 1632. Torgæ 1611. Cracov. 1615. 4. Francof. 1664. & Anglice per Tho. North. Lond. 1619. 4. ut binas Germanicas versiones & alteram Gallicam prætersam.*]

Italice nescio quo auctore ex Græco translati, cum variis lectionibus è Codd. Græcis & M. Antonini vita prodierunt Romæ 1675. 12. Dodici libri *di se stesso & à se stesso* &c.

Anglice vertit Mericus Casaubonus, Lond. 1634. cujus versio deinde post paucos menses emendatius recusa, & brevibus illustrata notulis, quas vix centesimam esse partem eorum quæ in divinum hunc scriptorem notarit, testatur Epistola 3. ad Gerardum Vossium. Quarta editio hujus versionis A. 1692. & quinta quæ A. 1694. lucem vidit, præmissam habet Antonini vitam ex Gallica Daceriana Anglice translatam.

Post Casaubonianam elegantior meliorq; *Cl. Collierii* translatio prodiit A. 1701. *the Emperor Marcus Antoninus his conversations with himself, or Moral Meditations* &c. Addita Gatakeri prolegomena, & vita Antonini Daceriana cum locis Scriptorum veterum à Stanhopio additis, & Cebetis Tabula Anglice translata.

VI. EDITIONES PROMISSÆ.

Novam versionem capitibus & capitum summis distinctam edere paravit *Caspar Barthius*, XLIX. 4. Adversar. una cum commentario cujus specimen exhibet lib. LI. cap. 16.

Scipionem Sgambatum S. I. libros M. Antonini Latine vertisse legas in Bibliotheca Jesuitica Philippi Alegambe.

Dionysius Petavius lib. III. Epistola 56. refert libros M. Antonini recensere voluisse *Casparum Gevartium*, & alium quendam Hamburgensem ex Lutherano Catholicum, (*Lucam Holstenium* opinor.) Atque de Gevartii instituto etiam mentio in Gassendi Epistolis, com-

[a] Confer Wankelii præf. ad Horolog. Principum, Nic Antonii Bibl. Hispanam T.I. p. 99. Bælii Lexicon in *Gvevarra*, & Vossium de Hist. Græcis p. 255.

commentariumque illius ſibi à Gevartio oſtenſum narrat Paulus Colomeſius in opuſculis p. 101. Neque tenuis ſed ponderoſus comentarius ille, fuit apud Iohannem Baptiſtam Steenbergium, ſupremi tribunalis quod Mechliniæ eſt Senatorem. Sed & ipſe editurus non potuit fidem datam liberare immatura morte occupatus, ut ſcriptum præſtantiſſimo Grævio præfat. ad tomum ſextum theſauri Antiquitatum Romanarum.

VII. De perditis M. Antonini *Dialogis*, tum de *Epiſtolis* * quæ ſub illius nomine etiamnum feruntur, jam ſupra §. 2. & 3. mentio à me facta eſt. De variis ejus *legibus* & *conſtitutionibus* videndus Tillemontius in Marci Antonini vita capite 28. T. 2. Hiſt. Imperator. p. 702. ſeqq. De *Itinerario* quod Latine legitur & ad hunc Antoninum Codices quidam referunt, vide ſi placet quæ annotavi in Bibl. Latina. Manifeſtus vero error Hendreichii, qui in pandectis Brandenburgicis Marco Antonino Imp. tribuit Marci triumviri Epiſtolam ad Hircanum, & edicta duo ad Tyrios quorum meminit Flavius Ioſephus XIV. 23.

VIII. MAXIMUS patria Tyrius, in Codice Caroli de Montchal, cujus mentionem facit Labbeus Bibl. nova MSS. p. 194. *Sophiſta* appellatur, ex eo ſcilicet genere qualem fuiſſe Dionem Chryſoſtomum ſupra obſervabamus, qui cum dicendi ſtudio Philoſophiam conjunxerunt, itaqe & Suidas Maximum *Philoſophum* vocat, & alii MSS. Codices quos viri docti conſuluerunt, *Platonicum Philoſophum*. Sane Platonicæ ſtudium Philoſophiæ ex omnibus ejus diſputationibus elucet, unde Caſaubono ad Perſium *mellitiſſimus Platonicorum* dicitur. Ipſe etiam de ſe diſſ. XI. Ἐγὼ γάρ τοι, inquit, τά τε ἄλλα, καὶ τῇ τῶν ὀνομάτων ἐλευθερίᾳ πείθομαι Πλάτωνι. Federicus quidem Morellus ſuſpicatur hunc ipſum eſſe Τύριον Σοφιστὴν cujus *orationem funebrem in Paridem Sophiſtam Antiochenum* celebrat Libanius Orat. XIX. pro ſaltatoribus T. 2. p. 486. Σοφιστὴς Τύριος ὃς τῇ γλώττῃ τὰ τοῦ Ποσειδῶνος ἴσχυε, σείων τε καὶ τινάσσων

* Inter Imperatorias, Epiſtolis M. Antonini præcipuum locum tribuit Philoſtratus Epiſt. 1. ad Aſpaſium Τὸν ἐπιστολικὸν χαρακτῆρα τοῦ λόγου μετὰ τοὺς παλαιοὺς ἄριστά μοι διεσκέφθαι δοκοῦσι, φιλοσόφων μὲν ὁ Τυανεὺς καὶ Δίων, στρατηγῶν δὲ Βροῦτον ἢ ὅτῳ ἐς τὸ ἐπιστέλλειν ἐχρῆτο. Βασιλέων δὲ ὁ θεσπέσιος Μάρκος, ἐν οἷς αὐτὸς ἐπέστελλε, πρὸς γὰρ τῷ κεκριμμένῳ τοῦ λόγου καὶ τὸ ἑδραῖον τοῦ ἤθους ἐντετύπωται τοῖς γράμμασι. Ῥητόρων δὲ ἄριστα μὲν Ἡρώδης ὁ Ἀθηναῖος ἐπέστελλεν &c. Confer Photium Epiſt. 248. cujus verba dedi ſupra lib. 2. c. 10. §. 48.

τινάσσων ἅπαντα, τοῦτον οὕτως ἐθρηνήσε κείμενον καὶ μεγαλοπρεπὲς ἐπιτάφιον αὐτῷ τὸν λόγον ἔδωκεν. Saltim ex Eusebii, Syncelli & Svidæ testimoniis certum est Antoninorum & Commodi ætate vixisse (paullo ut videtur juniorem Rhetore Maximo Plutarchi æquali qui ejus meminit IX. 4. Sympos. antiquiorem autem Maximo quem natali Platonis celebrato per Dionysium Longinum cum aliis interfuisse testatur Porphyrius apud Euseb. X. 3. præparat.) Et versatum per aliquod temporis Romæ, in quam urbem iterato venit, cæterum ut credibile est ætatem in Græcia commoratus. Utrum Verissimi Imperatoris præceptor fuerit, haut plane constat ex Eusebii in Chronico verbis, ita ut Interpres Hieronymus Maximum Tyrium etiam distinxerit à Præceptoribus Verissimi quos fuisse ait Philosophos illustres Apollonium Stoicum patria Chalcedonium & Basilidem Scythopolitanum. Libenter etiam assentior Tho. Gatakero & Merico Casaubono qui in notis ad Marci Antonini lib. I. sect. 15. errare putant eos qui Claudium Maximum Stoicum Marci Antonini Præceptorem cum Maximo Tyrio Platonico confundunt, ut præter Scaligerum ad Euseb. Jonsium p. 256. Jac. Capellum in Hist. Eccles. Dan. Heinsium & T. 2. Hist. Imperator. Tillemontium facit Caspar Barthius cujus hæc sunt verba lib. I. Adversar. cap. XI. *De Maximo quod ait Antoninus Philosophus in Eclogis, eum gratiosum dictis factisque ab omnibus fuisse amabilem, id sane hodie quoque ex ejus dissertationibus clarum est, quibus nihil gratius fingi potest, præsertim talem nactis interpretem.* Vehementius etiam lapsus est Federicus Morellus qui in lemmatibus quæ marginibus Libanii sui adspersit T. 2. ad Orat. IV. p. 175. & VII. p. 218. Maximum Tyrium eundem facit cum longe juniore Maximo Ephesio, doctore Juliani τοῦ παραβάτου, recte reprehensus eo nomine à clarissimo Davisio. De illo Maximo cujus Poëma Astrologicum περὶ καταρχῶν è MSto Mediceo editurum me recepi lib. III. c. 20. plura dicendi locus erit ad Eunapium. Nunc alios quosdam Maximos addere juvat, ut Maximum Byzantium Euclidis parentem Juliano familiarem, quem ab Ephesio distinguit Socrates III. 1. Hist. Eccles. & Nicephorus X. 1. Maximum Romanum in Veteri marmore apud Fulvium Ursinum p. 71. elog. ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΟΥΗΡΟΥ ΡΩΜΑΙΟΣ. Maximum Philosophum de quo inscriptio Athenis reperta quæ exstat apud Jac. Sponium p. 127. Misc. ΝΑΞΙΜΩ - - - - ΤΙΑΝΩ, ΦΙΛΟΣΟΦΩ. Maximum Alexandrinum Philosophum Cynicum de quo dixi lib. III. cap. 12. Maximum Sophistam Alexandrinum, cujus μελέτας legisse se refert Photius in Bibl.

 Codi-

Codice CXXXV. Maximum item Ægienſem qui Apollonii Tyanenſis vitam ſcripſit teſte Philoſtrato lib. I. c. 3. & Hierocle apud Euſebium c. 2. Meminit quoque Tzetzes chil. 2. hiſt. 60. 61. ſed & Chil. 9. hiſt. 291. ut pulchre ad Philoſtratum notis obſervatum Rev. ac doctiſſimo amico noſtro Godfrido Oleario.

IX. Verum ut miſſis infinitis aliis Maximis, quorum in veterum ſcriptis ac monumentis fit mentio, ad Tyrium noſtrum revertar, *auctorem inprimis elegantem in Philoſophia, ac diſertum*, ut cum Petro Petito lib. 1. Miſc. Obſervationum cap. 20. habebunt eum omnes qui legerunt, Vitio ei verti video à nupero eruditiſſimo editore quod diſſ. XXXVII. p. 386. nimis putide nec ea qua par eſt modeſtia eloquentiam ſuam ac multiplicem eruditionem jactet & efferat, velut eo conſilio ut plures diſcipulos ad ſe pertraheret, xeniaque ab iis quos jam nactus erat largiora ferret. Attentius tamen legenti illam præclaram diſſertationem apparebit longe aliud eo in loco fuiſſe Maximi inſtitutum, nempe hoc, veram Philoſophiam, licet multa & præclara in auditoriis doceantur à ſe & aliis, excipianturque ab audientibus cum plauſu, tamen alio adhuc indigere Magiſtro, & auditoribus qui vita & moribus illum exprimunt. Ait igitur id demum pulchrum fore certamen, illam victoriam præſtantiſſimam, ſi auditores ſuos habeat in virtutis ſtadio ſecum certantes, ſi in illo vinci ſe contingat. *Hoc enim uno modo ſumma cum laude coronam auferam, victorque ſpectante tota Græcia à præcone deſignabor.* Ἕως δὲ νῦν ἀστεφάνωτος εἶναι ὁμολογῶ καὶ ἀκήρυκτος, κἂν ὑμεῖς βοᾶτε. *Hactenus enim, licet clamor non deſit veſter, nec coronam conſecutus ſum, nec vocem præconis audivi.* Τί γὰρ ἐμοὶ ὄφελος τῶν πολλῶν λόγων καὶ τῆς συνεχοῦς ταύτης ἀγωνίας; ἔπαινοι; ἅλις τούτων ἔχω. δόξα; διακορής εἰμι τοῦ χρήματος. *Quo enim mihi tam multa verba & aſſidua illa decertatio? ut laudem conſequar? Satis habeo. Ut gloriam? Satias me tenet. Sed tota res huc redit, eſt qui laudet ſermonem, non eſt ſermone uti qui velit, licet & vocem habeat & aures. Laudas Philoſophiam nec eam amplecteris, qui & animum habeas & Magiſtrum.* Ἐπαινοῦσι πάντες, μιμεῖται δὲ οὐδείς. *Omnes laudant, nemo imitatur.* Inde aliquibus interjectis, ὥστε ἔγωγε, inquit, τέως μὲν καὶ πρὸς ἅπαντας ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων σιγὴν ἔχων, καὶ μηδὲν σεμνὸν μηδὲ ὑπέραυχον μήτε ἰδίᾳ μήτε εἰς κοινὸν εἰπών, νῦν μοι δοκῶ ΥΜΩΝ ἝΝΕΚΕΝ ΓΑΥΡΟΤΑΤΑ ἊΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑΥΧΟΤΑΤΑ ΕἸΠΕΙΝ. *Mihi qui de rationibus noſtris & ſtudio hactenus tacuerim, nihil grande, nihil jactabundum publice aut privatim dixerim, VESTRA LIBET CAUSA IN PRÆSENS CUM MAXIME GLO-*

RIARI

RIARI ET MAGNIFICA JACTARE. Postquam deinde Scholas Rhetoricas & Politicas, & contentiosæ ac verbosæ Philosophiæ prædicasset, non suas ipsius adeo, certe non solius sed & aliorum, ut ex toto contextu orationis paret & manifestissime constat ex verbis p. 388. πάντα γὰρ μεστὰ τῶν σοφιστῶν. εὔπορον τὸ χρῆμα, καὶ ταχὺ ἀναφαινόμενον· θαῤῥήσαιμι δ᾽ αὖ ἔγωγε εἰπεῖν ὅτι τῆς τοιαύτης φιλοσοφίας πλείους οἱ διδάσκαλοι τῶν μαθητῶν. *Sophistarum plena sunt omnia. Res hæc ubique obvia ac in oculos passim incurrit. Quin etiam dicere non verear plures esse qui doceant EJUSMODI Philosophiam quam qui discant.* Deinceps concludit: Τὸ δὲ ἐν φιλοσοφίᾳ κεφάλαιον καὶ ἡ ἐπ᾽ αὐτὸ ὁδὸς δεῖται διδασκάλου, τὰς τῶν νέων ψυχὰς συνεπαίροντος καὶ διαπαιδαγωγοῦντος αὐτῶν τὰς φιλοτιμίας καὶ οὐδὲν ἀλλ᾽ ἢ λύπαις καὶ ἡδοναῖς τὰς ὀρέξεις αὐτῶν συμμετρουμένου. *Præcipua autem Philosophiæ pars, & quæ eo ducit semita præceptore indiget qui animos juniorum erigat, studia eorum & desideria non aliter quàm pædagogus aliquis gubernet, eorum appetitiones voluptatibus doloribusque attemperet.*

X. Extant hujus Maximi Tyrii Διαλέξεις sive λόγοι, *Dissertationes* Varii argumenti *XLI.* quæ in Codice Regis Christianissimi alio ordine quam in MStis aliis, editisque leguntur. Editorum seriem minoribus, Codicis MSti Regii vero majoribus numeris significavi. Heinsius qui in notis, Platonicorum dialogorum more, in decem tetralogias (præmissa procemii loco dissertatione Maximi 37.) illas distribuit, testatur eidem Codici MSto hunc præfixum fuisse titulum: Μαξίμου Τυρίου Πλατωνικοῦ φιλοσόφου τῶν ἐν Ῥώμῃ διαλέξεων τῆς πρώτης ἐπιδημίας Α, Β, Γ, Δ, Τοῦ αὐτοῦ φιλοσοφούμενα. Inde suscipio est non omnes istas dissertationes à Maximo dictas quando prima vice Romæ versabatur, sed nonnullas etiam quando alterâ. Quin in Græcia habitas aliquas Clariss. Davisius colligit ex verbis supra etiam à me ex diss. XXXVII. adductis: Τότε κηρύττομαι ἐν τοῖς Πανέλλησιν. *Metaphora*, inquit, *ducta est à ludis Græcorum publicis, in quibus postquam sententiam de victore tulerunt judices, is præconum voce renunciabatur, ut populus è tota Græcia collectus sciret cui palma esset debita. Manifestum igitur est, si non in Græcia sed Romæ fuerit noster, cum hæc verba faceret, eum non ἐν τοῖς πανέλλησι sed ἐν τοῖς Ῥωμαίοις fuisse prædicandum. Et sane ne quid dissimulem, Græcia diutius quam Roma Maximum videtur cepisse, quod in unaquaque fere Dissertatione summam rerum Græcarum ostendat peritiam, cum res Romanas calluisse nullo indicio constet: certe, quod memini, ad eorum historiam ne semel quidem respexit.* Hæc ille.

Dissertationum argumenta hæc sunt:

1. XIV. περὶ τοῦ τίς ὁ Θεὸς κατὰ Πλάτωνα; *Quid sit DEus secundum Platonem?*

2. XV. περὶ τοῦ εἰ τὸν ἀδικήσαντα ἀνταδικητέον; *Utrum referenda sit injuria?* Sermo *tam sanctus, tam pius, tam Christianus*, judice Beato Rhenano præf. ad Max. Tyrium, *ut si hic auribus vulgo crebrius inculcetur, facile futurum sperem, ut insanis istis bellorum tumultibus quibus Christiani inter nos concurrimus, aliquando finis imponatur.*

3. XVI. περὶ τοῦ εἰ μαντικῆς οὔσης ἔστι τι ἐφ' ἡμῖν; *Utrum existente divinatione aliquia sit in nostra potestate?*

4. XVII. Τίσι χωριστέον τὸν κόλακα φίλου; *Quomodo ab adulatione amicus distingui possit?* Hanc diss. Latine vertit *Jo. Caselius*, edididitque Rostochii 1587. 4. Ejusdem argumenti librum habemus inter scripta Plutarchi.

5. XVIII. Ὅτι ὁ πρακτικὸς βίος ἀμείνων τοῦ θεωρητικοῦ. *Vitam activam contemplativæ præferendam esse.* Hanc diss. & eam quæ proxime sequitur, latine transtulit *Joh. Rainoldus*, Lond. 1619. 12.

6. XIX. Ὅτι ὁ θεωρητικὸς βίος ἀμείνων τοῦ πρακτικοῦ. *Vitam activam præferendam esse contemplativæ.*

7. XX. Εἰ καλῶς ὁ Πλάτων Ὅμηρον τῆς πολιτείας παρῃτήσατο; *Utrum recte Homerum Plato è Rep. sua ejecerit?* De hoc argumento vide si placet quos laudavi lib. 2. c. 3. sect. 10.

8. XXI. α'. Τίς ἡ Σωκράτους ἐρωτική; *Qualis fuerit amor Socratis?*

9. 10. 11. XXI. β', γ', δ', περὶ τῆς Σωκράτους ἐρωτικῆς, ἢ περὶ ἔρωτος; *De eodem Socratis amore.* Confer Dan. Heinsii diss. de pulchro Socratico, quam notis ad Max. Tyxium subjunxit.

12. XXII. Ὅτι πάσης τῆς διὰ λόγων εὐφροσύνης ἡ διὰ φιλοσόφων λόγων ἀμείνων. *Omni sermonum ac litterarum voluptate majorem esse eam quæ ex Philosophia percipitur.*

13. XXIII. Τίνες λυσιτελέστεροι πόλει, οἱ πολεμοῦντες ἢ οἱ γεωργοῦντες. Ὅτι οἱ πολεμοῦντες. *Utri in Rep. utiliores sint, milites an agricolæ? & primo pro militibus.*

14. XXIV. Ὅτι γεωργοὶ τῶν πολεμούντων λυσιτελέστεροι. *Agricolas utiliores esse quam milites in Rep.*

15. XXV. Ὅτι οἱ σύμφωνοι τοῖς ἔργοις λόγοι ἄριστοι. *Solos sermones quibus opera respondent esse optimos.*

16. XXVI. Εἰ ἔστι καθ' Ὅμηρον αἵρεσις; *An sit secundum Homerum definita in Philosophia opinio, sive secta?* Hanc diss. respicit Suidas cum Maximum Tyrium ait scripsisse περὶ Ὁμήρου καὶ τίς παρ' αὐτῷ ἀρχαία φιλοσοφία;

17.

17. XXVII. Ἐι τέχνη ἡ ἀρετή; *An virtus sit ars sive num doceri queat?*
18. *XXVIII.* Πῶς ἂν τις ἄλυπος εἴη; *quomodo quis doloris vivere expers possit?*
19. *XXXIX.* Τί τέλος φιλοσοφίας; *Quis Philosophiæ finis?* Confer infra diss. 34.
20. *XXX.* Ἐι προηγούμενος ὁ τοῦ Κυνικοῦ βίος; *Cynici vitam potiorem esse.*
21. *XXXI.* Ἐι συμβάλλεται πρὸς ἀρετὴν τὰ ἐγκύκλια μαθήματα; *Num artes liberales aliquid in virtutem conferant?*
22. *XXXII.* Ἐι γένοιτο τις θεία μοίρα ἀγαθός - *An aliquis divina sorte bonus fiat?* Confer Dionem Chrysost. Diss. LV. & Petrum Petitum lib. 1. Misc. Observationum capite 20.
23. *XXXIII.* Ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἀγαθοῦ μεῖζον. *Bonum bono majus non esse.*
24. *XXXIV.* Ὅτι ἐστὶν ἀγαθὸν ἀγαθοῦ μεῖζον. *Bonum bono majus esse.* Contra Stoicos. Adde Lipsium III. 4. manuduct.
25. *XXXV.* Τοῦ Θεοῦ τὰ ἀγαθὰ ποιοῦντος πόθεν τὰ κακά; *Cum DEUS bona faciat, unde sint mala?*
26. *XII.* α, Τί τὸ δαιμόνιον Σωκράτους; *Quid sit Socratis DEus sive Dæmonium?*
27. *XII.* β, ἔτι περὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου. *De eodem argumento,* de quo vide sis quæ dicta à me supra lib. IV. c. 11. num. 93. & in Bibl. Latina ubi Apuleji librum de Deo Socratis retuli.
28. *XIII.* Ἐι αἱ μαθήσεις ἀναμνήσεις; *Utrum disciplinæ sint reminiscentiæ?*
29. *VIII.* Τίνες ἄμεινον περὶ Θεῶν ἔλαβον, ποιηταὶ ἢ φιλόσοφοι; *Utri melius de Diis senserint, Poëtæ an Philosophi?*
30. *IX.* Περὶ Μίδου τοῦ Φρυγός. *De Mida Phryge.* In aliis Codicibus (ut illo quo interpres Latinus Cosmus Paccius usus fuit) rectius hæc Dissertatio inscribitur: πότερον εὔχεσθαι δεῖ τῷ Θεῷ; *An orandus sit DEUS?* sive ut est in Codice Regio Paris. εἰ δεῖ εὔχεσθαι;
31. 32. 33. *I.* α, β, γ. Περὶ ἡδονῆς ὅτι εἰ καὶ ἀγαθὸν, ἀλλ' οὐ βέβαιον. *Voluptatem etsi bonum, non tamen esse stabile.* Hæ tres dissertationes una cum tribus proxime sequentibus manu exaratæ exstant in Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi.
34. *II.* Τί τέλος φιλοσοφίας; *Quis sit Philosophiæ finis?* Similis argumenti fuit supra diss. 19.
35. *III.* Ὅτι ἐστὶ καὶ ἐκ τῶν περιστάσεων ὠφελεῖσθαι. *Ex adversa fortuna etiam posse utilitatem percipi.* De eodem argumento Plutarchus lib. de utilitate ex inimicis. Vide si lubet quæ dixi supra lib. IV. c. 11. num. 55.

36. *IV.* Πῶς ἄν τις πρὸς φίλον παρασκευάσαιτο. *Quomodo quis ad amicum se parare debeat.*

37. *V.* Ὅτι πρὸς πᾶσαν ὑπόθεσιν ἁρμόσεται ὁ φιλοσόφου λόγος. *Omni subjecto Philosophiam convenire.*

38. *VI.* Εἰ θεοῖς ἀγάλματα ἱδρυτέον. *Ut num Diis sint dicandæ imagines.*

39. *VII.* Εἰ καλῶς ἐποίησε Σωκράτης μὴ ἀπολογησάμενος; *An recte fecerit Socrates quod se non defenderit respondendo.* Memorat & Suidas è Max. Tyrii dissertationibus hoc titulo, εἰ καλῶς Σωκράτης οὐκ ἀπελογήσατο.

40. *XI.* Τί ἐστιν ἐπιστήμη; *Quid sit scientia?*

41. *XII.* Πότερα χαλεπώτερα νοσήματα, τὰ τοῦ σώματος ἢ τὰ τῆς ψυχῆς; *Corporisne an animi morbi graviores sint?* Hanc diss. cum libello Plutarchi, ejusdem argumenti (de quo supra lib. IV. c. 11.) latine vertit *Jo. Rainoldus.* Lond. 1619. 12.

XI. EDITIONES MAXIMI TYRII.

Latine transtulit primus *Cosmus Paccius* ArchiEpiscopus Florentinus è MSto Codice quem ad Laur. Medicem cum aliis *Janus Lascaris* è Græcia attulerat. Cosmi frater *Petrus Paccius*, post mortem auctoris interpretationem edidit dicatam Julio II. Pontifici Max. præfixâ *Beati Rhenani* ad Joh. Grolierium Lugdunensem Regis Christianiss. à secretis ac Insubriæ quæstorem primarium Epistola, qua testatur ad Græca quædam excerpta Latinam Tyrii versionem se recognovisse. Basil. 1519. fol. tum ex castigatione *G. Alberti Picti*, Paris. 1554. forma minore.

Græce primus ex Codice Arnoldi Arlenii, & altero minus emendato Joannis Stracelii vulgavit *H. Stephanus* Paris. 1557. 8. una cum castigationibus ad calcem libri subjectis, & separatim edita *latina* Paccii interpretatione, sed quamplurimis locis inter excudendum emendata.

Græce & Latine prodiit cum interpretatione & notis *Danielis Heinsii* (qui Codice MS. Regis Galliæ, beneficio Is. Casauboni & excerptis Sixti Arcerii, Codice item Palatino usum se profitetur) Henriciq; Stephani castigationibus Lugd. Bat. 1607. & 1614. 8. In priore editione latina ad calcem libri separatim exhibentur, & præter Alcinoi introductionem adjuncta sunt Pythagoreorum fragmenta cum versione Guil. Canteri & Apuleji liber de Deo Socratis.

cratis. In altera editione emendatiore, interpretatio latina Græcis per singulas paginas Maximi Tyrii statim adscripta, sed Apuleji liber una cum Pythagoreorum fragmentis omissus.

Recusus est ex Heinsii editione Maximus Tyrius Græce & Latine sed sine notis Lugd. ex officina Claudii Lariot, 1630. 8. & ita ut castigationes Stephani Heinsiique quæ editori probarentur statim in contextum receptæ sint, Oxonii 1677. 12.

Denique Vir Doctiss. *Jo. Davisius* Collegiæ Reginæ apud Cantabrigienses Socius Maximi Tyrii dissertationes cum interpretatione Dan. Heinsii hinc inde a se emendata, & notis brevibus in ora cujusque paginæ subjectis recudi curavit Cantabrigiæ A. 1703. 8. Jure merito laudatur hæc editio à clarissimo Viro Jo. Clerico T. XI. Bibl. selectæ p. 287. seq. etsi dolendum videtur Heinsii notas non integras adjectas esse. Cæterum binos indices Davisius addidit, unum auctorum à Tyrio laudatorum, alterum perquam locupletem rerum. Priorem aliquot locis auctum mox infra subjungam.

Gallice, per *Federicum Morellum* Paris. 1607. 12. Rothomagi. 1617. 4.

Italice interprete *Petro de Bardi*, Comite Vernii, & Academico Florentino. Venet. 1642. 4.

XII. INDEX SCRIPTORUM & illustrium ingenii laude virorum à MAXIMO TYRIO laudatorum.

Epicu-

XIII. ALCINOUS ad initia secundi à CHRISTO nato sæculi à viris doctis refertur, etsi quo tempore vixerit nullo certo argumento constat. Et Platonicum quidem fuisse svadet liber quem sub illius nomine habemus, nisi putemus alterius etiam disciplinæ sectatorem exploratoris instar Platonica dogmata accuratius pensitasse atque in compendium misisse. Nam Alcinoum Stoicum memorant Philostratus in vita Marci Sophistæ, διάλεξιν hujus de iride ad illum veluti auctorem à quibusdam relatam indignatus lib. 1. de Sophist. p. 528. Certe quisquis fuit, antiquior fuit auctore libri περὶ παντὸς οὐσίας quem Flavio Iosepho quidam, alii Hippolyto Portuensi Episcopo, alii Cajo presbytero tribuerunt, de illo enim hæc inter alia

alia Photius Cod. XLVIII. *δείκνυσι δὲ ἐν αὐτοῖς πρὸς ἑαυτὸν στασιάζοντα Πλάτωνα, ἐλέγχει δὲ καὶ περὶ ψυχῆς καὶ ὕλης καὶ ἀναστάσεως Ἀλκίνουν ἀλόγως τε καὶ ψευδῶς εἰπόντα.* Quæ de noſtro Alcinoo accipienda eſſe libenter mihi perſuaſerim. Nam illum quidem longe antiquioris Alcinoi Apologum omitto Odyſſ. θ. ſeqq. Ælian. XIII. 14. Hiſt. qui ob longitudinem in proverbium abiit Platoni X. de Rep. Ariſtoteli III. 16. * Rhetor. & Poëtic. c. 16. Polluci II. ſect. 118. & VI. 120. Diogeniano ac Suidæ memoratum. At non omittendum eſt quod Euſebius XI. 23. præparationis Evangelicæ locum ex Alcinoo (qui in hujus libello iisdem verbis capite 12. hodie legitur) producens ait eum ſe ex Didymo Alexandrino proferre, ùnde ſuſpicio eſt Didymum ex Alcinoo, ut Voſſius libro de Philoſophorum ſectis c. 16. §. 5. exiſtimabat, ſive potius ut cum Lambecio lib. VII. de Bibl. Vindob. p. 18. malim, Alcinoum è Didymo quædam mutuatum fuiſſe. Fuit & Albinus quidam Platonicus, cujus nomen ab Alcinoo non longe abludit, & cujus εἰσαγωγὴν εἰς τοὺς Πλάτωνος διαλόγους primus Græce & Latine ex Codice Holſteniano vulgavi ſupra libro III. capite 2. Illiusqve Albini mentio quoque inter Philoſophos quibus ad concinnandum florilegium uſus eſt Jo. Stobæus, apud Photium Codice CLXVII. Cæterum nihil impedit quo minus circa eadem tempora vel deinceps fuerit etiam Alcinous quidam, qui ſimiliter compendium quoddam dogmatum Platonicorum compoſuerit.

XIV. Extat certe ſub Alcinoi nomine ἐπιτομὴ ſive Διδασκαλικὸν τῶν Πλάτωνος δογμάτων, hi enim tituli in duobus Codicibus Cæſareis occurrunt: ſive ut in editis inſcribitur, εἰσαγωγὴ τῶν δογμάτων Πλάτωνος, *in Platonis doctrinam introductio*, perſpicua & elegans. Auctor ipſe in calce libri εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Πλάτωνος δογματοποιΐαν appellat. Diſtinctionem in capita non eſſe ab auctore, & in antiquiſſimo Codice Cæſareo hunc librum Alcinoi ſine diſtinctione ejusmodi reperiri teſtatur Lambecius lib. VII. p. 125. Quod vero Geſnerus in Bibl. notat Ficini verſionem auctiorem eſſe tribus capitibus XXVI. XXVII. & XXVIII.

* Verba ejus ſunt: *παράδειγμα ὁ Ἀλκίνου ἀπόλογος, ὅτι πρὸς τὴν Πηνελόπην ἐν ἑξήκοντα ἔπεσι πεποίηται*, ubi recte ἔτεσι pro ἔπεσι, in adagiis ſuis legit magnus Eraſmus, licet alteram lectionem amplectitur Joach. Camerarius commentariis utriusque linguæ p. 153. Sed in numero annorum vitium eſt, atque εἴκοσι pro ἑξήκοντα legit idem Eraſmus. Novum exemplum ejusmodi Apologi infiniti nobis offert fabula Arabica quæ à mille & una noctibus inſcribitur, licet alioqui nec amœnitate deſtituitur nec ingenio. De Alcinoi pometo ſive hortis, videndus Cerda ad Tertull. de pallio c. 2.

idque repetens Labbeus in Bibliotheca nova MSS. p. 112. addit se sperare quod Græa è quatuor Codicibus Regiis restitui possint, conferenti patebit in Græcis editionibus illa non desiderari, sed alio tantum ordine posita legi, hoc nempe:

apud Ficinum capita 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32.
in Græcis & Græcolat. 25. 29. 30. 31. 26. 27. 28. 32.

In uno Codicum Bibliothecæ Cæsareæ A. C. 925. scripto à Joanne, Nicolai cognomine Mystici Patriarchæ CPolitani Grammatico sive notario occurrunt etiam antiqua Græca scholia, atque ubi opus est (capite præcipue decimo tertio) schemata sive diagrammata Mathematica, quæ adeo operæ pretium fuerit in nova ubi curabitur Alcinoi editione adjungi. Scriptores laudat nullos præter Platonem & c. 14. Pythagoreos, atque Heraclitum, & c. 24. Medeam Euripidis Oraculumque Laio redditum, ibid. & c. 26.

XV. EDITIONES ALCINOI.

Græca, Romana, Gesnero memorata.

Veneta A. 1521. 8. apud Aldum, una cum Apulejo.

Veneta altera 1532. 8. quæ extat Romæ in Bibl. Barberina.

Latine vertit *Petrus Balbus*, Pisanus, Episcopus Tropiensis, æqualis temporum Pii II. Pontificis Max. Vide Gaddium de scriptoribus non Ecclesiasticis p. 132. Hujus ineptam versionem excudere se noluisse testatur Aldus in titulo Græcæ suæ editionis. At extabat tum jam typis exscripta interpretatio latina altera non contemnenda *Marsilii Ficini* licet adhuc ut notat Dan. Heinsius adolescentis, quæ cum Speusippi definitionibus Platonicis aliisque variorum opusculis per eundem translatis lucem vidit jam A. 1472. 1497. Venet. ac deinde sæpius recusa est, etiam inter Ficini opera ut dixi lib. I. c. 7. §. 4. Podiit etiam Basil. 1532. 8. cum Speusippi definitionibus & Xenocrate de morte, atque brevi Platonicæ Philosophiæ compendio. Tum separatim Rostoch. 1582. 8. sed & Paris. 1562. 4. cum scholiis *Matthæi Frigdiani* sive *Frigillani*.

Ex *Dionysii Lambini* interpretatione cum ejus scholiis. Paris. 1567. 4.

Ex *Ficini* versione per *Jacobum Carpentarium* recognita, cum ejusdem commentariis & Platonis cum Aristotele comparatione. Paris. 1573. 4. ex officina Iacobi de Puys, duobus Voluminibus.

Græce & Latine cum Ficini versione, Parif. apud Vascosanum, 1532. 8. Venet. 1535. 8. apud. 8. Ald.

Cum versione Ficini passim interpolata à *Dan. Heinsio* ad calcem Maximi Tyrii, Lugd. Bat. 1607. 8. ita ut Græca seorsim & Latina seorsim exhibeantur. Sed in editione altera ibid. 1617. 8. Græca & Latina juxta posita sunt, & versio passim emendatior. Narrat Heinsius MStum Græcum Codicem quem contulit, Maximi Tyrii dissertationibus Alcinoi libellum junctum habuisse.

Ex hac Heinsii editione Alcinous separatim recusus Oxon. 1667. 8. subjuncto per *Joh. Langbænium* & *Joh. Fellum*, Oxoniensem postea Episcopum Catalogo Platonicorum.

Gallice versum Alcinoum â virgine testatur A. Verderius Bibliothecæ Gallicæ p. 21.

Anglice interpretatus est *Thomas Stanleius*, & vitæ Platonis in Historia Philosophica sua subjunxit, Londini 1655. 1687. fol. & sæpius illo idiomate vulgata.

IX. Memoratur etiam tanquam editus *Alcinous de phantasia & intellectu*, quod scriptum num diversum sit ab iis quæ capite quarto Isagoges disputantur, non possum dicere, nunquam enim illud vidi. Etiam Epigrammata quædam vetera Latina in Virgilium, quæ in Pithoeana collectione leguntur, Alcinoo nescio cui antiquo Poëtæ latino tribuit Barthius XXXII. 9. Adversar. alii Alcimo.

CAPUT XXIV.

De PHILOSTRATIS & CALLISTRATIS variis, itemque de APOLLONIO Tyanensi.

Flavius Philostratus. 1. Auctor vitæ Apollonii, 2 à Nicomacho & Victoriano quodam recensitæ. 3. Heroicorum 4. duplicis imaginum libri, Epistolarum & Epigrammatum. 5. & duorum librorum de Sophistis. 6. Scripta ejus deperdita. 7. Philostratus Lemnius junior 8. auctor libri Imaginum, 9. Et aliorum deperditorum scriptorum. 10. Operum Philostrati editiones promissæ, & recens vulgata præstantissima Lipsiensis.

sis. 11. *Alii Philostrati tredecim.* 12. *Callistrati ecphrases sive descriptiones statuarum.* 13. *Alii Callistrati.* 14. *De scriptis Apollonii Tyanensis.* 15.

I.

ANtequam alios Philostratos perstringam, dicendum prius est de duobus illis quorum scripta nonnulla ad nos pervenerunt. Sunt itaque

α) FL. PHILOSTRATUS, *Philostrati F. Veri Nepos, Lemnius, auctor Vitæ Apollonii, Iconum (libris 2.) Librorum totidem de * Sophistis, Heroicorum & Epistolarum, (plerarumque saltim) & Epigrammatum.*

Flavium appellat Tzetzes ad Lycophronis v. 323 & Chiliad. VI. hist. 45. & Varini Lexicon in Πολυξένη, ubi male Φάλιος pro Φλάυιος legitur. Ab Eusebio contra Hieroclem, Syncello & aliis *Atheniensis* vocatur, quia docuit Athenis. At Eunapio, Hesychio Illustri & Svidæ constanter dicitur *Lemnius*, in qua insula versatum se juvenem innuit VI. 27. Vitæ Apollonii. Sane qui cum Photio Cod. XLIV. & CL. ac Tzetza Chil. VI. hist. 45. Tyrium vocant, cum antiquiore Philostrato quem de Tyri obsidione scripsisse Flavius Iosephus I. in Apionem p. 1045. auctor est, confundere videntur. Ipse quidem lib. 2. de Sophist. c. XXI. 1. XXIII. 2. 3. XXVII. 3. Proclum Naucratitam, Damianum Ephesium & Hippodromum Larissæum Sophistas audivisse se innuit, claros circa Imperii Severi initia, qui præfuit ab Ao. C. 193. ad 212. & lib. 2. de Vitis Sophist. cap. XXIV. narrat se fuisse inter eos qui Antipatro Severi Imp. filiorum Antonini Caracallæ & Getæ Præceptori applaudentes illum Θεῶν διδάσκαλον appellarent. Innotuit deinde Juliæ Augustæ, Imperatoris Severi conjugi μετέχων τοῦ περὶ αὐτὴν κύκλου ut scribit lib. 1. de vita Apollonii c. 3 h.e. inter eruditorum virorum coronam quam Julia litterarum cupidissima secum quotidie habebat adscitus, εἰς τοῦ χοροῦ ῥητόρων τε καὶ τῶν γραμματιζόντων, ut illum locum interpretatur Tzetzes Chiliad IV. v. 306.

* Libros de Sophistis fateor tribuisse me pridem, neque ut videbar mihi sine verisimilitudine Philostrato alteri juniori, sed nunc persuasus argumentis eruditis præclarissimi nuperi Operum Philostrateorum illustratoris, Godfridi Olearii, non dubito eundem fuisse qui vitam Apollonii & qui de Sophistis scripsit. Etiam ipse alteri Philostrato tribuerat Olearius in notis p 391.

v. 306. Hujus Juliæ βασιλίδ☉ jussu adeoque superstite adhuc Severo vitam Apollonii ex *Damidis* potissimum commentariis *Maximique* Ægiensis conscripsisse se eodem loco testatur Philostratus, & libro 2. de Sophist. c. V. in vita Alexandri Peloplatonis lectorem ad illam remittens, εἴρηται, inquit, σαφῶς ἐν τοῖς εἰς Ἀπολλώνιον. Ad eandem Iuliam quam in vita Philisci Philosopham vocat, (defunctam A. C. 217.) Epistola Philostrati decima tertia exstat. Docuit autem Hesychio illustri ac Svida teste, oratoriam primum Athenis, tum Romæ sub Severo Imperatore usque ad Philippum qui Imperium obtinuit A. C. 244. Nam Romæ etiam thronum sive Cathedram Sophisticam Græcorum Rhetorum illa ætate fuisse, Philostratus in vita Evodiani, Æliani & Aspasii testatur.

II. Inter Scripta ejus præcipuum haud dubie est de quo jam nonnulla dixi, ἈΠΟΛΛΩΝΊΟΥ ΤΟΥ͂ ΤΥΑΝΈΩΣ ΒΊΟΣ, *Apollonii Tyanensis Vita, libris VIII.* Plane enim hos fugit ratio, qui Luciani esse existimarunt, ut auctor est Philander * ad Vitruvii VIII. 2. forte propterea, quia Philostrati quædam cum Luciani Operibus Græce sunt excusa. Cæterum isthôc in opere ut ait Cyrillus 3. contra Iulian. pag. 88. ἐξειλεγμένοις καλλιεπείαις conatus est Philostratus Apollonium veluti Deum quendam venerabilem omnibus & admirandum reddere, unde Eunapius in prooemio ad Vitas Sophistarum monet justiorem operis titulum fuisse futurum ἐπιδημίαν εἰς ἀνθρώπους Θεοῦ, & *Hierocles* in suo Philalethe sive opere adversus Christianos inter alia Servatorem nostrum cum Apollonio conferre non dubitavit, cujus impietatem singulari volumine quod etiamnum exstat, refellit *Eusebius* Cæsareensis. Porro Philostrati opus, pessima fide & data opera ad elevandam Evangeliorum Actorumque Apostolicorum fidem ab eo scriptum esse, multis disputant illustris Huetius in demonstratione Evangelica & Robertus ** Ienkinus in observationibus ad vitam Apollonii ex tomo secundo Historiæ Imperatorum Tillemontianæ excerptam & Anglice redditam, Artus Thomas notis ad Gallicum Vigenerii Philostratum, & Prideaufius in Apollonii vita Anglice scripta, quos si placet vide.

Lucem vidit Philostrati opus *Græce* primum Venet. ex Aldi officina 1502. fol. cum Eusebio adversus Hieroclem, atque iterum 1535. 8. MStus Græcus Codex membranaceus servatur Uratislaviæ in

 Biblio-

* Vide supra lib. 4 Bibl. Græcæ c. 16. §. ult.
** Acta Eruditor. A. 1704. p. 36. seq.

BibliothecaGymnasiiElisabethani,teste GotloboKrantzio V. C. in memorabilibus illius Bibliothecæ p. 86.

Latine prodiit ex versione *Alemanni Rinuccini*, edente Philippo Beroaldo, Bononiæ, typis Benedicti Hectoris, 1501. fol. cum præfat. Beroaldi ad discipulum suum Baptistam de Comite, Mediolanensem. Deinde Venet. apud Aldum 1502. fol. & ex *Gisberti Longolii* recognitione cum adjectis ad margines scholiis Colon. 1532. 8. Editionem quoque Beroaldinam in 8. sine loci & temporis notatione memorat laudatus Olearius, quam haud vidi, nec minus Parisiensem 1555. 12. apud Begvinum, in qua pauca quædam reddita commodius, & cujus sphalmata nonnulla emendantur in Latini Latinii Bibliotheca sacroprofana T. 2. p. 39. 40.

Græce & Latine cum Rinuccini versione per *Fed. Morellum* recognita Paris. 1608. fol. adjunctis Eusebii libro adversus Hieroclem cum versione Zenobii Acciajoli Florentini, & reliquis Philostrati utriusque scriptis & Callistrati Ecphrasibus. In Græcis Aldinam fere exprimit, usus præterea Codd. Bibl. Regiæ & Pauli Petavii cum glossis Græcis, nec minus castigationibus quas Codici suo doctissimus Vir. Adr. Turnebus adscripserat.

Gallice ex versione *Blasii Vigenerii* Borbonii, A. 1596. quam cum Iacobo Amioto ostendisset Henricus III. Galliæ Rex, miratus dixit se hactenus semper ita existimasse, quod hoc opus in linguam Gallicam transferri commode non posset. Sane Regi eidem versionem Gallicam Philostrati à se pridem flagitanti, hoc Amiotus responderat, & quod fieri bona translatio libri ilius non posset prætenderat. Vide BæliiLex. in Amioto T. I. p. 234. Prodiit ex versione ejusdem *Vigenerii* per *Fed. Morellum* recognita additis notis *Arti Thomæ* Domini de Embry, Parisiensis. Paris. 1611. 4.

Italicè Venet. 1549. 8. nescio quo interprete.

Anglice libri duo primores cum notis satis copiosis ad singula capita auctore *Carolo Blount*. Lond. 1680. fol. Notæ feruntur partem excerptæ è schedis Baronis Herberty de Cherbury: Auctor vero nec ingenio alioqui nec destitutus eruditione, passim in illis præ se fert animum à Christianismo abhorrentem, quem Oraculis rationis quoque & aliis diatribis pridem testatus miser denique necem ipse sibi conscivit A. 1693. ob negatum ut ajunt gloris conjugium, quod licitum esse singulari scripto contenderat.

III. Louis

III. Locus Sidonii VIII. Epist. 3. quo ait se Apollonii Pythagorici Vitam ad Leonem Evarigis & Alarici Regis Consiliarium mittere, *non ut Nicomachus senior è Philostrati, sed ut Tascius Victorianus è Nicomachi schedio exscripsit*, cum Sirmundo eruditissimo Viro ita videtur esse intelligendus, ut Nicomachus & Victorianus non sint nomina auctorum qui post Philostratum Apollonii vitam scripserunt, neque scribarum antiquariorum, sed virorum clarissimorum qui ab antiquariis mendose scripta per otium & animi gratia castigabant. Idem enim Sirmondus testatur exstare Codices MSS. T. Livii in quibus Nicomachum & Victorianum eandem operam illi quoque impendisse annotatum est his verbis: *Nicomachus Dexter V. C. emendavi ad exemplum Parentis mei Clementiani, ab urbe condita - - - - Victorianus V. C. emendabam Dominis Symmachis.* Et alio loco: *Emendavi Nicomachus Flavianus V. C. Præfectus urbi apud Hennam, ab urbe condita - - - - Victorinus V. C. emendabam Domnis Symmachis.* Laudatur Philostratus ab Isidoro Pelusiota lib. I. Epist. 389. Ἔχεις τ̀ Φιλόστρατον, ἀκριβῶς τὰ ἐκείνου (Ἀπολλωνίου) ἐκθέμενον. Καὶ μάνθανε ὡς σαφῆ συκοφαντείαν μαγγανειῶν ἐχθροὶ τοῦ ἀνδρὸς, ὡς εἰκὸς, κατεσκεύασαν. Vide & Photium Cod. XLIV. & CCXLI. ubi prolixa è Philostrato excerpta, è quibus aliquando emendare codices editos licet. De dictione Philostrati judicium exstat p. 13. edit. Hœschelii & p. 540. Mirum est â Photio bis idem opus recenseri: itaque H. Valesius vir doctissimus magnam Bibliothecæ Photianæ partem alteri auctori tribuebat.

IV. ΗΡΩΪΚΑ'. *Heroica* sive Dialogus Vinitoris cum Phœnice in prædio quodam ut fingitur, non longe ab Eleunte Thraciæ opido habitus quo Heroës XXI. qui bello Trojano interfuere describuntur & celebrantur. Prodiit *Græce* ad calcem scriptorum Luciani Venet. apud Aldum 1503. & 1522. fol. etiam apud Juntas, Florentiæ fol. & Venet. 1550. 8. *Latine* vetit *Stephanus Niger* Mediolani 1517. fol. & 1521. 4. & Basil 1532. 4. *Græce & Latine* cum Nigri versione habetur in editione Operum Philostrati Morelliana Paris. 1608. fol. p. 631. — 729. Meminit hujus scripti Suidas qui vocat Ἡρωϊκόν. Nonnulla Heroicorum uti Iconum quoque Philostrati loca illustrat Io. Friderius Gronovius Diatribis ad Statium. Divisio in capita tituli que capitum non sunt ab ipso Auctore, qui hoc opere cum Homericis descriptionibus certare voluit, ut doctissimo Oleario pulchre animadversum.

V. ΕΙΚΟ'ΝΕΣ *Imagines* LXVI. porticus Neapolitani libris duobus diserte & eleganter descriptæ, quas his verbis laudat Philostra-

tus

tus junior in præfatione ſuarum imaginum p. 832. *ἐπειδὴ δ' ἔστι τις γραφικῶν ἔργων ἔκφρασις τῷ ἐμῷ ὁμωνύμῳ καὶ μητροπάτορι λίαν Ἀττικῶς τῆς γλώσσης ἔχουσα ξὺν ὥρᾳ τε προηγμένη καὶ τόνῳ. Ταύτης κατ' ἴχνη χωρῆσαι θελήσαντες* &c. In Codicibus quibusdam MSS. ut Vaticanis & Gudiano (qui nunc inſertus eſt Bibliothecæ Sereniſſ. Ducis Guelpherbytani) ſcholia *Manuelis Moſchopuli* adjuncta leguntur, hactenus perinde ut *Maximi Planudæ* Technologia in easdem imagines adhuc inedita. Editæ tamen ſunt una cum Phrynicho & qui ſæpe ad Philoſtratum velut Atticiſmi eximium auctorem provocat Thomæ Magiſtri eclogis dictionum Atticarum, voces Atticæ ab eodem Moſchopulo ex Imaginibus Philoſtrati ordine litterarum notatæ, *τῶν ὀνομάτων Ἀττικῶν συλλογὴ ἐκλεγεῖσα ἀπὸ τῆς τεχνολογίας τῶν εἰκόνων τοῦ Φιλοστράτου, ἣν ἐξέδοτο ὁ σοφώτατος κύριος μανουὴλ ὁ Μοσχόπουλος, καὶ ἀπὸ τῶν βιβλίων τῶν ποιητῶν.* Venet. 1524. fol. apud Aldum & Pariſ. apud Vaſcoſan. 1532. 8. Has imagines Meurſius antiquiori cuidam tribuit Philoſtrato, ſed nullum video argumentum firmum quo demonſtret falſam eſſe ſententiam Suidæ, qui vitam Apolonii & Imaginum libros ad unum eundemque auctorem refert, licet fateor eum alioqui ubi de Philoſtratis agit, non eſſe per omnia valde accuratum. Idem Suidas libros quatuor memorat *εἰκόνων* ſive *ἐκφράσεων*, ſed duo tantum exſtant, qui cum verſione *Stephani Nigri* Mediolanenſis leguntur in editione operum Philoſtrati Morelliana p. 730.-----831. Sæpius antea cum Heroicis lucem Græce viderant, quorum jam editiones recenſui. Nigri autem interpretatio prodierat Mediolan. 1521. 4. per Jo. de Caſtelliano & Baſil. 1532. 4. una cum verſione aureorum carminum Pythagoræ, Muſonii Oratione de optimo principe, Iſocratis Oratione de Regiis muneribus, collectaneis quibusdam ex Athenæo, & ipſius Nigri commentariis in aurea carmina & præfationibus ad Homerum, Pindarum & T. Livium. *Antonini Bonfinii* verſionem Latinam quia inedita eſt prætereo. At *Blaſii Vigenerii* verſio non omittenda, qui cum figuris in æs inciſis, argumentis & commentario erudito Imagines utriusque Philoſtrati & Calliſtrati Ecphraſes Gallice edidit Pariſ. 1596. recuſas 1615. 1629. 1637. fol Ex Latina potius verſione quam ex Græco contextu interpretationem ſuam adornaſſe obſervat Franciſcus Vavaſſor de vi & uſu quorundam verborum latinorum: *Blaſium Vigenerium Philoſtrati Gallicum interpretem, recordor multum vel potius nimium in citandis & proferendis undique ſcriptis Græcorum fuiſſe, qui Græca tamen non ex Græcis ἀμέσως ſed ex latinis Gallice*

lice reddidisse videatur. Eundem animadverto in hisce latinis quæ sola consuluit vertendi caussa, vel negligenter se vel parum intelligentem præbuisse, virum alioqui acrem & studiosum. Addamne quod Philostrati Icones à Patre suo latinis redditas versibus testatur & loca quædam exinde profert *Maussacus* ad Aristotelis historiam animalium pag. 1247. seq. Aristænetum descriptionum Philostrati imitatorem notat Iosias Mercerus.

De EPISTOLIS Philostrati dixi lib. 2. c. 10. §. 26. Suidæ appellantur Ἐπιστολαὶ ἐρωτικαί. Sed non omnes sunt illius argumenti. Itaque cæteras alteri Philostrato tribuit doctissimus Olearius, quod de prima saltim certum est.

Ex EPIGRAMMATIBUS quæ à Philostrato scripta notat Suidas, unicum exstat libro VI. Anthologiæ p. 452. in Telephum vulneratum.

VI. ΒΙΟΙ ΣΟΦΙΣΤΩΝ *Vitæ Sophistarum libris II.* quos inscripsit *Antonio Gordiano* Consuli (ita enim diserte legit MS. Codex meus qui olim fuit præstantissimi Putschii) qui primum Consul fuit Anno Christi 239. & secundum Anno 241. Itaque alterutro horum annorum editas ab eo has vitas est necesse, quo tempore jam ætate provectus (ἱκανῶς γηράσκων) docebat Romæ Aspasius Hippodromi, quem auctor etiam auscultaverat, auditor. Unde nec Philostratum cum ista scriberet admodum juvenem fuisse constat. Dividit autem Sophistas in duo genera, unum Philosophiam simul professorum & alterum mere Rhetorum, itaque de illis primo, de his secundo loco agit. Qui porro ab illo servato temporis ordine * celebrantur, hi sunt: LIBRO PRIORE: *Eudoxus*, *Leo* Byzantius, *Dias* Ephesius, *Carneades* Atheniensis, *Philostratus* Ægyptius, *Theomnestus* Naucratites, *Dio* Prusæus cognomento Chrysostomus, *Phavorinus* Arelatensis, *Gorgias* (qui familiam ducit inter Rhetores sive Sophistas antiquiores proprie dictos) Leontinus, *Protagoras* Abderites, *Hippias* Eleus, *Prodicus* Chius, *Polus* Agrigentinus, *Thrasymachus* Carthaginiensis, *Antiphon* Rhamnusius, *Critias* Atheniensis, & *Isocrates*. Tum *Æschines* (τῆς δευτέρας, ut Philostrati verbis utar, σοφιστικῆς ἀρξάμενος) *Nicetes* Smyrnæus (ad quem omissis Aribarzane Cilice, Xenophrone Siculo & Pythagora Cyreniaco tanquam ineptis Sophistis properare se ait) *Isæus* Assyrius, *Scopelianus* Herodis Attici præceptor, *Dionysius* Milesius, *Lollia-*

* Confer Jac. Prizonii V.C. Præf. ad Æliani Varias Historias.

nus Ephesius, *Marcus* Byzantius, *Polemo* Laodicenus & *Secundus* Athenienfis. LIBRO POSTERIORE *Herodes* Athenienfis, *Theodotus*, *Ariftocles* Pergamenus, *Antiochus* Ægæus, *Alexander* Seleucienfis cognomine πηλοπλάτων quafi luteum Platonem dicas, *Varus* Pergæus, *Hermogenes* Tarfenfis, *Philager* Cilix, *Ariftides* Adrianenfis, *Adrianus* Phœnicius, *Chreftus* Byzantius, *Pollux* Naucratites, *Paufanias* Cappadox, *Athenodorus* Ænenfis, *Ptolemæus* Naucratites, *Evodianus* Smyrnæus, *Rufus* Perinthius, *Oenomarchus* Andrius, *Apollonius* Naucratites: *Apollonius* Athenienfis, *Proclus* Naucratites, *Phœnix* Theffalus, *Damianus* Ephefius, (omiffis tanquam indignis illo cenfu Sotero, Sofo, Nicandro, Phædro, Cyro & Phylace) *Antipater* Hierapolitanus, *Hermocrates* Phocenfis, *Heraclides* Lycius; *Hippodromus* Theffalus, *Varus* Laodicenfis, *Quirinus* Nicomedienfis, *Philifcus* Theffalus, *Ælianus* (male bis in codice meo MS. Philinus) Romanus, *Heliodorus* Gallus, & *Afpafius* Ravennas.

Apud Salmafium ad Spartiani Hadrianum c. 15. ubi Philoftratus in Antenoris Sophiftæ vita laudatur, pro *Antenoris* legendum *anterioris*, Philifci nimirum, quæ vitam Heliodori, de quo ibi Salmafius, præcedit. Corrupti quoque funt Suidæ codices in quibus memorantur libri quatuor de Sophiftarum vitis, non plures enim fcripfiffe duobus qui exftant, & ipfe Philoftratus profitetur, & fatis apparet ex libri pofterioris claufula, quâ teftatur fe in fuis temporibus definere. Meminit hujus operis Eunapius in procem. Φιλόστρατος μὲν ὁ Λήμνιος τοὺς τῶν ἀρίστων (φιλοσόφων τε ἀνδρῶν καὶ σοφιστῶν) ἐξ ἐπιδρομῆς μετὰ χάριτος παρέπλησε βίους. *Philoftratus Lemnius præcipuorum Sophiftarum vitas jucundo dicendi genere obiter delibavit.* Synefius Dione: Φιλόστρατος μὲν ὁ Λήμνιος ἀναγράφων τοὺς βίους τῶν μέχρις αὐτοῦ σοφιστῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου δύο μερίδας ποιεῖ &c. Prodierunt *Græce* cum fenioris Philoftrati Heroicis & imaginibus, Venetiis ac Florentiæ in fol. tum caftigatius Venet. 1550. 8. In Latinam linguam perinde ut Heroica, imagines & Epiftolas convertit dicavitque Matthiæ Corvino Hungariæ R. *Antonius Bonfinius* tefte Lambecio II. de Bibl. Vindob. pag. 995. Vitæ Sophiftarum folæ ex ejus verfione editæ funt ex ædibus Schurerianis A. 1516 4. cum præfatione Nicolai Gerbelii; tum Bafileæ A. 1563. Hinc cum eadem interpretatione fed fexcentis à fe ut ait mendis purgata has vitas exhibet *Federicus Morellus* in Græcolatina fua Philoftrati editione. Nihilominus tamen fat multa reliquiffe caftiganda, conftat eruditis. Falfa interpunctione lapfum creberrime in Philoftrato vertendo Bonfinium notavit Gatakerus

Adverfar.

Adverſar. Miſcell. c. 16. Aliam ſed hactenus ineditam *Jodoci Kimedoncii* interpretationem, cum ejus notis habuit Gothofredus Iungermannus, ita enim ille in literis ad Eliam Putſchium datis 16. Febr. Ao. 1603. *De Philoſtrati editione an cogitatis? ſcribe. Nam hic plura auxilia. Habeo enim apud me à Grutero Philoſtrati* εἰκόνας, ἡρωϊκά, βίους σοφιστῶν item Φιλοστράτου νεωτέρου εἰκόνας, Καλλιστράτου εἰκόνας, *omnia olim edita Venetiis Græce libello in 8. Habeo denique doctiſſimi juvenis Kimedoncii verſionem horum libellorum, ut & Philoſtrati Epiſtolas ex MS. Palatino auctiores, & in omnia hæc notas copioſas Kimedoncii, quas morte præventus edere non potuit.*

VII. SCRIPTA DEPERDITA ejusdem Philoſtrati hæc porro obſervabis. Suos λόγους Κορινθιακοὺς memorat ipſe lib. IV. cap. 14. de Vita Apollonii p. 202. Λεξικὸν ῥητορικὸν Photius cod. 150. ait enim ejusdem eſſe qui Vitam Apollonii ſcripſit, etſi eum non Lemnium vocat ſed Tyrium, perperam quidem ut exiſtimo. Svidas refert ejus μελέτας ſive *declamationes*, διαλέξεις * ſive λόγους h. e. *diſſertationes*, quarum VI. 36. vitæ Apollonii etiam mentio, tum Αἶγας ἢ περὶ αὐλοῦ *Capras* ſive *de tibiis*, & ἀγορὰν *Forum*. Porro notandum quod idem Suidas huic Philoſtrato tribuit vitas Sophiſtarum, licet juniori ab aliis adſcribi Philoſtrato poſtea ſcriptum reliquit. At Λόγοι πρὸς Εὐφράτην ad quos libro prima de Vita Apollonii cap. 14. lector remittitur, & ψευδῆ Euphratis γράμματα ſunt Euphratis in Apollonium criminationes, & Apollonii Apologia quæ libro octavo vitæ continetur, ut ab eruditiſſimo Oleario recte notatum.

β) PHILOSTRATUS *Nerbiani F. Lemnius, junior & prioris ſororis filius, Auctor libri Iconum ſingularis, & quarundam Epiſtolarum.*

VIII. De hoc Svidas: Φιλόστρατος Νερβιανοῦ, ἀδελφόπαις Φιλοστράτου τοῦ δευτέρου, Λήμνιος καὶ αὐτὸς, σοφιστὴς, καὶ παιδεύσας ἐν Ἀθήναις, πλευτήσας δὲ καὶ ταφεὶς ἐν Λήμνῳ, ἀκουστής τε καὶ γαμβρὸς γεγονὼς τοῦ δευτέρου Φιλοστράτου. De hoc intelligenda quæ de Philoſtrato Lemnio in vitis Sophiſtarum ſcribuntur, ut quod annos viginti duos natus ſub

G 2 Hip-

* Fragmentum διαλέξεως de naturæ & νόμου ſive artis inter ſe comparatione atque concordia. quod inter Epiſtolas Philoſtrati in Codice Vaticano reperit Græce cum verſione ſua exhibet Godfridus Olearius V. C. præfat. ad Epiſtolas Philoſtrati p. 912. --- 914.

Hippodromo periculum extemporalis orationis fecerit lib. 2. cap. XXVII. n.3. & quod anno ætatis vigesimo quarto λειτεργιῶν ἀτέλειαν immunitatis beneficium, pro declamatione acceperit ab Antonino (Caracalla qui Imperii habenas gerere cœpit A. C. 212.) in vita Philisci lib. 2. c. XXX. tum quod Ælianum qui in Imperatorem jam defunctum (Elegabalum ut probe observatum V. C. Jacobo Perizonio est) invectivam scripserat, cui fecerat titulum κατηγορία Γυννιδος, reprehendit mortuo insultantem quem vivum extimuisset, ἐγώ σε, inquit, ἐθαύμαζον ἄν, εἰ ζῶντος κατηγόρησας· ἔστι γὰρ δὴ τὸ μὲν ζῶντα τὸν Τύραννον ἐπικόπτειν ἀνδρὸς, τὸ δὲ ἐπεμβαίνειν κειμένῳ παντός. in Æliani vita lib. 2. c. XXXI. (Periit Elegabalus A.C. 221.) Denique quod in extremo ejusdem secundi libri cum Philostrati Lemnii dissidium cum Aspasio & Epistolam περὶ τοῦ πῶς χρὴ ἐπιστέλλειν (primam ex Epistolis Philostrati quæ hodie exstant) memorasset, elogium ejus prætereundo texit his verbis: περὶ δὲ Φιλοστράτου τοῦ Λημνίου, καὶ τίς μὲν ἐν δικαστηρίοις ὁ ἀνὴρ οὗτος, τίς δὲ ἐν δημηγορίαις, τίς δὲ ἐν μελέταις, ὅσος ἐν σχεδίῳ λόγῳ, οὐκ ἐμὲ δεῖ γράφειν, καὶ γὰρ ἂν ἀπιστηθείην ὡς χαριζόμενος, ἐπειδὴ φιλία μοι πρὸς αὐτὸν ἦν. *De Philostrato Lemnio quis in foro vir iste, qualis in concione, qualis in scriptis, qualis in declamationibus, quantus denique in extemporali genere dicendi, meum non est exponere, neque enim fidem essem inventurus, qui gratiæ id dare possim videri, quandoquidem amicitia cum eo mihi intercessit.* Quoniam scribit φιλία ἦν, suspiceris eum tunc jam obiisse (juniorem licet, at non multis adeo annis) cum Philostratus alter ætate jam provectus libris de Sophistis colophonem imponeret. Extant hujus

IX. ΕΙΚΟΝΕΣ, *Imaginum liber singularis* sive descriptio peramœna imaginum duodeviginti, quam imitatione senioris Philostrati, sui μητροπάτορος hoc est avunculi composuisse se testatur in loco quem supra de illius imaginibus cum agerem produxi. Prodierunt cum iisdem *Græce*: & *Gallice* quoque interprete *Vigenerio*. Sed Latine vertit *Federicus Morellus*, cum cujus interpretatione exstant in editione Philostrati Morelliana p. 832----863. Paris. 1608. fol. Nam *Antonii Bonfinii* versio inedita adhuc delitescit.

X. Perdita hujus Philostrati scripta sunt quorum Suidas mentionem facit, Παναθηναϊκὸς, Τρωικὸς (nisi Heroica alterius Philostrati per hunc intelligenda sint, cui sententiæ favet ipse Auctor Τρωϊκὸν λόγον illa appellans, & Homerum scribens λόγον ὑποθέσθαι τὸν Τρωϊ-

κῶν

κὸν p. 692 & 694.) παράφρασις τοῦ Ὁμήρου ἀσπίδος (Iliad. Σ.) & Μελέται ſive declamationes quinque.

XI. Operum Philoſtrati utriusque editiones promiſſæ, & recens vulgata Lipſienſis, Rev. & clariſſ. Viri GODFRIDI OLEARII.

Illuſtris doctrinæ Virum *Jo. Georgium Grævium* quem Annus 1703. elegantioribus literis abſtulit, novam molitum eſſe Philoſtrati editionem didici ex Merici Caſauboni Epiſtola 15. & ex præfatione qua ei diſſertationem ſuam de novi Homeri editione inſcripſit Lond. 1658.8. Ante annos non ita multos *Richardus Bentleius* vir eruditiſſimus luculentam Philoſtrati editionem parare cœpit, diligentiſſime caſtigatam & nova inſtructam verſione & notis. Hujus primum folium Lipſiæ excuſum vidi Anno 1691. ſed neſcio quomodo inſtitutum mox iterum omiſſum eſt. Confer W. E. Tenzelii menſtruos dialogos A. 1691. p. 521. Ab eo tempore Rev. *Henricus Muhlius* Superintendens hodie Generalis Holſatiæ, & Celſiſſimi Ducis à Sacris, eundem in ſe laborem ſuſceperat, & eo nomine literas dederat ad Neſſelium, ut ex theſauro librario Auguſtiſſimi Cæſaris MStorum in illa Bibliotheca Codicum Philoſtrateorum copia ſibi fieret. Verum & hæc ſpes paulo poſt decollavit. Literas illas dialogis ſuis idem clariſſ. Tenzelius inſeruit, quas vide ſi placet Anno 1693. p. 882. ſeq.

Noviſſime *Huguetani* novam curaturos ſe polliciti ſunt Philoſtrati editionem in Belgio, Morelliana longe meliorem, idque ſignificari fecerunt publice in Memoriis Trevultinis Anni 1701. parte priore p. 273. ſeq. edit. Amſtelod. ubi nonnulli errores in Philoſtrato Pariſiis excuſo notantur. Sed ut audio illa quoque cura jam pridem eſt abjecta ac depoſita.

Reliquum itaque fuit ut eruditorum expectationi tandem ſatisfaceret (quod ex aſſe fecit, præſtare majora quam promittere ſolitus) felicis ingenii & doctrinæ exquiſitæ vir *Godfridus Olearius* utriusque nuper linguæ & jam S Theologiæ in Academia patria Lipſienſi Doctor publicus longe digniſſimus, præbente ſumtus *Thoma Fritſchio*, Bibliopola, cui non magis cordi eſt lucrum vile quam literarum ſplendor ac decus. Vere affirmari poteſt, vix ullum noſtra ætate Græcum auctorem tam diligenter & docte expolitum prodiiſſe ſive Græca ad MSS. codices Vaticanos, Anglicos, Uratislav. & in vitis Sophi-

phistarum ad Putschianum meum castigate edita, sive versionem perspicuam atque accuratam quæ tota fere nova addita est, sive adjunctas notas præclaras & prolegomena doctissima præmissa respicias. Tabulæ quoque Chronologicæ & indices adjecti Lectorum commodis bene consulunt, & chartæ typorumque nitor eximius oculos delectat. Lucem vidit opus decori utique auctori suo semper futurum Lipsiæ 1709. fol. de cujus apparatu & rationibus operæ pretium est videre Acta Eruditorum illius Anni p. 433. seq. ubi obiter etiam p. 439. seq. respondetur ad observatiunculas è Bibl. Schurtzfleischiana editas sub titulo *Spicilegii aliquot in Philostratum animadversionum*, Witebergæ 1709 pagina unica. fol.

XII. Alii Philostrati.

1) Philostratus Ægyptius Sophista, Philosophis se ingerens Academicis, qui Cleopatræ adfuit in Ægypto & in Sicilia versatus est tempore Cæsaris. Vide Plutarchum in Antonio pag. 947. & in Catone minore pag. 787. Epigramma Crinagoræ lib. 3. Anthologiæ pag. 310. & Philostrati vitas Sophistar. lib. 1. p. 490. seq. verum apud quem οἶδα non reddendum est *vidi* (unde castigandus Vossii error p. 236. de Hist. Græcis) sed *novi*. In antiquis Plutarchi versionibus pro Philostrato male legitur *Sostratus*, ut notatum Leopardo XIV. 17. emendat.

2) Philostratus, Veri F. patria Lemnius, Sophista eximius qui docuit Athenis, Flavii Philostrati qui vitam Apollonii scripsit Pater scripsit teste Suida λόγους πανηγυρικοὺς πλείστους, λόγους Ἐλευσινιακοὺς δ', μελέτας, ζητούμενα παρὰ τοῖς ῥήτορσι, ῥητορικὰς ἀφορμάς. περὶ τοῦ ὀνόματος πρὸς τὸν σοφιστὴν Ἀντίπατρον. περὶ τραγῳδίας βιβλία γ'. γυμναστικὸν περὶ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐπιτελουμένων. Λιθογνωμικόν, Πρωτέα, Κύνα ἢ Σοφιστὴν, Νέρωνα θέατρον, (unde Suidas præter rem tradidit eum vixisse sub Nerone, cum longe juniorem fuisse oporteat qui scripsit contra Sophistam Antipatrum liberorum Severi Præceptorem) Τραγῳδίας μγ', καὶ Κωμῳδίας ιδ'. Ait præterea eum scripsisse, ἔπεα πλεῖστα καὶ λόγου ἄξια. Ab utroque horum diversus ut videtur fuit

3) Philostratus Historicus quem laudat Josephus X. 11. Antiqu. καὶ Φιλόστρατος ἐν ταῖς Ἰνδικαῖς αὐτοῦ καὶ Φοινικικαῖς ἱστορίαις. Et lib. 1. contra Apionem p. 1045. περὶ τούτων γοῦν συμφωνεῖ Φιλόστρατος ἐν

τοῖς

ταῖς ἱστορίαις μεμνημένος τῆς Τύρου πολιορκίας. Easdem historias laudat Syncellus p. 221.

4) Philostratus Euboënsis quem naturæ piscium gnarum celebrat Plutarchus de solertia animalium p. 965.

5) Philostratus Atheniensis Historicus sub Imp. Aureliano clarus, de quo Syncellus in Chronographia p. 384.

Philostrati Peripatetici mentio apud Macrobium lib. 1. Saturnal. c. 11. sed legendum *Theophrasti*, ut pridem observarunt viri doctissimi.

In Gyraldi dialogo III. de historia Poëtarum p. 143. & ex eo apud Vossium de Poëtis Græcis p. 94. laudatur *Philostratus Atheniensis* qui Epaminondæ & Pelopidæ vitas literarum monumentis commendavit & qui Theseida composuit. Sed ex Laërtii Xenophonte II. 59. legendum Πυθοστράτου vel potius Νικοστράτου, neque hic composuit vitam Epaminondæ & Pelopidæ sed Xenophon hujus frater. Similiter Tzetzes ad Lycophronem non Philostrati librum de Cypro laudat, ut scribit Vossius de Hist. Græcis, sed Philostephani.

Φιλόστρατος Φάλιος in Varini Camertis Lexico, ubi de Polyxena agit, puto male excusum esse pro Φιλόστρατος ὁ Φλαῦιος. Videtur enim respicere Philostrati senioris Icones, in quibus de Polyxena in eam sententiam differit p. 713. seq. edit. Morelli.

Fuit & 6) Philostratus Pellenensis, quem cognitioni de supplicio Antiphonis Rhetoris præfuisse Athenis Olymp. XLII. testatur Plutarchus in vitis decem Rhetorum p. 833. Idem forte quem perstringit Aristophanes equitibus, & cujus meminit Demosthenes Orat. in Neæram.

7) Philostratus Epirotarum dux Anno U. C. 585. memorante Livio XLIII. 23.

8) Philostatus Atheniensis è tribu Oeënsi, pater Polemonis Philosophi. Laërt. IV. 16.

9) Philostratus Rhodius Athleta circa Olymp. CLXXXVIII. Pausan. Eliacis prioribus p. 432.

10) Philostratus quem ebrium Sinuessæ in Campania per gradus delapsum ridet Martialis XI. 83.

11) Philostratus in Inscriptione * Veteri observata Meursio:

L. CO-

* Apud Gruterum p. DCCCCLXIX. 13.

L. COMINIUS L. M. L. NATIRA
L. L. L. PHILOSTRATUS V. F.
SIBI ET SUIS.

12) Philoſtratus χολαργεύς * memoratus Alciphroni Epiſt. IX.

13) Philoſtratus παλαιστὴς in quem Argentarii Epigramma lib. 2. Anthologiæ cap. 18.

Hæc de Philoſtratis ut veriſimillima mihi viſa ſunt quantum potui breviter ac diſtincte retuli, diligenter conſultis veterum ſcriptis, & expenſis iis quæ Joh. Meurſius in diatriba de Philoſtratis ad calcem Philoſtrati edita Lugduni Bat. 1616. 4. tum Voſſius II. 15. Hiſt. Gr. Jonſius III. 13. ac Tillemontius T. 3. Hiſt. Imperator. præcipue vero Godfridus Olearius prolegomenis ad Philoſtratorum opera, laudabili hiſtoriam literariam juvandi ſtudio monuerunt.

XIII. Poſt Philoſtratos conſequens eſt ut de CALLISTRATO, licet antiquiore, ut videtur, ſcriptore dicam, cujus ἐκφράσεις ſive *deſcriptiones* quatuordecim imaginum ſive ſtatuarum, *Satyri*, *Bacchæ*, *Cupidinis*, *Indi* fluvii, *Narciſſi*, *Occaſionis* quæ Lyſippi opus exſtabat Sicyone, tum *Orphei*, *Bacchi*, *Memnonis*, *Æſculapii*, *Cupidinis* alterius itidem à Praxitele ſculpti, *Centauri*, *Medeæ* & *Athamantis*, Græcè primum editæ ſunt ad calcem Imaginum utriusque Philoſtrati, deinde Latine eas vertit Federicus Morellus, cujus interpretationem plurimis locis emendavit melioremque novæ ſuæ Philoſtratorum editioni adjunxit laudatus jam ſæpius mihi hoc capite, nec laudandus ſatis Gotfridus Olearius. Idem profitetur ſe nihil admodum habere quod opponat ſententiæ doctiſſimi Meurſii, qui in Bibliotheca Attica Auctorem harum deſcriptionum non (cum Vigenerio) Philoſtrati utriusque imitatorem, ſed antiquum illum eſſe putavit Calliſtratum Aphidnæum Empedi filium, ῥήτορα δόκιμον, quem audire expetiit Demoſthenes admodum adoleſcens, & ab eo ad eloquentiæ civilis ſtudium accenſus eſt, ut ex Hegeſia Magneſio narrat Plutarchus in vita Demoſthenis breviori p. 844. & in prolixiori altera inter parallelas p. 847. ſeq. & ex Hermippo Gellius III. 13. Libanius: Καλλίστρατος ἦν Ἀθηναῖος ῥήτωρ ἔνδοξος. Οὗτος ἔμελλε δημοσίαν τινὰ δίκην ἀγωνίζεσθαι, φασὶν οἶμαι τὴν περὶ Ὠρωποῦ. Ὁ τοίνυν Δημοσθένης παῖς ὢν ἐδεῖτο τοῦ ἐφεστῶτος οἰκέτου συγχωρῆσαι παραβαλεῖν αὐτῷ τῇ δίκῃ, καὶ ὃς ἐπέτρεψεν. Ἀκούσας δὲ οὕτω διετέθη, ὥστε ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας πάντα πάρεργα πρὸς τοὺς λόγους θέσθαι. Lucianus quoque in Demoſthenis laudatione ante ejus Magiſtros Alcidaman-

* Cholargi è populis Atticæ, de quibus Meurſius.

damantem, Iſocratem, Iſæum, Eubulidem principe loco Calliſtratum laudat. Cujus adverſarius Menalopus memoratur Plutarcho vit. parallel. p. 851. unde certum eſt non alterius Calliſtrati eſſe *Menalopi* κατηγορίαν memoratam Ariſtoteli lib. I. Rhet. c. 14. & *Meſſeniacam* Orationem lib. 3. c. 17. Ejusdem Calliſtrati accuſatorem lib. 1. c. 7. Ariſtoteles refert Leodamantem, & ex Demoſthenis Orat. in Polyclem p. 812. conſtat Calliſtratum in exilium miſſum & bis capitis fuiſſe damnatum ab Athenienſibus. Seneca VI. 37. de benefic. *Calliſtratum ajunt, ita certe Hecaton auctor eſt, cum in exilium iret, in quod multos ſimul cum ipſo ſeditioſa civitas & intemperanter libera expulerat, optante quodam ut Athenienſibus neceſſitas reſtituendi exules eſſet, abominatum talem reditum.* Hunc ipſum Calliſtratum Demagogum Diodorus Siculus ad Olymp. CI. 2. libro XV. p. 355. narrat pro Athenienſibus verba feciſſe, reſpondente Epaminonda pro Thebanis, unde eſt quod Plutarchus in Apophthegmatis p. 193. & in præceptis gerendæ Reip. p. 810. refert Epaminondam Calliſtrato Oratori exprobranti Thebanis Ὀιδίπουν πατροκτονίαν & Argivis Ὀρέστου μητροκτονίαν reſpondiſſe: *atqui hos ipſos à nobis rejectos* (vos Athenienſes) *recepiſtis.* Xenophon quoque lib. VI. Hiſt. Græcor. p. 589 ab Iphicrate adjunctum ſibi ſcribit Καλλίστρατόν τε τὸν δημήγορον ὡς μάλα ἐπιτήδειον ὄντα, ita enim legendum, non οὐ μάλα, ea quæ ſtatim ſequuntur demonſtrant. Orationem Calliſtrati *ad Lacedæmonios* deinde refert p. 592. 593. Fueritne idem Archon Athenis Diodoro Sic. ad Olymp. CVI. 1. & Dionyſio Halic. in Dinarcho memoratus, non affirmarim, tempora certe non repugnant, ac fortaſſis idem quoque, (an Parnytes potius)? Calliſtratus auctor fuerit conſilii quo ſummam ἐλλιμένιον ſive portorii Macedonici duplam deinceps Athenienſes acceperunt, ut traditum Ariſtoteli lib. 2. Oeconomic. c. 2. §. 22. Obiit ex vulnere (Olympiade CVIII. 4. ut videtur) cum in Sicilia Equitum Athenienſium alæ præfectus rem fortiter geſſit, teſte Pauſania in Achaicis p. 561. Tum triginta amplius annos habebat Demoſthenes, quem duodevigeſimo jam ætatis anno orationes habere cœpiſſe conſtat: Vix tamen ac ne vix quidem mihi perſuadeo ab illo Calliſtrato ſcripta eſſe quibus in ſecunda ecphraſi Scopæ ſtatuarii in Bacchæ imagine artificium cum Demoſthenis eloquentia confertur. Itaq; haſce ecphraſes libentius tribuerim Calliſtrato Sophiſtæ, Leonis filio, Amphictyonum in Pythiis procuratori, æquali Plutarchi, qui ejus meminit Sympoſiac. quæſt.

IV.4. ubi interpreti latino male Callisthenes, & VII, 5. ubi male Callias p. 705. interpreti dicitur.

XIV. Fuere & alii Callistrati, eruditissimo Oleario memorati, cujus observatis mea addere licebit.

1) Callistratus statuarius insignis Olymp. CLV. Plin. XXXIV. c. 8. p. 110, edit. Harduini. τέχνην ejus memorat etiam Tatianus orat. contra Graecos p. 183. viderenturque huic potius tribuendae ecphrases, si non tam exigua sculptoris, longe insignitiora autem Rhetoris vestigia in illis apparerent.

2) Domitius Callistratus, librorum (VII. ad minimum) περὶ Ἡρακλείας auctor, laudatus Stephano Byz. Scholiastae Apollonii & Aeschyli. Respicit & Schol. Pindari ad Nemea VII. 150. ac Suidas in Φιλόξενος. Videndumque an diversus Callistratus ὁ περὶ Σαμοθρᾴκης συνταξάμενος ἱστορίαν quam laudat Dionysius Halicarnass. lib. 1. Antiqu. Rom. p. 55.

3) Callistratus Grammatici Aristophanis discipulus, Aristarchi aequalis, & Hesychio, Suidae, Eustathio ad Homer. atque Scholiastis ad Pindarum, Euripidem, & Aristophanem laudatus. Jo. Tzetzes Chil. XI. v. 61. narrat Samios literarum quatuor & viginti usum primum accepisse à Grammatico Callistrato, nescio an antiquiore:

Παρὰ Σαμίοις εὕρηκα πρῶτον ἀναγνωσθῆναι
Διὰ Γραμματικοῦ τινὸς τὴν κλῆσιν Καλλιστράτου.

Aristophanei etiam videntur Commentaria in Cratini Comici Θρᾴττας, & περὶ ἑταιρῶν opus, quae utraque laudantur ab Athenaeo, quemadmodum sextum συμμίκτων librum in testimonium citat Erotianus in Χεῖαι, septimum idem Athenaeus. Libentius etiam huic adscripserim opus περὶ Ἀθηνῶν quod ad Menaclem alii olim retulerunt & sub Callistrati nomine allegant Harpocratio, Suidas & Aristophanis Scholiastes: aegre enim assentior Meursio qui in Bibliotheca Attica & in Athenis Atticis libro & capite primo haec ad Callistratum Rhetorem antiquum refert. Videndus etiam de Callistrato Grammatico Reinesius p. 366. Var. Lect.

4) Callistratus auctor μέλους σκολιοῦ in Harmodium qui Pisistratidarum tyrannidem evertit. Hesychius: Ἁρμοδίου μέλος. τὸ ἐπὶ Ἁρμοδίῳ ποιηθὲν σκολιὸν ὑπὸ Καλλιστράτου, οὕτω ἔλεγον. Initium ejus: φίλταθ' Ἁρμόδιε τέθνηκας, legitur apud Suidam in παροίνιος

&

& ὐδέπώ' ἐγὼ, atque in ſcholiis ad Comici Acharnenſ. v. 956. integrum apud Athenæum XV. p. 695. & Meurſium in Piſiſtrato c. 14.

5) Calliſtratus Tenedius, qui inter interpretes phænomenon Arati refertur in Catalogo antiquo quem edidit Petrus Victorius.

6) Calliſtratus JCtus Romanus, de cujus ſcriptis dicere me memini in Bibliotheca Latina.

7) Calliſtratus de quo Martialis XII. 82.

Ne laudet dignos, laudat Calliſtratus omnes,
Cui malus eſt nemo, quis bonus eſſe poteſt?

9) Calliſtratus hiſtrio qui Ariſtophanis Acharnenſes, Aves & Veſpas egit, ut ex Græco Comici Scholiaſte intelligas.

10) Calliſtratus Mithridati Regi à ſecretis. Plutarch. Lucullo p. 502.

11) Calliſtratus Parnytes qui judicibus mercedem conſtituit, unde proverbium, ὀβολὸν εὗρε Παρνύτης. Appendix Vaticana Centur. III. proverb. 35. Antiquiorem hunc oportet eſſe Calliſtrato qui Archon fuit Olymp. CVI. 1. nam oboli judicibus dati jam mentio in ἐκκλησιαζούσαις Ariſtophanis, quæ actæ Olymp. XCVI. 4.

12) Calliſtratus verna in veteri inſcriptione apud Gruterum p. MCVIII. 4. ut omittam alium Calliſtratum p. MCXLVI. 2.

XV. Supereſt ut de APOLLONIO Tyanenſi Cappadoce etiam pauca quædam ſubjungam, quoniam ejus Epiſtolæ Philoſtrati libris de Apollonii vita in nova luculenta clariſſ. Olearii editione ſunt adjunctæ. Ac de Epiſtolis quidem non repetam quæ libro ſecundo c. X. §. 11. jam dicta à me ſunt. Sed ætatem ejus atque alia ſcripta, deperdita licet, eodem Oleario præeunte, tum de vita & rebus ipſius ſcriptores breviter perſtringere licebit. Ætatem produxiſſe traditur Apollonius Apollonii F. ab Anno Auguſti Imp. 42. ad primum Nervæ: ut adeo vixerit annos circiter XCVI. Præceptorem habuit Euthydemum Rhetorem Tarſenſem, Philoſophos omnium ſectarum audivit, ſed maxime probavit diſciplinam Pythagoricam, licet Euxenus Heracleenſis quo uſus eſt magiſtro non aliter philoſophabatur quam pſittacus voces repetit, homo ventri deditus & ignava opera, philoſophia ſententia. Quadragenario major Apollonius Ba-

bylonem atque hinc Indiam petiit, ibique cum viris sapientibus est versatus, Claudio imperante. Reversus inde in Græciam diuque ibi commoratus Romam venit anno Neronis nono, ætatis secundo & sexagesimo. Per varias deinde regiones peregrinatus, in Ægypto versatus cum Gymnosophistis, magna passim nominis celebritate comparata, apud Domitianum cui Imperium prædixerat, ab Euphrate Ægyptio defertur, Romæque in carcerem conjectus dicta Apologia evadit, atque non multis annis post statim à nece Domitiani ad Nervam scribit se cum illo una victurum longissimo tempore, quo neque aliis ipsi neque sibi alii imperaturi sint, quibus verbis & se & Nervam rebus humanis brevi eximendum significavit. Post fata imaginibus, statuis, templis velut Deus quidam inter homines ἐπιδημήσας cultus est, qua de re videndæ notæ ad Philostratum p. 369. & Tristanus T. 3. p. 737. ad numum Juliani Imp. imagine Apollonii insignem. De Magicis ejus πλέσμασι adeundus Iustinus quæst. 24. ad Orthodoxos. Scripta ejus; præter Epistolas quarum & ipsæ longe plurimæ perierunt, hæc memorantur:

1) Ὕμνος εἰς Μνημοσύνην. Philostrat. lib. 1. c. 14. τὸ τοι μνημονικὸν ἑκατονταέτης γινόμενος καὶ ὑπὲρ τὸν Σιμωνίδην &c. *Memoria etiam centenarius magis quam Simonides valuit, & hymnus ab eo est aliquis in Memoriam decantatus, in quo omnia tempore marcescere scribit, ipsum vero tempus ut nec corrumpatur, a memoria habere.* Suid. in Ἀπολλώνιος.

2) Πυθαγόρου δόξαι· Philostr. VIII. 19. seq. Confer V. C. Francisci Blanchini Veronensis, Bibliothecæ Ottobonianæ præfecti Epistolam de lapide Antiate, in qua agitur de Villa Hadriani Augusti in Antiati Colonia sita, Oraculo Fortunarum, ac templis in ea celebratis, libro Apollonii Tyanei ibi dicato, & ejusdem asseclis eo confluentibus, nec non de signis celeberrimis ibidem effossis, Apolline præsertim Vaticano & Gladiatore Burghesiano. Rom. 1698. 4. Πυθαγόρου βίον ab Apollonio scriptum Suidas auctor est.

3) Διαθῆκαι sive Testamentum. Svid. Philostr. lib. 1. c. 3. & lib. 7. c. 35. ubi testatur solum hoc ex Apollonii scriptis Ionica fuisse Dialecto compositum. Nam alioqui Attica usum notaverat etiam lib. 1. c. 7.

4) Ἀπολογία adversus ψευδῆ γράμματα Euphratis Ægyptii Philosophi, ad Domitianum Imp. exstat apud Philostratum VIII. 7.

5) περὶ

5) *περὶ μαντείας ἀστέρων de arcaniore ex astris divinatione libri IV.* ex consuetudine familiari cum Iarcha & aliis sapientibus Indis. Philostr. III. 41.

6) Τελεταὶ ἢ περὶ θυσιῶν, καὶ ὡς ἄν τις ἑκάστῳ Θεῷ προσφόρως τε καὶ κεχαρισμένως ἢ θύοι ἢ σπένδοι ἢ εὔχοιτο. *De sacrificiis, & quomodo quis unicuique Deo convenientia & accepta sacrificia vel libamina aut preces offerre possit.* Euseb. IV. 13. de præparat. Suid. Philostrat. III. 41. & IV. 19. ubi τῇ ἑαυτοῦ φωνῇ malim de Attica quam Cappadocum dialecto intelligere. Nam lib. 1. c. 7. Philostrato teste ἡ γλῶττα Ἀττικῶς εἶχεν, οὐδ' ἀπήχθη τὴν φωνὴν ὑπὸ τοῦ ἔθνους. Confer fragmentum Eusebii loco laudato obvium.

7) Oracula columnis æneis Byzantii insculpta, de quibus Codinus in Originibus CPol. p. 30. καθ' ἐξαίρετον εἰς τὰς χαλκᾶς πύλας (lege cum Clariss. Oleario στήλας) τῶν ἐσχάτων ἡμερῶν τῶν μελλόντων εἰσὶ πᾶσαι αἱ ἱστορίαι, ἃς ἐστηλώσατο Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεὺς, εἰς μνήμην τῶν ἐντυγχανόντων, διὰ τὸ ἀνεξάλειπτον εἶναι. Memorat χρησμοὺς Apollonii etiam Suidas.

Omitto Apollonii colloquia cum sapientibus Babyloniorum, Indorum & Ægyptiorum quæ à Damide excerpta & Philostrati operi passim inserta leguntur.

Fuit & Apollonius Tyaneus junior sub Hadriano Imp. ut ex Agresphontis libro de Homonymis notavit Suidas. Sed apud If. Causabonum p. 56. Epist. ad Bongarsium, ubi memoratur *Narratio eorum quæ acciderunt Apollonio Tyaneo, ex vetustis membranis*, pro Tyaneo haud dubie legendum Tyrio, intelligitur enim fabularis illa & erotica narratio quam latine edidit Marcus Velserus A. 1595. 4. testatus ante multa sæcula è Græco versam, fortassis (ut Barthius suspicabatur) à Symposio ænigmatum scriptore. Versibus latinis Hexametris leoninis etiam Gotfridus Viterbiensis in Pantheo suo perstrinxit, & Græcis versibus politicis expressit Constantinus sive Gabriel Contianus quidam circa A. C. 1500, cujus Metaphrasis vidit lucem Venet. 1603. 4. Denique Gallice prodierunt *les Avantures d' Apollonius de Tyr*, par Mr. le Br. Roterodami hoc ipso anno 1710. 8. Latine recusa etiam in Velseri Operibus p. 681.

Apollonii Tyanei vitam præter Philostratum scripserant etiam *Damis* Assyrius, ex Nino civitate, unde Νίνιος Philostrato dicitur: *Maximus* Ægiensis & *Mœragenes* eidem Philostrato memorati. Tum *Sotérichus* Oasites, de quo Suidas. *Vopiscus* etiam ejusdem

Apollonii facta in litteras missurum se scripsit in Aureliano c. 24. ubi refert Imperatorem Tyanæ civitati iratum negasse canem se in illo opido relicturum, sed apparuisse Imperatori Apollonium latinisque verbis dixisse: *Aureliane si vis vincere nihil est quod de civium meorum nece cogites. Aureliane, si vis imperare, à cruore innocentium abstine, Aureliane clementer te age, si vis vincere.* Imperatorem itaque agnito vultu Philosophi cujus imaginem in multis viderat templis, attonitum, & imaginem & statuas & templum ei promisisse, atque in meliorem rediisse menten Denique *Sidonius Apollinaris* Vitam Apollonii è Græco in latinum vertit, versionemq; suam misit ad Leonem Evarigis & successoris Alarici Consiliarium, VIII. 3. Epist. usus Codice Græco Philostrati, quem è Nicomachi exemplari descripserat Tascius Victorianus, ut notavi supra §. 3. Sed jam pridem est quod interpretatio illa intercidit, quam auctor ipse festinatam adeoque turbidam & opicam appellat.

CAPUT XXV.

DE ALEXANDRO Aphrodisiensi.

Alexandri Aphrodisiensis ætas, Præceptores & dogmata quædam. 1. *Scriptorum editorum recensio cum observationibus Criticis.* 2. *Scripta inedita atque deperdita.* 3. *Index Auctorum in scriptis Aphrodisei editis universis allegatorum.* 4.

I.

ALEXANDER ex Aphrodisiade *a*) Cariæ urbe *Aphrodisiensis* Ἀφροδισιεὺς, Philosophiam Aristotelicam (non Romæ *b*) sed

a) De Aphrodisiade Cariæ urbe vide Stephanum in Ἀφροδισιάς, in μεγάλη πόλις & Νινόη. Xenocratis Aphrodisiensis mentio apud Artemidorum IV. 24. p. 214. De Adrasto Aphrodisiensi dixi lib. 3. c. 11.

b) sed Athenis vel Alexandriæ ut suspicor) ab Impp. Septimio Severo & Antonino Caracalla docere jussus, primitias laborum suorum eisdem inscripsit libellum de fato, adeoque post A. C. 199. & ante annum 211. quo Severus diem obiit supremum. Quoniam vero primitias ingenii *c*) tunc ei obtulit Alexander, hinc postea adhuc per plusculum temporis floruisse illum colligas, tot & tantorum commentariorum auctorem. Laudat etiam alibi Athenæi Dipnosophistica edita post Oppiani mortem, qui carmina sua iisdem Imperatoribus obtulit. Audivit Aphrodiseus Herminum & Aristoclem Messenium Peripateticos, de quibus dixi lib. 3. c. 11. Sosigenem item, juniorem Peripateticum. De Deo satis pie sentit & loquitur, quem solum habere immortalitatem scribit in V. Topic. p. 178. *omni honore dignissimum, cunctis votis expetendum atque omnium parentem* vocat in VII. Metaphys. p. 282. & in IX. p. 320. *Proprie ens & simplex, ac ut ita loquar substantialis substantia & quæ immobilis movet, hoc est DEus optimus Maximus non gignitur neque interit.* adde in XII. p. 381. 382. 388. 395. 398. & lib. 2. quæstion. & solut. c. 21. ubi ait providentiam si quis Deo auferat, idem esse ac si quis demat nivi alborem frigusque, calorem igni, melli dulcedinem. Ἐπεὶ τί τὸ καταλειπόμενον, εἴ τις χιόνος ἀναφέλητai τὸ λευκὸν καὶ ψυχρὸν τί ἢ πυρὸς αὖ τὸ θερμὸν σβέσῃς, μέλιτος ἢ τὸ γλυκύ, καὶ ψυχῆς τὸ κινεῖσθαι, καὶ τοῦ Θεοῦ τὸ προνοεῖν; Animæ vero immortalitatem & separabilitatem à corpore aperte negat ad lib. 2. Topicor. p. 77. 81. & alibi, atque ita quidem ut p. 72. temere dicat eos qui illam animæ tribuunt, perinde mentiri ac si quis bis duo ajat esse quinque. Tum lib. 2. quæstionum & solut. c. 8. seq. & in libro utroque de anima pluribus disputat animam

b) Negat enim Imperatores præsenti adire sibi licuisse, sub init. libri de fato: ἦ μὲν δὴ εὐχῆς μοι &c. *Erat quidem mihi in votis, maximi Imperatores, Severe & Antonine, ut ipsi apud vos esse mihi contingeret & conspicari & alloqui vos, & gratias agere pro beneficiis sæpenumero à vobis acceptis, ut qui omnia semper quæ postulaverim obtinuerim, simulque testimonium acceperim, dignum me esse qui quæ postulaveram obtinerem.* Athenis fuisse colligas ex Commentar. in Metaphys. librum V. p. 2?6. ubi de statua Aristotelis, quæ fuit in Lyceo.

c) Ibid. Ἐθάρσησα πρὸς ἡμᾶς τῇ πρὸς τὸ θεῖον ἐξουσίᾳ καί τινας ἀπαρχὰς ὑμῖν τῶν ἡμετέρων καρπῶν ἀνάθημα πέμψαι---- βιβλίου ὑπισχνουμένου θεωρίαν φιλόσοφον περισχεῖν καὶ τὴν δόξαν τοῦ Ἀριστοτέλους ἣν ἔχει περί τε εἱμαρμένης τε καὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν, οὗ τῆς φιλοσοφίας προΐσταμαι, ὑπὸ τῆς ὑμετέρας μαρτυρίας διδάσκαλος αὐτῆς κεκηρυγμένος. *Ea libertate quâ erga Numen uti licet, ausus sum aliquas vobis fructuum nostrorum primitias mittere, ---- --- librum qui contemplationem continet ad Philosophiam pertinentem & qui de fato deque eo quod in nostra potestate est explicet sententiam Aristotelis, cujus ego Philosophiæ Professor & Magister publico testimonii vestri præconio constitutus sum.*

mam esse *εἶδός τι τοῦ σώματος ὀργανικοῦ, καὶ οὐκ οὐσίαν τινὰ αὐτὴν καθ' αὐτὴν*, professus Aristotelis *d*) se sententiam tradere, atque ut in aliis, ita in hoc quoque capite de anima sequi. Ut vel hinc appareat alium Alexandrum auctorem esse problematum quæ sub Aphrodisei nomine circumferuntur, in illis enim libri 2. præfat. & problemate LXIII. LXVII. anima immortalis esse diserte affirmatur. Etiam problemate LXXXVIII. ex illis quæ in sola Gazæ versione leguntur, plus fato Astrologico quàm Aphrodisiensis solet facere, tribuitur. Cæterum lib. 1. de anima pag. 138. b. fatetur Aphrodisiensis animum *μηδὲ τὴν ἀρχὴν ὀργάνῳ τινὶ σωματικῷ προσχρῆσθαι πρὸς τὴν λῆψιν τῶν νοουμένων, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι αὐτὸν αὐτῷ πρὸς τὸ γνῶναι τὸ νοούμενον, omnino non indigere instrumento corporeo ad res intelligibiles capiendas, sed sufficere sibimetipsi illorum ad rerum intelligibilium perceptionem.* Quam in sententiam plura legas libro 2. p. 144. a. seq. ubi ait se à quodam accepisse sententiam Aristotelis ita expositam, quod mens divina extrinsecus adveniens per humanum corpus velut organum operetur: atque ea ratione immortalem illum & incorruptibilem dici posse. *Ἤκουσα δὲ περὶ νοῦ τοῦ θύραθεν παρὰ Ἀριστοτέλους, ἃ διεσωσάμην* &c. usque ad illa p. 145. *ἔλεγε δὴ ὅτι εἰ ὅλως ὑπολαμβάνειν χρὴ κατ' Ἀριστοτέλην, θεῖον καὶ ἄφθαρτον εἶναι τὸν νοῦν, οὕτως ἡγεῖσθαι δεῖν, οὐκ ἄλλως.*

Melius cæteris Peripateticis sensum Aristotelis interpretari, sed Platoni esse iniquiorem judicat Simplicius in 2. de cœlo p. 91. b. edit. Græcæ. Atque posteriores plerique omnes libenter eum sequuntur, non Græci modo ut Themistius, Ammonius, Philoponus, Olympiodorus, Simplicius, Michael Ephesius, & Latini ut Boëthius, sed Arabes quoque ut Averroës. Peculiari veluti nomine illis vocatur *ἐξηγητής*, *explanator*, *seu quod omnes Aristotelicos libros exposuerit*, *seu quod excellentissime*, *seu quod utrumque*, ut Francisci Patritii verbis utar Tom. I. discuss. Peripatet. p. 138. Atque hic est Alexander, cujus scripta perinde ut Peripateticorum celeberrimorum Aspasii & Adrasti *ἐν ταῖς συνουσίαις* lecta testatur Porphyrius in vita Plotini. Commentarios quosdam Aphrodisei Arabice versos etiamnum extare, testantur Hottingerus p. 253. seq. Analect. & Bartholomæus Herbelotus Bibl. Oriental. in *Escander al Afrodissi.* De aliis Alexandris

d) Præf. libri 1. de anima: *Ἐπειδὴ ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, τὰ Ἀριστοτέλους πρεσβεύομεν, ἀληθεστέρας ἡγούμενοι τὰς αὐτοῦ παραδεδομένας δόξας τῶν ἄλλοις εἰρημένων, οὕτω δὲ καὶ ἃ ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς δόγματι φρονοῦμεν.*

dris tribus Peripateticis, Craſſi præceptore, & Ægæo atque Damaſceno dixi lib. III. cap. XI. de aliis Alexandris qui Græce ſcripſerunt, cap. VIII. §.ult. ejusdem libri. Fuit & circa A.C. 1330. Peripateticus quidam Alexander de S. Elpidio, Italus qui in libros quosdam Ariſtotelis latine eſt commentatus, quemq; cum Aphrodiſeo confundi â nonnullis notat Jonſius p. 352. de ſcriptoribus Hiſt. Philoſ. De illo Alexandro videndus Poſſevinus in Apparatu Sacro.

II. SCRIPTA[e] ALEXANDRI APHRODISIENSIS EDITA.

1. Περὶ εἱμαρμένης f) καὶ τοῦ ἐφ᾽ ὑμῖν. Ad Imperatores Severum & Antoninum Caracallam *de fato, deque eo quod in noſtra poteſtate eſt*, ex mente Ariſtotelis, *liber* eximius, è quo prolixum locum, quo fatum impugnatur, adducit Euſebius VI. 9. de præparat. Evangel. Pleraq; breviter repetit iisdem fere verbis Aphrodiſeus ipſe po- poſtremis capitibus libri poſterioris de anima. Apud Enſebium quidem male Vigerus verba ἐν τοῖς περὶ εἱμαρμένης vertit *in libris iis quos de fato edidit*, parum quoq; accurate omittit inſigne elogium quod Aphrodiſeo ibi tribuit Euſebius, vocans eum ἄνδρα ἐς μάλα διαφανῆ ἐν τοῖς κατὰ φιλοσοφίαν λόγοις. Hoc libro Alexander videtur Severi Imp. animum (ut ſuſpicatur Joh. Picus pag. 282. Opp.) à ſuperſtitione Aſtrologica revocare voluiſſe. Cæterum non ſatisfecit noſter olim Hierocli, qui in libro ſuo de fato & providentia inter alios Alexandrum oppugnavit, teſte Photio Cod. 214. Cardanus quoque in libro de ſcriptis propriis ait *Ciceronem de fato ornatius quam verius, Aphrodiſeum male, Pomponatium tenuiter, neminem ſufficienter ſcripſiſſe. Græce* prodiit (ſine capitum diſtinctione) edente Victore Trincavello Medico, Venetiis 1534. fol. ex Aldi officina, ad calcem commentariorum Themiſtii, quibus libros duos Alexandri Aphrodiſ. de anima adjunxit Trincavellus, in Epiſtola ad Caſparem Contarenum

e) In hoc Catalogo videbis me non pauca addidiſſe laudatiſſimæ Philippi Labbei induſtriæ, qui in conſpectu Ariſtotelis & Platonis Græcorum Interpretum typis editorum Pariſiis 1657. 4. vulgato, p. 3. & 4. Aphrodiſei ſcripta edita recenſet.

f) Fragmentum Alexandri de eodem argumento adhuc ineditum Græce habere ſe teſtatus eſt Thomas Galeus V. C. notis ad Salluſtium de Diis c. 9. Vide & lib. 1. Alexandri quæſtionum & ſolutionum cap. 4.

tarenum obſervans Alexandrum hunc eſſe quem Themiſtius ſæpiſſime ſectetur & imitetur. Biennio poſt itidem Venetiis A. 1536. ſed minus nitido typorum charactere hunc de fato librum ſubjecit Trincavellus libris quatuor quæſtionum Alexandri Aphrod. in fol. editis, & Petro Daneſio inſcriptis, cujus ſtudium in emendandis illis celebrat. Promittit titulus etiam Metaphraſin ex Damaſcio in primum librum de cœlo & mundo, Epitomen per modum commentarii in quatuor primos & octavum Phyſices libros, Theophraſti librum de ſenſu & Priſcani Lydi Metaphraſin in libros Theophraſti de ſenſu & phantaſia: Sed in volumine ipſo fruſtra illa quæſivi, licet plura illius editionis exempla viderim. Ab eo tempore recenſitus & emendatius editus Græce ſeparatim eſt liber de fato à Joh. Caſelio, Roſtoch. 1588. 4.

Latine vertit *Hieronymus Bagolinus*, qui diviſit in capita undeviginti, & libris quatuor quæſtionum Alexandri ſubjecit. Venet. 1541. apud Hieron. Scotum fol. atque inde 1549. 1555. 1559.

Hugonis Grotii interpretatio extat in Philoſophorum ſententiis de fato à magno illo viro collectis partim, partim de Græco verſis Pariſ. 1648. 4. & Amſterd. 1648. 12. teſtaturque Grotius ſe ad verſionem ſuam concinnandam Græca & cum Euſebio & cum MSto Codice contuliſſe. Extant etiam in ejus Operibus Theolog. T. 3. p. 409.

Denique *Græce & Latine* cum nova verſione prodiit hic Alexandri liber in ſectiones tributus 39. neſcio quo editore, Londini 1688. 8. addito ad calcem, Ammonii loco ejusdem argumenti ex commentario ejus in Ariſtotelem περὶ ἑρμηνείας.

2. Ὑπόμνημα ſive Commentarius *in primum priorum Analyticorum* Ariſtotelis, *Græce* Venet. 1489. apud Aldum, fol. & Venetiis 1520. atque 1536. fol: cum Philopono & Magentino in prima Analytica, & Anonymi tractatu de Syllogiſmo, tum Florentiæ A. 1521. 4. cum Alexandri Commentaris in Elenchos Sophiſticos. *Latine* interprete *Johanne Bernardo Feliciano*, qui verſionem ſuam Diogeni Hurtado Mendozæ inſcripſit. Venet. 1542. 1546. & 1560. fol.

3. Commentarius *in VIII. Topicorum libros*, quos a Marco Muſuro recognitos *Græce* edidit & Alberto Pio Carporum Principi dedicavit Aldus, teſtatus ſe Franciſci Victorii Bergomatis commen-

mentarios Græcos in eadem Topica addere voluisse, ni subito incendio Victorii in Aristotelem, Platonem & Galenum aliosque Medicos scripta conflagrassenr. Prodiere Venetiis 1514 & 1526. fol. *Latine* interprete *Guilelmo Dorotheo* Veneto, ibid. 1524. 1541. 1554. Paris. 1542. fol. & ex accuratiore versione *Joannis Baptistæ Rasarii* Novariensis, Medici Venet. A. 1563. fol. apud Hieron. Scotum (licet hæc editio nomen Rasarii præfixum non habet) & 1573. fol. Librum *tertium* vertit quoque *Petrus Gerardius* Burgensis, Florent. 1569. fol. & *septimum* elegantissimus *Muretus*, cujus interpretatio dicata L. Memmio Fremioto Patritio Divionensi, post auctoris fata vidit lucem Ingolstad. 1602. 8. cum Mureti notis in Ethica & Oeconomica Aristotelis, Platonis 1. & 2. de Rep. atque Xenophontis Cyropædiam & anabasin, notisque & variis lectionibus (Jacobi Gretseri ut suspicor) in Codinum de officiis Palatii CPolitani. Σφάλματα γραφικὰ quandoque in Codicibus Aristotelis emendat Alexander ut lib. V. p. 190. & ex variis lectionibus *g*) dijudicat quæ probabilior ipsi videtur, ut lib. VIII. pag. 272. Alexandro Aphrodisiensi hunc commentarium diserte tribuit etiam Suidas, verba quædam ex illo (quod sæpius alibi nomine ejus dissimulato facit) allegans in διεξοδικῶς. Neque audiendus Franciscus Patricius qui ad longe juniorem auctorem refert. Quod attinet ad duplicem Patricii objectionem quæ ex libro quinto petitur, respondendum *quinque voces* sive prædicabilia non à Porphyrio primum reperta sed jam in Topicis, ut Vivi etiam 3. de corrupt. art. pulchre notatum est, ab Aristotele tradi. *Angelorum* vero vocabulum quo p. 186. Alexander utitur pro bonis spiritibus, occurit etiam apud Aristidem (Aphrodiensi antiquiorem) tum apud Porphyrium, Simplicium, Hieroclem, Schol. Hermogenis p. 8. (& 11. ubi δαιμόνων ἀγγελικῶν mentio) Capellam, aliosque. Animas vero immortales eo loco scribit, exempli causa hanc aliorum sententiam referens, non propriam exponens. Librum primum & sextum extare Arabice refert Herbelotus Bibl. Oriental. p. 966.

I 2 4) Com-

g) Idem etiam in aliis commentariis facit, ut in 1. Analytic. p. 9. 79. in Sophist. Elench. p. 7. b. 35. b. in Metaphys. p. 21, 26. 33, 76, 81, 224. de sensu pag. 109. 120. b. 123. b. &c.

4. Commentaria sive ὑπομνημάτωσις *in Elenchos Sophisticos*, primus *Græce* edidit Hercules Gyrlandus, ad Hieronymum Canosium Abbatem, Venetiis apud Aldum 1520. fol. Additæ ad calcem Variæ lect. è quatuor Codicibus. Mox recusum hoc opus Florentiæ una cum commentaris jam memoratis in 1. Analyticor. Florentiæ A. 1521. 4. *Latinæ* versiones mihi innotuerunt tres, prima *Guilelmi Dorothei* Veneti, quæ post editionem Venetam Marco Mauroceno Senatori Veneto inscriptam, ex *Johannis Nabasenensis* recognitione lucem vidit Paris. apud Simonem Colineum 1542. fol. Altera melior *Joh. Baptistæ Rasarii*, ad Matth. Donatum Aloysii F. Venetiis apud Ludovicum Avancinum A. 1557. fol. Tertia *Gaspardi Marcelli*, ibid. 1559. fol. Passim innuit Alexander alios ante se eosdem Aristotelis libros exposuisse, quorum sententias expendit. Ex his nominat Galenum p. 8. b. Miratus sum quod p. 17. b. legi: εἰσὶ γὰρ τινα ἀρχὴν μὲν ἔχοντα, μὴ γεγονότα ἢ καθ' ἑλλώας, ὡς τὰ οὐράνια καὶ θεῖα σώματα. Numquid verba καθ' ἑλλώας sunt ab aliena manu? ita certe mihi videntur. Distinctionis in libros duos nullum est in Alexandro vestigium p. 38. b.

5. Commentarii *in libros XII. Metaphysicorum*, latine tantum hactenus prodierunt ex versione *Joh. Genesii Sepulvedæ* Cordubensis, ad Clementem VII. Pontificem Max. Romæ 1527. Paris. 1536 Venetiis 1544. & 1561. fol. Usus est Sepulveda, ut in Epistola libro sexto præmissa testatur, Codicibus quatuor, in quibus præfatio operi præmissa defuit, quam è Codice alio MS. Græce & Latine dedit Antonius Possevinus Libro XII. Bibl. Selectæ c. 29. Desideratur quoque extrema pars in librum X. *Cæterum ejusdem Aphrodisei sive Scholia sive Paraphrasis Græca MSta in XIII. & XIV. librum Metaphysices Aristotelis, nondum quod sciam prodiit in lucem, quamvis earum exempla tum apud Petrum Fonsecam nostrum, tum apud Fredericum Pendasium publicum Philosophiæ in Gymnasio Bononiensi professorem, cui probata sunt, quique in exemplari quædam emendavit, quæ extant apud me.* Hæc Possevinus loco laudato T. 2. p. 74. Quamvis vero idem cap. 25. scholia ista Aphrodisei dictionem & stylum sapere contendit, quæ manu exarata fuere etiam in aliis Bibliothecis, ut in illa Ioh. Vincentii Pinelli teste Andrea Schotto in Vita Aristotelis p. 160. tamen Commentaria hæc in Metaphysicorum libros *Alexandro*

dro Ægæo vel alteri cuicunque, aut *Michaëli Ephesio*, tribuere maluerunt Franciſcus Patricius & Antonius Scaynus. Sed Alexandro Aphrodiſienſi tribuuntur etiam à Syriano, qui ſæpe illa allegat & ab Averroë. Theologiam Aleskenderi Al Afrodis quam Arabice extare teſtatur Herbelottus in Bibl. Orientali p. 966. ſuſpicor eſſe hos in Metaphyſica Commentarios.

6. Ὑπόμνημα εἰς τὸ περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν, *Commentarius in librum Ariſtotelis de ſenſu & iis quæ ſub ſenſum cadunt.* Meminit Aphrodiſeus ipſe lib. 1. de anima p. 133. ἐπὶ πλέον δ᾽ εἴρηται περὶ τούτων (ὀσφραντῶν) ἐν τῷ περὶ αἰσθητῶν καὶ αἰσθήσεων. & lib. 1. quæſtionum & ſolutionum cap. 2. ἄμεινον τέτακται τοῦτο τὸ πρόβλημα (de coloribus) ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ λέξεών τινων ἐκ τοῦ περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητοῦ ἐξήγησις καὶ ἐπιδρομή. Lucem vidit *Græce* ad calcem Simplicii in libros de anima, ſubjectis Michaëlis Epheſii in Ariſtotelis quæ vulgo vocant parva naturalia ſcholiis. Venet. apud Aldum 1527. fol. Præmittitur Franciſci Aſulani Epiſtola ad Alexandrum Campegium, Bononiæ Epiſcopum deſignatum. *Latine* Alexandri commentarium una cum Michaelis Epheſii quæ dixi ſcholiis convertit ediditque *Lucillus Philalthæus*, Venetiis apud Hieron. Scotum, 1544. 1549 1559. ejusque hæredes 1573. fol. Ex iis qui ante Aphrodiſeum in librum eundem ſcripſere laudatur p. 94. edit. Græcæ *Aſpaſius*.

7. Ὑπόμνημα εἰς τὰ Μετεωρολογικά, *in quatuor libros Ariſtotelis de Meteoris Commentarius*, *Græce* editus à Franciſco Aſulano una cum libro de miſtione & Joh. Philoponi commentariis ad libros de generatione & interitu. Venet. 1527. fol. *Latine* vertit *Alexander Piccolomineus*, Venet. 1540. 1548. 1573. 1561. fol. *Johannes* item *Camotius*, Venet. 1556. fol. Aphrodiſienſem auctorem agnoſcere negat G. Voſſius libro de ſectis c. 17. §. 17. & ante eum Petrus Victorius XXV. 22. Var. Lect. Andreas Schottus in Vita Ariſtotelis p. 157. & Franciſcus Patricius T. 1. diſcuſſ. Peripatet p. 32. his uſus argumentis, quod lib. 3. dubitationum & ſolutionum cap. 10 & 14. atque in Olympiodoro ad libros Meteorologicos quædam ex Alexandri Aphrod. commentario allegantur quæ in his non occurrunt: tum quod

auctor hujus commentarii *b)* præceptorem suum laudat Sosigenem, qui Julii Cæsaris tempore clarus fuerit, adeoque non potuerit esse Aphrodisei præceptor, sed Alexandri forte Ægæi itidem Peripatetici. De Sosigene inprimis res manifesta esset, ni forte fuerit aliquis Peripateticus Sosigenes junior, & Sosigenem præceptorem citat etiam Alexander ad Metaphysica p. 239. & 325. Alexandri in Meteorologica commentarios laudat præter Olympiodorum & Philoponum Nicephorus Chumnus in Epistola ad Theodorum Protovestiarium quam edidit Joannes Boivinus V. C. notis ad Nicephori Gregoræ Hist. p. 755.

8. Περὶ μίξεως, *de mistione* & temperatione corporum liber, quo Stoicorum præcipue sententiam de penetratione corporum & DEO mundi anima refellit, *Græce* editus ad calcem commentariorum Alexandri in libros Meteorologicos de quibus jam dixi, Venet. 1527. fol. apud Aldum, *Latine* vero interprete *Angelo Caninio*, ad calcem quæstionum naturalium & librorum de anima Venet. 1555. 1559. fol. apud Hieron. Scotum. Verterat & *Jacobus Scbegkius* Tubingæ 1540. 8. apud Morhardum. Si Gesnerum audimus, in Vaticana Bibl. extat etiam Aphrodisei liber περὶ κράσεως καὶ αὐξήσεως ab illo περὶ μίξεως diversus, ac nondum editus. Conferenda etiam quæ ad librum IV. Meteorolog. & de sensu p. 104. b. seq. & in Quæstionum ac solut. lib. 3. c. 14. Alexander disputat.

9. Περὶ ψυχῆς, *libri duo de anima*, non liber primus & secundus ejusdem operis, sed ut legenti apparebit duo diversi libri ejusdem argumenti, nisi quod libro posteriori *i)* dissertationes lucu-

b) Alex. ad lib. 3. Meteorolog. p. 116. Ἀλλ' ὅτι μὲν αἱ τοιαῦται δόξαι περὶ τῆς ἅλω ψευδεῖς, ἱκανῶς ὁ διδάσκαλος ἡμῶν Σωσιγένης ἐν τῷ ὀγδόῳ περὶ τῆς ὄψεως ἔδειξεν. Philoponus libro 2. ad lib. 1. priorum Analyt. p. 33. b. Καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ φιλοσόφου ἐξηγητὴς ἔν τινι μονοβίβλῳ καὶ τὸν αὐτοῦ διδάσκαλον Σωσιγένην ταύτης εἶναι τῆς δόξης, ὡς ὅτι τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον συνάγει ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης.

i) Ex hoc libro secundo (maxime p. 144. seq. edit. Græcæ) petitum breve scriptum latine sub titulo: *Alexandri Aphrodisei de intellectu*, occurrens in opere septisegmentato quod Alexander Achillinus edidit Bononiæ 1501. 1516. fol. & præter libellum istum (ex Arabico ut videtur versum & Parisiis etiam A. 1520. 8. excusum in quo *Isaac* quidem allegatur) complectitur Aristoteli tributum secretum secretorum, 2. de signis tempestatum 3. de muneribus, Averrois de animæ beatitudine, Alexandrum de mirabilibus Indiæ, & Alexandrum Achillinum de universalibus. Cæterum Alexandri Aphrodisiensis scripta Arabibus etiam non ignota fuisse, vel ex Averroë patet.

luculentæ de aliis etiam rebus variis anneċtuntur, ut de natura quatuor elementorum, de visu & luce, *k*) quid sit secundum Aristotelem quod tanquam bonum maxime homo appetat ac desideret: de indissolubili nexu ac vinculo virtutum, de Jure naturæ ὅτι φύσει τὸ δίκαιον, & dissertatio *l*) quæ argumentis duodequadraginta contra Stoicos probat virtutem non sufficere ad beatitatem. Item quod fœmina à mari specie non differat: & denique de libero arbitrio, fortuna, & fato ex Aristotelis sententia, eandem fere in sententiam ut peculiari libro quem hac de re ab Aphrodiseo editum, paullo ante monui. Nescio scripseritne etiam Aphrodiseus distinctum ab his ὑπόμνημα sive commentarium in libros Aristotelis de anima, quem allegat libro 1. dubitationum & solution. c. 11. ubi aliquid ex libro primo Philosophi περὶ ψυχῆς afferens addit: ὡς εἴρηταί μοι ἐν τῷ εἰς ἐκεῖνο ὑπομνήματι. Etiam in librum VI. Metaphysicor. p. 223. *Principia Geometriæ Astronomiæ principiis exactiora sunt, quanquam hujus subjectum Geometriæ materiæ longe præferatur, ut dictum est à nobis in libro de anima.* Cæterum duo illi quos dixi libri lecti etiam Avenroi, *Græce* prodierunt ad calcem Operum Themistii, subjuncto libro Alexandri de fato Venetiis, editore Victore Trincavello, 1534. fol. ex officina Aldi. Librum primum *Latine* interpretatus est *Hieronymus Donatus* Patricius Venetus, Venet. 1502. 1514. fol. & 1538. 8. atque Parisiis ad calcem Themistii 1528. fol. Basil. 1535. fol. Alterum librum vertit *Angelus Caninius* Anglariensis, cujus interpretatio cum priore libro per Donatum verso, prodiit latine ad calcem quæstionum naturalium Venet. 1555. 1559. fol. apud Hieronymum Scotum, addito libro Alexandri de mistione.

k) Videtur hanc diss. respicere Alexander 3. Meteorolog. p. 115. ἐδείχθη ἐν τοῖς περὶ τοῦ πῶς ὁρῶμεν.

l) Hanc Fridericus Sylburgius Francof. 1584. 4. in luculenta sua operum Aristotelis editione ac calcem Ethicorum magnorum & Eudemiorum Græce edidit tanquam peculiare scriptum hoc titulo: Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιέως, ὅτι οὐκ αὐτάρκης ἡ ἀρετὴ πρὸς εὐδαιμονίαν. Subjecta etiam Aristotelis & Xenophontis Ethicis Politicis & Oeconomicis Græce excusis Basileæ apud Joannem Walderum, sine temporis nota, in 8. Cæterum tota illa disputatio parum afuit à logomachia, ut patet ex his Senecæ Epist. IX. *Se contentus est sapiens ad beate vivendum, non ad vivendum.*

10. φυσικῶν σχολίων ἀποριῶν καὶ λύσεων βιβλία δ´, *Physicorum scholiorum per dubitationes & solutiones* ad varia Aristotelis loca *libri quatuor.* Politianus *quæstiones naturales* vocat, de his enim non de problematibus intelligenda hæc ejus verba Capite 1. Miscell. *Quod & Alexander Aphrodisieus Peripateticorum omnium etiam ab Averrhoë laudatissimus, in egregie subtilibus illis naturalium quæstionum libris ostendit, quos à se lectos divus Hieronymus gloriatur.* S. Hieronymi verba sunt 1. in Rufin. *Revolve Aristotelem & Alexandrum Aristotelis volumina disserentem, & quanta ambiguorum sit copia, eorum lectione cognosces.* Quanquam in his ambiguorum est mentio, tamen commentarios potius cæteros Alexandri in Aristotelem, quam illos quæstionum libros innuere his verbis Hieronymus videtur, quibus non raro Alexander de brevitate obscuritate & ambiguitate verborum Aristotelis conqueritur. Quatuor isti libri quæstionum Græce primum editi sunt ab Victore Trincavello, Venet. 1536. fol. atque additus liber de fato, de quo jam supra dixi. Latine vertit *Hieronymus Bagolinus* Veronensis cum filio *Johanne Baptista*, inscripsitque quæstiones naturales & Morales. Venet. 1541. 1549. 1555. 1559. 1563. fol. adjuncto vel libro de fato, vel duobus de anima libris. Extat & Latina interpretatio *Gentiani Herveti* Basil. 1548. 8. apud Jo. Oporinum. *Quæstiones Alexandri Aphrodisei naturales, de anima, Morales: sive difficilium dubitationum & solutionum libri IV. nunc primum in lucem editi.* Quod additur tunc primum in lucem editos, nisi de Herveti versione intelligas, id refellunt quæ diximus. Græca parum vel accurate vel nitide excusa sunt, unde Jo. Baptista Bagolinus in Epistola ad Vincentium Modium: *Alexander optime nosti quàm corruptus Græce circumferretur, admirabilis auctor in Philosophia, miserabilem in modum mendosus. Sed ut scis veteribus adhibitis manuscriptis exemplaribus Græcis multo melioribus, locis collatis vel in Alexandro ipso, vel Themistio, Johanne Grammatico, Simplicio, Aristotele plurimum, mea summa industria, doctis consulendis, & te, inprimis, Vincenti, effeci, ut plurimis in locis antea obscurum nunc clarum fecerim Alexandrum, quantum ejus propria brevitas, obscura & concisa quadam oratio hactenus à me fieri dilucidior potuit.*

11. Ἰατρικῶν καὶ φυσικῶν προβλημάτων βιβλία β´ *Problematum Medicorum & naturalium libri duo*, lectu digni, sed qui alium ut videtur

detur

detur Alexandrum quam Aphrodisiensem nostrum auctorem habent. Medicorum & Philosophorum sententias subinde consulit, ut lib. 1. problem. 99. & 141. ipseque auctor Medicus videtur, tum propter Medicæ artis elogium, quod libro secundo præmittitur, tum quod lib. 2. problem. 11. ut Medicus ait προσφέρομεν τὰ βοηθήματα, & prærerea totum opus virum indicat Medicæ artis peritiorem: præterea & libros suos allegoriarum in confictas de Diis narrationes laudat lib. 1. problem. 87. Itaque Theodorus Gaza qui jussu Nicolai V. Pontificis primus illa latine vertit, *Alexandri*, inquit, *illius hæc viri fœcunda sapientia præditi & veri atque germani opinionum Aristotelis speculatoris, nullo pacto equidem credere possum. Nam & doctrina auctoris illius cum in plerisque aliis, tum in iis quæ de animo m) isthæc disserunt problemata, omnino desiderantur, & ab elocutione illius adeo longe hæc dissonant, ut facile quisque lectione veterum literarum Græcarum exercitatus intelligere possit, non id opus ad Alexandrum Aphrodiseum sed ad aliquem multo recentiorem auctorem referri oportere.* Non defuere igitur qui auctorem esse suspicarentur *Alexandrum Trallianum* Medicum, Justiniani Imp. ætate clarum, de cujus scriptis infra lib. VI. dicendi locus dabitur. Ita visum verisimile Hieronymo Mercuriali lib. 1. c. 11. & 22. Var. lect. & lib. 1. artis Gymnasticæ c. 11. atque Thomæ Gatakero pag. 424. Adversar. & ad M. Antoninum p. 34. Fuere & alii Alexandri Medici, ut Laodicensis ille Asclepiadeus, cognomento Philalethes, de quo dixi lib. 3. c. 8. §. ult. Alexander item Medicus, Luciani æqualis, qui ejus meminit lib. de morte Peregrini p. 305. Theophylactus Simocatta in extremo suorum problematam, inter ἀπορῶν φυσικῶν scriptores etiam Alexandrum laudat. Prodierunt *Græce* problemata Alexandri â Friderico Sylburgio recensita & castigata in præclara quam adornavit Aristotelis editione, Francof. apud Wechel. 1585. 8. adjunctis Aristotelis & Cassii problematis, de quibus dixi lib. 3. c. 6. §. 25. & 38. Testatur Sylburgius se præter editionem Venetam Camotii atque, Parisiensem Conradi Neobarii, minore forma Jacobi Tussani auspiciis A. 1541. publicatam, usum esse libro amici, in quo plurimorum locorum correctiones, quædam hiantia & mutila è vetere Italicæ

m) Confer quæ dixi supra §. 1. hujus capitis.

licæ cujusdam Bibl. Codice expleta erant & interpolata. In *Latinâ* versione *Theodori Gazæ*, præfatio libri secundi, & unum hinc inde alterumque problema vel alio ordine ponitur vel omittitur, vicissim liber secundus longe pluribus problematis est auctior, nam cum Græca editio libro priore CLII. posteriore LXXVI. absolvatur, in Gazæ versione liber primus habet problemata CXLVII. secundus CXXX. in quibus omnia quæ post septuagesimum secundum sequuntur in Græco desiderantur. Sæpius excusa est Gazæ versio cum problematis Aristotelis ab eodem translatis, ut Venetiis 1501. 1524. 1552. fol. & cum copioso indice Basil. apud Andream Cratandrum 1537. fol. Etiam in editionibus operum Aristotelis Latinis quæ Averrois commentarios junctos habent, ut Venet. 1560. 8. Tomo nono. Post Gazam vertit *Georgius Valla*, Placentinus cujus versio lucem vidit Venet. 1488. 1519. fol. Librum priorem etiam *Angelus Politianus*, cujus interpretationem post ejus fata inventam in lucem Petrus Crinitus edidit & Johanni Francisco Pico Mirandulano Principi dicavit, inter Politiani Opera Florent. 1497. fol. recusa Venet. 1498. fol. & Lugd. apud Gryphium 1537. 8. &c. Hæc versio problemata CLI. & alio subinde quam cæteræ editiones ordine, atq; in illis duo vel tria etiam posterioris libri exhibet. Ab his omnibus differt *Georgii Merulæ* interpretatio, qui non in duos libros sed in sectiones quinque divisit, quarum secundam inscribit Medicinalium & naturalium ambiguitatum, tertiam de quadrupedibus, cæteras reliquit ἀνεπιγράφους: problemata plura etiam numero, nimirum CCCL. exhibet, adspersis passim scholiis & testimoniis aliorum auctorum. Paris. 1520. fol. cum Petri de Apono commentariis in Aristotelis problemata.

12. *Libellus de febribus* ad Apollonium Medicum, ejusdem ut videtur, cujus problemata sunt auctoris. Græce extat MS. in Bibliotheca Cæsarea, teste Lambecio, hâc inscriptione: Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιέως ἰατροῦ περὶ πυρετῶν, πρὸς Ἀπολλώνιον. Incipit: ἤτησας ἡμᾶς, Ἀσκληπιαδῶν ἄριστε Ἀπολλώνιε, περὶ πυρετῶν σοι τοσαῦτα διὰ γραφῆς παραδοῦναι, ὅσα σχεδὸν παρ' ἡμῖν φοιτῶντι διὰ γλώττης παρεδηλώσαμεν, ἵν' ὥσπερ &c. Hactenus Latine tantum prodiit *Georgio Valla* interprete, primum quidem in volumine excus. Venetiis A. 1489. fol. & non usque quaque obvio, quo hæc scripta Vete-

rum

rum ex Vallæ versione exhibentur: *Nicephori* Blemmidæ *Logica, Euclidis lib. 14. elementorum, Hypsiclis Anaphoricus, Nicephorus de Astrolabio, Aristarchi de magnitudinibus & distantia Solis & Lunæ. Timæus de Mundo. Cleonidæ* (hæc est quam ad Euclidem alii referunt) *Musica. Eusebius de Theologicis ambiguitatibus. Cleomedes. Athenagoras de resurrectione. Aristotelis de Cœlo, Magna Moralia, Poetica: Rhazis de peste. Galenus de inæquali distemperantia, De bono corporis habitu, de confirmatione corporis humani, de præsagitura, de præsagio, de succidaneis. Alexander Aphrodiseus de causis febrium. Psellus de victu humano.* In syntagmate quidem scriptorum veterum Græcorum, Arabum & Latinorum de febribus Venet. A. 1576 fol. quod mrior, omissus est iste Alexandri de febribus libellus, in capita undecim distributus, & naturam genera differentias & causas febrium succincte persequens: at lucem vidit etiam Genevæ sive Coloniæ Allobrogum 1612. & separatim Basil. 1542. 8. apud Robertum Winter, atque in Symphoriani Campegii libro posteriore de claris Medicinæ scriptoribus Lugd. 1506. 8. Fallit doctissimus Tiraqvellus qui capite XXXI. de Nobilitate pag. 298. Alexandri Aphrodisei *libros de febribus* hodie habere nos affirmat. *In catalogo cujusdam bibliopolii,* inquit Gesnerus, *Alexandri Aphrodisei* practica *nominatur, quod nomen ipsius libro de febribus ab imperito aliquo impositum suspicor, cum & alii quidam barbari scriptores sua scripta de febribus practicas appellent. Hoc autem Aphrodisei opus non actum curandi febres, sed earum naturæ speculationem continet.*

13. Idem præclarus Vir Conradus Gesnerus in partitionibus Rhetoricis titulo 2. Aphrodiseo tribuit Commentarium sive scholia Græca in libros tres Rhetorices Aristotelis, quæ initio mutila sine auctoris nomine prodierint Græce Paris. per Conradum Neoburium 1538. minoris folii forma. Sed longe juniorem illa & Christianum auctorem agnoscunt, ut notare me memini supra lib. III. c. 6. §. 6. Quanquam Aphrodiseum etiam in libros Aristotelis Rhetoricos scripsisse inficiari nolim, Arabicam enim commentarii Alexandri in Rhetorica versionem ab Isaaco ben Homin concinnatam memorat Herbelotus Bibl. Oriental. p. 970.

Libros duos de figuris sensus & dictionis inter scripta Aphrodisei idem Gesnerus male refert, cum sint Alexandri Rhetoris, Nu-

menii F. ut ex Julio Rufiniano pulchre observavit Laurentius Normannus, Upsaliæ suæ nuper decus. Dixi de illis infra in Rhetoribus. Alexandrum Aphrodiseum scriptoribus Musices practicæ ac speculativæ accenset Possevinus XV. 6. Bibl. selectæ, sed nihil ejus extat hoc argumento, quod sciam.

III. Scripta Alexandri Aphrodisei deperdita, vel quæ inedita adhuc delitescere feruntur.

Ineditis præfixus Asteriscus.

1. *Commentarius in Aristotelis κατηγορίας.* Meminit Simplicius in Categ. & in 1. de Cœlo pag. 38. b. edit. Græcæ. & Alexander ipse in Topic. VII. p. 225. atque in Elenchos Sophist. pag. 13. b. & 58.
2. *In librum περὶ ἑρμηνείας.* Alexander in Metaphys: p. 319. *in libri de enunciatione lectione secunda declaratur.* Mentio & p. 14. in Elenchos Sophist. & apud Boëthium passim in suis ad eundem Aristotelis librum commentariis: inter alia p. 291. *Aspasius quoque & Alexander sicut in alios Aristotelis libros, in hunc quoque commentarios ediderunt.*
3. *In librum secundum Analyticorum priorum.* Alexander ipse in Sophisticos Elenchos p. 16. b. & clarissime p. 20. Johannes Philoponus in 2. Analytic. prior p. 94. b. p. 108. b.
4. * *In libros Analyticorum posteriorum.* Alexander ipse sub init. commentarii in Sophisticos Elenchos: ἤδη φθάσαντες εἴπομεν ἐν οἷς τε περὶ τοῦ ἁπλῶς συλλογισμοῦ διελέγετο ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ἐν οἷς τὴν ἀποδεικτικὴν ἀπεδίδου μέθοδον. Et p. 31. b. ὡς ἐν τῇ ἀποδεικτικῇ δέδεικται. Meminit & Philoponus III. 3. contra Proclum de Mundi æternitate. Extant Græce in Bibl. Vaticana teste Gesnero, & Arabice adhuc superesse notat Hottingerus p. 253. Analect. Historico Theolog: Etiam commentarium Alexandri in librum secundum posteriorum Analyticorum una cum Eustratio & Anonymo in eundem librum latine editum esse scribit Hendreichius in pandectis Brandenburgicis. Sed scribit præter rem.

Hos Alexandri commentarios (nescio an omnes) latine vertisse se testatus est S. Hieronymus Epistola XXXII. ad Domnionem,

cujus

cujus verba affert etiam Rufinus contra Hieronymum disputans: *Frustra ergo Alexandri verti commentarios, nequidquam me doctus Magister per εἰσαγωγὴν duxit in Logicam.* Idem Rufinus: *Sic tibi Alexandri tui commentarii profuere, sic Porphyrii εἰσαγωγή?*

5. * *In libros Physicæ Acroaseos.* Alexander in Sophisticos Elench. p. 51. b. καὶ ὅπως ἄλλα αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ζ´ τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως εἴρηκεν, καὶ ἡμεῖς ταῦτα ἐξηγούμενοι τεθεωρήκαμεν. &c. p. 56. καὶ ἐν τοῖς εἰς τὰ Φυσικὰ ἡμετέροις εἰρήκαμεν θεωρήμασιν. Ad eadem remittit lectorem in lib. V. Metaphys. p. 165. & in lib. XI. p. 364. 389. & ad IV. Meteorolog. p. 128. b. ὡς ἐν τῇ Φυσικῇ ἀκροάσει ἐδείχθη. Cæterum accenseo hos in Physica commentarios libris Alexandri deperditis, licet Græce illa in nescio qua Veneta Bibliotheca superesse scripsit Gesnerus, Arabice Hottingerus pag. 254. Analector.

6. & 7. *In libros Aristotelis de anima, & Rhetoricos.* Vide supra in recensione editorum Aphrodisei scriptorum, num. 9. & 13.

8. * *ὑπόμνημα in libros de generatione & corruptione.* Meminit Alexander ipse libro 2. dubitationum & solutionum cap. 22. & Arabice exstare Hottingerus loco laudato auctor est.

9. * *In libros de cælo.* Etiam in hos scripsisse Aphrodiseum vel è Simplicio satis constat. Et meminit Philoponus VI. 27. adversus Proclum.. Atque Alexander ipse in 1. Meteorolog. p. 76. & in XII. Metaphys. p. 391. Sed & Arabice extare Hottingerus loco jam memorato scripsit.

10. Μονόβιβλος, cujus meminit Philoponus in 1. Analytic. prior. loco quem adduxi paullo ante in nota ad catalogum editorum Alexandri scriptorum, num. 7.

11. * *Disputatio de virtutibus*, ἐπιδρομὴ πόθεν ἡ τῶν ἀρετῶν εὕρεσις καὶ σύστασις. Exstat Lambecio teste manu exarata Græce in Codice Cæsareo Philosophico CCCXI. & paginas viginti duas circiter in quarto implens, incipit: ἐπεὶ ἡ εὐδαιμονία τοῖς ἀνθρώποις σκοπὸς, καὶ δεῖ πάντα πράττειν ὅπως ταύτης κτησώμεθα ὡς τέλος τε καὶ μέγιστον τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν, ἀδύνατον δὲ &c.

12. Πρὸς Ζηνόβιον τὸν Ἐπικούρειον. *Adversus Zenobium Epicureum.* Simplicius in Physica Aristotelis p. 113. b.

13. Περὶ δαιμόνων λόγος. *Liber de Dæmonibus.* Michaël Ephesius p. 148. in Aristotelem de divinatione per somnium: πῶς δὲ κινεῖται καὶ σχηματίζεται

τίζεται (τὰ εἴδωλα) εἴρηται Ἀλεξάνδρῳ ἐν τῷ περὶ δαιμόνων λόγῳ. Thomas Galeus V. C. notis ad Jamblichum de Mysteriis Ægypt. p. 204. *Si extarent quæ Posidonius fertur consignasse litteris de Dæmonibus & Heroibus, aut quæ περὶ δαιμόνων scripsit Alexander Aphrodiseus, quem in eo argumento Michaël Ephesius ubi de divinitione agit, nec non Camotius collaudant, certiora de his comperiremus.*

14. *De lapidum natura & viribus.* Michael Psellus extremo libri de lapidibus, cum laudasset de hoc argumento Anaxagoram, Empedoclem & Democritum, τὸν δὲ, inquit, οὐ πολὺ πρὸ ἡμῶν ὁ ἐκ τῆς Ἀφροδισιάς Ἀλέξανδρος, ἄνθρωπος περὶ πάντων ἁπλῶς εἰπεῖν, καὶ τῶν ἀποῤῥήτων τῆς φύσεως προχειρότατος.

15. *Libri Allegoriarum in confictas de Diis narrationes*, quorum secundus allegatur in Alexandri problemate LXXXVII. libri primi, ὥσπερ μοι, inquit, δέδεικται κατὰ τὸ δεύτερον βιβλίον ἀλληγοριῶν τῶν εἰς Θεοὺς ἀναπλαττομένων πιθανῶν ἱστοριῶν. Sed incertum est num problemata illa Alexandrum Aphrodiseum habeant auctorem. Ex eodem opere petita sunt quæ de Pane Endymione & Prometheo leguntur lib. 1. problemate CXXXIV. tum quæ de Baccho lib. 2. problem. LXXXIX. ex iis quæ sola Gazæ versio nobis servavit. Nisi diversus sit auctor, possint etiam ex hoc opere petita videri quæ disputat Alexander in XII. Metaphys. p. 395. Aliud plane opus & alterius Alexandri est Θαυμασίων συναγωγή, de qua Photius Cod. CLXXXIX.

IV. INDEX SCRIPTORUM in universis quæ edita exstant Aphrodisei scriptis laudatorum, per otium à me concinnatus.

De anima usus sum editione Græca Venet. 1534. fol. In 1. *Analyticor.* Latina Venet. 1542. fol. In *Elenchos Sophisticos* Græca Venet. 1520. fol. *De fato* allego sectiones edit. Græcolatinæ Lond. 1658 8. *De febribus* Latine Venet. 1488. fol. *De intellectu*, itidem Latine in opere septisegmentato, Bononiæ 1516. fol. In *Metaphysica* edit. latina Paris. 1536. fol. In *Meteorologica* Græc. Venet. 1527. fol. *De Mixtione*, Græce ad calcem commentarii in Meteorol. *Problemata* ex edit. Græca Frid. Sylburgii, & ubi hæc deficit, Latina versione Theodori Gazæ. *Quatuor quæstionum libri*, Græce Venet.

Archy-

Her-

Epistolis

Quæ-

CAPUT XXVI.

DE PLOTINO Philoſopho, ejusque Præceptore AMMONIO, & de variis Ammoniis.

Conſpectus Chronologicus Vitæ Plotini.

A. C.	*Imp. Severi*	*Vitæ Plotini*
205	13	1 Natus Plotinus. *Porphyr.* c. 12. Lycopoli in Ægypto. *Eunap.* & *Suid. in* Πλωτῖνος.
6	14	2.
7	15	3

A. C.	*Imperatoris*		*Vitæ Plotini*	
208	Severi	16	4	
9		17	5	
210		18	6	
1		19	7	
2		20	8	Γραμματοδιδάσκαλον Alexandriæ frequentat, adhuc avidus lactis nutricis, *Porphyr.* c. 3.
3	Caracallæ	1	9	
4		2	10	
5		3	11	
6		4	12	
7	Macrini.	1	13	
8	Helogabali	1	14	
9		2	15	
220		3	16	
1		4	27	
2	Alex. Severi.	1	18.	
3		2	19	
4		3	20	
5		4	21	
6		5	22	
7		6	23	
8		7	24	
9		8	25	
230		9	26	
1		10	27	
2		11	28	Ammonium Saccam Philosophum audire cœpit Plotinus Alexandriæ, c. 3.
3		12	29	Natus Porphyrius.
4		13	30	
5	Maximini	1	31	
6		2	32	
7		3	33	
8	Gordiani	1	34	
9		2	35	
240		3	36	

A. C.	*Imperatoris*		*Vitæ Plotini*	
241	Gordiani	4	37	
2		5	38	Ammonii ſchola relictâ cum Imp. Gordiano proficiſcitur in Perſiam. c. 3.
3		6	39	
4	Philippi	1	40	Gordiano circa Meſopotamiam interempto, Antiochiam evadit atque inde venit Romam, & docere cœpit. c. 3. in ædibus Geminæ cujusdam commoratus. c. 9.
5		2	41	
6		3	42	Amelius Plotinum frequentare incipit, cum Lyſimachum hactenus auſcultaſſet & Numenii dogmata imbibiſſet. c. 3.
7		4	43	
8		5	44	
9	Deci.	1	45	
250		2	46	
1		3	47	
2	Galli.	1	48	Ad ſcribendum ſe confert Plotinus. c. 4
3		2	49	Porphyrius viginti natus annos prima vice Romæ fuit. c. 5.
4	Valeriani & Gallieni	1	50	
5		2	51	Origenes Plotini condiſcipulus ſcripſit librum ὅτι μόνος ποιητὴς ὁ βασιλεύς. c. 3.
6		3	52	
7		4	53	
8		5	54	
9		6	55	
260		7	56	
1	Gallieni	8	57	
2		9	58	Gravis peſtilentia Romæ, qua Plotinus laboravit. c. 2.
3		10	59	Porphyrius triginta annos natus, cum Antonio Rhodio è Græcia venit Romam, atque inde Plotino per ſexennium adhæret. Tunc jam libros XXI. Plotinus ſcripſerat.

A. C.	Imperatoris		Vitæ Plotini.	
				rat. c. 4. ſeq. Gallienum rogat Plotinus incaſſum, ut Platonopolin condat. c. 12.
264	Gallieni	11	60	
5		12	61	Longinus librum περὶ τέλους ſcribit contra Plotinum & Amelium. *Porphyr*. c. 20.
6		13	62	
7		14	63	
8		15	64	In Siciliam ſe contulit Porphyrius, poſtquam per ſex annos fuerat moratus cum Plotino, quibus libros XXIV. Plotinus compoſuit. c. 5. 6. & 11.
9	Claudii	1	65	Amelius Plotinum frequentare deſiit, c. 3. & Apameam Syriæ ſe contulit. c. 2. Libros quinque à ſe ſcriptos Plotinus miſit ad Porphyrium in Siciliam. c. 6. Plotinus in Campaniam ſe contulit, c. 2. cum ad XXVI. annos Romæ verſatus fuiſſet. c. 9.
270		2	66	Plotinus obiit in Campania, præſente Euſtochio. c. 2. & 7. cum libros alios quatuor ad Porphyrium in Siciliam miſiſſet. c. 6. & diſcipuli ejus Paulinus & Zoticus jam obiiſſent. c. 7.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΠΛΩΤΙΝΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ τάξεως τῶν βιβλίων αὐτοῦ.

Plotini vita, ejusque librorum ſeries, Porphyrio auctore: Marſilio Ficino interprete.

PLOTINUS Philoſophus noſtro ſeculo ſingularis, pudore quodam affici videbatur quod anima

ΠΛΩΤῖΝΟΣ ὁ καθ' ἡμᾶς Cap. I. γεγονὼς φιλόσοφος, ἐῴκει μὲν αἰσχυνομένῳ a) ὅτι ἐν σώματι εἴη.

a) Scholæ Platonicæ Philoſophi διαβέβληνται μὲν πανταχῆ τῷ σώματι, ut Socratis

εἴη. ἀπὸ δὲ τῆς τοιαύτης διαθέσεως οὔτε περὶ τοῦ γένους αὐτοῦ διηγεῖσθαι ἠνείχετο, οὔτε περὶ τῆς πατρίδος. b) ζωγράφου δὲ ἀνασχέσθαι ἢ πλάστου c) τοσοῦτον ἀπηξίου, ὥστε καὶ λέγειν πρὸς Ἀμέλιον δεόμενον εἰκόνα αὐτοῦ γενέσθαι ἐπιτρέψαι· Οὐ γὰρ ἀρκεῖ φέρειν ὃ ἡ φύσις εἴδωλον ἡμῖν περιτέθεικεν, ἀλλὰ καὶ εἰδώλου εἴδωλον συγχωρεῖν αὐτὸν ἀξιοῦν πολυχρονιώτερον καταλιπεῖν, ὡς δή τι τῶν ἀξιοθεάτων ἔργων; ὅθεν ἀπαγορεύοντος καὶ καθεδεῖσθαι ἕνεκα τούτου ἀρνουμένου, ἔχων φίλον

ma ejus in corpore esset. Quum igitur sic esset affectus, nimirum neq; unde genus duceret, neq; quibus esset ortus parentibus, neque etiam qua patria oriundus, æquo animo narrabat. Idem tantopere indignabatur effigiem corporis tradere pictoribus & plastis exprimendam, ut cum Amelius obsecraret ut imaginem suam permitteret effingi, Quasi vero, inquit, non satis hanc imaginem ferre sit quam natura nobis ab initio circumdedit; etiam censes imaginis hujus imaginem diuturniorem insuper posteris, ut opus spectaculo dignum relinquendum? Cum igitur id sedulo denegaret, renueretque sedendo pictoris operam expectare,

tis verbis ex Phædone utar. Ex eadem fuit qui sub Mercurii Trismegisti nomine scripsit: ἐὰν μὴ πρῶτον τὸ σῶμα σου μισήσῃς ὦ τέκνον, σεαυτὸν φιλῆσαι οὐ δύνασαι. De Porphyrio Eunapius: τότε σῶμά καὶ ἄνθρωπος εἶναι ἐμίσησε. Idem in Maximo: κἂν τύχῃς τῶν μυστηρίων, αἰσχυνθήσῃ πάντως ὅτι ἐκλήθης ἄνθρωπος.

b) Patriam Plotini commemoravit Suidas, *Lycopolin* Ægypti. Habuit Suidas ab Eunapio cui illa Λυκὼ dicitur, eâdem forma ut Κυνὼ, Ἀντινὼ, Λεοντὼ, Ἡρὼ, Ἀνδρώ & similia. Vide si placet Holstenium ad Ortelii thesaurum, Africam Clariss. Cellarii & Salmasium p. 55. ad Solin. Suidæ etiam Παῦλος Αἰγύπτιος ἐκ τῆς Λυκώ. Ita enim legendum. Duæ autem fuere Lycopoles civitates in Ægypto, una in Thebaide, cujus præter Macrobium lib. I. Saturnal. c 17. meminit Agatharchides apud photium p. 726. Et primus Thebaidis νόμος Λυκοπολίτης fuit teste Ptolemæo. Mentio illius νόμου etiam apud Porphyrium IV. de abstinentia ab animatis p. 373. Altera Lycopolis Stephano Byz. teste fuit in νόμῳ Sebennytico. Sed priorem illam Plotini patriam fuisse libenter mihi persuadeo.

c) Idem de Agesilao narrant Cicero V. 11. Epist. Plutarchus p. 596. & Suidas in μήτε πλασάν. Similiter neque fingi neque pingi se voluit Accius Poëta & recenti ætate Augerius Busbequius, Gabriel Palæotus, Marcus Velserus, Joh Vincentius Pinellus, Jacobus Gretserus, Thomas Gatakerus, Antonius Varillasius, Valerius Herbergerus, Caspar Scioppius, Vincentius Placcius noster, & Vir summis Jo. Mabillonius.

re, Amelius amicum nomine Craterium pictorem suis temporibus optimum, Plotini scholas ingredi jussit, licebat enim cuilibet cœtibus ibi disputantium interesse. Pictorem igitur assuefecit Amelius longa quadam attentione concitatiores ex intuitu imagines mente concipere. Deindedum & Carterius ex imagine memoriæ commendata similitudinem rite referret, & Amelius simul lineamenta ad consequendam similitudinem emendaret, pictoris hujus ingenio simulachrum reddidit (Plotino nesciente) simillimum.

Proinde cum sæpe colico vexaretur morbo, semper clysteres renuit, negans decere senem curationes ejusmodi. Neque theriaca antidota unquam accepit, cum nec ex animalium quoque mansuetorum corporibus capere se escam diceret. Abstinebat & balneis: frictionibus autem domi quotidie utebatur. cum vero ingravescente supra modum pestilentia *d)*, qui perfricabant eum è vita jam decessissent: ipse autem curationes id genus omnia neglexisset, paulatim in anginam incidit. Quod sane

λον ὁ Ἀμέλιος Καρτέριον τὸν ἄριστον τῶν τότε γεγονότων ζωγράφων, εἰσιέναι καὶ ἀπαντᾶν εἰς τὰς συνουσίας ποιήσας, (ἐξῆν γὰρ τῷ βουλομένῳ φοιτᾶν εἰς τὰς συνουσίας) τὰς ἐκ τοῦ ὁρᾶν φαντασίας πληκτικωτέρας λαμβάνειν διὰ τῆς ἐπὶ πλέον προσοχῆς, συνείθισεν. ἔπειτα γράφοντος ἐκ τοῦ τῇ μνήμῃ ἐναποκειμένου ἰνδάλματος τὸ εἴκασμα, καὶ συνδιορθοῦντος εἰς ὁμοιότητα τὸ ἴχνος, τοῦ Ἀμελίου, εἰκόνα αὐτοῦ γενέσθαι ἡ εὐφυΐα τοῦ Καρτερίου παρέσχεν, (ἀγνοοῦντος τοῦ Πλωτίνου) ὁμοιοτάτην.

Κοιλιακῇ δὲ νόσῳ πολλάκις καταπονούμενος, οὔτε κλυστῆρος ἠνέσχετο, οὐκ εἶναι πρὸς τοῦ πρεσβυτέρου λέγων ὑπομένειν τὰς τοιαύτας θεραπείας, οὔτε τὰς θηριακὰς ἀντιδότους λαβεῖν ὑπέμεινε, μηδὲ τῶν ἡμέρων ζώων τὰς ἐκ τοῦ σώματος τροφὰς προσίεσθαι λέγων. Λουτροῦ δὲ ἀπεχόμενος, καὶ τρίψεσι καθ' ἑκάστην ἡμέραν χρώμενος ἐπὶ τῆς οἰκίας, ἐπειδὴ τοῦ λοιμοῦ ἐπιβρίσαντος συνέβη τοὺς τρίβοντας αὐτὸν ἀποθανεῖν, ἀμελήσας τῆς τοιαύτης θεραπείας, κατ' ὀλίγον τὴν τοῦ κυνάγχου ἀγριότητα κατασκευα- C.II.

d) Gravis illa pestilentia intelligitur quæ Gallieno imperante grassata Romæ est teste Victore, tamque vehementer, quemadmodum scribit Trebellius Pollio, ut uno die quinque millia hominum pari morbo perirent. Accidit hoc anno CHRISTI 262, Gallieni 9. 10. nec diu post Porphyrius ad Plotinum se contulit.

σκευαζομένην ἔσχε. Καὶ ἐμοῦ μὲν παρόντος, οὐδέν πω τοιοῦτον ὑπεφαίνετο. ἀποπλεύσαντος δὲ, εἰς τοσοῦτον ἠγριώθη τὸ πάθος, ὡς ἔλεγεν ἐπανελθόντι Εὐστόχιος ὁ ἑταῖρος, ὁ καὶ παραμείνας αὐτῷ ἄχρι θανάτου, ὡς καὶ τῆς φωνῆς περιαιρεθῆναι τὸ τορὸν καὶ εὔηχον, βραγχῶντος αὐτοῦ, καὶ τὴν ὄψιν συγχυθῆναι, καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἑλκωθῆναι. Ὅθεν ἐκτρεπομένων αὐτοῦ τὰς συναντήσεις τῶν φίλων, διὰ τὸ ἀπὸ στόματος πάντας προσαγορεύειν ἔθος ἔχειν, τῆς μὲν πόλεως ἀπαλλάττεται. Εἰς δὲ τὴν Καμπανίαν ἐλθὼν, εἰς Ζήθου e) χωρίον, ἑταίρου παλαιοῦ αὐτῷ γεγονότος, καὶ τεθνηκότος, κατάγεται. Τὰ δ' ἀναγκαῖα αὐτῷ ἔκ τε τοῦ τοῦ Ζήθου ἐτελεῖτο, καὶ ἐκ Μιντούρνων ἐκομίζετο ἐκ τῶν Καστρικίου (ἐν Μιντούρναις γὰρ ὁ Καστρίκιος f) τὰς κτήσεις εἶχε.) Μέλλων δὲ τελευτᾶν, ὡς ὁ Εὐστόχιος διηγεῖτο, ἐπειδὴ ἐν Ποτιόλοις κατοικῶν ὁ Εὐστόχιος βραδέως πρὸς αὐτὸν ἀφίκετο, εἰπὼν ὅτι σὲ ἔτι περιμένω, καὶ φήσας πειρᾶσθαι τὸν ἐν ὑμῖν Θεὸν g) ἀνάγειν πρὸς τὸ ἐν τῷ παντὶ Θεῖον, δράκοντος ὑπὸ τὴν κλίνην διελθόντος, ἐν ᾗ κατέκειτο, καὶ

ſane malum olim me præſente nullum ſui unquam dedit indicium. Quum vero diſceſſiſſem usque adeo morbi hujus peſtis invaluit (quemadmodum poſtea redeunti mihi amicus Euſtochius retulit, qui Plotinum usque ad obitum non deſeruit) ut raucedine nimia clarus atque canorus ille vocis rotundæ vigor omnis abiret: caligaret & viſus, manusque & pedes ulcerarentur Quamobrem cum amici eum non amplius ſalutarent propterea quod ipſe omnes ore proprio appellare conſueverat, ex urbe diſceſſit. Profectus in Campaniam deductus eſt in agrum Zethi veteris amici ſui vita jam functi. Neceſſaria vero illi ex rebus hæredibusque Zethi ſuppeditabantur, atque etiam ex Minturnis â Caſtricii agris afferebantur. (Caſtricius enim prædia Minturnis habebat.) Quum vero morti Plotinus appropinquaret, quemadmodum nobis Euſtochius retulit, qui Puteolis habitabat; ac ferme tardius ad eum acceſſerat, adhuc te, inquit, expecto, atque equidem jam annitor, quod in nobis divinum eſt ad divinum ipſum quod viget in univerſo redigere, ſpiritumque his verbis emiſit. Interea draco ſub lecto in quo jacebat ille, pererrans mox in parietis foramen ſe prorſus

e) Infra c. 7.

f) ib. Hic eſt Firmus Caſtricius cui Porphyrius libros ſuos περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων inſcripſit.

g) al. τὸ ἐν ἡμῖν θεῖον.

ſus occuluit. Agebat vero tunc Plotinus annos (ut Euſtochius retulit) ſex atque ſexaginta, ſecundo Claudii Imperatoris anno jam peracto. Quo vero tempore Plotinus ex hac vita migravit, ego quidem Porphyrius in Lilybæo verſabar: Amelius autem in Apamea Syriæ, ſed Caſtricius erat Romæ, ſolus denique Euſtochius aderat. Jam vero ſi computemus à ſecundo Claudii Imperatoris anno, exactos jam annos ſex atque ſexaginta; nativitatis ejus tempus, cum tertiodecimo Severi Imperatoris anno concurrit. Ipſe vero neque quo menſe neque quo die natus eſſet cuiquam declaravit: quippe cum nequaquam decere putaret natalem ejus conviviis ſacrificiisq; celebrari. Quamvis ipſe in Platonis, Socratisque quæ traduntur natalibus, & ſacris operaretur & convivio amicos exciperet, ubi ſane oportebat amicos omnes quicunque poſſent, orationem quandam rite conſcriptam in cœtu omnium qui concurrerant recitare. Quæ vero de vita ſua ipſemet in confabulationibus noſtris ſæpe narravit, talia ſunt: Refe-

καὶ εἰς ὀπὴν ἐν τῷ τοίχῳ ὑπάρχουσαν ὑποδεδυκότος, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα, ἔτη γεγονὼς (ὡς ὁ Εὐστόχιος ἔλεγεν,) ἕξ τε καὶ ἑξήκοντα, τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς Κλαυδίου βασιλείας πληρουμένου. b) Τελευτῶντι δὲ αὐτῷ ἐγὼ μὲν ὁ Πορφύριος ἐτύγχανον ἐν Λιλυβαίῳ i) διατρίβων, Ἀμέλιος δὲ ἐν Ἀπαμείᾳ τῆς Συρίας, Καστρίκιος δὲ ἐν τῇ Ῥώμῃ, μόνος δὲ παρῆν ὁ Εὐστόχιος. Ἀναψηφίζουσι δὲ ἡμῖν ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς Κλαυδίου βασιλείας εἰς τοὐπίσω, ἔτη ἕξ τε καὶ ἑξήκοντα, ὁ χρόνος αὐτῷ τῆς γενέσεως εἰς τὸ τρισκαιδέκατον ἔτος τῆς Σευήρου βασιλείας πίπτει. Οὔτε δὲ τὸν μῆνα δεδήλωκέ τινι καθ' ὃν γεγένηται, οὔτε τὴν γενέθλιον ἡμέραν. Ἐπεὶ οὐδὲ θύειν ἢ ἑστιᾶν τινα τοῖς αὐτοῦ γενεθλίοις ἠξίου. καί περ ἐν τοῖς Πλάτωνος καὶ Σωκράτους παραδεδομένοις γενεθλίοις k) θύων τε καὶ ἑστιῶν τοὺς ἑταίρους, ὅτε καὶ λόγον ἔδει τῶν ἑταίρων τοὺς δυνατοὺς ἐπὶ τῶν συνελθόντων ἀναγνῶναι. Ἃ μέντοι ἡμῖν αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ ἐν ταῖς ὁμιλίαις πολλάκις διηγεῖτο, ἦν τοιαῦτα.

Προσ-

b) Natus igitur Plotinus A. C. 205. mortuus A. 270 Anni 66 non exacti.

i) In Lilybæo Siciliæ promontorio verſatum Porphyrius etiam ſe ſcribit infra c. 11. & ex eo Eunapius.

k) Notum eſt Philoſophorum inſignium natales à diſcipulis poſt illorum fata feriatos habitos ſolennibus conviviis. Sic de Platonis Natalitiis apud Plutarchum VIII. 1. ſympoſ. De Epicuro, vide ſi juvat quæ viri docti ad Laërtii X. 28. Etiam πλωτίνεια Athenis celebrata, è Longino teſtis Porphyrius apud Euſeb. X. 3. præparat. niſi πλατώνεια ibi legendum, ut infra 6. 15.

C. III. Προσφοιτῶν μὲν γὰρ τῇ τροφῷ, καίπερ εἰς γραμματοδιδασκάλου ἀπιόντα, ἄχρις ὀγδόου ἔτους ἀπὸ γενέσεως ὄντα, καὶ τοὺς μαστοὺς γυμνοῦντα, θηλάζειν προθυμεῖσθαι· ἀκούσαντα δέ ποτε ὅτι ἀτηρόν ἐστι παιδίον, ἀποσχέσθαι αἰδεσθέντα. Εἰκοστὸν δὲ καὶ ὄγδοον ἔτος αὐτὸν ἄγοντα, ὁρμῆσαι ἐπὶ φιλοσοφίαν, καὶ τοῖς τότε κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν εὐδοκιμοῦσι συσταθέντα, κατιέναι ἐκ τῆς ἀκροάσεως αὐτῶν κατηφῆ καὶ λύπης πλήρη, ὡς καί τινι τῶν φίλων διηγεῖσθαι ἃ πάσχει. Τὸν δὲ συνέντα αὐτοῦ τῆς ψυχῆς τὸ βούλημα, ἀπενέγκαι πρὸς Ἀμμώνιον, *l*) οὗ μηδέπω πεπείρατο. τὸν δὲ εἰσελθόντα καὶ ἀκούσαντα, φάναι πρὸς τὸν ἑταῖρον· τοῦτον ἐζήτουν. καὶ ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡμέρας, συνεχῶς τῷ Ἀμμωνίῳ παραμένοντα, τοσαύτην ἕξιν ἐν φιλοσοφίᾳ κτήσασθαι, ὡς καὶ τῆς παρὰ τοῖς Πέρσαις ἐπιτηδευομένης, πεῖραν λαβεῖν σπεῦσαι, καὶ τῆς παρ᾽ Ἰνδοῖς κατορθουμένης. Γορδιανοῦ δὲ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τοὺς Πέρσας παριέναι μέλλοντος, δοὺς ἑαυτὸν τῷ στρατοπέδῳ *m*) συνεισῄει, ἔτος

Referebat igitur, ſe dum octavum ageret ætatis annum ac jam ad literarum accederet præceptorem, adhuc tamen ſolitum ad nutricem divertere, ſugendique lactis aviditate nutricis nudare papillas; Cum vero quandoque ſibi objiceretur quod puer eſſet moleſtus, pudore cohibitum deſtitiſſe. Poſt hæc cum octavum atque vigeſimum ætatis annum jam impleret, ſe Philoſophiæ amore vehementer accenſum commendatum fuiſſe iis qui tum Alexandriæ excellentiores habebantur, ſed tandem ex eorum ſcholis triſtem admodum mœſtumq; diſceſſiſſe, & amico cuidam mœroris ſui cauſſam declaraſſe, qui ſuæ mentis affectum plane cognoſcens ad Ammonium, cujus nullum adhuc periculum feciſſet, adduxerit. Deinde cum Ammonii *b*) ſcholas ingreſſus audiviſſet illum, amico dixiſſe: Hunc ipſum, o amice, quærebam. Ex eo igitur die annos undecim ſedulus audivit Ammonium, tantumque in ea Philoſophia profecit, ut Philoſophiæ inſuper in qua Perſæ ſe exercebant facere periculum affectaverit, atque etiam ſapientiam præcipue apud Indos probatam proſequi conſtituerit. Igitur cum Gordianus Imperator profecturus eſſet in Perſidem, bellum populis illaturus,

l) Ammonium intellige Saccam, de quo ad calcem hujus vitæ à me dictum.

m) Anno CHRISTI, 241. & Gordiani Imp. quinto.

rus, Plotinus exercitui se adjunxit, quasi annos jam ætatis agens novem atque triginta: sed postquam Gordianus circa Mesopotamiam interemptus esset, Plotinus vix effugiens in Antiochiam sospes evasit, deinde imperante Philippo Romam venit quadragesimum jam natus ætatis annum. Cum vero Erennius & Origenes & Plotinus olim inter se constituissent ne Ammonii dogmata ederent, quæ audita ab eo tanquam inprimis purgata præcipue comprobaverant: Plotinus quidem stetit promissis, familiariter quidem excipiens salutantes, instituta vero Ammonii secreta integraque conservans. Erennius autem primus pacta dissolvit, & Origenes anticipantem Erennium *n*) est deinde secutus. Scripsit vero nihil præter quendam de Dæmonibus librum: atque sub Galieno *o*) librum, in quo Regem solum effectorem

ἔτος ἤδη τριακοστὸν ἄγων καὶ ἔνατον. Ἕνδεκα γὰρ ὅλων ἐτῶν, παραμένων τῷ Ἀμμωνίῳ συνεσχόλασε. Τοῦ δὲ Γορδιανοῦ περὶ τὴν Μεσοποταμίαν ἀναιρεθέντος, μόλις φεύγων, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν διεσώθη. Καὶ Φιλίππου τὴν βασιλείαν κρατήσαντος τεσσαράκοντα γεγονὼς ἔτη, εἰς τὴν Ῥώμην ἄνεισιν. Ἐρεννίῳ δὲ καὶ Ὠριγένει καὶ Πλωτίνῳ συνθηκῶν γεγονυιῶν μηδὲν ἐκκαλύπτειν τῶν Ἀμμωνίου δογμάτων, ἃ δὴ ἐν ταῖς ἀκροάσεσιν αὐτοῖς ἀνεκεκάθαρτο, ἔμενε δὲ καὶ ὁ Πλωτῖνος, συνὼν μέν τισι τῶν προσιόντων, τηρῶν δὲ ἀνέκπυστα τὰ παρὰ τοῦ Ἀμμωνίου δόγματα. Ἐρεννίου δὲ πρώτου τὰς συνθήκας παραβαίνοντος, Ὠριγένης μὲν ἠκολούθει τῷ φθάσαντι Ἐρεννίῳ. Ἔγραψε δὲ οὐδὲν, πλὴν τὸ περὶ τῶν δαιμόνων σύγγραμμα, καὶ ἐπὶ Γαλιήνου, ὅτι μόνος

n) Herennius iste junior & diversus ab Herennio Philone, de quo præclarus Vossius in Hist. Græcis, & ab Herennio Severo, de quo meminit Suidas in ἕρμιππος Βηρύττιος.

o) Ex hoc solo patere facile puto, alium esse omnino hunc Origenem ab Adamantio. Cæterum scriptum illius Origenis de Dæmonibus memoratur etiam infra c. 20. Alterius libri titulum non satis intelligere me fateor. Nescio an lectori se probatura sit Viri docti H. Valesii expositio, qui in notis ad Eusebium p. 121. putat, eum conscriptum in laudem Gallieni Imperatoris, ut Poëticam ejus facultatem prædicaret. Quanquam enim Poëticæ deditus fuerit Gallienus & versus ejus aliquot latini nuptiales extant inter fragmenta Petronii Arbitri, tamen non credibile mihi videtur, Philosophum eumque Græcum ideo librum editurum fuisse hoc titulo, quo solus Imperator Poëtæ nomine dignus jactaretur. Sed non minus vel frigidus vel obscurus sensus est, quem in Ficini versione vides. Igitur judicent sagaciores.

ποιητὴς ὁ βασιλεύς. Πλωτῖνος δὲ ἄχρι μὲν πολλοῦ γράφων οὐδὲν διετέλεσεν, ἐκ δὲ τῆς Ἀμμωνίου συνουσίας ποιούμενος τὰς διατριβάς, καὶ οὕτως ὅλων ἐτῶν δέκα διετέλεσε, συνὼν μέν τισι, γράφων δὲ οὐδέν. ἦν δὲ ἡ διατριβή, ὡς ἂν αὐτοῦ ζητεῖν προτρεπομένου τοὺς συνόντας, ἀταξίας πλήρης καὶ πολλῆς φλυαρίας, ὡς Ἀμέλιος ἡμῖν διηγεῖτο. προσῆλθε δὲ αὐτῷ ὁ Ἀμέλιος, τρίτον ἔτος ἄγοντι ἐν Ῥώμῃ κατὰ τὸ τρίτον τῆς Φιλίππου βασιλείας ἔτος, καὶ ἄχρι τοῦ πρώτου ἔτους τῆς Κλαυδίου βασιλείας παραμείνας, ἔτη ὅλα συγγέγονεν εἴκοσι καὶ τέσσαρα, ἕξιν μὲν ἔχων, ὅτε προσῆλθεν, ἀπὸ τῆς Λυσιμάχου συνουσίας, φιλοπονίᾳ δὲ ὑπερβαλλόμενος τῶν κατ᾽ αὐτὸν πάντων, διὰ τὸ καὶ σχεδὸν πάντα τὰ Νουμηνίου, καὶ γράψαι καὶ συναγαγεῖν, καὶ σχεδὸν τὰ πλεῖστα ἐκμαθεῖν. σχόλια δὲ ἐκ τῶν συνουσιῶν ποιούμενος ἑκατόν που βιβλία συνέταξε τῶν σχολίων, ἃ Ἰουστίνῳ Ἡσυχίῳ τῷ Ἀπαμεῖ, ὃν υἱὸν ἔθετο, κεχάρισται.

Cap.

ctorem esse probabat. Plotinus autem à scribendi studio diutius se continuit: Solum vero quod ex Ammonii consuetudine olim acceperat suis colloquiis inserebat, atque ita decem annos integros perseveravit, colloquio quidem nonnullos admittens, scribens vero nihil. Sed quoniam permiserat vel invitaverat familiares suos pro arbitrio eum interrogare, idcirco Amelius ait, Ludum illum confusionis cujusdam fuisse plenum atque nugarum. Hic sane Amelius accessit ad eum Romæ triennium jam agentem, anno Philippi Imperatoris tertio, perseveravitque apud eum usque ad primum Claudii Imperatoris annum, atque ita integros cum eo vixit annos quatuor atque viginti. Hic cum primum se contulit ad Plotinum, eo duntaxat habitu præditus erat, quam ex Lysimachi familiaritate conceperat, tolerantia vero laboris omnes condiscipulos superabat, propterea quod omnia ferme Numenii dogmata scripserit atque attulerit, plurimaque memoriæ commendaverit, qui ex ipso audiendi studio, commentariola quædam scholastica congerens, centum ferme ex his libros composuit, quos Justiniano cuidam Hesychio Apamensi adoptivo filio dono dedit.

Decimo

Decimo autem Galieni Imperatoris anno, ego Porphyririus è Græcia una cum Antonio Rhodio Romam veniens Amelium reperi, octo & decem jam annos Plotino familiariter usum, nihil tamen adhuc ausum scribere, præter quædam ut dixi commentariola, quæ nondum in numerum creverant centenarium. Proinde Plotinus decimo Galieni Imperatoris anno ferme jam novem & quinquaginta annos agebat, ego vero Porphyrius cum primum huic adhæsi, triginta tunc annos impleveram. Plotinus quidem primo Galieni Imperatoris anno, se ad scribendas convertit qualescunque inciderint quæstiones, ac decimo ejusdem anno, quando ego Porphyrius Plotino sum cognitus, scripserat jam unum vigintique libros, quos quidem traditos paucis deprehendi. Nondum enim facilis erat editio, neque quivis ejus conscius erat, neque enim facile neque temere aliquid edebatur, sed illi duntaxat accipiebant, qui essent maturo quodam judicio comprobati. Scripta vero hæc jam erant quæ dicam, quæ cum ipse nequaquam certis titulis inscripsisset, alius aliter libros inscripserat. Inscriptiones igitur quæ magis obtinuerunt, ejusmodi sunt:

Cap. IV. Τῷ δεκάτῳ δὲ ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας ἐγὼ Πορφύριος, ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετ᾽ Ἀντωνίου τοῦ Ῥοδίου γεγονὼς καταλαμβάνω μὲν τὸν Ἀμέλιον, ὀκτωκαιδέκατον ἔτος ἔχοντα τῆς πρὸς Πλωτῖνον συνουσίας, μηδὲν δέπω γράφειν τολμήσαντα, πλὴν τῶν σχολίων ἃ οὐδέπω εἰς ἑκατὸν τὸ πλῆθος αὐτῷ συνήκτο. Ἦν δὲ ὁ Πλωτῖνος τῷ δεκάτῳ ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας, ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη καὶ ἐννέα. Ἐγὼ δὲ Πορφύριος τὸ πρῶτον αὐτῷ συγγέγονα, αὐτὸς ὢν τότε ἐτῶν τριάκοντα. Ἀπὸ μὲν τοῦ πρώτου ἔτους τῆς Γαλιήνου ἀρχῆς προτραπεὶς ὁ Πλωτῖνος γράφειν τὰς ἐμπιπτούσας ὑποθέσεις. Τὸ δέκατον ἔτος τῆς Γαλιήνου ἀρχῆς, ὅτε τὸ πρῶτον αὐτῷ ἐγὼ ὁ Πορφύριος ἐγνωρίσθην, γράψας εὑρίσκεται εἴκοσι καὶ ἓν βιβλίον, ἃ καὶ κατείληφα ἐκδεδομένα ὀλίγοις. οὐ δὲ γὰρ ἦν πω ῥαδία ἡ ἔκδοσις οὐδὲ ἐνσυνειδήτως ἐγίγνετο, οὐ δὲ ἁπλῶς καὶ τοῦ ῥᾴστου, ἀλλὰ μετὰ πάσης κρίσεως τῶν λαμβανόντων. Ἦν δὲ καὶ τὰ γεγραμμένα ταῦτα, ἃ διὰ τὸ μὴ αὐτὸν ἐπιγράφειν, ἄλλος ἄλλο ἑκάστῳ τοὐπίγραμμα ἐτίθει. Αἱ δ᾽ οὖν κρατήσασαι ἐπιγραφαί εἰσιν αἵδε.

1. *De pulchro.* Ennead. I. lib. 6. — περὶ τοῦ καλοῦ.
2. *De animi immortalitate.* IV. 7. — περὶ ψυχῆς ἀθανασίας.

3. περὶ εἱμαρμένης.	*De fato.* III. 1.
4. περὶ οὐσίας τῆς ψυχῆς.	*De essentia animæ.* IV. 1.
5. περὶ νοῦ, καὶ τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ ὄντος.	*De intellectu & ideis & ente.* V. 9.
6. περὶ τῆς εἰς τὰ σώματα καθόδου τῆς ψυχῆς.	*De animi descensu in corpora.* IV. 8.
7. πῶς ἀπὸ τοῦ πρώτου τὰ μετὰ τὸ πρῶτον καὶ περὶ τοῦ ἑνός.	*Quomodo a primo fit quod est post primum, atque de uno,* V. 4.
8. Εἰ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ μία;	*Utrum omnes animæ una sint,* IV. 9.
9. περὶ τἀγαθοῦ, ἢ τοῦ ἑνός.	*De ipso bono vel uno.* VI. 9.
10. περὶ τῶν τριῶν ἀρχικῶν ὑποστάσεων.	*De tribus principialibus substantiis.* V. 1.
11. περὶ γενέσεως καὶ τάξεως τῶν μετὰ τὸ πρῶτον.	*De generatione & ordine eorum quæ sunt post primum.* V. 2.
12. περὶ τῶν δύο ὑλῶν.	*De duabus materiis.* II. 4.
13. ἐπισκέψεις διάφοροι.	*Considerationes variæ,* III. 9.
14. περὶ τῆς κυκλοφορίας.	*De circulari motu cœli.* II. 2.
15. περὶ τοῦ εἰληχότος ἡμᾶς δαίμονος.	*De suo cujusque nostrum Dæmone.* III. 4.
16. περὶ εὐλόγου ἐξαγωγῆς.	*De rationali exitu.* I. 9.
17. περὶ ποιότητος.	*De qualitate.* II. 6.
18. εἰ καὶ τῶν καθέκαστά εἰσιν ἰδέαι.	*Utrum singularium sint etiam ideæ.* V. 7.
19. περὶ ἀρετῶν.	*De virtutibus.* I. 2.
20. περὶ διαλεκτικῆς.	*De dialectica.* I. 3.
21. πῶς ἡ ψυχὴ τῆς ἀμερίστου καὶ μεριστῆς οὐσίας μέση εἶναι λέγεται.	*Quomodo anima inter essentiam individuam & dividuam media esse dicatur.* IV. 2.

Ταῦτα μὲν οὖν εἴκοσι καὶ ἓν ὄντα, ὅτε τὸ πρῶτον αὐτῷ προσῆλθον ἐγὼ ὁ Πορφύριος, εὕρηται γεγραμμένα, πεντηκοστὸν δὲ καὶ ἔνατον ἔτος ἦγε τότε ὁ Πλωτῖνος.

Hi ergo libri unus atque viginti, quando eum primo conveni, scripti jam erant, quando & Plotinus nonum & quinquagesimum ætatis annum agebat.

Cap. V. Συγγεγονὼς δὲ αὐτῷ τοῦτό τε τὸ ἔτος, καὶ ἐφεξῆς ἄλλα ἔτη πέντε.

Ego autem & hunc ipsum annum, & insuper quinque deinceps

ceps cum Plotino versatus sum. Quin etiam alias paulo supra decennium Romam veneram, quo tempore Plotinus otiosas ducebat æstates: quamvis confabulantium consuetudinem minime devitaret. In his autem sex quos modo dicebam annis, quæstiones multæ in disputando discussæ sunt diligenter. Ideoque Amelio meque simul hortantibus scripsit libros de eadem quæstione duos, probans *unum & idem ubique totum simul adesse.* (Ennead. VI. lib. 4. 5.) Scripsit deinceps duos insuper alios, quorum alter quidem asserit (Ennead. V. 6.) *quod est superius ente, non intelligere.* Alter vero distinguit *quid primo intelligat, quidve secundo.* Scripsit etiam librum: *De eo quod est in potentia, quodve existit in actu.* II. 5.

πέντε, ὀλίγον γὰρ ἔτι πρότερον τῆς δεκαετίας ἐγεγόνειν ὁ Πορφύριος ἐν τῇ Ῥώμῃ τοῦ Πλωτίνου τὰς θερινὰς μὲν ἄγοντος ἀργοὺς, συνόντος δὲ ἄλλως ἐν ταῖς ὁμιλίαις· ἐν δὲ τοῖς ἓξ ἔτεσι τούτοις, πολλῶν ἐξετάσεων ἐν ταῖς συνουσίαις γιγνομένων, καὶ γράφειν αὐτὸν ἀξιούντων Ἀμελίου τε καὶ ἐμοῦ, γράφει μὲν (22. 23.) περὶ τοῦ, τί τὸ ὂν πανταχοῦ ὅλον εἶναι ἓν καὶ ταὐτὸ, βιβλία δύο. γράφει δὲ ἐφεξῆς ἄλλα δύο, ὧν (24) τὸ μὲν, περὶ τοῦ τὸ ἐπέκεινα τοῦ ὄντος μὴ νοεῖν, καὶ τί τὸ πρώτως νοοῦν καὶ τί τὸ δευτέρως. p) (25) τὸ δὲ περὶ τοῦ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ. Γράφει δὲ καὶ τὸ βιβλίον.

26 *Item quomodo incorporea minime patiantur.* III. 6. — περὶ τῆς τῶν ἀσωμάτων ἀπαθείας.
27 *Primum de anima.* IV. 3. — περὶ ψυχῆς πρῶτον.
28 *Rursus de anima secundum.* IV. 4. — περὶ ψυχῆς δεύτερον.
29 *Denique de anima tertium, vel quomodo videamus.* IV. 5. — περὶ ψυχῆς τρίτον, ἢ περὶ τοῦ πῶς ὁρῶμεν.
30 *De contemplatione.* III. 8. — περὶ θεωρίας.
31 *De intelligibili pulchritudine.* V. 8. — περὶ τοῦ νοητοῦ κάλλους.

p) Male hoc loco Ficinus ex titulo unius libri duos facit, ut patet ex inscriptione Ennead. V. libri 6. & ex numero librorum Plotini, qui ita essent 55. Cæterum ut hoc loco Porphyrius Plotini scripta recenset eo ordine quo ab auctore composita sunt, ita in Enneades digesta, qualia hodie extant, argumenti affinis habitâ utcunque ratione, recensentur infra c. 24. seq. Numeros vero libro cuique adscripsi, ut facilius evolvi possint.

32 ὅτι οὐκ ἔξω τοῦ νοῦ τὰ νοητά, καὶ περὶ νοῦ καὶ τ' ἀγαθοῦ. — *Quod intelligibilia non sint extra intellectum & de intellectu atque bono.* V. 5.

33 πρὸς τοὺς Γνωστικούς. — *Contra Gnosticos.* II. 9.

34 περὶ ἀριθμῶν. — *De numeris.* VI. 6.

35 πῶς τὰ πόρρω ὁρώμενα μικρὰ φαίνεται. — *Cur quæ procul videntur exigua videantur.* II. 8.

36 εἰ ἐν παρατάσει χρόνου τὸ εὐδαιμονεῖν. — *Utrum in longitudine temporis felicitas consistat.* I. 5.

37 περὶ τῆς δι' ὅλων κράσεως. — *De mixtione per omnia.* II. 7.

38 πῶς τὸ πλῆθος τῶν ἰδεῶν ὑπέστη, καὶ περὶ τ' ἀγαθοῦ. — *Quomodo idearum extitit multitudo, atque de bono.* VI. 7.

39 περὶ τοῦ ἑκουσίου. — *De voluntario.* VI. 8.

40 περὶ τοῦ κόσμου. — *De mundo.* II. 1.

41 περὶ αἰσθήσεως καὶ μνήμης. — *De sensu atque memoria.* IV. 6.

42 περὶ τῶν τοῦ ὄντος γενῶν πρῶτον. — *De generibus entis primum.* VI. 1.

43 περὶ τῶν τοῦ ὄντος γενῶν δεύτερον. — *De generibus entis secundum.* VI. 2.

44 περὶ τῶν τοῦ ὄντος γενῶν τρίτον. — *De generibus entis tertium.* VI. 3.

45 περὶ αἰῶνος καὶ χρόνου. — *De æternitate & tempore.* III. 7.

Ταῦτα τὰ εἴκοσι καὶ τέτταρα ὄντα, ὅσα ἐν τῷ ἑξαέτει χρόνῳ τῆς παρουσίας ἐμοῦ Πορφυρίου ἔγραψεν, ἐκ προσκαίρων προβλημάτων τὰς ὑποθέσεις λαβόντα, ὡς ἐκ τῶν κεφαλαίων ἑκάστου τῶν βιβλίων ἐδηλώσαμεν, μετὰ τῶν πρὸ τῆς ἐπιδημίας ἡμῶν εἴκοσι καὶ ἑνὸς, τὰ πάντα γίνεται τεσσαράκοντα πέντε.

Hi ergo libri quatuor & viginti, quos in sex illis annis, quos cum eo vixi, conscripsit, assumens videlicet ex occurrentibus quæstionibus occasionem oportunitatemque scribendi, quemadmodum ex capitibus uniuscujusq; libri significavimus. Hi inquam libri una cum viginti & uno, quos antequam accederem, composuerat: summatim quinque super quadraginta conficiunt.

Cap. VI. Ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ διατρίβοντός μου (ἐκεῖ γὰρ ἀνεχώρη-

Quo vero tempore in Sicilia vitam agebam quo perveneram

ram circa quintum decimumque Galieni Imperatoris annum, Plotinus libros quinque composuit, & ad me in Siciliam misit:

46 *De beatitudine*, Ennead.I.lib.4.
47 *De providentia primum*.III. 2.
48 *De providentia secundum*. III. 3.
49 *De substantiis cognoscentibus, atque illis superiore*. IV. 3.
50 *De amore*. III. 5.

Hos itaque libros misit ad me primo Claudii Imperatoris anno. Inter initia vero anni secundi, quando & paulo post ex hac vita migravit, hos praeterea misit:

51 *Quæ sint mala*. Ennead.I.lib.8.
52 *Utrum stellæ aliquid agant?* II. 3.
53 *Quid homo, quid animal?* I.1.
54 *De primo bono, cæterisque bonis*. I.7.

Hi vero libri una cum quinque & quadraginta, primo tempore scriptis, atque secundo, quinquaginta & quatuor computantur. Quemadmodum vero conscripti sunt, alii quidem in ætate prima, alii vero in ipso vigore vitæ, alii deniq; defesso jam corpore, sic ferme libri vim similem ipsi declarant. Primi namque unus & viginti, si cum proxime sequentibus conferantur, leviorem vim habere videntur, nondum satis constans robur habentem: qui vero medio tempore compositi sunt, virtutis florem præferunt

χώρησαι περὶ τὸ πεντεκαιδέκατον ἔτος τῆς βασιλείας Γαλιήνου) ὁ Πλωτῖνος γράψας πέντε βιβλία ἀπέστειλέ μοι ταῦτα.

περὶ εὐδαιμονίας.
περὶ προνοίας πρῶτον.
περὶ προνοίας δεύτερον.
περὶ τῶν γνωριστικῶν ὑποστάσεων καὶ τῶν ἐπέκεινα.
περὶ ἔρωτος.

Ταῦτα μὲν οὖν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς Κλαυδίου πέμπει βασιλείας. ἀρχομένου δὲ τοῦ δευτέρου, ὅτε καὶ μετ' ὀλίγον θνήσκει, πέμπει ταῦτα.

τίνα τὰ κακά.
εἰ ποιεῖ τὰ ἄστρα.
τί ὁ ἄνθρωπος, τί τὸ ζῶον;
περὶ τοῦ πρώτου ἀγαθοῦ, ἢ περὶ εὐδαιμονίας.

Ταῦτα μετὰ τῶν τεσσαράκοντα πέντε τῶν πρώτων καὶ δευτέρων γραφέντων γίνεται τέσσαρα καὶ πεντήκοντα. ὥσπερ δὲ ἐγράφη τὰ μὲν κατὰ πρώτην ἡλικίαν, τὰ δὲ ἀκμάζοντος, τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ σώματος κακαπονουμένου· οὕτω καὶ τῆς δυνάμεως ἔχει τὰ βιβλία, τὰ μὲν γὰρ πρῶτα εἴκοσι καὶ ἓν, ἐλαφροτέρας ἐστὶ δυνάμεως, καὶ οὐδέπω πρὸς εὐτονίαν ἀρκοῦν μέγεθος ἐχούσης. τὰ δὲ τῆς μέσης ἐκδόσεως τυχόντα, τὸ ἀκμαῖον τῆς δυνάμεως ἐμφαί-

φαίνει, καὶ ἔστι τὰ εἰκοσιτέσσαρα πλὴν τῶν βραχέων τελεώτατα. τὰ μέντοι τελευταῖα ἐννέα, ὑφειμένης ἤδη τῆς δυνάμεως γέγραπται. καὶ μᾶλλον μὲν τὰ τελευταῖα τέσσαρα, ἢ τὰ πρὸ τούτων πέντε.

Cap. VII. Ἔσχε δὲ ἀκροατὰς μὲν πλείους: ζηλωτὰς δὲ καὶ διὰ φιλοσοφίαν συνόντας, Ἀμέλιόν τε ἀπὸ τῆς Τυσκίας, οὗ τὸ ὄνομα ἦν Γεντιλιανὸς τὸ κύριον, αὐτὸς δὲ διὰ τοῦ Ρ. Ἀμέριον αὐτὸν καλεῖν ἠξίου, ἀπὸ τῆς ἀμερίας ἢ τῆς ἀμελείας q) πρέπειν αὐτῷ καλεῖσθαι λέγων. ἔσχε δὲ καὶ ἰατρικόν τινα Σκυθοπολίτην Παυλῖνον, ὃν ὁ Ἀμέλιος Μίκκαλον r) προσηγόρευε, παρακουσμάτων πλήρη γεγονότα. ἀλλὰ μὴν καὶ Ἀλεξανδρέα Εὐστόχιον ἰατρικὸν ἔσχεν ἕτερον, ὃς περὶ τὰ τελευταῖα τῆς ἡλικίας γνωρισθεὶς αὐτῷ διέμενε θεραπεύων ἄχρι τοῦ θανάτου, καὶ μόνοις τοῖς Πλωτίνου σχολάζων, ἕξιν περιεβάλετο γνησίου φιλοσόφου. συνῆν δὲ καὶ Ζωτικὸς, κριτικός τε καὶ ποιητικὸς, ὃς καὶ τὰ Ἀντιμάχου διορθωτικὰ πεποίηται, καὶ τὸν Ἀτλαντικὸν s) εἰς ποίησιν μετέβαλε πα-

ferunt ad ſummum usque vigentem. Taleſque ſunt quatuor & viginti, exceptis quibusdam paucis, perfectiſſimi. Ultimi denique novem remiſſiorem jam referunt facultatem, idque poſtremi quatuor magis quam antecedentes quinque declarant.

Auditores quidem multos habuit, imitatores autem & gratia Philoſophiæ valde familiares, Amelium Tuſcum & alios. Sed Amelio huic proprium nomen Gentilianus extiterat, ipſe vero ſe per literam R. Amerium nominari maluit ab Ameria, quam Amelium ab Amelia. Item Paulinum Scythopoliten medicinæ admodum ſtudioſum, quem diſciplinarum & (ut ita dixerim) auditionum plenum Amelius Miccalum appellabat. Præterea Euſtochium Alexandrinum etiam medicum, qui ſane prope poſtremum ætatis tempus Plotino notus perſeveravit, diligenterque Plotinum ad mortem usque curavit, ſolisque Plotini inſtitutis incumbens legitimi Philoſophi habitum induit. Verſabatur quoque cum eo Zoticus, Criticus homo & poëticus, qui & Antimachi opera emendavit, Atlanticamque Hiſtoriam ritu valde poëtico in carmina

q) Amelius refugit nomen ἀπὸ τῆς ἀμελείας ſive negligentia ductum, & ἀπὸ τῆς ἀμερίας atque integritate appellari maluit.

r) Μίκκαλος Muſici nomen apud Ariſtotelem I Analytic. ab exilitate ductum videri poteſt, perinde ut Paulinus, veluti qui ſolas minutias conſectetur. Παρακούσματα Gellius ſcite dixit V. 21. rudes inchoataſque & non probas inauditiunculas.

s) Ἀτλαντικὸν λόγον de inſula Atlandide, de qua Plato in Critia.

carmina transtulit, posthæc in caliginem incidit oculorum, & paulo ante Plotini obitum decessit è vita, Paulinus quoque diem obiit ante Plotinum. Præterea familiaris admodum Plotino erat Zethus genus ex Arabia ducens, qui & uxorem duxerat filiam Theodosii quondam familiaris Ammonii. Erat & hic medicinæ peritus Plotinoque dilectissimus, quem Plotinus civilium gubernaculorum momenta gerentem inde revocare admodum contendebat eoque familiariter utebatur, adeo ut in agros ejus secederet ad sextum lapidem ante Minturnas, quos Castricius possederat cognominatus Firmus, vir profecto omnium ætatis nostræ bonarum artium studiosissimus, observatorque Plotini, & Amelii servili etiam obsequio cultor, mihique Porphyrio cunctis in rebus non aliter quam legitimo fratri deditus, hic etsi civilem elegit vitam Plotinum tamen inprimis venerabatur. Senatores quin etiam non pauci Plotinum sedulo audiebant, inter quos Marcellus Orontius, Philosophiæ diligentissime incubuit

πάνυ ποιητικῶς, συγχυθεὶς δὲ τὰς ὄψεις, πρὸ ὀλίγου τῆς Πλωτίνου τελευτῆς ἀπέθανεν. ἔφθασε δὲ καὶ ὁ Παυλῖνος προαποθανὼν τοῦ Πλωτίνου. ἔσχε δὲ καὶ Ζῆθον t) ἑταῖρον Ἀρράβιον τὸ γένος, Θεοδοσίου τοῦ Ἀμμωνίου γενομένου ἑταίρου εἰς γάμον λαβόντα θυγατέρα, ἦν δὲ καὶ οὗτος ἰατρικὸς, καὶ σφόδρα πεφίλητο τῷ Πλωτίνῳ. Πολιτικὸν δὲ ὄντα καὶ ῥοπὰς ἔχοντα πολιτικὰς, ἀναστέλλειν ὁ Πλωτῖνος ἐπειρᾶτο, ἐχρῆτο δὲ αὐτῷ οἰκείως, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς πρὸς αὐτὸν ἀναχωρεῖν, πρὸ ἓξ σημείων μιτούρνων ὑπάρχοντας, οὓς Καστρίκιος u) ἐκέκτητο ὁ Φίρμος καλούμενος, ἀνδρῶν τῶν καθ' ἡμᾶς φιλοκαλώτατος γεγονὼς, καὶ τόν τε Πλωτῖνον σεβόμενος, καὶ Ἀμελίῳ οἷα οἰκέτης ἀγαθὸς ἐν πᾶσιν ὑπηρετούμενος, καὶ Πορφυρίῳ ἐμοὶ, οἷα γνησίῳ ἀδελφῷ ἐν πᾶσι προσεσχηκὼς, καὶ οὗτος οὖν ἐσέβετο Πλωτῖνον, τὸν πολιτικὸν ᾑρημένος βίον. Ἠκροῶντο δὲ αὐτοῦ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς συγκλήτου οὐκ ὀλίγοι. ὧν ἔργον ἐν φιλοσοφίᾳ μάλιστα ἐποίουν Μάρκελ-

O

t) Alius Zetus de quo Alanus lib. 2. AntiClaudiani pag. 49. secutus Sidonium IV. 3. Epist.

Temporis excursus ut Cæsar cogit, ut Atlas
Sidera perquirit, ut Zetus pondera librat.

Sic Zoticus etiam alius de quo Lampridius in Helogabalo c. 10.

u) De Castricio confer supra c. 2.

κελλος Ὀρρόντιος x) καὶ Σαβινίλλος. ἦν δὲ καὶ Ῥογατιανός y) ἐκ τῆς συγκλήτου, ὃς εἰς τοσοῦτον ἀποστροφῆς τοῦ βίου τούτου προκεχωρήκει, ὡς πάσης μὲν κτήσεως ἀποστῆναι, πάντα δὲ οἰκέτην ἀποπέμψασθαι, ἀποστῆναι δὲ καὶ τοῦ ἀξιώματος, καὶ πραίτωρ προϊέναι μέλλων παρόντων τῶν ὑπηρετῶν μήτε προελθεῖν, μήτε φροντίσαι τῆς λειτουργίας, ἀλλὰ μηδὲ οἰκίαν ἑαυτοῦ ἑλέσθαι κατοικεῖν, ἀλλὰ πρός τινας τῶν φίλων καὶ συνήθων φοιτῶντα, ἐκεῖ τε δειπνεῖν κἀκεῖ καθεύδειν, σιτεῖσθαι δὲ παρὰ μίαν *, ἀφ' ἧς δὴ ἀποστάσεως καὶ ἀφροντιστίας τοῦ βίου ποδαγρῶντα μὲν οὕτως, ὡς καὶ δίφρῳ βαστάζεσθαι, ἀναρρωσθῆναι, τὰς χεῖρας δὲ ἐκτεῖναι μὴ οἷόν τε ὄντα, χρῆσθαι ταύταις πολὺ μᾶλλον εὐμαρῶς ἢ οἱ τὰς τέχνας διὰ τῶν χειρῶν μετιόντες. Τοῦτον ἀπεδέχετο ὁ Πλωτῖνος, καὶ ἐν τοῖς μάλιστα ἐπαινῶν διετέλει, εἰς ἀγαθὸν παράδειγμα τοῖς φιλοσοφοῦσι προβαλλόμενος. Συνῆν δὲ καὶ Σεραπίων Ἀλεξανδρεύς, z) ῥήτωρ μὲν τὰ πρῶτα, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ ἐπὶ φιλοσόφοις συνὼν

buit maximeque profecit, similiterque Sabinillus ac pariter ex eodem Senatu Rogatianus, qui usque adeo ab hac vita animum segregavit, ut & bonorum suorum curam neglexerit & servos omnes expulerit, respueritque dignitates. Jam vero prætor prodíturus, lictoribus jam adstantibus neque prodit, neque ullam habuit publici muneris rationem, neque lares proprios habitabat, sed quosdam amicorum familiariumq; conveniens apud eos cœnabat, & dormiebat, cibumque indies unicum assumebat, qua quidem negligentia vitæ extremaque incuria factum est, ut cum acriter podagris antea vexaretur neque progredi posset nisi vectus sella, robur tandem inde resumserit: Item cum manus ante extendere non valeret, tamen adeo convaluerit, ut his expeditius uteretur, quam qui artificia manibus quotidie tractant. Hunc ergo Plotinus inprimis complectebatur mirisq; laudibus extollebat, proponebatq; tanquam insigne philosophaturis exemplum. Aderat & Alexandrinus Serapion, hactenus quidem Rhetor, deinde vero disputationibus quoque deditus phi-

x) Hic est Marcellus cui Longinus librum περὶ τέλους inscripsit, infra c. 20.

y) Rogatiani hujus meminit Porphyrius 1. de abstinentia ab esu animantium, pag. 106.

* Hoc est altero quolibet die. Vide Palladii Lausiac p. 149. S. Nili narrationes III. p. 34.

z) Alius & antiquior fuit Serapion Rhetor Alexandrinus Hadriano Imperante clarus, de quo Suidas in Σαραπ.

philosophicis, nec dum tamen avaritiæ fœnorisque vitio se absolvens. Habuit præterea me Porphyrium, patria Tyrium, inter amicissimos numeratum, quem instituit sua scripta corrigere.

συνὼν λόγοις, οὐ μὴν περὶ χρήματα καὶ τὸ δανείζειν μὴ δυνηθεὶς ἀποστῆναι ἐλαττώματος. ἔσχε δὲ καὶ ἐμὲ Πορφύριον Τύριον ὄντα, ἐν τοῖς μάλιστα ἑταῖρον, ὃν καὶ διορθοῦν αὐτοῦ τὰ συγγράμματα ἠξίου.

Cum enim aliquid ille scripsisset, quod scripserat respicere bis minime tolerabat, sed neque etiam semel legere atque percurrere, propterea quod visus ei non satis sufficeret ad legendum. Dum vero scribebat, neque belle quidem literas figurabat, neque exacte syllabas distinguebat, neque ullam orthographiæ diligentiam adhibebat, soli videlicet intelligentiæ studens, atque id quod omnes admirabamur agere ad finem usque vitæ perseveravit. Quum enim totam quandam a principio ad finem dispositionem intelligentiæ semel penes se concepisset, deinde scriptis quæ conceperat jam mandaret, connectebat prorsus ita scribens quod in animo disposuerat, ut ex libro quodam ante oculos posito scripta traducere videretur, nempe nonnunquam cum suorum quopiam verba faciens, & quæ ad commercia pertinent humana compo-

Γράψας γὰρ ἐκεῖνος, *Cap. VIII.* δὶς τὸ γραφὲν μεταβαλεῖν οὐδέποτ' ἂν ἠνέσχετο. ἀλλ' οὐδὲ ἅπαξ γοῦν ἀναγνῶναι καὶ διελθεῖν, a) διὰ τὸ τὴν ὅρασιν μὴ ὑπηρετεῖσθαι αὐτῷ πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν. ἔγραφε δὲ οὔτε εἰς κάλλος ἀποτυπούμενος τὰ γράμματα, οὔτε εὐσήμως τὰς συλλαβὰς διαιρῶν, οὔτε τῆς ὀρθογραφίας φροντίζων, ἀλλὰ μόνον τοῦ νοῦ ἐχόμενος, καὶ (ὃ πάντες ἐθαυμάζομεν) ἐκεῖνο ποιῶν ἄχρι τελευτῆς διετέλεσε. συντελέσας γὰρ παρ' ἑαυτῷ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τὸ σκέμμα, ἔπειτα εἰς γραφὴν παραδιδοὺς ἃ ἐσκέπτετο, συνεῖρεν οὕτως γράφων ἃ ἐν τῇ ψυχῇ συνδιέθηκεν, ὡς ἀπὸ βιβλίου δοκεῖν μεταβάλλειν τὰ γραφόμενα, ἐπεὶ καὶ διαλεγόμενος πρός τινα, καὶ συνείρων τὰς ὁμιλίας πρὸς τῷ σκέμματι ἦν, ὡς ἅμα τε ἀποπληροῦν τὸ ἀναγκαῖον τῆς ὁμιλίας, b) καὶ τῶν ἐν σκέψει προ-

a) De Plotini negligentia in hujusmodi minutiis vide & infra c. 13.

b) Ὁμιλίαι sunt sermones & disputationes à Plotino cum familiaribus & auditoribus suis institutæ, inter quas non desiisse defixum interea ad meditationes suas animum habere, scribit hoc loco Porphyrius.

προκειμένων ἀδιάκοπον τηρεῖν τὴν διάνοιαν· ἀποστάντος γοῦν τοῦ προσδιαλεγομένου, οὐδ᾽ ἐπαναλαβὼν τὰ γεγραμμένα, διὰ τὸ μὴ ἐπαρκεῖν αὐτῷ πρὸς ἀνάληψιν, ὡς εἰρήκαμεν, τὴν ὅρασιν, τὰ ἑξῆς ἂν ἐπισυνῆψεν, ὡς μηδένα διαστήσας χρόνον μεταξὺ ὅτε τὴν ὁμιλίαν ἐποιεῖτο. συνῆν οὖν καὶ ἑαυτῷ ἅμα, καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ τήν γε πρὸς ἑαυτὸν προσοχὴν, οὐκ ἄν ποτε ἐχόλασεν, ἢ μόνον ἐν τοῖς ὕπνοις, ὃν ἂν ἀπέκρουε ἥτε τῆς τροφῆς ὀλιγότης, (οὐδὲ γὰρ ἄρτου πολλάκις ἂν ἥψατο) καὶ ἡ πρὸς τὸν νοῦν αὐτοῦ διαρκὴς ἐπιστροφή.

ponens, interea tamen ab instituto mentis actu minime discedebat: ut simul & necessarium curaret amici negotium, & cunctorum quæ in excogitatione conceperat intelligentiam perpetuam conservaret. Quum igitur qui allocutus eum fuerat jam abiisset, non repetebat scripta, quoniam ad repetendum visus (ut diximus) minime suppetebat, sic tamen deinceps sequentia contexebat, quasi ne minimum quidem temporis, institutum prius intermisisset, dum audiret & tractaret humana. Simul igitur secum erat atque cum aliis, intentionemque mentis ad se conversæ nunquam intermittebat, nisi forsan dum dormiret: quamvis & somnum ab eo procul excusserit tum cibi parcitas (sæpe enim pane etiam abstinebat) tum assidua quædam conversio ejus ad mentem.

Cap. IX. Εἶχε δὲ καὶ γυναῖκας σφόδρα προσκειμένας. Γεμίναν τε, ἧς καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ κατῴκει, καὶ τὴν ταύτης θυγατέρα, Γεμίναν ὁμοίως τῇ μητρὶ καλουμένην. Ἀμφίκλειαν τε τὴν Ἀρίστωνος, τοῦ Ἰαμβλίχου υἱοῦ γεγονυῖαν γυναῖκα, c) σφόδρα φιλοσοφίᾳ προσκειμένας. πολλοὶ δὲ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀποθνήσκειν μελ-

Audiebant Plotinum etiam mulieres nonnullæ admodum suæ sapientiæ deditæ; quarum in numero erat Gemina, in cujus etiam laribus habitabat, item Geminæ hujus filia, nomine similiter Gemina, Amphiclia quoque Aristonis filia & filii Jamblichi uxor, multi quin etiam viri, multæ & mulieres generis nobilitate pollentes, cum morti jam propinquarent

c) Hæc ita reddi debent: *Amphiclea quoque Aristonis, qui Jamblichi filius erat, uxor.* Jamblichum hunc antiquiorem ac diversum intellige à celebri Philosopho Porphyrii discipulo, de quo infra à me dicetur.

quærent, filios suos tum mares tum fœminas una cum omni eorum substantia Plotino tanquam sacro cuidam divinoq; custodi tradebant atque commendabant. Quo circa Plotini domum plenam jam puerorum virginumque videres, inter quos erat & Potamon, quem Plotinus diligenter educans etiam quotiens aliquid foret commutaturus, auscultabat attentus. Neque tædebat eum pupillorum procuratores audire, administrationis rationes sæpe reddentes, diligentemque adhibebat parsimoniæ curam, affirmans quamdiu nondum philosopharentur, sua illos bona possidere & proventus accipere absque detrimento debere. Et quamvis tot pupillis necessaria vitæ, summa cum diligentia procuraret, nunquam tamen dum vigilaret intentionem animi in mentem conversi vel paululum remittebat. Erat & mansuetus admodum, & omnibus pro arbitrio qui ei quoquo modo adhærerent expositus. Quamobrem cum Romæ annos sex & viginti integros habitasset, plurimorumque arbiter mutuas controversias diremisset nullum ta-

μέλλοντες, τῶν συγγενεστάτων, φέροντες τὰ ἑαυτῶν τέκνα, ἄρρενάς τε ὁμοῦ καὶ θηλείας, ἐκείνῳ παρεδίδοσαν μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας, ὡς ἱερῷ τινι καὶ θείῳ φύλακι. διὸ καὶ ἐπεπλήρωτο αὐτῷ ἡ οἰκία παίδων καὶ παρθένων, ἐν τούτοις δ' ἦν καὶ Ποτάμων, d) οὗ τῆς παιδεύσεως φροντίζων, πολλάκις ἂν καὶ μεταποιοῦντος e) ἠκροάσατο. Ἠνείχετο δὲ καὶ τοὺς λογισμοὺς ἀναφερόντων τῶν ἐκείνοις παραμενόντων, καὶ τῆς ἀκριβείας ἐπεμελεῖτο, λέγων, ἕως ἂν μὴ φιλοσοφῶσιν, ἔχειν αὐτοὺς δεῖν τὰς κτήσεις καὶ τὰς προσόδους ἀνεπάφους τε καὶ σωζομένας, καὶ ὅμως τοσούτοις ἐπαρκῶν τὰς εἰς τὸν βίον φροντίδας τε καὶ ἐπιμελείας, τὴν πρὸς τὸν νοῦν τάσιν οὐδέποτ' ἂν ἐγρηγορότος ἐχάλασεν. ἦν δὲ καὶ πρᾶος καὶ πᾶσιν ἐκκείμενος τοῖς ὁπωσοῦν πρὸς αὐτὸν συνήθειαν ἐσχηκόσι· διὸ εἴκοσι καὶ ἓξ ἐτῶν ὅλων f) ἐν τῇ Ῥώμῃ διατρίψας καὶ πλείστοις διαιτήσας τὰς πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητή-

σεις

d) Non confundendus cum aliis duobus Potamonibus Mytilenæo Rhetore & Alexandrino Philosophiæ Eclecticæ auctore præcipuo, de quibus Suidas & ad Laërtium viri docti.

e) Auscultavit illum unam eandemque rem variis modis exercendi ingenii caussa differentem.

f) Ab A. C. 244. ad A. 269.

σειν, οὐδένα τῶν πολιτικῶν g) ἐχθρόν ποτε ἔσχε.

Cap. X. Τῶν δὲ φιλοσοφεῖν προσποιουμένων Ὀλύμπιος Ἀλεξανδρεὺς h) Ἀμμωνίου ἐπ' ὀλίγον μαθητὴς γενόμενος, καταφρονητικῶς πρὸς αὐτὸν ἔσχε διὰ φιλοπρωτίαν. ὃς καὶ οὕτως αὐτῷ ἐπέθετο ὥστε καὶ ἀστροβολῆσαι αὐτὸν μαγεύσας ἐπεχείρησεν. ἐπεὶ δὲ εἰς ἑαυτὸν στρεφομένην ᾔσθετο τὴν ἐπιχείρησιν, ἔλεγε πρὸς τοὺς συνήθεις, μεγάλην εἶναι τὴν τῆς ψυχῆς τοῦ Πλωτίνου δύναμιν ὡς ἀποκρούειν δύνασθαι τὰς εἰς ἑαυτὸν ἐπιφορὰς εἰς τοὺς κακοῦν αὐτὸν ἐπιχειροῦντας. Πλωτῖνος μέντοι τοῦ Ὀλυμπίου ἐγχειροῦντος ἀντελαμβάνετο, λέγων αὐτῷ τὸ σῶμα τότε ὡς τὰ σύσπαστα βαλάντια ἕλκεσθαι, τῶν μελῶν αὐτῷ πρὸς ἄλληλα συνθλιβομένων. Κινδυνεύσας δὲ ὁ Ὀλύμπιος πολλάκις αὐτός τι παθεῖν ἢ δρᾶσαι τὸν Πλωτῖνον, ἐπαύσατο. Ἦν γὰρ καὶ κατὰ γένεσιν πλέον τι ἔχων παρὰ τοὺς ἄλλους ὁ Πλωτῖνος. Αἰγύπτιος γάρ τις ἱερεὺς

tamen civium unquam habuit inimicum.

Ex eorum vero numero qui sibi philosophiæ studium vindicabant Alexandrinus Olympius Ammonii ad breve discipulus, utpote qui principatum in Philosophia sibi cuperet arrogare, & ipse despiciebat Plotinum & despectum reddere apud omnes moliebatur, animoque tam infenso maleficiis Plotinum invasit, ut magicis quibusdam incantamentis siderare eum contenderet. At postquam suos in se ipsum conatus reflecti persensit, contubernalibus inquit, Plotini animam tam ingentem habere potentiam, ut ictus directos in eum statim in maleficos retorqueret. Jam vero Plotinus cum primum maleficia Olympius ille machinaretur, animadvertit, aitque suis: Nunc Olympio corpus marsupiorum more contrahitur, membraque inter se corporis omnia conteruntur. Quamobrem postquam Olympius sæpe suo discrimine esset expertus se ictus suos, Plotino in illum repellente, recipere, tandem à maleficio destitit. Et profecto Plotinus ipsa quoque natura* ab initio majus aliquid præter cæteros possidebat

g) Πολιτικοὶ non sunt cives, sed viri qui Rempublicam gerunt, Magistratus & Senatores. Eodem sensu supra c. 7. τὸν πολιτικὸν ἡρημένος βίον.

h) Ex ejus forte posteris Olympius ἐν φιλοσόφου σχήματι, de quo Sozomenus VII. 15.

* Genitura.

debat, Ægyptius enim quidam sacerdos Romam profectus perque amicum quendam Plotino subito notus, quum exoptaret suam Romæ sapientiam ostentare, suasit Plotino ut secum accederet familiarem sibi dæmonem eo advocante protinus inspectaturus, cui facile Plotinus est obsecutus. Acta vero est in æde Isidis Dæmonis invocatio: solum namque hunc locum purum ait Ægyptium invenisse, sed quum in aspectum proprium ipse Dæmon accerseretur, pro Dæmone Deus accessit, qui sane non esset in genere Dæmonum. Sic ergo repente Ægyptius exclamavit: Beatus es o Plotine, qui habeas pro Dæmone Deum, neque ex inferiori genere sis ducem sortitus familiarem. Narrabat vero non licuisse tunc quicquam interrogare, neque diutius videre præsentem, quippe cum communis quidam ibi contemplator amicus aves, quas manu tenebat custodiæ gratia, suffocasset, sive invidia ductus sive metu perterritus. Quum igitur ex divinorum ordine Dæmonum familiarem sibi Plotinus haberet, merito & ipse semper divinum suæ mentis oculum ad illum sublimius erigebat. Quam etiam ob causam, de suo cujusque familiari Dæmone librum deinde composuit, ubi sane conatur causas

ρεὺς ἀνελθὼν εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ διά τινος φίλου αὐτῷ γνωρισθεὶς θέλων τε τῆς ἑαυτοῦ σοφίας ἀπόδειξιν δοῦναι, ἠξίωσε τὸν Πλωτῖνον ἐπὶ θέαν ἀναφικέσθαι τοῦ συνόντος αὐτῷ οἰκείου δαίμονος καλουμένου, τοῦ δὲ ἑτοίμως ὑπακούσαντος γίνεται μὲν ἐν τῷ Ἰσίῳ ἡ κλῆσις, μόνον γὰρ ἐκεῖνον τὸν τόπον καθαρὸν φησιν εὑρεῖν ἐν τῇ Ῥώμῃ τὸν Αἰγύπτιον, κληθέντα δὲ εἰς αὐτοψίαν τὸν δαίμονα, θεὸν ἐλθεῖν, καὶ μὴ τοῦ δαιμόνων εἶναι γένους, ὅθεν τὸν Αἰγύπτιον εἰπεῖν, μακάριος εἶ Θεὸν ἔχων τὸν δαίμονα, καὶ οὐ τοῦ ὑφειμένου γένους τὸν συνόντα. μήτε δὲ ἐρέσθαι τι ἐκγενέσθαι, μήτε ἐπιπλέον ἰδεῖν παρόντα τοῦ συνθεωροῦντος φίλου τὰς ὄρνεις ἃς κατεῖχε φυλακῆς ἕνεκα, πνίξαντος εἴτε διὰ φθόνον εἴτε καὶ διὰ φόβον τινά. τῶν οὖν θειοτέρων δαιμόνων ἔχων τὸν συνόντα καὶ αὐτὸς διετέλει ἀνάγων αὐτοῦ τὸ Θεῖον ὄμμα πρὸς ἐκεῖνον, ἔστι γοῦν αὐτῷ ἀπὸ τῆς τοιαύτης αἰτίας καὶ βιβλίον γραφὲν, περὶ τοῦ εἰληχότος ἡμᾶς δαίμονος i) ὅπου πειρᾶται αἰτίας φέρειν περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν συνόντων. Φιλοθύτου δὲ γενομένου τοῦ Ἀμελίου, καὶ τὰ γενο-

i) Est Enneadis tertiæ liber quartus.

ἱερὰ κατὰ νουμηνίαν *k*) καὶ τὰς ἑορτὰς ἐκπεριϊόντος καί ποτε ἀξιοῦντος τὸν Πλωτῖνον σὺν αὑτῷ παραβαλεῖν, ἔφη· ἐκείνους δεῖ πρὸς ἐμὲ ἔρχεσθαι, οὐκ ἐμὲ πρὸς ἐκείνους. τοῦτο δὲ ἐκ ποίας διανοίας οὕτως ἐμεγαληγόρησεν, οὔτ' αὐτοὶ συνεῖναι δεδυνήμεθα, οὔτ' αὐτὸν ἐρέσθαι ἐτολμήσαμεν.

sas de familiarium numinum differentia diligenter afferre. Præterea cum Amelius sacrorum observator esset, atque per calendas sacra faceret, & quandoque Plotinum rogaret illuc secum accedere, illos, inquit, Plotinus, decet ad me, non me ad ilos accedere. Qua vero mente tam excelsa de se loqueretur, neque intelligere ipsi potuimus, neque ausi sumus interrogare.

Cap. XI. Περιῆν δὲ αὐτῷ τοσαύτη περιουσία ἠθῶν κατανοήσεως, ὡς κατενόει τὰ ἀνθρώπινα ἤθη, καὶ τὰ κλεπτόμενα ηὕρισκε, καὶ ποῖός τις ἕκαστος τῶν συνόντων ἀποβήσεται προὔλεγεν. ὡς κλοπῆς ποτε γεγονυίας πολυτελοῦς περιδεῤῥαίου Χιόνης, ἥτις αὐτῷ συνῴκει μετὰ τῶν τέκνων σεμνῶς τὴν χηρείαν διεξάγουσα, καὶ ὑπ' ὄψιν τοῦ Πλωτίνου συνηγμένων τῶν οἰκετῶν, ἐμβλέψας ἅπασιν, οὗτος ἔφη ἐστὶν ὁ κεκλοφώς, δείξας ἕνα τινά. μαστιζόμενος δὲ ἐκεῖνος καὶ ἐπὶ πλεῖον ἀρνούμενος τὰ πρῶτα, ὕστερον ὡμολόγησε καὶ φέρων τὸ κλαπὲν ἀπέδωκε. προεῖπε δὲ ἂν καὶ τῶν συνόντων παίδων περὶ ἑκάστου οἷος ἀποβήσεται,

Erat in cognoscendis moribus sagacissimus, & indolem hominum tam clare perspiciebat, ut & facta detegeret, & familiarium unusquisque qualis evasurus esset prædiceret. Itaque cum mulieri nomine Chione penes ipsum una cum filiis habitanti castamq; agenti viduitatem pretiosum monile furto subreptum fuisset, omnesque servi atque domestici in Plotini conspectum accersiti venissent, singulos Plotinus intuitus selegit quendam, aitque, hic monile subripuit. Verberatus ille, diu quidem negat, sed denique confitetur, furtumque restituit. Similiter quales singuli apud illum versati pueri futuri essent mirifice prædicebat. Velut de Polemone prædixit, ad amorem hic proclivior erit, nec ad ætatem maturam perveniet, atque ita

k) Neomenias non tantum Judæis sed & Græcis sacras fuisse, docuit Jo. Meursius in Græcia feriata. Etiam de Proclo Marinus in ejus vita c. 19. inter alia refert quod τὰς νουμηνίας λαμπρῶς ἐπετέλει καὶ ἱεροπρεπῶς.

ita contigit. Ego quandoque me ipsum interimere cogitabam, quod mirabiliter ille persensit, mihiq; domi deambulanti protinus adstitit, aitque, studium nunc istud o Porphyri tuum non sanæ mentis est, sed animi potius atra bile furentis, itaque Roma abire me jussit. Huic ergo parens, in Siciliam sum profectus, præcipue cum audirem, Probum quendam elegantem virum circa Lilybæum tunc habitare. Quo quidem factum est, ut hac perturbatione animi liberarer, sed interea impedirer cum Plotino usque ad ejus obitum vitam ducere.

σεται. ὡς καὶ περὶ τοῦ Πολέμωνος οἷος ἔσαι, ὅτι ἐρωτικὸς ἔσαι καὶ ὀλιγοχρόνιος, ὅπερ καὶ ἀπέβη. Καί ποτε ἐμοῦ Πορφυρίου ᾔσθετο, ἐξάγειν ἐμαυτὸν *l)* διανοουμένου τοῦ βίου, καὶ ἐξαίφνης ἐπιστάς μοι ἐν τῷ οἴκῳ διατρίβοντι, καὶ εἰπών, μὴ εἶναι ταύτην τὴν προθυμίαν ἐκ νοερᾶς καταστάσεως, ἀλλ' ἐκ μελαγχολικῆς τινος νόσου, ἀποδημῆσαι ἐκέλευσε. Πεισθεὶς δὲ αὐτῷ ἐγὼ εἰς τὴν Σικελίαν ἀφικόμην, Πρόβον τινὰ ἀκούων, ἐλλόγιμον ἄνδρα, περὶ τὸ Λιλύβαιον διατρίβειν, καὶ αὐτός τε τῆς τοιαύτης προθυμίας ἀπεσχόμην, τοῦτε παρεῖναι ἄχρι θανάτου τῷ Πλωτίνῳ ἐνεποδίσθην.

Proinde Galienus Imperator, uxorque ejus Salonina Plotinum honorabant, maximeque colebant. Hic igitur benevolentia eorum fretus oravit, ut dirutam quandam olim in Campania

Ἐτίμησαν δὲ τὸν Πλωτῖνον *Cap. XII.* μάλιστα καὶ ἐσέφθησαν Γαλιηνός τε ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ ἡ τούτου γυνὴ Σαλωνίνα. ὁ τῇ φιλίᾳ τῇ τούτων καταχρώμενος, φιλοσόφων τινὰ πόλιν *m)*

pania P χρ

l) Idem narrat Eunapius in Porphyrii vita, additque Plotinum ea quæ Porphyrio fuerat locutus libro complexum fuisse. καὶ ὁ μὲν (Πορφύριος) εὔπνους τε ἦν, καὶ ἀνίστατο, ὁ δὲ (Πλωτῖνος) τοὺς ῥηθέντας λόγους εἰς βιβλίον κατετίθετο γεγραμμένων. Is ni fallor fuit de providentia, quem ad Porphyrium in Siciliam misit (Ennead. III. lib. 2.) in quo disputat animis licere in hoc quoque mundo esse felicibus; & calamitatibus non esse succumbendum, sed decertandum adversus illas strenue, ut præmia virtuti proposita assequaris. Discessit Porphyrius Româ in Siciliam Anno Galieni decimoquinto, ut dictum supra c. 6. triennio circiter ante Plotini obitum. Liber περὶ εὐλόγου ἐξαγωγῆς diu ante â Plotino scriptus fuerat.

m) Antonius Pagi vir doctiss. in Critica Baroniana T. 1. p. 273. non absurde suspicabatur hoc ab Galieno petiisse Plotinum in Imperatoris illius decennalibus, A. C. 263.

κατὰ τὴν Καμπανίαν γεγενῆσθαι λεγομένην, ἄλλως δὲ κατηρειπωμένην, ἠξίου ἀνεγείρειν, καὶ τὴν πέριξ χώραν χαρίσασθαι, οἰκισθείσῃ τῇ πόλει, νόμοις δὲ χρῆσθαι τοὺς κατοικεῖν μέλλοντας τοῖς Πλάτωνος, καὶ τὴν προσηγορίαν αὐτῇ Πλατωνόπολιν θέσθαι, ἐκεῖ τε αὐτὸς μετὰ τῶν ἑταίρων ἀναχωρήσειν ὑπισχνεῖτο. καὶ ἐγένετ' ἂν τὸ βούλημα ἐκ ῥᾴστου τῷ Φιλοσόφῳ, εἰ μή τινες τῶν συνόντων τῷ βασιλεῖ, φθονοῦντες ἢ νεμεσῶντες, ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν μοχθηρὰν ἐνεπόδισαν.

Cap. XIII. Γέγονε δὲ ἐν ταῖς συνουσίαις, φράσαι μὲν ἱκανὸς, καὶ εὑρεῖν καὶ νοῆσαι τὰ πρόσφορα δυνατώτατος. ἐν δέ τισι λέξεσιν ἁμαρτάνων, n) οὐ γὰρ ἂν εἶπεν ἀναμιμνήσκεται, ἀλλ' ἀναμνημίσκεται, καὶ ἄλλα τινὰ παράσημα ὀνόματα, ἃ καὶ ἐν τῷ γράφειν ἐτήρει. ἦν δ' ἐν τῷ λέγειν ἡ ἔνδειξις τοῦ νοῦ, ἄχρι τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὸ φῶς ἐπιλάμποντος, ἐράσμιος μὲν ὀφθῆναι. καλλίων δὲ τότε μάλιστα ὁρώμενος, καὶ λεπτός τις ἱδρὼς ἐπέθει, καὶ ἡ πρᾳότης διέλαμπε, καὶ τὸ προσηνὲς πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ἐδείκνυτο, καὶ τὸ εὔτονον. τριῶν γοῦν ἡμερῶν ἐμοῦ Πορφυρίου ἐρωτήσαντος, πῶς ἡ

pania civitatem philosophis aptam instaurarent, regionemque circumfusam cultæ civitati donarent, concederentque civitatem habitaturis Platonis legibus gubernari, atque ipsam civitatem Platonopolim appellari: pollicebatur se illuc habitatum, una cum amicis omnibus profecturum. Quod facile Philosophus ad votum impetravisset, nisi quidam Imperatoris familiares invidia, vel indignatione, vel alia quadam iniqua de causa acriter obstitissent.

Erat in disputationibus strenuus ad dicendum, ad inventionem solers, ad opportuna percipienda promptissimus, sed forte in non nullis dictionibus aberrabat: non enim pronunciabat meminisse, sed menimisse, similiterque aliis quibusdam dictionibus abutebatur, quod quidem vitium in scribendo etiam sequebatur. Præterea interloquendum mens emicabat foras, lumen intimum ad vultum usque diffundens. Amabilis quidam erat adspectu, sed dum disputaret, pulchrior admodum videbatur: tunc sane tenuis quidam sudor velut ros è facie distillabat: tunc benigna mansuetudo fulgebat, tunc ad quæstiones & excipiendas placida lenitas

n) Confer de hac negligentia Plotini supra c. 8.

tas apparebat, & dissolvendas robustus admodum vigor demonstrabatur. Jam vero cum ego Porphyrius triduo eum interrogarem, qua conditione potissimum anima cum corpore conjungatur, ille in demonstrando perseveravit. Quando etiam quidam nomine Thaumasius scholas ingressus, communia tractaturus, præfatus est, optare se Plotini sententias in scriptis exponendis audire, Porphyrio vero interrogante atque respondente, disputationem ejusmodi minime tolerare. Sed Plotinus objecit: Nisi dubitationes interrogante Porphyrio dissolvamus, commentari oratione perpetua quicquam in librum aliquem non valebimus.

Scribit autem intentissimo quodam acumine & intellectu multiplici. Est quidem brevis, sed sensibus ubique pluribus quam verbis abundans, multa numine afflatus effundit, sæpe ex ipsa re qua de agit mirifice patitur: neque tam simplici disciplina loquitur, quam animo ad rem ipsam ardenter affecto. Inserta sunt libris ejus latentia dogmata Stoicorum, Peripateticorumque similiter: præsertim vero sententiæ Aristotelis post Physica * congestæ illic frequentius insunt. Latuit enim nihil omnino, quod ad geometriam, arithmeticam, machinariam, perspectivam, mu-

ἡ ψυχὴ σύνεστι τῷ σώματι, o) παρέτεινεν ἀποδεικνὺς, ὥστε καὶ Θαυμασίου τινὸς τοὔνομα ἐπεισελθόντος, τοὺς καθόλου λόγους πράττοντος καὶ εἰς βιβλία ἀκοῦσαι αὐτοῦ λέγοντος θέλειν, Πορφυρίου δὲ ἀποκρινομένου καὶ ἐρωτῶντος μὴ ἀνασχέσθαι, ὁ δὲ ἔφη, ἀλλὰ ἂν μὴ Πορφυρίου ἐρωτῶντος λύσωμεν τὰς ἀπορίας, εἰπεῖν τι καθάπαξ εἰς τὸ βιβλίον οὐ δυνησόμεθα.

Ἐν δὲ τῷ γράφειν σύντομος γέγονε καὶ πολυνοῦς, βραχύς τε καὶ νοήμασι πλεονάζων ἢ λέξεσι, τὰ πολλὰ ἐνθουσιῶν καὶ ἐκπαθῶς φράζων, καὶ τὸ συμπαθείας ἢ παραδόσεως. ἐμμέμικται δ' ἐν τοῖς συγγράμμασι καὶ τὰ Στωϊκὰ λανθάνοντα δόγματα, καὶ τὰ Περιπατητικά. καταπεπύκνωται δὲ καὶ ἡ μετὰ τὰ Φυσικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους πραγματεία. ἔλαθε δὲ αὐτὸν, οὔτε γεωμετρικόν τι θεώρημα, οὐκ ἀριθμητικὸν, οὐ μηχανικὸν, οὐκ ὀπτι- Cap. XIV.

o) De hoc argumento Plotinus Ennead. IV. lib. 3. &c.

* Metaphysica.

κόν, ἢ μουσικόν· αὐτὸς δὲ ταῦτα ἐξεργάζεσθαι οὐ παρεσκεύαστο. ἐν δὲ ταῖς συνουσίαις ἀνεγινώσκετο μὲν αὐτῷ τὰ ὑπομνήματα, εἴτε Σεβήρου p) εἴη, εἴτε Κρονίου, ἢ Νουμηνίου, ἢ Γαΐου, ἢ Ἀττικοῦ. κἀν τοῖς Περιπατητικοῖς, τά τε Ἀσπασίου καὶ Ἀλεξάνδρου, Ἀδράστου τε καὶ τῶν ἐμπεσόντων. ἐλέγετο δὲ ἐκ τούτων οὐδὲν καθάπαξ, ἀλλ' ἴδιος ἦν καὶ ἐξηλλαγμένος ἐν τῇ θεωρίᾳ, καὶ τὸν Ἀμμωνίου φέρων νοῦν ἐν ταῖς ἐξετάσεσιν. ἐπληροῦτο δὲ ταχέως, καὶ δι' ὀλίγων δοὺς νοῦν βαθέος θεωρήματος, ἀνίστατο. ἀναγνωσθέντος δὲ αὐτῷ τοῦ τε περὶ ἀρχῶν Λογγίνου, καὶ τοῦ Φιλαρχαίου q) φιλόλογος μὲν ἔφη ὁ Λογγῖνος, φιλόσοφος δὲ οὐδαμῶς. Ὠριγένους r) δὲ ἀπαντήσαντός ποτε εἰς τὴν συνουσίαν, πληρωθεὶς ἐρυθήματος, ἀνίστασθαι μὲν ἐβούλετο. λέγειν δὲ ὑπὸ Ὠριγένους ἀξιούμενος ἔφη, ἀνίλλεσθαι τὰς προθυμίας ὅταν εἰδῇ ὁ λέγων ὅτι πρὸς εἰδότας ἐρεῖ ἃ αὐτὸς μέλλει λέγειν, καὶ οὕτως

sicam pertineret, quamvis nunquam se promptum ad hæc opere exequenda reddiderit. Legebantur in scholis ipsi commentaria Severi, Cronii, Numenii, Gaji, Attici Philosophorum Platonicorum: item Peripateticorum Aspasii, Alexandri, Adrasti, & quotcunque sorte inciderint commentaria: sed nihil ex his tractu continuo dicebatur. Erat enim proprius suique juris, & ab his in contemplatione diversus. In rebus vero discutiendis intellectum ferebat Ammonii. Lectione quamprimum evadebat imbutus, paucisque profundæ contemplationis intelligentiam afferens exsurgebat. Quum liber Longini & Phylarchei de principiis lectus esset: literarum quidem, inquit, studiosus est Longinus, philosophus vero nequaquam. Quum Origenes aliquando venisset in scholas, Plotinus statim genas rubore suffusus assurgere voluit, sermonem vero ab Origene continuare rogatus, respondit: studidium loquendi cessare, quando qui loquitur, advertit se ad illos qui idem ipsi noverint verba facturum;

p) De Platonicis hisce Philosophis plerisque dictum à me supra lib. III. c. 3. uti de Peripateticis c. 11.

q) Phylarchæus non est nomen proprium viri, sed Longinus dicitur à Porphyrio φιλαρχαῖος hoc est antiquarum literarum & priscæ sapientiæ studiosus. Quod vero Plotinus de eo judicavit, Philologi laudem ei relinquens, Philosophi eripiens, probatur etiam Proclo lib. 1. in Timæum Platonis p. 27.

r) Origenes non Adamantius sed eo paullo junior, Plotini condiscipulus de quo supra c. 3.

ctturum: atque ita, cum pauca quædam disseruisset, inde surrexit.

Cum in Platonis natalibus poëma de connubio sacro recensuissem, & quidam præsens objiceret Porphyrium insanire, quippe quum multa illis divino quodam afflatu secretoque mysterio dicta fuissent, Plotinus palam cunctis audientibus ait: Demonstrasti simul poëtam, philosophum, sacerdotem. Legit quandoque ibidem orator Diophanes defensionem pro Alcibiade in Platonis Symposio debacchante, decere probans virtutis addiscendæ gratia amatori se ipsum exponere hanc ipsam demonstraturo, etiam si congressum venereum affectaverit. Inter legendum vero Plotinus surrexit sæpius tanquam ex eo cœtu subito discessurus, veruntamen se continuit: mox vero cœtu soluto mihi mandavit imprimis ut refellerem oratorem. At cum Diophanes ille librum mihi legendum concedere nollet, memoriæ viribus argumenta recolui, scripsi contra, eisdem mox audientibus retuli: tanta Plotinum affeci lætitia, ut in ipso conventu continuo sæpe repeteret: *Sic feri, siquidem ita viris lumen eris.* Eubulus Platonis sectator scripsit Athenis, scriptaque

οὕτως ὀλίγα διαλεχθεὶς ἐξανέστη.

Ἐμοῦ δὲ ἐν Πλατωνείοις *Cap. XV.* ποίημα ἀναγνόντος τὸν ἱερὸν γάμον, καί τινος, διὰ τὸ μυστικῶς πολλὰ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐπικεκρυμμένως εἰρῆσθαι, εἰπόντος μαίνεσθαι τὸν Πορφύριον, ἐκεῖνος εἰς ἐπήκοον ἔφη πάντων· ἔδειξας ὁμοῦ καὶ τὸν ποιητὴν, καὶ τὸν φιλόσοφον καὶ τὸν ἱεροφάντην. ὅτε δὲ ὁ ῥήτωρ Διοφάνης ἀνέγνω ὑπὲρ Ἀλκιβιάδου τοῦ ἐν τῷ συμποσίῳ τοῦ Πλάτωνος ἀπολογίαν, δογματίζων χρῆναι ἀρετῆς ἕνεκα μαθήσεως εἰς συνουσίαν αὐτὸν παρέχειν ἐρῶντι ἀφροδισίου μίξεως τῷ καθηγεμόνι, ἦιξε μὲν πολλάκις ἀναστὰς ἀπαλλαγῆναι τῆς συνόδου, ἐπισχὼν δὲ αὐτὸν μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ ἀκουστηρίου, ἐμοὶ Πορφυρίῳ ἀντιγράψαι προσέταξε. μὴ θέλοντος δὲ τοῦ Διοφάνους τὸ βιβλίον δοῦναι, διὰ τῆς μνήμης ἀναληφθέντων τῶν ἐπιχειρημάτων ἀντιγράψας ἐγὼ καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀκροατῶν συνηγμένων ἀναγνοὺς τοσοῦτον τὸν Πλωτῖνον ηὔφρανα ὡς καὶ ἐν ταῖς συνουσίαις συνεχῶς ἐπιλέγειν, βάλλ' οὕτως, αἴ κέν τι φόως s) ἄνδρεσσι γένηαι. Γράφοντος δὲ Εὐβούλου Ἀθήνηθεν τοῦ Πλατωνικοῦ διαδόχου t) καὶ πέμ-

s) Ex Iliad. θ. 282.

t) Διάδοχος scholæ platonicæ publicus Doctor Athenis, atque adeo Platonis cathedram ut ita dicam διαδεξάμενος. infra c.20.

πέμποντος συγγράμματα ὑπὲρ τινῶν Πλατωνικῶν ζητημάτων, ἐμοὶ Πορφυρίῳ ταῦτα δίδοσθαι ἐποίει, καὶ σκοπεῖν καὶ ἀναφέρειν αὐτὰ τὰ γεγραμμένα ἠξίου. προσεῖχε δὲ τοῖς μὲν περὶ τῶν ἀστέρων κανόσιν οὐ πάνυ τι μαθηματικῶς. u) τοῖς δὲ τῶν γενεθλιαλόγων ἀποτελεστικοῖς ἀκριβέστερον, καὶ φωράσας τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀνεχέγγυον, ἐλέγχειν πολλαχοῦ καὶ τῶν ἐν τοῖς συγγράμμασιν οὐκ ὤκνησε.

Cap. XVI. Γεγόνασι δὲ κατ' αὐτὸν τῶν Χριστιανῶν πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι. αἱρετικοὶ δὲ ἐκ τῆς παλαιᾶς φιλοσοφίας ἀνηγμένοι, οἱ περὶ τὸν Ἀδέλφιον καὶ Ἀκυλῖνον, x) οἱ τὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ Λίβυος καὶ Φιλοκώμου, καὶ Δημοστράτου, καὶ Λυδοῦ συγγράμματα πλεῖστα κεκτημένοι, ἀποκαλύψεις τε προφέροντες Ζωροάστρου, y) καὶ Ζωστριανοῦ, καὶ Νικοθέου, καὶ Ἀλλογενοῦς, καὶ Μέσου, καὶ ἄλλων τοιούτων, πολλοὺς ἐξηπάτων, καὶ αὐτοὶ ἠπατημένοι, ὡς δὴ τοῦ Πλάτωνος εἰς τὸ βάθος

que misit Romam de quibusdam Platonicis quæstionibus. Plotinus autem hæc mihi tradi jussit, meque considerare singula, eique referre. Operam dedit astronomiæ regulis, quamvis more non admodum Mathematico: Astrologorum vero judiciis incubuit diligentius. Cumque eorum prædictiones non esse fide dignas deprehendisset, non piguit eum sæpe in scriptis suis illorum præsagia confutare.

Erant Christiani eo tempore multi, tum alii, tum ex antiqua Philosophia egressi hæretici, Adelphii, Acyliniq; sectatores, qui Alexandri Libyci, Philocomi, Demostrati, Lydi plurimos libros circumferebant, & revelationes quasdam Zoroastris, Zostriani, Nicothei, Allogenis, Mesi, aliorumque ejusmodi palam ostendentes, & deceperunt multos, & ipsi decepti jam fuerant: asserentes Platonem intelligibilis essentiæ profundum mini-

u) Astrologorum divinationes, præcipue quibus animos subjiciunt, passim impugnat Plotinus Enneadis II. libro 3. & Enneadis III. lib. 1. c. 5. & lib. 2. ac 3. Vide p. 211. seq. 232 263 275. 245. &c.

x) Rectius ni fallor οἱ περὶ τὸν Ἀδέλφιον καὶ Ἀκυλῖνον latine dicentur *Adelphius & Aquilinus.* Atque Aquilini etiam inter Porphyrii συμφοιτητὰς Amerium & Origenem apud Eunapium mentio. Sed nisi Eunapium fefellit memoria omnino Paulinus ibi pro Aquilino legendum, ut magnus Pearsonius probe observavit.

y) Zoroastris Apocrypha volumina á Prodicianis jactata memorat Clemens Alex. 1. Strom. p. 304.

minime penetraſſe. Quamobrem Plotinus multas in diſputationibus ſuis in eos argumentationes intulit: ſcripſitque contra eos librum, quem contra Gnoſticos nos inſcripſimus, nobisque reliqua diſcutere & judicare commiſit, Amelius autem libros quadraginta compoſuit contra librum Zoſtriani. Ego vero Porphyrius argumentationibus multis oſtendi, librum Zoroaſtri ab illis inſcriptum, adulterinum novumque eſſe, & ab eis confictum, qui ſtruebant hæreſin, ut inſtitutionis ſuæ eſſe Zoroaſtris veteris crederentur.

βάθος τῆς νοητῆς οὐσίας, οὐ πελάσαντος. ὅθεν αὐτὸς μὲν πολλοὺς ἐλέγχους ποιούμενος ἐν ταῖς συνουσίαις, γράψας δὲ καὶ βιβλίον, ὅπερ πρὸς τοὺς Γνωστικοὺς z) ἐπιγράψαμεν, ἡμῖν τὰ λοιπὰ κρίνειν καταλέλοιπεν. Ἀμέλιος δὲ ἄχρι τεσσαράκοντα βιβλίων προκεχώρηκε, πρὸς τὸ Ζωστριανοῦ βιβλίον ἀντιγράφων. Πορφύριος δὲ ἐγὼ πρὸς τὸ Ζωροάστρου συχνοὺς πεποίημαι ἐλέγχους, ὅπως νόθον τε καὶ νέον τὸ βιβλίον παραδεικνὺς, πεπλασμένον τε ὑπὸ τῶν τὴν αἵρεσιν συστησαμένων, εἰς δόξαν εἶναι τοῦ παλαιοῦ Ζωροάστρου τὰ δόγματα ἃ αὐτοὶ εἵλοντο πρεσβεύειν.

Plerique Græcorum Plotinum falſo criminabantur, quaſi inventa Numenii ſibi clam uſurparet: quam ſane calumniam Tryphon Stoicus & Platonicus Amelio nunciavit. Hinc librum ſcripſit Amelius quem nos inſcripſimus de differentia doctrinæ Plotini ad Numenii diſciplinam. Amelius autem librum mihi dicavit, meque ipſa inſcriptione *Baſilea*, id eſt regem cognomina-

Τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τὰ Νουμηνίου αὐτὸν ὑποβάλλεσθαι λεγόντων, καὶ τοῦτο πρὸς Ἀμέλιον ἀγγέλλοντος Τρύφωνος τοῦ Στωϊκοῦ τε καὶ Πλατωνικοῦ, γέγραφεν ὁ Ἀμέλιος βιβλίον ὃ ἐπεγράψαμεν, περὶ τῆς κατὰ τὰ δόγματα τοῦ Πλωτίνου πρὸς τὸν Νουμήνιον διαφορᾶς. προσεφώνησε δὲ αὐτὸ βασιλεῖ ἐμοὶ, βασιλεὺς δὲ τὸ ὄνομα a) τῷ Πορφυ- C. XVII.

z) Eſt Enneadis ſecundæ liber nonus, licet in toto illo ne ſemel quidem vel Gnoſticorum nomen vel cujusquam ex his Porphyrio nominatis mentio occurrit.

a) Eunapius: Μάλχος δὲ (מלך) κατὰ τὴν Σύρων πόλιν ἐκαλεῖτο τὰ πρῶτα· τοῦτο δὲ δύναται, βασιλέα λέγειν, Πορφύριον δὲ αὐτὸν ὠνόμασε Λογγῖνος, εἰς τὸ βασιλικὸν τῆς ἐσθῆτος παράσημον τὴν προσηγορίαν ἐπιτρέψας.

Πορφυρίῳ ἐμοὶ προσῆκον, κατὰ μὲν πάτριον διάλεκτον Μάλχῳ κεκλημένῳ, ὅπερ μοι καὶ ὁ πατὴρ ὄνομα κέκλητο, τοῦ δὲ Μάλχου ἑρμηνείαν ἔχοντος βασιλεύς, εἴ τις εἰς ἑλληνίδα διάλεκτον μεταβάλλειν ἐθέλοι. ὅθεν ὁ Λογγῖνος μὲν προσφωνῶν τὰ περὶ ὁρμῆς Κλεοδάμῳ τε κἀμοὶ Πορφυρίῳ, Κλεόδαμέ τε καὶ Μάλχε προύγραψεν. ὁ δὲ Ἀμέλιος ἑρμηνεύσας τοὔνομα, ὡς ὁ Νουμήνιος τὸν Μάξιμον εἰς τὸν Μεγάλον, οὕτως τὸν Μάλχον οὗτος εἰς τὸν βασιλέα γράφει:

Ἀμέλιος βασιλεῖ εὖ πράττειν:

Αὐτῶν μὲν ἕνεκα τῶν πανδήμων ἀνδρῶν, οὓς διατεθρυλληκέναι ἐς ἑαυτὸν φῇς, τὰ τοῦ ἑταίρου ἡμῶν δόγματα εἰς τὸν Ἀπαμέα Νουμήνιον ἀναγόντων, οὐκ ἂν προήκα μίαν φωνήν, σαφῶς ἐπίστασο. δῆλον γὰρ ὅτι καὶ τοῦτο ἐκ τῆς παρ' αὐτοῖς ἀγαλλομένης προελήλυθεν εὐστομίας τε καὶ εὐγλωττίας, νῦν μὲν ὅτι πλατὺς φληναφός, αὖθις δὲ, ὅτι ὑποβολιμαῖος, ἐκτρίτων δ' ὅτι καὶ τὰ φαυλότατα τῶν ὄντων ὑποβαλλόμενος, τῷ διασιλλαίνειν αὐτὸν δηλαδὴ κατ' αὐτοῦ λεγόντων. σοῦ δὲ τῇ προφάσει ταύτῃ οἰομένου δεῖν ἀποχρῆσθαι, πρὸς τὸ καὶ τὰ

navit: id enim mihi nomen erat, & patria quidem lingua nominabar Malcus, quo nomine vocabatur & Pater. Malcus autem in Græcam translatus linguam rex appellatur. Quocirca Longinus, ubi dicavit ſcripta *de Conatu* Cleodamo, mihique Porphyrio, ſic eſt exorſus: *O Cleodame atque Malce.* Amelius autem nomen ipſum interpretatus, ſicut Numenius Maximum appellavit Megalum, ſic Malcum cognominavit regem:

Amelius Baſileo, id eſt Regi ſalutem.

Certo ſcito me nunquam vocem fuiſſe emiſſurum inclytorum virorum cauſa, qui, ut jam divulgatum eſſe ais, amici noſtri dogmata in Apameum Numenium referunt. Conſtat enim id ex dicendi loquendique propria apud ipſos & qua gloriantur modeſtia proficiſci, nunc quidem meras nugas, nunc vero ſuppoſititium vocantibus: rurſus quaſi vilisſima quædam ſupponat, accuſant, & mendaci duntaxat dicacitate in eum perperam invehuntur. Quum vero tu occaſione hac utendum cenſeas, cum videlicet ut quæ nobis videntur ad reminiſcendum promptiora reddamus, tum etiam ut in amici gloriam, præſertim

tim qualis est magnus admirandusque Plotinus, quamvis olim decantata mysteria plenius cognoscantur, morem tibi gerendum existimavi, jamque tibi reddo promissa, triduo quod scis à nobis elaborata. Decet vero te nostris scriptis ignoscere, utpote quæ non sint compositionum illarum comparatione vel composita vel electa, sed ex veteri congressu repetita, & ut quæque prima succurrebant, sic in præsentia disposita sunt. Eoque magis danda mihi venia est, quod viri illius consilium, qui à nonnullis in judicii nostri consensione est adductus, haud facile deprehendi potest: propterea quod alias aliter de rebus eisdem, utcumque placuerit, verba faciat. Ego autem certo scio, te benigne prorsus emendaturum, si quid præter familiarem Plotini nostri characterem hic à nobis fuerit obsignatum. Jam vero compulsus videor ut est in tragœdiis tanquam negotiosus homo, ideoque ab ipsa nostri ducis doctrina distantior, emendatoris subire judicium, atque retractare. Tantum videlicet apud me potuit ardens tibi gratificandi voluntas. Vale.

Hanc

τὰ ἡμῖν ἀρέσκοντα ἔχειν προχειρότερα εἰς ἀνάμνησιν καὶ τὸ ἐπ' ὀνόματι ἑταίρου ἀνδρὸς οἷα τοῦ Πλωτίνου μεγάλου, εἰ καὶ πάλαι διαβεβοημένα, ὁλοσχερέστερον γνῶναι ὑπήκουσα, καὶ οὖν ἥκω ἀποδιδούς σοι τὰ ἐπηγγελμένα, ἐν τρισὶν ἡμέραις ὡς καὶ αὐτὸς οἶσθα πεπονημένα. χρὴ δὲ αὐτὰ ὡς ἂν μὴ ἐκ τῆς τῶν συνταγμάτων ἐκείνων παραθέσεως, οὔτ' οὖν συντεταγμένα οὔτ' ἐξειλεγμένα, ἀλλ' ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ἐντεύξεως ἀναπεπολημένα, καὶ ὡς πρῶτα προὔπεσεν ἕκαστα, οὕτω ταχθέντα ἐνταῦθα νῦν, συγγνώμης δικαίας παρὰ σοῦ τυχεῖν. Ἄλλως τε καὶ τοῦ βουλήματος τοῦ ὑπὸ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμολογίαν ὑπαγομένου πρός τινων, ἀνδρὸς οὐ μάλα προχείρου ἑλεῖν ὑπάρχοντος, διὰ τὴν ἄλλο τι ἄλλως περὶ τῶν αὐτῶν ὡς ἂν δόξειε φορεῖν. ὅτι δὲ εἴ τι τῶν ἀπὸ τῆς οἰκείας ἑστίας παραχαράττοιτο, διορθώσῃ εὐμενῶς, εὖ οἶδα. ἠναγκασμένοι δ' ὡς ἔοικεν, ὥς που φησὶν ἡ τραγῳδία, ἂν φιλοπράγμων, τῇ ἀπὸ τῶν τοῦ καθηγεμόνος ἡμῶν δογμάτων διαστάσει, εὐθύνειν τε καὶ ἀποποιεῖσθαι. τοιοῦτον ἄρα ἦν τὸ σοὶ χαρίζεσθαι ἐξάπαντος βούλεσθαι. ἔρρωσο.

Cap. XIIX. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν θεῖναι προήχθην, οὐ μόνον πίστεως χάριν τοῦ τῶν τότε καὶ ἐπ' αὐτοῦ γεγονότας τοῦ Νουμηνίου οἴεσθαι ὑποβαλλόμενον κομπάζειν, ἀλλὰ καὶ ὅτι πλατὺν αὐτὸν φλήναφον εἶναι ἡγοῦντο καὶ κατεφρόνουν τῷ μὴ νοεῖν ἃ λέγει, καὶ τῷ πάσης σοφιστικῆς αὐτὸν σκηνῆς καθαρεύειν καὶ τύφου, ὁμιλοῦντι δὲ ἐοικέναι ἐν ταῖς συνουσίαις, καὶ μηδενὶ ταχέως ἐπιφαίνειν τὰς συλλογιστικὰς ἀνάγκας αὐτοῦ τὰς ἐν τῷ λόγῳ b) λαμβανομένας. ἔπαθον δ' οὖν τὰ ὅμοια ἐγὼ Πορφύριος, ὅτε πρῶτον αὐτοῦ ἠκροασάμην, διὸ καὶ ἀντιγράψας προσήγαγον, δεικνύναι πειρώμενος ὅτι ἔξω τοῦ νοῦ ὑφέστηκε τὸ νόημα. c) Ἀμέλιον δὲ ποιήσας ταῦτ' ἀναγνῶναι, ἐπειδὴ ἀνέγνω μειδιάσας· σὸν ἂν εἴη, ἔφη, ὦ Ἀμέλιε, λῦσαι τὰς ἀπορίας, εἰς ἃς δι' ἄγνοιαν τῶν ἡμῖν δοκούντων ἐμπέπτωκε. γράψαντος δὲ βιβλίον οὐ μικρὸν τοῦ Ἀμελίου πρὸς τὰς τοῦ Πορφυρίου

Hanc equidem epiſtolam afferre ſum adductus, non ſolum ut fidem faciam, nonnullos illius temporis illo etiam vivente, ſuſpicatos fuiſſe, Plotinum inventis Numenii ſuperbiſſe: verum etiam quia nugatorem amplum exiſtimaverint, atque contempſerint, ob eam ſcilicet cauſam, quoniam ejus dicta nequaquam intelligebant, IpſequePlotinus ab omni Sophiſtica oſtentatione faſtuque erat alienus: in ipſisque diſputantium cœtibus non aliter quam in familiaribus colloquiis ſe gerere videbatur, neque propere cuiquam neceſſarias argumentationum vires aperiebat in ejus ſermone latentes. Mihi quoque Porphyrio idem contigit cum primum audiviPlotinum, quapropter eum contra ſcribendo provocare tentavi, conatus oſtendere ea quæ intelliguntur extra intellectum exiſtere. Ille vero quum Amelio mea ſcripta legere præcepiſſet, illeque jam perlegiſſet, ſubridens ait: Tuum eſſet Ameli dubitationes iſtas diſſolvere, in quas ille ob quandam noſtræ ſententiæ ignorantiam incidit. Poſtquam igitur Amelius librum non parvum adver-

b) Nobilisſimus vir Dietericus Doblerus Hamburgenſis cum interprete legebat λανθανομένας. Atque infra in fine capitis πρόθυμον ἐποίησα pro ἐποίησε

c) Contra Plotini Ennead. V. lib. 5. cujus titulus: ὅτι οὐκ ἔξω τοῦ νοῦ τὰ νοητά. At enim Porphyrii illa & Amelii adverſus Porphyrium ſcripta, & Porphyrii retractatio jam diu eſt quod interciderunt.

versus objectiones meas composuit, egoque scriptis ejus iterum contradixi, rursusque mihi rescripsit Amelius: tertio jam gradu vix tandem Plotini mentem conspicatus mutavi sententiam, ideoque palinodiam rescribens in conventu omnium recitavi, atque in posterum Plotini libros fide dignissimos judicavi, & præceptorem ipsum omni studio provocavi, ut sententiam suam articulatim distingueret, latiusque describeret. Quin etiam hinc factum est, ut ille Amelium quoque ad conscribendum valde propensum effecerit.

Quid vero Longinus senserit de Plotino per ea maxime quæ ego ad eum scribens significaveram, declarabit pars epistolæ hoc ad me tenore perscriptæ. Cum enim operæ pretium judicaret me è Sicilia ad eum in Phœniciam proficisci, librosque Plotini mecum afferre, sic ait:

Tu quidem ista quando tibi placu-

εἰς ἀπορίας, καὶ πάλιν πρὸς τὰ γραφέντα ἀντιγράψαντός μου, τοῦ δὲ Ἀμελίου καὶ πρὸς ταῦτα ἀντειπόντος, ἐκ τρίτων μόλις συνεὶς τὰ λεγόμενα ἐγὼ ὁ Πορφύριος μετετιθέμην, καὶ παλινῳδίαν γράψας ἐν τῇ διατριβῇ ἀνέγνων. κἀκεῖθεν λοιπὸν τά τε βιβλία τὰ Πλωτίνου ἐπιστεύθην, d) καὶ αὐτὸν τὸν διδάσκαλον εἰς φιλοτιμίαν προήγαγον τοῦ διαρθροῦν καὶ διὰ πλειόνων γράφειν τὰ δοκοῦντα. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ἀμέλιον εἰς τὸ συγγράφειν πρόθυμον ἐποίησεν.

Cap. XIX.

Ἣν δὲ εἶχε καὶ Λογγῖνος περὶ τοῦ Πλωτίνου δόξαν, ἐξ ὧν μάλιστα πρὸς αὐτὸν ἐγὼ γράφων ἐσημαινόμην, δηλώσει μέρος ἐπιστολῆς e) γραφείσης πρός με, ἔχον τοῦτον τὸν τρόπον. ἀξιῶν γάρ με ἀπὸ τῆς Σικελίας κατιέναι πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν Φοινίκην, καὶ κομίζειν τὰ βιβλία τοῦ Πλωτίνου, φησί· f)

Καὶ σὺ μὲν ταῦτά τε πεμ-

d) Idem loquendi genus Rom. III. 2. ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. Erotianus sive Herodianus præf. Lexici Hippocratici: αἱ πεπιστευμέναι τὴν ἑρμηνείαν λέξεις. Porphyrius de abstinentia ab esu animant. lib. 4. p. 359. οἱ τὴν εὐσέβειαν (πόλεων) τὴν πρὸς τοὺς Θεοὺς πεπιστευμένοι.

e) Scriptæ ut videtur post Plotini mortem.

f) Hoc fragmentum paullo elegantiore veste latina induit Jacobus Tollius V. C. in præclara sua Longini editione p. 251, seq. Cæterum nolui versionem Ficini mutilare aut interpolare.

πέμπειν, g) ὅταν σοι δοκῇ. μᾶλλον δὲ κομίζειν. οὐ γὰρ ἂν ἀποσταίην τοῦ πολλάκις δεῖσθαί σου τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁδὸν τῆς ἑτέρωσε προκρῖναι, κἂν εἰ μηδὲν δι' ἄλλο (τί γὰρ ἂν καὶ σοφὸν παρ' ἡμῶν προσδοκῶν ἀφίκοιο); τήν τε παλαιὰν συνήθειαν, καὶ τὸν ἀέρα μετριώτατον ὄντα, πρὸς ἣν λέγεις σώματος ἀσθένειαν, h) κἂν ἄλλο τι τύχῃς οἰηθείς, παρ' ἐμοῦ γε μηδὲν προσδοκῶν καινότερον, μηδ' οὖν τῶν παλαιῶν, i) ὅσα φῂς ἀπολωλεκέναι. Τῶν γὰρ γραψάντων τοσαύτη σπάνις ἐνταῦθα καθέστηκεν, ὥστε νὴ τοὺς θεοὺς πάντα τὸν χρόνον τοῦτον τὰ λειπόμενα τῶν Πλωτίνου κατασκευάζων, μόλις αὐτῶν ἐπεκράτησα τὸν ὑπογραφέα, k) τῶν μὲν εἰωθότων ἀπάγων ἔργων, πρὸς ἑνὶ δὲ τούτῳ τάξας γίνεσθαι. καὶ κέκτημαι μὲν ὅσα δοκεῖν πάντα καὶ τὰ νῦν ἀπὸ σοῦ πεμφθέντα. κέκτημαι δὲ ἡμιτελῶς, οὐ γὰρ μετρίως ἦν διημαρτημένα. Καί τοι τὸν ἑταῖ-

placuerit ad nos mittito, imo vero ferto tecum. Equidem non facile obsecrare te desinam ut iter ad nos omni prorsus itineri anteponas, & si non ob aliam causam (quid enim novæ apud nos sapientiæ sperans venias, nescio) saltem propter antiquam consuetudinem aërisque salubritatem imbecillitati corporis, de qua quereris conferentem. Quod si forte aliud quiddam putes assequi, apud me tamen ne nova quidem speres, nedum antiqua, quæ plurimum periisse dicis. Jam vero transscriptorum tanta hic est penuria, ut per Deos totum id tempus quæ deerant Plotini instaurans, vix horum invenerim subscriptorem, dum à ministeriis eum consuetis abduco, huic autem uni incumbere jubeo. Tot equidem libros illius jam habeo, ut videar jam omnes habere postquam nunc abs te missos accepi, sed non perfecte me habere profiteor, hi namque libri non mediocriter sunt mendosi, etsi Amelium amicum nostrum

g) πέμπειν & κομίζειν scil. ἀξιῶ.

h) Ob quam ipsam Plotinus Romam ut relinqueret & Siciliam adiret, Porphyrio Plotinus suaserat supra c. 11.

i) De scriptis ipsius Longini hoc accipit Tollius, quod potius de aliorum Philosophorum monumentis videtur esse intelligendum.

k) Recte Tollius è Suida observat ὑπογραφέα esse librarium, qui libros describit,

strum putaveram errata passim exscriptorum emendavisse: illi tamen alia magis curæ fuerunt quam sedulitas emendandi, quamobrem qua ratione his libris utar minime habeo, quamvis supra modum affectem, quæ Plotinus de anima atque de Ente scribit considerare, sed hi potissimum libri sunt exscriptorum vitio depravati, quocirca percupio libros abs te eosdem summa diligentia scriptos accipere, ut tantum perlegam, inde meos emendans: mox vero restituam. Sed rursus idem quod dixi ab initio, repetam. Ne mittas quidem, sed ipse tecum afferens huc accedas, neque hos tantum afferas, sed si quid insuper reliquum est, quod Amelium aufugerit, quæ enim ille huc advexit, summo studio exquisita possideo. Cur enim non summa cum diligentia viri illius scripta omni prorsus honore ac veneratione digna perquirim? Hoc equidem tibi tum præsenti, tum procul absenti, tum habitanti Tyrum semper significavi, me scilicet non multa admodum Plotini librorum argumenta capere, ipsam vero scribendique formam intelligentiarumque frequentiam & quæstionum dispositionem admodum Philosophicam me amare supra modum atque venerari, atque etiam judico debere veritatis indagatores Plotini libros cum præstantissimo-

ἑταῖρον Ἀμέλιον ᾤμην ἀναλήψασθαι τὰ τῶν γραφέων πταίσματα, τῷ δ᾽ ἦν ἄλλα προὐργιαίτερα τῆς τοιαύτης προσεδρείας. Οὐκ οὖν ἔχω τίνα χρὴ τρόπον αὐτοῖς ὁμιλῆσαι, καίπερ ὑπερεπιθυμῶν τά τε περὶ ψυχῆς καὶ τὰ περὶ τοῦ ὄντος l) ἐπισκέψασθαι. Ταῦτα γὰρ οὖν καὶ μάλιστα διημάρτηται, καὶ πάνυ βουλοίμην ἂν ἐλθεῖν μοι παρὰ σοῦ τὰ μετ᾽ ἀκριβείας γεγραμμένα, τοῦ παραναγνῶναι μόνον, εἶτα ἀποπέμψαι πάλιν. Αὖθις δὲ τὸν αὐτὸν ἐρῶ λόγον, ὅτι μὴ πέμπειν ἀλλ᾽ αὐτὸν ἥκειν ἔχοντα μᾶλλον ἀξιῶ, ταῦτά τε καὶ λοιπῶν εἴ τι διαπέφευγε τὸν Ἀμέλιον. Ἃ μὲν γὰρ ἤγαγεν ἅπαντα διὰ σπουδῆς ἐκτησάμην. Πῶς δ᾽ οὐκ ἔμελλον ἀνδρὸς ὑπομνήματα πάσης αἰδοῦς ἄξια καὶ τιμῆς κτήσασθαι; Τοῦτο γὰρ οὖν καὶ παρόντι σοι, καὶ μακρὰν ἀπόντι, καὶ περὶ τὴν Τύρον διατρίβοντι τυγχάνω δήπουθεν ἐπεσταλκώς, ὅτι τῶν μὲν ὑποθέσεων οὐ πάνυ με τὰς πολλὰς περιίεσθαι συμβέβηκε, τὸν δὲ τύπον τῆς γραφῆς, καὶ τῶν ἐννοιῶν τ᾽ ἀνδρὸς τὴν πυκνότητα, καὶ τὸ φιλόσοφον τῆς τῶν ζητημάτων διαθέσεως ὑπερβαλλόντως ἄγαμαι καὶ φιλῶ. καὶ μὴν τῶν ἐλλογιμωτάτων

l) *De anima* libri Plotini extant Enneade quarta: *de ente*, Enneade sexta.

τούτων ἄγειν τὰ τούτου βιβλία φαίην ἂν δεῖν τῶν ζητητικῶς,

tissimorum duntaxat operibus comparandos adducere.

Cap. XX. Ταῦτα ἐπιπλέον παρατέθεικα τοῦ καθ' ἡμᾶς κριτικωτάτου γενομένου, m) καὶ τὰ τῶν ἄλλων σχεδὸν πάντα τῶν καθ' αὐτὸν διελέγξαντος, δεικνὺς οἵα γέγονεν ἡ περὶ Πλωτίνου κρίσις, καίτοι τὰ πρῶτα ἐκ τῆς τῶν ἄλλων ἀμαθίας καταφρονητικὸς n) ἔχων πρὸς αὐτὸν διετέλει. ἐδόκει δὲ ἃ ἐκτήσατο ἐκ τῶν Ἀμελίου λαβὼν ἡμαρτῆσθαι, διὰ τὸ μὴ νοεῖν τοῦ ἀνδρὸς τὴν συνήθη ἑρμηνείαν. o) εἰ γάρ τινα καὶ ἄλλα καὶ τὰ παρ' Ἀμελίῳ διώρθωτο, ὡς ἂν ἐκ τῶν αὐτογράφων μετειλημμένα. ἔτι δὲ τοῦ Λογγίνου ἃ ἐν τῷ συγγράμματι γέγραφε περὶ Πλωτίνου τε καὶ Ἀμελίου καὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν γεγονότων φιλοσόφων, ἀναγκαῖον παραθεῖναι, ἵνα καὶ πλήρης γένηται ἡ περὶ αὐτῶν κρίσις οἵα γέγονε τοῦ ἐλλογιμωτάτου ἀνδρὸς καὶ ἐλεγκτικωτάτου. ἐπιγράφεται δὲ τὸ βιβλίον Λογγίνου πρὸς Πλωτῖνον καὶ Γεντιλιανὸν

In superioribus enarrandis idcirco fui prolixior, ut demonstrarem quid judicaverit de Plotino vir ille judicio seculis nostris accerrimo, qui ferme sui temporis omnia scriptorum opera discussit atque redarguit, quamvis & hic ab initio aliorum adductus inscitia Plotinum diu contempserit. Putavit autem Plotini opera quæ acceperat ab Amelio fuisse transscriptorum vitio depravata, propterea quod consuetam viri illius elocutionem nequaquam intelligebat. Si qua enim alia, certe quæ penes Amelium erant, emendatissima erant, quippe cum ex libris ipsa Plotini manu scriptis exscripta fuissent. Proinde operæ pretium est referre quæ in opere ipso Longinus scripsit de Plotino Amelioque & cæteris sua tempestate philosophis, ut certius nobis constet quam potissimum de illis sententiam tulerit vir elegantissimus atq; ad ingenia arguenda promtissimus. Inscribitur sane liber *de fine* ad Plotinum, Gentilianumque cogno-

m) Confer Eunapium in Porphyrii vita, & quæ viri docti ad librum Longini de sublimitate dictionis, è quo velut ex ungue Leonem agnoscere licet Criticum acutissimum, licet scripta ejus alia longe plurima abolevit tempus.

n) Doblerus legit καταφρονητικῶς.

o) De hac negligentia dictum cap. 8. & 13.

gnomento Amelium, cujus quidem Prooemium eſt ejusmodi:

Cum multi temporibus noſtris Philoſophi exſtiterint, o Marcelle, major profecto eorum numerus inprimis extitit noſtræ ætatis annis. Præſens namque tempus quam paucos habeat, dicere minime licet: ſed dum eſſemus adoleſcentuli, non pauci Philoſophiæ ſtudiis excellebant, quos quidem omnes videre nobis contigit, quoniam à teneris annis multas paſſim regiones una cum parentibus peragravimus, ubi profecto data mihi occaſio fuit, qua illos qui adhuc in vita ſupererant convenirem, cum apud multas gentes & urbes in eundem cum illis locum ſæpe concurrerem. Sed ex eorum numero alii quidem ſententias ſuas literis commendarunt, ſcribendo poſteris profuturi: alii

νὸν Ἀμέλιον περὶ τέλους.
p) ἔχει δὲ τοιόνδε Προοίμιον·
Πολλῶν καθ' ἡμᾶς, 1
ὦ Μάρκελλε, q) γεγενημένων
φιλοσόφων, οὐχ ἥκιστα παρὰ
τοὺς πρώτους τῆς ἡλικίας ἡμῶν
χρόνους r) (ὁ μὲν γὰρ νῦν και-
ρὸς οὐδ' εἰπεῖν ἐστιν ὅσην σπά-
νιν ἔσχηκε τοῦ πράγματος)
ἔτι δὲ μειρακίων ὄντων ἡμῶν,
οὐκ ὀλίγοι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ
λόγων προέστησαν, οὓς ἅπαν-
τας μὲν ὑπῆρξεν ἰδεῖν ἡμῖν,
διὰ τὴν ἐκ παίδων ἐπὶ πολ-
λοὺς τόπους ἅμα τοῖς γονεῦσιν
ἐπιδημίαν, συγγενέσθαι δὲ αὐ- 2
τῶν τοῖς ἐπιβιώσασι κατὰ τὸ αὐ-
τὸ συχνοῖς ἔθνεσι καὶ πόλεσιν
ἐπιμίξαντας, οἱ μὲν καὶ διὰ
γραφῆς ἐπεχείρησαν τὰ δο-
κοῦντα σφίσι πραγματεύε-
σθαι, καταλιπόντες τοῖς ἐπιγι-
γνομένοις τῆς παρ' αὐτῶν ὠφε-
λείας μετασχεῖν· οἱ δ' ἀπο-
χρῆναι

p) Hoc eſt *de finibus bonorum & malorum*, quo titulo exſtant præclari Ciceronis libri. Scripſit autem volumen Longinus Plotino adhuc ſuperſtite, cum Porphyrius nuper demum illi adhærere cœpiſſet, ut diſerte traditur infra c. 21. Inſigne iſtud Longini quod Porphyrius hoc loco nobis ſervavit prooemium è quo plurima ad hiſtoriam litterariam illius ætatis diſcas licet, vertit itidem laudatus jam nobis doctiſſimus Vir Jacobus Tollius in Longino ſuo, p. 245. Sed Ficini verſionem interpolare mihi religio fuit, monituro interim ubi à ſenſu ſcriptoris interpretatio ejus receſſerit. Sectionum etiam minorum numeros, quibus Tollius prooemium iſtud diſtinxit, in paginæ ora adſcripſi.

q) Marcellum Orontium Senatorem, Plotini diſcipulum alloquitur, cujus mentio ſupra c. 7.

r) Rectius Tollius hæc ita cum prioribus jungit: *Quum permulti memoria noſtra extiterint, Marcelle, Philoſophi, præſertim autem primis pueritiæ noſtræ temporibus, ---- ---- tum vero non pauci ex his quum jam adoleſcentuli eſſemus* &c.

χρείαν σφίσιν ἡγήσαντο τοὺς
συνόντας προβιβάζειν εἰς τὴν
τῶν ἀρεσκόντων ἑαυτοῖς κατά-
3 ληψιν. ὧν τοῦ μὲν προτέρου
γεγόνασι τρόπου, Πλατωνικοὶ
μὲν Εὐκλείδης, καὶ Δημόκρι-
τος καὶ Προκλῖνος, ὁ περὶ
τὴν Τρωάδα διατρίψας, οἵτε
μέχρι νῦν ἐν τῇ Ῥώμῃ δημο-
σιεύοντες Πλωτῖνος καὶ Γεντι-
λιανὸς Ἀμέλιος ὁ τούτου γνώ-
ριμος. Στωϊκῶν δὲ Θεμιστο-
κλῆς καὶ Φοιβίων, οἵτε μέ-
4 χρι πρώην * ἀκμάσαντες Ἄν-
νιός τε καὶ Μήδιος. Περιπα-
τητικῶν δὲ ὁ Ἀλεξανδρεὺς Ἡλι-
όδωρος. Τοῦ δὲ δευτέρου,
Πλατωνικοὶ μὲν Ἀμμώνιος
s) καὶ Ὠριγένης, οἷς ἡμεῖς
τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου προσ-
εφοιτήσαμεν ἀνδράσιν, οὐκ
ὀλίγῳ τῶν καθ' ἑαυτοὺς εἰς σύνεσιν
5 διενεγκοῦσιν. Οἵ τε Ἀθήνησι
διάδοχοι Θεόδοτος καὶ Εὔβου-
λος. καὶ γὰρ εἴ τι τούτων γέ-
γραπταί τισιν, ὥσπερ Ὠρι-
γένει μὲν τὸ περὶ δαιμόνων, Εὐ-
βούλῳ δὲ τὸ περὶ τοῦ Φιλήβου
καὶ τοῦ Γοργίου, καὶ τῶν Ἀρι-
στοτέλει πρὸς τὴν Πλάτωνος
πολιτείαν ἀντειρημένων, οὐκ
ἐχέγγυα t) πρὸς πατρὲς, τὸ
μὴ

alii vero satis sibi factum existimarunt, si præsentes familiaresque consilii sui participes effecissent. In primo igitur genere fuerunt Platonici quidem Euclides & Democritus & Proclinus, qui in Troade habitavit. Præterea & qui etiam nunc Romæ vivunt, Plotinus & Gentilianus Amelius, Plotini familiaris. Stoicorum vero Themistocles atque Phœbion, & qui usque ad hesternum diem florebant, Annius atque Medius. Ex Peripateticis autem Heliodorus Alexandrinus. Sed in secundo genere Platonici quidem Ammonius atque Origenes, quibuscum diu versati sumus, viris profecto intervallo non parvo sui sæculi philosophos intelligentia superantibus. Item qui Athenis successores Theodotus atque Eubulus. Jam vero si quid ab aliquo eorum scriptum est, quemadmodum Origine ab liber aliquis de Dæmonibus atq; ab Eubulo expositio quædam in Philebum atque Gorgiam, atque de his quæ Aristoteles Reipublicæ Platonis opponit, & quibus hæc rationibus confutentur, hæc sane parvi momenti sunt, si cum ratio-

nibus

s) Plotini Præceptor, à Peripatetico Ammonio (de quo mox & de quo apud Philostratum in Sophistarum vitis) diversus.

* *Nuper admodum.* Toll.

t) Tollius rectius: *Non illa tanti sunt, ut eapropter inter illos referri mereantur qui dedita opera literis Philosophiæ dogmata explicuerunt, quum hæc ipsis opuscula velut parerga seu fortuita fuerint* &c. Legit porro: οὐχὶ ἐχέγγυα

πρὸς

nibus quas illi voce exactius assignare solebant, conferre volueris. Neque enim serio quodam studio scripsisse videntur, neque scribendi munus tanquam præcipuum apud se officium elegisse. Præterea è Stoicorum numero Herminus atque Lysimachus & qui Athenis egerunt Athenæus atque Musonius. Sed inter Peripateticos Ammonius atque Ptolemæus disciplinarum ambo profecto maxime omnium suo tempore pleni, præsertim Ammonius, nullus enim ad disciplinarum illius copiam prope accessisse videtur: nihil tamen artificiosum admodum construxerunt, sed poëmata quædam demonstrativosque sermones, quæ quidem scripta nolentibus auctoribus servata apud posteros arbitror. Neque enim existimo illos exoptavisse per libros ejusmodi posteris innotescere, cum neglexerint scriptis exactioribus suam commendare sententiam. Eorum igitur qui scripserunt, alii quidem nihil ulterius composuerunt quam collectionem aut transcriptionem quandam eorum quæ antiquiores jam composuerant, sicut Euclides & Democritus & Pro-

μετὰ τῶν ἐξειργασμένων τὸν λόγον αὐτῶν ἀριθμεῖν ἂν γένοιτο, πάρεργον τῇ τοιαύτῃ χρησαμένων σπουδῇ καὶ μὴ προηγουμένην περὶ τοῦ γράφειν ὁρμὴν λαβόντων. Τῶν δὲ Στωϊκῶν Ἕρμινος καὶ Λυσίμαχος, οἵ τε ἐν ἄστει καταβιώσαντες Ἀθηναῖος καὶ Μουσώνιος, καὶ Περιπατητικῶν Ἀμμώνιος καὶ Πτολεμαῖος, φιλολογώτατοι μὲν τῶν καθ᾽ ἑαυτοὺς ἄμφω γενόμενοι, καὶ μάλιστα ὁ Ἀμμώνιος, οὐ γάρ ἐστιν ὅς τις ἐκείνῳ γέγονεν εἰς πολυμαθείαν παραπλήσιος, οὐ μὴν καὶ 6
γράψαντές γε τεχνικὸν * οὐδὲν, ἀλλὰ ποιήματα καὶ λόγους ἐπιδεικτικοὺς, ἅπερ οὖν καὶ σωθῆναι τῶν ἀνδρῶν τούτων οὐχ ἑκόντων οἶμαι, μὴ γὰρ ἂν αὐτοὺς δέξασθαι διὰ τοιούτων βιβλίων ὕστερον γενέσθαι γνωρίμους, ἀφέντας σπουδαιοτέροις συγγράμμασι τὴν ἑαυτῶν ἀποθησαυρίσαι διάνοιαν. Τῶν δὲ οὖν γραψάντων, a) οἱ μὲν οὐδὲν πλέον ἢ συναγωγὴν καὶ μεταγραφὴν τῶν τοῖς πρεσβυτέροις συντεθέντων ἐποιήσαντο, b) καθάπερ Εὐκλείδης καὶ 7

 Δημό-

· πρὸς τὸ μετὰ κ. τ. λ. deinde putat χρησαμένων αὐτῶν vel χρησαμένους & postea λαβόντας esse legendum. Ὁ λόγος, eodem notante, hoc loco sermo est dogmata Philosophica exponens, ut paulo post: εἰς τὴν τοῦ λόγου διάρθρωσιν. De Platonicis, Peripateticis & Stoicis qui à Longino laudantur, alibi à me dictum.

* Nullum de arte vel disciplina quadam scriptum.

a) Τῶν δ᾽ ἂν γραψάντων Toll, pro quo male al. τῶν δ᾽ οὐκ &c.

b) Toll. ἐποίησαν.

Δημόκριτος καὶ Προκλῖνος·
8 οἱ δὲ μικρὰ c) κομιδῆ πράγματα τῆς τῶν παλαιῶν ἱστορίας ἀπομνημονεύσαντες, εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους ἐκείνοις ἐπεχείρησαν συντιθέναι βιβλία, καθάπερ Ἄννιός τε καὶ Μήδιος καὶ Φοιβίων. οὗτος μὲν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ λέξει κατασκευῆς ** γνωρίζεσθαι μᾶλλον, ἢ τῆς ἐν τῇ
9 διανοίᾳ συνθέσεως* ἀξιῶν. Οἷς καὶ τὸν Ἡλιόδωρον συγκαταλέγειέ τις ἄν, οὐδ' ἐκεῖνον παρὰ τὰ τοῖς πρεσβυτέροις ἐν ταῖς ἀκροάσεσιν εἰρημένα πλέον τι συμβαλλόμενον εἰς τὴν τοῦ λόγου d) διάρθρωσιν. οἱ δὲ καὶ πλήθει προβλημάτων ἃ μετεχειρήσαντο τὴν σπουδὴν τοῦ γράφειν ἀποδεξάμενοι, καὶ τρόπῳ ἰδίῳ χρησάμενοι Πλωτῖνος εἰσὶ, καὶ Γεντιλιανὸς Ἀμέλιος, ὃς μὲν τὰς Πυθαγορείους ἀρχὰς καὶ Πλατωνικὰς, ὡς ἐδόκει, πρὸς σαφεστέραν τῶν πρὸ αὐτοῦ καταστησάμενος ἐξήγησιν, οὐδὲ
10 γὰρ οὐδὲν ἐγγύς τι e) τὰ Νουμηνίου καὶ Κρονίου καὶ Μοδεράτου καὶ Θρασύλλου, τοῖς Πλωτίνου περὶ τῶν αὐτῶν συγγράμμασιν εἰς ἀκρίβειαν. Ὁ δὲ Ἀμέλιος κατ' ἴχνη μὲν τούτου βαδίζειν προαιρούμενος, καὶ τὰ πολλὰ μὲν τῶν αὐτῶν δογμάτων

Proclinus. Alii vero exigua valde ex antiquorum historia memoriæ commendantes, secundum eosdem locos atque illi libros componere sunt aggressi, velut Annius & Medius atque Phœbion. Hic sane ex ipsa orationis dispositione magis quam ex solo mentis conceptu gloriam sibi censuit comparandam, quibus Heliodorum quoque annumerare licet, qui & ipse præter illa quæ ab antiquioribus audita fuerant nihil plus omnino ad distinctam orationis structuram contulisse videtur. Plotinus autem & Gentilianus Amelius propositionum copia referti sunt, quas studiose pertractant, scribendique munus serio elegerunt, proprio quodam more contemplationis utentes. Et Plotinus quidem ut videtur principia Pythagorica simul atque Platonica certius quam priores exposuit, & profecto Numenii, Cronii, Moderati, Thrasylli scripta, ubi Plotinus de eisdem scribit, nulla ex parte prope ad exactam diligentiam ejus accedunt: Amelius autem vestigia Plotini quidem observare constituit, multaque illius inventa sectatur, verum dum in rebus explicandis prolixior est, & interpretationis ambitu latiore vagatur, contrariam

c) Male al. μακρά. ** Elocutionis elegantia, ut recte Toll.
* al. συντάξεως.
d) Rectius Toll. *ad distinctam Philosophiæ dogmatum explicationem.*
e) Idem legit: οὐ δὲ γὰρ οὐδ' ἐγγύς τι &c.

trariam Plotini induit formam. Horum vero duntaxat libros consideratione dignos existimamus, cur enim cæteros quispiam sectari contendat, dimittens interea illos investigare à quibus hi accipientes hæc suis literis mandaverunt, ipsique nihil his adjunxerunt, ac nedum præcipua rerum capita, sed nec argumentum quidem ullum: nihil igitur ulterius curaverunt quam quæ plurimorum fuerunt congregare, vel multa discutiendo eligere meliora. Jam vero per alia etiam effecimus idem, quemadmodum ubi Gentiliano quidem de justitia apud Platonem posita contradiximus, & ubi Plotini Librum de Ideis tractantem consideravimus: communem profecto nostri illorumque amicum, Syrium dico Basilium, qui & ipse non pauca Plotinum imitando tractavit, atque Plotinum ipsum magis quam viam regulamque nostram probans, libri cujusdam compositione conatus est opinionem de Ideis Platonicam veriorem esse quam nostram, hunc inquam rescriptione quadam opposita mediocriter arguisse videmur, ut qui non recte scilicet recantaverat. Nos profecto in his opinio-

nes

μάτων ἐχόμενος, τῇ δ' ἐξεργασίᾳ πολὺς ὤν, καὶ τῇ τῆς ἑρμηνείας περιβολῇ πρὸς τὸν ἐναντίον ἐκείνῳ ζῆλον ὑπαγόμενος. ὧν καὶ μόνων ἡμεῖς ἄξιον εἶναι νομίζομεν ἐπισκοπεῖσθαι τὰ συγγράμματα.

11 τοὺς μὲν γὰρ λοιποὺς τί τις ἂν κινεῖν * οἴοιτο δεῖν, ἀφεὶς ἐξετάζειν ἐκείνους παρ' ὧν ταῦτα λαβόντες οὗτοι γεγράφασιν, οὐδὲν αὐτοὶ παρ' αὐτῶν προσθέντες, οὐχ ὅτι τῶν κεφαλαίων, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐπιχειρημάτων, οὐδ' οὖν ἢ συναγωγῆς τῶν παρὰ τοῖς πλείοσιν ἢ κρίσεως τοῦ βελτίονος ** ἐπιμεληθέντες.

12 Ἤδη μὲν οὖν καὶ δι' ἄλλων τοῦτο πεποιήκαμεν, ὥσπερ καὶ τὰ μὲν Γεντιλιανῷ περὶ τῆς κατὰ Πλάτωνα δικαιοσύνης ἀντειπόντες. τοῦ δὲ Πλωτίνου τὸ περὶ τῶν ἰδεῶν ἐπισκεψάμενοι.

13 Τὸν μὲν γὰρ κοινὸν ἡμῶν τε κἀκείνων ἑταῖρον ὄντα Βασιλέα τὸν Τύριον οὐδ' αὐτὸν ὀλίγα πεπραγματευμένον κατὰ τὴν τοῦ Πλωτίνου μίμησιν, ὃν ἀποδεξάμενος μᾶλλον τῆς παρ' ἡμῖν ἀγωγῆς f) ἐπεχείρησε διὰ συγγράμματος ἀποδεῖξαι βελτίω δόξαν περὶ τῶν ἰδεῶν τῆς ἡμῖν ἀρεσκούσης ἔχοντα, μετρίως ἀντιγραφῇ g) διελέγ-

R 2 ξαι

* Excutere, sollicitare, impugnare.

** Ne colligere quidem, nedum seligere meliora.

f) Longini quoque auditor fuit Porphyrius, Suida teste & Eunapio. De libro autem quem adversus Plotinum scripsit, ejusque retractatione, quam hoc loco Longinus improbat, vide supra c. 18.

g) Toll. μετρίᾳ ἀντιγραφῇ vel certe μετρίως τῇ ἀντιγραφῇ.

ξαι δοκοῦμεν οὐκ εὖ παλινῳδήσοντα. Κἂν τούτοις οὐκ ὀλίγας τῶν ἀνδρῶν τούτων κεκινηκότες δόξας, ὥσπερ κἂν ἐν τῇ πρὸς τὸν Αμέλιον ἐπιστολῇ, μέγεθος μὲν ἐχούσῃ συγγράμματος, ἀποκρινομένῃ δὲ πρὸς ἄττα τῶν ὑπ' αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἀπεσταλμένων, ἣν αὐτὸς μὲν Ἐπιστολὴν περὶ τοῦ τρόπου τῆς Πλωτίνου φιλοσοφίας

14 ἔγραψεν. Ἡμεῖς δὲ αὐτὸ μόνον προσηρκέσθημεν τῇ κοινῇ τοῦ συγγράμματος ἐπιγραφῇ, πρὸς τὸν Αμέλιον ἐπιστολὴν h) αὐτὸ προσαγορεύσαντες.

nes horum virorum, non paucas agitavimus, ſicut in Epiſtola etiam ad Amelium in magnitudinem libri producta, reſpondente vero ad nonnulla, quæ ille Roma ad nos miſerat atque ſcripſerat, quam ipſe epiſtolam de more Plotinicæ Philoſophiæ inſcripſit. Nos autem communi duntaxat inſcriptione libri contenti fuimus, Librum ipſum ad Amelium Epiſtolam inſcribentes.

Cap. XXI. Ἐν δὴ τούτοις ὅτε ὡμολόγησε μὲν πάντων τῶν ἐπ' αὐτοῦ γεγονότων πλήθει τε προβλημάτων διενεγκεῖν Πλωτῖνόν τε καὶ Αμέλιον, i) τρόπῳ δὲ θεωρίας ἰδίῳ μάλιστα τούτους χρήσασθαι. Τὰ Νουμηνίου δὲ οὐχ ὅτι ὑποβάλλεσθαι k) καὶ τὰ ἐκείνου πρεσβεύειν δόγματα, ἀλλὰ τὰ τῶν Πυθαγορείων αὐτῷ τε ἐχομένου μετιέναι δόγματα, καὶ οὐδ' ἐγγὺς εἶναι τὰ Νουμηνίου καὶ Κρονίου καὶ Μοδεράτου καὶ Θρασύλλου

In his ergo Longinus confeſſus eſt omnibus ſui ſeculi ſapientibus Plotinum Ameliumque propoſitionum quæſtionumque copia præponendos, rationeq; cotemplationis ſibi propria potiſſimum eos uti. Neque inſtituta Numenii vindicare ſibi, eave colere, ſed Pythagoreorum myſteria Plotinum ſectari conſtituiſſe. Sed opera Numenii, Cronii, Moderati, Thraſylli, operibus de rebus eisdem Plotini quantum ad abſo-

h) al. πρὸς τῆς Ἀμελίου Ἐπιστολήν, minus bene, ut ex præcedentibus patet.
i) Longinus ſupra c. 20. ſect. 9.
k) Ibid. ſect 10. Porro Tollius hæc verba ita legenda eſſe putabat: χρήσασθαι. Τὰ Νουμηνίου δὲ Πλωτῖνος οὐχ ὑποβάλλεσθαι καὶ τὰ ἐκείνου πρεσβεύειν δόγματα (confer ſupra c. 17.) ἀλλὰ τῶν Πυθαγορείων αὐτοῦ τε Πλάτωνος μετιέναι δόγματα.

absolutam pertinet rationem, inferiora esse censenda. Proinde cum dixisset, Amelium per Plotini quidem vestigia progredi, sed nimia quadam expositionis prolixitate in oppositum Plotini deduci, mox mei memoriam fecit, Plotini familiaritatem nuper adepti, aitque: *Communis autem nostri illorumque amicus Tyrius ille Basilius nec ipse quidem pauca ad exemplar Plotini tractavit atque composuit.* In his sane verbis re vera Longinus indicat percepisse, me diligentissime devitasse Amelianas ambages à Philosopho nimium alienas, atque in scribendo Plotini formam fuisse complexum. Satis est ergo vir tantus, judicioque primus, hactenus in testimonium nobis adductus scribens talia de Plotino. Jam vero, si tunc ad eum quando me advocavit accedere potuissem, profecto nunquam contra rescripsisset illa, quæ scribere prius est aggressus, quam doctrinam ipsam diligenter examinasset.

συλλέγων τοῖς Πλωτίνου περὶ τῶν αὐτῶν συγγράμμασιν εἰς ἀκρίβειαν. Εἰπὼν δὲ περὶ Ἀμελίου, ὅτι κατ' ἴχνη μὲν τοῦ Πλωτίνου ἐβάδιζε, τῇ δ' ἐξεργασίᾳ πολὺς ὢν καὶ τῇ τῆς ἑρμηνείας περιβολῇ πρὸς τὸ ἐναντίον ἐκείνῳ ζῆλον ἀπήγετο. Ὅμως μνησθεὶς ἐμοῦ Πορφυρίου, ἔτι ἀρχὰς ἔχοντος τῆς πρὸς τὸν Πλωτῖνον συνουσίας, φησὶν l) ὅτι δὲ ὁ κοινὸς ἡμῶν τε κἀκείνων ἑταῖρος Βασιλεὺς ὁ Τύριος, οὐδ' αὐτὸς ὀλίγα πεπραγματευμένος κατὰ τὴν Πλωτίνου μίμησιν συνέθηκε. ταῦτα ὄντως κατιδὼν ἐκ τῆς Ἀμελίου περιβολῆς τὸ ἀφιλόσοφον παντελῶς ἐφυλαξάμην, καὶ πρὸς ζῆλον τὸν Πλωτίνου γράφων ἑώρων. ἀρκεῖ τοίνυν ὁ τοσοῦτος ἀνὴρ καὶ ἐν κρίσει πρῶτος ὢν, καὶ ὑπειλημμένος ἄχρι νῦν τοιαῦτα γράφων περὶ Πλωτίνου, ὡς εἰ* καὶ καλοῦντι με τὸν Πορφύριον συνέβη δεηθῆναι συμμῖξαι αὐτῷ, οὐδ' ἂν ἀντέγραψεν ἃ πρὶν ἀκριβῶσαι τὸ δόγμα γράψαι ἐπεχείρησεν.

Sed quid nam mihi nunc expedit (ut Hesiodi more loquar) *circa quercum petramque loqui?* nem-

C. XXII. Ἀλλὰ τί ἤ μοι ταῦτα περὶ δρῦν ἢ πέτραν, φησὶν ὁ Ἡσίοδος, m) λέγειν; εἰ γὰρ δεῖ τ' μαρτυρίαις χρῆσθαι τῶν παρὰ τῶν

l) ibid. sect. 13.
* Interpres rectius legit: ὅς εἰ.
m) Theogon. v. 35.

τῶν σοφῶν γεγενημέναις, τίς ἂν εἴη σοφώτερος Θεοῦ; καὶ Θεοῦ τοῦ ἀληθῶς εἰρηκότος, n)

Οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμου τ' ἀριθμὸν, καὶ μέτρα θαλάσσης,
καὶ κωφοῦ ξυνίημι, καὶ οὐ λαλέοντος ἀκούω.

Ὁ γὰρ δὴ Ἀπόλλων ἐρομένου τοῦ Ἀμελίου, ποῦ ἡ Πλωτίνου ψυχὴ κεχώρηκεν; ὁ τοσοῦτον εἰπὼν περὶ Σωκράτους, o) ἀνδρῶν ἁπάντων Σωκράτης σοφώτατος, ἐπάκουσον ὅσα καὶ οἷα περὶ Πλωτίνου p) ἐθέσπισεν:

Nempe si oportet sapientum testimoniis uti, quisnam Deo sapientior esse potest? Deo inquam qui verè de se ipso dixit: *Novi equidem arenæ numerum, marisque mensuram: Intelligo mutum, audio non loquentem.* Apollo sane, cum interrogasset Amelius, quonam Plotini animus emigrasset, qui & *Socratem virorum omnium sapientissimum* judicaverat, quanta rursus & qualia de Plotino cecinit, audi.

Ἄμβροτα φορμίζειν ἀναβάλλομαι ὕμνον ἀοιδῆς
Ἀμφ' ἀγανοῖο φίλοιο, μελιχροτάτῃσιν ὑφαίνων
Φωναῖς εὐφήμου κιθάρης χρυσέῳ ὑπὸ πλήκτρῳ.
Κλήζω καὶ Μούσας ξυνὴν ὄπα γηρύσασθαι
Παμφώνοις ἰαχαῖσι, παναρμονίαισί τ' ἐρωαῖς,
Οἷον ἐπ' Αἰακίδῃ στῆσαι χορὸν ἐκλήιξεν
Ἀθανάτων μανίαισιν, Ὁμηρείαισί τ' ἀοιδαῖς.
Ἀλλ' ἄγε, Μουσάων ἱερὸς χορὸς, ἀπύσωμεν
εἰς ἓν ἐπιπνείοντες ἀοιδῆς τέρματα πάσης,

Immortalem aggredior resonare carminis hymnum
Ob amicum suavem, mellitissimos contexens
Vocalis citharæ modos, aureo pectine.
Sed & Musas advoco, ut communi voce concinant
Omnisonis modis, & omnifariis harmoniæ viribus,
Qualem statuisse chorum ob Æacidem feruntur
Immortalium furoribus & Homericis cantibus.
Sed eja Musarum sacer Chorus, canamus
In unum conspirantes universi terminos cantus,

n) Herodot. lib. 1. c. 47.
o) Laërt. lib. 2. sect. 37.
p) Hoc oraculum Johannes Osopoeus suæ Collectioni Oraculorum præfixit, in cujus editione errores quidam typorum, qui in Ficiniana irrepserant, sublati. Alios & ipse sustuli.

In medio autem vestrum ego Phœbus intonsus.
Genie, vir prius, at nunc genii consortio
Diviniori accedens, solutus humano jam necessitatis vinculo,
Et ex membrorum procelloso turbine,
Mente robustus ad exors alluvionis littus
Enatas festinans procul à nefariorum turba,
Ut insistas animi puri rectissimam viam,
Ubi Dei resplendet fulgor, ubi fas
Puro in loco procul à nefasto scelere.
Et olim quidem salienti ut amaram devitares undam
Sanguisugæ vitæ tristiumque vertiginum,
Fluctibus in mediis surdoque tumultu
Frequenter à Diis apparuit tibi ex proximo signum,
Frequenter tuæ mentis conjectus obliquis tramitibus
Ferri cupientes, suis immortales viribus
Ad recti cursus gyros, æternamque viam sustulerunt,
Crebros scilicet luminum radios
Tuis oculis inter obscurissimas tenebras ostendentes
Nec oculos plane tuos fallax occupabat sopor,
Sed

Υ̓́μμι καὶ ἐν μέσσοισιν ἐγὼ Φοῖβος βαθυχαίτης.
Δαῖμον, ἄνερ τὸ πάροιθεν, ἀτὰρ νῦν δαίμονος αἴσῃ
Θειοτέρῃ πελάων, ὅτ' ἐλύσαο δεσμὸν ἀνάγκης
Ἀνδρομέης, ῥεθέων δὲ πολυφλοίσβοιο κυδοιμοῦ,
Ῥωσάμενος πραπίδεσσιν, ἐς ἠϊόν' ἀνηχύτου ἀκτῆς
Νήχες ἐπειγόμενος δήμου ἄπο νόσφιν ἀλιτρῶν,
Στηρίξαι καθαρῆς ψυχῆς εὐκαμπέα οἴμην,
Ἧχι θεοῖο σέλας περιλάμπεται, ἧχι θέμιστες
Ἐν καθαρῷ ἀπάτερθεν ἀλιτροσύνης ἀθεμίστου.
Καὶ τότε μὲν σκαίροντι, πικρὸν κῦμ' ἐξυπαλύξαι
Αἱμοβότου βιότοιο καὶ ἀσηρῶν ἰλίγγων,
Ἐν μεσάτοισι κλύδωνος αἰωΐστου τε κυδοιμοῦ,
Πολλάκις ἐκ μακάρων φάνθη σκοπὸς ἐγγύθι ναίων.
Πολλάκι σεῖο νόοιο βολὰς, λοξῇσιν ἀταρποῖς
Ἱεμένας, φορέεσθαι ἐρωῇσι σφετέρῃσιν,
Ὀρθοπόρους ἀνὰ κύκλα καὶ ἄμβροτον οἶμον ἄειραν
Ἀθάνατοι, θαμινὴν φαέων ἀκτῖνα πορόντες
Ὄσσοισιν δέρκεσθαι ἀπαὶ σκοτίης λυγαίης.
Οὐδέ σε παμπήδην βλεφάρων ἔχε νήδυμος ὕπνος.
Ἀλλ'

Ἀλλ' ἄρ' ἀπὸ βλεφάρων πετάσας κηλῖδα βαρεῖαν
Ἀχλύος, ἐν δίνῃσι φορεύμενος, ἔδρακες ὄσσοις
Πολλά τε καὶ χαρίεντα, τά κεν ῥέα οὔτις ἴδοιτο
Ἀνθρώπων ὅσσοι σοφίης μαιήτορες ἔπλευν.
Νῦν δ' ὅτε δὴ σκῆνος μὲν ἐλύσαο, σῆμα q) δ' ἔλειψας
Ψυχῆς δαιμονίης, μεθ' ὁμήγυριν ἔρχεαι ἤδη
δαιμονίην ἐρατοῖσιν ἀναπνείουσαν ἀήταις,
Ἔνθ' ἔνι μὲν φιλότης, ἔνι δ' ἵμερος ἁβρὸς ἰδέσθαι
Εὐφροσύνης πλείων καθαρῆς, πληρούμενος αἰὲν
Ἀμβροσίων ὀχετῶν θεόθεν, ὅθεν ἐστὶν ἐρώτων
Πείσματα, καὶ γλυκερὴ πνοίη, καὶ νήνεμος αἰθὴρ
χρυσείης γενεῆς μεγάλου Διός, ἧχι νέμονται
Μίνως καὶ Ῥαδάμανθυς ἀδελφεοί, ἧχι δίκαιος
Αἰακός, ἧχι Πλάτων, ἱερὴ ἴς, ἧχι τε καλὸς
Πυθαγόρης, ὅσσοι τε χορὸν στήριξαν ἔρωτος
Ἀθανάτου, ὅσσοι τε γενὴν ξυνὴν ἐλάχοντο
Δαίμοσιν ὀλβίστοις, οἷσιν κέαρ ἐν θαλίῃσιν
αἰὲν εὐφροσύνῃσιν ἰαίνεται. ἀλλὰ καὶ ὅσσοις
Ὀτλή-

Sed à palpebris excussa gravi macula
Caliginis, dum fluctibus fereba-ris, oculis
Multa & venusta contemplatus es, quæ nemo facile vidit
Eorum hominum, qui sapientiæ fuerunt indagatores.
At nunc ubi solutus involucro es, & signum deseruisti
Animæ genialis, ad consilium contendis
Geniale, quod amœnis interspirat auris:
Ubi amicitia est, ubi Cupido visu mollis
Puræ plenus lætitiæ & sempiternis rivis
Ambrosiis irrigatus à Deo, unde sunt amorum
Retinacula, & dulcis spiritus & tranquillus æther
Aurei generis magni Jovis: ubi agitant
Minos & Rhadamantus fratres, ubi justus
Æacus, ubi Plato, sacra vis, ubi pulcher
Pythagoras & quicunque chorum statuerunt amoris
Immortalis, quicunque genus commune sortiti sunt
Cum beatissimis geniis, ubi animus inter mensas
Lætitia semper hilarescit: ah beate quam multis
Ex

q) Platonicis *σῶμα* erat *σῆμα*, hoc est loculus animi, in quo veluti sepultum illum jacere sibi persuadebant. Σκῆνος dicitur etiam S. Apostolo 2. Cor. V. 1. 4.

Exantlatis laboribus ad castos genios
Abisti ad vitam stabilissimam profectus.
Sistamus carmen & orbem chori volubilem
Plotini Musæ gaudentis. At mea
Aurea Cithara hæc habuit quæ diceret ævum bene agenti.

Ὀτλήσας ἀριθμοὺς ἀέθλων μετὰ δαίμονας ἁγνοὺς
Πωλεδες ζαμενῆσι κορυσσάμενος ζωῇσι.
Στήσωμεν μολπήν τε χοροῦ τ' εὐδινέα κύκλον
Πλωτίνου, Μοῦσαι, πολυγηθέος. αὐτὰρ ἐμοῖο
χρυσείη κιθάρη τόσον φράσεν εὐαίωνι.

In hoc oraculo continetur Plotinum fuisse bonum & mitem, & mansuetum inprimis atque suavem, qualem & nos exstitisse vera experientia comprobavimus. Rursus vigilē semper exstitisse, puroq; semper animo ad divinum ipsum sursum erecto, quod quidem animo toto ardenter amavit. Item cunctis viribus studuisse ex amara cruentæ hujus vitæ unda prorsus emergere. Hac igitur ratione hoc beato lumine cum sæpe se ipsum attolleret tota mente ad primum Deum mente superiorem, perq; gradus omnes à Platone in symposio dispositos ascenderet ad divina, ipsi protinus coruscavit Deus ille, nec formam nec ideam aliquam habens, sed super intellectum universumque intelligibile in se ipso consistens. Cui & ego Porphyrius semel appropinquavi, fuique conjunctus, cum annum octavum & sexagesimum

Ἐν δὴ τούτοις εἴρηται μὲν C. XXIII. ὅτι ἀγαθὸς γέγονε καὶ ἤπιος, καὶ πρᾶός γε μάλιστα καὶ μειλίχιος, ἅπερ καὶ ἡμεῖς ὄντως ἔχοντι συνῄδειμεν. Εἴρηται δὲ ὅτι ἄγρυπνος καὶ καθαρὰν τὴν ψυχὴν ἔχων, καὶ ἀεὶ σπεύδων πρὸς τὸ θεῖον, οὗ διὰ πάσης τῆς ψυχῆς ἤρα, ὅτι τε πάντ' ἐποίει ἀπαλλαγῆναι, πικρὸν κῦμ' ἐξυπαλύξαι q) τοῦ αἱμοβότου τῇδε βίου. οὕτως δὲ μάλιστα τούτῳ τῷ δαιμονίῳ φωτὶ, πολλάκις ἐνάγοντι ἑαυτὸν εἰς τὸν πρῶτον καὶ ἐπέκεινα Θεὸν ταῖς ἐννοίαις, καὶ κατὰ τὰς ἐν τῷ συμποσίῳ s) ὑφηγημένας ὁδοὺς τῷ Πλάτωνι, ἐφάνη ἐκεῖνος ὁ μήτε μορφὴν μήτε τινα ἰδέαν ἔχων, ὑπὲρ δὲ νοῦν καὶ πᾶν τὸ νοητὸν ἱδρυμένος, ᾧ δὴ καὶ ἐγὼ ὁ Πορφύριος ἅπαξ λέγω πλησιάσαι καὶ ἑνωθῆναι, ἔτος ἄγων ἑξηκο-

S στὸν

r) verſ. 19.
s) p. 331. edit. Ficini.

στόν τε καὶ ὄγδοον. ι) ἐφάνη γοῦν τῷ Πλωτίνῳ σκοπὸς ἐγγύθι ναίων, τέλος γὰρ αὐτῷ καὶ σκοπὸς ἦν τὸ ἑνωθῆναι καὶ πελάσαι τῷ ἐπὶ πᾶσι Θεῷ. κ) ἔτυχε δὲ τετράκις που, ὅτε συνήμην αὐτῷ, τοῦ σκοποῦ τούτου, ἐνεργείᾳ ἀῤῥήτῳ καὶ οὐ δυνάμει. καὶ ὅτι λοξῶς φερόμενον πολλάκις οἱ Θεοὶ κατηύθυναν, θαμινὴν φαέων ἀκτῖνα πορόντες, * ὡς ἐπισκέψει τῇ παρ' ἐκείνων, καὶ ἐπιβλέψει γραφῆναι τὰ γραφέντα εἴρηται. ἐκ δὲ τῆς ἀγρύπνου ἔπιθέν τε ** καὶ ἔξωθεν θέας, ἔδρακές φησιν ὄσσοις πολλά τε καὶ χαρίεντα, κ) τά κεν ῥέα οὔτις ἴδοιτο ἀνθρώπων τῶν φιλοσοφίᾳ προσεχόντων. Ἡ γὰρ δὴ τῶν ἀνθρώπων θεωρία, ἀνθρωπίνης μὲν ἂν γένοιτο ἀμείνων· ὡς δὲ πρὸς τὴν θείαν γνῶσιν, χαρίεσσα μὲν ἂν εἴη, οὐ μὴν ὥστε τὸ βάθος ἑλεῖν ἂν δυνηθῆναι ὥσπερ αἱροῦσιν οἱ Θεοί. ταῦτα μὲν οὖν ὅτι ἔτι σῶμα περικείμενος ἐνήργει, καὶ τίνων ἐτύγχανε, δεδήλωκε. μετὰ
δὲ

mum ætatis jam implerem. Apparuit ergo Plotino finis ille quam proximus. Finis namque Plotino signumque erat, quo aciem mentis intenderet appropinquare, conjungique ipsi Deo omnibus ubique præsenti. Quater autem dum cum ipso versarer, hunc finem est assecutus, non potentia duntaxat, inquam, sed actu quodam ineffabili consecutus. Præterea subdit oraculum, Deos sæpe Plotinum circumvagantem apprehendentes in rectum tramitem direxisse, dum uberrimos divini luminis radios, oculorum ejus luminibus benigne porrigerent: ut verè dictum sit Plotinum contemplatione intuituque divinitus rutilante libros suos composuisse. Jam vero ex intuitu intrinsecus & extrinsecus vigilante inspexisse dicitur ab oraculo multa suis oculis atque pulcherrima, quæ quidem non facile ullus Philosophiæ professor inspexerit. Contemplatio namque hominum humana quidem rursum contemplatione præstantior esse potest, sed ad divinam comparata notitiam gratiosa quidem esse potest, non tamen valet penetrare profundum, quo
superi

ι) Hinc constat vitam hanc à Porphyrio scriptam, cum circiter septuagesimum annum ageret ætatis.

κ) Confer Ennead. VI. lib. ultimum.

* vers. 27. ** al. ἔσωθέν τε.

κ) vers. 31.

superi penetrant. Hactenus ostendit oraculum qualia Plotinus, dum esset corpore circumseptus, peregit, & quæ fuerit consecutus. Post hæc vaticinatur Plotinum solutum corpore ad coetum pervenisse beatum, ubi regnat charitas, suave desiderium, lætitiaq; & amor, Deo conjunctus. Præterea constitutos esse judices animorum Minoem, Rhadamanthum, Æacum Dei filios: ad quos ire Plotinum non quidem ut judicaretur, sed ut conversaretur: ubi etiam Plato & Pythagoras cæterique vitam agunt, quicunque firmiter immortalis amoris chorum constituerunt: Ibidem Dæmones felicissimam suam habere progeniem. Item vitam illic agere festiva viriditate gaudioque plenissimam, talemque perseverare, factum divina largitate beatum.

Hactenus historico more de vita Plotini sit dictum. Quoniam vero Plotinus nobis commisit, ut ordinem emendationemque librorum suorum curaremus, ego autem & illi viventi promisi, & cæteris familiaribus pollicitus sum efficere: inprimis quidem operæ pretium fore censui, ne libros permitterem ita jacere permistim, sicut deinceps sunt tempo-

δὲ τὸ λυθῆναι ἐκ τοῦ σώματος ἐλθεῖν μὲν αὐτὸν, φησὶν, εἰς τὴν δαιμονίαν ὁμήγυριν. πολιτεύεσθαι δὲ ἐκεῖ φιλότητα, ἵμερον, εὐφροσύνην, ἔρωτα ἐξημμένον τοῦ Θεοῦ. τετάχθαι δὲ καὶ τοὺς λεγομένους δικαστὰς τῶν ψυχῶν, παῖδας τοῦ Θεοῦ, Μίνω, καὶ Ῥαδάμανθυν καὶ Αἰακὸν, πρὸς οὓς οὐ δικασθησόμενον οἴχεσθαι, συνεπόμενον δὲ τούτοις, οἷς καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ ἄριστοι. Συνεῖσι δὲ οὗτοι, Πλάτων, Πυθαγόρας καὶ ὁπόσοι τε ἄλλοι χορὸν στήριξαν ἔρωτος ἀθανάτου, y) ἐκεῖ δὲ τοὺς ὀλβίστους δαίμονας ἔχειν, βίον τε μετιέναι τὸν ἐν θαλίαις καὶ εὐφροσύναις καταπεπυκνωμένον, καὶ τοῦτον διατελεῖν καὶ ὑπὸ θεῶν μακαριζόμενον.

Τοιοῦτος μὲν οὖν ὁ Πλωτίνου ἡμῖν ἱστόρηται βίος. Ἐπεὶ δὲ αὐτὸς τὴν διάταξιν καὶ τὴν διόρθωσιν τῶν βιβλίων ποιεῖσθαι ἡμῖν ἐπέτρεψεν, z) ἐγὼ δὲ κἀκείνῳ ζῶντι ὑπεσχόμην καὶ τοῖς ἄλλοις ἑταίροις ἐπηγγειλάμην ποιῆσαι τοῦτο, πρῶτον μὲν τὰ βιβλία οὐ κατὰ χρόνους ἐᾶσαι φύρδην ἐκδεδομένα ἐδικαίωσα. μιμησάμενος δὲ Ἀπολλόδωρον τὸν Ἀθηναῖον, C.XXIV.

y) vers. 34.
z) Supra cap. 7.

Ἀνδρόνικον τὸν Περιπατητικόν, ὧν ὁ μὲν Ἐπίχαρμον τὸν κωμῳδογράφον εἰς δέκα τόμους φέρων συνήγαγεν, ὁ δὲ τὰ Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου εἰς πραγματείας διεῖλε, τὰς οἰκείας ὑποθέσεις *a*) εἰς ταὐτὸν συναγαγών. οὕτω δὴ καὶ ἐγὼ πεντήκοντα τέσσαρα ὄντα ἔχων τὰ τοῦ Πλωτίνου βιβλία, διεῖλον μὲν εἰς ἓξ ἐννεάδας, τῇ τελειότητι τοῦ ἓξ ἀριθμοῦ καὶ ταῖς ἐννεάσιν ἀσμένως ἐπιτυχών, ἑκάστῃ δὲ ἐννεάδι τὰ οἰκεῖα φέρων συνεφόρησα, δοὺς καὶ τάξιν πρώτην τοῖς ἐλαφροτέροις προβλήμασιν.

temporis successione compositi, sed quemadmodum Apollodorus Atheniensis Epicharmi comœdias in volumina decem collegit, & Andronicus Peripateticus Aristotelis & Theophrasti libros distribuit in tractatus, suppositiones in unum proprias colligens: sic & ego quinquaginta quatuor Plotini libros in sex Enneadas sum partitus, occasione perfecti numeri, senarii scilicet & novenariis gaudens, unicuique vero Enneadi, id est novenario propria tribuens, ita simul cognata congessi, priora semper in ordine numeri proposita, quæ sunt leviora, constituens.

Ἡ μὲν γὰρ πρώτη Ἐννεὰς ἔχει τὰ ἠθικώτερα τάδε.

Prima igitur *Enneas* materias præcipue morales continet.

53 Τί τὸ ζῶον *b*) καὶ τίς ὁ ἄνθρωπος,

19 περὶ ἀρετῶν.

20 περὶ διαλεκτικῆς, *c*)

46.

I. *Quid animal, quid homo.*

II. *De virtutibus,*

III. *De dialectica,*

IV.

a) i. e. Scripta affinis argumenti in unum conjungens. Cæterum de Apollodoro vide si placet quæ dixi lib. 3. c. 27. & de Andronico Rhodio lib. 3. c. 11. Similiter Democriti ac Platonis scripta in tetralogias digessit Thrasyllus.

b) Numeri minores sive cifræ singulorum librorum titulis à me præfixæ designant locum quem iidem libri occupant inter Plotini scripta ordine chronologico supra c. 4. seq. à Porphyrio recensita. Ibi liber primus Enneadis primæ inscribitur τί ὁ ἄνθρωπος, τί τὸ ζῶον, recte, nam ita & apud Macrobium II. 12 in somnium Scip. *quid animal, quid homo*? Ab eodem Macrobio lib. I. cap. 2. affertur locus ex Plotini de virtutibus libro, cui adde si placet quæ de gradibus virtutum scripsi in prolegomenis ad vitam Procli compositam à Marino.

c) Per Dialecticam Plotinus perinde ut Plato Metaphysicam intelligit, itaque p. 21. illam definit ἐπιστήμην περὶ πάντων, οὐ δόξην, παύσασαν δὲ τῆς περὶ τὸ αἰσθητὸν πλάνης, ἐνιδρύουσαν τῷ νοητῷ, καὶ ἐκεῖ τὴν πραγματείαν ἔχουσαν.

IV. *De beatitudine,*	46 περὶ εὐδαιμονίας.
V. *Utrum beatitudo in temporis productione consistat,*	36 εἰ ἐν παρατάσει χρόνου τὸ εὐδαιμονεῖν; d)
VI. *De pulchro,*	1 περὶ τοῦ καλοῦ.
VII. *De primo bono cæterisque bonis.*	54 περὶ τοῦ πρώτου ἀγαθοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν. e)
VIII. *Unde mala,*	51 πόθεν τὰ κακά; f)
IX. *De rationali exitu ex hac vita.*	16 περὶ τῆς ἐκ τοῦ βίου εὐλόγου ἐξαγωγῆς. g)

Prima igitur, ut dixi, Enneas hæc continet, morales positiones potius comprehendens. *Secunda* vero naturalia colligit, quæ mundi sunt, quæve ad mundum attinent, in se complectens. Hæc vero sunt:

Ἡ μὲν οὖν πρώτη Ἐννεὰς τάδε περιέχει, ἠθικωτέρας ὑποθέσεις περιλαβοῦσα. ἡ δὲ δευτέρα τῶν φυσικῶν συναγωγὴν ἔχουσα, τὰ περὶ κόσμου καὶ τὰ τῷ κόσμῳ ἀνήκοντα περιέχει. ἔστι δὲ ταῦτα,

I. *De mundo,*	40 περὶ τοῦ κόσμου. h)
II. *De circulari motu,*	2 περὶ τῆς κυκλοφορίας, i)
III. *Utrum stellæ aliquid agant,*	52 εἰ ποιεῖ τὰ ἄστρα; k)
IV. *De duobus materiis,*	12 περὶ τῶν δύο ὑλῶν, l)

d) Titulus qui libro ipsi inter Plotini opera præfigitur, ita se habet: εἰ εὐδαιμονεῖν ἐπίδοσιν (al. ἐπίτασιν) χρόνου λαμβάνει; Novam hujus libri versionem latinam exhibet Barthius lib. 50. c. 8. Adversar. quam ait duodecenni sibi puero excidisse.

e) Supra c. 6. περὶ τοῦ πρώτου ἀγαθοῦ, ἢ περὶ εὐδαιμονίας.

f) In Plotino ipso titulus est: περὶ τοῦ, τίνα καὶ πόθεν τὰ κακά.

g) Supra c. 4. περὶ εὐλόγου ἐξαγωγῆς. In hoc libro disputat, non temere sibi quenquam necem debere consciscere. Prius autem hunc librum composuit Plotinus, quam ad eum Porphyrius accederet, itaque de alio ejus scripto intelligenda sunt quæ supra c. 11. leguntur.

h) Allegat Philoponus XIII. 15. contra Proclum de mundi æternitate.

i) In Plotino ipso hic liber inscribitur περὶ κινήσεως οὐρανοῦ.

k) Confer supra c. 15. & Firmicum lib. I. Mathes. ubi Plotinum notat quod vim stellarum agnoscere noluerit incolumis, quam sentire coactus fuerit ægrotus. Meminit hujus libri Plotini *si faciunt astra*, etiam Macrobius lib. I. cap. 19. in somnium Scipionis.

l) In Plotini Enneadibus titulus hujus libri est περὶ ὕλης. Contendit vero rerum incorporearum quoque esse ὕλην quandam. Confer Alcinoum cap. 8. & Petavium

25 περὶ τοῦ δυνάμει m) καὶ ἐνεργείᾳ.

V. De eo quod in potentia est, & quod in actu,

17 περὶ ποιότητος καὶ εἴδους, n)

VI. De qualitate & specie,

37 περὶ τῆς δι᾽ ὅλων κράσεως.

VII. De mixtione per omnia,

35 πῶς τὰ πόῤῥω ὁρώμενα μικρὰ φαίνεται, o)

VIII. Cur quæ videntur procul, exigua videantur.

33 πρὸς τοὺς κακὸν τὸν δημιουργὸν τοῦ κόσμου, καὶ τὸν κόσμον κακὸν εἶναι λέγοντας. p)

IX. Contra putantes mundi opificem esse malum, mundumque malum.

Ἡ δὲ τρίτη Ἐννεὰς, ἔτι τὰ περὶ κόσμου ἔχουσα, περιείληφε τὰ περὶ τῶν κατὰ κόσμον θεωρουμένων ταῦτα.

Tertia quoque Enneas quæ mundi sunt continens, comprehendit ea quæ circa mundum considerantur.

3 περὶ εἱμαρμένης, q)

47 περὶ προνοίας πρῶτον,

48 περὶ προνοίας δεύτερον,

15 περὶ τοῦ r) εἰληχότος ἡμᾶς δαίμονος,

I. De fato,

II. De providentia primum,

III. De providentia secundum,

IV. De eo qui nos sortitus est Dæmone,

50 V.

tavium lib. 1. de Angelis cap. 4. Hunc Plotini librum pluribus illustraverat Porphyrius libris sex περὶ ὕλης Suidæ memoratis. τὸ Πλωτίνου διανοίγων βιβλίον, inquit Æneas Gazæus in Theophrasto p. 56.

m) In Plotino ipso: περὶ τοῦ ὁ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ.

n) Supra c. 4. tantum περὶ ποιότητος, & in Plotino: περὶ οὐσίας καὶ ποιότητος.

o) In plotino: περὶ ὁράσεως, ἢ πῶς τὰ πόῤῥω μικρὰ φαίνεται

p) Hunc librum Porphyrius ipse supra c. 16. testatur se inscripsisse πρὸς τοὺς Γνωστικοὺς, atque ita etiam legitur hic titulus c. 5. & in ipso Plotino. Gnosticorum in Græcis Plotini nulla mentio, sed in Ficini versione p. 213. ubi Magiam & ἐπαοιδὰς illorum Philosophus explodit.

q) Fatum in hoc libro impugnavit Plotinus, quemadmodum in duobus qui sequuntur egregie differit de providentia, & in vita quæ possint videri molesta atque mala, per similitudinem dramatis, picturæ & harmonici concentus eleganter illustrat. Loca exinde producit Theodoritus VI. Therapevt p. 96. sq.

r) In hoc libro, cujus itidem supra c. 10. mentio, Plotinus tuetur etiam dogma de animorum recidivatu sive reciproco discursu, ut Tertulliani vocibus utar. Contra illam Plotini sententiam Anonymi ἀντιθετικὸς πρὸς Πλωτῖνον, ὅτι μήτε τῶν σωμάτων προϋπάρχουσιν αἱ ψυχαὶ, μήτε ἐξ ἑτέρων μεταχωροῦσι MS. in Bibl. Cæsarea, teste Lambecio lib. VII. p. 259.

V. *De amore,* 50 περὶ ἔρωτος.

VI. *Quod incorporea minime patiantur,* 26 περὶ τῆς ἀπαθείας τῶν σωμάτων, s)

VII. *De æternitate ac tempore,* 45 περὶ αἰῶνος καὶ χρόνου.

VIII. *De natura contemplationeque & uno.* 30 περὶ φύσεως καὶ θεωρίας καὶ τοῦ ἑνός, t)

IX. *De diversis considerationibus.* 13 ἐπισκέψεις διάφοροι.

C. XXVII. Has utique tres Enneades in uno corpore nobis placuit collocare. Jam vero in tertia Enneade connumeravimus materiam de Dæmone nos sortito, quoniam de eo comuniter pertractatur. Atque est ejusmodi propositio, sive quæstio illi considerationi conveniens, quæ hominum genituras inquirit, similiter & de amore locus hic quoque patet. Tractatum vero de æternitate & tempore, propter illa quæ de tempore disputantur, hic rite posuimus. Præterea disputationem de natura & contemplatione & uno, propter ipsam de natura inscriptionem hic placuit numerare.

Ταύτας τὰς τρεῖς ἐννεάδας, ἡμεῖς ἐν ἑνὶ σωματίῳ τάξαντες κατεσκευάσαμεν. Ἐν δὲ τῇ τρίτῃ Ἐννεάδι ἐτάξαμεν καὶ τὸ περὶ τοῦ εἰληχότος ἡμᾶς δαίμονος, ὅτι καθόλου θεωρεῖται τὰ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἔστι τὸ πρόβλημα καὶ παρ' αὐτοῖς τὰ κατὰ τὰς γενέσεις τῶν ἀνθρώπων σκεπτομένοις. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ περὶ ἔρωτος τόπος. τὸ δὲ περὶ αἰῶνος καὶ χρόνου, διὸ τὰ περὶ τοῦ χρόνου ἐνταῦθα ἐτάξαμεν. τὸ δὲ περὶ φύσεως καὶ θεωρίας, καὶ τοῦ ἑνός, διὰ τὸ περὶ φύσεως κεφάλαιον ἐνταῦθα τέτακται.

Quarta vero Enneas post libros de mundo, libros de anima comprehendit. Hi vero sunt:

Ἡ δὲ τετάρτη Ἐννεὰς μετὰ τὰ περὶ κόσμου τὰ περὶ ψυχῆς εἴληχε συγγράμματα. ἔχει δὲ τάδε.

I. *De essentia animæ primus,* 4 περὶ οὐσίας ψυχῆς, πρῶτον.

II. 21

s) Ficinus legit ἀσωμάτων, ut supra c. 5. & in ipso Plotino. Ac mentem certe passionis expertem in hoc libro Plotinus disputat. Sed tamen materiam quoque negat pati p. 311. atque eo nomine reprehenditur non ab re à Petro Petito lib. 2. c. 11. Miscellanearum observationum.

t) Supra c. 5. tantum inscribitur περὶ θεωρίας.

21 περὶ οὐσίας ψυχῆς δεύτερον. u)	II. *De essentia animæ secundus,*
27 περὶ ψυχῆς ἀπορεῶν x) πρῶτον,	III. *De dubiis animæ primus,*
28 περὶ ψυχῆς ἀπορεῶν δεύτερον,	IV. *De dubiis animæ secundus,*
29 περὶ ψυχῆς ἀπορεῶν τρίτον, ἢ περὶ ὄψεως,	V. *De dubiis animæ tertius, vel de visu,*
41 περὶ αἰσθήσεως καὶ μνήμης.	VI. *De sensu atque memoria,*
2 περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, y)	VII. *De immortalitate animæ,*
6 περὶ τῆς εἰς τὰ σώματα καθόδου τῆς ψυχῆς,	VIII. *De animæ descensu in corpora,*
8 εἰ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ μία;	IX. *Utrùm omnes animæ una sint.*

Ἡ μὲν οὖν τετάρτη Ἐννεὰς τὰς περὶ ψυχῆς αὐτῆς ὑποθέσεις ἔσχε πάσας. ἡ δὲ πέμπτη ἔχει μὲν τὰς περὶ νοῦ, περιέχει δὲ ἕκαστον τῶν βιβλίων ἔν τισι καὶ περὶ τοῦ ἐπέκεινα, καὶ περὶ τοῦ ἐν ψυχῇ νοῦ, καὶ περὶ τῶν ἰδεῶν. ἔστι δὲ τάδε·

Quarta igitur Enneas omnes de anima suas materias habuit. *Quinta* vero habet quidem de intellectu. Habet etiam unusquisque liber nonnihil de eo quod est intellectu superius, ac etiam de intellectu qui animæ inest, atque de ideis. Hæc igitur habet:

10 περὶ τῶν τριῶν ἀρχικῶν ὑποστάσεων. z)	I. *De tribus substantiis principalibus, sive principii rationem habentibus.*
11	II,

u) Supra c. 4. πῶς ἡ ψυχὴ τῆς ἀμερίστου καὶ μεριστῆς οὐσίας μέση εἶναι λέγεται, & in plotino ipso notatur hunc præ aliis ejus Philosophi de anima scriptis primo loco esse legendum, ὃν πρὸ πάντων τῶν περὶ ψυχῆς λόγων ὀφείλει ἀναγινώσκεσθαι. In hujus libri limine verbo tangitur sententia Aristotelis, qui animam pro entelechia sive forma actuali corporis habuit, sed prolixam disputationem opinioni illi oppositam Eusebius XV. 10. præparationis Evangelicæ affert ex Plotini περὶ ἀθανασίας ψυχῆς secundo libro. Eam unde habuerit Eusebius mirum est, nam in iis quidem quæ exstant Plotini scriptis incassum illam quæres.

x) Vocabulum ἀπορειῶν in omnibus tribus libris supra c. 5. desideratur. Ex hoc tertio libro Enneadis quartæ locum allegat Augustinus VIII. 10. de Civitate DEI,

y) Confer Eusebii præparat. lib. XV. c. 22.

z) Ex hoc libro loca afferunt Eusebius XI 17. præparat. Cyrillus I. contra Julian. p. 67. IV. p. 145. VIII. pag. 273. 275. 276. 280. Theodoritus 2. Therapeyt. pag. 33.

II. *De generatione & ordine eorum quæ sunt post primum.*	11 περὶ γενέσεως καὶ τάξεως τῶν μετὰ τὸ πρῶτον.
III. *De substantiis cognoscentibus, atque superiore.*	49 περὶ τῶν γνωριστικῶν ὑποστάσεων καὶ τοῦ ἐπέκεινα.
IV. *Quomodo à primo fiat quod est post primum, atque de uno.*	7 πῶς ἀπὸ τοῦ πρώτου τὸ μετὰ τὸ πρῶτον a) καὶ περὶ τοῦ ἑνός.
V. *Quod intelligibila non sint extra intellectum, atque de bono.*	32 ὅτι οὐκ ἔξω τοῦ νοῦ τὰ νοητὰ b) καὶ περὶ τἀγαθοῦ.
VI. *Quomodo quod est superius ente non intelligat, quidve primo sit intelligens, quidve secundo.*	24 περὶ τοῦ τὸ ἐπέκεινα τοῦ ὄντος μὴ νοεῖν, καὶ τί τὸ πρώτως νοοῦν, καὶ τί τὸ δευτέρως.
VII. *Utrum singularium sint etiam ideæ.*	18 περὶ τοῦ, εἰ καὶ τῶν καθέκαστά ἐστιν εἴδη. c)
VIII. *De intelligibili pulchritudine.*	31 περὶ τοῦ νοητοῦ κάλλους.
IX. *De intellectu, ideisque & ente.*	5 περὶ νοῦ καὶ τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ ὄντος. d)

Quartam igitur atque quintam Enneadem in corpus unum redegimus: *Sextam* vero Enneadem in unum aliud corpus cogere placuit, ut scripta Plotini omnia in tria corpora redigantur, quorum primum quidem tres continet Enneades, secundum vero duas, tertium denique unam. Libri vero tertii

Καὶ τὴν τετάρτην οὖν καὶ τὴν πέμπτην C. XXVI. Ἐννεάδα εἰς ἓν σωμάτιον κατετάξαμεν, λοιπὴν δὲ τὴν ἕκτην Ἐννεάδα εἰς ἓν ἄλλο σωμάτιον, ὡς διὰ τριῶν σωματίων γεγράφθαι τὰ Πλωτίνου πάντα, ὧν τὸ μὲν πρῶτον σωμάτιον, ἔχει τρεῖς Ἐννεάδας, τὸ δὲ δεύτερον δύο, τὸ δὲ τρίτον, μίαν.

T ἔστι

a) Rectius supra c. 4 τὰ μετὰ τὸ πρῶτον. Nam post unum illud non unum tantum sed plura & infinita deinceps sequuntur, unde & Enneadis V. liber 2. jam fuit περὶ γενέσεως καὶ τάξεως τῶν μετὰ τὸ πρῶτον.

b) De hoc libro & Porphyrii qui contra scripserat retractatione supra c. 18. & c. 20. in Longini fragmento sect. 13. Ex Plotini περὶ νοητῶν ἢ περὶ τἀγαθοῦ locum producit Philoponus contra Proclum de mundi æternitate II 5. & IV. 16.

c) Supra c. 4. pro εἴδη legitur ἰδέαι, eodem sensu.

d) Vide supra c. 19.

ἔστι δὲ τὰ τοῦ τρίτου σωματίου, Ἐννεάδος δὲ ἕκτης, ταῦτα.

42 περὶ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος, πρῶτον.
43 περὶ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος, δεύτερον.
44 περὶ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος, τρίτον.
22 περὶ τοῦ τὸ ὂν ἓν καὶ ταὐτὸ ὂν ἅμα, πανταχοῦ εἶναι ὅλον, πρῶτον.
23 περὶ τοῦ τὸ ὂν ἓν καὶ ταὐτὸ ὂν ἅμα, πανταχοῦ εἶναι ὅλον, δεύτερον,
34 περὶ ἀριθμῶν, e)
38 πῶς τὸ πλῆθος τῶν ἰδεῶν ὑπέστη, καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ.
39 περὶ, τοῦ ἑκουσίου καὶ θελήματος τοῦ ἑνός. f)
9 περὶ τ' ἀγαθοῦ ἢ τοῦ ἑνός.

tertii corporis, ſed Enneados Sextæ ita ſequuntur:

I. *De generibus Entis, primus,*
II. *De generibus Entis, ſecundus,*
III. *De generibus Entis, tertius.*
IV. *Quod unum idemque ſimul ubique ſit totum, primus.*
V. *Quod unum idemque ſimul ubique ſit totum ſecundus.*
VI. *De numeris.*
VII. *Quomodo idearum extitit multitudo, atque de bono.*
VIII. *De libertate voluntateque unius.*
IX. *De bono vel uno.*

Τὰ μὲν οὖν βιβλία εἰς ἓξ Ἐννεάδας τοῦτον τὸν τρόπον κακατετάξαμεν, τέσσαρα καὶ πεντήκοντα ὄντα. καταβεβλήμεθα δὲ καὶ εἰς τινα αὐτῶν ὑπομνήματα ἀτάκτως, διὰ τοὺς ἐπείξαντας ἡμᾶς ἑταίρους γράφειν, εἰς ἅπερ αὐτοὶ τὴν σαφήνειαν αὐτῶν γενέσθαι ἠξίουν. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ κεφάλαια αὐτῶν πάντων, πλὴν τοῦ

περὶ

Libros igitur quatuor & quinquaginta in ſex novenarios ita diſpoſuimus, inſeruimus autem in libros quosdam absque certo ordine commentaria, quoniam amici qui nos urgebant ad commentandum, ea potiſſimum à nobis exigebant exponi, quæ maxime declaratione apud illos egebant: quin etiam capitula omnium ſe-

cun-

e) Allegat Proclus lib. I. Theologiæ Platonicæ c. 11. p. 27. reſpicit & IV. 32.

f) Titulus generalior ſupra c. 5. περὶ τοῦ ἑκουσίου.

cundum editionis librorum tempora fecimus, præterquam de pulchro. Nam deerat hic nobis notitia temporis. Verum in his non capitula solum secundum uniuscujusque libri modum exposita sunt, verum etiam argumenta, quæ sunt capitulorum more connumerata. Nunc vero libros singulos percurrentes puncta etiam signaque adhibere conabimur, & si quid usquam in dictionibus erratum fuerit, emendare, ac si quid aliud nos moveat, opus ipsum significare potest.

περὶ τοῦ καλοῦ g) διὰ τὸ λεῖψαι ἡμῖν, πεποιήμεθα κατὰ τὴν χρονικὴν ἔκδοσιν τῶν βιβλίων, ἀλλὰ καὶ ἐπιχειρήματα, ἃ ὡς κεφάλαια συναριθμεῖται. νυνὶ δὲ πειρασόμεθα ἕκαστον τῶν βιβλίων διερχόμενοι, τάς τε στιγμὰς h) αὐτῶν προσθεῖναι, καὶ εἴ τι ἡμαρτημένον εἴη κατὰ λέξιν, διορθοῦν, καὶ ὅτι ἂν ἡμᾶς ἄλλο κινήσῃ, αὐτὸ σημαίνει τὸ ἔργον.

g) Ennead. 1. liber 6. Cæterum commentarii Porphyrii quibus scripta Plotini illustravit interciderunt, scripta plotini ipsa ex ejus recensione habemus, quæ chronologico etiam quo scripta sunt ordine supra c. 4 seq. recensuit. Illam capitum, quam hic commemorat, temporis ordine factam descriptionem itidem amisimus. Porro ἀφορμὰς Porphyrii πρὸς τὰ νοητὰ Holstenius qui eas auctiores è Codice Vaticatio edidit, pridem observavit nihil aliud esse, quam introductionem quandam in Plotini scripta.

h) Criticorum munus, interpungere colis & punctis celebrium scriptorum monumenta, quod interdum facere non est cujusvis, ut de Heracliti scriptis Aristoteles III, 6. Rhetor. τὰ Ἡρακλείτου διαστίξαι ἔργον.

De Plotino. 1. *Ejus obscuritas.* 2. *Genius. ibid. num Spinosismo faveat.* 3. *Dogma ejus de Divina Trinitate.* 4. *Julii Firmici & Petri Petiti de Plotino censuræ.* 5. *Scripta ejus ab Eustochio, Porphyrio, Proclo recensita vel illustrata.* 6. *Dexippus contra Plotinum de decem prædicamentis.* 7. *Indiculus scriptorum à Dexippo allegatorum.* 8. *Anonymus Græcus adversus Plotinum de Anima. ibid. Plotini Operum à Porphyrio in Enneades distributorum editiones.* 9. *Scripta Plotino tributa quæ in Enneadibus non exstant. ibid. Indiculus scriptorum à Plotino laudatorum.* 10. *Ammoninius Saccas Plotini Præceptor.* 11. *Cum Ammonio Peripatetico ejus-*

I.

HÆc de Plotino discipulus celebris Porphyrius, cujus libellum integrum huic capiti Bibliothecæ meæ cum bona ut spero lectoris gratia præfixi, quia lectu non indignus est raroque jampridem conspicitur, & aliquot à me locis datus est melior, inque capita divisus & notis (brevibus licet) illustratus, nec vitæ tantum Plotini sed & scriptorum ejus persequitur historiam. Constat vero aliorum etiam testimoniis auctorum, quanta fuerit Plotini inter Philosophos auctoritas, quantum etiam post fata nomen, ut velut alterum Platonem reddidisse ætati suæ videretur. Unde Proclus in Theologia Platonica libro & capite primo, Τούτους δὴ, inquit, τοὺς τῆς Πλατωνικῆς ἐποπτείας ἐξηγητὰς καὶ τὰς παναγεστάτας ἡμῖν περὶ τῶν θείων ὑφηγήσεις ἀναπλώσαντας καὶ τῷ σφετέρῳ καθηγεμόνι (τῷ Πλάτωνι) παραπλησίαν τὴν φύσιν λαχόντας εἶναι θείην ἂν ἔγωγε ΠΛΩΤΙΝΟΝ τὸν Αἰγύπτιον, καὶ τοὺς ἀπὸ τούτου παραδεξαμένους τὴν θεωρίαν, ΑΜΕΛΙΟΝ τε καὶ ΠΟΡΦΥΡΙΟΝ, καὶ τρίτους οἶμαι τοὺς ἀπὸ τούτων ὥσπερ ἀνδριάντας ἡμῖν ἀποτεχθέντας, ΙΑΜΒΛΙΧΟΝ τε καὶ ΘΕΟΔΩΡΟΝ, a) καὶ εἰ δή τινες ἄλλοι μετὰ τούτους ἑπόμενοι τῷ θείῳ τούτῳ χορῷ περὶ τὴν τοῦ Πλάτωνος τὴν ἑαυτῶν διάνοιαν ἀνεβάκχευσαν. Eunapius: Πλωτίνου θερμοὶ βωμοὶ νῦν, καὶ τὰ βιβλία οὐ μόνον τοῖς πεπαιδευμένοις διὰ χειρὸς ὑπὲρ τοὺς Πλατωνικοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ τὸ πολὺ πλῆθος ἐάν τι παρακούσῃ δογμάτων, εἰς αὐτὰ κάμπτεται. S. Augustinus IX. 10. de Civitate DEI: *Plotinus certe nostræ memoriæ vicinus temporibus, Platonem cæteris excellentius intellexisse laudatur.* Et VIII. 12. *Ex Platonicis sunt valde nobilitati Græci, Plotinus, Jamblichus, Porphyrius.* Idem III. 18. contra Academicos: *osque illud Platonis, quod in Philosophia purgatissimum est & lucidissimum, dimotis nubibus*

a) Theodorum Asinæum puto à Proclo innui, quem sæpe laudat Commentariis in Timæum. Etiam *Sopatrum* Apameensem προεστῶτα τῆς Πλωτίνου διαδοχῆς vocat Sozomenus lib 1. cap. 5. Hist. Jamblichi nempe discipulum à Constantino M. interemptum, teste Eunapio in Ædesii vita, Zosimo lib. 2. & Suida in Σώπατρος.

bus erroris emicuit maxime in Plotino, qui Platonicus Philosophus ita ejus similis judicatus est, ut simul eos vixisse: tantum autem interesse temporis, ut in hoc ille revixisse putandus sit. φιλοζητητὴς ὢν ἄγαν, καὶ διὰ πάσης ὡς ἔπος εἰπεῖν ἰσχνομυθίας ἐληλακώς, quod S. Cyrilli de eo Elogium est VIII. contra Julian. p. 273. *Inter Philosophiæ Præceptores cum Platone princeps,* judice Macrobio lib. 1. in somnium Scipionis c. 8. Laudant Plotinum præterea Eusebius, Julianus Imperator, Theodoritus, Æneas Gazæus in Theophrasto, Syrianus, Sidonius III. Epist. 6. ad Eutropium quem Plotini consectaneum vocat, & alii infiniti. E recentioribus unum memorabo Joannem Picum Mirandulanum, cujus Hexameron cum legisset Hermolaus Barbarus, ita ad eum scripsit A. 1499. Venetiis pridie Non. Septembr. (inter Epistolas Politiani XII. 36.) *Omitto quam multa ex Plotino egregia, quam cursim & eleganter attigeris, ut quicquid fere quatuor ejus & quinquaginta volumina in sex novenarios à Porphyrio digesta continent, non plus legisse quam edidisse videaris.*

II. Obscuritatem in eo præter Longinum ipse notat Porphyrius c. 18. & Eunapius Porphyrium Plotino defuncto ait tanto magis Romæ communiter fuisse probatum, quod cuncta aperte ac dilucide traderet, cum Plotinus τῷ τε τῆς ψυχῆς οὐρανίῳ καὶ τῷ λοξῷ καὶ αἰνιγματώδει τῶν λόγων βαρὺς ἐδόκει καὶ δυσήκοος. Causæ obscuritatis, quod *magis quam quisquam verborum parcus* fuerit, ut de illo est apud Macrobium II. 12: in somnium Scipionis, cui rei accessit subtilitas abstrusarum profundarumque cogitationum, non habentium semper ubi consistant, & de rebus à captu non minus hominis quam sensu remotis, cum dubitatione quadam audax & præfidens disputatio, & mystico interdum atque allegorico velo obducta. Interim Socratis exemplo genium se habere jactavit, neque aliquod è vulgo Dæmonium, sed Deum *b*) quempiam majorem Dæmonibus, quin imo ad summi DEI *c*) coram fruendi contemplationem procul forma & idea quacunque, actu ipso aliquoties admissum se gloriatus est. Itaque & Ammianus Marcellinus *d*) inter eos quibuscum familiares genii versati sunt refert Plotinum, *ausum quadam*

b) Porphyr. in Plotini vita c. 10.

c) id. c. 23.

d) Lib XXI. Histor. cap. 14.

dam ſuper hac re diſſerere myſtica, alteque monſtrare e) quibus primordiis hi genii animis connexi mortalium, eas tanquam gremiis ſuis ſuſceptas tuentur quoad licitum eſt, docentque majora, ſi ſenſerint puras, & à colluvione peccandi immaculata corporis ſocietate diſcretas.

III. Petrus Bælius V. C. qui vitæ Plotini à Porphyrio ſcriptæ compendium amœno ſtylo Gallico condidit, inſeruitque Dictionario ſuo Hiſtorico, inter alia pag. 2455. D. notat Plotini Philoſophiam non longe diſtare à Spinoſiſmo: nec diffiteor quædam ejus dogmata propius ad eum accedere videri, tamen ſi attentius conſideraveris plurimum diſtant. Nam DEum concipit ſibi Plotinus primam cauſam omnium rerum, ut luminis ſolem: *f*) providere omnibus rebus, adeo diverſam *g*) ab illis omnibus quarum cauſam voluntate & ratione *h*) illum eſſe agnoſcit, ut quicquid in his vel ſenſibus vel intelligendo etiam concipitur, locum tempusq; Deo inferius eſſe putet, adeoque ab illo removeat: at ita removeat ut tamen habere illum aliquid omni ſenſu & intelligentia ſublimius, pulchrius, perfectiusque & amabilibus profiteatur, ad cujus contemplationem beatiſſimam unionemque ſenſu omni & intelligentia ſuperiorem puritate mentis, hujusq; acie in ipſum demerſa atque in illo acquieſcente accedatur. Quod vero Ennead. VI. 4. ſeq. diſputat *ens unum idemque exiſtens ſimul eſſe ubique totum*, non ad Spinoſæ impietatem

e) Reſpicit Ennead. III. librum 4. περὶ τȣ̃ εἰληχότος ἡμᾶς δαιμονίȣ. Sic Heroibus ſuis aſſignat Homerus primi plerumque ordinis Deos, *Ulyſſi Minervam*, *Achilli Thetidem*, *Paridi Venerem*, *Hectori Apollinem*, & ſic de aliis, quæ Henrici Dodwelli obſervatio eſt prælect. 2. Cambdenian. §. 3. ubi de Dæmonibus ſive geniis non protrita.

f) Ennead. VI. lib. 9. p. 761. & lib. 7. p. 709.

g) Ennead. III. lib. 2. p. 263. Ennead. VI. lib. 7. p. 733. &c. Nolo enim plura loca adſcribere, quia eam quam dixi mentem Plotini eſſe, evolutio ejus librorum, præcipue trium poſtremorum Enneadis ultimæ lectorem attentum ſatis edocebit.

h) Ennead. VI. lib 8. p 753. de DEO inter alia quod ſit cauſa omnium cauſarum, μειζόνως ἄρα οἷον αἰτιώτατον καὶ ἀληθέστερον αἰτία, ὁμȣ̃ πάσας ἔχον τὰς μελλȣ́σας ἀπ' ἀυτȣ̃ ἔσεσθαι νοερὰς αἰτίας, καὶ γεννητικὸν τȣ̃ ȣ̓χ ὡς ἔτυχεν ἀλλ' ὡς ἠθέλησεν ἀυτός. (adde p. 751.) ἡ δὲ θέλησις ȣ̓κ ἄλογος ἦν ȣ̓δὲ τȣ̃ εἰκῆ, ȣ̓δ' ὡς ἐπῆλθεν ἀυτῷ, ἀλλ' ὡς ἔδει κ. τ. λ. Neque cum hoc pugnat quod lib. 7. p. 729 negat DEUM ποιεῖν, aut ullam ejus eſſe ἔργον, ipſum enim ſufficere ſibi & rebus omnibus. Nam nec Solem dixerit aliquis radios facere, quibus tamen emittendis ſufficit. Eo autem Deus cauſſa præſtantior, quod illum voluntate & ratione omnium cauſſam eſſe jam faſſus eſt Plotinus.

tem pertinet, ſed ne Deum magnitudine corporea menſuremus aut loco includamus, *i*) verum pariter perſuaſi ſimus in ipſo nos vivere eſſe ac moveri, quam ipſum adeſſe unicuique noſtrum, ut adeo in DEO unum ſimus & iterum diverſa ab eo ut à Sole radii. Similiter quod VI. 5. & IV. 9. animum unam ubique & vitam unam unamque rationem per univerſum ſparſam contendit, ſic ipſe explicat *k*) ut una ſcientia dici poteſt pluribus ineſſe: unde patet unitatem hanc originis, exempli & ſpeciei, eum multitudini & varietati individuorum opponere, vel iſtam negare certe haud voluiſſe. Neque huic adverſatur, quod moriturus Plotinus ad Euſtochium dixit ſe in eo eſſe, ut quod in ſe haberet divinum πρὸς τὸ ἐν τῷ παντὶ θεῖον adduceret, quam ejus vocem litteris aureis, vel ſi quid etiam auro reperitur pretioſus, perſcribendam affirmavit Coelius Rhodiginus XXI. 10. Antiquar. Lectionum

IV. Alii ab Ammonio præceptore arcana *l*) Chriſtianiſmi edoctum ſub ſilentii fide, & ad ſacra dogmata propius accedere Plotinum ſibi perſuaſerunt, nimis & illi in alteram partem faciles, licet S. Auguſtinus Epiſtola 56. ad Dioſcorum *m*) aliquos Plotini condiſcipulos in CHRISTI militiam tranſiiſſe ſcribit, Origenem forte in animo habens, & Adamantium adeo cum Plotini συμφοιτητῇ confundens: & Theodoritus lib. VI. Therapevt. p. 96. tradit ὡς οὐ μόνον τὰ τῶν Ἑβραίων &c. *quod non modo Hebræorum, ut Plato, ſed piſcatorum quoque* (Petri & aliorum Apoſtolorum) καὶ τὰ τοῦ σκυτοτόμου & *Pauli perdoctus dogmata, ab iis didicerit, ex Mente Verboque quod ex Mente gignitur & emanat, omnia conſtare & digeſta, congruentemque harmoniam conſecuta eſſe.* Nam Ammonium Plotini præceptorem à Chriſtiano ſcriptore hujus nominis diſtinguendum, & cum Plotinum inſtitueret alieniſſimum jam à CHRISTI ſacris fuiſſe, Porphyrius diſerte docet, & infra pluribus argumentis à me confirmabitur. Quæ de Trinitate

i) Hinc p. 750. ait Deum eſſe πανταχοῦ καὶ ἂν οὐδαμοῦ. Confer quæ Carteſii ſectatores diſputant de nullibitate (ſit verbo venia) ſpirituum.

k) pag. 480. ſeq.

l) Holſten, de vita Porphyrii c. 6. Labbeus de S.E. T. 1. p. 58. Baron ad A.C. 234.

m) T. 2. p. 269. *Tunc Plotini Schola Romæ floruit, habuitque condiſcipulos multos acutiſſimos & ſolertiſſimos viros. Sed aliqui eorum Magicarum artium curioſitate depravati ſunt, aliqui Dominum JESUM CHRISTUM ipſius veritatis atque ſapientiæ incommutabilis quam conabantur attingere, cognoſcentes geſtare perſonam, in ejus militiam tranſierunt.*

nitate divina à Plotino & aliis Platonicis agnita jactantur, à ſacris literis & Catholicæ Eccleſiæ Chriſtianæ ſcitis longiſſime diſtant. Nam Platonis & Plotini ſacra Triga nihil aliud eſt quam ſub *DEO* ſummo *mens* ſive mundus intelligibilis, & *anima* ſive ſpiritus mundi hujus aſpectabilis, unde Plotinum tritheiſmi arguit Rev. Johannes Henricus Feuſtkingius diſp. ſingulari de tribus hypoſtaſibus Plotini edita Witebergæ 1694. & B. Albertus Chriſtianus Rothius in exercitatione de Trinitate Platonica Lipſ. 1693. Certe gravi de cauſſa Cardinalis Beſſarion lib. 2. in Calumniatorem Platonis c. 4. monet ne quis ſive Platonem ſive Ariſtotelem ideo laudandum cenſeat, quod Trinitatem divinam aut coluerint aut ſcripſerint. Uterque enim veræ opinionis exors fuit, & noſtræ pietatis ignarus. Confer eundem lib. 3. c. 15----19.

V. Gravis eſt cenſura ſive criminatio Petri Petiti viri doctiſſimi, qui lib. 1. de Sibylla c. 6. p. 23. Plotinum refert inter eos quos vocat ſapientiæ Antiſtites, *qui modo aliquid quod ad propoſitum alludat dicant, parum id verum an falſum ſit curant.* Sane ſerium veritatis ſtudium ubique præ ſe fert Plotinus, ſed abſtruſiſſima quæque ſectantem ſe à rerum ſublimitate vinci quandoque, ipſe non obſcure paſſim innuit, & quod verbis æquari magnitudo rerum divinarum non poſſit neque cogitatione humana ſatis attingi, diſerte præ ſe fert ac profitetur. Eſt etiam ubi Platonicis dogmatis innutritum abripit vel ſuperſtructa illis ſubtilior meditatio, vel imaginationis fœcunditas ſpecioſam phantaſmatum nubem obducit veritati.

Aliud in Plotino reprehendit Julius Firmicus Maternus, quod in eo laudandum potius multis videbitur: vitio enim vertit illi quod Aſtrologorum divinationibus non nimium tribuerit. Neque tamen hoc temere fecit Plotinus, ſed cum plurimum ſtudii illi diſciplinæ impendiſſet, & vanitatem ejus agnoviſſet, ut à Porphyrio obſervatum in ejus vita c. 14. Firmici tamen locum integrum adſcribam, quia præter inſigne de Plotino teſtimonium, etiam alia de ejus morbo & extrema vitæ parte continent, quibus Porphyrii narratio illuſtratur. Ita vero ille libro primo ſive proœmio Matheſeos pag. VI. *Ad te nunc, ſingularem virum, Plotine, veniemus, ut allegationes noſtras recentium exemplorum patrociniis muniamus. Quas ille Philoſophiæ non attigit partes, cum doctrina ejus vitæ ſequeretur inſignia, cum id quod docebat non alieno ſed proprio virtutis oſtenderetur exemplo, cujus ex*

ore

*ore tanquam ex adyto quodam divinæ sententiæ proferebantur. Fuit namque ille vir ad omnia virtutis ornamenta compositus, & omni divinarum dispositionum studio firmatus: Justus, fortis, providus, temperatus, m) & qui se crederet fortunæ impetus providentiæ posse ratione superare. Primum itaque locum sibi quietæ sedis elegit, ut ab omni humanæ conversationis strepitu separatus, fortunæ se liberaret invidia, solis divinæ institutionis vacaturus insignibus: ut contra fortunæ omnes minas integro se & incorrupto præsidio virtutis armaret. Ista itaque confidentia mentis erectus, etiam corporis sui o) curam tuitionemque suscepit, ut nihil vacuum ac nudum relinqueret, ubi se posset licentia fortunæ sævientis exercere, in salubri se ac pura regionis parte constituit. Nam ad collocandam sedem amœnum sibi Campaniæ * civitatis solum elegisse narratur, ubi semper aëris quieta moderatio cunctos incolas salubri vegetatione sustentat, ubi nec vis hyemis nec flagrantis solis accessio, sed composita temperies ex utroque moderatur, ubi ægritudine aliqua laborantibus hominibus ingentium fontium calore, & fervescentium aquarum salutari fomento conciliata sanitas irrigatur. Illic constitutus, honorum primo contemsit insignia, illos veros honores putans, quoscunque illi divinum prudentiæ magisterium contulisset. Nulla illum divitiarum desideria ceperant, sed has putabat esse divitias, quibus animus ornatus auctorem posset propriæ originis invenire. Hicce in quadam parte orationis suæ p) (sicut mihi videtur, improvidus & incautus) vim fatalis necessitatis aggreditur, & homines fortunæ decreta metuentes severa orationis obiurgatione castigat, nihil potestati stellarum tribuens, nihil fatorum necessitatibus reservans, sed totum dicens in nostra positum esse potestate. Longum est enarrare quid de rebus singulis senserit, qua se ratione fatali sorti subtraxerit, qua vim istam, id est stellarum, atque fati, sententiarum argumentatione turbaverit. Sed hæc adhuc integer incolumisque narrabat. Nunquam ille ad Socratis finem, Platonisve exitum contorsit oculos vel mentem, utique sicuti suspicari*

m) Laudat Firmicus Plotinum à quaternario virtutum numero, ut Ammianus Marcellinus XXV. 4 Julianum Imp. M. Antoninum Aristides T. 1. Oratione 10. Trajanum Dio Chrysostomus diss. 3. de regno p. 37. seq. Pythagoram Jamblichus in ejus vita c. 29 ---- 32. Marinus Proclum &c. Deum Amorem Agatho apud Platonem in Convivio p. 325. edit. Ficini.

o) Corporis sui adeo nullam alioqui curam gessit Plotinus ut illius etiam eum puderet, quamobrem ne εἴδωλον εἰδώλου exstaret, nec pingi se nec fingi voluit, ut narrat Porphyrius cap. 1. vitæ, cujus exemplo Æneas etiam Gazæus Epist. 12. ἐμοὶ δὲ ἦν δεδογμένον μηκέτι τοῦ εἰδώλου τὸ εἴδωλον ἐγκαταγράφειν.

* Confer Porphyrium in Plotini vita c. 2 & 7.

p) Ennead. 2 lib. 3. & alibi; ut dixi supra ad Porphyrii c. 15.

ſpicari datur, multa illorum mentibus, multa vitiis adſcribens. Ecce ſe illi in iſta confidentiæ animoſitate ſecuro, tota fatorum poteſtas impoſuit, q) & primum membra ejus frigido ſanguinis torpore riguerunt, & oculorum acies ſplendorem paulatim extenuati luminis perdidit, poſtea per totam ejus cutem magnis humoribus nutrita peſtis erupit, ut putre corpus deficientibus membris, corrupti ſanguinis morte tabeſceret, per omnes dies ac per omnes horas ſerpente morbo, minutæ partes viſcerum defluebant, & quicquid paulo ante integrum videras, ſtatim confecti corporis exulceratio deformabat, ſic corrupta ac diſſipata facie, tota ab illo figura corporis recedebat, & in mortuo, ut ita dicam, corpore ſolus ſuperſtes retinebatur animus, ut iſta gravis morbi continuatione confectus & tormentis propriis coactus, ac veræ rationis auctoritate convictus vim fati poteſtatemque ſentiret, & ut confecti corporis laceratione quaſſatus ſententiam fortunæ pronunciantis exciperet. Quid nunc de hujus famoſa dicemus morte, cur eum non potuere virtutes, id eſt prudentia, temperantia, fortitudo, juſtitia ab iſtis fortunæ animadverſionibus liberare? Senſit itaque iſte etiam vim fati & excepit finem, quem illi ſtellarum ignita judicia decreverant: & iſtius valetudinis acerbitate confectus proprio exemplo, non ſermonis licentia, cunctos homines docuit, vim poteſtamque fatorum nulla poſſe ratione contemni.

VI. Opera Plotini præter *Porphyrium* ex cujus emendatione & recenſione illa ad nos pervenerunt, digeſſerat etiam *Euſtochius* Alexandrinus, Medicus, Plotini diſcipulus, Porphyrio in Plotini vita c. 2. & 7. memoratus, cujus ἔκδοσιν aliquando diverſam fuiſſe à Porphyriana in diſtinctione librorum, docemur Ennead. IV. lib. 4. p. 413. ubi hæc verba annotata reperies: ἕως τούτου ἐν τοῖς Εὐστοχίου τὸ δεύτερον περὶ ψυχῆς, καὶ ἤρχετο τὸ τρίτον. Ἐν δὲ τοῖς Πορφυρίου συνάπτεται τὰ ἑξῆς τῷ δευτέρῳ. *Proclum* quoque commentariis illuſtraſſe Plotini Enneades, teſtatur Anonymus ſcholii auctor, quod Jamblichi libro de Myſteriis Ægyptiorum in Codd. MSS præfixum invenerunt Viri docti. Ἰστέον ὅτι ὁ φιλόσοφος Πρόκλος ὑπομνηματίζων τὰς τοῦ μεγάλου Πλωτίνου Ἐννεάδας, λέγει ὅτι ὁ ἀντιγράφων εἰς τὴν προκειμένην τοῦ Πορφυρίου Ἐπι-

q) De ægrotatione Plotini, Porphyrius c. 2. Morbo ſacro laboraſſe ſcribit neſcio quo auctore Suidas in Πλωτῖνος. Fugit autem Firmicum ratio, quod fato tribuit & aſtris, quæ non poteſt negare ex aliis cauſis accidere homini poſſe. Et Ptolemæus ipſe Aſtrologorum princeps fatetur genituræ ſpeciali ſingulorum hominum prævalere mala epidemica, (τὰ διὰ καθολικωτέρας περιστάσεις τοῖς ἀνθρώποις συμβαίνοντα κατὰ μεγάλας καὶ δυσφυλάκτους τοῦ περιέχοντος τροπὰς ἐκ πυρώσεων ἢ λοιμῶν, ἢ κατακλυσμῶν lib. 1. Tetrabibl. c. 3) quale tunc fuit peſtilentiæ quæ Plotinum corrupit.

Ἐπιστολὴν, ὁ θεσπέσιος ἐστι Ἰάμβλιχος. *Horum Commentariorum*, inquit præstantissimus Galeus, *quæ in Plotinum scripsit Proclus, præter Anonymum hunc qui meminerit, vix reperio. Nisi forte ea intelligat Damascius quodam loco περὶ ἀρχῶν. Nam Ficinus aliique post eum*, (ut Lilius Gyraldus dialogo 2. de Hist. Poëtar. Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 286. & Bullialdus ad Theonem p. 224.) *Anonymum sequuntur*. Fallitur tamen Colomesius, qui in notis ad Gyraldum p. 77: pro Plotino Platonem legere jubet, siquidem non Plotinum tantum sed Plotini etiam Enneades diserte Anonymus memorat. *Utinam* vero, inquit Ficinus, *in mysteriis Plotini interpretandis adminiculum Porphyrii aut Eustochii aut Procli qui Protini libros disposuerunt atque exposuerunt, nobis adesset.* Nam Porphyrius quoque non modo digessit libros Plotini in Enneades, & ita ut hodie extant emendavit Plotino rogante, (vide vitam ejus c. 7.) sed etiam ipse cap. ultimo vitæ innuit se argumenta & capitum consignationes obscurisque locis commentaria illustrandi caussa addidisse in gratiam amicorum. Meminit & cap. 20. Amelium Plotini præceptoris sui monumenta ex ejus autographis exscripta habuisse, & cum Longino communicasse.

VII. Cum Plotinus Ennead. VI. lib. 1. doctrinam Aristotelis de prædicamentis examini suo subjecisset, hæc enim est Simplicio in Categor. p. 4. b. memorata Πλωτίνου περὶ τὰς κατηγορίας ἀντιλογία, dubitationibus ejus & objectionibus occurrit *Dexippus* libris tribus quæstionum in prædicamenta Aristotelis, libro maxime secundo & (cujus major pars videntur intercidisse) tertio. Constat ex eodem Simplicio p. 1. Dexippum hunc * Jamblichi fuisse discipulum, adeoque juniorem Dexippo Herennio, Atheniensi, cujus χρονικὴν ἱστορίαν continuavit teste Photio cod. 77. Eunapius, qui eum in Porphyrii vita testatur vixisse temporibus Galieni, Flavii, Claudii, Taciti, Aureliani & Probi. Idem docet Suidas: neque exscribere placet quæ de isthoc Dexippo Historico erudite Vossius in Hist. Græcis & Meursius in Bibl. Attica, atque H. Valesius ad Evagrii librum quintum extremum, & ad excerpta è Dexippo quæ de legationibus inter historiæ Byzantinæ scriptores extant. Recte autem Jonsius p. 299. reprehendit Vossium, quod Tzetzam secutus, Dexippum qui in Categorias scripsit, cum eo qui Scythica & Chronicorum libros

V 2

* Verba Simplicii sunt: Καὶ Δέξιππος δὲ ὁ Ἰαμβλίχου, καὶ αὐτὸς μὲν τὸ τοῦ Ἀριστοτέλους βιβλίον συντόμως ἐξηγήσατο, προηγουμένως δὲ τὰς Πλωτίνου ἀπορίας ὡς ἐν διαλόγῳ προτεινομένας αὐτῷ διαλύειν προτίθεται. Tzetzes Chil. IX. v. 498. Δέξιππος φιλόσοφος μύστης ὢν Ἰαμβλίχου.

bros, eundem putat, à quo certe non minus quàm à Dexippo CooMedico, discipulo Hippocratis oportet distingui. Neque Francisco Patricio assentior, qui verba Simplicii ita intellexit, ut Dexippum Philosophum Jamblichi filium esse putaret, discuss. Peripatet. p. 140. Dexippi libri tres quæstionum in Categorias, dialogi more conscripti sunt, quærente *Seleuco* discipulo, & Dexippo Magistro respondente. Prodierunt latine tantum hactenus, *Joanne Bernardo Feliciano* interprete, Venet. apud Hieron. Scotum 1546. 1566. fol. ad calcem Porphyrii in Prædicamenta, & Parisiis apud Vascosanum 1549. 8. Græce illos ex Italiæ vel Galliæ ubi delitescunt Bibliothecis nemo adhuc protulit.

VIII. Indiculus Scriptorum in Dexippi libris tribus ad Categorias allegatorum.

Alexander in Categorias lib. I. c. 2. Peripateticus II. 12.
Andronicus I. 17.
Archytas I. 6. Pythagoricus. III. 1.
Aristoteles undecimo Metaphys. II. 3. 12.
Boëthus I. 17. Peripateticus II. 12.
Hesiodus I. præf. & III. præf.
Homerus I. præf.
Jamblichus in Categorias I. Præf.
Pindarus III. præf.
Plotinus Platonicus Philosophus I. Præf. & lib. secundo singulis capitibus, & III. 1. 2. 4. 5. 7.
Porphyrius in Categorias I. Præf. & c. 2.
Pythagorici 1. 6. 7. III. 1. (Veteres I. 19. 21. II. 21.)
Sosigenes Peripateticus I. 3.
Stoici, I. 19. 21. 24. 35. II. 22.

Scripsit etiam adversus Plotini dogmata de Animæ Προϋπάρξει & transmigratione Anonymus quidam Græcus, qui in Cæsarea Bibl. superest MS, ut dixi supra ad Plotini vitam c. 24. nota, r.

IX. Editiones Plotini Operum.

GræcoLatina unica hactenus prodiit cum versione & argumentis atque Analysi *Marsilii Ficini.* Basil. 1580 fol. ad Perneam Lecythum, hoc est ex officina Petri Pernæ, qui codicem Græcum utendum accepit à Joh. Sambuco. Is Codex hodie extat in Bibl. Cæsarea, teste Lambecio VII. p. 21. ubi memorat in eodem MS. duas insuper extare dissertationes extraordinarias Porphyrio non memoratas, * nec tamen Plotino indignas. Una inscribitur: Πλωτίνου περὶ τοῦ πῶς ὁρᾷ ἡ οὐρανία διάθεσις εἰς τὸν περίγειον κόσμον. Incipit: ἐπειδὴ πεπίστευται ὡς διὰ τῶν ἄστρων πολλὰ πλεῖται. Altera: Πλωτίνου περὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς τῶν πάντων, ἤτοι περὶ τοῦ ἑνός. Incipit: Ἐπειδήπερ δεῖ εἶναι τὸ ἐπέκεινα τοῦ νοός &c. adde p. 56. seq. ubi Lambecius meminit alterius Codicis operum Plotinianorum mutili in eadem Bibliotheca obvii, quem Perna non vidit. Nonnullis exemplis Basileensis editionis novus titulus præfixus præfert Annum 1615. impensis Ludovici Regis.

Latine ex versione Ficini, qui post Platonem etiam Plotinum in Cosmi Medicis gratiam transtulit una cum ejus commentariis sive argumentis lucem viderunt Plotini Enneades, Saligniaci Anno 1540. fol. apud Jo. Soterem, & Basil. apud Petrum Pernam 1559. fol. Argumenta sive Commentarii Ficini extant etiam in Tomo secundo operum Marsilii, plus simplici vice excusorum.

X. INDICULUS Scriptorum & Virorum Illustrium à Plotino memoratorum, concinnatus à me

Ad paginas editionis GræcoLatinæ.

* Etiam quæ ex libro secundo Plotini περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς profert Eusebius XV. 10. præparat. in Plotini novenariis editis non exstant, ut jam supra monui.

491. Ἐν Φαίδρῳ. 298. Φαίδωνι. 491. Φιλήβῳ. 298. 376. 717. συμποσίῳ. 293. 295. Τιμαίῳ. 142. 203. 285. 376. 469. Respicitur & Timæus Platonis 77. 285. 286. 326. 330. 337. 356. 361. 376. 491. 562.

Poëtæ verba. 7. 438. 483. 527.

Τοῖς σοφοῖς τῶν προφητῶν αἰνίττεται. 770. ὑπὸ Θεοῦ κατασχεθεὶς, φοιβόληπτος ἢ ὑπό τινος Μούσης. 552. θεία φήμη καὶ φύσει ἀπομαντευόμενοι, 419.

Pythagoras 468. 491.

Pythagorici 491. 525. 674. Ex aureis carminibus locus 465.

Contra Stoicos τὶ genus entis ponentes, & sub eo quatuor classes rerum statuentes, 588. seq.

Theologi 292. 298.

Timæus, 100.

XI. Plotini præceptor à Porphyrio in vita ipsius, Ammiano Marcellino XXII. 16. & aliis dicitur AMMONIUS, Alexandrinus cognomento *Saccas*, *a*) (Σακκᾶς) quod prius fuisset *saccarius* (σακκοφόρος) ut notat Suidas in Πλωτῖνος, sive saccis frumenta transportando, antea victum quæsivisset, donec eis relictis ad Philosophiam accessit, ut scribit Theodoritus VI. Therapevt. p. 96. Ad hunc plura referre solent viri docti, quæ ad alios Ammonios pertinere mihi persuadeo. Ex Porphyrio quidem & Longino, qui res ejus ignorare non potuerunt, hactenus de Ammonio isto Plotini Magistro nobis constat, quod Christianis natus parentibus, simulac adolevit, ad Ethnicos accessit, *b*) constanterque apud eos mansit. Deinde quod alios Philosophos longe cum vinceret ingenio ac doctrina, Platonicam *c*) Philosophiam docuit Alexandriæ, multosque habuit discipulos, in his *Origenem* utrumque, Adamantium nempe illum qui ex Ethnicis natus, *d*) Christianæ deinde Ecclesiæ tantum nomen evasit,

a) Vales. ad Ammian p. 344. Burmann. ad Petron. p. 234. Jac. Gothofredus ad Cod. Theodos. XIV. 22. de saccariis portus Romæ T. V. p. 261. Kusterus ad Suidam in Ἀμμώνιος. Aliud nomen Σάκκας pro Barbaro, Thrace vel Scytha usurpatum, quod cum Sacca male confundit Colomesius, quem si placet vide p. 163. ad Gyraldi dialogos de poëtis.

b) Porphyrius apud Euseb VI. 19. Hist. Ἀμμώνιος μὲν γὰρ χριστιανὸς ἐν χριστιανοῖς ἀνατραφεὶς τοῖς γονεῦσιν, ὅτε τοῦ φρονεῖν καὶ τῆς φιλοσοφίας ἥψατο, εὐθὺς πρὸς τὴν κατὰ νόμους πολιτείαν μετεβάλετο. Suid. in Ἀμμώνιος.

c) Longinus apud Porphyr. vita Plotini c. 20. sect. 4.

d) Porphyr. apud Euseb. loco laudato.

evasit, tum juniorem alterum *e)* qui nihil quicquam scripsit præter librum quo exposuit Magistri sui sententiam de Dæmonibus, & aliud scriptum ad Imperatorem Galienum. Præterea *Longinum*, * *Herennium*, *Olympium* Alexandrinum *f) Antonium*, atque inprimis *Plotinum* qui ei adhæsit ab Anno ætatis suæ duodetrigesimo inchoato usque ad finem duodequadragesimi hoc est annum CHRISTI 241, Gordiani Imp. 6. *g)* morte tunc fortassis extincto & plusquam ** octogenario. Nihil porro scripsit Ammonius iste, *h)* sed satis ipsi fuit Auditores suos viva voce instituere, inter quos ipsos etiam initio convenerat dogmata ab Ammonio accepta habere ἐν ἀποῤῥήτοις, & cum familiaribus quidem communicare, neutiquam vero in vulgus edere: *i)* at Herennius primus promisso non stetit, inde Origenes librum vulgavit de Dæmonibus, ac denique Plotinus plurima scriptis exposuit. Igitur quod S. Gregorius Nyssenus de anima T. 2. p. 91. & 109. sive potius Nemesius *k)* libro de homine cap. 2. p. 41. & 94. edit. Oxon. Ammonii placita de animæ natura & conjunctione profert, non ex scripto ipsius sed ex ejus discipulorum aliquo hausisse existimandus est, neque scriptum ullum Ammonii laudat, Plotini tamen Magistrum utroque loco appellat, non etiam Numenii, ut Johannes Cono *l)* Nysseni interpres male accepit

e) Vita Plotini c. 3. hunc enim Origenem ab altero distinguendum esse argumentis clarissimis evicerunt Valesius ad Euseb. p. 120 Huetius in Origenianis lib. 1. c. 1. sect. 7. Pearson Vindic. Ignatii II. pag. 10. Tillemontius Memor. Hist. Eccles. T. 3 parte 2. p. 86.

* Longinus ipse loco laudato.

f) De Olympio vide Vitam Plotini c. 10. de Antonio Proclum p. 187. lib. 3. ad Timæum Platonis.

g) Vita Plotini c. 3.

** Jonsius III. 13. p. 282.

h) Longinus loco laudato, ubi Ammonium primum memorat inter Platonicos Philosophos suæ ætatis, qui nihil scripserunt.

i) Vita Plotini c 3

k) Multi jam notarunt libellum de anima inter Greg. Nysseni Opera T. 2. Græce & Lat. editum nihil aliud esse quam caput secundum & tertium è libro Nemesii Emeseni de homine. Et jam pridem totum illum Nemesii librum plus simplici vice editum & latine versum à Johanne Conone Norimontano constat sub falso titulo librorum octo Greg. Nysseni Philosophiæ de homine.

l) Ante Cononem Gotfridus Viterbiensis in Chron. *Contra omnes animam corpus esse dicentes sufficiant quæ ab Hammonio Magistro Plotini & Mummii* (recte Jonsius p. 265 legit Numenii, sed locus unde hæc hauserat Viterbiensis, eum fugit) *Pythagorici dicta sunt.*

cepit verba: τὰ περὶ Ἀμμωνίου τοῦ διδασκάλου Πλωτίνου, καὶ Νουμηνίου τοῦ Πυθαγορικοῦ εἰρημένα. Rectius enim Nemesii interpres: *quæ ab Ammonio doctore Plotini & Numenio Pythagoreo disputata sunt*, Numenius enim Ammonio ipso fuit antiquior, & ad Antoninorum tempora à Jonsio III. 10. non absurde refertur. Quod autem Hierocles lib. de providentia (apud Photium Cod. CCXIV. p. 283. & Cod. CCLI. p. 570.) Ammonii hujus, quem Θεοδίδακτον appellat, sapientia ait primum Philosophorum illustrium, Platonis maxime & Aristotelis sententias, quæ inter se diffidere hactenus videbantur, purgatas & in concordiam revocatas fuisse, hoc etiam ex ejus disciplina tenuit Plotinus, licet unum alterumve Aristotelis dogma impugnat, nam ut de illo Porphyrius in ejus vita c. 14. in ejus scriptis notat, observes Stoicorum, Peripatericorumque dogmata, præsertim vero frequentes ex Metaphysicis Aristotelis sententias. Et Porphyrius Plotini discipulus inter alia septem libros teste Suida scripserat, quibus probavit unam sectam esse Platonis atque Aristotelis. Apud eundem Photium p. 285. Hierocles hunc Ammonium Alexandrinum vocat, laudatque γνωρίμους ejus ἐπιφανεστάτους Plotinum & Origenem, ne putes eum loqui de Ammonio antiquiore, Plutarchi Magistro, quem inter Eclecticos Philosophos à doctissimo Vossio c. 21. de sectis Philosophor. §. 6. poni, nostrô omissô, miror.

Ex his quæ de Ammonio Sacca dicta jam à me sunt, non obscure apparere puto, illum diversum esse ab Ammonio Christiano Sæculi III. Scriptore, & ab Ammonio Peripatetico, de quo Philostratus: tum ab Ammonio Hermeæ F. & ab aliis hujus nominis, quos deinceps ordine temporis servato strictim recensebo, cum prius de Ammonio Hermeæ, licet multo juniore dixero, quoniam scripta ejus quædam ad nos pervenerunt.

XII. AMMONIUS Hermeæ F. & Syriani propinquus Alexandriæ docuit, ipse antea Athenis una cum Heliodoro fratre suo discipulus *Procli*, *a*) defuncti A. C. 484. præceptor vero *Simplicii*, *Asclepii* Tralliani, *Johannis* Philoponi Grammatici Alexandrini & *Dama-*

a) Ammonius ipse in limine commentarii ad librum περὶ ἑρμηνείας· ἀπομνημονεύσαντες τῶν ἐξηγήσεων τοῦ θείου ἡμῶν διδασκάλου Πρόκλου, τοῦ Πλατωνικοῦ διαδόχου.

Damascii b) qui eum non parum cæteris suæ ætatis Philosophis præstitisse scripsit, ac præcipue Mathematicarum disciplinarum peritia enituisse, cujus rei passim vestigia in ejus quæ supersunt commentariis *c)* occurrunt. Qualem oporteat esse eum qui Aristotelis libros interpretari velit, ipse describit his verbis Commentario in Categorias p. 5. Ὁ δὲ τούτων ἐξηγούμενος ὀφείλει μήτε κατ᾽ εὔνοιαν ἐπιχειρεῖν τὰ κακῶς λεγόμενα συνιστᾶν, καὶ ὡς ἀπὸ τρίποδος ταῦτα δέχεσθαι, μήτε τὰ καλὰ κακοτρόπως δέχεσθαι κατ᾽ ἀπέχθειαν, ἀλλὰ κριτὴς ἀπαθὴς τῶν λεγομένων ὑπάρχειν, καὶ πρῶτα μὲν τὴν διάνοιαν τοῦ ἀρχαίου σαφηνίζειν καὶ ἑρμηνεύειν τὰ αὐτῷ δοκοῦντα, ἔπειτα τὴν παρ᾽ ἑαυτῷ ἐπιφέρειν κρίσιν. *Qui explicare Aristotelis libros velit, eum decet neque benevolentia adductum dare operam ut falsas sententias defendat, neque eas perinde accipere ac si ab Apollinis tripode manarent: neque ut quæ vere ac recte dicta sunt pro perversis per odium capiat, sed incorruptum esse eorum quæ dicuntur judicem, ac primum quidem auctoris debet explicare sententiam, & quæ illi probantur interpretari, deinde de eisdem ferre judicium.* Non contemnendum monitum, omnibus qui veteres scriptores interpretantur diligenter observandum. Neque vero Aristoteli adeo ἀπρὶξ Ammonius iste adhæsit, ut non Platonem in plurimis etiam probaverit (exemplo antiquioris Ammonii Saccæ & ex ejus Schola profectorum Philosophorum, Plotini, Porphyrii, Jamblichi & ipsius Procli) atque dogmata utriusque inter se conciliare *d)* fuerit conatus, unde ὁ τῶν Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους δογμάτων ἐξηγητὴς ὁ τὰς Ἀθήνας μὲν καταλιπὼν, ἥκων δὲ παρὰ τοῦ Πρόκλου, dicitur Zachariæ Scholastico sub init. dialogi quo Ammonii hujus, Ethnici videlicet Philosophi placitum de æternitate mundi oppugnat. Nihil tamen ex ejus scriptis quibus Platonem ex instituto illustravit, pervenit ad nos, & ex illis quoque quæ Aristotelicis operibus illustrandis impendit, plurima perierunt, ut quæ in πραγματείαν Stagiritæ de Ethicis virtutibus, memorat idem Zacharias p. 107. Quæ autem ipsius monumenta in lucem edita exstant (ne de his quæ ex ore ejus excerpta in variis Johannis Philoponi editis

b) Photius Cod. CLXXXI. p. 213. de Damascio: Τῆς δὲ φιλοσόφου θεωρίας ὅ τε Ζηνόδοτος αὐτῷ καθηγεμὼν Ἀθήνησι καὶ αὐτὸς ἐγεγόνει (διάδοχος δὲ καὶ οὗτος Πρόκλου, τὰ δεύτερα Μαρίνου φέρων) Καὶ Ἀμμώνιος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁ Ἑρμείου, ὃν οὐ μικρῷ μέτρῳ τῶν καθ᾽ ἑαυτὸν ἐπὶ φιλοσοφίᾳ φησὶ διαφέρειν, καὶ μάλιστα τοῖς μαθήμασι.

c) Vide loca in indice scriptorum infra allegata, vocabulo *Geometra*.

d) Confer Zachariam Scholasticum p. 208. edit. Casp. Barthii.

tis & Asclepii Tralliani ad sex libros Metaphysicorum ineditis Commentariis leguntur, in præsenti dicam) hæc sunt:

XIII. Ammonii, Hermeæ F. scripta edita.

1. Commentarius *in Isagogen Porphyrii de quinque prædicabilibus.* Græce editus ab Aldo, separatim, Venet. 1500. fol. minore & à Jo. Bernardo Feliciano, qui Aloisio Cornelio, Magno Cypri Commendatario inscripsit. Venet. 1545. 8. Præter ἔκδοσιν hanc, utramque Græcam versiones Latinas possideo tres, unam *Joh. Baptistæ Rasarii*, Medici Novariensis, qui omnia Ammonii transtulit, Venet 1569. fol. apud Vincentium Valgusium. Prodierat etiam antea A. 1558. Nam Labbeo memoratas editiones A. 1547. & 1555. non vidi.

Alteram *Petri Rosetini* Medici Physici, qui itidem omnia Ammonii est interpretatus, Venet. apud hæredem Hieron. Scoti, 1581. fol. Labbeus etiam editionem Anni 1559. commemorat.

Tertiam *Anonymi* separatim editam Paris. apud Joh. Roingy, 1542 fol. hoc titulo: *Porphyrii Phœnicis de quinque vocibus Institutio, Boëthio interprete, una cum Ammonii Hermæi in eandem commentario. Additæ sunt ex Boëthio quorundam locorum enodationes, quibus accesserunt luculenta viri cujusdam ut docti ita acuti Philosophi scholia* &c. Labbeus præterea meminit editionis Venetæ A. 1539. & versionis elucubratæ ab amicis Nicolai Martimbosii, Paris. 1542. 4.

2. *In Categorias Aristotelis ὑπόμνημα* sive commentarius, cui *Vita Aristotelis* e) præfigitur, quam *Ammonio Saccæ* quidam præter rem tribuunt, at MSti Codices nonnulli, ut Vindobonensis, rectius referunt ad *Johannem Philoponum.* f) In eodem præstan-

e) Hæc vita Græce & Latine cum veteri translatione & *Petri Joh. Nunnesii* erudito commentario prodiit Lugd Bat. 1631. 8. & Helmstadii 1666 4. una cum ejusdem Nunnesii institutione Peripateticæ Philosophiæ, & oratione de caussis obscuritatis Aristotelis, earumque remediis.

f) De hoc Johanne Philopono Ammonii discipulo ejusque scriptis infra disserendi locus erit libro V. In præsenti sufficiat notasse graviter errare Pandectarum Brandenburgicarum scriptorem, qui p. 153. Ammonium cum Johanne Philopono eundem facit.

ſtantiſſimo Vindobonenſi Codice ab Ammonii ἀποσημειώσεσι probe diſtinguntur Philoponi ejusdem ἴδιαι ἐπιστάσεις, quæ in editis confuſa omnia exhibentur ſub uno Ammonii nomine, additurque κατηγοριῶν σύνοψις adhuc inedita, *Photio* auctore. Titulus ibi eſt: Ἰωάννε Γραμματικε̃ Ἀλεξανδρέως τε̃ Φιλοπόνε ἐκ τ̃ συνεσιῶν Ἀμμωνίε τε̃ Ἑρμείε σχολικαὶ ἀποσημειώσεις εἰς τὰς Ἀριστοτέλες δέκα κατηγορίας. Vide Neſſelium parte IV. p. 7. ſeq. Erudita quoque ſunt & jucunda lectu, quæ commentariis hiſce præfiguntur de variis hæreſibus philoſophorum, de diverſis generibus ſcriptorum Ariſtotelis, ordine ea legendi, de cauſis obſcuritatis ejus & qualem auditorem, qualem interpretem poſcat, denique unde factum ſit ut jampridem plura ſcripta ad eum relata tanquam auctorem ſint quæ non ſunt ipſius, & quomodo genuina à ſpuriis oporteat dignoſcere. Operæ pretium quoque eſt videre quomodo immortales eſſe animos & per providentiam divinam omnia regi probat f. 60. ſq. (edit. Gr. in 8. p. 113. b.) Græce edidit Aldus & Alberto Pio Carporum principi inſcripſit Venet. 1503. fol. una cum Commentario Ammonii, Magentinique Metropolitæ Mytilenæi in librum Ariſtotelis de interpretatione, & Mich. Pſelli paraphraſi ejusdem libri. Poſt editionem hanc quam habeo manu Henrici Stephani paſſim notatam, Ammonii commentarius vulgatus à Feliciano Græce eſt ſeparatim, perinde ut ejus commentarius in Porphyrii Iſagogen, Venet. 1545. 8. Præter Latinam verſionem *Raſarii* & alteram *Roſetini*, teneo & tertiam *Bartholomæi Sylvanii* Salonenſis, recognitam à *Gaſtono Sala.* Pariſ. 1542. fol. apud Simonem Colinæum. Hac omiſſâ alias duas verſionis hujus editiones Labbeus memorat, Venet. 1541. fol. & Pariſ. 1554. fol.

3. *In librum Ariſtotelis* περὶ ἑρμηνείας, ſive *de interpretatione*, Commentarius in quinque Τμήματα g) diviſus, in quorum ſecundo inter

g) Itaque p. 98 pro verbis: ἐν τῷ συμπεράσματι τε̃ πρώτε σχήματος τε̃δε τε̃ βιβλίε pro σχήματος legendum τμήματος. Cæterum τμῆμα quintum à Porphyrio non fuiſſe illuſtratum, & poſt Ariſtotelem ab alio additum ſibi videri ſcribit p. 108. τὰ γὰρ ἐφεξῆς ὑποπτεύω ἤτοι μὴ εἶναι γνήσια τε̃ Ἀριστοτέλες, ἀλλὰ προστεθεῖσθαι ὑπό τινος τ̃ μετ' αὐτὸν, ---- διὸ καὶ τὸν φιλόσοφον Πορφύριον ὑπολαμβάνω παραιτήσασθαι τὴν ἐξήγησιν τε̃δε τε̃ θεωρήματος.

ter alia p. 57. seqq. editionis Aldinæ occurrit luculenta disputatio de providentia & προγνώσει DEI atque libero hominis arbitrio, quâ fatum impugnatur. Hanc latine vertit & in sententiis Philosophorum de fato edidit magnus Grotius, Paris. 1648. 4. & Amstelod. anno eodem, forma minore, & inter opera Theologica, Tomo tertio, ibid. 1679. fol. Subjicitur etiam Græce & Latine editioni Londinensi libelli Alexandri Aphrodisei de fato, 1688. 8. vulgati. Commentarius Ammonii integer prodiit Græce una cum commentario in Categorias, Venet. apud Aldum 1503. fol. & separatim, Feliciano edente, Venet. 1545. 8. Latine vertit præter Rasarium, Rosetinumque, Bartholomæus Sylvanius ibid. 1549. 8. nam duas Labbeo memoratas editiones Venet. 1543. & Paris. 1544. non vidi.

XIV. INDEX SCRIPTORUM In Ammonii Hermeæ F. Commentariis memoratorum, concinnatus à me ad paginas

Vitæ Aristotelis, edit. Græcolatinæ Helmst. 1667. 4.
In Porphyrii Isagogen, edit. Græcæ Venet. 1545. 8.
In Categor. edit Græcæ Aldi fol. 1503.
In librum de Interpretat. id cui numeris paginarum destitutæ, adscribi illos oportuit.

[Accentibus destituti veteres Græci libri. *de interpret.* p. 10. 43. 50. 52. Accentu differentia vocabula. *in Categor.* p. 9.

ὁ Ἀκραγαντῖνος σοφὸς (Empedocles) ἐπιρραπίζων τὸν περὶ θεῶν ὡς ἀνθρωποειδῶν ὄντων παρὰ τοῖς ποιηταῖς λεγομένους μύθους. *de interpret.* p. 107. ejus versus ibid. (adde Tzetz Chil. 13. hist. 464.)

[Apud Ægyptios luna generis masculini. *de interpret.* p. 15.

Alexander *in Categor.* p. 6. ὁ ἀπὸ τῆς Ἀφροδισιάδος ἐξηγητής. *de interpret.* p. 6. 7. 12. 17. 25. 29. 44. 67. 87. 104 114.

Ammonius ipse ὡς ἐν τοῖς προοιμίοις ῥηθήσεται τῶν Ἀναλυτικῶν, *de interpret.* p. 4. ὡς δέδεικται ἐν τῇ ἀποδεικτικῇ. *ad Isagog.* p. 57. ὥσπερ ἐν τῇ εἰσ-

Liber

Liber περὶ ἑρμηνείας, non satis elaboratus, ὑπομνηματικώτερον b) βιβλίον, *de interpretat.* p. 92.

ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν Ἀριστοτέλους ἑταίρων (Eudemus, Phanias, Theophrastus, *in Categor.* p. 5.) κατὰ ζῆλον τοῦ διδασκάλου ἔγραψαν κατηγορίας, καὶ περὶ ἑρμηνείας, καὶ ἀναλυτικά, *ad Isagog.* p. 20.

Liber κατηγορίαι, περὶ τῶν γενῶν τῶν μόνως κατηγορουμένων, *in Categor.* p 8. scopus & usus libri p. 7.

In Ptolemæi Philadelphi Bibliotheca reperti XL. libri Ἀναλυτικῶν *in Categor.* p. 6. & duo κατηγοριῶν, *ibid.* in omnibus fere iidem, *id.* p. 8.

Aristotelis Ὁμήρου προβλήματα, *Vita Aristot.* p. 4.

Physicæ Acroaseos libros quatuor postremos doctrinæ de motu impendit Aristoteles, *in Categor.* p. 89.

Aristotelis περὶ τῆς ποιητικῆς, *in Categor.* p. 4. περὶ ποιητικῶν καὶ πρὸς ποιητάς, *Vita Aristot.* p. 4.

Πολιτεῖαι σνέ. *id.* p. 7.

Aristotelis scripta undique diligenter & curiose conquirens largeque remunerans Ptolemæus Philadelphus Rex fecit ut sub illius nomine multa falso sint obtrusa, *in Categor.* p. 5.

Aristotelis domus, domus Ἀναγνώστου dicta à Platone. *Vita Aristot.* p. 4.

Ἀριστοτελεία ἑορτὴ celebrata à Stagiritis, *id.* p. 6.

Οἱ Ἀριστοτελικοί, *ad Isagog.* p. 32. b.

Alii Aristoteles, quorum συγγράμματα ad Stagiritam male relata, *in Categor.* p. 5.

Arius Patrensis, infra in Dusarius.

[Atticus mos εἰς δῆμον πλείονα ἅμα ψηφίσματα εἰσφέρειν, *de interpretat.* pag. 21.

Βόηθος καὶ Σιδώνιος (leg. ὁ Σιδώνιος) *in Categor.* p. 4. Andronici Rhodii discipulus, id. p. 5.

Callimachi Epigramma in Cleombrotum, qui lecto Phædonis Platone se interemit, *ad Isagog.* p. 6. Vide & infra, Cyrenæus.

[Cnemone & Timone μισανθρωπότεροι, *de interpret.* p. 50.

Cynici, *in Categor.* p. 3.

Ὁ Κυρηναῖος (Callimachus) *de interpret.* p. 16.

Cyrenaici ab Aristippo *in Categor.* p. 3.

Οἱ Κωμῳδοποιοί. *de interpret.* p. 11. [ὁ

b) Ammonius in Categor. p. 4. ὑπομνηματικὰ ἐκεῖνα καλοῦσιν, ὅσα πρὸς οἰκείαν ἀπεσημήναντο ὑπόμνησιν.

Νικο-

ὡς

* Miror Pyrrhonis discipulum ab Ammonio ibidem dici Heraclitum, qui eum longe ætate antecessit.

ὡς ὁ Τιμαῖος ἡμᾶς ἐδίδαξε, *de interpret.* p. 58. ὡς ἐν Τιμαίῳ παρειλήφαμεν. p. 59.

Xenocrates Platonis post Speusippum successor, *vita Aristot.* p. 6. ejus discipuli Ἀκαδημαϊκοί, *in Categor.* p. 3. περιπατητικοὶ ἐξ Ἀκαδημίας. *ad Isagog.* p. 32. b.

ἐξηγητῶν οἱ ἀκριβέστεροι, *de interpret.* p. 72. τινὲς τῶν ἐξηγησαμένων, p. 76. οἱ πλεῖστοι ἐξηγητῶν τοῦ Ἀριστοτέλους, p. 93.

οἱ διὰ μυθολογίας παραδόντες ἡμῖν τὰς Θεολογίας. *de interpret.* p. 16.

Versus Poëtæ, ἄλλη γὰρ ἄλλων γλῶσσα, *de interpret.* p. 8. ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ, *in Categor.* p. 22. πάντες γὰρ σείοντο πόδες πολυπιδάκου Ἴδης. *in Categor.* pag. 60. κείνου γὰρ τοίη κεφαλὴ τοιαί δέ τε χεῖρες, ibid.

οἱ παλαιοί. *de interpret.* p. 8. 86. 89. *in Categor.* p. 52. 54. &c. οὐδὲ ἐν ὀνείρου ἴχνει τοῦ ἐναρέτου (ἀπὸ τῆς ἀρετῆς) οἱ παλαιοὶ μέμνηνται, *in Categor.* p. 16.

οἱ ποιηταί *ad Isagog.* p. 5. a. b.

οἱ φιλόσοφοι *in Categor.* p. 34.

De Philosophorum sectis locus insignis *in Categor.* p. 3. seq. de scientiarum generibus & disciplinarum p. 4.

XV. ALII, decem amplius, AMMONII scriptis clari.

1. Ammonius Ammonii F. Grammaticus, Alexandri discipulus, Alexandrinus & in Schola Aristarchi, paullo ante Augusti Imperium, successor, teste Suida. Hic videtur qui plus simplici vice allegatur in scholiis ad Pindarum & Aristophanem.

2. Ammonius λιθοτόμος laudatus Celso VII. 26. nescio an diversus ab Ammonio Chirurgo apud Aëtium plus semel allegato, & ab Ammonio cujus apud Paulum Æginetam mentio.

3. Ammonius Λαμπρεύς sive ut rectius in Scholiis ad Hermogenem p. 407. Λαμπρεύς, è Lampris Atticæ pago, allegatur ab altero de quo mox dicam Ammonio (qui de differentiis verborum scripsit) in βωμός, Ἀμμώνιος ὁ Λαμπρεύς ἐν πρώτῳ περὶ θυσιῶν. Inscriptio integra operis fuit περὶ βωμῶν καὶ θυσιῶν, ut patet ex Harpocratione in Ἀμαζόνιον, & Athenæo XI. p. 476. Sed ab eodem Harpocratione in ἐσχάρα & in Θολὸς (ubi quartum librum allegari videas) & laudato scholiorum ad Hermogenem loco tantum altera pars tituli extat περὶ βωμῶν.

μῶν. Idem Ammonius intelligitur à Suida in ἐσχάρα, Harpocrationis vestigiis insistente. Idem quoque videtur qui scripsit περὶ τῶν Ἀθήνησιν ἑταιρίδων teste Athenæo XIII. p. 567. licet res non plane est explorata.

4. Ammonius Plutarchi præceptor, Athenis defunctus, de quo vide si placet supra hoc libro IV. c. XI. §. 1. & Jo. Rualdum in Plutarchi vita cap. 7. Hunc sæculo integro antiquiorem, male cum Ammonio Sacca confundunt Hadrianus Iunius ad Eunapium, Hendreichius in pandectis Brandenburgicis aliique.

5. Ammonius Peripateticus qui (φιλολογώτατος licet) nihil scripsit nisi quod animi causa poëmata quædam & declamationes misit in literas, teste Longino apud Porphyrium in Plotini vita c. 20. Idem est Ammonius ὁ ἀπὸ τοῦ περιπάτου, quo πολυγραμματώτερον neminem novisse se testatur Philostratus in Hippodromi vita lib. 2. Sophist. c. 27. §. 4. Sed diversus haud dubie ab Ammonio Plotini præceptore, quem Platonicis adscribit, & à Peripatetico clarissime distinguit Longinus loco laudato, ut Bælius V. C. in Lexico Historico pulchre etiam observavit, & Tillemontius T. 3. Memor. Ecclesiast. parte 2. p. 391. seq.

6. Ammonius Christianus Scriptor Monotessari Evangelici, (de quo dixi in Codice Apocrypho Novi Test. p. 378. seq.) & libri deperditi περὶ τῆς Μωϋσέως καὶ Ἰησοῦ συμφωνίας, quem memorat Eusebius VI. 19. Hist. atque *elegans opus* vocat Hieronymus de Script. Eccles. c. 55. diversus mihi videtur ab Ammonio Sacca Plotini præceptore. Nam Porphyrius apud Eusebium p. 220. diserte testatur hunc natum quidem & educatum à Christianis, simulac autem Philosophiæ limen attingere potuit, statim πρὸς τὴν κατὰ νόμους πολιτείαν hoc est ad Ethnicismum se contulisse. Huic accedit, quod non videtur credibile Plotinum per annos undecim Christiano homini tam familiariter fuisse adhæsurum, neque Christianum ei traditurum fuisse veluti arcana & ἀπόρρητα de dæmonibus dogmata, quæ Heren-

Herennius deinde & Origenes (diversus ab Adamantio) libro de dæmonibus vulgarunt. Certe qui Vitam Plotini à Porphyrio scriptam attente legerit, neutiquam assentietur Viris doctis qui Ammonium discipulis suis Plotino, Herennio, Origeni Religionis Christianæ arcana sub silentii fide communicasse i) scribunt, aut eos edocuisse, quod quicquid præclari in Græcorum Philosophis continetur, multo prius traditum sit à Prophetis, & longe pulchrius in sacris Christianorum libris contineatur. Itaque Eusebius duos Ammonios inter se confudit, & scriptoris Christiani libros Ammonio Plotini præceptori, quem nihil scripsisse Longinus testatur, præter rem tribuit. Eusebii vestigia non mirabitur lector, quod S. Hieronymus & alii magno numero sunt insecuti.

7. Ammonius Monachus Alexandrinus, qui ad Episcopatum cum trahi se videret, aurem sibi amputavit teste Socrate IV. 23. & Palladio in Historia Lausiaca p. 27.seq Huic Guil. Caveus V. C. verisimili prorsus conjectura tribuit historiam de excisione Monachorum Montis Sinai & Raithu A. C. 377. à Saracenis facta, quam ex Ægyptiaco versam Græce à Johanne quodam presbytero, cum latina versione & notis edidit Franciscus Combefisius in Actis Martyrum antiquis Parif. 1660 8.

8. AMMONIUS Grammaticus, cujus & Helladii itidem Grammatici auditorem fuisse se (Ammonium vero πιθήκȣ Simiæ sacerdotem) testatur Socrates Historiæ Ecclesiasticæ scriptor. V. 16. narratque Alexandria eos profugisse in gravi illo tumultu qui accidit A.C. 389. ob eversa Theodosii Imp. jussu Ethnicorum templa. Extat hujus, ut suspicor, Ammonii περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων, sive de distinguendis vocabulis affinem significationem habentibus liber Lexici more conscriptus ordine Alphabetico, & primum Græce editus Venet. 1497. & cum Phrynicho, Moschopulo & Thoma Magistro de Vocibus Atticis ad calcem dictionarii GræcoLatini & Latino-Græci Venet. 1524. fol. apud Aldum: etiam Parif. 1521. Basil. 1532. &c. deinde thesauro Græcæ linguæ H. Stephani subjectus A. 1572. subjunctusque itidem Scapulæ Lexico sæpius edito, & à Bonav. Vulcanio insertus thesauro utriusque linguæ, quo glossaria & veteres Grammatici de proprietate & diffe-

i) Vide supra hoc capite §. VII.

differentiis Vocabulorum utriusque linguæ continentur. Lugd. Bat. 1600. fol. Etiamnum ope MSS. vel maxime indigere hunc librum notavit Io. Pearsonus parte 2. Vindiciarum Ignatii p. 151. ubi ex Codice Regis Angliæ bina loca supplet. Similem libellum *Ptolemæi Ascalonitæ* Ammonio etiam laudati, dabo infra ubi de Lexicis Græcis disseram. *Herennii Philonis* περὶ διαφόρων σημαινομένων sive de differentiis vocabulorum per Alphabetum, in Codice 901. Regis Christianissimi extare scribit Labbeus Bibl. nova MSS. p. 103. & hoc ipsum quod Ammonio tribuitur, ad Herennium Philonem potius veluti auctorem referendum esse, Eustathii suffragio quibusdam videtur apud Leopardum IX. 19. & X. 6. emendationum. Idem audacter tanquam rem certam affirmat Menagius ad Laertii Anaximenem p. 72. Sed pleraque omnia Ptolemæi Ascalonitæ etiam, in isto Ammonii libello iisdem verbis leguntur, & verisimile est plures Grammaticos in hoc genere elaborasse, quanquam adhucdum jejuna & tenuis admodum collectio ista esse videtur Gisberto Voëtio in Bibliotheca studiosi Theologiæ p. 373. adeoque perfectius quiddam in hoc genere ab aliquo viro docto exspectandum. Ammonii observationem de differentia inter Κύριον & δεσπότην exhiberi ab Eustathio ad Odyss. Ξ. notat idem Pearsonius Commentario ad Symbolum Apostol. p. 257. sed Ammonii nomen apud Eustathium dissimulatur, qui illam forte in Herennii Philonis libro legerat. Ammonio Hermeæ F. (de quo jam dixi) adscribere aliquando libellum istum non dubitavit Jonsius p. 300. de scriptoribus Hist. Philosoph. quoniam scilicet ille Photio teste Cod. CCXLII. ἠγάπα τὴν ἐπὶ ποιητῶν ἐξήγησιν καὶ διόρθωσιν τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως καθημένην τέχνην. Sed de Ammoniano quodam Grammatico Syriani propinquo id scribit pag. 552. Photius, ex quo repetit illud etiam Suidas in Ἀμμωνιανός, neque audiendus Langbænius qui Ammonium in Suidæ Codicibus reponere jubet pag. 100. ad Longinum : videtur enim Ammonius Hermeæ ab Ammoniano illo diversus esse. Ammonii libello περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων in Codice 24. Regis Galliæ jungi testatur Labbeus ejusdem περὶ ἀκυρολογίας. Ammonius iste in voce σταφυλὴ Heraclidem in testimonium citans, vocat ἡμέτερον,

τερον. Sed age aliorum etiam scriptorum Catalogum in hoc Ammonii libello allegatorum, cum doctissimi Viri, qui eum concinnavit, Bonav. Vulcanii & nostris emendationibus quibusdam subjungamus.

INDEX AUTORUM QUI AB AMMONIO CITANTUR, ET INTERDUM REPREHENDUNTUR.

Insertæ sunt variorum locorum Emendationes.

Æschylus ἐν Αμυμώνῃ. Voce γῆμαι. & voce θεωρός.
Æschines ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου. Voce κέλης. & voce κιθαριστής. Voce μάγος.
Alexion ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν Διδύμου συμμίκτων. Voce γέρων.
Alcman. Voce ἵπες.
Ammonius ὁ λαμπρεύς, ἐν πρώτῳ περὶ θυσιῶν. Voce βωμός.
Anacreon. Voce γῆμαι. & voce διαβόητος.
Antiphanes, ἐν ἀφροδίτης γοναῖς. Voce λυχνίον.
Antiphon, ἐν τοῖς Φοινικοῖς. * Voce ἐνθύμημα.
Idem ἐν τῇ τέχνῃ. Voce σημεῖον.
Apollodorus ἐν ἐφήβοις. Voce χιστός.
Apollonides ὁ νικαεύς, ἐν ὑπομνήματι περὶ παραπρεσβείας Δημοσθένους. Voce ὄφλειν.
Idem ἐν τῷ τρίτῳ περὶ κατεψευσμένων. Voce κατάνικησις.
Archilochus, voce αἶνος. & voce ῥοδῆ.
Aristocles ὁ ῥόδιος, ἐν τῷ περὶ ποιητικῆς. Voce ἐπικήδειος.
Aristonicus ἐν ὑπομνήματι. Voce ὀλίγον.
Ariston, περὶ ἀνθρώπου γενέσεως καὶ αὐξήσεως ἄχρι γήρως. Voce γέρων.
Aristophanes βαβυλωνίοις. Voce χόλικες.
Idem, voce ἀλοᾶν. & ἀρρωστῶν.
Idem, κέρασι. Voce, διέφθαρται.
Idem, νεφέλαις, voce ἐδίδαξε. & voce καταχύσματα. & voce κυπτάζειν.

Idem

* Lege Φοινικοῖς.

Euphe-

* Leg. πόλεων.

* Id est, ex Aristarchi Schola Grammaticus.

Thu-

** Lege *Dinarchus.*
* Lege *Mnaseas.*

Thucydides, voce ἄγγελος, & voce συγγραφεύς, & voce πρόξενος, & voce φάκελος.

Tryphon, ἐν πέμπτῳ περὶ ἑλληνισμοῦ. Voce δίσκος. Voce χλαῖνα.

Idem, ἐν δευτέρῳ περὶ ἀττικῆς προσῳδίας. Voce ἐξανέψιοι.

Idem, voce θαλαμάς. Voce μισήτη.

Idem, voce πόνηρον reprehensus.

Idem, voce τέλειτες.

Idem, voce ψιλὴ προσωδία.

Xenophon, ἐν τῇ ἀναβάσει. Voce ἀποδρᾶναι.

Idem, ἐν οἰκονομικῷ. Voce ξυστός. Voce χλαῖνα.

Zenodotus reprehensus, voce οὐθέν.

AMMONII VARII.

9. Ammonius Poëta, qui de Gainæ Gothi tyrannide ab Arcadio Imp oppressa carmen composuit & A. C. 438. recitavit coram Theodosio juniore, & ipsi vehementer est probatus teste Socrate VI. 6. Hist. tripartita X. 6. Nicephor. XIII. 6.

10. Ammonius Ecclesiæ Alexandrinæ presbyter & Oeconomus, qui A.C. 458. subscripsit Epistolæ Episcoporum Ægypti ad Leonem Imp. pro defensione Concilii Chalcedonensis. Hic est Ammonius presbyter de quo hæc ex Mich. Glycæ Epistola 56. affert Allatius de libris Ecclesiasticis Græcorum p. 325. ἐπιβεβαιοῖ δὲ ταῦτα καὶ ὁ πρεσβύτερος Ἀμμώνιος λέγων ὅτι τοῦ Χριστοῦ κατελθόντος εἰς ᾅδην αἱ ψυχαὶ πᾶσαι αὐτὴ ἡ τοῦ Ἰούδα τῶν δεσμῶν ἀπελύθησαν. Idem esse videtur Francisco Combefisio in Bibl. Concionatoria, cujus multæ in Catenis ad N. T. (Johannem præsertim) occurrunt symbolæ, in quibus Cyrillum ac Chrysostomum videtur sublegisse. Confer etiam Rich. Simonis lib. 3. Hist. Criticæ N. T. p. 410. Anastasio Sinaitæ in Hodego p. 278. dicitur ὁ περὶ πάντα πολυπειρότατος τῶν ἐξηγητῶν Ἀμμώνιος ὁ Ἀλεξανδρεύς, & contra Julianum Halicarnasseum Eutychianæ hæreseos antesignanum scripsisse cognoscitur etiam ex p. 266. Atque p. 284. ante verba ἔστι γοῦν τὸ παρ' αὐτοῖς τοῖς τῆς συνόδου χαλκηδόνος ἐπιμεμφομένοις, in MS. Cæsareo CCCVI. teste Nesselio legitur: Ἀμμωνίου πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ πρὸς τῆς αἱρέσεως Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου. Eundem esse putat doctissimus Caveus, qui in Nicetæ Catena in Psal-

mos citatur ſub nomine Ammonii junioris, & ex cujus ἑρμηνεία τ̃ πρᾴξεων fragmentum MS. memorat Lambecius lib. V. p. 154. Commentarium hujus Ammonii, probatiſſimi Eccleſiæ Alexandrinæ ἐξηγητȣ̃, in Hexaëmeron è SS. Patrum & Cyrilli maxime ſcriptis concinnatum laudat idem Anaſtaſius præfatione Anagogicarum ſuarum in Hexaëmeron contemplationum.

Fuere & alii quidam Ammonii, ut:

Ammonius Epiſcopus ab Arianis in exilium pulſus teſte S. Athanaſio in Apologia ab Imp. Conſtantium Tom. 1. p. 705.
Ammonius Epiſcopus k) ab Heracla Patriarcha Alexandrino conſtitutus, ſed religionis deſertor, cujus mentio apud Eutychium T. 1. Annal. p. 332.
Ammonius Martyr ſub Diocletiano, memoratus Euſebio VIII. 13. Hiſt. p. 308. ut alios hujus nominis in Martyrologiis laudatos omittam. Acta paſſionis Ammonii ſpuria eſſe docet Jac. Baſnage V. C. in Epiſtola de ſyntagmate fidei S. Athanaſio tributa pag. 142.

k) Seldenus in Originibus Eccleſiæ Alexandrinæ pag. 147. hunc Ammonium eundem facit cum Ammonio Sacca Plotini præceptore, ſed merito diverſus ab illa ſententia abit Tillemontius, Memor. Hiſtor. Eccleſ. Tom. 3. part. 2. pag. 392.

CAPUT XXVII.
DE PORPHYRIO
Philoſopho.

Porphyrii ætas. 1. Scripta edita. 2. inedita. 3. deperdita. 4. Index Autorum in ſcriptis Porphyrii editis allegatorum. 5. Lucæ Hoſtenii libellus de Vita & ſcriptis Porphyrii.

I. POR-

I.

PORPHYRIUS Bataneotes Tyrius *a*) fuit, patrio nomine *Malchus* Syrorum lingua appellatus, diſcipulus Longini primum Athenis, eruditiſſimi usque quaque viri: tum triginta annos natus ab A.C. 263. Romæ auditor Philoſophi Plotini, cujus vitam ſcripſit, ſed & de ſeipſo multa ſimul in eadem retulit. Porphyrii vitam compoſuit è veteribus *Eunapius*, ad quem nonnulla annotavi: è recentibus præter *Lucam Holſtenium* libello de vita & ſcriptis Porphyrii (qui integer huic capiti ſubjunctus eſt) Sam. Basnagius V. C. T. 2. Annalium ad A. C. 278. & Tillemontius T. IV. Hiſtoriæ Imperatorum p. 107. ſeq. Natus eſt Anno 12. Alex. Severi, Imp. CHRISTI 233. Obiit Romæ ſeptuagenario ut videtur major, poſtremis annis Diocletiani Imp. Nam in vita Plotini c. 23. memorat quid ſibi duodeſeptuaginta annos nato acciderit, quomodo ſcilicet divinam lucem ſibi modo quodam ſenſum omnem & intellectum ſupergrediente perceperit affulgentem. Multa ejus loca præparationi ſuæ Evangelicæ inſeruit ſuppar illi Euſebius, qui III. 6. ita de eo ſcribit: Μάλιστα φιλοσόφων οὗτος τῶν καθ' ἡμᾶς δοκεῖ καὶ δαίμοσι καὶ οἷς φησι θεοῖς ὡμιληκέναι, ὑπέρτε τούτων πρεσβεῦσαι, καὶ πολλῷ μᾶλλον τὰ παρ' ἑαυτῶν ἀκριβέστερον διηρευνηκέναι. & V. 14. ὁ γενναῖος Ἑλλήνων φιλόσοφος, ὁ θαυμαστὸς θεολόγος, ὁ τῶν ἀπορρήτων μύστης &c. Cyrillo 1. in Julian.

a) Quoniam Porphyrius diſerte Bataneotes dicitur non modo à S. Hieronymo præf. Epiſtolæ ad Galatas, ſed etiam à S. Chryſoſtomo homil. VI. in 1. ad Corinth. p. 58. ſuſpicor patriam veram ejus fuiſſe Bataneam opidum Syriæ de quo Stephanus Byz. Tyriorum forte Coloniam, unde Porphyrius maluit Tyrium ſe appellare, ut in vita Plotini c. 7. Novi quidem viros doctos eſſe qui Bataneoten dictum putant, quod inſtar taurorum Βατανεωτῶν Pſal. XXII. 22. petulco impetu nomen CHRISTI & ſacra noſtra invaſerit. Confer ſi placet Steph. Lemonium ad Varia ſacra p. 607. Tan. Fabrum lib. 1. Epiſt. p. 216. Jonſium III 15. & Joachimum Kühnium τὸν μακαρίτην, Argentinæ ſuæ nuper decus, in pentade 1. quæſt. philolog. 5. Sic Julianus Imperator καπίταυρος dicitur Tzetzæ Chil. XIII. v. 546. Paullo coactius tamen id mihi videtur, perinde ut altera, erudita licet Sirmondi conjectura, qui Βαλανειώτην legebat, hoc eſt περίεργον & πολυπράγμονα, in Epiſtola ad Holſtenium T. 4. Opp. p. 656. It que nec Holſtenio ipſi illa ſatis ſe probavit, ut teſtatum reliquit c. 5. vitæ Porphyrii. Cui Græco nomini quod pro Syrorum Malcho ipſi impoſitum à Longino eſt, apud Latinos reſpondet *Purpureonis* appellatio, quo nomine apud Livium eſt L. Furius Purpureo XXVII. 2. &c.

Julian. pag. 19. dicitur ἐπὶ παιδείᾳ κοσμικῇ δόξαν ἔχων παρ' ἕλλησι σὺν ἀγχινοίᾳ. Quam eruditus vero disertusque fuit, tam parum sibi constans, ut Georgius Pisides de eo canit v. 1045.

Τῷ Πορφυρίῳ γλῶσσα μὲν τεθηγμένη,
Γνώμης δὲ φύσις ἀστατεῖν εἰθισμένη.

Sane in posterioribus scriptis suis multa tradidit (teste *b*) Eunapio) prioribus suis ingenii monumentis repugnantia. Licet quoque fuisset primitus Christianus, ut Socrates III. 23. pag. 200. testatur, & Augustinus X. 28. de C. D. innuit: acerbus tamen postea ac vehemens sacræ religionis nostræ evasit hostis & insectator, unde τῆς καθ' ἡμῶν ἀθυροστομίας πατὴρ eidem Cyrillo audit lib. 3. p. 87. Ex discipulis ejus celeberrimus fuit Jamblichus, de quo infra dicturus sum. De Theodoro Asinensi & aliis qui ex Porphyrii schola prodiere, vide si placet Holstenium capite VI. De Optatiano Porphyrio, quem cum nostro quidam male confuderunt, dixi in Bibliotheca Latina.

II. SCRIPTA PORPHYRII, quæ exstant.

Πυθαγόρου βίος *Pythagoræ Vita*, sed initio & extrema parte mutila, & forte fragmentum ex Porphyrii libro 1. Historiæ Philosoph. in quo de Pythagora egisse Porphyrium testatur Cyrillus IX. contra Julian. p. 300. ubi locus de Pythagoræ symbolis, qui in vita non extat, Vide & lib. III. pag. 87. Ex hac Jamblichus pleraque ad verbum in suam Pythagoræ vitam transtulit. Editionem libri Porphyrii meditatus fuerat *Joh. Woweranus*, ut testatur c. 28. Polymathiæ p. 335. MStum Codicem ad Velserum miserat Ioh. Vincentius Pinellus, teste Hœschelio p. 985. ad Photium. Primus edidit Græce, duobus ante obitum Wovverii annis *Conradus Rittershusius*, Altdorfii 1610. 8. sine versione at cum notis, in quibus accuratam diligentiam laudat Holstenius p. 77. etsi leves illæ vocantur Jonsio p. 287. de scriptoribus Hist. Philos. *Malchi* nomen in MSto

b) Eunapius p. 21. Φαίνεται δὲ ἀφικόμενος εἰς γῆρας βαθύ. Πολλὰς γοῦν τοῖς ἤδη πεπραγματευμένοις θεωρίας ἐναντίας κατέλιπεν, περὶ ὧν οὐκ ἔστιν ἕτερόν τι δοξάζειν, ἢ ὅτι προϊὼν ἕτερα ἐδόξαζεν.

MSto Codice suo reperit Rittershusius, & sub *Malchi* nomine libellum edidit, non sane Malchi Philadelphiensis, cui è Rittershusii conjectura tribuitur in Hydei Catalogo Bibl. Bodlejanæ, sed Malchi Tyrii, quem Græco nomine βασιλέα & πορφύριον dictum esse jam observavi. Non adspernenda autem mihi videtur viri docti conjectura, qui Malchi nomen à librariis præfixum existimat, ut eo magis liber in manus hominum iret, cum Porphyrii scripta Christianorum Imperatorum edictis gravissime prohibita essent. Latine vertisse vitam Pythagoræ à Porphyrio scriptam *Johannes Donatus Ferrarius*, Mediolani 1629. 8. Anno post, vir doctissimus *Lucas Holstenius* Græce à se recensitam cum Latina sua versione & notis pereruditis, sed exiguam duntaxat partem libri illustrantibus (in pagina 17. enim subsistunt, auctore per iter in ultimam usque ut ait Sarmatiam suscipiendum impedito) vulgavit Romæ 1630. 8. Repetita dehinc editio ista Græcolat. Cantabrig. 1655. 8. adjunctis Arriani dissertationibus Epicteteis & opere Porphyrii περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων. Etiam Jamblicho de vita Pythagoræ nova cura à se expolito erudititissimus Vir Ludolphus Kusterus Porphyrium ex Holstenii editione, adjunctis Rittershusii notis, subjunxit Amst. 1707. 4. Transtulit etiam Vitam Pythagoræ à Porphyrio scriptam *Andreas Schottus*, cujus versio latina MS. fuit in Bibliotheca Nic. Heinsii. Vide Catalogum ejus Bibl. parte 1. p. 253.

2. Περὶ Πλωτίνου βίου καὶ τῆς τάξεως τῶν βιβλίων αὐτοῦ, *De vita Plotini, & ordine Scriptorum ejus* liber, scriptus à Porphyrio circa annum ætatis LXX. ut è capite 23. colligas. Eunapio memoratus & Theodulo sive Thomæ Magistro in Epistola ad Iohannem Philosophum ap. Cangium Appendice ad glossar. Græc. p. 5. in ἀγγελικὸς βίος. Plotini Enneadibus præmittitur, in Latinis & GræcoLatinis editionibus, quas si placet superiore capite recensitas vide, ubi & illam ipsam vitam integram cum Marsilii Ficini versione & notis meis brevibus exhibui. MSta extat in Bibl. Augustæ Vindelicorum. Nam in Antonii Reiseri τοῦ μακαρίτου Catalogo librorum illius Bibliothecæ pag. 73. ubi memoratur Porphyrii Oratio de Vita Platonis & dispositione librorum ejus, legendum λόγος sive liber de vita Plotini.

3. Περὶ

3. Περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων, *de abstinentia ab esu animantium* ad Firmum Castritium * condiscipulum & amicum suum, libri IV. quibus excutit rationes Heraclidis Pontici, Hermachi Epicurei, aliorumque Peripateticorum, Stoicorum & Epicureorum, singillatim Claudii Neapolitani in libro quem adversus eos qui à carnium esu abstinent scripserat. Primus illos *Græce* è Codice Mediceo edidit *Petrus Victorius*, præmissos Michaelis Ephesii Scholiis in IV. libros Aristotelis de partibus animalium & subjecta Porphyrii vita ab Eunapio scripta. Florent. 1548. fol. *Latine* primus circa idem tempus nec infeliciter vertit vir doctus *Jo. Bernardus Felicianus*, & præmissa ad Aloisium Michaëlium præfatione latine edidit Venet. 1547. 4. apud Johannem Gryphium. Rarius obvia est hæc interpretatio, & neutri interpretum qui postea libros hos latine verterunt visa, non *Francisco de Fogerolles* consiliario & Medico Regio, qui cum versione sua longe infra priorem subsidente, illos Græce & Latine edidit Lugd. 1620. 8. Neque *Johanni Valentino* cujus melior interpretatio & emendationes adjunctæ sunt in editione GræcoLatina librorum Porphyrianorum Cantabrigiensi A. 1655. 8. Argumenta autem quæ libris & sectionibus singulis ibi præmittuntur, Fogerollesii sunt, qui etiam suæ ἐκδόσει carmen Heroicum de Apoche Pythagorica, & dissertationes quasdam de Virtutum mediocritate, Virtutibus Heroicis & abstinentia Christiana præmisit. *Gallice* libros Porphyrii vertit *Philippus Jaccobus Maussacus*, Paris. 1622. 8. Editionem Porphyrii περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων ad MSS. Codices paravit olim etiam David Hœschelius, ut cognoscitur ex ejus litteris ad Joh. Kirchmannum, post Gudiamas p. 187. Codex MS. hujus operis, Eusebio IX. præparat. Theodorito VII. & IX. Therapevt. Cyrillo contra Julian.

* Eum Porphyrius in vita Plotini cap. 7. laudat his verbis, ubi Plotinum in ejus prædio ad sextum lapidem ante Minturnas in Campania, versatum refert: Καστρίκιος ὁ Φίρμος καλούμενος, ἀνδρῶν τῶν καθ' ἡμᾶς φιλοκαλώτατος γεγονώς, καὶ τόν τε Πλωτῖνον σεβόμενος, καὶ τῷ Ἀμελίῳ οἷα οἰκέτης ἀγαθὸς ἐν πᾶσιν ὑπηρετούμενος, καὶ Πορφυρίῳ ἐμοὶ οἷα γνησίῳ ἀδελφῷ ἐν πᾶσι προσεσχηκώς. Ibidem politicam vitam amplexum sive ad Remp. accessisse testatur.

Julian. IV. & IX. p. 310. X. p. 348. Hieronymo, Stobæo & aliis veteribus lecti, extat quoque Lipsiæ in Bibl. Paulina.

4. *Epistola ad Anebonem Ægyptium*, πρὸς Ἀνεβῶ τὸν Αἰγύπτιον, ex qua loca ampla servavit Eusebius in præparat. Evangelica lib. 3. p. 92. 97. 98. & lib. V. p. 192. 197—199. XIV. p. 741. & Theodoritus I. Therapevt. p. 11. & lib. 3. p. 47. 48. Vide & S. Augustinum X. 11. de Civ. DEI. Quæstiones & dubia continet de Diis, dæmonibus eorumque natura & colendi eos atque ad illos accedendi ratione, ad quam respondet, & Porphyrii sæpe ipsius scitis dubitationes solvit sub *Abammonis* nomine delitescens *Jamblichus*, de cujus libro de mysteriis Ægyptiorum dicturus infra sum c. XXVIII. §. 2. Huic Epistolam istam cum Latina versione sua præmittens Vir præstantissimus Thomas Galeus, Oxon. 1678. fol. negat se illam satis integram potuisse in lucem proferre, sed *scio me*, inquit, *non Porphyrium sed Absyrtum aut Hippolytum aliquem tibi ponere.*

5. Πρὸς τὰ νοητὰ ἀφορμαί, *Sententiæ ad intelligibilia ducentes*, magnam partem è Plotino excerptæ, ac velut introductio quæpiam ad Plotini scripta. *Latine* ex *Marsilii Ficini* versione sæpius prodierunt cum Jamblicho de Mysteriis Ægyptior. & aliis scriptis pluribus, etiam inter Ficini opera T. 2. p. 870. seq. Paris. 1641. fol. Græce viderunt lucem subjectæ libris Porphyrii περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων, Florent. 1548. fol. *Græce* vero *& Latine* ad calcem eorundem librorum, cum versione Francisci de Fogerolles Lugd. 1620. 8. & cum versione meliori, *Lucæ Holstenii*, auctiores sex capitibus è Bibl Vaticanæ Codicibus post vitam Pythagoræ à Porphyrio scriptam, Rom. 1630. 8. & Cantabrig. 1655. 8. In hac Holsteniana editione pro XXXIX. sunt capita sententiarum XLV.

6. Ὁμηρικὰ ζητήματα, *Homericæ quæstiones XXXII.* ad Anatolium, quas cum libello de antro Nympharum Græce edidit Andreas Asulanus Venet. 1521. 8. qui in præfat. *hunc*, inquit, *ex antiquis excerptum exemplaribus & solerti nostra, ut vides, repurgatum opera, tibi Lector nunc damus, daturi propediem & Didymum & Aristarchum, & quosquos alios Homeri optimos interpretes ex imis librorum sepulchris eximere poterimus.* Uterque Porphyrii libellus subjunctus scholiis minoribus in Homerum (quæ Didymo vulgo tribuntur) in edit. Argentoratensi 1539. 8. & ad calcem

Homeri cum iisdem scholiis excusi Græce Basil. 1551. 4. edente Joach. Camerario & Jacobo Micyllo. Has quæstiones latine verrisse se testatur Gesnerus epistola de scriptis à se editis p. 22. Sed edita non est, ejus, quod sciam, interpretatio.

7. *Moralis interpretatio errorum Ulyssis*, ἐπιτομὴ διήγησις εἰς τὰς καθ' Ὅμηρον πλάνας τοῦ Ὀδυσσέως μετά τινος θεωρίας ἠθικωτέρας φιλοπονηθεῖσα sine nomine auctoris edita Græce Hagenoæ per Obsopœum An. 1531. 8. & latine *Conrado Gesnero* interprete, Tiguri 1542. 8. ac denique Græce & Latine cum notis *Jo. Columbi*, Aboæ A. 1678. 8. ad Porphyrium auctorem à quibusdam refertur.

8. *De Antro Nympharum* * (Odyss. XIII.) περὶ τοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ, τῶν Νυμφῶν ἄντρου, allegorica & Philosophica commentatio, Græce sæpius edita cum Homericis Porphyrii quæstionibus, & cum Latina versione *Lucæ Holstenii*, subjuncta vitæ Pythagoræ ab eodem Porphyrio scriptæ, cujus utriusque libri editiones jam recensui. Vertit etiam *Gesnerus* & Latine edidit Tiguri 1542. 8.

9. Fragmentum ex libro *de Styge*, (ad illustranda loca Homeri Iliad. ό & Odyss. έ) servatum à Stobæo in Eclog. Phys. p. 129. seq. Antvverp. 1575. fol. & ex integriore Codice Antonii Augustini descriptum ab Andrea Schotto lib. V. humanar. Observationum Hanov. 1615. 4. Holstenius inde Rom. 1630. 8. ex MS. Vaticano emendatum ac suppletum cum sua versione sujunxit Porphyrii scripto de antro Nympharum, de quo jam dixi, atque inde A. 1655. 8. recusum etiam Cantabrigiæ est ex editione Holsteniana, cujus immemor Jacobus Tollius V. C. idem fragmentum ex Schotti editione etsi multis mendis inquinata vertit, & latine cum observationibus suis inseruit capiti duodetrigesimo Fortuitorum, Amst. 1687. 8. p. 230. seq.

10. Εἰσαγωγὴ * sive libellus περὶ τῶν πέντε φωνῶν. De quinque vocibus sive Prædicabilibus *Isagoge* in Sicilia à Porphyrio composita ad *Chrysaorium* discipulum, quæ cum Organo Aristotelis sæpissime edita est Græce & Latine, eidemque præmittitur

* Confer præter interpretes Homeri Macrobium lib. 1. in somnium Scipionis c. 12. Petrum Petitum de Sybilla II. 10. Mottanum Vayerum in Hexaemero rustico die IV.

* Qui εἰσαγωγὴν εἰς τὰς Ἀριστοτέλους κατηγορίας inscribunt, verum quidem dicunt, sed alium quam auctor apponunt titulum. Vide Ammonium p. 18.

tur, ut dixi lib. III. c.IV. post num. 5. E Græcis veteribus exstant in hanc Isagogen Commentarius *Ammonii Hermeæ* quibus permixta *Joh. Philoponi* Scholia. Vide Holstenium in Porphyrii vita c.7. & quæ supra de Ammonio dixi. Prætereo Epitomas editas *Georgii Pachymeris* & *Mich. Pselli*, & ineditam *Neophyti*, de qua Lambecius lib. VII. pag. 256. tum *Georgii Scholarii* ac *Davidis* cujusdam scholia, nondum credo in lucem edita, & *Nicephori Blemmidæ* disquisitionem plus simplici vice vulgatam, quod nec plura ** nec pauciora sint prædicabilia quam quinque.

Latine vertit Isagogen Porphyrii, *Victorinus* Rhetor & Menantio inscripsit. Memorat Isidorus II. 25. Origg. In Victorini interpretationem exstat commentarius *Boëthii* ad Fabium, in libros 2. divisus, quo subinde Victorinum reprehendit. Exstat & alter Boëthii commentarius in suam ipsius versionem libri Porphyriani, quam simplicem magis & verbum verbo expressam composuit, libris quinque. Ex Arabibus eundem Porphyrii librum *Averroes* illustravit. Memorat & Herbelotus in Bibl. Orientali p. 501. voce *issagogi* extare Arabice prosa & versibus, & commentario illustratum. E recentioribus *Janutius Manettus* Florentinus, ut alios quamplurimos in præsenti mittam. Primus Græce edidit Aldus una cum Aristotelis libris Logicis Venet. 1495. fol.

11. *In Categorias* Aristotelis explanationem κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν, *per interrogationem & responsionem*, memorat Simplicius in Categorias pag. 3. *Latine* vertit *Johannes Bernardus Felicianus*, cujus interpretatio Johanni Casæ ArchiEpiscopo Beneventano, Pontificis Max. apud Venetos Legato inscripta lucem vidit Venet. 1546 fol. apud Hieron. Scotum, & 1566. fol. subjunctis itidem Latine *Dexippi* * qui Jamblichi discipulus fuit, in prædicamenta libris tribus quæstionum. *Græca* hujus explanationis Porphyrianæ editio prodiit Parisiis apud Joannem Bogardum A. 1543. 4. Aliud quoddam breve de decem prædicamentis aposPasmation sub Porphyrii nomine editum est Latine ex *Antonii Gogavini* Graviensis versione ad calcem Harmonicorum Aristoxeni & Ptolemæi, Venet. 1563.

** Contra disputat Vossius de Logicæ Natura p. 64. seq.
* De hoc dixi superiore capite §. 7. seq.

1563. 4. p. 162. ad 165. Incipit: *Jam vero de rebus agendum quas nonnulli ſane decem categorias* &c.

12. *In naturalis* etiam *audientiæ libros* (Ariſtotelis φυσικῆς ἀκροάσεως) explanationes edidit Porphyrius, ex quibus extant nonnulla. Hæc Felicianus Præf. ad Porphyrium in Categorias. Ipſe enim nunquam vidi.

13. *In Harmonica Ptolemæi*, commentarius (deſinens in capite VII. libri ſecundi) Græce & Latine cum *Joh. Walliſii* verſione prodiit in Tomo tertio, operum viri hujus clariſſimi. Oxoniæ 1699. f. Confer ſi placet quæ dixi ſupra libro IX. cap. 14. §. 12. *Eudoxio* hic commentarius à Porphyrio inſcribitur, & quæ Porphyrius non abſolvit, dicitur continuaſſe *Pappus* Alexandrinus. Porphyrii Commentarius antequam in lucem ederetur laudatus eſt à Patricio diſcuſſ. Peripatet. T. 1. p. 85. Bullialdo ad Theonem Smyrnæum, M. Meibomio ad Muſicos veteres, & lib. de proportionibus p. 190. &c. Tho. Galeo ad Jamblichum de Myſteriis Ægypt. p. 182. Iſ. Voſſio de viribus rhythmi, Holſtenio Vita Porphyr. c. 6. aliisque.

14. Tribuitur etiam Porphyrio *Iſagoge in Ptolemæi tetrabiblon*, quam alii ad *Antiochum* referunt ut Petrus Petitus p. 133. Obſervationum & Tho. Gale ad Jamblichum de Myſteriis Ægypt. p. 304. Codicem MS. allegans, *è quo corruptiſſima*, inquit, *multa in editis emendare liceret.* Illum intellige Antiochum Aſtrologum, qui in Demophili ad idem tetrabiblon ſcholiis p. 194. allegatur, & cujus Apoteleſmatica ſive theſauri Apoteleſmatum in variis occurrunt Bibliothecis manu exarati. Prodiit illa Iſagoge Græce & Latine cum Hieron. Wolfii verſione. Baſil. 1559. fol. ante ſcholia Demophili & Hermetem de revolutionibus nativitatum.

II. SCRIPTA PORPHYRII INEDITA.

1. *Iſagoge* MS. præmiſſa *Grammaticæ* Dionyſii Thracis, citatur à Tho. Galeo p. 198. ad Jamblichum de Myſteriis Ægyptior. *De Proſodia*, MS. Venetiis, Geſnero teſte, & in Codice Vaticano cujus prima verba dat Holſtenius c. 7.

De Grammatica & regulis ſpirituum è MS. Colbertino laudatur à Cangio

gio in glossario Mediæ & infimæ Græcitatis. Memini etiam Lipsiæ illa me videre MSS. apud Rev. & clarissimum Virum D. Godfridum Olearium.

2. De *scholiis* ineditis Porphyrii *ad Homerum* dixi supra lib. 2. c. 3. §. 13. loca ex illis profert Ezech. Spanhemius * desideratissimum omnibus doctis nomen, commentario eruditissimo ad Callimachum p. 193. 233 &c.

3. In *Platonis Philosophiam libros duos* Gesnerus scripsit suo tempore extare in Carpensi Bibliotheca.

4. *De Virtutibus*: & *Philosophiæ prologomena*, & alia in Organum Aristotelis, memorat Labbeus Bibl. nov. MSS p. 114.

IV. SCRIPTA PORPHYRII DEPERDITA.

1. Περὶ ἀγαλμάτων de statuis sive imaginibus Deorum. Eusebius III. 7. præp. Stobæus I. Eclog. Phys. MS. vide Holstenium c. 9. de Porphyrii Vita, & Galearum ad Phornuti cap. 2.

2. περὶ ἀνόδου ψυχῆς. *De regressu animæ*, libri. Augustin. de C. D. X. 9. 10. 24. 26. 28. 29. 32. adde Holstenium c. 8. & quæ notavi ad Porphyrium Eunapii.

3. περὶ τοῦ μίαν εἶναι τὴν Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους αἵρεσιν, *de Philosophiæ Aristotelis & Platonis consensu libri VII.* Svid. Alio spectat quod Proclus I. in Timæum p. 18. ait Porphyrium περιπατητικὰς ἀποδόσεις παρεισφέροντα λύειν τὰς Πλατωνικὰς ἀπορίας.

4. *Expositio libri Aristotelis de Interpretatione.* Boëthius 2. in Arist. de interpretat.

5. πρὸς Ἀριστοτέλην, περὶ τοῦ εἶναι τὴν ψυχὴν ἐντελέχειαν. Svid. *Num anima entelechia sit, adversus Aristotelem.*

6. *In Aristotelis Categorias,* ἐξήγησις τῶν κατηγοριῶν, *lib. VII. ad Gedalium.* Simplicius in Categ. testatus Jamblichum in Commentario prolixo ad easdem Categorias Porphyrii vestigiis strenue institisse. Porphyrium ἐν τοῖς πρὸς Γεδάλιον laudat Eustath. ad Iliad. γ. p. 293. laudat & Porphyrium Boëthius in Categor. & Dexippus.

7. περὶ ἀρχῶν, *de Principiis* libri II. Suid. Proclus I. Theol. Platon. cap. 11.

* Obiit octogenario major, hoc ipso anno 1710. mense Novembri, Londini, ubi potentiss. Regis Borussiæ ad SerenissimamReginam legatum gerebat.

8. περὶ ἀσωμάτων. *De incorporeis.* Svid.

βίοι φιλοσόφων. Vide infra, φιλοσόφου ἱστορίας.

πρὸς Γεδάλιον sive Γεδάλειον. Vide paulo ante, *in Aristotelis Categorias.*

9. περὶ τοῦ γνῶθι σεαυτόν, *de sui ipsius cognitione* libri IV. Svid. & Stobæus.

10. Γραμματικαὶ ἀπορίαι. *Dubia Grammmatica.* Svid.

11. Contra *Diophanis* Rhetoris Apologiam pro Alcibiade in Symposio Platonis. Porphyr. in Plotini vita c. 15.

13. Εἰσαγωγή (Rhetorica in Hermogenem) Schol. Aphthonii p. XVI.

14. Ἐπιγράμματα. Eustathius in Homer. non uno loco.

15. περὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν, *de eo quod in nostra est potestate*, ad Chrysaorium. Stobæus Eclog.

16. Contra spurium librum à Gnosticis falso sub Zoroastris nomine jactatum. Porphyr. vita Plotini c. 16.

17. περὶ θείων ὀνομάτων, *de divinis nominibus.* Svid.

Librum *de allegoriis Græcæ & Ægyptiacæ Theologiæ* περὶ τῆς ἀλληγορουμένης Ἑλλήνων καὶ Αἰγυπτίων Θεολογίας Porphyrium scripsisse Petavius ad Julianum p. 88. colligit ex Eusebii III. 10. sq. præparationis & illum ipsum esse librum quem se legisse negat Julianus Orat. V.

18. Εἰς τὸ Θεοφράστου περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως. *In Theophrastum de affirmatione & negatione.* Boëthius I. in Aristot. de interpretatione.

19. Εἰς τὸ Θουκυδίδου προοίμιον, πρὸς Ἀριστείδην. *In procemium Thucydidis*, adversus Aristidem (Rhetorem) libri VII. Svid.

20. περὶ ἰδεῶν, πρὸς Λογγῖνον. *De Ideis* adversus Longinum. Porphyr. vitâ Plotini.

21. Ὁ ἱερὸς γάμος, *sacrum connubium* Poëma in Platonis natali recitatum. Porphyrius ipse in Plotini vita cap. 15. Confer Holsten. cap. IX.

22. Εἰς τὴν τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ χαλδαίου φιλοσόφου ἱστορίαν *In historiam Juliani Philosophi Chaldæi* libri IV. Svid. De hoc Juliano dixi supra lib. 1. c. 36. §. 11.

23. περὶ τῆς ἐκ λογίων φιλοσοφίας. *de Philosophia ex Oraculis* libri. Eusebius in libris præparat. sæpissime & V. 10. ubi vocatur ἡ τῶν λογίων συναγωγή. Male apud Firmicum de errore profan. relig. c. 14. legitur ὁλογίων, uti apud Augustin. XIX. 23. de Civ. Dei Θεολογιῶν φιλοσοφίας. Vide Holstenium cap. 9. de Vita Porphyrii, & Jonsium p. 289. seq. horumque observatis adde quod apud Philoponum quoque IV. 20. de creatione simi-

ſimiliter male ſcribitur περὶ ἐκλογῶν. Πορφύριος ὁ περὶ πᾶσαν ἀγυρτίαν ἐσπουδακὼς ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ τοῦ περὶ ἐκ λογίων φιλοσοφίας συντάγματος &c. Laudat & hos Porphyrii libros plus ſimplici vice Theodoritus Therapevt. Quare non aſſentior elegantiſſimo Fontenello, qui hoc opus Porphyrio ſuppoſitum eſſe ſuſpicatur in Hiſtoria Oraculorum. At nec erudito aſſentior auctori * qui adverſus Fontenellum de Oraculis Gallice ſcripſit (Argentorat. 1707.8.) & hos Porphyrii libros p. 37. putat innui ab Eunapio, cujus verba longe aliter intelligenda eſſe oſtendi in notis ad Ennapium.

24. πρὸς Μαρκέλλαν γυναῖκα. *Liber ad Marcellam conjugem.* Eunapius in Porphyrii vita. De hac Marcella Cyrillus VI. contra Julian. p. 209. Πορφύριος γὰρ τὴν Μαρκέλλαν ὑπεράγασθαι μὲν τῆς φιλοσοφίας φησὶν, εἰσοικίσασθαι γὰρ ἀσμένως, καὶ συμβιωτεύειν ἑλέσθαι γαμικῶς.

25. Εἰς τὴν Μινουκιανοῦ τέχνην. *In Minutiani artem Rhetoricam.* Suid.

26. ὁ πρὸς Νημέρτιον λόγος. Liber ad Nemertium. Cyrill. III. contra Julian. p. 79. 85. 95. V. p. 166. è quo Holſtenius c. 9. colligit egiſſe de DEI providentia.

27. Ὅτι ἔξω τοῦ νοῦ ὑφέστηκε τὸ νόημα, *quod ea quæ intelliguntur extra intellectum conſiſtant*, ad illud Zoroaſtreum: ὄφρα μάθῃς τὸ νοητὸν ἐπεὶ νόου ἔξω ὑπάρχει. Hoc ſcriptum ab Amelio oppugnatum Porphyrius Apologia adverſus Amelium compoſita defendit, quam cum iterato ſcripto Amelius confutaſſet, Porphyrius argumentis ejus motus dedit manus & palinodiam ſcripſit, ut ipſe teſtatur in Plotini Vita, c. 18 Contra Porphyrium deinde de ideis ſcripſit Longinus. id. c. 20.

28. περὶ τῆς Ὁμήρου φιλοσοφίας. *De Homeri Philoſophia*, Suid.

29. περὶ τῆς ἐξ Ὁμήρου ὠφελείας τῶν βασιλέων, *de utilitate quam reges ex Homero capere poſſunt*, *libri X.* Suid.

30. περὶ παραλελειμμένων τῷ ποιητῇ ὀνομάτων. *De vocabulis ab Homero omisſis.* Schol. Homeri ad Iliad. p. 250. & 314

31. Παραδόξου ἱστορίας libri tres, de differentia Phœniciæ & Græcæ Philoſophiæ, quos inter Porphyrii ſcripta refert Voſſius II. 16. Hiſt. Gr. p. 244. Philonis Byblii ſunt non Porphyrii, ut patebit inſpicienti Euſebium lib. I. cap. 9. præparat. p. 32. Idem dicendum eſt de reliquis duobus, quæ apud Voſſium ſequuntur

* Eſt is Franciſcus Baldus, Collegii S. I. Argentorati Profeſſor.

tur libro περὶ Ἰουδαίων & ἐθωδιῶν ὑπομνήμασι. Vide Eusebium lib. 1. c. 10. p. 40. & 41.

32. περὶ τῶν κατὰ Πίνδαρον τοῦ Νείλου πηγῶν. *De fontibus Nili* (ad Pindari Isthm. VI. Epod. 1. v. 33.) Suid.

33. Multos *Plotini* libros interpretatum esse Porphyrium testatur Eunapius in hujus vita, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν βιβλίων ἑρμηνεύσας αὐτοῦ φαίνεται. Confer infra περὶ ὕλης, & Porphyrium ipsum vita Plotini c. ult.

34. Εἰς τὸν Σοφιστὴν τοῦ Πλάτωνος. *Commentarii in librum Platonis qui Sophistes inscribitur.* Boëth. præfat. libri de divisione.

35. περὶ συλλογισμῶν κατηγορικῶν *de categoricis syllogismis liber.* Boëth. I. in Aristot. de interpretatione, & dialogo 1. in Porphyrii Isagogen à Victorino translatam.

36. Συμμίκτων ζητημάτων, *Miscellanearum quæstionum* libri VII. Suid. Laudat & Porphyrii σύμμικτα Proclus 2. in primum Euclidis p. 16. & σύμμικτα προβλήματα ad lib. IV. Politic. Platonis p. 415.

37. Τὰ εἰς τὸν Τίμαιον ὑπομνήματα. *Commentarii in Timaeum Platonis.* Macrobius II. 3. in somnium Scip. Proclus in Timæum ; passim. Johannes Grammaticus contra Proclum de mundi æternitate VI. 10. & 15.

38. περὶ ὕλης, *de materia prima* libri VI. Suid. Æneas Gazæus in Theophrasto p. 56. edit. Barthii, ubi ait eum in illo opere Plotini διανοῖξαι βιβλίον, librum intellige Plotini περὶ ὕλης. Ennead. 2. lib. IV.

39. Φιλολόγου ἱστορίας *Philologicæ Historiæ libri V.* Suid. & Eusebius X. 3. præparat. qui locum prolixum de furtis sive plagiis scriptorum profert ex libro 1. Porphyrii Φιλολογίας ἀκροάσεως. adde Jonsium p. 287.

40. Φιλοσόφου ἱστορίας, *Historiæ Philosophicæ libri IV.* quibus Philosophorum dogmata & vitas est persecutus usque ad Platonem. Vide Holstenium de scriptis Porphyrii cap. 7. Vossium II. 16. de Hist. Gr. p. 243. seq. & Jonsium p. 287. qui perperam affirmat hoc opus divisum fuisse in libros quinque. Fragmentum ex hoc opere videtur quæ exstat Vita Pythagoræ de qua dictum est ante inter edita Porphyrii scripta.

41. Κατὰ Χριστιανῶν, *Adversus Christianos libri XV.* quos in Sicilia * à Porphyrio

* Hinc Porphyrius quibusdam veteribus dicitur Siculus, ut S. Augustino de consensu

phyrio compositos testatur Eusebius & Hieron. De hoc opere vide Socratem III, 23. Hist. Holstenium in vita cap. 3. & 10. Tillemontii Hist. Imperatorum T. IV. p. 118. & Joh. Andreæ Bosii Epistolas ad Reinesium p. 66. seq. In Pseudo Dextri Chronicis ad A. C. 310. legas, triginta circiter scriptores Catholicos & in his nonnullos Hispanos adversus Porphyrii blasphemias scripsisse. Equidem *Apollinaris* Laodicenus triginta libris Porphyrium confutaverat, quem memorat etiam Vincentius Lirinensis, & Eusebio ac Methodio ἐπὶ πολὺ κρειττῶν sive multum præferendum duxit Philostorgius VIII. 14. *Eusebius* libris quinq; & viginti teste Hiereronymo Epist. ad Magnum Oratorem. Vide Socratem III, 23. p. 200. *Methodius* in opere adversus Porphyrium quod Hieronymo teste, processit ad decem millia usq; versuum, & cujus pauca quædam fragmenta collegit Combefisius. Confer Jac. Gothofredi notas p. 347. seq. ad *Philostorgium*, qui & ipse se adversus Porphyrium scripsisse testatur X 10. Cæterum Nicephorus X. 36. ubi ait Origenem adversus Marcellum & Porphyrium scripsisse, pro Origene Eusebium nominare debuit, cujus adversus Marcellum Ancyranum libri etiamnum exstant. In Conringianis, Helmstadii A. 1708. 12. editis p. 71. legas Salvium multum laborasse ut hos Porphyrii libros sibi compararet, quos ex If. Vossio intellexerat clanculum asservari hodieque Florentiæ in Bibliotheca magni Ducis. Sed non potuit sibi persuadere Conringius, adhuc superesse opus, quod jampridem undique conquisitum & auctoritate publica combustum constet ex edicto Theodosi Impp. Constantini & Philosophus porro quem Lactantius V. 2. tres libros in Bithynia adversus Christianos scripsisse affirmat, alius â Porphyrio est, ut notavit Tillemontius T. 4. Hist. Imperat. p. 531.

42. *περὶ ψυχῆς de anima, adversus Beëthum* ** *libri V.* Eusebius præ-

parat.

sensu Evangelistarum lib. 1. c. 15. In Siciliam profectus est anno ætatis 35. CHRISTI 268. Vide vitam Plotini c. 5. 6. & 11. Holstenium c. 2. Ex Sicilia videtur in Africam trajecisse, nam Carthagine versatum se innuit lib. 3. de abstinentia ab animatis p. 251. Fallitur autem haud dubie Octavius Cajetanus S. I. qui in Isagoge postuma ad historiam sacram Siculam (edita Panormi 1707. 4.) c. 34. p. 238. seq. Porphyrium Siculum a Tyrio distinguit.

** Holstenius eumque secutus Tillemontius T. 4. Hist. Imperator. p. 116. intelligit Boëthum Sidonium Peripateticum Augusti temporibus clarum, Jonsius Boëthum

parat. XIV. 10. p. 812. seq. 818, Theodoritus Therapevt. 1. p. 11. Suid. in Πορφύρ. Respicit & Nemesius de anima.

43. *περὶ τῶν ψυχῆς δυνάμεων de facultatibus animæ.* Stobæus Eclog. Vide & supra *περὶ αὐόδυ ψυχῆς*, & *πρὸς Ἀριστοτέλην περὶ τοῦ μὴ εἶναι τὴν ψυχὴν ἐντελέχειαν.*

V. Index Scriptorum

In universis Porphyrii scriptis allegatorum.

De abstin. de abstinentia ab animal. paginas allegavi edit. Lugdunensis.

In Categor. edit. Latinam Feliciani Venet. 1546. fol.

Plotin. Vitam Plotini, in sectiones distributam, qualis supra à me exhibetur.

De X. prædicamentis, latine à Gogavino Venet. 1563. 4.

Quæst Homer. allegantur numeri quæstionum Homericarum.

Ptolem. Commentarium in Ptolemæi Musica, edit. Oxon. 1699. fol.

De Antro. De antro Nympharum, edit. Græcæ Argent. 1539. 8.

Pythag. Vitam Pythagoræ edit. Rom. 1630. 8. *Sententiarum* numeros, & in Fragm. *de styge* paginas edit. Cantabrig. &c.

Adelphius, Christianus. *Plotin.* c. 16.

Adrastus Peripateticus *ἐν τοῖς εἰς τὸν Τίμαιον. Ptolem.* p. 270. ejus scripta apud Plotinum lecta. *Plotin.* c. 14.

Ægyptii. *de antro* p. 62. 70. *de abstin.* lib. 1. p. 41. lib. 2. p. 138. (*πάντων λογιώτατοι.* 168.) 236. lib. 3. p. 284. Eorum prophetæ & sacerdotes, ἱεροστολισταί, ἱερογραμματεῖς, ὡρολόγοι, παστοφόροι, νεωκόροι &c. lib. 4. p. 371. ὑμνῳδός p. 374.

Ab Ægyptio * edoctum se profitetur *de abstin.* lib. 2. p. 212.

Ægyptiorum *μοσχοσφραγιστικὰ βιβλία.* lib. 4. p. 366. Confer quæ de his dixi lib. 1. c. 11. §. 5.

Ælianus Platonicus *Ptolem.* pag. 266. *ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν εἰς τὸν Τίμαιον ἐξηγητικῶν. id.* p. 216. 218. 270.

Æschi-

Boëthum Platonicum Porphyrii ætati propiorem, quod mihi magis placet. Laudatur is Boëthus una cum Plotino, Harpocratione, Amelio & Porphyrio apud Æneam Gazæum p. 16 Theophrasti

* Forte hic Ægyptius sacerdos, de quo & in vita Plotini c. 10. fuerit Anebo ille ut fas est suspicari, ad quem Epistola Porphyrii, de qua inter scripta ejus edita dixi num. 4.

Ascle-

Heræ-

Ejus

Scythæ,

LUCÆ

LUCÆ HOLSTENII

de Vita & Scriptis

PORPHYRII PHILOSOPHI DISSERTATIO.

CAP. I.

Historiæ pars βιογραφία. Vita Philosophorum quot modis & à quibus scripta. Suidas explicatus. Hæreses ex Philosophia ortæ. SS. Patrum testimonia de Porphyrii eruditone.

QUi vitæ magistram, & actionum humanarum speculum historiam dixere, omnium optime naturam, & dignitatem ejus perspexisse videntur. Nam cum duo sunt quæ vitam humanam gubernant, sapientia ac prudentia: quarum illa divinarum, ac humanarum rerum cognitione animum supra se ad DEum & cœlestia erigit; altera vero consiliorum, actionumque moderatricem in hoc vitæ stadio sese præbet: utraque sane historiarum beneficio comparatur. Cum enim propria perverstigatio difficilis sit, & αὐτοπειρία periculi plena, nec nisi longo itinere ad propositum finem perducat: historia unum sub aspectum exhibet, quicquid à præclaris ingeniis subtiliter investigatum, & multo cum labore repertum fuit: tum egregia virtutum exempla, & varios consiliorum eventus, casusque ancipites proponi: ut, quod Comicus ait, inspicere tanquam in speculum in vitas præstantium virorum liceat, atque ex aliis sumere exemplum sibi, & quid faciendum ac fugiendum, sui sine parte pericli cognoscere. Nec solum tutior ea, sed brevior quoque, faciliorque via est, quæ per exempla ducit: nihil enim efficacius illustri exemplo magni viri: ad cujus memoriam animus consilia factaque omnia, velut ad regulam, exigat: cujus virtute ad laudis & gloriæ studium concitetur. Atque ut ingens quædam pictura, magnam hominum actionumque varietatem artificis ingenio mire confusam exhi-

exhibens, illa ipsa varietate spectantium quidem oculos animosque maxime oblectat: si tamen una præ cæteris luculenta effigies emineat, revocat ea spectatorem, & peculiari quadam voluptate detinet. Ita etiam integra quædam, & καθολικῶς scripta historia magna quidem præceptorum, atq; exemplorum copia animum legentis instruit; sed si unius cujusdam præstantis viri virtutem & præclaras actiones accuratiori studio præ cætero opere expressam offendat, hæret animus consiliorum, factorumque admiratione, & vehementiori affectu ad pulcherrimi exempli imitationem excitatur. Quocirca duplicem ferme scribendi rationem ab iis servatam videmus, qui aliorum res gestas ingenii monumentis ad posteritatis memoriam transmisere; ut vel integram alicujus gentis historiam continuo filo detexerent; aut præstantis cujusdam hominis vitam peculiari opere narrarent, & virtutes, vel vitia ejus vivis, quod ajunt, coloribus depingerent: ut seorsim posita rectius singula perspicerentur. Et hujus quoque, ni fallor, instituti principem auctoremque Homerum recte dixerimus: qui utriusque scribendi generis exemplar duplici opere proposuit: quorum altero expeditionem Trojanam communibus omnium Græcorum consiliis armisque susceptam, & collisas inter se Europæ Asiæque vires describit: Altero autem unius Ulyssis prudentiam per varios periculorum casus exercitatam omnibus artis, atque ingenii coloribus depictam exhibet. Nisi quis forte altius originem à Moyse vetustissimo omnium historico, adeoque ab ipso Dei spiritu repetere malit: cujus instinctu sacram historiam literis consignatam credimus. Divinus enim Moyses cum generis humani primordia, seriemque Patriarcharum, & Judaicæ gentis historiam, sacra, ac leges quinque libris exposuisset: peculiari quoque opere Jobi vitam, atque egregiam in extremis calamitatibus animæ constantiam, & pietatem erga Deum edidit: ut Judæorum animos longa servitute, & diuturnis erroribus afflictos tam insigni potentiæ Divinæ exemplo confirmaret: Nam & hujus libri autorem, vel interpretem Moysen doctissimi quiq; credunt, eamq; scribendi rationem infiniti dein sacri ac profani autores imitati fuere. Sed cum duplex vitæ genus sit: alterum quidem quod in publicis rebus administrandis, & inbelli pacisque artibus excolendis versatur, quod activum vocant: alterum vero quod omissa publicorum negotiorum cura, sapientiæ studiis, rerumque divinarum atque humanarum pervestigationi impenditur, & contemplativum appellatur: primum quidem illud totum ad civilem societatem spectat, quæ conjunctis multorum consiliis, operisque regitur: ideoque qui eam vi-

vendi rationem sequuntur, haud dissimiles videntur histrionibus, quorum quisque suam personam ita sustinet, ut omnium actiones simul conjunctæ unum drama exhibeant: alterum vero umbraticis scholarum porticibus aut Musei parietibus inclusum delitescit, & procul à fori strepitu in privato otio ita degitur, ut ejus sectatores μονῳδοῖς tragicis recte compares, qui singuli per se suas partes absolvunt: ac proinde autores, qui de claris in utroque genere hominibus scripsere, in duas classes recte distingui existimo: ut altera quidem virorum belli, aut pacis artibus illustrium vitas complectatur: altera vero eorum qui sapientiæ & doctrinæ laude claruerunt. Sed ut magnæ continentis regio aliarum provinciarum confiniis undique cincta, ob permixtos, confusosque vicinorum limites ægre distinguitur: insula autem, quam apertum mare circumluit, aut regio continuo montium tractu, vel deserta arenarum solitudine definita, nullo negotio describitur: sic politicorum hominum vitæ, & res gestæ seorsim difficilius explicantur; quod aliena multa iis permixta sunt: quæ cum nec plene narrari, nec omitti prorsus possint, minus facilem historiam reddunt. Contra vero qui sapientiæ studia in privato otio consectantur, eorum quoque vita peculiari opere, rectius narratur: quæ ferme in præceptorum ac discipulorum enumeratione, tum in dogmatibus, operumque titulis recensendis consistat. Et extant egregii in utroque genere scriptores, quos si hoc loco recenserem post eruditissimos viros, qui de Græcis, Latinisque historicis nuper tractarunt, actum agerem. Sed paucis duntaxat de illis exponam, qui vitas virorum sapientiæ aut literarum studiis illustrium, quos Græci communi φιλοσόφων aut σοφιστῶν nomine complectuntur, scripsere: quod ad præsens nostrum institutum ea tractatio spectet. Hos scriptores in duo genera Theodoretus distinguit serm. 2. θεραπ. quorum alii dogmata tantum & sententias Philosophorum recensent: alii vitas quoque singulorum dogmatis adjungunt: quibus tertium puto addendum esse eorum, qui vitas tantum, seu elogia scripsere: quales nunc exstant Philostrati Βίοι σοφιστῶν, duobus libris comprehensi: & Philosophorum ac Sophistarum vitæ ab Eunapio scriptæ: quibus etiam acccenseo Marini Neapolitani librum de vita Procli, quem alio nomine περὶ εὐδαιμονίας inscripsit: & Choricii orationem funebrem à Photio laudatam, qua Procopii Gazæi vitam elegantissime narrat: quam brevi cum integra Procli vita ex Vaticano manusc. publici juris faciam. Ad primum vero genus pertinent Plutarchi περὶ ἀρεσκόντων τοῖς φιλοσόφοις, h.e. *de placitis Philosophorum* libri quinque; eorumque epitome:

quæ nomine φιλοσόφου ἱστορίας inter Galeni opera extat: rectius autem Aetio Theodoreti testimonio tribuitur. eodem quoque referendi Xenophontis ἀπομνημονευμάτων, sive *Socraticarum dissertationum* libri quinque, & octo libri διατριβῶν Epicteti ab Arriano ad Xenophontis imitationem scripti: & ejusdem ὁμιλιῶν sive διαλέξεων libri XII. quos Photius in Biblioth. & A. Gellius l. 1. cap. 2. & l. XIX. c. 1. tum Simplicius principio commentarii in Enchiridion Epicteti laudat: quorum quatuor tantum hoc tempore supersunt. Ejusdem generis fuit Aristotelis συλλογὴ τῶν τοῖς Πυθαγορείοις ἀρεσκόντων, cujus testimonio Simplicius lib. 2. de Cœlo bis terve utitur, & Alexandri Polyhistoris liber de Symbolis Pythagoreorum, citatus à Cyrillo libro v. c. Julianum, & Xenocratis πυθαγόρεια, quæ Laertius commemorat. Item Eudemi ἀστρολογικὴ ἱστορία qua exposuit quid quisque in ea scientia invenisset: quam præter alios Simplicius ad 2. de Cœlo aliquoties citat; aliorumque similia opera, quorum nunc non est commemorandi tempus. Illi vero qui de vita & dogmatibus clarorum virorum, eorumque operibus tractarunt, longe plurimi ab antiquis recensentur: & supersunt etiam nunc præstantes aliquot in hoc genere scriptores, inter quos Herodotus, edito de genere & vita Homeri libro, principem locum meretur: extat etiam Plutarchi liber, quo decem oratorum Græciæ vitas complexus est. Longe autem celeberrimi sunt Diogenis Laertii libri X. περὶ βίων, καὶ δογμάτων, καὶ ἀποφθεγμάτων τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων, & Hesychii Milesii liber περὶ τῶν ἐν παιδείᾳ διαλαμψάντων σοφῶν, quem Suidas vocat ὀνοματολόγον ἢ πίνακα τῶν ἐν παιδείᾳ ὀνομαστῶν, & epitomen ejus suo operi inseruit: id enim volunt sequentia verba, οὗ ἐπιτομή ἐστι τοῦτο τὸ βιβλίον, cui loco sanissimo & integerrimo frustra Cl. Meursius medicinam facere conatur: neque enim Hesychii librum recte Diogenis Laertii epitomen dixeris, cum ille non solum Philosophos, sed Grammaticos quoque & Rhetores, item poetas & historicos commemoret. Sed Suidam ea quæ illustrium virorum vitis suo operi inseruit, magnam partem ex Hesychio transscripsisse non dubitabit qui utrumq; contulerit. Et ostendit mihi ejusmodi πίνακας veteres manusc. ex Suida collectos, aut potius à Suida transcriptos, Jacobus Sirmondus, vir ingenio & omnis eruditionis laude maximus. Extant præterea in hoc genere Philostrati libri VIII. *de vita Apollonii*, & Jamblichi libri duo priores *de vita & secta Pythagoræ*: quos brevi cum aliis duobus edam. quatuor enim duntaxat ex VII. ad nos pervenere. Et pertinent huc Porphyrii *de vitis Philosophorum* libri IV, quorum primum nunc iterum in-

lu-

lucem profero; de quo opere paulo poſt accuratius agendum erit. Hujus quoque generis ſunt Suetonii libri duo *de Illuſtrium Grammaticorum, Rhetorumque vitis*: tum D. Hieronymi, & qui Hieronymum exceperunt, Gennadii, Iſidori, Ildefonſi, atque Sigiberti *Illuſtrium Scriptorum Catalogi*: quo etiam ſpectant XII. *Prophetarum vitæ* ab Epiphanio ſcriptæ: ut & Euthalii diaconi libellus *de vita & peregrinationibus B. Pauli*: aliique ſimiles, quos ſtudio omitto: cum mihi non niſi de Philoſophorum vitis tractare propoſitum ſit. *Iſidori Philoſophi vitam* à Damaſcio ſcriptam legit Photius, & Suidas: qui plurima inde excerpſerunt: & incerti auctoris fragmenta de vita Pythagoræ ex eodem Phothio Porphyrii libello ſubjunxi. Ariſtotelis quoque vitam incogniti autoris, cum J. Nunneſii commentario, ante aliquot annos in Belgio edidi. Eos vero Illuſtrium vitarum autores quos Athenæus, Diogenes, Suidas, aliique laudant, quosque temporum injuria nobis invidit, prolixum eſſet hic commemorare: ex quibus maxime celebrantur Ariſtoxenus, Callimachus, Hermippus, Ariſtocles Meſſenius, Sotion, atque ejus abbreviator Heraclides: tum citati à Porphyrio hoc libro Antiphon, Hippobotus, Neanthes Cyzicenus, ſimilesque alii. Cæterum ſi quis tria illa ſcriptorum genera inter ſe contendat, apparebit haud dubie, primum illud quod vitas tantum aut elogia complectitur, non tam ad narrationem fidemq; hiſtoricam, quam ad ſophiſticam ἐπίδειξιν comparatum eſſe: alterum quoqne quod dogmata & placita tantum recenſet, cum nihil fere πρακτικὸν contineat, philoſophicum potius quam hiſtoricum eſſe dicendum: tertium vero illud proprie ad particularem hiſtoriam pertinere: quod & multo plus utilitatis ad ſolidam rerum cognitionem affert; cum non dogmata ſolum commemoret: ſed id quoq; præcipue oſtendat, unde & à quibus Græcorum ſapientes doctrinam ſuam hauſerint: dum peregrinationes eorum ad barbaras nationes, & longiorem cum iis conſuetudinem narrat: inde enim manifeſte apparet τῆς βαρβάρου φιλοσοφίας ἑλληνικὴ κλοπή· & univerſam gentilium ſapientiam ex Hebræorum & Chaldæorum fontibus derivatam fuiſſe, liquido perſpicitur: quod Cl. Alexandrinus Strom. V. & VI. & Euſebius præp. evang. lib. X. prolatis Græcorum teſtimoniis abunde comprobarunt: quo ipſo Græcorum σεμνοφανεῖς καὶ σοφιστικαὶ πρθρείαι, ut Euſebius vocat, & blaſphemæ adverſus religionem noſtram calumniæ prorſus convelluntur: & ſacrarum literarum fides atque autoritas adſtruitur: tum vero plurimorum errorum fontes ac principia, quos hæretici in Dei Eccleſiam invehere ſtuduerunt, deteguntur. Philoſophos enim plero-

plerorumque hæreticorum patriarchas non injuria à Tertulliano appellatos fuisse, non uno exemplo ex hoc Porphyrii libello probari potest: Nam duplex Pythagoreorum συστοιχία, quæ τὰς ἀντικειμένας τ ἑνοποιῶν καὶ διακριτικῶν δυνάμεων συζυγίας complectitur, duo illa contraria Manichæorum principia haud dubie nobis peperit: quos alia multa à Pythagora mutuatos esse unius Epiphanii lectione satis superque constat: nam quod ille hær. 66. c.9. Manetem docuisse scribit, carnibus vescentem, animam quoque devorare, & in animal illud mutari quod comederat: nonne id ex Pythagoræ ἀποχῇ derivatum: qui animantium esu abstinendum præcipiebat, διὰ τὴν τ συγγενοῦς τιμὴν, & quod omnes animas ὁμοειδεῖς crederet? cumque idem Pythagoras docuisset, animam divinæ auræ particulam ad inferiora prolapsam corpori velut carceri includi, & corporeæ affectionis vinculis captivam detineri: ex quibus nisi purgata recesserit, recidere eam in alia corpora: purgatam vero tandem ad cognata sydera, & cœlestem animarum chorum reverti: Manes eadem illa dogmata sua fecit, ut ex citato Epiphanii loco videre est. Asserebat enim animam Dei particulam, avulsam à Deo à principibus contrarii principii, captivam in corpus detrudi: & post transmigrationem sive transfusionem in quinque corpora, tandem per lunam atque solem ad beatorum regionem transmitti; quam μεταγγισμὸν καὶ διαπορθμευσιν animæ vocabant: quæ deliria Epiphanius c.28. & 55. abunde refutat. Quibus affines sunt Origenis errores περὶ προϋπάρξεως τ ψυχῆς, quorum ἀφορμὰς atque ansam ex Pythagoræ & Platonis doctrina eum sumpsisse nemo philosophicæ historiæ peritus dubitat. Præterea, quod Porphyrius mare lacrymam appellatum à Pythagora prodidit, id omnino convenit cum Judæorum fabulis, qui Deum quotiescunque calamitatum Judaicæ gentis reminiscitur, duas lacrymas in mare oceanum effundere docent. Cumque Ægyptios Nilum, & Empedoclem mare terræ sudorem appellasse Proclus lib. 1. in Timæum, & Aristoteles Meteor. lib. 2. c. 3. testentur; quis non videt ex qua officina eorundem Manichæorum & Valentinianorum dogma prodierit: quos imbres principum materiæ sudores dixisse Irenæus & Titus Bostrensis lib. 1. atque Epiphanius hæresi 66. affirmant? quæ profana deliria à rustici illius Comici opinione parum differunt, qui cœlo pluente Jovem per cribrum mingere credebat: aut Poetarum fabulis, qui thermas Himerensium ex eo ortas finxere, quod Hercules devictis gigantibus sudorem isthic abluisset. Taceo enim de incantationibus, aliisque magicis præstigiis, quas cum Pythagora Basilidis atque Manetis sectatores

res communes habuere: ut & illa quæ de ſymbolica & myſtica docendi ratione, de ſilentio & exploratione diſcipulorum: tum quæ de ὀνειροκριτικοῖς Hebræorum hoc opuſculo traduntur. De quibus nonnulla in notis hiſce attigi:alia ad uberiores in Jamblichũ obſervationes ſervo.

Cæterum cum integrum Porphyrii opus, quod temporum injuria nobis invidit,proferre non licuerit: ut jacturam, quam res literaria tam luculentæ hiſtoriæ interitu fecit,aliqua parte ſupplerem, placuit ea quæ de ipſius Porhyrii vita ſcriptisque hactenus apud varios auctores obſervavi, in unum colligere: & accuratius nonnulla ad examen revocare, quæ minus recte à clariſſimis noſtri ſæculi ſcriptoribus prodita videntur. Qua in re cum unicum illud mihi propoſitum habuerim, ut noſtro ſtudio ad ſacræ ac profanæ hiſtoriæ cognitionem, tum ad Pythagoræ ac Platonis Philoſophiam illuſtrandam nonnihil utilitatis accederet: facilem ab æquis judicibus veniam ſpero,ſi qua ab recepta magnorum virorum ſententia diſcedam: nec quiſquam exiſtimaverit me vitio αὐθολκῆς, aut contradicendi ſtudio adverſus publicum totius orbis præjudicium,Chriſti hoſtem, & veritatis calumniatorem defendendum ſuſcepiſſe: cujus blaſphemias & ipſe toto animo deteſtor, & viro cætera maximo excidiſſe nollem: ingenii vero præſtantiam & philoſophandi ſubtilitatem cum ſanctiſſimis Eccleſiæ ſcriptoribus ſummopere me admirari fateor. Et ſi forte eorum auctoritate hujus ſcriptis invidiam declinare liceat, producam hoc loco aliquot ipſorum teſtimonia, quibus Porphyrii ingenium ac doctrinæ magnitudinem, tum operum ejus præſtantiam deprædicarunt: ut dum cum ipſis loquor, non niſi cum ipſis reprehendi & damnari poſſim. Et Euſebius quidem, qui Porphyrii blaſphemias XXX. libris refutavit, lib. 5. & 9. de præpar. Evang. in clariſſimorum Philoſophorum numero eum ponit, ſive ut ipſe loquitur, τῶν μάλιστα διαφανῶν καὶ πᾶσι γνωρίμων, κλέος τε οὐ μικρὸν φιλοσοφίας παρ' Ἕλλησιν ἀπενηνεγμένων. Eodemque modo Cyrillus, libro primo contra Julianum ait illum ob profanam eruditionem δόξαν οὐκ ἀγεννῆ, hoc eſt famam egregiam inter ſuos obtinere. Unde & Divus Auguſtinus libro ſeptimo de Civitate Dei, c. 25. *Philoſophum nobilem* illum appelat. quem libro 10. cap. 10. *doctiorem Platonicum*: & cap 32. *hominem non mediocri ingenio praditum.* alibi, *magnum gentilium Philoſophum.* libro autem 19. c. 22. *doctiſſimum Philoſophorum* vocat *quamvis* (inquit) *Chriſtianorum acerrimus inimicus.* Adeo ſanctiſſimi viri judicium nullo affectu præpediri potuit, quin eximiæ eruditionis laudem juratiſſimo hoſti tribueret. Boethius autem non minus ſan-

ctitatis & martyrii gloria, quam omnis sacræ ac profanæ philosophiæ cognitione celebris, quanti Porphyrium fecerit id vel ex eo apparet, quod libros ejus non solum legerit, sed Latine translatos iteratis commentariis illustaverit, ut ab aliis quoque iidem legerentur, tum quod in explicatione Aristotelis & universa philosophandi ratione unum Porphyrium cæteris omnibus se præferre, ac sequi testetur: ut eum maxime Porphyrii exemplo Platonicam doctrinam cum Aristotelica conjunxisse existimem, quod honorifica de ejus eruditione scriptisque testimonia, quæ passim apud Boethium extant, clarissime ostendunt. Libro in categor. ait se in exponendo Porphyrii sententiam secutum, *quod videbatur expeditior planiorque esse*. ita & lib. 1. majorum commentariorum in librum de interpretatione testatur se expositionem maxime à Porphyrio transtulisse. *hic enim*, inquit, *nobis expositor & intellectus acumine, & sententiarum dispositione videtur excellere.* & ad text. 2. *sed Porphyrius de utrisque acute subtiliterque judicat, & Alexandri sententiam magis probat.* & mox addit: *quocirca Alexander vel propria sententia, vel Porphyrii auctoritate probandus est.* lib. 2. text. 14. *multas confusiones multosque in orationibus errores hic locus optime intellectus, veraciterque perceptus sustulit: & hæc est expositio, quam nullus ante Porphyrium expositorum vidit.* & text. 21. ait Alexandri sententiam non quidem abhorrere à ratione, *sed Porphyrii esse meliorem:* additque eum *locum à Porphyrio diligenter esse expositum.* lib. IV. ad text. 46. improbata Hermini expositione ut nimis obscura, subjungit; *nos autem Porphyrium sequentes, eique doctissimo viro consentientes dicimus, &c.* & lib. V. textu 58. qui est de unitate enunciationum, cum dixisset multos ejus loci caligine confundi, ut digne exequi, & quod ab Aristotele dicebatur expedire non possent, allatis variorum explicationibus addit tandem: *Sed omnes hi nihil omnino intelligunt, sed est melior expositio quam Porphyrius dedit.* Atque hæc Sanctorum hominum testimonia adduxi, ne opera, quam Porphyrii scriptis restituendis atque illustrandis impendi, mihi fraudi sit apud eos qui contra veterum auctoritatem omnes ipsius libros, & imprimis quidem illos quibus vertendis & exponendis Boethius jam olim laborem impendit, à scholis ablegari, & ex manibus studiosorum excuti volunt; ut suppressa & deleta veterum memoria novas suas merces majori pretio vendient. Quibus saltem sufficere debebant clades illæ quas Gothorum & Saracenorum aliorumque barbarorum inundationes rei literariæ intulerunt. Sed nunc de vita scriptisque Porphyrii narrare aggrediar.

CAP.

CAP. II.

Porphyrii patria & genus: nomen vernaculum Malchus: ætas per annos digesta: Sicula commoratio. D. Augustini sententia de Porphyrio Siculo.

PORPHYRIUS, ut quidem ipse in Plotini vita de se scriptum reliquit, patriam habuit Tyrum, nobilissimam & principem Phœniciæ civitatem. Idemque Eunapius & Suidas, sive ipsius fidem, sive publicum omnium consensum secuti, prodiderunt. Parentes illi haud ignobiles fuisse Eunapius affirmat. Et ipse in Plotini vita patris sui meminit, cum quo commune sibi Malchi nomen fuisse ait patria Syro-Phœnicum lingua: quod Græca βασιλέα, Latina regem significat, unde ex purpura, regiæ dignitatis insignibus, Porphyrii nomen Longinus præceptor ipsi fecit: quod Græcis auribus Malchi nomen insolens ac barbarum videbatur. Verba ipsius Porphyrii in Plotini vita hæc sunt: γέγραφεν ὁ Ἀμέλιος βιβλίον, ὃ ἐπέγραψε μὲν (ita isthic est legendum) περὶ τῆς κατὰ τὰ δόγματα τοῦ Πλωτίνου πρὸς τὸν Νουμήνιον διαφορᾶς· προσπεφώνησε δὲ αὐτὸ Βασιλεῖ ἐμοί. Βασιλεὺς δὲ τοὔνομα τῷ Πορφυρίῳ ἐμοὶ προσῆν, κατὰ μὲν πάτριον διάλεκτον Μάλχῳ κεκλημένῳ· ὅπερ μοι καὶ ὁ πατὴρ ὄνομα κέκλητο. τοῦ δὲ Μάλχου ἑρμηνείαν ἔχοντος Βασιλεὺς, εἴτις εἰς Ἑλληνίδα διάλεκτον μεταβάλλειν ἐθέλοι, &c. *Amelius librum composuit, quem inscripsit de differentia doctrinæ Plotini & Numenii: hunc librum mihi* Βασιλεῖ *hoc est, Regi nuncupavit. nam id nomen mihi Porphyrio erat: qui patria dialecto Malchus vocabar. quod nomen & patri meo fuit. at Malchi nomen, si quis in Græcam linguam transferre velit,* Βασιλέα *sive Regem significat.* & subjungit; Longinum sibi sub vernaculo nomine Malchi librum inscripsisse: Amelium Græca voce Βασιλέως uti maluisse. Idemque Eunapius hisce verbis in ejus vita refert: Μάλχος δὲ κατὰ τὴν Σύρων πόλιν ὁ Πορφύριος ἐκαλεῖτο τὰ πρῶτα. τοῦτο δὲ δύναται βασιλέα λέγειν. Πορφύριον δὲ αὐτὸν ὀνόμασε Λογγῖνος, ἐς τὸ βασιλικὸν τῆς ἐσθῆτος παράσημον τὴν προσηγορίαν ἀποτρέψας. *Porphyrio nomen initio fuerat Malchus, quod Syrorum lingua regem sonat, sed detorta significatione ad purpuram, regium in vestimento insigne, Porphyrium, veluti purpureum nominavit Longinus.* Atque hinc intelligendus Suidas, qui omisso Malchi nomine, de solo illo Græco meminit: Πορφύριος, ὃς

κυρίως

κυρίως ἐκαλεῖτο Βασιλεὺς, Τύριος φιλόσοφος. Porphyrius qui proprio nomine vocabatur Rex, Tyrius Philosophus. Item Hesychius: apud quem hodie legitur, Μάκκος, βασιλεύς· cum olim haud dubie scriptum fuerit, Μάλχος. Nam Malchum regem significare Hebræorum, & Syrorum dialecto, præter quam quod notissimum est, testatur & D. Hieronymus in vita Malchi Eremitæ. *Erat illic quidam senex nomine Malchus, quem nos Latine Regem possumus dicere, Syrus natione & lingua*, & Ammianus Marcellinus l.24. Assyriorum fluvium *Naar-malcha* commemorat, qui βασίλειος ποταμός Straboni & Ptolemæo, inter Tigrin & Euphraten. *Alia*, inquit, *fluminis pars Naar-Malcha nomine, quod fluvius regum interpretatur, Ctesiphonta prætermeat.* Et Plinius lib. 6. cap. 26 *Ab Assyriis universis appellatum Armilchar* (potius Naar-Malcha) *quod significat regium flumen.* Cæterum Malchi nomen non infrequens fuisse Syris vel sacræ literæ testantur, quæ summi sacerdotis servum hoc nomine commemorant: Et Cleodemum nescio quem prophetam, cui & Malchi nomen fuit, ex Alexandro Polyhistore laudat Fl. Josephus, antiq. Judaic. lib. 1. cap. 16. qui Judæorum historiam ad exemplum Moysis conscripserat. Et Malchi ducis apud eundem mentio extat, lib. 1. de bell. Judaic. cap. 6. & 9. Et Eusebius lib 7. cap. 2. Malchum Martyrem Cæsareæ Palæstinæ passum refert. Malchum quoque Philadelphensem sophistam, rerum Byzantinarum scriptorem legit Photius, codice 78. quem falso idcirco Suidas Byzantinum credidit. Et Malchi Eremitæ vitam scripsit D. Hieronymus, cujus modo memini: ne infinita Hebræorum nomina ex veteris testamenti historiis proferam, quæ ex eadem voce deducta fuerunt.

Quod autem Malchi nomen Longinus cum altero illo Porphyrii commutavit, illi geminum gemellum est, quod narrat Julius Capitolinus, Clodio Albino, cum forte purpurea matris illigatus esset fascia, joco nutricis Porphyrii nomen inditum fuisse. Nec dissimile est illud, quod Græcorum Imperatorum liberis Πορφυρογεννητῶν cognomen tribuebant: eo quod recens in lucem editi, velut paterni imperii hæredes, regia purpura involverentur. Quamvis alii id nomen iis impositum scribant à regia domo, quam Porphyram vulgo vocabant: qua de re ad secundam partem syntagmatis nostri Geographici uberius differendi locus erit. De ætate Porphyrii strictim Suidas refert, vixisse eum sub Aureliano, & pervenisse ad tempora Diocletiani. Quod ex Eunapio hausit: qui Porphyrii vitam in Galienum, Claudi-

um,

um, Tacitum, Aurelianum & Probum Imperatores incidisse testatur. Verum cum ipse in Plotini vita diligenter annos ætatis suæ notet, & accuratam temporum servet rationem, operæ pretium fuerit pressius singula persequi, quæ usui nobis futura sint ad ea, quæ postea dicentur. Primum ergo de suo ad urbem & Plotini scholam adventu sic scribit: Τῷ δεκάτῳ δὲ ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας ἐγὼ Πορφύριος ἐκ τῆς Ἑλλάδος. μετὰ Ἀντωνίου τοῦ Ῥοδίου γεγονὼς, καταλαμβάνω μὲν τὸν Ἀμέλιον ὀκτωκαιδέκατον ἔτος ἔχοντα τῆς πρὸς Πλωτῖνον συνουσίας. ἦν δὲ Πλωτῖνος τῷ δεκάτῳ ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη καὶ ἐννέα. Ἐγὼ δὲ Πορφύριος τὸ πρῶτον αὐτῷ συγγέγονα αὐτὸς ὢν τότε ἐτῶν τριάκοντα. *Decimo Galieni Imperatoris anno ego Porphyrius è Græcia una cum Antonio Rhodio Romam veniens, Amelium reperi XVIII jam annos familiariter Plotino usum. Plotinus autem decimo Galieni Imperatoris anno quinquagesimum nonum circiter ætatis annum agebat. Ego vero Porphyrius, cum primum huic adhæsi, triginta tunc annos impleveram.* Cum ergo decimus Galieni annus in CCLXIV. Christi incidat: subducta temporum ratione constat, Porphyrium natum fuisse anno decimo Alexandri, qui est annus Christi CCXXXIII. Cæterum cum decennio ante, h.e. vigesimo circiter ætatis anno prima vice Romam venisset, exiguum temporis spatium ibidem commoratus fuit, feriante tum à docendi munere Plotino. Cui cum secundo hoc adventu sese adjunxisset, integros quinque annos operam dedit: sexto demum ad Lilybæum Siciliæ profectus; ut Probum, virum insignem isthic degentem accederet. Fuit is XV. seu postremus Galieni annus, qui est a Christo nato CCLXIX. utrumque ipse his verbis testatur: *Plotinus nonum & quinquagesimum ætatis annum tum agebat. Ego autem & hunc ipsum annum & insuper quinque alios cum ipso versatus sum, quin etiam decennio ante Romam veneram, &c.* de profectione Sicula paulo post subjungit: *quo tempore in Sicilia degebam, quo perveneram circa decimum quintum Galieni Imperatoris annum, Plotinus libros* v. *composuit.* Hæc eo diligentius ipsius Porphyrii verbis confirmanda duxi, quod Illust. Card. Baronius eum decem & octo annos Romæ Plotinum audivisse referat: id Porphyrio adscribens, quod Amelio tribuendum, ex loco superius producto apparet. Profectus autem fuit in Siciliam de consilio Plotini, qui atra bile laborantem eo ab urbe ablegavit. Hoc enim morbo adeo se percitum fuisse scribit, ut manus sibimetipsi inferre aliquando fuerit conatus, nisi amens propositum Plotinus sua prudentia impediisset. Qua de re ipsum loquentem præstat au-

dire: *Ego*, inquit, *quandoque me ipsum interimere cogitabam: quod mirabiliter ille persensit, mihique domi deambulanti protinus adstitit, aitque: studium istud propositumque meum nequaquam sanæ mentis esse, sed animi potius atra bile furentis, Itaque Roma abire me jussit. Huic ego obtemperans in Siciliam sum profectus, quod audirem Probum quendam, egregium virum circa Lilybæum tunc degere. Quo quidem factum est, ut ab hoc animi proposito desisterem; sed interea impedirer, quo minus Plotino usque ad obitum ejus adessem.* Mortuus enim est Plotinus in Campania, triennio post Porphyrii discessum, ætatis anno LXVI. post secundum Claudii Imperatoris annum; qui est annus Christi CCLXI. quo tempore Porphyrius ad Lilybæum vivebat: ut ipse sub principium vitæ Plotini testatur. Atque hæc sunt quæ secundum distinctam annorum rationem ex ipsius Porphyrii scriptis colligere licuit. De reliquo vitæ tempore vix quidquam certi statuere possumus: quamdiu in Sicilia fuerit commoratus; quibus postea locis vixerit: nec quando vivere desierit. Proferam tamen quæ sparsim hinc inde collegi, atque unum sub adspectum ea proponam, quibus Porphyrii vita illustrari poterit. Ubi id quidem principio dicendum, quod Vincentius Lirinensis, & Eusebius ipsius Porphyrii testimonio prodiderunt, eum fere puerum Alexandriam ad Origenem audiendum profectum fuisse. Vincentii verba hæc sunt de Origene, cap. 1.23. *De cujus incredibili quadam scientia si quis referentibus nobis Christianum non accipit testimonium, saltem testificantibus Philosophis gentilem recipiat confessionem. Ait namque impius ille Porphyrius, excitum se fama ipsius Alexandriam fere puerum perrexisse, ibique eum vidisse jam senem; sed plane talem tantumque virum, qui arcem totius scientiæ condidisset.* Eusebius vero similem locum ex tertio libro contra Christianos adducit, libro sexto histor. Ecclesiast. cap. 19. ὁ δὲ τρόπος τῆς ἀτοπίας ἐξ ἀνδρὸς, ᾧ κἀγὼ κομιδῇ νέος ὢν ἔτι ἐντύχηκα, σφόδρα εὐδοκιμήσαντος, καὶ ἔτι δι' ὧν καταλέλοιπε συγγραμμάτων εὐδοκιμοῦντος παρειλήφθω Ὠριγένους. *Hujus autem absurditatis exemplum ab Origene sumatur, viro quicum mihi admodum adolescenti familiaritas intercessit*, &c. Unde miror Eunapium Origenem Porphyrii συμφοιτητὴν; sive condiscipulum vocasse, idque ipsius Porphyrii verbis, cum constet Origenem LXIX. annos natum, anno Christi CCLVI. qui fuit Galli & Volusiani XXII. vel XXIII. Cæterum cum Origenem, Philippo imperante, à sedente Fabiano Pontifice, Romam venisse Ecclesiastici annales testentur; puto non male colligi Porphyrium Alexandriam profectum fuisse, aut sub extremum Gordiani im-

perium

perium, vel primis Philippi annis, qui Gordianum imperio exuit; circa ætatis annum XIII. vel XIV. Id enim ea verba, κομιδῆ νέος ὢν ἔτι, indicare videntur. Carthagini quoque se vixisse testatur, lib. 3. de Abstinentia, ubi perdicem ab se educatum refert, adeo cicuratum, ut vocem humanam intelligeret, eidemque respondere conaretur. Atque eo ex Lilybæo ipsum trajecisse verosimile est. Athenis etiam aliquandiu versatum esse, ubi omnia sapientiæ studia, maxime autem divini Platonis doctrina tum florebat, ex alio ejus loco apparet, quem Eusebius lib. X. de præparatione inseruit, ex primo libro Philologicæ auscultationis: ubi Plotini natalem apud Longinum epulis celebratum refert, & sermones de autorum furtis inter convivas habitos commemorat. τὰ Πλωτίνεια (inquit) ἑστιῶν ἡμᾶς Λογγῖνος Ἀθήνησι κέκληκεν ἄλλους τε πολλοὺς, καὶ Νικαγόραν τὸν σοφιστὴν, &c. Unde videre est Porphyrium post obitum Plotini ex Sicilia eo commigrasse. Eunapius quoque post Siculam commorationem Romam eum rediisse, ac dicendi facultatem summa cum laude exercuisse testatur: ita ut Senatus populusque Romanus magno eum in pretio atque honore haberet. Ubi tandem in profunda senectute decessisse dicitur. Quibus & hoc addo, editam ab eo Plotini vitam circa septuagesimum ætatis annum: cum ibidem referat, se anno sexagesimo octavo ecstasi divina sive excessu mentis correptum fuisse: nisi ea melancholici cerebri potius commotio, aut dæmonis in angelum lucis transfigurati ludicrum phantasma, cum D. Augustino lib. 10 de Civ. Dei c. X. censenda sit. Fuit is annus Christi CCCI, Diocletiani Imperatoris XVIII. qui triennio post imperio sese abdicans Constantium habuit successorem. Sed cum Porphyrius dicto loco anni illius LXVIII. ut pridem elapsi meminerit; verisimile videtur, scriptam ab eo Plotini vitam in extrema senectute, & sub finem imperii Diocletiani. Nam illius tempora non excessisse Porphyrium recte ex Eunapio affirmat Suidas. Cujus autoritate neglecta, Illustriss. Ecclesiasticorum annalium autor multo longius, ad annum scilicet Constantini XXIII. atque ulterius vitam ejus producit, uti mox videbimus. In Sicilia cum alios libros plurimos, tum sceleratos illos contra Christianam religionem à Porphyrio scriptos testatur Eusebius lib. 6. hist. eccles. cap. 19. & post ipsum D. Hieronymus in catalogo illustr. script. ubi Eusebii opera recenset. Id sane non obscure colligi potest, vixisse eum aliquot annos in Sicilia, & quidem fama maxima. Nam & Longinus post Plotini obitum inde illum in

patriam evocat, & Plotini libros ad ſe mitti petit: tum D. Auguſtinus retractat. lib. 2. cap. 31. ob longiorem in inſula commorationem alium ab hoc noſtro Philoſopho credidit fuiſſe *Porphyrium Siculum illum*, ut ait, *cujus celeberrima eſt fama.* Qua in re ſimilis fere error eſt, neſcio an Nicephori Calliſti, an ejus interpretis, lib. V. cap. 13. ubi dictus Euſebii locus transſcribitur. Nam cum Euſebius dicat, ὁ καθ' ἡμᾶς ἐν Σικελίᾳ καταςὰς Πορφύριος, pro eo apud Nicephorum Porphyrius Siculus nunc legitur. Unde videre eſt eum in Siculo receſſu magnum ſibi & illuſtre ſcribendo nomen paraſſe: quod unius alteriusve anni ſpatio vix fieri potuit. Quin & Iſagogen de quinque vocibus ad Chryſaorium in Sicilia ab eo ſcriptam affirmat Ammonius: cujus verba inferius ſuo loco à me producentur; quamvis ille aliam, & meo quidem judicio ſatis ineptam Siculæ profectionis cauſam afferat.

CAP. III.

Porphyrium in Sicilia contra Chriſtianos ſcripſiſſe. Baronii ſententia ex Lactantio perpenditur. S. Methodius quando paſſus.

VErum Illuſtriſſimus annalium conditor, contrà quam Euſebius & Hieronymus, non in Sicilia, ſed in Bithynia eum impiis ſuis libris Chriſtianam religionem oppugnaſſe contendit: cujus ſententiæ fundum habet Lactantii verba lib. V. de juſtitia, c. 2. quæ preſſius conſiderare operæ pretium fuerit. Refert ille, eo tempore quo Diocletianus crudeliſſima perſecutione contra Chriſtianos ſæviret, & Eccleſias veri Dei funditus ſubverſas demoliretur, duos extitiſſe, qui blaſphemam linguam Imperatorum furori commodarent, ſcripto religionem Chriſtianam oppugnare aggreſſi: alter quidem Philoſophus, alter judex. Neutrum tamen nominat: credo ne ſuis ſcriptis ad poſteritatis memoriam illorum nomina transmitteret, qui ſalutare JESU Chriſti nomen impiis ſuis libris oppugnare & extinguere ſtuduerant. *Ego,* inquit, Lactantius, *cum in Bithynia literas oratorias accitus docerem, contigiſſetque eodem tempore ut Dei templum everteretur, duo extiterunt ibidem qui jacenti atque abjectæ veritati, neſcio utrum ſuperbius an importunius, inſultarent: quorum alter antiſtitem ſe philoſophiæ profitebatur; verum ita vitioſus, ut continentiæ magiſter non minus avaritiæ quam*

quam libidinibus arderet: in victu tam sumptuosus, ut in schola virtutis assertor, parsimoniæ paupertatisque laudator, in palatio pejus cœnaret quam domi; tamen vitia sua capillis & pallio, & quod est maximum velamentum, divitiis prætegebat: quas ut augeret, ad amicitias judicum miro ambitu penetrabat, eosque sibi repente autoritati falsi nominis obligabat; non modo ut eorum sententiam venderet, verum etiam ut confines suos, quos ædibus agrisque pellebat, à suo repetendo hac potentia retardaret. Hic vero qui suas disputationes moribus destruebat, vel mores suos disputationibus arguebat, ipse adversus se gravis censor, & accusator acerrimus, eodem ipso tempore, quo justus populus nefarie lacerabatur, tres libros evomuit contra religionem nomenque Christianum. Professus ante omnia Philosophi officium esse erroribus hominum subvenire, atque illos ad veram viam revocare, id est, ad cultus Deorum, quorum numine ac majestate, ut ille dicebat, mundus gubernaretur: nec pati homines imperitos quorundam fraudibus illici: ne simplicitas eorum prædæ ac pabulo sit hominibus astutis. Quibus multa de totius operis instituto atque argumento subjungit, quæ apud ipsum legi malo. Quinam ille fuerit, ait Illustrissimus annalium autor, quem Lactantius inter Philosophos hujus temporis sibi locum principem vindicasse dicit, nullus alius quem opinari possimus occurrit, nisi Porphyrius: qui inter Platonicos horum temporum excellebat; quem & adversus Christianam religionem commentarios edidisse exploratissimum est. Quamobrem ut quæ Lactantius tradit alicui alii adscribamus potius quam Porphyrio, nulla, inquit, est ratio. Sane cum cogito quam immani odio apud Christianos laborarint ii, qui bello adversus Christum suscepto inclarescere voluerunt, & quam detestabile istorum nomen Christianorum scriptis atque execrationibus evaserit: vix memoriam nomenque hujus Philosophi, quisque demum fuerit, intercidere potuisse arbitror: præsertim cum nudo & aperto, quod ajunt, capite, in infaustum hoc certamen descenderit. Tum vero quod omnium gravissime Christianos id tulisse testetur Lactantius, quod illo potissimum tempore id operis esset aggressus, quo furebat odiosa crudelitas; nec quisquam diræ persecutionis metu veritatis afflictæ patrocinium suscipere auderet. Quæ odium haud dubie auxerunt, ut mox respirante Ecclesia eo acrioribus animis in Christi hostem insurgerent; cum nullum in principum favore præsidium, nullum in aperto jam atque æquo certamine effugium reliquum esset. Exosum fuit Celsi nomen, quod primus ille Epicuri de grege porcus adversus exorientem veritatis lucem grunnire sordido ore ausus fuisset. Nec minor

invidia excepit alterum Christi hostem Hieroclem, qui ignorantiæ suæ deliramenta φιλαλήθους titulo inscripsit: ut fallaci illicio incautos irretiret. Julianus quoque Cæsar cum desertis religionis nostræ sacris, erroribus paganorum turgens τὴν Ἑλληνικὴν ὀφρὺν stulte & arroganter adversus Christum sustulisset; & ne temere à veritate defecisse videretur, stylo eam suscepisset oppugnandam, quam gladio exscindi non posse retro seculorum experientia didicerat; impii & θεομάχου nomine æternum infamis evasit. Sed longe gravissima fuerunt odia adversus Porphyrium, contra quem universa Ecclesia Christi junctis viribus arma cepit. Triginta enim circiter scriptores Catholici blasphemias ejus refutarunt: si qua fides Fl. Lucii Dextri Chronicis. Et ipsi Imperatores suis edictis nomen ejus perpetuum infame esse voluerunt.

Hæc omnia dum cogito, pedibus in illustrissimi Baronii sententiam discedere lubet: sunt tamen quæ non leviter me retrahunt. Primum quidem Eusebii & D. Hieronymi autoritas, qui eum in Siculo secessu adversus Christianos scripsisse disertim testantur. Eusebius enim dicto loco ait, ὁ καθ' ἡμᾶς ἐν Σικελίᾳ καταστὰς Πορφύριος συγγράμματα καθ' ἡμῶν ἐνστησάμενος. & D. Hieron. refert Eusebium edidisse *contra Porphyrium, qui eodem tempore scribebat in Sicilia*, libros XXX. Tum librorum numerus non convenit: XV. enim, non solum III. edidit, ut Hieronymus & Suidas testantur: tum vero inprimis temporum vitæq; ratio: nam nec ætas, nec vitæ Pythagoricæ institutum cum iis convenire videntur, quæ Lactantius de Asiatico illo Philosopho prodidit: nam cum ἀκμὴ persecutionis Diocletiani, & Ecclesiarum demolitio, cujus Lactantius dicto loco meminit, in annum Christi CCCII. incidat, qui fuit XIX imperii Diocletiani, LXIX. ætatis Porphyrii; aliorum ego judicii facio, an ea quæ de libidinibus, de luxu, de assentatione & parasitismo aulico Asiatici illius Philosophi Lactantius refert, seni decrepito conveniant: ei præsertim qui siccum & sobrium Pythagoricæ vitæ institutum semper fuerat sectatus, quod diligentissime ab ipso servatum libri περὶ ἀποχῆς ad Firmum Castricium scripti, abunde probant: neque enim amico intimo, & fraternæ necessitudinis vinculo sibi conjuncto eam vitæ & Philosophandi rationem tam operoso volumine suasurum fuisse existimo, si ipse eam neglexisset: nec quisquam veterum, quod quidem ego observarim, hujusmodi quid Porphyrio objicit: quem rabidum, furiosum, impium, blasphemum, veritatis & DEI hostem Eusebius, Hieronymus, Augustinus, aliique perpetuo cognominant: qui

nullam

nullam ejus exagitandi materiam ansamque prætermiserunt. Et quamvis non ignorem plerosque Philosophos aliter disseruisse in schola, aliter domi vixisse: de Porphyrio tamen cur secus existimem, caussam hanc potissimum habeo, quod eo ipso tempore, quo Lactantius Asiaticum illum Philosophum luxu & libidine obrutum contra Christianos scripsisse ait, Porphyrius parco & sobrio victu animum à corporis contagione purum, & à sensuum communione abductum, ad vitam secundum mentem extollere studuerit: quod quidem ea manifeste testantur quæ sexagesimo octavo ætatis anno sibi contigisse in Plotini vita retulit. Accedit ingens ille librorum atque commentariorum numerus, quibus procudendis vitam omnem impendit: adeo ut extrema adhuc senectute Plotini scripta emendata, & concinno ordine digesta publicarit. Taceo quod ipsa ætas haud exiguam respondendi materiam præbere, & delirii suspicione irrideri potuisset. Sed illud mihi argumentum omnium gravissimum videtur, quod Methodius Patarensis Episcopus Tyrius, qui nitidi compositique sermonis libros adversus Porphyrium confecit, ad extremum persecutionis Diocletiani, sive ut alii affirmant sub Decio & Valeriano, martyrio coronatus sit: hæc enim D Hieronymi verba sunt de sanctissimo viro. Atque ut posterior illa opinio, de consummato martyrio sub Decio, manifeste falsitatis convinci potest ex eo, quod Decio imperante Porphyrius, quem Methodius refutavit, vix vicesimum ætatis annum attigisset, & post XVI. integros annos demum in Siciliam profectus fuerit; ita posterior illa aperte ostendit, ante prædictum XIX. annum Diocletiani, & Porphyrium suas blasphemias edidisse, & Methodium iisdem respondisse: cum Lactantius Christianos temporis gratia conticuisse disertim affirmet: quod nemo illum dicturum fuisse existimaverit, si Methodius tum solus communem Ecclesiæ caussam defendendam suscepisset. Nec reticuissent Eusebius atque Hieronymus, diligentissimi harum rerum observatores. Quis vero D. Augustinum rerum Ecclesiasticarum adeo vel imperitum vel immemorem fuisse existimet; ut cum lib. X. Civit. Dei cap. 32. Porphyrium eo tempore vixisse dixisset, quo Diocletianus crudelissima persecutione Ecclesiam Christi oppugnabat; nec tot martyrum constantia ad veritatis viam agnoscendam permotum doleret; id tam opportuno loco omitteret, Porphyrium eo ipso tempore furentem imperatoris animum impiis suis libris adversus innocentes Christianos vehementius concitasse, & veritati armis oppressæ importuna insultasse protervia: quo nomine Lactantius Asiaticum illum Philosophum maxime

xime accusat? Ego D. Augustini verba apponam, ut eo facilius quisque judicare possit. Ille enim cum sub principium capitis scripsisset, Porphyrium libro 1. de regressu animæ dixisse: *Nondum receptam unam quandam sectam quæ universalem viam animæ contineat liberandæ:* subjungit deinde, *Quænam ista est universalis via, nisi quæ non suæ cuique genti propria, sed universis gentibus quæ communis esset, divinitus impertita est? quam certe iste homo non mediocri ingenio præditus, esse non dubitat: providentiam quippe divinam sine ista universali via liberandæ animæ genus humanum relinquere potuisse non credit. Neque enim ait non esse; sed hoc tantum bonum, tantumque adjutorium nondum receptum, nondum in suam notitiam esse perlatum. Nec mirum, tunc enim Porphyrius erat in rebus humanis, quando ista liberandæ animæ universalis via, quæ non est alia quam religio Christiana, oppugnari permittebatur ab idolorum dæmonumque cultoribus, regibusque terrenis, propter asserendum & consecrandum martyrum numerum, hoc est, testium veritatis: per quos ostenderetur omnia corporalia mala pro fide pietatis & commendatione veritatis esse toleranda. Videbat ergo ista Porphyrius, & per hujusmodi persecutiones cito istam viam perituram, & propterea non esse ipsam animæ liberandæ universalem putabat: non intelligens hoc quod eum movebat, & quod in ejus electione perpeti metuebat, ad ejus confirmationem, robustioremque commendationem potius pertinere.* Nonne certissimis rationibus ex hoc loco colligitur, vel Porphyrium postremæ illius persecutionis tempore non scripsisse: vel supinam D. Augustini fuisse ignorantiam aut oblivionem, qui tali loco rem tantam præteriret?

CAP. IV.

Porphyrii vitam non recte produci ad Constantinum. M. Publius Optatianus Porphyrius Poëta cum Porphyrio Philosopho confusus. Britannia fertilis tyrannorum provincia. Constantini edictum explicatum.

VErum de hisce libera cuique per me sentiendi potestas esto, donec veritas aliorum studio diligentius limata, ex antiquitatis tenebris clarior elucescat. Sed in eo summo viro non temere assentiendum existimo, quod contra Eunapii atque Suidæ fidem Porphyrii vitam usque ad XXIII. annum Constantini Magni producit: tum in iis quæ de

exilio & palinodia ejus prodidit: quæ eruditissimorum hominum animadversiones ac censuras non effugere. Sed præstat ea hic apponere, quæ ad annum Christi CCCXXV. ecclesiasticæ historiæ princeps scribit. *Quod ad Porphyrium spectat, qui adversus Christianam religionem tot tantasque blasphemias effutisset, & ipsum Imperatorem contumeliis proscidisset, cum inter alia, quod testatur Gildas, dixerit in ipsius odium, Britanniam fertilem tyrannorum provinciam esse; dignam laboribus mercedem eum recepisse Constantinus cum tradat: non tantum quod libri ejus fuerint incendio condemnati; sed & quod exilio multatus sit: id affirmasse videtur, ac plane insinuat, eundem Porphyrium adhuc, eo tempore quo hæc contra Arium scribebat, fuisse superstitem: quem ex testificatione S. Hieronymi abhinc post triennium, nempe anno XXIII. ejusdem Constantini Imperatoris, misso ad eum insigni, ut ait, volumine, ab exilio liberatum apparet.* In quibus verbis docti viri jampridem monuerunt Porphyrium philosophum confundi cum Publio Optatiano Porphyrio Poëta, Christiano quidem, sed cætera nugacissimo: nam de illo D. Hieronymum loqui testatur panegyricus ad Constantinum Augustum, qui adhuc superest. Et ne quis dubitandi locus relinquatur, apponam Poëtæ exulantis versus, quibus Thaliam suam in præfatione alloquitur.

Hic trepido pede tecta petis venerabilis aulæ;
Horrida quo nimium sit tua mundicies;
Hos habitus vatis præsentia fata merentur;
Vix locus hoc saltem præbuit unde venis.
Suppliciter tamen ire potes, dominumque precari:
Squalor & hæ sordes conveniunt miseris.
Cum dederit clemens veniam, natumque laremque
Reddiderit, comptis ibis & ipsa comis.

Nec minus in eo hallucinari videtur, quod ex Gilda Britanno Porphyrium de Constantino Imperatore contumeliose locutum, atque eam ob causam exilio damnatum fuisse colligit; cum potius contrarium ex Gildæ verbis evincatur. *Igitur nunc omittens*, inquit, *priscos communesque omnibus gentibus errores, nec enumerans patriæ portenta ipsa diabolica pene numero Ægyptiaca vincentia, & tacens vetustas immanium tyrannorum annos, qui aliis longe positis regionibus vulgati sunt: ita ut Porphyrius rabidus orientalis adversus Ecclesiam canis dementiæ suæ ac vanitatis stylo hoc etiam adnecteret; Britannia*, inquit, *fertilis provincia tyrannorum.* Quid quæso

hic de Constantino, aut Constantini ævo ? cum disertim de iis temporibus loquatur, quibus Britanni nec Romani Imperii potentiam, nec Christianæ religionis veritatem agnoverant. Atque aliter haud dubie sensisset Vir judicii maximi, si D. Hieronymi locum, unde Gildas Porphyrii verba transcripsit, observasset: quem ex libro ad Ctesiphontem adversus Pelagianos adscribendum duxi. *Et ad extremum, quod solet nobis objicere contubernalis vester Porphyrius: qua ratione clemens & misericors Deus ab Adam usque ad Moysen, & à Moyse usque ad Christi adventum, passus sit universas gentes perire ignorantia legis & mandatorum DEI. Neque enim Britannia fertilis provincia tyrannorum, & Scoticæ gentes, omnesque usque ad Oceanum per circuitum barbaræ nationes Moysen Prophetasque cognoverant.* Annon luce meridiana clarius, nihil hic in Constantinum dici: sed ea designari tempora, quæ Christi adventum, & Romani Imperii propagationem ad Britannos præcesserunt ? Nec de Porphyrii mente dubitare nos sinit, quod eadem quæstio ex Porphyrii libris contra Christianos desumpta D. Augustino inter alias proposita fuit: cui ille fuse respondet Epist. XLIX. ad Deo gratias.

Cur autem Britanniam fertilem tyrannorum provinciam Porphyrius appellarit, id C. Taciti gravissimi autoris verba de Britannis in Julii Agricolæ vita docent: *Olim*, inquit, *regibus parebant; nunc per principes factionibus & studiis trahuntur. nec aliud adversus validissimas gentes pro nobis utilius, quam quod in communi non consulunt.* Et Strabo libro IV. autor est, apud Britannos δυναστείας fuisse: & plerosque Dynastarum Cæsarem legationibus officiisque coluisse. quæ ex IV. libro commentariorum de bello Gallico cognosci poterunt: ubi Cæsar ipse expeditionem suam Britannicam narrat. Neque hoc sæculo tyrannicæ familiarum factiones, apud Scotos præsertim & Hibernos exoleverunt; sed ut quisque nobilium vel genere illustrior est, vel manu promptior, ita facilius subditos ac clientes plurimos in studia partesque suas, sæpe etiam regibus ipsis periculosas, pertrahit. Ex hisce jam satis apparet quid de Constantiniani edicti explicatione sentiendum: quo Illustrissimi scriptoris sententiam minime stabiliri facile agnoscet, quisquis edictum ipsum inspexerit. Nam cum principio Imperator scripsisset; *Porphyrium religionis hostem pravis quibusdam commentariis contra pietatem editis dignam invenisse mercedem*; ne quis de exilio aliove supplicii genere explicaret, ipse subjungit: *ac talem, ut ipse quidem infamis apud omnem posteritatem maximo opprobrio & dedecore compleretur: impia autem ejus scripta plane delerentur.* annon manifestum est, nihil aliud Im-

peratori propositum fuisse, quam ut publico edicto eandem probrosi nominis infamiam Ario ejusque sectatoribus inureret, qua Porphyrium flagrare videbat; & pari exemplo, quo Porphyrii libros extinxerat, impia eorum scripta supprimeret? Quod egregium piissimi Imperatoris factum dein Theodosius imitandum sibi duxit: qui simili lege Nestorii sectatores invidioso nomine Simonianos, à Simone mago appellari voluit; ut cujus scelus fuerant in deferendo Deum imitati, ejus vocabulum jure viderentur sortiri, l. 6. C. de hæret. & Manich. Hæc accuratius explicare volui, quod nonnullos temere & ἀβασανίστως Baronianam sententiam amplectentes affirmare videam, Porphyrium Dei spiritu afflatum, tandemque ad fidem conversum, instar Sauli Tarsensis Jesum verum Deum agnovisse. *Quem utinam cognovisset,* (utar enim D. Augustini voto) *eique se potius quam vel suæ virtuti, quæ humana, fragilis & infirma est: vel perniciosissimæ curiositati sanandum tutius commisisset.* Quæ sanctissimi Patris de hoc Philosopho verba sunt libro X. de Civ. DEI cap. 27.

CAP. V.

Porphyrium non Judæum, sed Phœnicem fuisse: cur Batanæotem D. Hieronymus vocarit: variæ in eum locum conjecturæ.

NEc forte absre fuerit, aliam maximi scriptoris sententiam de Porphyrii patria & genere hoc loco expendere: novam quoque illam, & adversus constantem omnium autorum fidem deductam ex obscuro quodam D. Hieronymi loco. In quo tamen facilius quid falsum sit convincere possum, quam quid verum affirmare. D. Hieronymi verba sunt in præfatione commentariorum in epistolam ad Galatas: *quod nequaquam intelligens Batanæotes & sceleratus ille Porphyrius in primo operis sui adversus nos libro, Petrum à Paulo objecit esse reprehensum.* Ex quibus Illustriss. Cardinalis contendit Porphyrium non Phœnicem, sed Judæum; non Tyrium, sed Batanæotem fuisse; natum Batanææ, quæ Judææ civitas est, XV. miliaribus à Cæsarea Palæstinæ, aquarum calidarum celeberimis fontibus celebris. Sed quod patriæ generisque eum tæderet, falso & impudenter mentitum fuisse Phœnicium, quo & olim & nunc quoque vulgo censetur.

Nec forſan à vero abhorrere hæc ſententia videbitur ei qui cogitet, D. Hieronymum complures annos in intima Judæa cum Judæis eruditis familiariſſime vixiſſe, eorumque opera multa ab ipſo perquiſita, multa cognita fuiſſe, quæ ab aliis nullo modo ſciri potuere, διὰ τὸ ἀκοινώνητον καὶ ἄξενον ejus nationis. addo & illud, quod Socrates ex Euſebio prodidit, Porphyrium principio Chriſtianum, odio Chriſtianorum, à quibus Cæſareæ Palæſtinæ gravius fuerat reprehenſus, quàm impotenti animo ferre poſſet, religionem noſtram deſeruiſſe. Id enim leve ac deſultorium ingenium arguit, cui ἀποστασία & παράβασις non inſolens fuerit. Quibus & tertia ratio accedit, quod Moyſen Prophetam citet in libello de antro Nympharum, & libro 2. & 4. de abſtinentia, de Judæorum inſtitutis ſectiſque ex Theophraſto & Flavio Joſepho multa referat. Verum multo plura ſunt & validiora quibus contrarium evinci videtur. Nihil enim dico, quam effrons illa fuerit impudentia hominem genus patriamque mentiri. Facile conceſſerim potuiſſe id fieri ab eo, qui animum frontemque adverſus Deum & veritatem ipſam obduraverat; metus ſaltem infamiæ eum deterruiſſet, cum mendacium nequaquam poſſet latere: quod ex maxima Phœniciæ civitate plurimi & Alexandriam & Romam quotidie commigrarent, quorum indicio fraus facile detegeretur. Idque eo magis, quod & ipſe patrem Tyrium nominet; & Eunapius eum non ignobili genere apud ſuos ortum teſtetur. Et quomodo latere potuit, qui tanta eruditionis & ſapientiæ fama inclaruerat? & ut alios latuerit; qui potuit Longinum, Jamblichum, aliosque Syros, qui cum eo verſabantur? Ipſe Longini epiſtolam vitæ Plotini inſeruit, ex Phœnicia ad ſe ſcriptam, qua ex Sicilia evocatur: ubi Longinus Tyri patriæ ejus meminit. Vivebat eodem tempore in Phœnicia Amelius, condiſcipulus Porphyrii. An eos & patriæ & genus amici ementitum latere potuit? quem tamen ipſi conſtanter in ſuis ſcriptis Tyrium vocarunt. Et cum Libanius Sophiſta Syrus, oratione funebri in Julianum Imperatorem, Porphyrium *Tyrium ſenem* honoris cauſa appellaſſet; Socrates tamen qui lib. 3. hiſt. Eccleſ. cap. 23. ea Sophiſtæ verba conquiſitis rationibus verbisque operoſe confutat, de patria nullam ei litem movet. Et quis credat, eum in tanto contradicendi ſtudio prætermiſſurum fuiſſe illud, unde Tyrii ſenis nomen gravi infamia aſpergi poterat: ſi quid tale vel ſcripto vel fando proditum accepiſſet? nec neglexiſſet Suidas, qui ea quæ ad gentilium Philoſophorum irriſionem ſpectant, diligenter undique tranſcripſit; taceo enim quod Euſebius non uno loco in libris de præparatione & demonſtra-

tione

tione Evangelica, eum gentilem & gentilium magiſtrum ac Theologum appellat. Cæterique Patres cum Porphyrii calumnias ſæpe cum Judæorum blaſphemiis comparent, nemo tamen commune cum illis genus ipſi fuiſſe ſcribit. Quod invidiæ augendæ, & impiis contra Chriſtum objectionibus refutandis maxime profuiſſet. Chriſtianam religionem eum vel ſerio amplexum fuiſſe, vel ſaltem non averſatum facile crediderim, qui puer Originem Alexandriæ audierat, clariſſimum Chriſtianæ religionis lumen. Præſertim cum præter Socratis atque Nicephori autoritatem, D. Auguſtinus lib. 10. de Civ. Dei c. 28. diſertim affirmet, illum vanæ ſcientiæ tumore inflatum à ſaluberrima Chriſti humilitate reſiliiſſe. Atque eſto. Quis vero hinc oſtendet eum à Judaiſmo ad Chriſtianismum tranſiiſſe? Nec majoris momenti ſunt illa de petitis ex Moyſe & Fl. Joſepho teſtimoniis. Cum quidem eo loco Moyſen non ſuis, ſed Numenii verbis citet: quem in Prophetæ lectione verſatiſſimum fuiſſe, teſtantur cum alia plurima ejus loca, apud Euſebium de præparatione Evang. & Theodoretum in θεραπ. tum præſertim nobile illud dictum τί γάρ ἐστι Πλάτων, ἢ Μωσῆς ἀττικίζων; Et demus Moyſen προηγουμένως ab ipſo citatum: quid inde huic opinioni probandæ effici poterit? cum in confeſſo ſit ejus ſæculi Philoſophos ferme omnes ſacras literas legiſſe. Nam & Longinus Porphyrii præceptor, libro περὶ ὕψους, ex eodem principio Geneſeos locum adducit cum honorificentiſſima Prophetæ mentione. Sed fruſtra hujusmodi ratiunculis pugnamus, cum certum ſit, Porphyrium non Moyſen ſolum, ſed univerſam ſacram ſcripturam legiſſe, & quidem diligentiſſime: eo fine, ut falſam & incertam oſtenderet divinorum oraculorum fidem: quod Euſebius in libris de præparatione non uno loco, & Theodoretus ſerm. 7. θεραπ. teſtantur. Ea vero quæ in libris de abſtinentia de Judæis affert, liquido oſtendunt, ipſum nihil proprio uſu & experientia de eorum rebus compertum habuiſſe. Ita enim aliena fide nititur, ut hoſpitem in peregrino ſolo verſari nemo non videat. Et Euſebius id agnoſcit, qui prolatis inde Porphyrii locis lib. 9. προπαρ. ſubjungit: ταῦτα μὲν ὁ Πορφύριος ἐκ παλαιῶν, ὡς εἰκὸς, ἀναγνωσμάτων τῇ τῶν δηλουμένων ἀνδρῶν εὐσεβείᾳ τε ὁμοῦ καὶ φιλοσοφίᾳ ἐμαρτύρησεν. *Hæc Judæorum religioni ac ſapientiæ teſtimonia Porphyrius ex antiquorum lectione, ut apparet, hauſta perhibuit.* Ecquis Euſebium tam commodo loco tale quid præteriturum fuiſſe exiſtimet? ſed quam medicinam D. Hieronymi verbis faciam non facile perſpicio. Equidem haud temere in veterum ſcriptis quidquam mutandum exiſtimo, ſi ſenſus utcunque

cunque erui poſſit. Ideoque animum in varias partes vertenti id primum occurrebat, inter loca quæ in diviſione terræ ſanctæ in ſortem tribus Aſer ceciderunt, Joſuæ 19. v. 25. recenſeri Beten, ſive vicum, ſive oppidum: quod recentiores Palæſtinæ deſcriptores inter Ptolemaidem & Tyrum collocant. Hanc forte Porphyrii patriam à D. Hieronymo creditam fuiſſe ſuſpicabar, & maluiſſe Porphyrium à vicina urbe celeberrima potius quam ab ignobili loco cognomen patrium aſſumere: quod Virgilium & Livium clariſſimos autores feciſſe ſcimus. Nullas tamen rationes excogitare potui, quibus id mihi perſuaderem. Nam Euſebius libro de nominibus locorum in ſacra ſcriptura, brevi à nobis edendo, ſic ſcribit: Βατναὶ (ita enim ille hunc locum vocat, non Baten, ut Hebræorum fontes, & vulgata editio) Φυλῆς Ἀσήρ. καὶ νῦν καλεῖται κώμη Βεβετὲν, ἀπὸ ὀγδόου σημείου Πτολεμαΐδος εἰς ἀνατολὴν, & D. Hieronymus ejus interpres: *Batnæ: in tribu Aſer. Et nunc appellatur vicus Bethbeten in octavo milliario Ptolemaidis contra Orientem.* Unde Euſebii & ipſius Hieronymi autoritate cognoſcimus, locum priſtinum nomen eo tempore perdidiſſe: nec potuiſſe Porphyrium à Batnis, vel Βεβετὲν, ſeu Bethbeten, Batanæotem appellari. Taceo enim quod locus obſcurus fuerit, quem Sacræ literæ unico tantum loco commemorant, cæteris omnibus ignotum. Et ſi patriam Porphyrii fuiſſe demus: quid quæſo probri ex ejus commemoratione? aut ſi Hieronymus probri loco objiciat: cur non pluribus verbis exagitavit rem paucis aut nulli cognitam? Inde aliud mihi incidit, quod ſenſus loci ultro ſuggerere videtur. Batanæotam per convicium atque opprobrium fuiſſe appellatum: & licet hactenus nihil tale obſervarim, nomen hoc forte aliqua infamiæ nota ex gentili probroſum apud antiquos evaſiſſe: ut Sodomitarum, ac Capernaitarum, aliaque in ſacris literis: adeo quidem ut nemini dubium ſit, ſi quem dictis nominibus appellem, non patriam me exprobare, ſed vel impietatis, vel ἀλογίας crimen. Nec deſunt exempla apud profanos autores, qui ſtolidos ac ſtipites Abderitas, fabuloſos nugatores Bergæos, impios Melios, impoſtores Ægyptios, mendaces Cretenſes appellarunt. Sed cum neutrum mihi ſatisfaceret, tandem manuſc. Vaticanos conſului, ut Sibyllæ folia; quæ tamen ex incerto incertiorem me dimiſerunt. Cum alii eo loco *Bethaniotes* alii *Biothaniotes* legant: neque ulla ſit major varietas, quam quod alii adſpiratam literam addant, alii omittant. Hic ad conjecturas confugienti nihil commodius occurrebat, quam ut levi mutatione legeretur: βιοθάνατος *& ſceleratus ille* Por-

Porphyrius. Cum nec D. Hieronymum à Græcorum vocabulorum usu abhorrere constet; & ipse Porphyrius in Plotini vita testetur, se animum furore & atra bile percitum violenta morte ex corpore educere voluisse. Hoc enim maximum impiæ temeritatis argumentum, & plane furiosæ mentis signum: quod non solum sanctior nostra religio, sed ipsa quoque illa Philosophia quam profitebatur, & rectæ rationis usus damnat atque aversatur. Quod si minus hæ conjecturæ cuiquam arriserint; addam & tertiam Cl. Jacobi Sirmondi S. J. Theologi, viri eruditione & judicio maximi: qui peramanter suam de hoc loco sententiam mihi exposuit: ita tamen ut haud invitum se cum meliori eam commutaturum ostendat. Is forte βαλανειώτης ab Hieronymo scriptum fuisse conjicit: hoc est, ut Suidas exponit, περίεργος καὶ πολυπράγμων. Sed licet non abs re id ἐπώνυμον Porphyrio tribui posse videatur, & cum scelerato quod sequitur non inepte congruere, ego tamen, inquit, Porphyrium, etsi dæmonem e balneo fugasse dicitur, βαλανειώτην dictum, nisi veteres libri doceant, non facile credam. Hæc fusius de loco obscuro exposui, non quod summæ eruditionis viro contradicere studuerim, aut maximis ejus in Ecclesiam DEI meritis quidquam detractum velim: cujus piissimos manes toto animo veneror: sed ut acutioribus ingeniis cogitandi materiam proponerem. Et sane magno me beneficio sibi habebit devinctum, qui in re obscura certam aliquam lucem extulerit. Verum longius me à proposito abduxit singula excutiendi amor. Nunc cætera ordine persequar.

CAP. VI.

Veri Philosophi notæ. Porphyrius proprie φιλόσοφος dictus. Ejus ingenium, & Philosophandi ratio. Platonis atque Aristotelis doctrina ab Ammonio expurgata. Porphyrii præceptores & discipuli. Suidæ hac de re errores.

THemistius ea oratione, quam βασανιστὴν, sive *exploratorem* vocant, philosophum ex Platonis mente descripturus, notas aliquas posuit, quam typos, symbola, γνωρίσματα, & βασανιστήρια appellat: quod illarum beneficio verum ac genuinum philosophum explorare, & à ficto atque adulterino discernere liceat: quas Alcinous quoque ex libro VI. de rep. introductioni suæ Platonicæ præmisit. Hoc Platonico examine adhibito nos quoque dispiciemus, quid de Porphyrii ingenio &

& philoſophandi ratione ſentiendum : & utrum jure merito antiquitas eum in principum philoſophorum numero collocarit. Et primo quidem Plato philoſophos non minus quam Homerus reges, Διογενεῖς καὶ διοτρεφεῖς eſſe voluit : nec niſi ex ſacro connubio, hoc eſt, ex parentibus optimis & legitimo genere natos ad arcana ſapientiæ myſteria admittendos cenſuit : ut ſua illis revererentia ac majeſtas conſtaret: ne in vulgus profanum propalata vileſcerent, & ſordidis ingeniis, tanquam vaſis impuris commiſſa, inquinarentur. Hanc probi ac legitimi generis notam Porphyrio, quantum licuit, ſuperiore diſputatione vindicavimus. Quamvis parum de ingenii ac ſapientiæ laude decederet, etiamſi aliena illa deeſſent : cum Pythagoras & Socrates, atque ipſe etiam Plato, ſervos & barbaros, ingenio præſtantes, ad philoſophiæ adyta admiſerint. Verum ingenii acumen ac docilis ſolertia, & memoria depoſiti tenax, cæteræq; animi dotes, quas εὐφυΐας ſive εὐμοιρίας nomine Platonici complectuntur, adeo ſunt neceſſariæ; ut fruſtra quis ad præclaram ſapientiæ laudem adſpiret, & ambitioſum Philoſophi nomen affectet, ſi hiſce deſtituatur adminiculis : ſine quibus animus nequaquam ad cœleſtium rerum perveſtigationem, & ad ſupremi ac beatiſſimi illius entis contemplationem elevari poteſt: quod ab erroneo materiæ fluxu ſecretum, ſubductumque à ſenſibus ſolo intellectu cognoſcitur. Atque hac ingenii præſtantia neſcio an quiſquam veterum (Principes illos philoſophorum ſolos excipio) cum Porphyrio comparari queat. Et ſcripta, quæ ex plurimis pauca ſuperſunt, ſublimis ingenii acumen, & egregiam philoſophandi rationem teſtantur. Et conſentiens antiquitatis judicium id confirmat : quæ in tanta philoſophantium turba Philoſophi cognomen uni Porphyrio proprium ac peculiare tribuit. Neque enim noſtro duntaxat, aut patrum noſtrorum ſeculo curioſa hominum ambitio in doctorum titulis excogitandis cœpit luxuriari : ſed melior antiquitas unumquemque Philoſophorum illuſtri aliquo cognomine diſtinxit. Nam ut Pythagoram Philoſophum, ſapientem Socratem, divinum Platonem, Ariſtotelem dæmonium, magnum Hippocratem, alioſque majorum gentium ſapientes taceam; aurea illa recentiorum Platonicorum catena, ut Damaſcius eam vocat, ſimili nominum varietate à Proclo aliiſque poſterioribus ornatur : qui Ammonium θεοδίδακτον, Plotinum μέγαν, Longinum κριτικώτατον, Amelium γνήσιον, Theodorum θαυμαστὸν, Jamblichum θεῖον, ſolum vero Porphyrium φιλόσοφον religioſa quadam obſervatione ubique appellant. Quæ quidem non minor inter τῶν ἔξω Porphyrii

phyrii laus est, qui post Pythagoram illud cognomen meruit; quam inter nostros Gregorii Nazianzeni, qui in tanto Theologorum numero solus post D. Joannem proprium Theologi nomen obtinuit. Ut B. Augustinus, Latinorum Theologorum princeps, Porphyrium *doctissimum Philosophorum, & non mediocris ingenii hominem* dixerit: & Proclus Platonicorum subtilissimus τὰ ἱεροπρεπῆ νοήματα Porphyrii non uno loco admiretur: quem & Isidorus Philosophus, magnum diviniorís scientiæ thesaurum collegisse affirmabat. Et sane pressius rem consideranti facile apparebit, veterum de Porphyrio judicium nequicquam à vero aberrasse. Si enim sapientiam ex ipsorum mente definiamus, τὴν τοῦ ὄντος ἐπιστήμην καὶ κατάληψιν, καὶ μόνην τὴν ἐν τούτῳ γνῶσιν τῆς ἀληθείας, hoc est, *veri entis scientiam & unicam veritatis, quæ in hoc ente latet, cognitionem*: negari certe non potest, Porphyrium recte Philosophum, hoc est, sapientiæ illius studiosum appellari: cujus scripta omnia in hoc versantur, ut offusum tenebris animum, vel humaniorum literarum artium cognitione, velut προπαιδείᾳ quadam ad diviniorem illam scientiam præparent: vel moralis Philosophiæ præceptis à corporis ac mortalitatis expurgent contagio: aut purgatum solutumque sublimiori quadam doctrina ad veri entis pervestigationem conjunctionemque elevent: quod ex librorum argumentis, quos ordine deinceps commemorabo, facile perspicietur. Accedit, & alia ratio: quod pleraque omnia Platonis atque Aristotelis opera luculentis commentariis illustrarit: & ad certiorem illorum cognitionem introductionibus quibusdam, quas εἰσαγωγὰς & στοιχειώσεις vocant, planam facilemque aliis straverit viam. Cum in vero interprete non solum exactissima requiratur cognitio eorum quæ explicanda suscipit; sed & facultas quædam, ut obscurius dicta clara & perspicua oratione illustret; dubia stabiliat, corrigat falsa; & diffidentes sententias aut conciliet, aut redarguat. Quæ Philosophiæ illustrandæ ratio quo studio, & quanta cum felicitate à Porphyrio tractata fuerit, ex sequentibus etiam clarius cognoscetur. Aliam deinde notam Plato posuit, ut Philosophus natura sit temperans, atque ea animi parte, quæ affectionum perturbationibus commovetur, remissa & bene composita; ne inferiores facultates intellectum in supremæ veritatis inquisitione præpediant. Qui suapte natura, dum terrenæ huic, & corporeæ moli immersus est, ad divinam illam & beatam lucem caliget. Cumque bruta sive irrationalis pars animæ, duabus constet facultatibus; quarum altera illa effervescit; altera ventris

partiumque ventri adhærentium ingluvie atque libidine distenditur: posteriorem illam Porphyrius sicco & sobrio vivendi genere, ex Pythagoreorum præceptis instituto, ita compressit, ne a seriis cogitationibus animum avocaret, aut rationis fræna excuteret. Iram vero & biliosi animi furorem non tam facile compescuit. Sive quod minus isthic curæ adhiberet: sive potius *ira mentis sanitatem vicerit*, quod Medea apud Tragicum sibi usu venisse affirmat; quodque in bilioso corporis temperamento sæpius accidere solet. Porphyrio enim non solum sublime ac validum ingenium fuisse, sed & vehemens atque aliquo furore admixtum, ex eis apparet, quæ de violenta animi eductione ex corpore in Plotini vita de sese prodidit. Quales ferme omnes eos videmus quorum præcordiis Saturnus multum atræ bilis affudit. Quæ acrius ebullit, si præter siccum & deparcum vitæ genus lucubrationes etiam ac longiores vigiliæ cum continua contemplatione accedant. Neque aliam ego causam fuisse dixerim rabidi illius odii, quo adversus Christianam religionem præ cæteris furebat: quam quod animus atræ bilis fermento turgens, & nimia eruditionis copia inflatus, semet ipsum non caperet. Ita & hujus exemplo patuit, mundi sapientiam insipientiam esse apud Deum; & incarnatæ sapientiæ humilitatem Græcorum fastui stultitiæ opinione displicuisse. Quapropter minus mirandum, si Porphyrius in tanto sapientiæ amore, quam non postremam Philosophi notam Plato constituit, atque in tam anxia rerum pervestigatione, nihilominus in cogitationibus suis evanuerit: nec scopum potuerit attingere, qui ab ipsa janua aberrarat. Nec possum, quin præstantissimorum ingeniorum sortem miserer, quæ in ea tempora inciderunt, cum religio Christiana novam & insuetam mortalium animis lucem extolleret: Numenii, inquam, Plotini, Porphyrii, Amelii, Hieroclis & similium. Qui cum divinæ veritatis gustum ex sacris literis, & nascentis Ecclesiæ doctoribus, aut præceptorum Christianorum ore percepissent, purissimos veritatis rivulos in Pythagoræ ac Platonis derivarunt lacunas: & igniculos divinæ lucis mendaciorum fumo ac tenebris obscurarunt. Quid enim non præstitissent in solidæ veritatis defensione, qui tenues aliquot illius stricturas admirabili ingenii felicitate, atque uberrima dicendi elegantia in tantum excoluerunt, ut doctissimos Christianæ Religionis antistites in sui admirationem pertraxerint? Sed & illud veritatis studium in Porphyrio non leve ostendit: quo cum animum ad philosophiam adjunxisset, non temere, ut fieri solet, ad unam aliquam sectam velut ad scopulum

lum

lum adhæserit, nec juraverit in cujusquam magistri verba. Ea enim προλήψει animus, tanquam objecto glaucomate, in veritatis pervestigatione plurimum impeditur: ubi semel aliorum opinionibus defendendis velut nexu ac mancupio se obstrinxit. Duos tamen potissimum sibi elegit duces, quorum vestigia premeret, Platonem atque Aristotelem; quos in præcipuis doctrinæ capitibus inter se consentire prolixo opere probandum suscepit: de quo plura suo loco dicentur. Cauto tamen pede eosdem secutus est: ut libere ab illorum sententia melioribus perspectis discederet. Quo nomine D. Augustinus eum laudat, libro X. de Civit. Dei, cap. 30. & 31. Quod reprobata Platonis opinione, de circuitu animæ per orbem necessitatis, saniorem esset amplexus. *Ecce,* inquit, *Platonicus in melius à Platone dissentit. Ecce vidit hic, quod ille non vidit: nec post talem ac tantum magistrum refugit correctionem; sed homini præposuit veritatem.* Nec majori religione Aristoteli se addixit: cujus sententiam de animi natura integro libro Porphyrium refutasse postea ostendemus. Atque hoc liberrimum philosophandi genus maxime probavit, quod paulo ante ab Ammonio in Alexandrinam scholam fuerat introductum. Nam posteriores Academici variis sectarum atque opinionum dissidiis divisi, dum in suam quique partem Platonis verba trahere studebant, magna expositionum diversitate in subtiles & difficiles nugas philosophiam diduxerunt: & ut suas singuli sententias vel deliria potius fucarent, varia, teste Eusebio, lib. III. de præp. excogitarunt καλλωπίσματα καὶ σοφίσματα μηδ᾽ ὄναρ τῶν παλαιῶν εἰς ἐνθύμησιν ἐλθόντα. *Pigmenta & sophismata, quæ antiquis, ne per somnium quidem in mentem venerunt.* Accedebant etiam controversiæ adversus Aristotelem velut pro aris & focis susceptæ, quæ magna utrinque animorum contentione, sed exigua veritatis cura agitabantur. Unde philosophandi genus exortum fuit perpetuis allegoriis, & monstrosis verborum ac sententiarum chimæris perplexum ac confusum. Donec tandem Ammonii Alexandrini sapientia orbi illuxit: qui veterum Philosophorum opinionibus perpurgatis, nugisque resectis, quæ utrinque lolii instar succreverant, puram & nativam philosophiæ speciem restituit, ostenditque, teste Hierocle, duos illos principes philosophorum ἐν τοῖς ἐπικαίροις τε καὶ ἀναγκαιοτάτοις τῶν δογμάτων minime inter se dissidere. Hanc perpurgatam philosophiam ex Ammonii ore hauserunt Herennius, Origenes, & Plotinus: quos deinde Porphyrius, Iamblichus & Hierocles, cæteri-

que τῆς ἱερᾶς γνώσεως Philosophi exceperunt. Cumque eandem philosophandi rationem ex Jamblicho perceptam Plutarchus Atheniensis in patriam retulisset, restauratæ ibidem Platonis Academiæ continua serie deinde præfuerunt homines Asiatici, Syrianus, Proclus, Marinus, Isidorus, Damascius, qui non contenti luxoriantis ingenii argutiis, magnam veterum opinionum farraginem suis commentis iterum admiscuerunt: & dum crescentis longe lateque eo tempore Christianismi æmulatione Platonicam Theologiam phaleris nimium ornare studerent, veritatem paulo ante Ammonii opera in lucem retractam, πολυλογίᾳ καὶ ἀλλοτρίων δογμάτων ἱστορίᾳ rursus obruerunt. Atque hæc commemoravi, ut ostenderem, ex quibus fontibus pleraque Porphyrii dogmata promanarint: ea præsertim quæ de corporis & sensuum fuga, de cura animi, mentisque cultu & elevatione in Deum præclare scripsit, & quo in pretio sint habenda: cum aquæ eo solent esse puriores, quanto propius à sua origine absunt. Hinc enim ni fallor, perspicitur, qui factum fuerit, quod in posteriorum Platonicorum scriptis, præsertim Plotini, Jamblichi & Procli, tam multa passim reperiantur, quæ non ex obviis & communibus quibusdam religionis nostræ dogmatibus, sed ex intimis & reconditissimis mysticæ Theologiæ penetralibus videntur deprompta: neque ea obiter tantum strictimque verbis abumbrata, sed proprio & efficacissimo orationis genere adeo luculenter ab iis expressa, ut magnis ingeniis, non levem dubitandi materiem præbuerint: alios in eum impluerint errorem, ut quæ apud vetustissimos Ecclesiæ scriptores divina prorsus in hoc genere extant, ea inverso ordine à Platonicis, quos dixi, mutuata, & velut Ægyptiorum spolia in pios usus conversa assererent: atque isto etiam argumento præclarissimorum operum fidem autoritatemque convellere aggrederentur. Cum certum sit Ammonium religionis nostræ arcana discipulis sub silentii religione communicasse. De quibus non divulgandis Herennium, Origenem, & Plotinum fidem sibi invicem obstrinxisse ipse Porphyrius testatur. Cumque Herennius primus eam fregisset, nec Origenes nec Plotinus promissis stetere: sed qua scriptis, qua viva voce in publicum ea protulerunt, quæ ab Ammonio Philosopho Christiano acceperant. Neque enim alia de causa Ammonium θεοδιδάκτου cognomine ab iis celebratum existimo, ut Hierocles apud Photium testatur; quam quod divinioris scientiæ arcana, ante id tempus Philosophorum scholis inusitata nec audita, discipulis tradidisset. Unde & Plotini animum prima auscultatione adeo cepit, ut

cum

cum ex cæterorum philosophorum scholis mœstus excessisset, audito Ammonio statim amicis dixerit: τοῦτον ἐζήτουν, *hunc ipsum quærebam*. Quamvis Porphyrius certo quodam & præcipiti religionis Christianæ odio Ammonium ex Christiano gentilem factum manifesta calumnia affirmarit; quam Eusebius iis temporibus proximus abunde refutat, lib. VI. histor. Eccles. c. XIX. ut non parum hac parte eam boni Philosophi notam in Porphyrio desiderem, quæ sapientiæ studiosos æquos & veraces, minimeque maledicos esse voluit. Nec in Origenem præceptorem æquiori animo fuit, quem ab ethnicismo ad Christianorum sacra transiisse non minus impudenter calumniabatur: cujus etiam studium sacrarum literarum interpretationi impensum, tanquam fabulosum malevole traducebat. Eidemque calumniæ Eusebius dicto loco respondet. Sed utinam hoc fine effrænis linguæ audacia stetisset, neque adversus Christum ipsum atque universam ejus sese exeruisset Ecclesiam: de quo capite ultimo uberius differemus.

Nunc cum oratio huc devenerit, de præceptoribus ejus agendum: præcedentes enim εὐφυΐαι tum demum perfectum reddunt Philosophum, si magistros bonos, rectamque institutionem nactæ fuerint. Porphyrius ergo, cum prima literarum ac sapientiæ fundamenta percepisset, puer ferme adhuc Origenis fama excitus, Alexandriam ad doctrinam ejus percipiendam profectus fuit; quod ex Eusebio & Vincentio Lirinense Porphyrii autoritate superius ostendi: nihil enim eo tempore Origene celebrius, ad quem ingens auditorum turba confluebat: nec solum Christiani, teste Eusebio, sed infiniti etiam hæretici, & non pauci clarissimi philosophi eidem sese in disciplinam dedere: quos cum sacræ, tum profanæ philosophiæ dogmatibus imbuebat. Quantum vero temporis Porphyrius eidem adhæserit, affirmare non licet. Hoc solum dixero, illum ex Origenis ore Platonis explicationem percepisse: quod non obscure ex Procli verbis lib. I. in Timæum pag. 20. colligitur: Ἀπορεῖται δ' ὑπὸ Λογγίνου καὶ Ὠριγένους ὁ τόπος. Ὥστε, φησὶν ὁ Πορφύριος, τριῶν ὅλων ἡμερῶν διατελέσαι τὸν Ὠριγένην, βοῶντα καὶ ἐρυθριῶντα, καὶ ἱδρῶτι πολλῷ κατεχόμενον, μεγάλην εἶναι λέγοντα τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὴν ἀπορίαν, καὶ δεικνύναι φιλοτιμούμενον, ὅτι πρὸς τὰς κατ' ἀρετὴν πράξεις ἀρκοῦσα ἡ παρ' Ὁμήρῳ μίμησις. *Dubitant*, inquit, *de hoc loco Longinus & Origenes: adeo etiam ut Porphyrius affirmet, Origenem triduum integrum in eo hæsisse, & clamantem ac rubore suffusum multum sudasse, quod magnum dubitandi argumentum esse diceret, atque ostendere conaretur, Homeri*

imitationem ad recte agendum sufficere. Tum etiam quæ p. 47. ejusdem libri, de Archangelis eorumque ordine ex Porphyrio adducuntur, manifeste præceptoris Christiani dogmata sapiunt: propriam vero Origenis hæresin, quæ ibidem sequuntur de animarum lapsu in corpora, post excitatam in cœlo pugnam: & de dæmonibus qui animas venantur, atque in corpora detrudunt. Unde etiam Proclus hoc philosophandi genus ab Jamblicho reprehensum fuisse ait, quod Plato nusquam Archangelorum meminerit: additque οὐδὲ φιλόσοφος ὁ τρόπος ἐστὶ τῆς θεωρίας, ἀλλὰ βαρβαρικῆς ἀλαζονείας μεστός. Quibus verbis quid innuat non ignorant, qui D. Joannem Theologum ab Amelio Barbarum appellatum fuisse meminerunt: quique ipsum Porphyrium Christianæ vitæ institutum βάρβαρον τόλμημα vocasse ex Eusebio, loco paulo ante citato, observarunt. Habuit etiam præceptorem Dionysium Longinum Cassium, à quo in Grammaticis, Rhetoricis & Philosophia eruditus fuit: è cujus ludo deinde Romam ad Plotinum audiendum discessit. Dubito tamen, utrum Longino prius, an Origeni operam dederit: cum Eunapius illud innuere videatur; dum Porphyrius τὴν πρώτην παιδείαν, sive prima doctrinæ fundamenta à Longino hausisse affirmat: sine quibus subtiliores Origenis disputationes percipere non potuisset. Longini ingenium accuratum, limatum judicium atque eruditionis copiam satis ostendit libellus de sublimi genere orationis, tum quædam ἀνέκδοτα περὶ μέτρων, quæ ex Vaticana Bibliotheca deprompta mihi ostendit Leo Alatius, vir apprime eruditus: & Porphyrius in Plotini vitam eum κριτικώτατον, ἐλλογιμώτατον καὶ ἐλεγκτικώτατον appellat. Eunapii enim elogium illud elegantissimum, quo virum βιβλιοθήκην τινὰ ἔμψυχον καὶ περιπατοῦν μουσεῖον appellat, omnium ore tritum est. Quo loco & hoc addit, publico omnium doctorum suffragio censuram, & judicandi auctoritatem de omnibus, qua antiquis, qua sui seculi scriptoribus Longino decretam concessamque fuisse. Ex disertissimo magistro, dicendi potissimum virtutes hausit Porphyrius: quarum præcipuas in ejus vita Eunapius commendat, τὴν σαφήνειαν, τὴν καθαρότητα, καὶ τὴν χάριν· de quibus perspicuitatem quidem his verbis prædicat: Τῶν δὲ φιλοσόφων τὰ ἀπόρρητα καλυπτόντων ἀσαφείᾳ, καθάπερ τῶν ποιητῶν τοῖς μύθοις, ὁ Πορφύριος τὸ φάρμακον τῆς σαφηνείας ἐπαινήσας, καὶ διὰ πείρας γευσάμενος ὑπόμνημα γράψας εἰς φῶς ἤγαγεν. *Cum Philosophi*, inquit, *arcana sua obscuritate obtegerent, ut Poëtæ fabulis: Porphyrius probatum perspicuitatis remedium, cujus gustum ipsa experientia perceperat, scriptis commentariis in lucem protulit.* Atque hoc dilucido orationis genere, quod omnis ele-

gantioris doctrinæ condimentis temperarat, non solum propria scripta illustravit; sed aliorum quoque præstantium virorum operibus lucem à suo ingenio accendit: quod commentaria & introductiones in Platonem, Aristotelem, Ptolemæum, aliosq; testantur; maxime autem omnium in Plotinum: qui conciso & confragoso dicendi genere sublimes animi cogitationes adeo involvit, ut pleraque ipsius scripta ænigmata aut oracula videantur: ut Eunapius non injuria eum τῷ λοξῷ καὶ αἰνιγματώδει τῶν λόγων βαρὺ καὶ δυσήκοον pronunciat: & Porphyrius ipse, σύντομον καὶ πολύνουν, βραχύτε, καὶ νοήμασι πλεονάζοιτα μᾶλλον ἢ λέξεσι. De orationis puritate non minus elegans locus apud Eunapium sequitur: ὁ δὲ Πορφύριος ὥσπερ Ἑρμαϊκή τις σειρὰ καὶ πρὸς ἀνθρώπους ἐπινεύουσα, διὰ ποικίλης παιδείας πάντα εἰς τὸ εὔγνωστον καὶ καθαρὸν ἐξήγγελλεν. *Porphyrius velut Mercurialis quædam catena ad homines demissa, multiplicis eruditionis beneficio, omnia dilucide clareque explicabat.* Venustate etiam ac dicendi elegantia Porphyrium omnibus sui seculi Philosophis præfert: ac nominatim quidem summis viris Origeni, Amelio & Aquilino: in quorum oratione scriptisque τὸ ἀκύθηρον, sive venustatis neglectum, damnabat Porphyrius, licet dogmata & ingenii δεινότητα imprimis probaret: πᾶσαν μὲν αὐτὸς ἀναβρέχων χάριν, μόνος δὲ ἀναδεικνὺς καὶ ἀνακηρύττων τὸν διδάσκαλον, ut ait Eunapius: *Cum ipse omnibus Gratiis ac Veneri litasset, atque ea laude præceptorem suum referret.* Easdem virtutes Porphyrianæ orationis in Jamblichi quoque vita recenset, quibus solis discipulum præceptori inferiorem fuisse affirmat: Οὐκ ἔστιν ὅ, τι καὶ Πορφυρίῳ διήνεγκεν, πλὴν ὅσον κατὰ τὴν συνθήκην καὶ δύναμιν τοῦ λόγου. οὔτε γὰρ εἰς ἀφροδίτην αὐτῷ καὶ χάριν τὰ λεγόμενα βέβαπται, οὔτε ἔχει λευκότητά τινα, καὶ τῷ καθαρῷ καλλωπίζεται. *Nec Porphyrio,* inquit, *ulla in re fuit inferior, præterquam orationis structura, & dicendi facultate. Neque enim pari Venere & gratia orationem tinxit, nec candorem habet, nec puritate scripta sua exornavit.* Verum ut elegantioris doctrinæ copia ac dicendi virtute proxime Longini vestigia premebat Porphyrius, ita in philosophando multum ab ejus placitis, & nonnunquam in contrarium abiit. Quod potior apud ipsum esset recta ratio & veritas, quam autoritas magistrorum: quorum verbis vulgus philosophantium, ut paulo ante dixi, adeo religiose adhærere solet, ut, quod de Stoicis dixit Galenus, patriam quam præceptorum dogma prodere malint: cum ingenui sit animi, non solum alienam, sed & propriam potius sententiam prodere, quam veritatem: Unde & ipse Porphyrius in Plotini vita Longini verba adducit, quibus desertæ ac mutatæ ra-

tionis

tionis philoſophandi accuſatur. *Quin & communis*, inquit Longinus, *noſtri illorumque amicus Baſilius Tyrius non pauca ad Plotini imitationem tractavit: & ipſum potius quam viam rationemque noſtram probans, libro quodam conatus eſt oſtendere, Plotini ſententiam de Ideis veriorem eſſe noſtra: quam oppoſito contra reſponſo ſic ſatis ſuperque refutaſſe videmur, atque oſtendiſſe, eum male priorem ſententiam recantaſſe.* Sane Longinum Philologum magis quam Philoſophum fuiſſe, ut Porphyrio teſte Plotinus de eo pronunciavit, ſatis oſtendunt ea quæ Proclus non uno loco ſuis in Timæum commentariis inſeruit. Ubi illum verborum ſenſui enucleando nimium inhærere affirmat. καὶ τὴν λέξιν θεωρεῖν, ut ait lib. 1. p. 21. atque in primis pag. 27. ubi & Plotini de eo judicium addit. Λογγῖνος μὲν ἐν τούτοις ἐπισημαίνεται πάλιν, ὅτι φροντίζει καὶ ὀνομάτων ὥρας καὶ ποικιλίας ὁ Πλάτων, ἀπαγγέλλων ἄλλως τὰ αὐτὰ, &c. οὗτος μὲν οὖν φιλόλογος, ὥσπερ Πλωτῖνον εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ λέγεται, καὶ οὐ φιλόσοφος. *Longinus*, inquit, *rurſum hoc loco notat, Platonem orationis elegantiæ & varietati ſtudere, cum unam atque eandem rem diverſis modis efferat*, &c. *atque ille, quod Plotinus de eo dixiſſe fertur, Philologus eſt, non Philoſophus.* Alia ſimilia omitto, quæ paſſim apud eundem philoſophum occurrunt. Deinde cum ad Plotinum ſeſe applicaſſet Porphyrius, tantum ejus converſatione profecit, ut διδασκαλείου princeps brevi tempore haberetur: Ἀκορέστως τῆς παιδείας ἐμφορούμενος, καὶ τῶν πηγαίων ἐκείνων καὶ τεθειασμένων λόγων, ut ait Eunapius: *Avidiſſimo pectore ex Plotini ore, tanquam largiſſimo fonte, doctrinæ copiam ac divinam plane ſcientiam hauriens.* Hinc adeo apud eum gratia & autoritate valuit, ut ſoli diſcipulorum ſcribendi & reſpondendi partes committeret. Neque id ſolum, ſed & divinos ingenii ſui fœtus eidem relinqueret expoliendos ac publicandos. Taceo quod Româ in Siciliam ipſum ſecutus fuerit, ut animi morbo laborantem ſua præſentia ſolaretur: aliaque non exigui amoris atque affectus argumenta, quæ ex Plotini vita ab ipſo Porphyrio conſcripta, & Eunapio colligere quivis poterit. Suidas neſcio cujus autoritate Porphyrium Amelii diſcipulum vocat: Πορφύριος, inquit, ὁ κατὰ Χριστιανῶν γράψας, ὃς κυρίως ἐκαλεῖτο Βασιλεὺς, Τύριος φιλόσοφος, μαθητὴς Ἀμελίου τοῦ Πλωτίνου μαθητοῦ. διδάσκαλος δὲ Ἰαμβλίχου. *Porphyrius qui contra Chriſtianos ſcripſit, cui proprie nomen Baſilius, Tyrius Philoſophus, diſcipulus Amelii, diſcipuli Plotini, præceptor Jamblichi*, &c. & alio loco: Ἀμέλιος, Ἀπαμεὺς φιλόσοφος, μαθητὴς Πλωτίνου, διδάσκαλος Πορφυρίου, συγχρονίσας Ἀμμωνίῳ καὶ Ὠριγένει. *Amelius, Apameenſis Philoſophus, diſcipulus Plotini, præceptor Porphyrii, coætaneus Ammonii & Origenis.*

nis. Mirum quam ſupinus hominis error, quem nec Porphyrium nec Eunapium unquam inſpexiſſe jures: cum in Plotini vita diſertim ſcriptum reliquerit, ſe Amelium Romæ condiſcipulum habuiſſe ſexennium integrum. Acceſſerat enim Amelius Plotinum tertio anno Philippi, qui fuit ſalutis noſtræ CCXLVI. vixitque cum eo ad primum annum Claudii, qui fuit Chriſti CCLXX, XXIV. annos ſolidos, ut teſtatur Porphyrius. At ipſe ſcholam Plotini ingreſſus eſt anno X. Galieni, qui fuit à Chriſto nato CCLXIV. unde ad prædictum annum I. Claudii ſexennium eſt integrum. Quo ipſo anno uterque relicto Plotino, Amelius quidem Apameam, Porphyrius autem in Siciliam diſceſſerunt: ubi triennio poſt vixere, cum Plotinus in Campania e vivis excederet. Nec puto Porphyrium expleto jam XXXVIII. ætatis anno Amelio in diſciplinam ſe tradidiſſe, quem jam Romæ doctrinæ & ſapientiæ laude ſuperabat: adeo quidem ut Amelius ſua ſcripta cum venia ab eo legi petat atque emendari. Sed non eſt quod in re manifeſtiſſima prolixius oſtendenda laboremus: monendum tamen, non minus erraſſe Suidam, dum Amelium Syrum Apamenſem nobis facit ex Italo, Hetruſco, Amerino: nam & hoc clare à Porphyrio in Plotini vita perſcriptum. Ἔσχε δὲ ἀκροατὰς μὲν πλείους Ἀμέλιόν τε ἀπὸ τῆς Τουσκίας, οὗ τὸ ὄνομα ἦν Γεντιλιανὸς τὸ κύριον. αὐτὸς δὲ διὰ τοῦ ρ Ἀμέριον αὐτὸν καλεῖν ἠξίου. ἀπὸ τῆς Ἀμερίας ἢ (puto rectius οὐ) τῆς ἀμελείας πρέπειν αὐτῷ καλεῖσθαι λέγων. *Auditores quidem multos habuit, ac inter cæteros Amelium ex Tuſcia: cui proprium nomen erat Gentilianus, at ipſe Amerius per literam r nominari volebat, quod ſibi nomen ab Ameria potius, quam ab Amelia ſive negligentia inditum eſſe diceret.* Sed facilis hac in re lapſus, cum Apameæ ut plurimum vixerit Amelius atque docuerit: & Juſtinum Heſychium Apamenſem, filium adoptivum reliquerit. Verum nec id ſatis recte affirmat Suidas, coætaneum fuiſſe Ammonio & Origeni Amelium: cum ætas ejus in extremam utriusque ſenectutem inciderit: Nam Plotinus ætatis ſuæ anno XXIX. Ammonium Alexandriæ audire cœpit, qui XL. demum ætatis anno Romam venit, ubi triennio poſt Amelium habuit diſcipulum: & Origenes ultima ſenectute obiit, cum Amelius Romæ IX. circiter annum Plotinum audiret. Sed contrarium errorem errant, qui Amelium Porphyrii diſcipulum fuiſſe credunt: atque ea in re interpretem potius Theodoreti, quam Theodoretum ipſum autorem habeant: qui verba ejus ſerm. 2. Therapeut. δηλοῖ δὲ τοῦτο σαφῶς ὁ Ἀμέλιος, τῆς Πορφυρίου πρωτεύσας διατριβῆς, ſic vertit: *quod Amelius, qui Porphyrii ſcholis præfuit, manifeſte oſtendit.* Quæ meo judicio

ſic reddi debebant: *Amelius qui in Porphyrii contubernio princeps fuit:* vel, *Amelius præcipuus Porphyrii contubernalis.* Cæteros quoque condiſcipulos in Plotini vita commemorat, Paulinum Scythopolitam; Euſtochium Alexandrinum medicos, Zothicum & Zethum, & Caſtricium Firmum, cujus cauſa libros de abſtinentia ab eſu animantium ſcripſit: item Marcellum Orontium & Sabinillum atque Rogatianum Senatores Romanos: & Serapionem Alexandrinum rhetorem, poſtea etiam philoſophum. Diſcipulos quoque nec pauciores nec obſcuriores habuit: ex quibus maxime inclaruit Jamblichus Chalcidenſis Syrus, cujus vitam Eunapius ſcripſit: & mihi brevi uberius de illo agendum erit, cum omnia ejus ſcripta ſimul in lucem producam. Jamblicho & fama & eruditione proximus fuit Theodorus Aſinenſis, cujus crebro meminit Proclus in Timæum: qui eum γεννᾶιον, hoc eſt, virum egregium, & magnum, ſæpius autem θαυμαστὸν, ſive admirandum veluti peculiari cognomine appellat. Porphyrii diſcipulum fuiſſe ex Damaſcio didici: qui in Iſidori vita de admirando ejus profectu ſic ſcribit: οὐ γὰρ ἐπιδιδόναι ῥαδίως, οὐδὲ ἦν αὔξεσθαι κατὰ πήχυν ὥσπερ Θεόδωρος ὁ Ἀσιναῖος ηὐξήθη ὑπὸ τῷ Πορφυρίῳ. *Neque facile erat creſcere, & ad cubitos proficere: quemadmodum Theodorus Aſinenſ. ſub Porphyrio profecit.* De Chryſaorio, Nemertio & Gedalio nihil affirmare poſſum, niſi quod librorum inſcriptiones eos de Porphyrii contubernio fuiſſe oſtendunt. Chryſaorium vero operam illi dediſſe Ammonius quoque teſtatur, cujus verba inferius producam: ex quibus & illud apparet Porphyrium fuiſſe κοινωνικὸν καὶ ἥμερον πρὸς τοὺς παιδείας ἐπιθυμοῦντας: quem characterem vero in philoſopho Themiſtius quoque requirit: Nam quod ſtudia ſua diſcentium ingeniis tam facile & tam apte adtemperavit, id vero oſtendit, eum longiſſime ab omni mala invidia abfuiſſe.

CAP. VII.

Porphyrii ſcripta Grammatica, Philologica, Rhetorica, Dialectica, & Mathematica. Liber de Proſodia, & commentaria harmonica αὐτόγραφα indicantur: atque, ut quidam volunt, ſcholia Homerica.

ATque hæc ferme ſunt, quæ de vita Porphyrii certa ac comperta ex antiquitatis tenebris producere potui. Nunc ſcripta ejus ordine in omni doctrinarum genere recenſebo, quantum quidem hactenus

mihi observare & colligere licuit. Nam, ut Suidas refert, scripsit libros quamplurimos de Philosophia, Rhetorica ac Grammatica. Idem Eunapius in ejus vita testatur, qui eum nullum disciplinæ genus intactum reliquisse ait. Adeo ut dubium sit quam partem diligentius excoluerit: ὅτω παντομιγές τι πρὸς ἅπασαν ἀρετὴν ὁ ἀνὴρ αὐτὸς χρῆμα γέγονε. *Adeo*, inquit, *omni virtutum genere promiscue excellebat.* In Grammaticis paucissima ejus scripta ex plurimis nobis supersunt. Ex quibus ad Grammaticam τεχνικὴν sive ὀρθικὴν spectat liber περὶ Προσῳδίας, *de Prosodia*, qui sub ejus nomine extat in Vaticana bibl. cod. CCXL. elegantissima, sed recenti manu scriptus. Cujus principium adscribam, ut scopum atque institutum autoris eo facilius lector perspiciat.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΩΔΙΑΣ.

Ἰστέον ὅτι ὡς ὁ Θρᾷξ Διονύσιος, ὁ περὶ τῶν ὀκτὼ μερῶν τοῦ λόγου διδάξας ἡμᾶς, καὶ ἔτι περὶ τούτων περὶ στοιχείου, καὶ συλλαβῆς, καὶ λέξεως, οὐκ ἀπὸ τῆς προσῳδίας ἤρξατο, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ὅρου τῆς γραμματικῆς. τὰ δὲ περὶ προσῳδίας ἕτερός τις τούτου μεταγενέστερος διὰ τοὺς ἄρτι τῆς γραμματικῆς ἀρχομένους ἀναγκαίως ἐδίδαξε. Δεῖ οὖν ἡμᾶς μὴ ἀπὸ τῆς τοῦ Διονυσίου τεχνολογίας τῆς ἐξηγήσεως ἄρξασθαι, ἀλλ' ἀπὸ τῆς προσῳδίας. καὶ πρῶτον μὲν ἐκθεμένους τὸν ὅρον τῆς προσῳδίας διασαφῆσαι τοῦτον, εἶτα καὶ περὶ πάντων εἰπεῖν εἰς ἃ διαιρεῖται, τόνων τε καὶ χρόνων, καὶ πνευμάτων, ἔτι δὲ καὶ παθῶν· μετὰ ταῦτα δὲ περὶ τέχνης καὶ τῶν ἑξῆς ὅλων.

Verum & genuinum esse Porphyrii fœtum equidem credo, cum omnium ferme artium atque scientiarum εἰσαγωγὰς tradiderit, ut ex sequentibus apparebit: quod & hoc libello præstare voluit, cum ea προδιδάγματα ordine pertractet, quæ ab antiquioribus grammaticis neglecta videbat, veluti prima τῆς παιδικῆς κατηχήσεως rudimenta. Nec quidquam continet indignum tanti viri ingenio; nisi quis interpolatum à sequiorum temporum Grammaticis forte suscicetur, ex eo, quod pleraque capita ab illis eclogariorum verbis, ἰστέον ὅτι, incipiant. Nec enim facile adduci potero ut credam, ea à Porphyrii manu esse. Sed de his rectius quisque judicabit, ubi vel nostra, vel alterius opera ipse tandem liber in lucem proferetur. Pertinent huc Γραμματικαὶ ἀπορίαι. *Dubia Grammatica.* Quæ inter alia Suidas solo nomine commemorat: nec alibi hactenus citata vidi. Ad Grammaticam ἐξηγητικὴν referri debent:

Ὁμηρικὰ ζητήματα λβʹ. πρὸς Ἀνατόλιον

Homericæ quæstiones XXXII. ad Anatolium.

Is Libellus Homero in melioribus editionibus adjungi solet. Quo probare conatur, ὡς αὐτὸς μὲν ἑαυτὸν τὰ πολλὰ Ὅμηρος ἐξηγεῖται. *Homerum semetipsum ut plurimum explicare*: ut in principio libri affirmat. Atque hæc præludia quædam esse voluit justi commentarii in principem poetarum, vel ut ipsius verbis utar, οἷον προγύμνασμα τ εἰς Ὅμηρον ἀγώνων. Quem & postea absolvit. Citatur enim ab Eustathio Homeri interprete ad Iliad. βʹ. pag 285.

Πορφύριος ἐν τοῖς εἰς τὸν Ὅμηρον.

Porphyrius in Commentariis in Homerum.

Cujus autoritate etiam alibi utitur; ut videre est Iliad. αʹ, pag. 33. & 62. Iliad. βʹ. p. 196. & 225. tum ad catalogum navium pag. 263 aliisque plurimis locis, quos recensere longum esset. Laudat etiam Macrobius lib. 1. somn. Scip. cap. 3. verba ejus hæc sunt: *Si quis forte quærere velit, cur porta ex ebore falsis, & è cornu veris sit deputata; instruetur autore Porphyrio, qui in Commentariis suis hæc in eundem locum dicit ab Homero sub eadem divisione descriptum: Latet, inquit, omne verum, hoc tamen anima, cum ab officiis corporis somno ejus paululum libera est, interdum adspicit nonnunquam tendit aciem, nec tamen pervenit: & cum adspicit, tamen non libero & directo lumine videt, sed interjecto velamine, quod nexus naturæ caligantis obducit.* Ex hisce commentariis puto & illa desumpta fuisse, quæ Etymologus voce Κνίσσα adducit. Et Græcum Scholiasten Homeri, qui in Vaticana Bibliotheca primo loco extat, sæpius Porphyrii autoritate usum observavi. Tum & illud hoc loco monendum, extare Florentiæ apud Ducem Salviatum Scholia antiqua in Poetam, ἀδέσποτα, & multis in locis vetustate exesa; quæ nonnulli Porphyrio, alii etiam antiquioribus autoribus tribuunt. Ego ut Porphyrii non esse certo credo, ita de autoris ætate nihil temere pronuncio. Gustum præbebit eruditis principium operis, quod eruditissimus antiquitatis pervestigator Joannes Bapt. Donius mecum communicavit.

Μῆνιν ἄειδε θεὰ] Ζητοῦσι διὰ τί ἀπὸ τῆς μήνιδος ἤρξατο οὕτω δυσφήμου ὀνόματος; διὰ δύο ταῦτα. πρῶτον μὲν, ἵν' ἐκ τοῦ πάθους ἀποκαθαρεύσῃ τὸ τοιοῦτον μόριον τῆς μάχης, καὶ προσεκτικωτέρους τοὺς ἀκροατὰς ἐπὶ τοῦ μεγέθους ποιήσῃ, καὶ προεθίσῃ φέρειν γενναίως ἡμᾶς τὰ πάθη, μέλλων

μέλλων πολέμους ἀπαγγέλλειν· δεύτερον δὲ, ἵνα τὰ ἐγκώμια τῶν Ἑλλήνων πιθανώτερα ποιήσῃ. ἐπεὶ δὲ ἔμελλε νικῶντας ἀποφαίνειν τοὺς Ἕλληνας, εἰκότως οὐ καταστρέχει ἀξιοπιστότερον ἐκ τοῦ μὴ πάντα χαρίζεσθαι τοῖς ἐκείνων ἐπαίνοις. ἤρξατο μὲν ἀπὸ μήνιδος, ἐπείπερ αὕτη τῆς πραγματικοῖς ὑπόθεσις γέγονεν. ἄλλως τε καὶ τραγῳδίαις τραγικὸν ἐξεῦρε προοίμιον. καὶ γὰρ προσεκτικοὺς ἡμᾶς ἡ τῶν σχημάτων διήγησις ἠργάζετο. καὶ ὡς ἰατρὸς ἄριστος πρῶτον ἀνατέλλων τὰ νοσήματα τῆς ψυχῆς, ὕστερον τὴν ἴασιν ἐπάγειν. Ἑλληνικὸν δὲ τὸ περὶ τέλει τὰς ἡδονὰς ἐπάγειν. ἰστέον δὲ ὥσπερ ἐπὶ συκῆς πρῶτον μὲν φύλλα, ὄλυνθος, εἶτα φύλλης σῦκον ἰσχάς. οὕτω πρῶτον ὀργὴ, θυμὸς, χόλος, κότος, μῆνις, ὅμως ὁ ποιητὴς ὡς συνωνύμοις ὀνόμασιν ἐπὶ Ἀχιλλεῖ χρῆται. Ἠὲ χόλον παύσειεν, ἐρητύσειέ τε θυμόν. Οὐδέ τ' ὄθομαι κοτέοντος. Αὐτὰρ ὁ μήνιε νηυσὶ παρήμενος. Μῆνις] ἀπὸ τοῦ μένω μῆνις, ὡς ἐνὸς ἧνις. οἱ δὲ περὶ Γλαύκωνα τὸν Ταρσέα ἠξίουν ὀξύνειν τὸ ὄνομα, οὐκ ὀρθῶς.

Deinde ad verſum 3. πολλὰς] πόσον. ἰφθίμους] ποῖον. ψυχὰς] οὐσίαν. ἄϊδι] τόπον. προΐαψεν] χρόνον.

Poſtea ad verſum 5. Διὸς βουλή] λέγει νῦν ὁ ποιητὴς τὴν ἐπαγγελίαν | τὴν πρὸς Θέτιδα. Ζεὺς μὲν ἄρα Τρώεσσι καὶ Ἕκτορι βούλετο νίκην.

Εὐκλείδης δὲ φησὶν, ὅτι οὐχ ὡς ἐπόμενον τοῖς πρώτοις τοῦτο εἴρηται, ἀλλ' ὡς κεχωρισμένον, καὶ καθ' ἑαυτὸ λεγόμενον, ἡ δὲ τοῦ Διὸς ἐτελείετο βουλή. τὸ τοὺς ἠδικηκότας ἀξίαν δοῦναι δίκην, ὧν ἠδίκησαν, ὅπερ ἐστὶ τέλος τῇ Ἰλιάδι. Plura adſcribere piget. Facile enim ex hoc ungue leonem agnoſcent, quibus aliquid in hoc ſtudiorum genere judicii eſt. Id certo affirmare poſſum, eſſe συλλογὴν ex variis antiquis expoſitionibus collectam: cum unus idemque locus paucis mutatis ſubinde repetatur, aut diverſæ eorundem verborum afferantur explicationes, præmiſſa voce, ἄλλως· quæ propria nota eſt collectaneorum.

Cæterum Porphyrius alia diverſa in eundem Poëtam ſcripſit, quorum nonnulla ad Philoſophica rejeci. Ad Grammaticam ſpectat libellus, quem nunc græcolatinum exhibeo:

Περὶ τοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ τῶν Νυμφῶν ἄντρου.

De antro Nympharum apud Homerum, Odyſſeæ lib. 13.

Qui licet varia naturalis & ſymbolicæ gentilium Theologiæ arcana complectatur, recte tamen à me hoc loco ponitur, quod tota illa antiquorum fabuloſa de Diis rebusque divinis doctrina, καὶ τὰ ποιητικῶς θεολογούμενα ad latiſſimum Grammaticæ partem ſpectent, quæ in autorum explicatione verſatur. Tum Plato ipſe totum hoc Theologiæ genus una cum ſuis autoribus damnavit, & à Republica ſua proſcripſit. Qui

ſolam illam ſcientiam tam auguſto nomine dignatur, quæ de DEO, rebusque divinis, hoc eſt, περὶ τῶν ὄντως ὄντων ea ratione modoque tractat, quam lib. 2. de Republica præſcripſit: quos typos theologicos Platonici vocant. De quibus Proclus differt. 2. in Polit. 1. & lib. 1. c. 16. Theol. Platonicæ prolixe & luculenter agit.

Ejusdem quoque generis fuit liber περὶ Στυγός. *De Styge.* Quem Stobæus non uno loco citat: & quod ſciam ſolus. Ea autem quæ capite 1. libri 2. ἐκλογῶν inde adducit, perſpicue oſtendunt, Porphyrium hoc quoque libro locum aliquem Homericum de Styge, adverſus Chronii Pythagorei mentem explicaſſe: idque partim Phyſice & Theologice, partim Hiſtorice: ut qui loca omnia inſpiciat haud dubitet, quin ſimillimus liber fuerit illi de antro Nympharum. Scripſerat autem ni fallor in verſus iſtos, qui Iliad. ό. & Odyſſ. έ. apud Poëtam extant:

Ἴστω νῦν τόδε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν,
Καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ· ὅστε μέγιστος
Ὅρκος δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσι.

Quem Homeri locum Virgilius expreſſit Æneid. 12.

Adjuro Stygii caput implacabile fontis:
Una ſuperſtitio ſuperis quæ reddita Divis.

Hujus libri fragmentum, quod hactenus apud Stobæum lib. 1. ἐκλογῶν cap. 8. truncatum legebatur, integrum ex Vaticano codice edidi.

Ejusdem generis cum ſuperioribus fuiſſe exiſtimo librum à Suida commemoratum,

Περὶ τῶν κατὰ Πίνδαρον τοῦ Νείλου πηγῶν.

De fontibus Nili ſecundum Pindarum.

Quo libro explicatum ab eo fuiſſe exiſtimo illum Pindari locum Iſthmior. Odâ 6. Epod. 1. καὶ πέραν Νείλοιο παγᾶν, καὶ δι' ὑπερβορέους. Idemque Suidas recenſet

Συμμίκτων ζητημάτων ζ'.

Miſcellanearum quæſtionum libros 7.

Quas Proclus in nobiliſſima illa diſſertatione ad 4. librum Politicor. Platonis, de animæ partibus virtutibusque συμμίκτων προβλημάτων nomine laudat. Οἶδα δὲ ἔγωγε τὸν Πορφύριον ἐν τοῖς συμμίκτοις ἱστοροῦντα προβλήμασι Μηδίου πρὸς Λογγῖνον συνουσίαν τινὰ, περὶ τῶν μορίων τῆς ψυχῆς. Atque eosdem lib. 2. cap. 1. Comment. in Euclidem, ſolo

συμμι-

συμμίκτων, seu *Miscellaneorum* nomine citat. Περὶ μὲν οὖν τῆς γεωμετρικῆς ὕλης τοσαῦτα ἔχομεν λέγειν, οὐκ ἀγνοοῦντες ὅσα καὶ ὁ Φιλόσοφος Πορφύριος ἐν τοῖς συμμίκτοις γέγραφε, καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν Πλατωνικῶν διατάττονται. *Hæc de materia Geometrica nobis erant dicenda, cum haud ignoremus, quæ Porphyrius Philosophus in miscellaneis conscripsit: & quæcunque quamplurimi Platonicorum statuunt.* Unde apparet non philologica solum ab eo fuisse pertractata hoc opere, sed & Mathematica, & Philosophica.

Φιλολόγου ἱστορίας βιβλία ε.

Rerum Philologicarum libri 5.

Commemorantur à Suida. Et Eusebius lib. 10. cap. 3. προπαρασκ. prolixum Porphyrii locum de furtis autorum adducit ex lib. 1. τῆς φιλολογίας ἀκροάσεως· quod haud dubie idem opus est, licet titulus nonnihil variet. Pertinent eodem

Εἰς τὸ Θουκυδίδου προοίμιον πρὸς Ἀριστείδην, ζ.

In proœmium Thucydidis ad Aristidem, libri 7.

Nominati à solo Suida, quod sciam. Hoc opere omnem Græciæ antiquitatem copiosius à Porphyrio pertractatam fuisse arbitror: quam Thucydides egregio illo historiæ suæ exordio strictim percensendo delibat.

In Rhetoricis unicum ejus opusculum commendat idem Suidas, Εἰς τὴν Μινουκιανοῦ τέχνην. *In Minuciani artem.* Nescio utrum introductionem, an commentarium dicam. Quis Minucianus ille fuerit ex eodem Suida disces. Μινουκιανὸς Νικαγόρου τοῦ σοφιστοῦ, Ἀθηναῖος σοφιστής, γεγονὼς ἐπὶ Γαλιήνου· τέχνην ῥητορικὴν, καὶ προγυμνάσματα, καὶ λόγους διαφόρους. *Menucianus Nicagoræ sophistæ filius, sophista Atheniensis, sub Galieno Imp. edidit artem rhetoricam, & progymnasmata, ac diversas orationes.* Et extat ejusdem libellus περὶ ἐπιχειρημάτων inter reliquos artis Rhetoricæ scriptores ab Aldo ante CXX. annos Venetiis publicatus.

Inter ea scripta quæ ad dialecticam spectant, recte & filo quodam (ut Boethii verbis utar) primus legentibus studiorum prægustator, & quodammodo initiator occurrit liber Porphyrii, qui organo Aristotelico ubique præmittitur, περὶ γένους, καὶ εἴδους, καὶ διαφορᾶς, καὶ ἰδίου, καὶ συμβεβηκότος. Ita enim Suidas eum commemorat; & Boethius in commentariis suis aliquoties vocat tractatum sive librum *De generibus, speciebus, differentiis, propriis & accidentibus.*

Unde

Unde vulgo vocatur Περὶ τῶν πέντε φωνῶν. *De quinque vocibus.* Sive *de quinque prædicabilibus*, vel *universalibus*, ut in scholis loqui malunt. In Græcis codicibus inscribitur Εἰσαγωγὴ πρὸς Χρυσαόριον. *Introductio ad Chrysaorium*: Quam inscriptionem Boethius quoque agnoscit, & Ammonius Græcus hujus libelli commmentator. Ex cujus προτεχνολογουμένοις locum apponere placuit, quo scriptionis occasio ac tempus, cujus supra memini, ostenditur, & Porphyrii vita nonnihil illustratur: τὸ δὲ γνήσιον δηλοῖ μὲν ἡ φράσις, σαφὴς οὖσα, καὶ τὸ ἐν ἄλλοις αὐτοῦ βιβλίοις τῶν ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ θεωρημάτων μεμνῆσθαι. ἔτι δὲ καὶ τὸ προσφωνεῖν αὐτὸ Χρυσαορίῳ. τούτῳ γὰρ καὶ ἄλλα τινὰ προσφωνήσας βιβλία, καὶ τοῦτο προσφωνεῖ, διὰ τοιαύτην αἰτίαν. διδάσκαλος ἦν Χρυσαορίου, καὶ ἐξηγούμενος αὐτῷ τὰ μαθήματα, ἐδέησεν ἱστορῆσαι τὸ πῦρ τῆς Αἴτνης, καὶ ἐξεδήμησε. τούτῳ τῷ χρόνῳ εὑρίσκει ὁ Χρυσαόριος τὰς Ἀριστοτέλους κατηγορίας, καὶ οὐδὲ ὅλως παρηκολούθει ἐγκύπτων. δηλοῖ οὖν τῷ Πορφυρίῳ ἐκεῖ ὄντι, γράψας τὸ συμβάν. καὶ εἰ μὲν ἱστόρησε τὸ πῦρ, ἐλθεῖν· εἰ δὲ μὴ ἱστόρησεν, εἰσαγωγήν τινα γράψαι, δι᾽ ἧς ἂν μέλλοι παρακολουθεῖν τῷ βιβλίῳ. ἐπειδὴ τοίνυν ὁ Πορφύριος οὐκ ἠδύνατο τέως ὑποστρέψαι, γράφει αὐτῷ τὸ βιβλίον τοῦτο, ἐκ τῶν εἰρημένων τῷ Πλάτωνι. καὶ ταυτὶ συλλέξας σχεδὸν, καὶ δι᾽ αὐτῶν τῶν ῥημάτων ἐλθών. *Verum autem & genuinum hoc opus esse, dictionis perspicuitas ostendit. Et quod in aliis libris eorum quæ hoc libro tractavit meminerit: tum etiam quod Chrysaorio illum nuncuparit: cui & alios quosdam libros inscripsit. Dedicat autem illi hujusmodi de causa. Præceptor Chrysaorii erat, cumque eum disciplinis imbueret, petiit, ut incendium Ætnæ coram cognosceret: atque eo profectus fuit. Reperit interea temporis Chrysaorius categorias Aristotelis, quarum mentem nequaquam assequi poterat. Quapropter Porphyrio literis rem significat, peregre tum degenti: rogatque si incendii naturam explorasset domum redeat; sin minus, ut introductionem aliquam scribat, cujus ope libri sensum assequeretur: cumque Porphyrius nec dum redire posset, scripsit ei hunc libellum, quem ferme à verbo ad verbum ex Platonis dictis collegit.*

Εἰς τὰς Ἀριστοτέλους κατηγορίας ἐξήγησις κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν. *In Aristotelis Categorias expositio per interrogationem & responsionem.* Græcè edita fuit Parisiis anno 1543. Quam Bernardus Felicianus latinè convertit. Meminit hujus libelli Simplicius in præfatione commentariorum in easdem categorias. οἱ δὲ καὶ τὰς ἐννοίας μὲν αὐτὰς δὲ μόνας ψιλὰς τὰς ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους προτεινομένας συντόμως ἀποκαλύπτειν ἐσπούδασαν, ὥσπερ ἐν τῷ κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν βιβλίῳ πεποίηκεν ὁ Πορφύριος. *Alii nudam duntaxat solamque Aristotelis mentem breviter explicare volue-*

voluerunt: quod Porphyrius præstitit libro illo per interrogationem & responsionem.

Mox ab eodem commemoratur Porphyrii Ἐξήγησις τῶν κατηγοριῶν ἐν ἑπτὰ βιβλίοις, πρὸς Γεδάλιον. *Commentariorum in Categorias libri VII. ad Gedalium.* Simplicii verba sunt: μετὰ δὲ τούτους ὁ πάντων ἡμῖν τῶν καλῶν αἴτιος Πορφύριος ἐξήγησίν τε ἐντελῆ τοῦ βιβλίου, καὶ τῶν ἐνστάσεων πασῶν λύσεις οὐκ ἀπόνως ἐν ἑπτὰ βιβλίοις ἐποιήσατο, τοῖς Γεδαλίῳ προσφωνηθεῖσι, πολλὰ τῶν Στωϊκῶν ἐκεῖ δογμάτων κατὰ τὴν κοινωνίαν τοῦ λόγου προσιστορῶν. Libros hosce ferme ad verbum transscripsit Jamblichus in suos commentarios in easdem Categorias, quod Simplicius mox sequentibus verbis testatur. μετὰ τοῦτον δὲ ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος πολύστιχον καὶ αὐτὸς εἰς τοῦτο τὸ βιβλίον κατεβάλετο πραγματείαν· τὰ μὲν πολλὰ τοῖς Πορφυρίου καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς λέξεως κατακολουθῶν· τινὰ δὲ ἐπικρίνων ἐκείνων καὶ διαρθρῶν ἀκριβέστερον, μετὰ τοῦ συστέλλειν τὴν ὡς ἐν σχολαῖς πρὸς τὰς ἐνστάσεις μακρολογίαν. Et sæpius deinde utrumque librum citat. Ex hoc Simplicii loco apparet, non insolens fuisse Jamblicho Porphyrii libros transscribere, aut additis mutatisque quibusdam interpolare: quod & in commentariis in Platonis Timæum eum fecisse apparet ex iis, quæ Proclus ex utroque passim citat. Ita enim ferme ubique eos conjungit, ut unam eandemque utriusque sententiam referat. Idem in Pythagoræ vita ab eo commissum videmus, cum totum Porphyrii libellum in suos commentarios Pythagoricos transscripserit, absque ulla ejus mentione. Pari ratione ex Ocelli Lucani, Platonis, Nicomachi, aliorumque scriptis capita integra transtulit, ut brevi ad ipsum Jamblichum copiosius ostendemus. Cæterum hujus commentarii in Categorias Boethius quoq; mentionem fecisse videtur lib. I. expositionis in Categorias: ubi in ejus operis intentione explicanda se Porphyrium sequi testatur. Idemq; opus ab Eustathio intelligi credo ad Iliad. γ. pag. 387. ubi simpliciter citatur Porphyrius ἐν τοῖς πρὸς Γεδάλιον.

Expositio libri Aristotelis de Interpretatione citatur à Boethio principio commentariorum, quos secundo in eum librum edidit, his verbis: *Cujus libri expositionem nos scilicet quam maxime à Porphyrio, quanquam etiam à cæteris transferentes, Latina oratione digessimus. Hic enim nobis dispositor & intellectus acumine, & sententiarum dispositione videtur excellere.* Et occurrit ibidem frequentissima ejus mentio cum aliquo elogio: ita ut dubium non sit, quin Boethius Porphyrii commentarios maximam partem in suos transtulerit.

His affines fuere ob argumenti similitudinem, quos Boe-

thius eodem lib. 1. citat, *Commentarii in Theophrasti librum de affirmatione & negatione.* Eidem Boethio aliorum quoque scriptorum Porphyrii memoriam debemus. Nam dialogo primo in Porphyrium à Victorino translatum laudatur: *Introductio ad syllogismos categoricos. Mos,* inquit, *hic Porphyrio est, ut in his rebus quæ sunt obscurissimæ, introducenda quædam & prægustanda præcurrat, ut in alio quodam libro de categoricis syllogismis fecit, & de multis aliis, quæ in Philosophia gravia illustriaque versantur.* Ejusdem in fine lib. 2. de syllogismo categorico meminit. Recte etiam huc, ni fallor, referuntur laudati ab eodem Boethio *Commentarii in Sophistam Platonis.* Neque enim ignoro Platonis διαλεκτικὴν aliam esse ab Aristotelica, ac multo sublimiorem; quippe quæ circa considerationem τοῦ ὄντος versatur: locum tamen hic tribuo illis commentariis, quod in iis logica multa, in primis autem doctrinam dividendi pertractatam fuisse, Boethius testetur in præfatione libri de divisione. *Andronici,* inquit, *diligentissimi senis de divisione liber editus, & hic idem à Plotino gravissimo Philosopho comprobatus, & in libri Platonis, qui Sophistes inscribitur, commentariis a Porphyrio repetitus.* Proclus quoque prima dissertatione in Platonis Politiam affirmat, hunc dialogum nomen accepisse ἀπὸ τοῦ προηγουμένου προβλήματος, à refutatione scilicet, atque exagitatione Sophistarum: cætera illa quæ obiter de ente & non ente disputantur, esse τῶν ἕνεκά τοῦ, atque alterius gratia assumi. τὸν γοῦν Σοφιστὴν οὕτως ἐπέγραψεν, ἐπειδὴ τοῦτ' ἦν τὸ προκείμενον εἰς τὴν ἐν ἐκείνῳ τῷ διαλόγῳ σκέψιν ὁ σοφιστής, καί τοι καὶ περὶ τοῦ ὄντος εἴρηται μύρια, καὶ περὶ τοῦ μὴ ὄντος, ἀλλὰ ταῦτα συνέωσαι πρὸς τὸν περὶ τοῦ σοφιστοῦ λόγον.

Sequuntur deinde artes Mathematicæ, in quibus multa scripsit, præsertim Astronomica, teste Suida. Et licet nihil in Arithmeticis, & Geometria, vel solius nominis indicio supersit, non pauca tamen ab eo in utroque genere edita fuisse, ἢ ὅσα τῶν ἀριθμῶν ἤρτηται, ἢ ὅσα νεύει πρὸς γεωμετρίαν, *vel quæ ex numeris dependent, vel quæ ad Geometriam spectant,* testatur Eunapius, Πορφυρίου εἰς τὰ ἁρμονικὰ Πτολεμαίου ὑπόμνημα. *Porphyrii commentarius in Harmonica Ptolemæi,* Habetur bis terve in Bibliotheca Vaticana: idemque in Christianissimi Galliarum Regis Bibliotheca Parisiensi asservatur. Principium ejus hoc est: Πολλῶν αἱρέσεων οὐσῶν ἐν μουσικῇ περὶ τοῦ ἡρμοσμένου, ὦ Εὐδόξιε, δύο πρωτεύειν αὐτῆς ὑπολάβοι, τήν τε Πυθαγόρειον καὶ τὴν Ἀριστοξένειον, ὧν καὶ τὰ δόγματα εἰσέτι καὶ νῦν σωζόμενα φαίνεται. Totus ferme commentarius contextus est ex antiquiorum autorum locis, præsertim

ſertim Didymi περὶ διαφορᾶς τῆς Πυθαγορείου μουσικῆς πρὸς τὴν Ἀριστοξενείων τε καὶ Πυθαγορείων : tum ex Ptolemaide Cyrenæa, ἐν τῇ Πυθαγορικῇ τῆς μουσικῆς στοιχειώσει. Ex Æliani & Adraſti Commentariis in Platonis Timæum, ac ſimilibus. Et edidit inde jam olim Franciſcus Patricius, ſedulus hujuſmodi rerum conquiſitor, ingens illud fragmentum Ariſtotelis περὶ ἀκουστῶν, *de audibilibus* : diſcuſſionum Peripateticar. tom. 1. lib. III. Neque tamen in univerſum ἁρμονικῶν opus ſcripſit Porphyrius, ſed in quatuor duntaxat prima capita : cætera dein Pappus pertexuit. Ita enim in alio manuſcripto Vaticano titulus indicat. Πορφυρίου ἐξήγησις εἰς δ΄ πρῶτα κεφάλαια τοῦ πρώτου τῶν ἁρμονικῶν Πτολεμαίου. Sequitnr deinde, Πάππου ὑπόμνημα εἰς τὰ ἀπὸ τοῦ ε κεφαλαίου, καὶ ἐφεξῆς.

Aſtronomicum opuſculum unum nobis ſupereſt, Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἀποτελεσματικὴν Πτολεμαίου. *Introductio in Cl. Ptolemæi opus de effectibus aſtrorum.* Edita ante LXX. annos Baſileæ, cum anonymi ſcholiis in tetrabiblum Ptolemæi ex Demophilo collectis, & Hermetis libro de revolutione nativitatum : ſed adeo corrupta, ut nullum legentibus uſum præſtet. Eam Vincentius Richardus, Clericus Regularis, ex optimo & integerrimo codice à ſe translatum mihi affirmavit, vir bene haſce literas doctus.

CAP. VIII.

Porphyrii hiſtoria philoſophica. Fragmenta ejus collecta. Socratis hiſtorici de eadem judicium expenditur.

Hiſtorica ejus hoc loco ſubjungenda : in quibus primum ſibi locum jure merito vindicant φιλοσόφου ἱστορίας βιβλία δ΄. *Hiſtoriæ philoſophicæ*, ſive *De Vitis Philoſophorum, libri IV.* Meminit hujus operis Eunapius principio ejus libri, quem de Sophiſtarum vitis ſcripſit; cujus verba operæpretium eſt cognoſcere. τὴν φιλόσοφον ἱστορίαν, καὶ τοὺς τῶν φιλοσόφων βίους Πορφύριος καὶ Σωτίων ἀνελέξαντο. ἀλλ᾽ ὁ μὲν Πορφύριος, οὕτω συμβὰν, εἰς Πλάτωνα ἐτελεύτα καὶ τοὺς ἐκείνου χρόνους. *Hiſtoriam vitasque Philoſophorum collegerunt Porphyrius & Sotion. Sed Porphyrius, neſcio quo caſu, in Platonem ejusque tempora deſiit.* Et Theodoretus ſerm. II. θεραπ. de eodem ſic ſcribit: Πλούταρχος δὲ καὶ Ἀέτιος τὰς τῶν φιλοσόφων ἐκπαιδεύουσι δόξας, τὸν αὐτὸν δὲ καὶ ὁ Πορφύριος ἀνεδέξατο πόνον, τὸν ἑκάστου βίον ταῖς δόξαις προστεθεικώς. *Plutarchus vero atque Aetius Philoſophorum opiniones expoſuere : quem laborem & Porphyrius ſibi ſumſit,*

sumsit, qui & unius cujusque vitam singulorum opinionibus adjunxit. Meminit ejusdem sermone IV. & V. Quin & Johannes Tzetzes Grammaticus Byzantinus Chiliadis XI. historia CCCLXXVII. idem opus laudat: ubi encyclicas disciplinas vocari docet universum bonarum artium ac scientiarum orbem, ὡς ἔγραψε Πορφύριος ἐν βίοις φιλοσόφων, hoc est, *teste Porphyrio in vitis Philosophorum.* Verum cum hujus operis causa tota hæc dissertatio â nobis instituta fuerit, distinctius nonnihil de eo & per partes agendum. Fuit ergo *Liber primus, De Vita Pythagoræ.* Et quidem ille ipse quem hic â me editum habes Græce & Latine: cum eum in Germania Conrad. Rittershusius eruditissimus I.C. Græce tantum Malchi nomine publicasset. Nam præter illa quæ superius de gemino Porphyrii nomine disserui, non sinit nos de autore dubitare Cyrillus Alexandrinus, qui hoc opus passim citat in X. illis libris, adversus Julianum apostatam editis, quos Lutetiæ Parisiorum R. & Cl. P. Jacobus Sirmondus Græce mihi legendos dedit; cum hactenus non nisi mala Oecolampadii versio prodierit. Hujus Manuscripti ope plurimum adjutus fui ad primæ editionis lacunas supplendas: quo & Vaticani codicis autoritas deinde accessit. Indicabo nunc ordine singula Cyrilli loca; si quis conferre ea cum nostra hac editione velit. Libro primo. Πορφύριος γοῦν ἐπὶ παιδείᾳ κοσμικῇ δόξαν ἔχων παρ' ἐκείνοις οὐκ ἀγεννῆ, ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τῆς φιλοσόφου ἱστορίας τοιοῦτόν τι φησὶ περὶ τῶν ὀνομασμένων σοφῶν, ἤτοι δοκησισοφίας ἐπίληψιν ἐσχηκότων. μὴ δυνάμενοι γὰρ φησὶ τὰ πρῶτα εἴδη, &c. Est locus ille Moderati Gaditani, qui extat pag. 32. v. 21. hujus editionis. Et rursum libro III. Πορφύριος τοίνυν ὁ αὐτοῦ κοινωνὸς, ὁ τῆς καθ' ἡμῶν ἀθυρογλωσσίας πατὴρ, τὸν Πυθαγόρου βίον ἐξηγούμενος ὧδέ πη φησί. τὰ γὰρ ἱστορούμενα περὶ τῶν ἐν Μυκήναις, &c. quæ extant pag. 18. vers. 1. hujus edit. addit paulo post: γράφει δὲ πάλιν ὁ Πορφύριος ὧδε περὶ αὐτοῦ· σοῦ δὲ περιπάτους, &c. quæ hinc extant in fine pag. 21. Deinde libro VI. γράφει δὲ ὧδε καὶ τὸν Πυθαγόρου βίον ἐξηγούμενος, οὕτω διαθεῖναι τὴν Κροτωνιατῶν πόλιν, &c. quæ habentur p. 12. vers. 4. Item libro IX. Πυθαγόρας δὲ τὴν αἰνιγματώδη δήλωσιν οὐκ ἀτιμήσας ἔχει, ἀλλ' ἦν ἐν λόγῳ τὸ χρῆμα αὐτῷ. γέγραφε γὰρ ὧδὶ περὶ αὐτοῦ Πορφύριος ἐν βιβλίῳ πρώτῳ φιλοσόφου ἱστορίας. ἦν δὲ καὶ ἄλλο εἶδος, &c. quæ leguntur in hoc libello, p. 27. v. 34. Denique libro X. Καὶ γοῦν ὁ Πορφύριος τὸν Πυθαγόρου βίον ἐναργῆ καθιστὰς ὧδέ πη φησίν. Ἀντιφῶν δὲ ἐν τῷ περὶ τοῦ βίου, &c. quæ habentur p. 5. v. 13. proferuntur ibidem alia loca quæ in notis indicabo. Quæ quidem omnia nequaquam nos de hu-

jus

jus libri autore dubitare sinunt: cujus nomen cur in MSS. codicibus supprimatur, postea dicam.

Secundum librum à nemine citatum observavi, neque temere dixerim cujus vitam is complexus fuerit.

Liber tertius de vita Socratis laudatur à Cyrillo contra Julianum, lib. 6. paulo post principium. Φέρε γὰρ ἴδωμεν, καὶ περί γε τῶν ἄλλων ὁποῖος ἦν ὁ διαβόητος παρ' αὐτοῖς Σωκράτης. καὶ ἀπιστήσειε μὲν ἴσως ἀπαρισοῦν τοῖς περὶ τούτου λόγοις, οὐ μὲν ἔτι γε τοῖς Πορφυρίου γράμμασιν αὐτερεῖ, ὃς τὸν ἑκάστου τῶν ἀρχαιοτέρων ἀπεσημήνατο βίον. σκοπὸς γὰρ οὗτος γέγονεν αὐτῷ, καὶ πολλῆς ἠξίωσε τὸ χρῆμα σπουδῆς. ἔφη τοίνυν ὡδὶ περὶ αὐτοῦ. λέγει δὲ ὁ Ἀριστόξενος ἀφηγούμενος βίον τοῦ Σωκράτους, ἀκηκοέναι Σπινθάρου τὰ περὶ αὐτοῦ, ὃς ἦν εἷς τῶν τούτῳ ἐντυχόντων· τοῦτον λέγειν, ὅτι οὐ πολλοῖς αὐτός γε πιθανωτέροις ἐντετυχηκὼς εἴη, τοιαύτην εἶναι τήν τε φωνὴν, καὶ τὸ στόμα, καὶ τὸ ἐπιφαινόμενον ἦθος. καὶ πρὸς πᾶσι δὲ τοῖς εἰρημένοις τὴν τοῦ εἴδους ἰδιότητα. γίνεσθαι δέ που τοῦτο, ὅτε μὴ ὀργίζοιτο. ὅτε δὲ φλεχθείη ὑπὸ τοῦ πάθους τούτου, δεινὴν εἶναι τὴν ἀσχημοσύνην. οὐδενὸς γὰρ οὔτε ὀνόματος ἀποσχέσθαι, οὔτε πράγματος. & paulo post, γέγραφε γὰρ ὡδὶ πάλιν περὶ αὐτοῦ Πορφύριος. ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν βίον τὰ μὲν ἄλλα εὔκολον, καὶ μικρᾶς δεόμενον παρασκευῆς εἰς τὰ καθ' ἡμέραν γεγενῆσθαι· πρὸς δὲ τὴν τῶν ἀφροδισίων χρῆσιν σφοδρότερον μὲν εἶναι, ἀδικίαν δὲ μὴ προσεῖναι. ἢ γὰρ ταῖς γαμεταῖς, ἢ ταῖς κοιναῖς χρῆσθαι μόναις· δύο δὲ σχεῖν γυναῖκας ἅμα, Ξανθίππην μὲν πολῖτιν καὶ κοινοτέραν πως· Μυρτὼ δὲ Ἀριστείδου, θυγατριδῆν τοῦ Λυσιμάχου· καὶ τὴν μὲν Ξανθίππην περιπλακεῖσαν λαθεῖν, ἐξ ἧς ἑαυτῷ Λαμπροκλῆς ἐγένετο. τὴν δὲ Μυρτὼ γάμῳ ἐξ ἧς Σωφρονίσκος καὶ Μενέξενος. *Videamus ergo qualis præ cæteris celebris ille Socrates fuerit. Nec forte temere quis fidem omnibus adhibebit, quæ de illo narrantur: Porphyrii tamen scriptis contradicere non poterunt, qui de antiquorum vitis sigillatim exposuit, atque eum in finem studii quamplurimum impendit. Is hæc de eo refert: Aristoxenus dum Socratis vitam narrat, ait sese spintharum Socratis familiarem audivisse affirmantem, quod in nullum unquam incidisset, cui major fuerit vis persuadendi: & ad hoc vocem ac vultum, moresque ejus fuisse compositos, & gestus singulis dictis accommodatos. Atque id eum fecisse ait, cum non irasceretur: sed hoc affectu succensum nullum omnino servasse decorem, nec ab ulla tum voce vel facto abstinuisse.* Paulò post: *Idem Porphyrius de eodem sic scribit: in reliqua omni vita eum frugi fuisse, nec magno apparatu vixisse in diem: in rebus autem venereis vehementiorem quidem fuisse, abstinuisse tamen*

 men

men ab omni injuria: quod vel uxoribus, vel prostitutis tantum uteretur. Duas eodem tempore habuisse conjuges, Xanthippen civem Atticam, sed paulo communiorem; & Myrto Aristidis filiam, Lysimachi neptim. Et Xanthippen quidem clanculum sibi adjunxisse, ex qua Lamproclem filium suscepit: Myrto autem nuptam domum duxisse, & ex illa Sophroniscum & Menexenum natos fuisse. Citatur etiam à Theodoreto serm. I. θεραπ. ubi de Socrate loquitur, καὶ τοῦτο πολλοὶ μὲν εἰρήκασι καὶ ἄλλοι, καὶ ὁ Πορφύριος δὲ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς φιλοσόφου τοῦτο ἱστορίας ξυνέγραψεν. ἔφη δὲ οὕτως. Λέγωμεν περὶ τοῦ Σωκράτους, &c. Iterum sub principium sermonis IV. & sermone XII. licet libri numerum isthic non exprimat. Meminit ejusdem vitæ Socratis Socrates historiæ Ecclesiasticæ lib. III. c. 23. his verbis. Ἔτι μὲν οὖν καὶ Πορφύριος, ὃν Τύριον καλεῖ γέροντα, ἄμφω φιλοτιμότατοι ἦσαν, ὑπὸ τῶν οἰκείων λόγων ἐλέγχονται. Πορφύριος μὲν γὰρ τοῦ κορυφαιοτάτου τῶν φιλοσόφων Σωκράτους τὸν βίον διέσυρεν ἐν τῇ γεγραμμένῃ αὐτῷ φιλοσόφῳ ἱστορίᾳ, καὶ τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ γράψας κατέλειπεν, οἷα ἂν μήτε Μέλιτος μήτε Ἄνυτος οἱ γραψάμενοι Σωκράτην εἰπεῖν ἐπεχείρησαν. *Quod autem Julianus,* inquit, *atque Porphyrius, quem Tyrium senem vocat Libanius, detractores ambo fuerint, suis ipsorum sermonibus arguuntur. Nam Porphyrius summi philosophorum Socratis vitam laceravit in historia philosophica, quam ipse conscripsit: & talia de eo retulit, qualia nec Melitus, nec Anytus Socratis accusatores dicere conati fuissent.* Eademque illa ex Socrate transscripsit Nicephorus Call. lib. 10. c. 36. & hist. trip. lib. 7. c. 2. quam censuram paulo post expendemus. Meminit etiam tertii hujus libri Stephanus ἐθνικογράφος, voce Γάδαρα.

Liber quartus, de vita Platonis.

Citatur à Cyrillo libro 8. sæpius jam laudati operis adversus Julianum: Διαμεμνήσομαι δὲ καὶ αὐτῶν τῶν ῥήσεων, καὶ εἰς μέσον οἴσω τὰ παρ' αὐτῶν, ὡς ἂν εἰδεῖεν οἱ ἐντυγχάνοντες τῶν χριστιανῶν περὶ θεοῦ δόξης τὸ ἀπεξεσμένον εἰς τὸ εὐθύ· καὶ ὅτι τῶν παρ' ἐκείνοις οἱ πανάριστοί τε καὶ σοφοί, λαμπρόν τε καὶ διαβόητον ἐπ' αὐτῷ δὴ τούτῳ λαχόντες ὄνομα τῆς μὲν παρὰ ἡμῖν δογματικῆς ἀκριβείας κατόπιν ἰόντες ἁλοῖεν ἄν, οὐ μὲν ἔτι καὶ εἰσάπαν ἡμαρτηκότες τοῦ τῆς ἡμετέραις ἕπεσθαι δόξαις. Γράφει τοίνυν Πορφύριος ἐν βιβλίῳ τετάρτῳ φιλοσόφου ἱστορίας. ἄχρι γὰρ τριῶν ὑποστάσεων, ἔφη Πλάτων, τὴν τοῦ θεοῦ προελθεῖν οὐσίαν. εἶναι δὲ τὸν μὲν ἀνώτατον θεόν, τἀγαθόν. μετ' αὐτὸν δὲ καὶ δεύτερον τὸν δημιουργόν. τρίτην δὲ τὴν τοῦ κόσμου ψυχήν. ἄχρι γὰρ ψυχῆς τὴν θεότητα προελθεῖν. λοιπὸν δὲ τὸ ἄθεον ἀπὸ τῆς σωματικῆς

ἐπῆρχ

ἐνῆρχθαι διαφορᾶς. Ἀλλ' οἵγε προειρημένοι καὶ πρὸς τοῦτο ἀντιλέγουσι, φάσκοντες μὴ δεῖν τἀγαθὸν συναριθμεῖν τοῖς ἀπ' αὐτοῦ. ἐξῃρῆσθαι γὰρ ἀπὸ πάσης κοινωνίας, διὰ τὸ εἶναι ἁπλοῦν πάντη, καὶ ἀδεκτόν τινος συμβάσεως. ἀπὸ δὲ τοῦ νοῦ (ἀρχὴ γὰρ οὗτος) τὴν τριάδα μίαν σωθῆναι. Hoc eſt: *Commemorabo ad verbum, atque ea quæ apud ipſos leguntur in medium proferam, ut lectores Chriſtianorum de Deo ſententiam rectisſime limatam cognoſcant. Atque ut optimos & ſapientisſimos quosque illorum, quique clarum hac re & celebre nomen obtinuerunt, noſtrorum dogmatum certitudinem ſecutos manifeſte appareat; nec omnino à vero aberraſſe, dum noſtram ſequuntur ſententiam. Scribit igitur Porphyrius libro 4. hiſtoriæ Philoſophicæ in hæc verba: Plato usq; ad tres ſubſiſtentias Dei eſſentiam procedere dicebat. Et ſupremum quidem Deum eſſe bonum ipſum: poſt hunc ſecundo loco eſſe rerum omnium creatorem: tertiam vero eſſe animam mundi. Divinitatem enim usque ad animam progredi. Illud autem quod Deitate caret à differentia corporea incipere. Verum illi, quos ante dixi, hiſce quoque contradicunt: aſſerentes Deum nequaquam rebus ipſo inferioribus eſſe accenſendum: exemtum ſcilicet ab omni ſocietatis communione, nec ullius rei capacem quæ pari gradu conſtituatur. Sed ducto à mente principio unam deinde trinitatem ſervari.*

Citatur etiam *Porphyrius in Philoſophiæ hiſtoria* à barbaro interprete Chronicorum Euſebii, cujus excerpta in magno opere Euſebiano leguntur: ubi nonnulla de tempore, quod inter Ilii expugnationem & primam Olympiadem interceſſit, ex eo afferuntur. Tum alio loco ejusdem ſententia de Homeri & Heſiodi ætate adducitur. Et forſan ex eodem opere fuere illa quæ à Simplicio in lib. 2. Ariſt. de cœlo citantur, de Babyloniorum obſervationibus aſtronomicis à Calliſthene in Græciam miſſis, ἅς τινας διηγεῖται ὁ Πορφύριος χιλίων ἐτῶν εἶναι καὶ ἐννεακοσίων τριῶν, μέχρι τῶν χρόνων Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος σωζομένας. *Quas Porphyrius, mille nongentorum & trium annorum fuiſſe, & usque ad Alexandri Macedonis tempora ſervatas narrat.* Niſi potius ex opere aliquo Aſtronomico fuerint, quæ plurima, teſte Suida, Porphyrius ſcripſerat. Pauca hæc magni operis fragmenta, ut diſperſas naufragio tabulas collegi, quæ ſpecimen aliquod exhiberent eorum librorum, quos incuria mortalium & temporis injuria nobis invidit; vel potius Porphyriani nominis invidia extinxit: ſi tamen tam præclarum opus in rebus humanis eſſe deſierit, quod Joannes Tzetzes ante 400. adhuc annos legit. Utinam vero integrum alicunde proferatur! cum ex primo hoc libro, licet mutilo, ſatis appareat, quam jacturam res literaria ejus ſcripti interitu fecerit: quod Cyrillus ſummo ſtudio confectam

fectum fuiſſe affirmat. Idque eo magis, quod plurimorum inſignium autorum teſtimonia de Socratis & Platonis vita, ac philoſophandi ratione una perierunt. Porphyrius enim cum eorum vitas ſcriberet, à quorum temporibus longiori intervallo erat remotus, & de quibus propria fide nihil poterat affirmare, hiſtoriam ſuam ex aliorum autorum locis centonis inſtar concinnavit: qui ut tempore fuerant propinquiores, ita fidem majorem merebantur. Qua quidem in re diligentiam ejus miror & laudo: qui ne illa quidem diſſimulare voluit, quæ ſequiora de clariſſimis hominibus, ſive vera fide, ſive invidia quorundam atque obtrectandi ſtudio, prodita fuerant. Atque utinam tam facile nobis eſſet in cæteris Porphyrii cauſam tueri, quam nullo negotio hujus hiſtoriæ fides contra Socratis objectionem à calumniæ ac detrectationis crimine defenditur. Ea enim quæ malevole contra Socratem Philoſophum ſcripta fuiſſe reprehendit lib. 3. cap. 23. hiſt. Eccleſ. nequaquam de ſuo confinxit Porphyrius, nec propria fide aſſeruit; ſed Ariſtoxeni, graviſſimi ac celeberrimi ſcriptoris autoritate. Quod videre eſt Theodoreti ſermone XII. Græcar. affect. ubi ea leguntur, quæ Porphyrius ex dicto autore de Socratis iracundia ac libidine in tertio hujus operis libero retulerat. Taceo enim quod Socrates ipſe Zopyri de ſe judicium proprio teſtimonio comprobarit.

Seorſim ſcriptus fuit liber, Περὶ Πλωτίνου βίου, καὶ τῆς τάξεως τῶν βιβλίων αὐτοῦ. *De vita Plotini, & ejus librorum ſerie.* Qui Enneadibus ipſius ſemper præfigitur. Illas enim emendandas ſibi à præceptore relictas fuiſſe ipſe teſtatur: quod in propriis libris conficiendis ac recenſendis paulo negligentior eſſet. Nec ſolum Plotini ſcripta recognovit, ſed & introductionibus atque commentariis eadem illuſtravit, quod ex libello ἀφορμῶν & Æneæ Gazæi loco, quem inferius apponam, manifeſte apparet.

CAP. IX.

Porphyrii ſcripta quæ ad practicam Philoſophiam ſpectant.

VEnio nunc ad ea quæ longe plurima in omnibus Philoſophiæ partibus ſcripſit. Atque in genere quidem de univerſa Philoſophia agebat liber à Suida laudatus, Περὶ τῆς Ὁμήρου φιλοσοφίας. *De Homeri Philoſophia.* Quo id haud dubie probare voluit, Homerum non

minus

minus philosophum quam poetam fuisse. Idque fortassis in Longini præceptoris gratiam, quem peculiare opus de hac quæstione edidisse constat, Suidæ testimonio, εἰ φιλόσοφος Ὅμηρος. *Num Homerus philosophus sit.* Quem non solum philosophum, sed principem philosophorum esse Maximus Tyrius affirmat, dissert. XVI. qua disquirit, *utrum sit secta Philosophiæ secundum Homerum.* Ubi eleganter Homericam poesin παναρμόνιόν τι ὄργανον appellat, quod omni vitæ generi atque instituto convenit. Atque unum illum omnium artium scientiarumque semina, principia, atque exempla continere affirmat. Qui & Horatio teste, *quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non, Plenius ac melius Chrysippo ac Crantore dicit.* Ex hoc ingeniorum fonte omnes postea sapientes animum irrigasse, rivulosque in suos deduxisse usus testatur Eustathius, οὐδεὶς οὔτε τῶν τὰ ἄνω περιεργαζομένων, οὔτε τῶν περὶ φύσιν, οὔτε τῶν περὶ ἦθος, οὐθ' ἁπλῶς τῶν περὶ λόγους ἐξωτερικοὺς, ὁποίους ἂν εἴποι τις, παρῆλθε τὴν Ὁμηρικὴν σκηνὴν ἀξεναγώγητος, ἀλλὰ πάντες παρ' αὐτῷ κατέλυσαν. Unde Philosophorum præstantissimi Democritus, Zeno Cittiensis, Antisthenes, Heraclides Ponticus, Posidonius, Panætius, & Platonici recentiores fere omnes suis scriptis Homerum illustrarunt. Atque exstant duo præclara in hoc genere opuscula: alterum quidem Heracliti cujusdam, de Homericis allegoriis. Quod nescio qua de causa Heraclidi Pontico adscribitur, reclamantibus præter temporis rationem quinque manuscriptis, quos in variis Bibliothecis vidi, & Eustathio ad Homeri Iliad. α'. pag. 40. Alterum vero Procli Diadochi, quo Poetam adversus Platonis accusationes defendendum suscepit. Quibus forte addi debet Strabonis dissertatio principio operis Geographici. Ex hisce enim conjicere licet, cujus generis fuerit hoc Porphyrii opus.

Laudantur ab eodem Suida περὶ τῶν μίαν εἶναι τὴν Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους αἵρεσιν, βιβλία ζ'. *De Platonis atque Aristotelis consensu, libri 7.* fuit enim Porphyrius utriusque Philosophiæ æque peritus, ut supra diximus, ideoque Aristotelica ubique Platonicis admiscuit. Quod & Proclus lib. 1. in Timæum, p. 18. testatur: ubi ait Porphyrium περιπατητικὰς ἀποδόσεις προσεπιφέροντα λύειν τὰς Πλατωνικὰς ἀπορίας. Hoc philosophandi genus ab Ammonio introductum fuisse ex Hierocle superius ostendi: cujus exemplo plerique omnes posteriores philosophi cœperunt ἐπαμφοτερίζειν, & Academiam cum Lyceo conjungere: explosa priorum Academicorum superstitione, qui unum Platonem nimis religiose sectabantur; atque ejus

 dogma-

dogmata adeo ab Aristotelicis differre existimabant, ut nulla ratione conciliari possent, Hosce ab utriusque Philosophi mente, & ab ipsa veritate longius aberrasse affirmat Hierocles τῶν μὲν ἑκόντας ἔριδι καὶ ἀπονοίᾳ σφᾶς αὐτῶν προσυναθέντας· τῶν δὲ καὶ προλήψει καὶ ἀμαθίᾳ δεδουλωμένους. Quod & Porphyrius hoc opere demonstrandum susceperat. Nam Taurus Berytius, ut ex Suida discimus, scripserat περὶ τῆς τῶν δογμάτων διαφορᾶς Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους. Et Attici Platonici liber *contra Aristotelem à Moyse & Platone dissidentem* citatur sæpius ab Eusebio, libro XV. præpar. Evang. idemque nunc in Bavarica Bibliotheca extare dicitur. Quin etiam inter Latinos Boethius, principio libri 2. de interpretatione, se Porphyrii exemplo *Aristotelis Platonisque sententias in unam quodammodo revocaturum concordiam & in his eos non ut plerique dissentire in omnibus, sed in plerisque quæ sunt in philosophia maxima, consentire demonstraturum promisit.* Optandumque esset ut vel ipse eam conciliationem absolvisset; vel si absolverit, ut ad nostram pervenisset ætatem: ita facilius Porphyriani operis jacturam ferremus. Sed veterem inter hos philosophos litem renovare voluit Georgius Gemistus Pletho Bessarionis præceptor, & Trapezuntius Platonis calumniator: & nuper adeo Franciscus Patricius. In quibus conciliandis veterum exemplo Picus, Foxius, Carpentarius, Mazzonius, Buratellus & alii laborarunt.

Ad moralem Philosophiam spectant laudati à Stobæo & Suida περὶ τοῦ γνῶθι σεαυτόν, δ. *De sui ipsius cognitione libri 4.* hanc enim sui cognitionem Pythagoræ, ac Platonis schola, ut principium atq; fundamentum totius Philosophiæ statuebat, ad purgandum à vitiis animum, & virtutibus ac veritatis cognitione excolendum. Qua de re Plato in Alcibiade priore abunde tractat, & Proclus atque Olympiodorus divinis illis commentariis, quibus eundem dialogum explicarunt. Hisce recte subjungitur ejusdem argumenti liber, Περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν, πρὸς Χρυσαόριον. *De eo quod est in nostra potestate, ad Chrysaorium.* Cujus partem non exiguam Stobæus nobis conservavit lib. 2. ἐκλογῶν. Nam ubi homo seipsum recte cognoverit, nimirum se animam esse rationalem, quæ corpore ut instrumento utitur; sciet etiam quæ propria sibi bona adsint, quæ nec alterius beneficio possidet, nec impediri ab alio queunt. Videlicet τὰ κινήματα τῆς ψυχῆς, τὰ ἔνδοθεν ἀπ' αὐτῆς κατὰ τὴν αὐτῆς κρίσιν καὶ αἵρεσιν γινόμενα, ut Simplicius ait. Hoc est: *internos animi motus, qui libero ejus judicio propositoque fiunt.* Quocirca is qui propriæ perfectioni

studet,

ſtudet, animam ipſam & propria ejus bona excolat neceſſum eſt. Corpus autem ut animi inſtrumentum curet: cæteraque externa, quatenus ad inſtrumenti conſervationem faciunt: ne vel nimio neglectu uſui ſevitioque animæ ineptum reddatur: vel immodico cultu adverſus animæ imperium ſeſe extollat, atque inſtar luxuriantis equi rationis fræ-num excutiat. Quem in finem ſcripti fuere à Porphyrio Περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων, πρὸς Φίρμων Καςρίκιον, βιβλία δ'. *De abſtinentia ab eſu animalium, ad Firmum Caſtricium, libri IV.* Opus nunquam ſatis laudatum, quod magnum Italiæ decus Petrus Victorius in lucem protulit, & Bernard. Felicianus egregie expreſſit Latino ſermone: quo neglecto, nuper in Galliis neſcio quis ineptiſſima verſione vel delirio potius perpetuo optimum opus peſſime contaminavit: ut inter omnes malorum ſpecies, quibus iratum numen Porphyrianos manes nomenque hactenus preſſit, hanc facile principem ducam; quod in tam mali medici manus inciderit. Laudatur autem hoc opus ab Euſebio, lib. 9. de præparat. Evang. & à Theodoreto, Therapeut. ſerm. VII. & X. qui ea loca adducunt, quibus profana gentilium ſacrificia ſubvertuntur: cum Porphyrius diſertim affirmet, eos nequaqum pro diis habendos, qui ſanguinis effuſione atque animantium cæde gaudent. Qua ratio cum typica Hebræorum ſacrificia, quæ vero numini offerebantur, pariter impugnare videretur; reſpondit hac parte Porphyrio Diodorus Epiſc. Tarſenſis: cujus libri κατὰ Πορφυρίου, περὶ ζώων καὶ θυσιῶν, à Suida commemorantur.

Hiſce ob argumenti ſimilitudinem adjungendi ſunt libri aliquot *De regreſſu animæ.* Quos D. Auguſtinus lib. X. de Civit. Dei cap. 29. laudat his verbis: *Hoc fortasſis credere recuſatis, intuentes Porphyrium in his ipſis libris, ex quibus multa poſui, quos de regreſſu animæ ſcripſit, tam crebro præcipere, omne corpus eſſe fugiendum, ut anima posſit beata permanere cum DEO.* Capite autem 32. primum ejusdem operis librum citat: *Dicit Porphyrius in primo juxta finem de regreſſu animæ libro, nondum receptam unam quandam ſectam, quæ univerſalem viam animæ contineat liberandæ.* Græce fuerat titulus: περὶ ἀνόδου τῆς ψυχῆς. Platonici enim τὴν ἄνοδον, hoc eſt, aſcenſum ſive reverſionem animæ τῇ εἰς τὰ σώματα καθόδῳ opponunt. Ea autem quæ D. Auguſtinus ſe ex iis libris poſuiſſe ait, extant capp. 9. & 10. tum. 24. 26. & 28. ejusdem libri X. ubi Porphyrii ſententiam de purgatione animæ per artem theurgicam fuſe refert, & ut impiam merito exagitat: quo dæmones malos in cœlum

elatos collocaret inter Deos, & sydera ipsa hisce opprobriis infamaret: atque ad falsas malignorum spirituum potestates & superstitiosas purgationes; hoc est, ut ipse ait, in errorem certissimum sua quoque autoritate homines mitteret. Et hasce malæ curiositatis præstigias eum non à Platone, sed Chaldæis magistris suis didicisse affirmat: ut immundissimorum dæmonum prædicatorem & angelum eum vocare non dubitet: quamvis, teste eodem D. Augustino cap. 9. cunctanter & pudibunda quodammodo disputatione quandam quasi purgationem animæ per theurgiam Porphyrius promitteret; reversionem vero ad Deum hanc artem præstare cuiquam negaret. *Ut videas*, inquit, *cum inter vitium sacrilegæ curiositatis & Philosophiæ professionem sententiis alternantibus fluctuare: Nunc enim hanc artem tanquam fallacem & in ipsa actione periculosam, & legibus prohibitam cavendam monet; nunc autem velut ejus laudatoribus cedens, utilem dicit esse mundandæ parti animæ, non quidem intellectuali, qua rerum intelligibilium percipitur veritas, nullas habentium similitudines corporum: sed spirituali, qua corporalium rerum capiuntur imagines: hanc enim dicit per quasdam consecrationes theurgicas, quas teletas vocant, idoneam fieri atque aptam susceptioni spirituum & angelorum, ad videndum Deos. Ex quibus tamen theurgicis teletis fatetur intellectuali animæ nihil purgationis accedere, quod eam faciat idoneam ad videndum Deum suum, & perspicienda ea quæ vere sunt.* Unde idem Augustinus cap. 24. Porphyrium invidis dæmonum potestatibus subditum, de iisdem & erubuisse, & eas libere redarguere formidasse affirmat. & cap. 26. testatur ipsum theurgorum fallaces præstigias utcunque habuisse perspectas; sed contra multorum Deorum cultum Deum verum non libere defendisse. Omitto enim alia plurima, quæ iisdem libris Porphyrio nimis quam vere impinguntur. Cæterum quæ de duplici animæ purgatione Porphyrius hoc opere tractarat, rectius poterunt intelligi, si quis ea adhibeat quæ ab Hierocle ad postremam partem Pythagorici carminis περὶ καθαρμῶν καὶ λύσεως τῆς ψυχῆς disputantur. Ita enim Pythagoras ejusque sectator Plato senserunt: animam humanam divinæ auræ particulam, dum relicta cœlesti statione ex universo animarum choro ad mortalem vitam & terreni corporis commercium per ætheriam regionem descendit, ibidem quandam corporis speciem assumere, quo spiritualis ejus essentia tanquam vehiculo ad inferiora hæc deferatur: & elementorum regiones peragrantem varias insuper induere tunicas, ordine ex elementis conflatas; quibus circumamicta ita demum

demum corpori se insinuet. De vehiculi illius natura variæ fuere Platonicorum sententiæ, ut ex Proclo lib. V. in Timæum pag. 311. & 320. videre est: quorum alii universi naturam animæ currum esse voluerunt; alii astrum aliquod animæ congenitum: alii mixtum quid ex cœlestibus sphæris: alii concretum aliquid ex universo æthere. Sed cum animam ad inferiora vergentem eo fine corpori immergi crederent, ut à terreno affectu purgata, ad Deum autorem & originem suam reverteretur, varias statuerunt purgationum species, quarum beneficio mortalitatis vinculis exsoluta, pura ac libera ad pristinam εὐζωΐαν rediret. Et de iis quidem quæ terreni corporis molem leviorem reddunt, quas in sobria & moderata victus ratione consistere existimabant, Porphyrius luculenter agit quatuor illis libris de abstinentia ab esu animalium: de reliquis autem duabus operæ precium est videre Hieroclem pag. 305. ubi animam rationalem mathematicis disciplinis purgari ait; de quibus in notis nonnulla dicenda erunt: solvi autem atque elevari τῇ διαλεκτικῇ τῶν ὄντων ἐποπτείᾳ, sive contemplatione eorum quæ vere sunt: quam λύσιν ἀναγωγὸν appellat. Spiritalem vero animæ partem, ut D. Augustinus Porphyrii verbis vocat; sive τὸ πνευματικὸν καὶ λεπτὸν τῆς ψυχῆς ὄχημα, & ut iidem Platonici appellant, τὸ αὐγοειδὲς τῆς ψυχῆς σῶμα, sive τὸ ψυχικὸν σῶμα, suam quoque purgationem, suamque exsolutionem habere affirmant. Et mathematicis quidem purgationibus respondere τοὺς τελεστικοὺς καθαρμοὺς, contemplationi autem mentali, τὴν ἱερατικὴν ἀναγωγήν. *Hæc enim*, ait, *proprie purgant perficiuntque animæ rationalis spirituale vehiculum: & separant illud à mortalitatis contagio, & ad mundorum spirituum congressus idoneum aptumque reddunt.* Sed operæ pretium erit utriusque Philosophi verba diligenter inter se contendere: cum non solum alter alteri facem alluceat, sed id quoque manifeste eorundem comparatione appareat, non unum Porphyrium eo seculo illud superstitiosæ impietatis genus probasse; quod & antiquissimis quibusq; ante natum Porphyrium, & post eum recentioribus Academicis omnibus in usu fuit: qui longe lateque terrarum orbem peragrabant, ut omnibus omnium Deorum sacris initiarentur: quod animum tot lustrationibus à mortalium rerum contagione defæcatiorem reddi, & ad DEI rerumque divinarum contemplationem magis aptum atque expeditum effici crederent. Addo etiam, Hierocli non minus quam Porphyrio perspectas fuisse Theurgicarum, sive, ut ipse vocat, sacrarum artium præstigias. Cum ita demum id purgationum genus probet, si θεοπρεπῶς, hoc

hoc eſt, ſacro ritu, non tralatitio agyrtarum more fiant. Id vero mirari ſubit, D. Auguſtinum, quo nemo veterum Platonis doctrinam aut rectius intellexit, aut æquius de ea judicavit, illud tanquam proprium ac ſuum Porphyrio objicere, quod *omne corpus fugiendum eſſe*, dicto opere pronunciaſſet: cum ea in re nihil à Platonis ſententia diverſum affirmarit: qui in Phædone, & in VII. libro de rep. prolixa diſputatione, & luculenta antri ſubterranei ſimilitudine oſtendit, animum corpori tanquam cœco carceri incluſum, mole atque paſſionibus ejus in veritatis contemplatione quam maxime præpediri. Idcirca abducendum eum à ſenſibus, & corporis, domeſtici hoſtis, familiaritatem ſedulo ei cavendam ac fugiendam eſſe: & circa hanc fugam omne Philoſopho ſtudium operamque collocandam: quam & Plato dictis locis & Porphyrius mortem philoſophicam, ſive mortis meditationem, aut vitam ſecundum mentem, aut animæ abductionem converſionemq; vocant: ita tamen ut vinculum illud, quo natura corpus animamque colligavit, violenter abrumpendum negarint, nec animæ à mortalis vitæ ſtatione absque ſupremi imperatoris juſſu decedendum: quod Cleombrotum Ambraciotam non recte intellecta Platonis diſputatione feciſſe ajunt; quodque ſevera porticus probavit, quæ paſſim occinit, ὤϊνοικται ἡ θύρα & ad laqueos & præcipitia homines mittit. Socrates enim in Phædone multis rationibus αὐτοχειρίαν diſſuadet: Cujus ſententiam Porphyrium quoque ſecutum videmus lib. 1. de abſtin. qui cum duplicem diſceſſum animæ à corpore dixiſſet; unum quidem violentum, alterum vero qui fit πειθοῖ καὶ κατὰ λόγον, quam in Plotini vita εὔλογον ἐξαγωγὴν appellat: primum illum, cum univerſa Platonis ſchola ut impium & animæ noxium his verbis damnat: Βίᾳ μὲν τοίνυν ἑαυτὸν ὁ φιλόσοφος οὐκ ἐξάξει. βιαζόμενος γὰρ οὐδὲν ἧττον ἐκεῖ μένει, ὅθεν ἀπελθεῖν βιάζεται· h. e. *Philoſophus nequaquam vi ſemetipſum è vita educet: nam qui nolens cogitur excedere, nihilominus ibi permanet, unde vi expellitur.* Sed illud aliquis objiciet, non eo nomine Porphyrium reprehendi, quod fugam à corpore ſuaſerit, ſed quod omne corpus fugiendum præceperit. Illo enim effato reſurrectionis myſterium tolli: cum Sanctorum animas unitas corpori ad beatitudinis gloriam elevatum iri Catholica fide credamus: eodemque argumento lib 22. c. 26. D. Auguſtinus Porphyrium urget. Cui id reſponderi poſſet, Platonici Philoſophi verba nequaquam præter Platonis mentem, ac rem ipſam de qua agitur, trahenda eſſe: cumque Porphyrius, ut Platonicorum verbis utar, τὴν θνητὴν

καὶ

καὶ αἰσθητικὴν τοῦ θνητοειδοῦς σώματος ἐμπάθειαν fugiendam præceperit animo ad Dei rerumque divinarum contemplationem contendenti, minus commode de cœlestium ſyderum aut beatorum glorioſis corporibus ea explicari: quandoquidem illa nullis cum animo humano vinculis conjunguntur: hæc autem depoſita mortalitatis ſarcina ſpiritualia & corruptibilia evaſere, ut officere amplius nequeant. Veruntamen ne quid temere ſanctiſſimo pariter ac ſapientiſſimo viro reprehenſum credam, Eunapii autoritate moveor; qui neſcio quod corporis humanitatisque odium Porphyrium inceſſiſſe tradit, cum Plotini ſapientiam largius imbibiſſet, quam animus atræ bilis vehementia æſtuans concoquere valeret. Verba ipſa cognoſcere operæ pretium eſt: Εἶτα, ὑπὸ τοῦ μεγέθους τῶν λόγων νικώμενος, τό, τε σῶμα καὶ τὸ ἄνθρωπος εἶναι ἐμίσησεν, καὶ διαπλεύσας εἰς Σικελίαν ἔκειτο καταστένων καὶ ἀποκαρτερῶν, τροφήν τε οὐ προσιέμενος, καὶ ἀνθρώπων ἀλεείνων πάτον. *Victus dein rationum magnitudine concepto corporeæ molis humanitatisque odio trajecit in Siciliam: ubi jacuit ſuſpiriis, animi deliquio & inedia prope confectus: neque tamen cibum admittens, & hominum veſtigia vitans.* Tum vero inprimis me movet, quod Origenes ſuum illum errorem ex Platonica philoſophia hauſerit, quo veram carnis reſurrectionem negans, neſcio quam ſpiritualis corporis ſpeciem reſurrecturam ſomniabat. Quem etiam confirmare ſtudebat verbis D. Pauli, negantis carnem & ſanguinem poſſe regnum Dei poſſidere, 1. Cor. 15. v. 50. in quem ſenſum & alterum Apoſtoli locum trahebat 2. Cor. 5. v. 1. ubi aſſerit, nos *terreſtri domo noſtræ hujus habitationis diſſoluta habituros ædificationem ex Deo, domum non manufactam æternam in cœlis*, ut videre eſt ex S. Methodii libro de reſurrectione apud Photium: quo hunc Origenis errorem ſolide confutat. Quocirca non eſt quod miremur hominem gentilem ad illum ſcopulum impegiſſe, ad quem Origenes ipſe jam ante fidei navem fregerat. Cæterum quod D. Auguſtinus libr. 10. cap. 29. aſſerit Porphyrium hoc libro dixiſſe, ad Deum per virtutem intelligentiæ pervenire, paucis eſſe conceſſum: ad eundem locum, ni fallor, reſpexit Tzetzes Chil. VII. hiſt. 143. dum ait:

Ὀλίγοις γὰρ τοῦ μέτεστιν, ὀλίγοις ἐξ ἀνθρώπων,
Ἰάμβλιχος, Πορφύριος, καὶ πᾶς σοφὸς ὡς λέγει.

Ubi voce monſtroſe compoſita Ἰαμβλιχοπορφύριος nunc legitur. Commemoranda etiam hoc loco *Refutatio apologiæ Diophanis Rethoris*,

cujus

cujus ipse in Plotini vita meminit. Rhetor enim ille Socraticus cinædus instituta Alcibiadis defensione probare studuerat, juvenem virtutis addiscendæ gratia etiam corporis sui turpem usum docenti concedere debere. Quod perversum dogma Porphyrius Plotini jussu refutavit: ubi multa adversus nefandum vitium de animi sanctitate, atque integritate corporis, tanta vi argumentorum verborumque disseruit, ut Plotinus præ magna lætitia recitanti sæpius acclamaret Homericum illud:

Βάλλ' οὕτως, αἴκέν τι φόως ἄνδρεσσι γένηαι,

Sic ferias, & lumen eris mortalibus olim.

Ad civilem sapientiam referri debent libri X. quos Suidas recenset, Περὶ τῆς ἐξ Ὁμήρου ὠφελείας τῶν βασιλέων. *De fructu quem reges capere possint ex Homero.* Quibus perfecta boni regis institutio ex Homero continebatur. Ita enim Alexander Macedo regum maximus apud Dionem, orat. 2. de regno, pronunciat: reliquorum omnium poëtarum scripta ut convivialia, aut amatoria, vel ridicula, vel popularia esse: solam Homeri poësin revera generosam, magnificam, & regiam. ᾗ πρέπει τὸν νοῦν προσέχειν τῶν ἀνδρῶν μάλιστα μὲν ἄρξειν μέλλοντα τῶν ὁποί ποτε ἀνθρώπων· Et quicunque animum ei adverterit, eum regem fore & felicissimum & optimum; cum duas potissimum virtutes maxime regias Homerus inculcet, fortitudinem & justitiam. Ideoque Homeri Iliadem τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς ἐφόδιον ubique secum circumgestasse, & noctu una cum ense pulvino supposuisse refert Plutarchus. Tum vero illud non obscure ostendit quanto in pretio Homerum habuerit, quod νάρθηκα sive scrinium inter Darii spolia pretio non postremum illius custodiæ assignarit: ut pretiosissimum humani animi opus maxime diviti opere servaretur. Sed Porphyriani operis gustum ex Dionis oratione haurire licet, unde & scribendi ἀφορμὰς eum sumpsisse arbitror.

CAP. X.

Porphyrii scripta physica, theologica, & theurgica.

Recensebo nunc quæ *ad naturalem Philosophiæ partem* spectant, tum etiam quæ ad diviniorem illam pertinent, quam alii Metaphysicam,

cam, Platonici auguſtiore nomine Theologiam dixere: de qua & ipſa phyſiologia eorum multum adjunctum habet. Quippe cum maxima ejus pars in perveſtigatione τῆς πρωτίστης ἀρχῆς, δημιουργικῆς αἰτίας conſiſtat. Unde, Proclo teſte, τὰ Φυσικὰ οὐ Φυσικῶς μόνον, ἀλλὰ καὶ θεολογικῶς pertractant. Nam ex Pythagoreorum inſtituto τὸ ὑψηλόνουν, τὸ νοερὸν, τὸ ἔνθεον, τὸ ἀπὸ τῶν νοητῶν πάντα ἐξάπτειν, τὸ μυστικῶς τὰ πράγματα καὶ συμβολικῶς ἐνδεικνύμενον, τὸ ἀναγωγὸν ubique adhibent. Unde ob diviniorem philoſophandi rationem cæteris non immerito fama atque gloria prælatos fuiſſe præter alios SS. Patres D. Auguſtinus teſtatur lib. 8. de civit. Dei: & Proclus principio theologiæ Platonicæ; & lib. 2. in Timæum p. 105. Nam cum cæteri animo in inferioribus defixo ad naturales & proximas cauſas omnia revocarent; illi mentis oculos ſupra omnia quæ corporis ſenſibus uſurpantur extollere auſi fuerunt: & Deum infinito intervallo mentem ipſam exſuperantem, in rebus quidem creatis, ut creatorem patremque omnium: in theologicis ut ſummum verumque ens, proprium intellectus objectum & omnis veritatis lumen: in mortalibus vero ut ſummum bonum, ſive τὸ αὐτοαγαθὸν ſedula inquiſitione perveſtigarunt: Quod in uno illo naturæ principium cauſamque rerum omnium, tum intelligendi veritatem, & vitæ felicitatem omniumque actionum finem conſiſtere exiſtimarent. Et in hac quidem claſſe principe loco ponendi Περὶ ἀρχῶν βιβλία β'. *De rerum principiis libri II.* quos Suidas commemorat, laudatque Proclus lib. 1. Theologiæ Platonicæ cap. XI. Πορφύριος δ' ἂν μετὰ τοῦτον ἐν τῇ περὶ ἀρχῶν πραγματείᾳ τὸν νοῦν εἶναι μὲν αἰώνιον, ἐν πολλοῖς καὶ καλοῖς ἀποδείκνυσι λόγοις· ἔχειν δὲ ὅμως ἐν ἑαυτῷ καὶ προαιώνιον τι ὃ τοῦ νοῦ τῷ ἑνὶ συνάπτει. *Porphyrius vero poſt hunc in tractatione de principiis, mentem quidem æternam eſſe, multis præclarisque rationibus demonſtrat: habere tamen in ſe aliquid mente antiquius, quod cum ipſo uno conjungatur.* Scripſerat autem Porphyrius haud dubie ad Origenis atque Longini præceptorum ſuorum imitationem: quod utriusque libros περὶ ἀρχῶν non ſatis probari videret. Et extat de iisdem paſſim in bibliothecis magnum opus Damaſcii Philoſophi, plenum ſubtiliſſimis diſputationibus. Referendi quoque ad hanc claſſem alii ejus libri ab uno quod ſciam, Suida commemorati. Quales ſunt Περὶ ὕλης, ς'. *De materia prima libri VI.* Niſi fortaſſis hoc opus innuat Æneas Gazæus in Theophraſto ſuo; cujus verba paulo poſt producam. Item περὶ ἀσωμάτων, *De incorporeis.* Tum etiam περὶ ψυχῆς

πρὸς Βοηθὸν, ε. *De anima adversus Boethum Libri V.* Sed postremum hosce præter Suidam citat Eusebius non uno loco in libris de præparatione, & Theodoretus therapeut. serm. 1. Propugnasse Porphyrium hoc opere Platonis de anima sententiam adversus Boethum Sidonium Peripateticum, Andronici Rhodii discipulum, celebrem Augustei seculi Philosophum, certius esse credo quam ut probari egeat. Idque vel unius Eusebii auctoritate manifestissime liquet. Qui cum lib. XI. præp. Evang. cap. 25 & lib. XV. cap. 9. simpliciter hos libros citet titulo τῶν πρὸς Βοηθὸν περὶ ψυχῆς· laudat eosdem lib. XIV. cap. 10. & lib. XV. cap. 13. nomine τῶν πρὸς Βοηθὸν ἀντιγραφέντων περὶ ψυχῆς. vel τῶν πρὸς Βοηθὸν διενεχθέντα τῷ Πλάτωνι ἐν τῷ περὶ τῆς ψυχῆς λόγῳ. Diversum ab hisce opus fuisse existimo Περὶ τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων. *De facultatibus animæ.* Unde Stobæus eclogarum physicarum libro 1. multa excerpsit: nec facile aliter judicaverit quisquis prolixum illum locum recte expenderit à Stobæo nobis conservatum. Refert præterea Suidas Porphyrium scripsisse: Πρὸς Ἀριστοτέλην, περὶ τοῦ εἶναι τὴν ψυχὴν ἐντελέχειαν. *Adversus Aristotelem, qui animam entelechiam esse statuit.* Et pari modo hic errant qui vertunt *ad Aristotelem*: reclamante aliquot seculorum intervallo: quod & F. Patricius in discussionibus Peripateticis jampridem monuit. Cæterum Porphyrius Aristotelicam illam entelechiam etiam in libris de anima contra Boethum impugnarat, ut ex Eusebio videre est lib. XV. præpar. Evang. cap. 9. ubi Porphyrii locum ea de re contra Aristotelem adducit. Hisce tandem addo Τὰ εἰς τὸν Τίμαιον ὑπομνήματα. *Commentaria in Timæum Platonis.* Laudantur à Macrobio lib. 2. cap. 3. in somn. Scip. *Hanc Platonicorum persuasionem Porphyrius libris suis inseruit, quibus Timæi obscuritatibus nonnihil lucis infudit.* Et à Johanne Grammatico contra Proclum de mundi æternitate, lib. VI. cap. X, Καὶ τούτῳ γε μάλιστα τῷ σημαινομένῳ τοῦ γενητοῦ καὶ ὁ Πορφύριος συγκατατίθεται. λέγει γοῦν ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν εἰς τὸν Τίμαιον ὑπομνημάτων ἐπὶ λέξεως τάδε, &c Unde apparet id opus in plures libros divisum fuisse. Idemque Grammaticus alia inde loca adducit dicti libri VI. cap. 15. Atque ut Porphyrius post Crantorem, Taurum, Numenium, Severum; tum vero in primis post præceptores suos Origenem & Longinum in hunc dialogum scripsit, ita post Porphyrium Jamblichus, & Syrianus: & post omnes Proclus sua in eundem librum commentaria edidit: in quibus sæpissime Porphyrii autoritate utitur. Atque id ex pluribus locis appa-

ret,

ret, Porphyrium in hoc commentario Origenis & Longini dubitationibus potissimum respondisse. Et licet Proclus nonnunquam à Porphyrii expositione recedat; probat tamen sæpius, & propriam opinionem ejus autoritate confirmat.

In *Theologicis* primo loco constituo libellum Τῶν πρὸς τὰ νοητὰ ἀφορμῶν. *Sententiarum quæ ad intelligibilia perducunt.* Vel ut Marsilius Ficinus vertit: *De occasionibus sive causis ad intelligibilia nos ducentibus.* In Manusc. Loliniano inscribitur ἔφοδος εἰς τὰ νοητά. Hoc est, *aditus sive accessus ad intelligibilia.* Illum triplo nunc auctiorem habes ex Vaticana Bibliotheca, ubi hactenus delituit. Sed ne sic quidem integrum esse, arguunt ea quæ Stobæus in eclogas suas inde retulit, & à me primæ parti suo quæque loco inseruntur. Quorum tamen pleraque in Lolini codice postea reperi. Est autem hic libellus στοιχείωσις θεολογική, seu prima quædam institutio Theologica, brevibus aliquot aphorismis animum ad pleniorem rerum divinarum contemplationem excitans. Et ut Arrianus ex prolixioribus Epicteti dissertationibus enchiridium suum composuit, καιριώτατα καὶ ἀναγκαιότατα vitæ præcepta continens: ita Porphyrius hasce sententias ex Plotini ferme libris excerpsit, quibus non male, mea quidem sententia, εἰσαγωγῆς loco præfigerentur. Nam quod nuperrimus interpres Gallus hoc opusculum cum libris de abstinentia cohærere putavit, facile ejus ἀκρισία ignosco, qui nihil minus quam hoc studiorum genus intellexit. Theologicus etiam fuit, quem Suidas primo loco recenset, Περὶ θείων ὀνομάτων, α΄. *De divinis nominibus liber 1.* Item Ἡ πρὸς Ἀνεβὼ τὸν Αἰγύπτιον ἐπιστολή. *Epistola ad Anebonem Ægyptium*: sive *Anebuntem* cum D. Augustino vocare malis: qui libro X. de Civ. Dei, cap. XI. hujus epistolæ argumenrum prolixe recenset. Continebat enim varias quæstiones de dæmonum natura ac generibus: tum etiam de magicis sacris & divinationibus atque oraculis eorundem. Quibus sub personato Abammonis nomine Jamblichus integro libro de mysteriis Ægyptiorum respondit. Cui Procli testimonium præfixum est, ubi epistolæ hujus meminit. Eadem quoque ab Eusebio laudatur lib. III. præp. Evang. cap. 3. & lib IV. cap. 10. tum lib. V. cap. 7. Item à Theodoreto lib. I. θεραπευτ. Cæterum Eusebius libro XIV. prædicti operis Ægyptium illum Philosophum non Ἀνεβῶ, sed Νεκτανεβῶ vocat. Quo loco librariorum vitium irrepsisse puto, quibus Ægyptii regis nomen ex Platone notius erat, quam obscuri sacerdotis.

Referendus ad eandem classem liber Περὶ ἀγαλμάτων. *De statuis sive imaginibus Deorum:* quem Stobæus in ipso principio eclogarum physicarum citat, ut quidem illæ nunc turbato ordine vulgo habentur. Primus enim ille locus capitis περὶ θεῶν· Ζεὺς ἦν ὁ πᾶς κόσμος, &c. qui in Canteriana editione ἀδέσποτος habetur, in Manuscript. Vaticano citatur nomine Porphyrii ἐκ τῶ περὶ ἀγαλμάτων. Atque hujus loci indicio cognovi ejusdem libri principium esse, quod Eusebius adducit libro III. præpar. cap. 7. ex quo totius operis institutum perspicere licet. Promittebat enim *se divinæ sapientiæ sensus & consilia expositurum, quibus DEum, Deique potestates imaginibus sensui congruentibus indicarunt ii, qui res invisibiles visibilibus simulacbris expresserunt, in eorum gratiam, qui ex statuis tanquam ex libris Deorum historias recensere didicerant.* Deinde cap. 7. eundem locum affert, quem apud Stobæum extare dixi. Et multa ex hoc ipso Porphyrii opere subjungens tandem addit: ταῦτά μοι ἐκ τῆς τῦ προειρημένυ ἀνδρὸς γραφῆς ἐπιτετμήσθω, ὡς ἂν μηδὲν ἡμᾶς λάθοι τῶν ἀπορρήτων τῆς Ἑλληνικῆς ὁμοῦ καὶ Αἰγυπτιακῆς θεολογίας. Simile Euemeri Messenii opus vidit antiquitas: titulo ἱερᾶς ἀναγραφῆς, quod Eusebius lib. III. ex Diodoro Siculo, & Athenæus citant. In eo ex statuis & sacris inscriptionibus de natura Deorum tractabat theologice simul & historice. Jamblichus etiam librum περὶ ἀγαλμάτων scripserat, cujus refutationem à Joanne Philopono editam legit Photius, cod. CCXV. quam vidisse operæpretium erit, ut materiam & tractandi modum Porphyriani operis cognoscas. Cum certum sit Jamblichum præceptoris vestigia hac etiam in parte pressisse.

Ejusdem generis fuit ὁ πρὸς Νημέρτιον λόγος. *Liber ad Nemertium, De divina providentia*, ni quid fallor. Id enim manifeste testari videntur ea loca quæ apud Cyrillum libro III. contra Julianum inde nobis supersunt. Sed cum multa etiam in iis de humanæ voluntatis libertate disputentur, haud temere quidquam pronuncio. Ideoque nisi lectori id tædio futurum vererer, loca singula apponerem; præsertim cum hactenus præstantissimi illi libri Græce necdum prodierint. Addo ea, quorum ipse & quidem solus, in Plotini vita meminit: & in primis poëma in Platonis natali recitatum: cui titulus erat, Ὁ ἱερὸς γάμος. *Sacrum Connubium.* In quo, ut ipse testatur, multa mystice cum enthusiasmo, & arcano modo scripta fuere. Eo carmine ajebat Plotinus Porphyrium ostendisse, *se & Poetam, & Philosophum, & sacerdotem esse.* Verum cum Hesychius, ἱερὸν γάμον Jovis & Junonis festum apud anti-

quos

quos fuisse scribat, non male fortassis quis existimet, carminis sacri materiem inde à Philosopho desumptam fuisse. Præsertim si cogitet, veteres Jovis nomine aerem, Junonis terram intellexisse, & sub hujusmodi fabularum involucris pertractasse abditissima naturæ arcana. Nisi quis tamen ex ipso potius Platone argumentum eum hausisse velit. Cum enim ille lib. VIII. polit. Philosophus suæ reip. moderatorem ἐξ ἱερῶν γάμων, hoc est, ex sacris nuptiis natum velit, quid rectius Philosophi natali celebrando conveniat, quam poëtica ac philosophica sacri illius connubii explicatio? ubi multa μυστικῶς καὶ ἐπικεκρυμμένως de mentis ascensu in Deum atque ejusdem conjunctione cum Deo explicari potuerunt. Quæ cum ardentissimi amoris vi concilietur, connubii & nuptiarum nomine non minus à Platonicis, quam nostris Theologis expressa fuit. Cætera autem quorum ibidem meminit Porphyrius, vel ipse suppressit, aut certe cum autore interiere: videlicet liber adversus Plotinum, ὅτι ἔξω τοῦ νοῦ ὑφέστηκε τὸ νοητόν. *Quod ea quæ intelliguntur extra intellectum consistant.* Et ejusdem *defensio contra Amelium*: qui & prius illud scriptum oppugnarat, & Apologiæ deinde respondit, eo argumentorum pondere, ut Porphyrius *palinodiam* ediderit, percepta & probata tandem Plotini sententia.

Quin & alterius operis mentio ibidem exstat, *De Ideis, adversus Longinum*. Quo Platonis ac Plotini sententiam adversus dictum philosophum defendendam suscepit. Cui & Longinus se respondisse testatur, & Porphyrium refutasse, ὡς οὐκ ἂν παλινῳδήσοντα. Theologicis tandem addo *magica & theurgica*. Ita enim honorabiliore nomine, ut ait D. Augustinus, nefariæ curiositatis artes, sive ut Eusebius vocat, τὴν κακότεχνον γοητείαν fucare, ac vulgo venditare conabantur; quam eo seculo Platonici & Pythagorici ferme omnes exercuerunt, vel affectarunt: & in primis Plotini discipuli. Quorum aliquos magicarum artium curiositate depravatos fuisse D. Augustinus affirmat, epist. LVI. ad Dioscurum. Et testantur plerorumque vitæ ab Eunapio scriptæ. Idemque de Proclo Marinus refert in ejus vita: cujus pars posterior, quæ prolixe περὶ θεουργικῶν agit, hactenus non fuit edita. Et ne quid de Apuleio & Apollonio Tyaneo dicam, ipsum Pythagoram ab Ægyptiis vanas hasce artes didicisse, non solum Porphyrius testatur: sed & præstigiis hujusmodi excelluisse, miracula ista arguunt, quæ ab ipso perpetrata præter nostrum autorem alii plurimi nar-

rant. Quæ si vera sint, nemo eum à magiæ crimine facile excusabit. Et quamvis Porphyrius totum hoc nefandæ superstitionis genus improbasse videatur locis superius ex D. Augustino prolatis : disertis tamen verbis hujus criminis accusatur ab Eusebio, lib. IV. præparat. cap. 6. *Inter Philosophos*, inquit, *nostri seculi hic potissimum dæmonibus, quos ipse Deos vocat, familiarissime usus videtur, & eorum causam defendendam suscepisse, atque arcana ipsorum præ cæteris majori studio pervestigasse.* Et alio ejusdem libri loco ait illum, ὀ παρέργως ὁμιλῆσαι τῇ σὺν πολλοῖς λανθανούσῃ δεισιδαιμονίᾳ. & libro V. cap. 6. ipsum τὰ ἀρρητότερα τῶν ἀρρήτων perscrutatum fuisse dicit. Unde & dæmonum amicum & patronum illum appellat. Verum hac in re non tantum ethnicæ coecitatis, sed vindictæ divinæ exemplum nimis quam manifestum in Porphyrio agnoscere videor. Qui cum divinam veritatem repudiasset, & sacras literas inexhaustum veræ sapientiæ fontem à veritatis spiritu promanantem turbare & conviciis fœdare frustra studuisset, non solum ex fabulis, quas humana libido sibi finxit, sed ex saxis aliisque vilioribus materiis numinis majestatem confirmare voluit. Quinimo quod multo detestabilius est, ancipites dæmonum voces, & perplexas oraculorum ambages anxie conquisivit, ut ex spissis mendaciorum tenebris veritatis lucem eliceret. Fuit enim haud postremum inter ejus opera, Περὶ τῆς ἐκ λογίων φιλοσοφίας. *De Philosophia ex oraculis.* Quod cum alibi tum sæpissime ab Eusebio libro IV. de præpar. & Theodoreto serm. X. therap. citatur. Ubi uterque dæmonum oracula impugnans Porphyrii potissimum autoritate ad ea evertenda utitur. Sed cum Eusebius lib. III. demonst. cap. 6. tertium ejus operis librum citet, perspicue apparet, idipsum in plures libros distinctum fuisse. Interpres autem hoc loco hallucinatur, qui de Philosophia Selectorum vertit. Quem errorem & in Theodoreto passim commissum video. Quin etiam apud D. Augustinum lib. XIX. de Civitate DEI cap. 23. ejusdem operis titulus corruptus legitur. Verba ejus hæc sunt: *Postremo ipse est DEus, quem doctissimus Philosophorum, quamvis Christianorum acerrimus inimicus, etiam per oracula quos Deos putat, Deum magnum Porphyrius confitetur. Nam in libris quos* θεολογίων φιλοσοφίας *appellat, in quibus exsequitur, atque conscribit rerum ad Philosophiam pertinentium velut divina responsa, &c.* Ita in omnibus editis legitur, nisi quod recentiores θεολογίαν φιλοσοφίας commodiori fortassis sensu scribere maluerunt. Sed in vetustis Manusc. Vaticanis scriptum deprehendi,

hendi, *eglogion Philosophias*: quod in recentioribus aliquot in *elogion* detorqueri cœpit. Sed sine dubio ἐκ λογίων Φιλοσοφίας reponendum. Quod cum ex ipsis Augustini verbis appareat; tum vero multo maxime ex eo, quod totius hic locus ex III. libro Eusebii de demonstratione Evang. transscriptus est. Sed & apud Julium Firmicum de error. prof. rel. ἐκλογίων alicubi editum observavi. Idem vero opus ab Eusebio lib. V. præpar. cap. X. & alibi vocatur ἡ τῶν λογίων συναγωγή. *Collectio oraculorum.* Utriusque inscriptionis rationem, ut & operis universi argumentum lib. IV. dicti operis cap. 6. Eusebius refert. Οὗτος περιφανῶς (ὁ Πορφύριος) ἐν οἷς ἐπέγραψε περὶ τῆς ἐκ λογίων φιλοσοφίας, συναγωγὴν ἐποιήσατο χρησμῶν τοῦ τε Ἀπόλλωνος, καὶ τῶν λοιπῶν θεῶν τε καὶ ἀγαθῶν δαιμόνων. οὓς καὶ μάλιστα ἐκλεξάμενος αὐτῷ ἡγήσατο ἱκανοὺς εἶναι, εἴς τε ἀπόδειξιν τῆς τῶν θεολογουμένων ἀρετῆς, εἴς τε προτροπὴν τῆς, ὡς αὐτῷ φίλον ὀνομάζειν, θεοσοφίας. *Porphyrius*, inquit, *in iis quæ de Philosophia ex oraculis hausta conscripsit, pleraque tum Apollinis, tum cæterorum quoque Deorum ac bonorum dæmonum responsa collegit. Quæ potissimum seligens sufficere sibi existimabat ad theologiæ virtutem probandam, & ad theosophiam, ut ipse vocare amat, sive divinæ sapientiæ studium promovendum.*

Nec temere dixerim eodemne an diverso opere complexus fuerit Τὰ τῶν Χαλδαίων λόγια, *Chaldæorum oracula.* Cujus Æneas Sophista Christianus in Theophrasto suo meminit. Inclinat tamen animus ut credam, cum totum illud oraculorum opus diversis libris fuerit distinctum, unum aliquem seorsim Chaldæorum oracula continuisse. Æneæ verba hæc sunt: οὐ γὰρ ἀγέννητος οὐδὲ ἄναρχος ἡ ὕλη, τοῦτό σε καὶ Χαλδαῖοι διδάσκουσι, καὶ ὁ Πορφύριος· ἐπιγράφει γὰρ καθ' ὅλου τὸ βιβλίον ὃ εἰς μέσον προάγει τῶν Χαλδαίων τὰ λόγια, ἐν οἷς γεγονέναι τὴν ὕλην ἰσχυρίζεται. Quo loco non possum assentiri interpreti, qui καθ' ὅλου libri titulum fuisse existimavit. Rectius puto sic verti: *neque materia generationis & principii expers, quod & Chaldæi & Porphyrius te docent. Ille enim integrum librum conscripsit, quo Chaldæorum oracula producit, quibus materiam genitam esse confirmatur.* Nisi quis credat fuisse hunc librum è sex illis περὶ ὕλης, quos superius commemoravi. Quod & sequentia Æneæ verba videntur probare: dum Porphyrium Plotini hac de re librum explicasse scribit. Et in hanc sententiam potius discedo. Hisce addenda *Refutatio libri, qui falso Zoroastri inscribitur, adversus Gnosticos*: cujus ipse in Plotini vita meminit: *Ego vero Porphyrius*, inquit, *multis argumentis ostendi librum Zoroastris nomine inscriptum adulterinum &*

recen-

recentem esse & ab istius hæresis autoribus confictum : ut dogmata quæ ipsi amplectuntur veteris illius Zoroastris esse crederentur. Sed & aliorum antiquorum nominibus Gnosticos spurios suos fœtus suppoſuisse Porphyrius dicto loco affirmat, & SS. Patres, qui scelestas illorum & nefandas opiniones refutarunt, passim testantur. Cæterum duo hæc opera quæ recensui, theologicis forte rectius annumerari potuissent. Cum & Eusebius præfat. libri IV. præpar. fabulosam & fallacem oraculorum doctrinam ad tertium ethnicæ theologiæ genus referat, quod πολιτικὸν vocabatur. Sed & haud dubie mere magica fuere quæ Suidas Porphyrium scripsisse affirmat: Εἰς τὴν Ἰουλιανοῦ τοῦ Χαλδαίου φιλοσόφου ἱστορίαν ἐν βιβλίοις δʹ. *In Juliani Chaldæi Philosophi historiam libris IV.* De Juliano Chaldæo Suidas alio loco: Ἰουλιανὸς Χαλδαῖος, φιλόσοφος· πατὴρ τοῦ κληθέντος θεουργοῦ Ἰουλιανοῦ. Ἔγραψε περὶ δαιμόνων βιβλία δʹ. ἀνθρώπων δέ ἐστι φυλακτήριον πρὸς ἕκαστον μόριον, ὁποῖα τὰ τελεσιουργικὰ χαλδαϊκά. *Julianus Chaldæus philosophus: pater Juliani illius, quem Theurgum vulgo vocant. Scripsit de dæmonibus libros 4. continent autem phylacteria sive amuleta pro singulis corporis humani membris: quales sunt operationes sive incantationes Chaldaicæ.* Nihil mihi hactenus lectum de hujus Juliani scriptis: ut dictu difficile sit, utrum libri de dæmonibus iidem fuerint cum historia. Quamvis idem utrobique librorum numerus id potius suadeat, ut unum idemque opus fuisse credam. De præstigiis magicis Iuliani Chaldæi extat Sozomeni testimonium histor. Eccles. lib. 1. cap. 7. ubi vi carminis magici lapidem manu divisisse dicitur. Et forte hunc Chaldæum intelligit D. Augustinus, quem sacris precibus potentias adjurasse ex Porphyrio refert lib. 10. de Civit. Dei cap. 9. Julianum juniorem sive Theurgum sub M. Antonino Imp. vixisse testatur idem Suidas: eundemque versibus θεουργικὰ τελεστικὰ λόγια, atque alia ejusdem artis secreta edidisse refert: & Romanis cœli siccitate laborantibus pluvias magica arte produxisse affirmat. Meminit ejusdem Proclus libro IV. in Timæum p. 246. Ὅθεν οἶμαι καὶ οἱ τῶν θεουργῶν ἀκρότατοι θεὸν καὶ τοῦτον, (τὸν νοῦν) ὑμνήσαιεν ὡς Ἰουλιανὸς ἐν ἑβδόμῳ τῶν ζωνῶν. Meminit etiam Juliani inter celebriores magos Arnobius lib. I. *Age nunc veniat quis super igneam zonam magus interiore ab orbe Zoroastres &c. & Dardanus, Belus, Julianus & Bæbulus, & si quis est alius, qui principatum & nomen fertur in talibus habuisse præstigiis.* Quo in loco nimium sibi indulget quorundam criticorum audacia.

CAP.

CAP. XI.

De Porphyrii libris contra Christianos.

TOt præstantis ingenii monumenta, & eruditissima in omni artium, ac scientiarum genere scripta uno infelicissimo opere proscripsit Porphyrius. Edidit enim Κατὰ Χριστιανῶν λόγους ιε΄. *Contra Christianos libros* 15. quos nemo antiquorum non citat & detestatur. In Sicilia eum fœtum hunc nefandum parturiisse supra ostendi. Scriptionis causas facile est colligere ex Tertulliano, Arnobio, Lactantio, aliisque qui contra gentes eo seculo scripserunt. Dolebant enim homines à vero Dei cultu aversi majorum suorum sacra ac religionem, quæ tot annis obtinuerat, invalescenti ubique Christianismo locum cedere: quem nullis jam legibus prohiberi, nullis suppliciorum exemplis extirpari posse videbant: sed pressum latius se diffundere, & civitates ac provincias omnes pervadere: jamque numinum suorum templa passim vel deseri, vel dirui, vel in Ecclesias transmutari. Hinc Christianos publicos hostes sacra, profana omnia convellere, καὶ τὰ ἀκίνητα κινεῖν clamabant. His publicæ calamitates velut ab irato numine immissæ tribuebantur: quod Christi adventus reliquam numinum turbam terris expulisset. Neque id solum, sed omnem humanitatis cultum eorum doctrina extingui, & spissam quandam barbariem induci asserebant. Hinc ad sacræ Scripturæ autoritatem convellendam omni conatu sese accingentes, styli simplicitatem ridebant, elevabant oracula prophetarum, historias sacras in dubium vocabant, miracula, quæ fidei firmandæ edebantur, ut dæmonum præstigias eludebant: constantiam in oppetenda morte pro Christo, obduratam existimabant animi pertinaciam, vel ἀναισθησίαν. Hæc vulgi conviciis, hæc principum edictis nusquam non Christianis objiciebantur. Nec moderatiores fuere Philosophi, qui cum sapientiam hujus mundi quærerent, ut Apostolus ait, *Stultitia prædicationis offensi, Deum per sapientiam non cognoverunt.* Hinc Celsi, Hieroclis, Juliani, & inprimis Porphyrii cæcus erga Christianam religionem furor & θεομαχία. Atque hujus quidem eo acrior & vehementior fuit impetus, quo majorem ingenii vim & eruditionis copiam ad infaustum hoc certamen attulit. Nam quod præclare à Platone dictum est, αἱ μεγάλαι φύσεις μεγάλας ἐκφέρουσι καὶ τὰς κακίας. Præsertim animus odii & impietatis furiis

exagitatus, violentos impetus, & ut Epicteti verbis utar, μανικὰς τόνας exerit. De totius operis argumento difficile est distincte quid & per partes pronunciare: cum omnia SS. Patrum scripta, quæ calumniis hisce opposuerant, interierint. Ex pauculis tamen locis, quæ hinc inde ex sacro & horribili opere proferuntur ab Eusebio, Hieronymo & aliis, conjicere licet, præcipuum Porphyrii laborem in eo versatum fuisse, ut sacræ Scripturæ autoritatem, hoc est, fundamentum cui religio Christiana innitebatur, subverteret. Id cum ex cæteris locis mox producendis appareat, tum ex hisce Eusebii verbis lib. X. præp. cap. 9. *Nunc quidem confirmandæ Moysis antiquitati unum hominis cum Hebræis tum etiam nobis longe inimicissimi atque infensissimi testimonium libet adjungere: Philosophum illum æqualem nostrum intelligo, qui eo in opere quod adversus nos ex odii vi & magnitudine vulgavit, non modo nos, sed Hebræos etiam, & ipsum Moysem, cæterosque post illum Prophetas iisdem contumeliis oneravit.*

Et *primo* quidem *libro* ipsum de contrarietate sacrarum literarum egisse apparet, atque id conatum fuisse probare, non à Deo sed ab hominibus eas profectas: quod contradictiones & ἐναντιώσεις in iis occurrant, quæ scilicet à Deo summa & simplicissima veritate promanare non potuerint. Quem in finem maxime adducebat, quod Paulus ad Galatas cap. 2. scribit, se Petro in faciem restitisse: unde colligebat Apostolos, & quidem principes illorum, non publicæ omnium saluti, sed suæ quemque gloriæ privatim studuisse. Id SS. Patres non uno loco testantur. D. Hieronymus in procemio commentar. in dictam Epist. *Quod nequaquam intelligens Bataneotes & sceleratus ille Porphyrius in primo operis sui adversum nos libro Petrum à Paulo objecit esse reprehensum, quod non recto pede incederet ad Evangelizandum: volens & illi maculam erroris inurere, & huic procacitatis: & in commune ficti dogmatis accusare mendacium, dum inter se ecclesiarum principes dissident.* Similia ad ipsum locum capitis 2. repetit. Idem Epistola 89. ad D. Augustinum: *Hanc autem explanationem, quam primus Origenes in decimo Stromateon libro, ubi epistolam Pauli ad Galatas interpretatur, & cæteri deinceps interpretes sunt secuti, illâ vel maxime causa subintroducunt, ut Porphyrio respondeant blasphemanti: qui Pauli arguit procacitatem, quod principem apostolorum Petrum ausus est reprehendere, & arguere in faciem, ac ratione constringere, quod male fecerit: id est, in eo errore fuerit, in quo fuit ipse qui alium arguit delinquentem.* Et ibidem paulo post: *Ego, imo alii ante me exposuerunt causam, ostendentes honestam dispensationem; ut & Apostolorum prudenti-*

am

am demonstrarent, & blasphemantis Porphyrii impudentiam coercerent, qui Petrum & Paulum puerili dicit inter se pugnasse certamine: imo exarsisse Paulum in invidiam virtutum Petri, &c. similia sub finem libri 14. commentariorum in Esaiam apud eundem extant.

Libro tertio de Scripturæ interpretatione agebat: & cum ipsas Sacras literas convellere non posset, damnabat exponendi modum: præsertim Origenis allegorias. Quod perspicue apparet ex prolixo loco quem Eusebius hist. Ecclesf. libro 6. cap. 19. inde producit; & inprimis ex præmissis Eusebii verbis: ὁ καθ' ἡμᾶς ἐν Σικελίᾳ καταστὰς Πορφύριος, συγγράμματα καθ' ἡμῶν ἐνστησάμενος, καὶ διὰ τούτων τὰς θείας γραφὰς διαβάλλειν πεπειρασμένος, τῶν τε εἰς αὐτὰς ἐξηγησαμένων μνημονεύσας, μηδὲν μηδαμῶς φαῦλον ἔγκλημα τοῖς δόγμασιν ἐπιβαλεῖν δυνηθεὶς, ἀπορίᾳ λόγων ἐπὶ τὸ λοιδορεῖν τρέπεται, καὶ τοὺς ἐξηγητὰς διαβάλλει. ὧν μάλιστα τὸν Ὠριγένην, ὃν κατὰ τὴν νέαν ἡλικίαν ἐγνωκέναι φήσας, διαβάλλειν πειρᾶται. *Porphyrius*, inquit, *nostra memoria in Sicilia libros adversus nos edens, quibus divinas scripturas calumniis insectari conatus est, cum ad earum expositores venisset, nihilque in dogmatibus reprehendendum reperisset; rationum inopia ad calumniandum & interpretes perstringendum convertitur. Origenem autem omnium maxime, quem in adolescentia se cognovisse ait, traducere conatur.* Ipsa Porphyrii verba adscribere nimis longum foret: quæ indicasse sufficit. Ex eodem libro depromptum fuit testimonium illud de eruditione Origenis, quod Vincentius Lirinensis in commonitorio adducit, ut ex citato Eusebii loco videre est.

Librum quartum de historia Mosaica & Judæorum antiquitatibus tractasse cognoscimus ex loco quem idem Eusebius libro 1. præp. cap. 9. adducit: ubi de Sanchuniatonis Phœnicia historia agit: idemque libro 10. cap. 9. & à Theodoreto serm. 2. therap. repetitur. Ex cæteris deinde nihil nominatim citatum observavi. *Duodecimus* omnium celeberrimus est: quo Danielis Prophetiam fortiter oppugnavit, Hac de re operæpretium est D. Hieronymum loquentem audire in prooemio commentariorum in eum Prophetam. *Contra Prophetam Danielem*, inquit, *duodecimum librum scribit Porphyrius, nolens eum ab ipso, cujus inscriptus est nomine, esse compositum, sed à quodam qui temporibus Antiochi, qui appellatus est Epiphanes, fuerit in Judæa, & non tam Danielem ventura dixisse, quam illum narrasse præterita, denique quicquid usque ad Antiochum dixerit, verum historiam continere: si quid autem ultra opinatus sit, quia futura nescierit, esse mentitum. Cui solertissime responderunt*

Eusebius Cæsareensis episcopus tribus voluminibus, id est, octavodecimo & nonodecimo, & vicesimo. Apollinarius quoque uno grandi libro, hoc est, vicesimo sexto: & ante hos ex parte Methodius. Multa deinde toto hoc commentario ex eodem libro affert, & refutat: cujus etiam in apologia adversus Rufinum, atque alibi meminit. Sed quam varia eruditione hic liber refertus fuerit, haud obscure innuit sub finem ejusdem prooemii; dum ex variis & reconditis autoribus compositum fuisse testatur. *Ad intelligendas autem extremas partes Danielis multiplex Græcorum historia necessaria est; Sutorii videlicet Callinici, Diodori, Hieronymi, Polybii, Posidonii, Claudii, Theonis, & Andronici cognomento Alypii: quos & Porphyrius esse secutum se dicit.*

Verum & *decimus tertius* liber adversus eundem prophetam scriptus fuit, teste Hieronymo in XXIV. caput Matth. commentariorum lib. IV. *De hoc loco*, inquit, *id est de abominatione desolationis, quæ dicta est à Daniele propheta, stante in loco sancto, multa Porphyrius tertiodecimo operis sui volumine contra nos blasphemavit. Cui Eusebius Cæsareensis Episcopus tribus respondit voluminibus*, &c. Nec magis à sacra Evangeliorum historia sibi temperavit. Nam & hanc falsitatis eum arguisse idem Hieronymus epistola CI. ad Pammachium testatur. Idemque libro II. adversus Pelagianos, cum dixisset, Christum, postquam negarat se ad scenopegiam iturum, Joan. VII. postea tamen ascendisse, addit: *latrat Porphyrius: inconstantiæ, ac mutationis accusat, nesciens omnia scandala ad carnem esse referenda.* Et libro quæst. Hebraic. in Genesin: *Frustra*, inquit, *Porphyrius Evangelistas, ad faciendum ignorantibus miraculum, & quod Dominus super mare ambulaverit, pro lacu Genezareth mare appellasse calumniatur.* Ad Apostolorum actus spectat illud in epist. ad Demetriadem de virginitate servanda: *denique & Apostolus Petrus nequaquam eis imprecatur mortem*, (Ananiæ scilicet & Sapphiræ) *ut stultus Porphyrius calumniatur; sed DEI judicium prophetico spiritu annunciat.* Ex eodem quoque opere haustum existimo, quod libro adversus Vigilantium ait Porphyrium miracula ad SS. martyrum sepulturas edita dæmonum præstigias vocasse: ut & tres illas quæstiones D. Augustino propositas ab amico pagano, quibus sanctissimus Pater epistola XLIX. respondet; quam de sex quæstionibus paganorum vulgo vocant. secundam scilicet, tertiam & quartam. Quærebant enim, si Christus se salutis viam dicat, & gratiam & veritatem, & in se solo ponat animis sibi credentibus reditum, quid egerint tot seculorum homines ante Christum?

stum? deinde, cur Christus veteris testamenti sacrificia repudiari, cum DEus illa instituerit? tum etiam, quæ proportio sit inter peccatum & æternum supplicium, cum Christus dicat: *in quacunque mensura mensi fueritis, metietur vobis,* Earundem libro II. retractat. cap. 31. meminit. Verum cum D. Augustinus disertim affirmet, hæc de Porphyrio contra Christianos tanquam validiora decerpta fuisse, satis apparet quo loco gentiles hosce Porphyrii libros habuerint: quippe quorum objectiones vix responsum admittere existimarent. Et sane δεινότητα ac subtilitatem δυσκατάλυτον haud obscure fatetur D. Hieronymus hisce verbis præfatione in Danielem: *quæ autem ex hoc propheta, imo contra hunc librum Porphyrius objiciat, testes sunt Methodius, Eusebius, & Apollinaris, qui multis versuum millibus ejus vesaniæ respondentes nescio an curioso lectori satisfecerint* Et in Apologia ad Pammachium pro libris adversus Jovinanum: *Origenes*, inquit, *Methodius, Eusebius, Apollinaris multis versuum millibus scribunt adversus Celsum & Porphyrium. Considerate quibus argumentis, & quam lubricis problematibus diaboli spiritu contexta subvertant. Et quia interdum coguntur loqui, non quod sentiant, sed quod necesse est; dicunt adversus ea quæ dicunt gentiles.* Atque hinc factum existimo, ut cum ipse acriori quodam veneno tela sua tinxerit, quibus religionem Christianam impetebat, quam reliqui manifesti Ecclesiæ hostes, Celsus, Hierocles, Julianus atque alii, vehementius quoque odium sibi paraverit. Quod quidem satis superq; colligere est ex frequentissimis SS Patrum convitiis & δυσφημίαις, quibus DEI & veritatis hostem passim proscindunt & justissime exagitant. Adeo ut mihi bene longum centonem contexere liceret, præsertim ex Eusebio, Theodoreto, & Hieronymo: quibus religio fuisse videtur nomen Porphyrii absque exsecratione proponere. Ab illo enim lib. I. de præp. cap. 9 & lib. IV. cap. 6. ὁ τῶν καθ' ἡμῶν λαμπρυνόμενος δυσφημίαις καὶ ψευδηγορίαις· Item: ὁ τῶν δαιμόνων φίλος καὶ προσήγορος appellatur. Libro autem X. cap 9. ὁ πάντων δυσμενέστατος καὶ πολεμιώτατος Ἑβραίων τε καὶ ὑμῶν. Nec minori elogiorum varietate à Theodoreto ornatur, serm. 1. ὁ κατὰ τῆς ἀληθείας λυττήσας. serm. 2. ὁ τῆς ἀσεβείας γενόμενος πρόμαχος κατὰ θεοῦ τῶν ὅλων τὴν ἀκόλαστον ἐκίνησε γλῶτταν. serm. 3. ὁ τῆς ἀληθείας ἀντίπαλος. serm. 10. ὁ ἄσπονδος ἡμῶν πολέμιος, τὴν προφανῆ κατὰ τῆς εὐσεβείας ἀναδεξάμενος μάχην. serm. 12. ὁ πάντων ἡμῖν ἔχθιστος. Ita etiam D. Hieronymus, *stultum, impium, blasphemum, vesanum, impudentem, sycophantam, calumniatorem Ecclesiæ,*

clesiæ, rabidum adversus Christum canem passim vocat: ut cæteros taceam, apud quos nec pauciora, nec leviora reperias. Sed ne conviciis tantum Christi & veritatis hostem quis oppugnatum existimet, prodierunt adversus ipsum in arenam præcipui aliquot Ecclesiæ doctores, & manu conserta calumnias veritatis gladio jugularunt. Nam ut Fl. Lucius Dexter in Chronicis ad annum Christi CCCX. prodidit; (si modo autor tot assumentis adulteratus ad testimonium citari debeat:) *Triginta circiter scriptores Catholici contra blasphemias Porphyrii philosophi scripserunt, & in his nonnulli Hispani* si interpolatoribus credendum. Istiusmodi enim affanias larga manu adscripserunt, qui suæ nationis laudem sese aucturos hac ratione sperabant. Trium tamen clarissimorum hominum opera potissimum in hoc certamine eluxit, Methodii Patarensis, Eusebii Cæsareensis, & Apollinaris Laodiceni. Sed nullius opus ad nostram ætatem pervenit. Credo quod Porphyrianis libris extinctis, & recepto per universum orbem Christianismo, istiusmodi scriptis Ecclesia Dei non amplius indigeret. Horum sæpenumero meminit D. Hieronymus: præfatione in Danielem, & sub finem cap. XII. in apologia ad Pammachium; tum potissimum epistola LXXXIV. ad Magnum Oratorem Romanum. *Scripserunt*, inquit, *contra nos Celsus atque Porphyrius. Priori Origenes, alteri Methodius, Eusebius & Apollinaris fortissime responderunt. Quorum Origenes octo scripsit libros: Methodius usque ad decem millia procedit versuum: Eusebius & Apollinaris vigintiquinque & triginta volumina condiderunt.* Methodius primus omnium ad veritatis defensionem signum sustulit, ante Diocletiani persecutionem, ut supra ostendi. Hunc *nitidi compositique sermonis libros* adversus Porphyrium confecisse scribit Hieronymus in Catal. ill. script. & *disertissimum martyrem* vocat cap. 12. in Daniel. nescio tamen utrum κατὰ πόδα singulis responderit: cum eum ex parte tantum respondisse D. Hieronymus dicto loco, & alibi testetur. Sane elegantiam copiamque dicendi præter Photii, hominis κριτικωτάτου testimonium, & eclogas prolixas ab eo conservatas, abunde probat opusculum de humani arbitrii libertate, cujus maxima pars publice extat: tum etiam convivium decem virginum, περὶ τῆς ἀγγελομιμήτου παρθενίας liber, & homiliæ nonnullæ, quæ in Vaticana bibliotheca non sine publico damno latitant. Eusebii quoque opus contra Porphyrium Romæ adhuc servari nimis temere multi credunt. Hujus tres integros libros blasphemiis contra

Da-

Danielem Prophetam oppositos fuisse paulo ante ex D. Hieronymo vidimus. De cæteris nihil distincte licet affirmare. Apollinaris libros 30. contra Porphyrium idem Hieronymus epist. *65. ad* Pammach. *fortissimos* appellat, *& egregia volumina* : & in Catal. ill. Script. *inter cætera ejus opera vel maxime probari* ait. Extat de iisdem præclarum testimonium Vincentii Lirinensis : *Nam quid Apollinare præstantius, acumine, exercitatione, doctrina? quam multas ille hæreses multis voluminibus oppressit? quot inimicos fidei confutavit errores? indicio est opus illud 30. non minus librorum, nobilissimum & maximum, quo insanas Porphyrii calumnias magna probationum mole confudit.* Hinc merito tantum virum in hæresin prolapsum dolet.

De Imperatorum edictis, quibus impios hosce Porphyrii libros suppresserunt, jam superius egi. Quamvis concitatis vulgi animis promiscue in omnia scripta sævitum, quæ infaustum Christianis nomen præferebant. Et hæc, nisi fallor, causa est, cur Philosophicæ historiæ Malchi nomen fuerit præfixum, non ab ipso quidem autore, verum ab iis qui communi Porphyrianorum librorum cladi hoc opus subtractum cupiebant: ut quasi signis commutatis inquirentium oculos animumque falleret. Sed ut nullum tam noxium venenum est, unde non salubris aliqua medicina arte extrahi possit: ita ex pessimis hisce libris veritatis propugnatores scorpiacum confecere, quo non ipsius solum Porphyrii, sed & reliquorum omnium Ecclesiæ hostium ictus noxios & virulentas calumnias persanarent. Quinimo nullus omnino τῶν ἔξω plura aut fortiora tela Doctoribus Ecclesiæ suppeditavit, quibus multiplicem gentilium errorem facilius feliciusque jugularent. Cujus quidem rei argumenta abunde peti possunt ex Eusebio, lib. 3. & 4. de præpar. Theodoreto therap. serm. 3. 7. & 10. D. Augustino de Civ. Dei lib. 10. aliisque Sanctorum Patrum locis quam plurimis. Ubi Porphyrii testimoniis perspicue probatur, universam illam fabulosam & πολύθεον gentilium Theologiam μηδὲν ἱερὸν, καὶ μηδὲν θεοπρεπὲς continere. Dæmones, quibus divinitatis honorem cœca mortalitas tribuebat, infestos & malignos humani generis hostes esse: oracula ab iisdem edita meras esse imposturas, & credulæ hominum simplicitati lubricis & obscuris verborum ambagibus illusisse. Sacrificia & mactationes à vera pietate abhorrere: & crassos ac materiales dæmones esse, qui hostiarum vaporem fœtidumque nidorem expetant: aliaque hujus generis plura, quibus ἑλληνικὴ θρησκεία à fundamentis evertitur. Unde

de veriſſime de hoc philoſopho Theodoretus ſerm. 3. græc. aff. dixit: *Videtur hoc miraculum Samſonis ænigmati perſimile : ex ore comedentis exivit cibus, & ex forti dulcedo. Hæc enim ad refellendum mendacium à mendacii patrono ſcripta ſunt : & veritatis accuſator præter animi ſententiam veritatis defenſor evaſit. Deus enim qui linguam vatis Balaam imprecari paratam benedictionem proferre coegit, is & hujus linguam rabido furore adverſus veritatem concitatam, invitam contra mendacium convertit.* Neque id ſolum; ſed noſtræ quoque religioni luculentum non uno in loco teſtimonium perhibuit, & Chriſti divinitatem, quamvis inſcius & invitus, comprobavit. Non ſecus ac dæmon ipſe in Evangeliis Chriſtum Dei filium confeſſus eſt. Tale enim illud eſt quod Euſeb. lib. 5. præpar. cap. 1. ex opere adverſus Chriſtianos, & Theodoretus in ipſo fine Therapeuticon proferunt : Chriſti adventu dæmonum poteſtates atque operationes ceſſaſſe. Tum quod libro 3. demonſtr. ex libro 3. de philoſophia ex oraculis ab eodem Euſebio, & D. Auguſt. lib. 19. cap. 23. adducitur. Ubi dæmones ipſos de Chriſti pietate, paſſione, & immortali gloria εὐφήμως reſpondiſſe teſtabatur, quem & ipſe propterea nequaquam blaſphemandum pronunciabat. Atque utinam vel dæmonum, magiſtrorum ſuorum modeſtiam homo effrænis linguæ & impotentis animi fuiſſet imitatus: nec blaſphemiarum, conviciorum, calumniarum & mendaciorum plauſtra in Chriſtum effudiſſet: rectius ſane ſi non ſaluti, ſaltem famæ ac nomini ſuo conſuluiſſet. Ut hic potiſſimum variam ac mutabilem animi inconſtantiam, & dogmatum contrarietatem ipſi exprobare liceat: quam in reliquis ſcriptis jam olim animadvertit Eunapius, & Ill. annalium ſacrorum autor ad palinodiam ſub Conſtantino M. factam argute magis quam vere pertrahit.

Cæterum quæ de opere adverſus Chriſtianos SS. Patrum teſtimoniis confirmata hactenus propoſui, id quoque manifeſte videntur evincere, quæ Lactantius lib. 5. de juſt. c.2 de Philoſopho Chriſtianæ religionis oppugnatore ſcripſit nequaquam de Porphyrio intelligenda eſſe. Nam præter rationes ſuperius à me adductas, diverſi autoris opus fuiſſe apparet non ſolum ex diverſo librorum numero, ſed ex materia & apparatu diverſo. Cum enim Lactantius Hieroclis judicis accuratum & ſubtile ſacræ Scripturæ examen miretur, quod *ejus falſitatem arguere conatus, tanquam ſibi eſſet tota contraria, adeo multa adeo intima enumeraſſet, ut aliquando ex eadem diſciplina fuiſſe videretur*; fatetur haud

obſcure,

obſcure, alterum Philoſophiæ antiſtitem nihil ſimile ad Chriſtianæ religionis oppugnationem attuliſſe. Quin etiam in perſequendo inſtituto ſuo *ineptum, vanum, ridiculum, & pro inanitate ſua contemptum* fuiſſe ſcribit. Adeo quidem ut Hieroclis φιλαλήθη argumentorum robore & vehementia, ſive ut ipſe ait, mordacitate ei præferre non dubitet. Quæ profecto de Porphyrii libris nullo modo accipere licet: niſi hominem dicendi periti ſſimum, & in diſputando apprime exercitatum ἀκριβείας manifeſtæ convincere velis. Nemo enim non videt, quantopere hæc à reliquorum Patrum judicio diſcrepent. Cæteri enim omnes Hieroclem vel ignorarunt omnino, vel præ Porphyrio adeo contempſerunt, ut nec nomen ejus nunc ſciretur, niſi Euſebius operis particulam, qua Apollonium Chriſto comparabat, refutaſſet. Sed contemptum potius quam ignotum fuiſſe, ex Euſebii libro apparet, qui cætera ejus Scriptoris tanti fuiſſe negat, ut iis refellendis operam impenderet: quippe quæ non illius propria, ſed ex aliorum ſcriptis, non ſententiis modo, verum dictionibus quoque iiſdem, ac totidem pene ſyllabis impudenter ſublecta erant. Quibus verbis Hieroclem ea quæ de ſacrarum literarum repugnantia ſcripſerat, cum ex aliis Chriſtianiſmi oppugnatoribus, tum præcipue ex Porphyrio ſuffuratum fuiſſe manifeſte indicat. Et dum alibi iis reſponſum oppoſitum iri ſcribit, ad Porphyrii refutationem, quam animo jam moliebatur, haud dubie lectorem rejicit. Hunc enim divina oracula aſſidua lectione triviſſe, & in iiſdem ſubvertendis vehementer exercuiſſe ingenium, præter ſuperiora SS. Patrum loca, teſtatur Theodoretus therap. ſerm. 7. ubi de ſacrificiis lege divina conſtitutis agit. Τούτοις ἀκριβῶς ἐντυχὼν ὁ Πορφύριος, μάλα γὰρ ἐνδιέτριψε τὴν καθ' ἡμῶν τυρεύων γραφὴν· ἀλλότριον εὐσεβείας καὶ αὐτὸς ἀποφαίνει τὸ θύειν. *Hæc*, inquit, *cum diligenter Porphyrius perlegiſſet, (plurimum namque temporis in iis contrivit, dum ſuum adverſus nos opus procuderet:) ipſe etiam ſacrificia à pietate aliena eſſe pronunciavit.* Sed ut ſimiæ humanos geſtus imitantur, naturam tamen ſuam cum humana non permutant: ita Porphyrium è ſacris literis quædam pro lubitu ſublegentem veritatem imitando utcunque expreſſiſſe, ipſam vero minime perdidiciſſe ait. Ἀλλὰ μεμίμηκε πίθηκος, μᾶλλον ἢ κολοιὸς ἀλλοτρίοις πτίλοις καλλωπιζόμενος.

Hæc de Porphyrii vita & ſcriptis ad antiquitatis illuſtrationem hactenus diſſeruiſſe ſufficiat.

CAPUT XXVIII.

DE JAMBLICHO Chalcidensi.

Jamblichi ætas. 1. Alius junior hoc nomine, ad quem Juliani & Libanii Epistolæ. 2. Jamblichi liber de Mysteriis Ægyptiorum. 3. De vita Pythagorica liber. 4. Index scriptorum in illo libro laudatorum. 5. Hortationes ad Philosophiam. 6. Index scriptorum in Protreptico Jamblichi allegatorum. 7. Liber ineditus περὶ κοινῆς μαθηματικῆς. *8. Commentarius in Nicomachi Gerasení Arithmetica. 9. Index scriptorum in illo Commentario allegatorum. 10. Theologumena Arithmeticæ & Jamblichi Scripta deperdita. 11. Alii Jamblichi. 12.*

I.

DE JAMBLICHO nolim in præsenti recoquere ea, quæ ad vitam ejus scriptam ab Eunapio pridem annotavi. Patria ei fuit Chalcis, Cœles Syriæ civitas, cujus cives Chalcidenos appellatos (non ut à Chalcide Euboeæ Chalcidenses) Stephanus auctor est. Nihilominus χαλκιδέα vocant non modo inscriptiones librorum ejus, sed etiam Eustathius ad Iliad. β'. vers. 537. & Julianus Imp. Orat. IV. p. 146. Genus duxit fortassis à Jamblicho itidem Syro *a*) Babyloniorum scriptore, qui sub Trajano atque deinceps usque ad Antoninos vixit. Noster longe junior, hunc enim Constantini M. ætate claruisse haud dubium est. Præceptor ei Anatolius primum, deinde Porphyrius *b*) de quo jam dictum, & quo *moribus atque ingenio melior* fuisse videtur Ludovici Vivi commentario ad S. Augustini VIII. 12. de civitate DEI, ubi Jamblichum una cum Plotino & Porphyrio *nobilioribus Platonicis* præsul Hipponensis annumerat. Atque Cardi-

a) De hoc dicturus sum infra, libro VI ubi de scriptoribus Eroticis.

b) Eunapius in Jamblichi vita, sub init.

Cardinali Bessarioni etiam Jamblichus hic *eorum qui Platonem sequuntur decus* audit, libro secundo contra calumniatorem Platonis capite IX. Quin ipso Platone *tempore fuit non re inferior*, judice Juliano. *c*) Sed in scriptis suis ita Platonem sectari se innuit, ut alios etiam Philosophos consuleret, Pythagoricos maxime, neque Græcorum modo sapientes, sed quoque Ægyptios & Chaldæos & alios quoscunque, atque ex cunctis excerpens quæ ipsi placebant pulchrum corpus efformaret doctrinæ admirandæ & singularis, sive ut ejusdem Juliani de altero Jamblicho *d*) verbis utar, tanquam in lyræ variis è sonis concentu ad perfectam Musicam conjungeret. Versatus est ad extremum usque in Syria, quotannis solitus in thermas Gadarenas *e*) excurrere. Incertum enim num tandem Alexandriam concesserit, ibique *f*) post Alypium obierit. Hoc certe constat, regnante adhuc Constantino M. atque ut videtur ante A. C 333. è vita discessisse, nam post Jamblichi mortem Sopater ejus discipulus in Constantini M. le aulam contulit teste Eunapio in Ædesio p. 34.

II. Quod itaque Zonaras & Cedrenus Jamblicho huic tribuunt oraculum proditarum (circa A. C. 371.) per Alectryomantiam primarum literarum nominis Θεοδ. quo appellaretur is qui Valenti esset successurus, nec temporis ratio fert, & Ammiani Marcellini, *g*) Socratis aliorumque silentio refellitur. Similiter patet Juliani Imp. (A. C. 331. demum atque adeo vix ante Jamblichi mortem nati) Epistolas, haudquaquam posse esse datas ad nostrum Jambli-

Nn 2 chum

c) Julianus Orat. IV. p. 146.

d) Julianus Epistola XXXIV. ad Jamblichum: Καίτοι σύγε ού Πίνδαρον μόνον ουδὲ Δημόκριτον ἢ Ὀρφέα τὸν παλαιότατον, ἀλλὰ καὶ ξύμπαν ὁμοῦ τὸ Ἑλληνικὸν ὁπόσον εἰς ἄκρον φιλοσοφίας ἐλθεῖν μνημονεύεται, καθάπερ ἐκ λύρας ποικίλων φθόγγων ἐναρμονίῳ συστάσει, πρὸς τὸ ἐντελὲς τῆς μουσικῆς πέρας ἔχεις. Epistola XL. idem Julianus Jamblichum illum vocat παντὸς Ἑλληνικοῦ Σωτῆρα, aitque malle se Epistolam Jamblichi unam quam Lydium aurum possidere.

e) Eunapius p. 26.

f) Ita licet interpretari verba Eunapii p. 31.

g) Ammian. lib. XXIX. c. 1. Socrates IV. 19 Sozom. VI. 35. Tripartita VII. 35. Niceph. Hist. Eccles. XI. 45. oraculum illud memorantes, de Jamblicho & divinatione per Gallum ne γρύ. Cæterum de Alectryomantia illa exstat singularis libellus Jo. Prætorii Lips. 1681. 4. quam tangunt etiam Athanas. Kircherus T. 2. Oedipi Ægypt. parte 2. p 472. seq. & Jul. Cæsar. Bulengerus III. 40. de divinatione.

chum, sed ad alterum juniorem itidem Syrum & doctum Apameæ *b*) commorantem, nisi (quod nolim) cum clarissimo Dodvvello *i*) prorsus suppositas illas Juliano Epistolas, & ab Sophista quodam, Chronologia inconsulta effictas dicere velimus: Sopatrum vero Epistola XL. memoratum diversum esse oportere à Sopatro quem interfici jussit Constantinus, & idem Iulianus Epist. XXVII. Ἰαμβλίχου τοῦ θειοτάτου θρέμμα vocat, & jam mortuum innuit. Quod porro Julianum nonnulli putant à Jamblicho Chalcidensi Philosophicis disciplinis imbutum esse, veterum fide dignorum testium suffragio destituitur, neque apud Nazianzenum reperias quod Tennulius pag. 62. ad Commentarium in Nicomachi Geraseni Arithmeticam affirmat, Julianum Jamblichi Chalcidensis discipulum à Nazianzeno appellari. Locus autem Juliani Orat. IV. p. 146. nostrum sane Jamblichum spectat, sed non obscure testatur ex scriptis illius, non viva institutione Julianum profecisse. Verba hæc sunt: Οἶδα μὲν οὖν καὶ Πλάτωνα τὸν μέγαν, καὶ μετὰ τοῦτον ἄνδρα τοῖς χρόνοις μὲν, οὔτι μὴν φύσει καταδεέστερον. Τὸν Χαλκιδέα φημὶ τὸν Ἰάμβλιχον, ὃς ἡμᾶς τά τε ἄλλα περὶ τὴν φιλοσοφίαν, καὶ δὴ καὶ ταῦτα ΔΙᾺ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ἐμύησεν. Ille vero junior ad quem extant Juliani Epistolæ, idem est ad quem etiam Libanius Epistolas scripsit, quarum unam è MSto Codice Barocciano, cujus apographum Rev. amicus noster D. Gotfridus Olearius mecum communicavit cum versione mea subjiciam. Ἰαμβλίχῳ· Οὐδὲν δεινὸν εἰ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἦρξας βασιλικώτερος ὤν· πρέπει γὰρ ὑμῖν τοῖς φιλοσόφοις τὸ ῥῆμα μᾶλλον, ἢ ὅτῳ ἐν τῷ ἔπει δέδοται. Γράμματα δὲ παρ' ἡμῶν εἰ μὴ πολλὰ λαμβάνοις, μὴ θαυμάσῃς, τῶν γὰρ σῶν οὐδεὶς ἔτι μοι προσέρχεται. Τὴν δὲ αἰτίαν εἰδὼς οὐκ ἐρῶ, εἰ μὲν γὰρ κατηγορῶν, εἶπον ἄν, ἀπολογουμένῳ δὲ ἀρκεῖ κἀκεῖνο. Τὸν δὲ ἐρωτά σου τὸν περὶ τὸν ἀγρὸν, διότι μὲν οὐχ ὁρῶ σε, μέμφομαι· διότι δέ σε ποιεῖ θορύβων ἔξω, μάλ' ἐπαινῶ. Ἔπρεπε δὲ ἄρα ἄνδρα φιλόμουσον τὰς Μούσας μιμεῖσθαι. Τῶν Μουσῶν δὲ ἦν ἄρα ἐν ὄρει τὰ αὐτῶν ποιεῖν καθ' ἡσυχίαν πολλήν, εἰ δ' ἐν ἀγορᾷ τὰ ᾄσματα ὕφαινον, ἴσως ἂν καὶ ἐξεκρούσθησαν, νῦν δ' ἐν ὄρει μὲν ᾖσαν, ἐν ἐρημίᾳ δ' οὐδαμῶς, ὥσπερ οὐδὲ σύ. Αἱ μὲν γὰρ ἀλλήλας εἶχον, σὺ δὲ ὧν ἥψαντο ἐκεῖναι, τὸν Πυθαγόραν, τὸν Πλάτωνα, τὸν Ἀριστοτέλην, ΤΟΝ ὉΜΩΝΥΜΟΝ ΘΕΙΟΝ. Πῶς οὖν ἂν εἴη ἐρημία, οὗ χορὸς τοιούτων ἕστηκεν; *Jamblicho S. Non adeo grave est, si nobis imperes, qui magis Rex es: hoc enim nominis Philosophis vobis majore jure competit, quam cui apud Poëtam tribuitur. Si vero*

b) Hunc Apameensem Jamblichum à Chalcidensi distinguit etiam Tillemontius T. IV. Hist. Imperatorum p. 481. 926.

i) H. Dodwellus diss. de ætate Pythagoræ p. 187.

vero literæ tibi à nobis non multæ redduntur, noli mirari, ex tuis enim nullus ad me accedit. Causam licet norim, non dico, dicerem si accusarem, sed excusanti jam hoc sufficit. Interim quod te non video, tuum rusticæ vitæ amorem reprehendo, eundem laudo vehementer quod turbis te & sollicitudine liberat. Nimirum virum Musas amantem Musarum exemplo insistere fas erat. Musæ enim consueverunt in monte sua multo otio & quiete agere, quæ si in foro texere cantus instituissent forte fuissent protrusæ & explosæ, itaque in monte instituerunt canere, nec tamen propterea in solitudine versantur, perinde ut nec tu. Nam illæ mutuo se tenent, tu vero Musis contactos Pythagoram, Platonem, Aristotelem, & cognominem tibi patruum tuum. Quo modo autem ibi solitudo fuerit, ubi ejuscemodi existit chorus? Hic luce clarius est per τὸν ὁμώνυμον θεῖον, cognominem Jamblicho, ad quem scribit Libanius, Philosophum celebratissimum Chalcidensem intelligi, Epistolam vero ipsam dirigi à Libanio ad Jamblichum quendam juniorem, Philosophiæ & ipsum strenue deditum, qui θεῖυ hoc est patrui sui & Pythagoræ & Platonis & Aristotelis dogmata diligenter meditatus est, iisque solitudinis suæ tædium dispunxit. Incertum est idemne cum hoc juniore Jamblichus Himerii F. Sopatri ἀδελφιδοῦς quem juvenem Aristæneto commendat Libanius alia Epistola quam edidit Lambecius lib. VI. de Bibl. Vindob. p. 254.

III. Exstat liber qui vulgo inscribitur *de Mysteriis Ægyptiorum*, Chaldæorum, Assyriorum: sive responsio ad Porphyrii Epistolam ad Anebonem Prophetam (de qua supra cap. 27. §. 2. num. 3. dictum est) & solutiones dubitationum de Diis & dæmonibus horumque cultu & commercio, atque adeo Theurgia sive animæ cum DEO conjunctione ex mente Ægyptiorum, Chaldæorum & Græcorum Philosophorum, scriptæ à Jamblicho *k)* sub nomine Abammonis Magistri. Ἀβάμμωνος διδασκάλου πρὸς τὴν Πορφυρίου πρὸς Ἀνεβὼ Ἐπιστολὴν ἀπόκρισις καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἀπορημάτων λύσεις. In egregio hoc opere, quod *compendium Theurgiæ gentilis* B. Morhofius *l)* appellat, passim etiam, illustri

k) Hoc primus subodoratus est Proclus, cum Jamblichus ipse latere voluisset. Ita enim scholion Codicibus MSS. hujus libri præfixum: Ἰστέον ὅτι ὁ φιλόσοφος Πρόκλος ὑπομνηματίζων τὰς τοῦ μεγάλου Πλωτίνου Ἐννεάδας, λέγει ὅτι ὁ ἀντιγράφων εἰς τὴν προκειμένην τοῦ Πορφυρίου ἐπιστολὴν ὁ θεσπέσιός ἐστιν Ἰάμβλιχος. καὶ διὰ τὸ τῆς ὑποθέσεως οἰκεῖον καὶ ἀκόλουθον, ὑποκρίνεται πρόσωπον Αἰγυπτίου τινὸς Ἀβάμμωνος. ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς λέξεως κομματικὸν (al. σημαντικὸν) καὶ ἀφοριστικὸν, καὶ τὸ τῶν ἐννοιῶν πραγματικὸν καὶ γλαφυρὸν καὶ ἔνθουν μαρτυρεῖ τὸν Πρόκλον καλῶς κρίναντα καὶ ἱστορήσαντα.

l) Lib. 1. Polyhist. p. 89. 93.

Huetio *m*) judice *micant lucidissima veritatis scintillæ & stricturæ quædam Christianismi. Postquam enim fulgere cœpit CHRISTI Philosophia, jam inde Ethnicam philosophiam lucis suæ radiis late perfudit. Id cum in Porphyrii, Procli aliorumque scriptionibus perspicias, tum maxime in hoc Jamblichi libro.* Fateor tamen ut Theologiæ naturalis insignita quædam magnoque numero, ita Christianismi proprie dicti vestigia me reperire in illo nulla potuisse. Prodiit hic liber, nequaquam integer tamen, sed tantum ampliora & selecta ex illo excerpta, latine *Marsilio Ficino* interprete, Venet. 1483. & deinde sæpius *n*) una cum Hermetis Pœmandro, & Asclepio, Epistola Porphyrii, excerptis ex Proclo in Alcibiadem, Psello de Dæmonibus &c. Librum integrum latine vertit *Nicolaus Scutellius* Tridentinus, Ord. Eremitarum S. Augustini Theologus, sed admodum infeliciter, & Petavii judicio (p. 275. ad Julianum) tam imperite & absurde, nulla ut periodus veram sententiam exprimat. Prodiit Romæ 1556. 4. adjunctis amplis excerptis per eundem Scutellium latine redditis non modo ex vita Pythagoræ à Jamblicho scripta & protrepticis ejus orationibus, sed etiam ex libro tertio de communi Mathematica disciplina, qui Græce nondum adspexit lucem. Denique liber de Mysteriis bene editus est à Viro doctissimo *Thoma Galeo o*) Græce quidem ex MSto Codice Isaaci Vossii, collatis variis lectionibus Codicum Bibl. Regiæ Parisiensis, & Basileensis Sebastiani Feschii, latine vero ex nova & accurata ipsius Galei versione, additis notis perquam eruditis. Oxoniæ è theatro Sheldoniano 1678 fol. Hic p. 239. suspicatur Scutellium plura aliquando in suis exemplaribus reperisse, quam ipse in suis.

IV. *De Vita Pythagorica*, περὶ τοῦ Πυθαγορικοῦ βίου liber sive primus λόγων περὶ τῆς Πυθαγορείου αἱρέσεως, ut hoc opus inscribitur in Codice Cæsareo, & Regio Paris. quem titulum etiam eidem tribuit verba quædam è sect. 112. allegans vetus Christianus Scholiastes Hermogenis περὶ ἰδεῶν p. 383. Hunc librum è Bibl. Cardinalis Antonii Perrenoti Granvellani primus Græce in lucem edidit *Johannes Arcerius Theodoretus* sive Theodori F. Frisius, addita versione sua & notis, Franekeræ 1598. apud Ægidium Radæum 4. Sed Codice admodum mendoso

m) Demonstrat. Evangel. p. 23.
n) Vide editiones à me memoratas supra lib. 1. cap. 7. § 4.
o) In Vincentii Placcii τοῦ μακαρίτου Consilio de studio Philosophiæ Practicæ p. 56. Jamblichi editor perperam vocatur Theophilus Galeus.

mendoſo uſus vir optimus, in interpretando etiam ſæpius lapſus eſt, ut Reineſio in var. lect. p. 416. Rich. Montacutio T. 1. Originum Eccleſ. p. 167. Marco Meibomio & aliis viris doctis pridem animadverſum. Loca quædam haud infeliciter emendavit Theodorus Canterus è Vaticano Codice & eruditus Anonymus, cujus caſtigationes notis ſuis Arcerius ſubjunxit: Deſiderius item Heraldus Animadverſionum libro in Jamblichum de vita Pythagoræ, ſubjecto ejus adverſariis Pariſ. 1599. 8. Marcus Meibomius ad Nicomachi Geraſeni Muſicam p. 46. ſeq. Conr. Rittershuſius notis ad Malchum ſive Porphyrium de Pythagoræ Vita: Jo. Scheferus libro de natura Philoſophiæ Pythagoricæ, Ægidius Menagius ad Diogenem Laërtium & Vir Ampliſſimus Gisbertus Cuperus in Variarum obſervationum libris. Meliorem verſionem adornavit atque paullo ante obitum prælis ſubjecit Illuſtris Vir *Ulricus Obrechtus*, Argentorati A. 1700. 8. Pauca vero hujus translationis latinæ exempla ſine Auctoris nomine & loci notatione excuſa cum eſſent, & Lucæ Holſtenii atque Thomæ Galei conatibus, qui libri hujus editionem receperant, cum interceſſiſſent fata, præclaram operam præſtitit harum litterarum ſtudioſis eruditiſſimus Vir *Ludolphus Kuſterus*, qui ope MSti Codicis Regii Pariſienſis, & emendationibus uſus Viri docti (Joſephi Scaligeri ut creditur) quas marginibus Codicis ſui qui jam Berolini eſt inter Ezech. Spanhemii, Illuſtris viri, libros Nic. Rigaltius adſcripſerat, plurimis mendis Jamblichum liberavit (cujus rei jam ſpecimen ediderat notis ad Suidam in Ἰάμβλιχος) notisque illuſtravit doctiſſimis, atque ita caſtigatum à ſe & expolitum cum Obrechti verſione edidit Amſtelodami A. 1707. 4. ſubjecta Vita Pythagoræ duplici, una ſcripta à Porphyrio (quem ſequi Jamblichus amat) cum Lucæ Holſtenii verſione ac notis, notisque Ritttershuſii: altera compoſita ab Anonymo & ex Photii Bibl. Cod. CXLIX. deprompta, quam idem Holſtenius latine transtulit. Ex antiqua verſione latina Iamblichi non adeo cæteroqui præclara, quæ ex Holſtenii beneficio extat manu exarata in Bibl. Iohannea hujus Civitatis Hamburgenſis, nomina quædam Pythagoricorum & Pythagoricarum emendavi ſupra lib. 2. cap. 13.

V. Index Auctorum à Jamblicho in Vita Pythagoræ laudatorum, depromtus ex editione Clariss. Kusteri.

VI. *Hortationes p) ad Philosophiam* sive Πυθαγορείων ὑπομνημάτων λόγος δεύτερος, περιέχων τοὺς προτρεπτικοὺς λόγους εἰς φιλοσοφίαν. Commentariorum Pythagoricorum *liber secundus*, ab eodem Arcerio editus

p) M. Tullii Hortensium ad exemplum Protreptici scriptum notat Trebellius Pollio in Salonino Galieno c. 2. ejusque se lectione ad Philosophiæ studium succensum scribit. S. Augustinus prooem. de Vita beata & lib. 1. de Ordine c. 10. Antisthenem ἐν προτρεπτικῷ laudat Pollux VI. sect. 98. & X. sect 68. *Hortationem ad Philosophiam* scripserat etiam Augustus Imp. teste Suetonio c. 85. Extat & Ausonii Protrepticon ad Nepotem, Idyll. IV. & Statii ad Crispinum lib. V. silv. 2. Clementis Alexandrini προτρεπτικὸς λόγος πρὸς Ἕλληνας. &c. Jamblichi προτρεπτικοὶ λόγοι subinde à Stobæo in Florilegio laudantur.

editus & latine versus, non sane magis feliciter. Neque valde probanda est interpretatio vetus quæ in Bibl. Iohannea hujus urbis MSta extat. Meliorem editionem versione nova & notis illustratam castigatamque ad lectiones Codicis Parisiensis Regii & Spanhemiani expectamus vulgandam proxime à Clarissimo Viro *Tiberio Hemsterhusio*, cui lampada hanc, (nam & ipse fateor, in expoliendo hoc libro post Nobilissimum Virum Dietericum de Dobbler, Hamburgensem nonnihil temporis & studii posueram) cessi haud invitus. Majorem hujus libri partem ex variis Platonis locis consutam esse constat. Cæterum caput ultimum quo undequadraginta Symbola Pythagorica exponit Jamblichus, respicitur ab ipso in vita Pythag. sect. 186. *ὡς ἐν τοῖς περὶ συμβόλων διεχθήσεται.* A repetitionibus non abhorret hic scriptor, nam & in vita Pythagoræ eadem *q*) sæpe bis leguntur, & in protreptico repetuntur aliquando quæ iisdem verbis priore libro dixerat.

VII. Index Auctorum in Protreptico Jamblichi laudatorum.

Anaxagoræ sive Hermotimi dictum, *νοῦς ἡμῶν ὁ θεός.* p. 53. aliud ejus dictum, conditum se esse ut cœlum & astra intueretur, p. 57.
Archytas *ἐν τῷ περὶ σοφίας* p. 12. seq. usque ad 21.
Ex Aristotele petitus locus p. 53.
Aurea carmina p. 6. seq.
Euripides p. 101.
Heracliti dictum *θυμῷ μάχεσθαι χαλεπὸν, ὅ, τι γὰρ ἂν χρήζῃ γίγνεσθαι, ψυχῆς ὠνέεται, arduum est iræ repugnare, quæ enim cupit fieri, vel vitæ pretio emit.* Ita reddendus ille locus p. 140.
Hermotimus, vide Anaxagoras.
Homerus p. 96. 112.
Μυθολογῶν τις κομψὸς ἀνὴρ ἴσως Σικελικός τις ἢ Ἰταλικός p. 101.
Pindarus p. 85.
Ex Platone p. 22. ad p. 129.

q) Confer si placet sect. 68. & 188. 225. sect. 69. & 229. sect 71. & 94. sect 72. 74. & 89. sect. 86. & 137. sect 101. & 230. sect. 133. & 177 sect 139 140 & 143. Protreptic. p. 26. edit. Arcerii & p. 44. Protreptic. p. 130. seq. & Vita Pythag. p. 103. (sect. 104.) &c.

Proverb. πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι p. 77.
Pythagoras p. 57.
Thales p. 85.

VIII. Liber *tertius* Commentariorum Pythagoricorum est περὶ κοινῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης *De Mathematica communi disciplina*, & hactenus ineditus delitescit, exceptis fragmentis quæ tum ex hoc tum ex duobus superioribus libris excerpsit & ex versione sua latine edidit *Nicolaus Scutellius* ad calcem libri de Mysteriis Ægyptiorum Rom. 1556. 4. Græce MS. extat in variis Bibliothecis, ut Vaticana, Medicea, Cæsarea, Regia Parisiensi, Bodlejana. Incipit: ἡ μὲν πρόθεσις τῆς παρούσης ἐπισκέψεως τὴν κοινὴν βούλεται τῶν μαθημάτων θεωρίαν παραδεῖξαι &c. Latinæ versiones antiquæ ex dono Lucæ Holstenii V. C. servantur duæ MStæ in Bibl. Iohannea hujus Urbis Hamburgensis. Uni integræ & in XXXV. capita distinctæ quæ ex Codice Bibl. Vaticanæ descripta est, ac secundum & quartum librum etiam complectitur hanc censuram Holstenius adscripsit: *Versio puerilis, inepta, falsa, quæ Jamblichi mentem ne per nebulam quidem perspexit, cujus auctor Græcæ & Latinæ linguæ æque ac Philosophiæ & Mathematicarum disciplinarum imperitus fuit, unde hoc opus merito ad βιβλιοταφεῖα æternas tenebras fuit damnatum.* Altera nihilo melior excerptorum è libro primo & libri secundi atque tertii sed quibusdam Archytæ, Brontini &c. quos Jamblichus laudat locis truncata incipit: *Propositio præsentis considerationis* &c. Græce & Latine edere hunc librum constituerant Thomas Galeus & Samuel Tennulius, Viri Clarissimi. Ante hos idem facere recepit Holstenius p. 4. ad Porphyrium qui p. 5. etiam & in Porphyrii Vita cap. 7. uberiores in vitam Pythagoræ à Jamblicho scriptam & omnium notas Jamblichi monumentorum editionem jussit à se exspectare. At nunc spes est id quod viros hosce præstantissimos exequi fatum non permisit, abunde ac brevi pensatum iri erudita clarissimorum Virorum Kusteri vel Hemsterhusii industria.

IX. *Liber quartus* sive *Commentarius in institutiones Arithmeticas Nicomachi Geraseni*, de quo dixi supra cap. XXII. §. 3. Titulus est: περὶ τῆς Νικομάχου Ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς, ἥτις περιέχει τῆς ἁπλῶς μαθηματικῆς διδασκαλικῶς σὺν ἀρχικοὺς λόγους, λόγος τέταρτος.

X. Index

X. Index Scriptorum in commentario Jamblichi ad Nicomachi Arithmet. allegatorum.

XI. Scripta Jamblichi deperdita.

De Physicis, Ethicis & Divinis quæ in numerorum doctrina observantur, Φυσικὰ, ἠθικὰ καὶ Θεολογούμενα Ἀριθμητικῆς. liber *quintus*, *sextus*, & *septimus* collectionis Pythagoricorum dogmatum. Ex his postremus sive septimus de Theologumenis Arithmeticæ videtur adhuc superesse, ut cap. XXII. notavi. Ille ipse nempe qui cum versione & notis infra à me exhibebitur. Librum quintum allegat Syrianus in Metaphysica Aristot. p. 90. librum septimum p. 83. b.

Εἰσαγωγὴ Μουσική, sive περὶ Μουσικῆς τῆς παρὰ Πυθαγορείοις, liber *octavus*. *Institutiones Musicæ* ad mentem Pythagoreorum. Vita Pythag. sect. 120. & ad Nicomachi Aritheticam p. 73. 77. 172. 176.

Εἰσαγωγὴ Γεωμετρική. Liber *nonus*. *Institutiones Geometricæ*, ad eorundem Pythagoreorum mentem. id p. 141. 176.

Εἰσαγωγὴ Σφαιρική. Liber *decimus*, *Institutiones Sphæricæ* ad mentem Pythagoreorum. id. p. 176.

His decem libris universum opus Jamblichi περὶ Πυθαγορείου αἱρέσεως sive collectionis Pythagoricorum dogmatum, ut Syrianus p. 57. b. in Aristotelis Metaphysica appellat, absolvebatur, facitque Jamblichus horum omnium mentionem in extremo Commentarii ad Nicomachi Arithmeticen. Tituli etiam omnes (excepto postremo) servati sunt in Codice Mediceo, ut cap. XXII. §. 7. jam monui. Commentarios *Simplicii* in tres Jamblichi de Pythagorica secta libros Romæ servari in Bibliotheca Vaticana jam olim scripsit Gesnerus in Bibl. Meminit etiam Petrus Johannes Nunnesius de conficiendo curriculo Philosophico cap. 2. p. 24. Verum nemo fuit hactenus qui in lucem proferret. Opus vero ipsum Jamblichi memoravit etiam S. Hieronymus libro III. in Rufinum p. 469. edit. Joh. Marcianæi: *Cujus enim sunt illa* χρυσᾶ παραγγέλματα? *nonne Pythagoræ*

thagoræ, in quibus omnia ejus breviter dogmata continentur, & in quæ latissimo opere Philosophus commentatus est Jamblichus, imitatus ex parte Moderatum virum eloquentissimum, & Archippum ac Lysidem Pythagoræ auditores.

περὶ ἀγαλμάτων sive de divinitate imaginum liber, quem confutavit Joh. Philoponus, teste Photio quem vide Codice CCXV. Porphyrium quoque de hoc argumento scripsisse constat, quem Jamblichus libenter solitus est imitari.

Alypii Vita, de qua Eunapius.

Ad *Aristotelis* varia, ut *in Categorias* Simplic. Dexippus & Boëth.

in 1. Analytic. Philoponus p. 8. b. οἱ δὲ ἀκριβέστεροι τῶν ἐξηγητῶν, ὡς ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος &c.

Epistolæ ad Agrippam, Anatolium, Aphaleum, Aretem, Dexippum, Dyscolum, Macedonium, Olympium, Sopatrum &c. Fragmenta harum vide apud Stobæum.

περὶ Θεῶν, è quo opere non pauca mutuatus Julianus Oratione IV.

περὶ κρίσεως ἀρίστου λόγου. Schol. Hermogenis p. 378.

Ad *Platonis* varia, ut *in Parmenidem*, Syrianus p. 29. b. in Aristotelis Metaphys.

in Timæum, Proclus in Timæum, passim:

in Phædonem, Olympiodorus MS.

περὶ τῆς τελειοτάτης Χαλδαϊκῆς φιλοσοφίας, librum XXVII. allegat Damascius MS. περὶ ἀρχῶν. Vide & Thomam Galeum ad lib. de Mysteriis p. 202. 244. Marinum vita Procli cap. 26. & Ammonium ad lib. de interpretatione p. 59. ubi ὑφήγησιν oraculorum à Jamblicho suppeditatam laudat.

Μονόβιβλος ὅτι οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων εἰς ἄλογα, οὐδὲ ἀπὸ ζώων ἀλόγων εἰς ἀνθρώπους αἱ μετενσωματώσεις γίνονται, ἀλλ' ἀπὸ ζώων εἰς ζῶα, καὶ ἀπὸ ἀνθρώπων εἰς ἀνθρώπους. Nemesius cap. 2. de anima p. 85. Respicit Æneas Gazæus Jamblichum allegans pag. 16. Theophrasti sui.'

περὶ ψυχῆς. Priscianus Lydus ad Theophrastum de sensu p. 276. & Stobæus qui magna ejus fragmenta servavit. Hujus operis pars περὶ ἀποκαταστάσεως à Damascio citatur.

Non omittendum quod *Athanasius* recens scriptor ac Rhetor Byzantinus qui A. 1641. opus suum Græce & Latine Parisiis in 4. editum inscripsit Petro Segnierio Galliæ Cancellario, & Achilli Harlæo Maclovienſium Episcopo, libros duos quibus titulus: Ἀριστοτέλης ἑαυτὸν περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς διατρανῶν, *Aristote-*

les propriam de animæ immortalitate mentem explicans, teſtatur maximam partem ex Jamblicho ſe collegiſſe. Iisdem ſubjicitur μέθοδος ἣ διαπληκτίζεται τὰ λογικά. *Methodus qua ratione prædita inter ſe certant.* Deinde συνοπτικὴ μέθοδος ἢ τὴν νίκην ἀληθῶς αἱρεῖ ὁ μαχόμενος ἢ ἣ τὰ μέσα πρὸς μάχην καὶ νίκην εὑρίσκεται, καθάπερ ἐκ τῶν φιλοσόφων Ἀδράστου καὶ Μοδεράτου κατ᾽ Ἀριστοτέλην ὁ θαυμαστὸς καὶ μέγας ἱστόρησεν Ἰάμβλιχος. *Brevis methodus obtinendæ victoriæ aut parandorum ad pugnam & victoriam mediorum, ut ex Philoſophis Adraſto & Moderato ſecundum Ariſtotelem, admirandus & magnus expoſuit Jamblichus.* Denique Τρυφὴ ψυχῆς, ἢ κῆπος ἐκ τῶν τῷ μεγάλῳ Ἰαμβλίχῳ ποιηθέντων φυτευθείς. *Delitiæ animæ, ſive hortus* (de anima & virtutibus ac vitiis) *ex magni Jamblichi ſcriptis conſitus.*

XII. Plures Jamblichi.

Præter hunc noſtrum Conſtantini M. temporibus defunctum, alii etiam fuere hoc nomine, antiquiores quidem duo Iamblichus *pater* Sampſicerani F. Phylarchus Arabum & *filius* qui in regno Emeſenorum patri per Antonium perempto ſucceſſit atque ab Auguſto reſtitutus eſt. Vide Henrici Noris diſſ. 2. de Epochis Syro Macedonum §.3. p.93. ſeq. 3) Babylonicorum ſcriptor, Trajani jam ætate clarus, de quo infra libro VI. inter ſcriptores Eroticos. Deinde juniores 4) Iamblichus ad quem Iuliani Imp. & Libanii Epiſtolæ, de quo ſupra §.2. 5) Diverſus ab hoc, ut videtur, & paulo junior Iamblichus Himerii F. cujus itidem in Libanii Epiſtolis mentio. 6) Iamblichus Medicus CPolitanus, in quem Leontii Epigramma lib. IV. Anthologiæ c. 13. Etiam Iamblichum Procli διδάσκαλον memorat Zonaras T. 3. p. 28. ſed hoc intelligendum videtur de Chalcidenſi, qui non voce quidem (tempora enim repugnant) ſed ſcriptis ſuis Proclum erudiit. Atque de hoc etiam capies quod apud Marinum in vita Procli c. 32. in ſomnio Numen ipſi viſum eſt dicere: Τί δαί, Ἰαμβλίχου οὐκ ἀκήκοας λέγοντος τίνες οἱ δύο, καὶ ὑμνοῦντος Μαχάονά τε καὶ Ποδαλείριον;

A nomine Iamblichi etiam non longe alludit וימלך 1.Paral.IV.34.

CAPUT

CAPUT XXIX.

ANATOLII fragmentum insigne, hactenus ineditum, περὶ συμπαθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν, una cum apospasmatio ejusdem argumenti sub DEMOCRITI nomine, quod itidem nunc primum vulgatur; ambo versione atque notis illustrata à CL. V. D. JO. RENDTORFIO, Hamburgensi.

ANatolii nomen, quem Jamblichi Magistrum * fuisse ex Eunapio observavi, me monet, ut hoc loco cum venia, ut confido, Lectoris inseram fragmentum quod ad manus mihi est non contemnendum de mirabilibus quibusdam sympathiis & anthipathiis, quas amicitias & odia rerum, sive conjunctionem & repugnantiam naturæ Ciceronis & Plinii verbis dicere possumus. Nactus illud sum beneficio Consultissimi & Amplissimi Viri D. GODFR. CHRISTIANI GOEZII, Senatoris Lipsiensis, & Bibliothecæ Senatoriæ post Magnificum Grævium præfecti dignissimi, qui pro singulari sua in me benevolentia & illud & alterum ejusdem argumenti sub *Democriti* nomine, quod itidem infra subjecturus sum, in Italiæ quadam Bibliotheca à se descriptum, liberaliter mecum communicavit. Utrumque exhibeo tibi perspicua illustratum latina versione & notis eruditis præclari Viri D. IOANNIS RENDTORFII, Hamburgensis, audeoque spondere nec injucundam, nec pœnitendam fore lectionem brevium horumce monumentorum, quibus nonnulla etiam alibi vix obvia continentur.

ANATO-

* Ab hoc Jamblichi Magistro cui Porphyrius quæstiones Homericas inscripsit, distinguendus est non modo Anatolius Episcopus Laodicenus, sed etiam ille ad quem Libanii Epistolæ, ut de aliis jam Anatoliis dicere omittam, de quibus infra cap. ult.

ΑΝΑΤΟΛΙΟΥ περὶ τῶν κατὰ ἀντιπάθειαν καὶ συμπάθειαν.

Ἐπιστάμενός σου τὸ φιλομαθὲς, καὶ εἰς πάντα φιλότιμον, κράτιστε Σέξτε, ἐσπούδασα συναγαγεῖν, καὶ γράψαι σοι βιβλίον συμπαθειῶν, οὐχ ὥσπερ οἱ πρότερον συγγραψάμενοι πολλὰ ἄπιστα καὶ μηδ' ὅλως ἀλήθειαν ἐχόμενα, ἀλλ' ὀλίγα, καὶ πάντα ἡμῖν διὰ πείρας ἐληλυθότα, ἵνα ἐκ τούτου ἐπιγνῷς τὴν πολυπειρίαν τὴν ἐμὴν καὶ εὔνοιαν τὴν εἰς σέ. Περισσὸν δέ μοι δοκεῖ, ἀνδρὶ πάσῃ παιδείᾳ κεκοσμημένῳ φιλοσόφους καὶ ποιητὰς καὶ μάντεις εἰς μαρτυρίαν παρέλκειν, ὅτι τὰ μέγιστα τῶν θεραπευμάτων ἐπῳδαῖς καὶ περιάπτοις καὶ περιχρίσεις κατ' ἀντιπάθειαν θεραπεύεται. Ἀρξώμεθα δὲ, ἀφ' ὧν τὰ ζῶα νοσοῦντα ἑαυτὰ θεραπεύουσιν. Κύνες νοσοῦντες χλωρὰν ἄγρωστιν ἐσθίουσι, καὶ ἐμοῦσι χολήν. Σύες νοσοῦντες καρκίνους ποταμίους ἐσθίουσιν. Ἔλαφος νοσοῦσα ἐχῖνον ἐσθίει. Λέων νοσῶν πίθηκον ἐσθίει. Ὕαινα νοσοῦσα σκῦλα κυνὸς ἐσθίει. Λύκος νοσῶν γῆν ἐσθίει. Πάνθηρ νοσῶν αἷμα κυνὸς πίνει. Τίγρος

Anatolii (*a*) fragmentum de iis quæ antipathia & sympathia (*b*) fiunt.

SCiens tuam discendi cupiditatem & ad omnia inflammatum studium, præstantissime Sexte, componere librum de sympathiis & antipathiis, & ad te scribere conatus sum: non quidem eo modo, quo auctores nos antecedentes inscribendo usi sunt, multa incredibilia & à veritate remota exhibentes, sed pauca & omnia experimento nobis probata tradam, ut variam meam experientiam & studium erga te meum cognoscas.

Supervacuum vero mihi videtur, viro omni disciplina ornato scribens, philosophos & poëtas ut & vates longa serie adducere testes, *c*) summas morborum curationes carminibus(*d*) amuletis (*e*) & unctionibus (*f*) ratione antipathiæ (*g*) institui.

Incipiamus ergo ab iis quibus sibi animalia ægrota medentur.(*h*) Canes ægrotantes (*i*) gramen viride (*k*) comedunt & bilem evomunt. Sues morbo laborantes cancros fluviatiles manducant. (*l*)

Cervus æger echinum (*m*) mandit. Leo ægrotans simiam (*n*) devorat. Hyæna ægrota exuvias canis (*o*) edit. Lupus æger terra (*p*) vescitur. Pardus (*q*) haustu sanguinis canini morbo

bo suo medetur. Tigris (*r*) ægra excrementum humanum vorat. Camelus (*s*) morbo laborans, folia roboris viridia (*t*) comedit, ac bilem nigram evomit. Simia ægra haustu propriæ suæ urinæ sibi medetur. Ichneumon (*u*) aspidum esu (*x*) auxilium adversæ valetudinis sibi affert. Ursus æger formicas (*y*) devorat. Capra (silvestris) sagitta percussa (*z*) pastu dictamni telum ejicit. Aquila ægrotans testudinem (*aa*) mandit. Corvus æger cyperi radices (*bb*) edit. Ardea morbo laborans, cancro (*cc*) vescitur. Cygnus æger ranas (*dd*) devorat. Pardalis ægrotans sanguinem capræ silvestris (*ee*) potat. Felis (*ff*) ægra muscas devorat. Tragelaphus (*gg*) ægrotans virides oleæ ramos manducat. Ibis ægra (*hh*) pota aqua salsa vomit &, ut non ægrotet, efficit. Angues visu obscurato feniculum (*ii*) edunt - - - - - - (*kk*) ægri scammoniam sive tithymalum.

Cornix ægrotans excremento humano vescitur. Galerita (*ll*) ægrota gramen mandit, & similiter nido suo gramen imponit. Milvus (*mm*) rhamnum imponit. Vulpes scillæ (*nn*) folia lusit is imponunt, lupi ne noceant.

γρ@ νοσοῦσα ὅλον ἀνθρωπείαν ἐσθίει. Κάμηλος νοσοῦσα, δρυὸς φύλλα χλωρὰ ἐσθίει, καὶ ἐμεῖ χολὴν μέλαιναν. Πίθηκος νοσῶν τὸ ἴδιον οὖρον πίνει. Ἰχνεύμων νοσῶν ἀσπίδας ἐσθίει. Ἄρκτος νοσοῦσα μυρμήκας ἐσθίει. Αἲξ τοξευθεῖσα, δίκταμον ἐσθίει καὶ τὸ βέλος ἐκβάλλει. Ἀετὸς νοσῶν, χελώνην ἐσθίει. Κόραξ νοσῶν κυπερίδας ἐσθίει. Ἐρωδιὸς νοσῶν καρκίνον ἐσθίει. Κύκνος νοσῶν βατράχους ἐσθίει. Πάρδαλις νοσῶν αἰγὸς ἀγρίας αἷμα πίνει. Αἴλουρος νοσῶν μυίας ἐσθίει. Τραγέλαφος νοσῶν ἐλαίας κλάδους χλωροὺς ἐσθίει. Ἶβις νοσοῦσα, ὕδωρ ἁλικὸν πίνει, καὶ ἐμεῖ, καὶ οὐ νοσεῖ. Ὄφεις ἀμβλυώττοντες μάραθρον ἐσθίουσιν. - - - ες νοσοῦντες σκαμμωνίαν ἢ τιθύμαλον. Κορώνη νοσοῦσα ἀνθρωπείαν ἐσθίει κόπρον. Κορυδαλὶς νοσῶν ἄγρωστιν ἐσθίει, καὶ τῇ νοσσιᾷ αὐτοῦ ὁμοίως τὰ ἄγρωστιν ἐντίθησιν. Ἰκτῖνος ῥάμνον ἐντίθεται. Ἀλώπηξ σκίλλας φύλλον ἐντίθεται τοῖς φωλεοῖς διὰ τοὺς λύκους. Φάσσαι δάφνης φύλλα τῇ νοσσιᾷ τιθέασι, καὶ διαφυλάττουσι τοὺς νεοσσούς. Ἱέραξ κίρκος ἀμβλυωπῶν, ἀγρίας θρίδακος τὰ ἄκρα ἐσθίει, καὶ τῷ ὀπῷ αὐτῆς τοὺς

Palumbi lauri (*oo*) folia nido imponunt, & pullos suos (a fascino) custodiunt. Accipiter (*pp*) circus cæcutiens summitates silvestris

τοὺς ὀφθαλμοὺς παρατρίβει. Γὺψ ἀμβλυωπῶν χολὴν ἀνθρώπου ἀναρρήξας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνατρίβει. Ἀκρίδες νοσοῦσαι ἐλαίας φύλλα ἐσθίουσι. Περιστερὰ νοσοῦσα ἀστερίσκον ἐσθίει καὶ τιθύμαλον κίρκος ὅ ἐστιν ἱέραξ. Κορώνη δὲ περιστερεῶνα ἤτοι ἱερὰν βοτάνην. Τρυγόνες ἶριν ἀστραγαλίτην. Πέλαργος ὀστοῦν χελώνης καὶ πλατάνου φύλλα ἐντιθέασι διὰ τὰς νυκτερίδας. Ἱέρακες ἄγνον τιθέασι. Ἔποπες ἀδίαντον τιθέασι. Στρουθοὶ ἕρπυλλον τιθέασι. κύκνοι μελίσσας. Μυγαλὶς - - - - - - Ἀσκαλαβώτης διὰ τοὺς κολοιούς. Ἔλαφος δρυὸς - - - - Γλαῦκες νυκτερίδος καρδίαν, ἵνα μὴ μύρμηκες τὰ ὠὰ ἢ τοὺς νεοσσοὺς αὐτῶν ἀφανίζωσι, παρὰ τρώγλην γὰρ μυρμήκων ἐὰν θῇς νυκτερίδος καρδίαν, οἱ μύρμηκες οὐ προσελεύσονται ἀλλὰ θανοῦνται. Δράκων δρακόντιον βοτάνην νυκτερίδος - - - - - - Ἀσκαλαβώτης κέντρον σκορπίου, Σπῖνοι μυρίκην, σφῆκας φοβούμενοι. Περιστεραὶ περιστερεῶνα ὀρθήν. Χελιδόνες ἐλάφου τρίχας, καὶ σέλινον, καὶ σίλφιον, ὄφεις φοβούμεναι. Ἀετὸς λίθον ἔγκυον τὸν ἀετίτην λεγόμενον. Κίχλα μυρσίνην. Ἄρκτος λίθον μέλανα ἐγκε-

lactucæ (*qq*) edit, & ſucco ipſius oculos affricat. Vultur obſcurata oculorum acie bilem humanam dirumpit, & ea oculos confricando inungit. Locuſtæ ægræ oleæ folia (*rr*) mandunt. Columba ægra aſteriſcum (*ss*) & tithymamalum circus. Cornix verbenacam ſupinam, (*tt*) quam & hieram botanen (ſacram herbam) vocant. Turtures iridem aſtragalitem. (*vv*) Ciconiæ os teſtudinis & platani folia (*xx*) imponunt ob veſpertiliones. Accipitres viticem. Upupæ adiantum, (*yy*) paſſeres ſerpillum imponunt.

Cygni apes. (*zz*) Mus araneus - - - - propter gracculos. Cervus quercina folia. Noctua (*aaa*) cor veſpertilionis ne formicæ ova aut pullos eorum extinguant: ſi enim formicarum cavernæ cor veſpertilonis appoſueris, formicæ non accedent, ſed morientur. Draco herbam dracontium. (*bbb*) Stellio aculeum ſcorpii. (*ccc*) Spini (*ddd*) myricen (tamariſcum) veſpas formidantes. Columbæ verbenacam rectam. Hirundines corvi pilos (*eee*) & apium ut & ſilphium, (*fff*) anguium metu. Aquila lapidem prægnantem qui aëtites (*ggg*) dicitur: Turdus myrtum. (*hhh*)

Urſa lapidem nigrum inuſtum, ut excitet amorem; ſi vero

ro eum non invenerit, intentis oculis urſum aſpiciens, benevole acquieſcit. Hirundinem ſi excœcaveris, chelidonia (*iii*) herba oculos ejus affricando, eos naturalem in ſtatum reduces. Cor veſpertilionis ſi formicarum luſtro appoſueris, efficies ut neque ingredi neque egredi queant. Tradunt autem formicas ſabbato ceſſare & feriari. (*kkk*) Gallinæ domeſticæ ſeſe luſtrant, (*lll*) ſi cooperiantur * amoris ergo, in ſublime jaciunt. Halcyones quando fetificant, placidum eſt mare ſeptem diebus. Adamas ſanguine hirci ſolvitur. Cranium felis ſi oleo roſato inunxeris, ipſam interficies. Solvitur autem, ſi rutæ ſuccum affuderis. Si creſcente luna ſedum è terra erueris, & cum ſtanno in focum abſconderis, non poteſt in eo accendi ignis. Salamandrum ignis non comburet. (*mmm*) Leo foliis ilicis inſiſtens, obſtupeſcit. Leonis adipi neque mures neque muſcæ appropinquant. Si leonis adipe vas aliquod inunxeris, neque bos neque equus in illud ſalit. Leo gallum timet præſertim album. Gallinacei (*nnn*) pinguedine ſi homo ſe inunxerit, avertet à ſe impetum leonis jam conceptum. Pelecanus (*ooo*) abhorret cadaver, rotam vertentem, & ignem lucentem. Canis

ἐγκεκαυμένον διὰ τὴν εὐδοκίαν, ἐὰν δὲ μὴ εὕρῃ, ἄρκτῳ ἐνατενίζουσα εὐδοκεῖ. Χελιδόνα ἐὰν πηρώσῃς, χελιδόνιον βοτάνην τοῦ ὀφθαλμοὺς αὐτῆς παρατρίβουσα, καθίστησιν αὐτοῦ πάλιν εἰς τὸ κατὰ φύσιν. Καρδίαν νυκτερίδος ἐὰν φωλεῷ μυρμήκων παραθῇς, οὔτε εἰσίασιν, οὔτε ἐξίασι. Φασὶ δὲ αὐτοὺς τὸ σάββατον ἡσυχάζειν καὶ σχολὴν ἄγειν. Ὄρνεις κατοικίδιαι καθαίρουσιν ἑαυτάς ἐὰν καλυφθῇ εἰς τὸ εὐδοκῆσαι ἐπάνωθεν αὐτοῦ βάλλουσι. Ἀλκυόνων ὄντων γαλήνη ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ γίνεται ἐν τῇ θαλάσσῃ. Ἀδάμαντα λύει αἷμα τράγου θερμόν. Αἰλούρου τὸ κρανίον ἐὰν ῥοδίνῳ χρίσῃς, ἑαυτὸν διαχρήσεται, λύσις δὲ αὐτοῦ ἐὰν πηγάνου χυλὸν ἐπιβρέξῃς. Ἀείζωον ἐὰν ἐν αὐξηθείσῃ σελήνῃ ἄρῃς ἐκ τῆς γῆς, καὶ μετὰ μολίβδου κρύψῃς εἰς ἑστίαν, πῦρ εἰς αὐτὴν οὐκ ἀναφθήσεται. Σαλαμάνδραν πῦρ οὐ καίει. Λέων ἐπιβὰς πρίνου φύλλοις λευκοῖς, ναρκᾷ. Λέοντος στέαρ οὔτε μύες οὔτε μυῖαι προσίασι. Λεοντείῳ στέατι εἴ τι ἂν σκεῦος περιχρίσῃς, οὐθ' ἵππος οὔτε βοῦς ἐν αὐτῷ πηδᾷ. Λέων ἀλέκτορα φοβεῖται μάλιστα λευκόν. Στέατι ἀλεκτρυόνος εἰ χρίσεται ἄνθρωπος, ἀποστρέφει τὴν ὁρμὴν τοῦ λέοντος ἣν ἔχει περὶ αὐτόν. Πελεκᾶνος νεκρὸν ἀποστρέφεται, καὶ τροχὸν στρεφόμενον καὶ πῦρ καί-

καιόμενον. Κύων νεφρὸν * ἀλώπεκος ξηρὸν ὀσφραινόμενος, κυλίεται ὡς ὀρχούμενος, καὶ ἐκστρεφόμενος. ὁ δὲ Λακωνικὸς οὐ πάσχει τοῦτο. Κύων μαίνεται καὶ ἀποθνήσκει ὑαίνης στέατι χρισθεὶς, λύσις δὲ, εἰ ἀσφοδέλου χυλὸν χρίσῃς. Κύων κοιμᾶται εἰ ἀμυγδαλῇ πικρᾷ μετ᾽ ἐλαίου καταλείξῃ ἢ καὶ ἀλειφῇ. Κροκοδείλους σὺν ἐν Αἰγύπτῳ ἀνάγουσιν ἀσφοδέλου ῥίζαι. Καρκίνῳ πολύπους ἐὰν πλεκτάνην εἰς τὰς χηλὰς ἐπιθῇ, εὐθέως αὐτὰς ἀποβάλλει. Ἰκτὶν οὐ προσέρχεται ὅπου φύλλα ῥόδου ἐπιθῇς. Ἵππος ναρκᾷ ἐπιβὰς ἴχνη λύκου πρόσφατα. Ἵππος ἔχοντι ἀνθρώπῳ ἱππομανὲς ἀκολουθήσει ὡς μαινόμενος. Ἐλέφαντος στέαρ ἐὰν ἀλείψῃ, οὐδέν σοι τῶν θηρίων προσελεύσεται, ἀδιάψευστον γάρ ἐστιν. Κάστορες διωκόμενοι ὑπὸ ἀφθόρου γυναικὸς, σὺν ἰδίους διδύμους ἀποτέμνουσι. Χελιδόνων νεοσσοὺς σὺν τῆς κεφαλῆς λίθους καταπίοντες ἔτηξαν (leg. ἔμησαν) ἐν χερσὶν ἀνθρώπων ἑαυτοὺς ἰδόντες. Μάγνης λίθος ἕλκει σίδηρον. Λύκος ἀκινητεῖ σκίλλης αὐτῷ προσπελασθείσης. Στρύχνον βοτάνην ὕαινα οὐκ αἴρει. Λύκου δέρμα πρόβατον οὐχ ὑπερβαίνει. Πτερὰ ἴβεως, πάντες ὄφεις δεδοίκασι. Λέων οὐ γεύσεται ἑτέρου προλαβόντος εἰς

* Forte νεκρὸν, pellem.

nis vulpis renem aridum odore percipiens, volutatur quasi saltans & invertit se, Laconicus *(ppp)* autem id malum non patitur. Canis insanit & moritur, adipe hyænæ inunctus: Solvitur vero id impedimentum, si succo asphodeli eum inunxeris. Canis moritur si amygdala amara cum oleo lamberit, vel eo inunctus fuerit. Asphodeli radices crocodilos in Ægypto educunt. Cancri forcipibus *(qqq)* si polypi cirros *(rrr)* imposueris, statim eos abjiciet. Milvus non accedet ubi folia rosæ apposueris. Equus torpet si vestigia lupi recentia supergreditur. Equus hominem hippomanes habentem sequitur ut rabie percitus. Elephanti adipe *(sss)* si te inunxeris, à ferarum incursu tutus eris; nam est remedium non fallax. Castores, si eos femina non corrupta persequitur, testes sibi abscindunt. Hirundinum pulli *(ttt)* lapides capitis deglutientes, eos evomunt, in manibus hominum quando vident se esse. Magnes lapis trahit ferrum. Lupus immobilis fit, scilla dum ipsi appropinquat. Solanum herbam hyæna non tollit, pellem lupi ovis non transgreditur. Ibis *(vvv)* pennas serpentes omnes timent. Leo non gustat cibum quem aliud animal prægustave-

ſtaverit. Scarabæi moriuntur unguento perfuſi. (*xxx*) Gallinaceus non incedit fimo aquilæ nutritus. Galli aculeos ſi cera circumliniveris, morietur. Locuſtæ congregantur ſimul ſi garum (*yyy*) circa veſperam offuderis.

εἰς βρῶσιν. Κάνθαροι θνήσκουσι μύρῳ χριθέντες. Ἀλέκτωρ οὐ βαδίζει ἀετοῦ κόπρον ψωμισθείς. Ἀλέκτορος τὰ κέντρα ἐὰν κηρῷ περιπάσῃς, τεθνήξεται. Ἀκρίδες συνέρχονται ὁμοῦ ὅπου ἂν γάρον ἀφ᾽ ἑσπέρας ῥάνῃς.

NOTÆ
D. JO. RENDTORFII.

(*a*) *Pro* Νεπουαλίου, *nomine nihili, quod in apographo deprehendi (nam Codicem ipſum MS. è quo hoc fragmentum deſcriptum eſt, inſpicere nobis non licuit) reſtitui* Ἀνατολίου *exigua litterarum differentia:* Anatolium *intelligo illum, qui de re ruſtica & phyſica ſcripſerit, cujusque in Geoponicis ſæpe ſit mentio. Vide V. 10. p. 115. (edit. Cantabr. 1704.) X. 8. pag. 248. XI. 20. p. 315. XII. 7. p. 328. XIII. 17. p. 373. XIV. 21. p. 392. & XVIII. 17. p. 458. nam quæ ex illo afferuntur, congruunt cum noſtri auctoris, propria ſu i experimenta jactantis, paradoxis & portentoſis remediis. Hunc malim eſſe auctorem hujus fragmenti, quam* Apuleium, *quem hic latere poſſet facile alicui in mentem venire, & quidem non incommode: nam minore etiam mutatione ex* Νεπουαλίου *fit* Ἀπουληΐου, *illum nempe, quem Palladius laudat, & cujus fragmenta Geoponicorum auctor citat. Vide XII. 8. p. 328. XIII. 5. p. 360. ſive ille ſit Apulejus philoſophus Platonicus ex Madaura Africæ civitate oriundus, cujus libri philoſophici adhuc extant, vulgoque ſunt noti: ipſum enim & Phyſices quæſtiones tractaſſe & medicinalia ſcripſiſſe, ex Veterum Grammaticorum, qui titulos & fragmenta exhibent, teſtimoniis liquet. Nam horum ut & aliorum librorum, qui jamdiu perierunt, nobis hominum vel negligentia vel improbitas nihil fere præter nomen reliquit. Sive alter fuerit Apuleius Celſus, Centuripinus, medicus inſignis, qui ſub Auguſto vel Tiberio Cæſare vixiſſe fertur. Sive alius ab his diverſus, non perinde, ut duo illi celebres, notus.*

(b) *Hæc verba*, antipathia & ſympathia, *in verſione retinere malui, utpote omnibus nota, quam verbis Latinis obſcurioribus interpretari.* Conſenſionem & diſſenſionem, concordiam naturæ & repugnantiam, *Latine vertere licet. Antipathiam Solinus C. 52. p. 59.* naturæ occultam diſſenſionem *vocat. Plinus* repugnantiam, *Sympathiam vero* concordiam. *N. H. XXI. 13. p. 14. (edit. Pariſ. cum Not. Harduini) XXII. 23. p. 212.* nulla ſatis cuſtodita in mixturis concordia naturæ ac repugnantia, *XXIX. 4.* illa concordia rerum aut repugnantia medicinæ gignuntur. *XXXII. 2. p 840.* quod ad repugantiam rerum attinet quam Græci antipathiam vocant, nihil eſt usquam venenatius, quam in mari paſtinaca, utpote cum radio ejus arbores necari dixerimus. Hanc tamen perſequitur galeos. *Antipathiam retinet XX. 4. p. 14. Sympathiam his explicat verbis XX. in init. T. IV. p. 3.* Pax ſimul in his aut bellum naturæ dicetur, odia, amicitiæque rerum ſurdarum ac ſenſu carentium: &, quo magis miremur, omnia ea hominum cauſa, quod Græci ſympathiam appellavere: quibus cuncta conſtant, ignes aquis reſtinguentibus, aquas ſole devorante, luna pariente, altero alterius injuria deficiente ſidere. *Ubi Pintianus, quaſi mutilus eſſet hic locus, antipathiam addi oportere exiſtimavit: ſed ſine ulla neceſſitate, ut recte oſtendit Harduinus in Not.*

(c) *Antiquorum teſtimonia ad præterita confirmanda valent, ut & ad futura. Hinc & nobiles poëtæ ut & alii ſcriptores illuſtres, qui manifeſto aliquid dixerint, ad confirmationem rei de qua agitur, ſæpe adducuntur, & non male, ut teſtis eſt Ariſtoteles Rhetoric. I. 15. (al. 32.) T. II. p. 308.* λέγω δ᾽, παλαιοὺς μὲν τούς τε ποιητὰς, καὶ ὅσων ἄλλων γνωρίμων εἰσὶ κρίσεις φανεραί. *Qui & varia addit exempla: Athenienſes, qui in controverſia de Salamine Homerum teſtem adhibuerunt. Tenedios, qui Periandrum adverſus Sigeenſes: ut & Cleophontem adverſus Critiam, qui uſus eſt elegiacis verſibus Solonis. Poëtarum ſententias habere & habuiſſe interdum quaſi teſtimonii auctoritatem, & multos populos Homeri teſtimonio ſtetiſſe, cum de finibus ambigeretur, breviter & pulchre probat vir Græce & Latine doctiſſimus Anton.* Muretus, *in Not. ad L. c. Ariſt. p. 206. Valent ergo & valebunt antiquorum ſcriptorum illuſtrium teſtimonia, ſed cum ratione & judicio adhibenda. Nam ut olim poëtarum & aliorum auctorum teſtimoniis perverſe uſi ſunt multi, aut nefaria lectione pervertendo, aut malitioſa interpretatione corrumpendo; ſic & noſtra ætate*

non

non desunt veterum testimoniorum auctoritate maligne qui utantur & turpiter abutantur plurimi. Extra oleas vagantur, qui quod per se clarum est, argumentis docere & testibus confirmare student, quique res omnibus notas longis veterum testimonis probare malint, quam breviter & cursim attingere. Hi dum in rebus apertissimis nimium longi sunt, tædium operose adducunt, & fastidium lectoribus sine fructu laboris pariunt. His non absimiles sunt, qui sine ullo discrimine veros & castos, suppositi-tios & ineptos auctores habent; ex quibus sine judicio & modo verba infarciunt, & bona malis accumulant. Qui vitia interpretum tanquam auctorum verba producunt, & ut testimonia priscorum adducunt; quod sane est putidum. Non veteres testes exhibet, qui supposita eis, vel ex ignorantia vel improbitate ut genuina admittit: ut & qui vitiosas interpretationes ipsis antiquis scriptoribus attribuit, lectorem non erudit, sed falsa pro veris obtrudit. Omnem autem impudentiam superat, veterum auctorum verba quidem producere, sed ex partium studio & animi perversitate, invitis auctoribus in suam sententiam cogere; & quæ sibi contraria, manifesto crimine propitia facere, & in suam voluntatem trahere. Quod vitium quamvis admodum frequens, est omnino turpissimum, & ab omni probitate ac honestate longissime remotum. Hoc veteribus tribuere, quod illis vel animo conceptum vel ore pronunciatum unquam fuisse, nunquam ostendi potest; est venerandam antiquitatem injuriose tractare, lectores lapides & stipites existimare, ipsorum stupiditate velle abuti, & impudentissime eis imponere. Ab his & similibus vitiis alieni sunt viri solide docti, probi & omnigena disciplina eruditi, qui ita in veterum monumentis evolvendis studia instituunt, ut ex iis colligant quæ mentem amœnitate pascant, & optimis monitis ad virtutem & prudentiam instruant. Horum studium est, antiquorum scripta Græca & Latina diligenter evolvere, accurate suo momento ponderare, genuina à suppostitiis discernere, difficultatem & corruptionem, quæ sæpe in iis occurrit, tollere, non inferre; nunquam invitis auctoribus verba eorum adducere, sed emendata & illustrata publicæ luci exponere; & sic de genere humano bene mereri: non testimonia accumulare, sed selecta & ad rem facientia excerpere, sine omni depravatione, ex ipsorum auctorum mente, non pessimo partium studio, illustrationis non ostentationis gratia.

(d) *Carminibus vel incantatione angues rumpi, morsus viperæ sanari, morbos curari, vulnera conglutinari, existimabant veteres: qui & securitatem itinerum & morborum amolitionem carmine repetito aucupari sunt soliti.*

Plinius

Plinius N. H. XXVIII. 2. T. 4. p. 561. prolixe de incantamentis carminum agens, inter alia de vi carminum & hæc profert: Dixit Homerus, profluvium sanguinis vulnerato femine Ulyssem inhibuisse carmine: *(Homerus Od. Γ'. v. 457. filios Autolyci Ulyssis humerum sanasse & sanguinem inhibuisse affirmat:* ἐπαοιδῇ δ' αἷμα μελαινὸν ἔσχεθον. Carmine vero sanguinem nigrum inhibuerunt. *Plin. de carmine ab ipso Ulysse pronunciato id intellexit: an ex varia & diversa lectione, an vero minus accurata consideratione id provenerit, incertum.)* Theophrastus Ischiadicos sanari. Cato prodidit luxatis membris carmen auxiliari, M. Varro podagris. Cæsarem dictatorem post unum ancipitem vehiculi casum, ferunt semper, ut primum consedisset, id quod plerosque nunc facere scimus, carmine ter repetito securitatem itinerum aucupari solitum. *In fine hujus capitis addit hæc verba observatione non indigna:* Carmina quædam exstant contra grandines, contraque morborum genera, contraque ambusta, quædam etiam experta: sed prodendo obstat ingens verecundia, in tanta animorum varietate. Quapropter de his, ut libitum cuique fuerit, opinetur. *Et L. XVII. C. 28. p. 422.* verba carmininis, *inquit*, inserere, non equidem ausim, quanquam à Catone prodita. *Ælianus Animal. I. 54. præter* πόματα καὶ χρίσματα, *remedia quæ potione assumuntur vel illitu adhibentur contra viperæ & serpentium morsus, prædicat & incantationes,* καὶ ἐπῳδαὶ ἢ ἐπεράυναί τινων εἰσχεθέντα ἰόν. quæ etiam impactum nonnullis venenum mitigaverunt. *De his pluribus egit vir multæ & diffusæ lectionis Sam. Bochartus, Hieroz. III. 6. Part. II. Josephi opinio de Saulis furore incantatione mitigato meretur hic addi. Nempe vult ipse, cacodæmones Saulem variis affectibus vexasse, cumque medicorum operam frustra implorasset, tandem ad incantationem, cujus vis in hymnis & carminibus existimabatur inesse, confugisse, ea adhibita levamen invenisse. Davidis enim hymnis & cithara dæmones ad tempus fuisse pulsos, morbum, angustia cessante, mitigatum, & Sauli levamen procuratum. Sive id Josephus ex propria sententia, sive ex opinione sui ævi dixerit, non constat. Verba quæ leguntur Antiquit. VI. 4. hic adscribere placet:* Τὸν Σαοῦλον δὲ περιήρχετο πάθη δεινὰ καὶ δαιμόνια, πνιγμοὺς αὐτῷ καὶ στραγγάλας ἐπιφέροντα, ὡς τοὺς ἰατροὺς ἄλλην μὲν αὐτῷ θεραπείαν μὴ ἐπινοεῖν, εἰ δέ τις ἐστιν ἐξάδειν δυνάμενος, καὶ ψάλλειν ἐπὶ κινύρᾳ, τοῦτον ἐκέλευσαν ζητήσαντες ὁπόταν αὐτῷ προσίῃ τὰ δαιμόνια καὶ ταράττοι, ποιεῖν ὑπὲρ κεφαλῆς ἑστῶτα ψάλλειν,

ψάλλειν, καὶ σὺν ὕμνους ἐπιλέγειν. *Et paulo post*: ἐξήδετο γὰρ ὑπ' αὐτοῦ καὶ πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν δαιμόνων ταραχὴν ὁπότε αὐτῷ ταῦτα προσέλθοι, μόνος ἰατρὸς ἦν, λέγων τε σὺν ὕμνους, καὶ ψάλλων ἐν τῇ κινύρᾳ καὶ ποιῶν ἑαυτοῦ γίνεσθαι τὸν Σαῦλον.

(e) περίαπτα, *quæ &* περιάμματα *&* φυλακτήρια, *dicuntur quæcunque ut arceantur morbi, pericula & omnes noxæ, alicui corporis parti, præsertim collo alligantur, unde cum Budæo* amuleta *interpretatus sum, qua voce utitur Plin. N. H. XXIX. 4. p. 692. de vespertilione*, si ter circumlatus domui vivus per fenestram inverso capite infigatur, amuletum esse, *& XXVIII. 4. p. 569.* inter amuleta esse. *Græca nomina habes apud Dioscor. V. 159. p. 388. de lapide selenite*: καὶ ἀντὶ φυλακτηρίου δὲ περιάμματι αὐτῷ αἱ γυναῖκες χρῶνται. Eum etiam mulieres sibi pro amuleto alligant. *& cap. 160. de jaspide*: λέγονται δὲ πάντες εἶναι φυλακτήρια περίαπτα καὶ ὠκυτόκια, μηρῷ περιαπτόμενα. Omnes pro amuletis gestari, ac femoribns adalligatæ, partum accelerare traduntur. *Alii* ligaturas *reddunt*, καταδέσεις *Plato usurpat eo sensu XI. de Legib. &* καταδεσμοὺς *Artemidor. I. 79. ut observat elegantissimus veterum interpres Henr. Valesius, in Harpocrat. Lex p. 43. quo nomine Orpheum denotasse fascinum, maligni & invidi oculi defixionem, observat Janus Vlitius Comment. ad Grat. Cyneg. p. 266. nempe* ligaturæ καταδέσεως, *præter amuleta, ritus magicos & superstitiosos, sacra & auxilia magica denotant, uti* obligamentum magicum *pro nefario & magico ritu dixit Orosius IV. 13. Superstitionem ethnicorum in amuletis superstitiosis adhibendis, imitati sunt & nonnulli Christiani, quos SS. Patres sermonibus suis corrigere, & in Conciliis canonibus coërcere conati sunt. Concilium Laodic. Can. 36. Tom. I. Cod. Canonum à Beveregio edit. p. 469. à sacerdotio arcet* incantatores, ut & eos qui phylacteria, animarum ipsarum vincula quæ sunt, faciunt; *eos autem qui talia amuleta ferunt, ejici ex ecclesia jubet.* Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικοὺς, ἢ κληρικοὺς μάγους ἢ ἐπαοιδοὺς, εἶναι, ἢ μαθηματικοὺς, ἢ ἀστρολόγους, ἢ ποιεῖν τὰ λεγόμενα φυλακτήρια, ἅ τινά ἐστι δεσμωτήρια τῶν ψυχῶν αὐτῶν. τοὺς δὲ φοροῦντας, ῥίπτεσθαι ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκελεύσαμεν. *Quæ Alexius Aristenus, sive quisquis epitomes illius auctor, p. 471. contractius his verbis exhibet*: οὐκ ἔσται μάγος, ἢ ἐπαοιδὸς, ἢ μαθηματικὸς, ἢ ἀστρόλογος, ἢ περιάπτης, ὁ ἱερατείαν ἐπαγγελλόμενος. *S. Augustin. Tract. VII. in Joann. Tom. III. part. II. edit. Benedict. p. 251.* Usque adeo, fratres mei, ut illi ipsi qui seducunt per ligaturas, per præcantationes, per machina-

menta inimici, miſceant præcantationibus ſuis nomen Chriſti. *Et L. II. de doctr. Chriſtiana, C. 20. T. 3. P. I p. 24.* ad hoc genus (*ſuperſtitioſum*) pertinent omnes etiam ligaturæ, atque remedia, quæ medicorum quoque diſciplina condemnat, ſive in præcantationibus, ſive in quibusdam rebus ſuſpendendis, atque illigandis, vel etiam aptandis. (*ut egregie reſtituerunt Monachi Benedictini, pro ſaltandis, quod editiones male exhibent*) quodammodo, non ad temperationem corporum, ſed ad quasdam ſignificationes aut occultas, aut etiam manifeſtas. *Remedia ſacrilega appellat Lib de catechizandis rudibus, C. 25, Tom. VI. p. 213.* Multos, *inquit*, viſurus es ebrioſos, avaros, fraudatores, aleatores, adulteros, fornicatores, remedia ſacrilega ſibi alligantes. Non enim neſcis multos qui appellantur Chriſtiani, hæc omnia mala operari, quæ breviter commemoravi. *Cum his ſacrilegis & ſuperſtitioſis ligaturis non confundenda ſunt remedia naturalia, quæ amuleta dicuntur, quæ corpori alligata curant, qualia in medicorum libris leguntur & commendantur quam plura. Vide Miſcellanea Curioſa Medico-Phyſica Academ. naturæ curioſorum, ann. 1671. p. 101. Obſerv. 53. ubi habetur amuletum contra hæmorrhagias tam narium quam uteri, & Obſerv. 195. p. 296. extat aliud miræ virtutis quod prædicatur in hæmorrhoidum dolore. Dioſcor. IV. 132. de hippogloſſo:* Δοκεῖ δὲ ἡ κόμη περίαμμα εἶναι χρήσιμον κεφαλαλγοῦσι. Coma caput dolentibus amuletum utile creditur. *Talia remedia ſine ſuperſtitione adhiberi poſſe, nullum eſt dubium, vimque ſuam exercere exterius adhibita, eodem modo ac ſi intus eſſent aſſumpta, certum eſt. Purgantia pedibus vel manibus illita, alvum ſolvere, quis neſcit? Violæ capiti impoſitæ proprium urinæ odorem conferunt, ut Sim. Sethi de alimentorum facultatibus, Lib. I. c. 4.* Ἴα *de violis, p 42. perhibet.* Τῇ δὲ κεφαλῇ χλωρὸν ἐπιπλαττόμενον, μεταδίδωσι τῷ οὔρῳ παραδόξως τῆς οἰκείας ὀσμῆς. *Qua ratione id fiat, inquirit Martin. Bogdanus in Not. ad Sethi ſyntagma, pag. 157. Neque mos ille geſtandi Evangelia vituperandus, niſi ab iis qui omnia, etiam recte facta, quæ non ipſi faciunt, vituperant & ſuperſtitioſos ex ingenio ſuo incompoſito pios temere judicant. Non eſt vituperatione dignum geſtare Evangelia, dummodo in deſcribendo & geſtando abſit ſuperſtitio, ac unice in ſummo Numine, à quo omnia bona & ad quem omnia dirigenda, fiducia ſit poſita. Meminit S. Chryſoſtomus moris ſui temporis ut pueri & mulieres evangelia collo ſuſpenderent, magnam in ſui tutelam. Homil. 72. in Matth. T. 2. Oper. edit.*

edit. Eton. p. 453. φυλακτήρια ἐκάλουν, ὡς πολλαὶ νῦν τῶν γυναικῶν Εὐαγγέλια τῶν τραχήλων ἐξαρτῶσαι ἔχουσι. Phylacteria vocabant, sicuti multæ mulieres modo faciunt, quæ evangelia de collo suspendunt. *& Homil. 19. ad populum Antiochenum:* οὐχ ὁρᾶς, πῶς αἱ γυναῖκες καὶ τὰ μικρὰ παιδία ἀντὶ φυλακῆς μεγάλης Εὐαγγέλια ἐξαρτῶσι τοῦ τραχήλου, καὶ πανταχοῦ περιφέρουσιν, ὅπου περ ἂν ἀπίωσιν, σὺ τὰ παραγγέλματα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τοὺς νόμους ἐγγραψὸν σου τῇ διανοίᾳ. *Neque id damnat Chrysost. sed quod perfectius & rectius imo summe necessarium est, commendat; inscribere nempe menti Evangelii leges & præcepta. Non enim in pronunciando sacra verba, aut gestando Evangelia, sed faciendo voluntatem Dei vera sanctitas, juxta Novi Fœderis effata, (Matth. VII. 21. Jacob. Epist. 1. 22. 25.) est constituenda.*

(f) *Non tantum palæstritas certaturos ungebant aliptæ, sed & ægrotos unguentis ungebant & curabant medici, qui & inde* iatraliptæ *sunt dicti. Prodicum Selymbriæ natum iatralipticen instituisse, tradit Plin. N. H. XXIX. 1. iatralipta sui meminit Plin. Jun. X. Epist. 22. & Ep. 4. se gravissima valetudine vexatum iatralipten assumsisse scribit. Fuit ergo aliptice ut in Gymnastica sic & medica arte, cujus olim pars habebantur, usu frequentissima: hinc & iatraliptice, quasi medicina unguentaria appellata. Veteres non solum ad firmam corporis constitutionem, viresque acquirendas aliptas adhibebant, sed & ut sanitatem deperditam redderent, vires recuperarent. Et quidem recte & facile hoc modo morborum curationes instituebant: quandoquidem sæpe atroces dolores una & altera unctione tolli, morbisque gravissimis ægros levari, certum est. Sed duo, ut iatraliptice sit salutifera, veniunt observanda. (1) Quod Plin. N. H. XXIIX. 4. p. 575. de fricatione recte dixerit,* fricari cum ratione, *hic locum habet, ungi cum ratione. Non enim quovis in dolore aut morbo, neque omni tempore corpora sunt ungenda, sed cum ratione & judicio, quando & quomodo fieri debeat, unctio est instituenda. (2) Ut ipsa unguenta ad medendum sint apposita. Varie enim peccatur compositione unguentorum, (quo nomine & aquas, ut vulgo in officinis vocant, compositas, balsamos, essentias & tincturas comprehendo) circumferuntur, varia noxia non salutaria remedia: quæ si quisquam absque ratione adhibet, vulnera exacerbabit, dolores & morborum vires augebit, ac facili negotio perniciem hominibus afferet, ut tristis experientia sæpe nos edocet. Si quis eleganti ingenio ac polito judicio præditus, Græce & Latine præclare doctus, & physicæ scientiæ apprime peritus, ut & in veterum monumen-*

tis bene versatus; quicquid de hac re in priscorum libris occurrit, cum recentiorum unguentis & experimentis conferret, errores in unguentorum compositione corrigeret, noxia ac innoxia discerneret, unguenta selecta ratione & experientia probata publico bono exponeret, regulasque ægrotos rite ungendi, & unctione morbos ac dolores tollendi traderet; hic non tantum de Republ. Litteraria, sed & de hominum genere bene mereri existimandus esset. Sed opus est magno labore, exacta diligentia & impigra experientia, ut systema prodeat scientia ac eruditione accuratum & utilitate probatum.

(g) *Videtur deesse,* sympathia, *subintelligi omnino debet, si non exciderit. Plin. XXIX. 4.* Illa concordia rerum, aut repugnantia medicinæ gignuntur: velut cimicum animalis fœdissimi & dictu quoque fastidiendi natura, contra serpentium morsus & præcipue aspidum valere dicitur.

(h) *Animalia nosse quæ sint salutaria ipsis, ac in morbis sibi mederi certum est. Unde* Φάρμακον αὐτοδίδακτον *Oppianus vocat remedium quod cervus adhibet in sui medelam,* Κυνηγ. *II. v. 287. & v. 284* αὐτὰρ ὁ γινώσκων θεόθεν τόπερ ἔλλαχε δῶρον, at ipse sciens, quod divinitus adeptus est, donum. *De omnibus animalibus præter hominem Plin. id pronunciavit, pudendumque exclamat, L. XXVII. p. 504 imo varia remedia ab animalibus reperta usui futura & homini, recenset, VIII. 27. p. 179. T. 2. Vide & Ciceron. N. D. II. 50.* Norunt & bestiæ remedia sua, *inquit S. Ambros. Hexaem. VI. 4. p. 123. T. 1. præstantiss. edit. Benedict & pulchre addit:* Ergo feræ norunt expetere ea quæ sibi prosint, tu ignoras ô homo remedia tua? *ignorant homines vitia, quæ sola mala & ut improba Siren vitanda, fugere, virtutem voluntate atque proposito colere, eamq; ut Lactantii verbis Instit. 1. 20. utar, comprehendere animo & tenere. Et Cod. Hex. cap. p. 120.* Feræ solo, *inquit,* norunt odore noxia & profutura discernere: nullo prævio, nullo prægustatore carpitur herba, nec lædit. Melior enim magistra veritatis natura est. *Plutarch. Quæst. Nat. q. 26. T. 3. edit. Steph. p. 1693. qua ratione id fiat, ut animalia suis morbis remedia quærant, tractat. Crasin sequi appetitum putat, ac animalia non letaliter ægra tali modo affici, ut appetitu ferantur ad ea quæ ipsis sint salutaria, existimat. Græca ita se habent:* Διὰ δὲ τῶν κράσεσι τὰς ὀρέξεις, τὰς δὲ κράσεις τοῖς πάθεσιν ἕπεσθαι. πιθανὸν οὖν ἐστι καὶ τῶν θηρίων τὰ μὴ παντελῶς ὀλεθρίοις μηδὲ ἀναιρετικοῖς περιπίπτοντα νοσήμασι, ταύτην τὴν διάθεσιν καὶ κρᾶσιν ἔχειν, ὑφ' ἧς

ἐπὶ

ὅτι τὰ σώζοντα φέρεται καὶ ἄγεται τὴν ὄρεξιν ἕκαστον αὐτῶν. *Varia hic essent notanda, veraque à falsis discernenda, quod breviter & in transcursu fieri non potest. Ex consideratione animalium, ut & aliarum rerum naturalium, qua ratione animum debemus excolere, vitia fugere, virtutem exercere, Deum qui omnia sapienter fecit & suo quidque ordine disposuit, pie venerari & colere, pulchre docet S. Chrysost. Homil. XII. ad Pop. Antioch. qui non obiter legendus. Pauca delibare placet :* ἀπὸ μὲν τούτων καὶ τῶν τοιούτων ζώων μάνθανε κατορθοῦν ἀρετήν. ἀπὸ δὲ τῶν ἐναντίων παιδεύου φεύγειν κακίαν. ὥσπερ φιλόκαλον ἡ μέλιττα, οὕτως ὀλέθριον ἡ ἀσπίς. ------ τῶν ἀλόγων ἐπελθὼν τὸ γένος, εἴτι χρήσιμον παρ' ἐκείνων, λάμβανε. καὶ ἅπερ ἔχουσιν ἐν τῇ φύσει πλεονεκτήματα, ταῦτά συ διὰ τῆς προαιρέσεως κατόρθωσον. καὶ γὰρ καὶ ταύτῃ διὰ τοῦ θεοῦ τετίμησαι, ὅτι τὰ φυσικὰ αὐτῶν πλεονεκτήματα ἐκ προαιρέσεώς σοι παρεῖχε κατορθοῦν, ἵνα καὶ βραβεῖα λάβῃς: ἐκείνοις γὰρ οὐκ ἀπὸ προαιρέσεως καὶ λόγου τὰ κατορθώματα, ἀλλ' ἀπὸ φύσεως μόνης. ----- θαύμασον αὐτῶν τὴν ποικιλίαν καὶ ἐκπλάγηθι, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἀριστοτέχνην θεὸν, ὅτι οὔτε σοὶ πάντα δῆλα ἐποίησεν, οὔτε πάντα ἀφῆκεν ἄδηλα. Ab his (*turture, hirundine*) & à similibus animalibus disce virtutem recte exexcere: à contrariis vero vitium fugiendi disciplinam accipe. Sicut enim laboriosa (*vel, boni amans*) apis, sic perniciosa aspis. - - brutorum genus percurrens, (*sicut apis*) si quid inest utile, ab illis sume, & quas habent à natura prærogativas, (πλεονεκτήματα *h. l. & alibi in bonam partem accipere licet, pro eminentibus proprietatibus, eximiis dotibus, prærogativis aut privilegiis, uti ex Philone & Zosimo recte probat Fronto Ducæus in Not. ad h. l.*) has tu voluntate & proposito recte fac & bene exprime : per hoc enim à Deo honoratus es, quod naturales brutorum prærogativas proposito & voluntate tibi rite exequi concessit, ut præmia consequaris. Illis enim non ex electione & ratione recte facta, sed à sola natura. - - admirare rerum, (*herbarum, animalium*) varietatem, & obstupesce etiam propter hoc ipsarum creatorem, optimumque opificem Deum, quoniam nec omnia tibi nota fecit, nec omnia incognita.

(l) *Canes variis morbis laborare solent, tribus præsertim,* κυνάγχῃ, λύττα, ποδάγρα, *angina, quæ & συνάγχη appellatur, quia fauces maxime suum ac canum obsidet & angit, Virgil. Georg. III v. 496.* Hinc canibus blandis rabies venit, & quatit ægros Tussis anhela sues, ac fau-

 cibus

cibus angit obesis: *rabie, podagra. Ælian. Anim. IV. 40. quibus lumbricorum vexationem addit, VIII. 9. ex Aristot. qui idem tradit, H. A. VIII. 22. & IX. 6. Pollux, Onomastic. V. 8. p. 505. noviss. edit. Vide Vlitium ad Grat. Cyn. p. 254. ubi Pollucem ex Aristot. emendat, quam bene, nunc non placet excutere. Canum tum morbos tum remedia luculenter describit Gratius Cyneg. v. 345. seqq.*

(*k*) *Nodosum gramen, Belgice* Knoopgras / *apud veteres pro gramine proprie dicto seu agrosti habitum, & adversus calculum & vesicæ morbos commendatum quoque fuisse, censet Rob. Dodonæus Histor. stirp. Pempt. IV. L. 4. C. I. ubi de variis graminibus breviter & lucide tractat. Gramen est quod* caninum *vocant Galli,* chien-dent. *ut observat Clusius, rar. plant. Hist. VI. 38. p. CCXVII. quodque apud Lobelium in observat. est depictum, qui* caninum medicatum *appellat, ut notat Harduin. ad Plin. XXIV. p. 364. describit Dioscor. IV. 30.* Canariam *videtur appellare Plin. XXV. p. 406.* Invenerunt, *inquit,* canariam, quæ fastidium deducunt eamque in nostro conspectu mandunt. Sed ita ut nunquam intelligatur quæ sit: etenim depasta cernitur. *Harduin. in N. ad h. l. gramen legitimum à Clusio Loc. cit. descriptum intelligit, quod in insula Chio nunc quoque ὠκυώοψ dici simillimumque gramini esse, ex Anguillara observat. Aristot. H. A. VIII. 5.* καθάπερ καὶ αἱ κύνες ὅταν κάμνωσιν, ἐσθίονται (πόας, *quæ vox præcedit*) ἀνεμοῦσι, καὶ καθαίρονται. Quomodo canes herbis comestis evomunt, atque ita purgantur. *Plutarch. Quæst. Nat. q. 26.* αἱ κύνες ἐσθίουσι πόαν, καὶ χολὴν ἐξεμῶσιν. *& lib.* Πότερα τῶν ζώων, *p. 1793.* Κύνες δὲ πόᾳ τινὶ καθαίροντες ἑαυτοὺς χολερῶντας. *Notandum hic venit* πόαν *generaliter quidem omnem herbam dici à radice foliata non ramosa, quæ caule semen fert; Theophrastum tamen certa genera graminum* πόας *nominasse, Dodon. L. c. erudite observat. Ælian. VIII. 9. H. A.* Κύων ὑπὸ πλήθους ὀχλούμενος, οἶδε πόαν ἐν ταῖς αἱμασιαῖς φυομένην, ἥνπερ οὖν γευσάμενος ἐμεῖ πᾶν τὸ λυποῦν, μετὰ φλέγματος καὶ χολῆς. Canis quum redundantia vexatur, herbam in sepibus nascentem novit: qua comesa, omne id quod illi noxium est, cum pituita & bile evomit. *Hoc quoque, addit Ælian. non ignorat canis, fraxini fructum, quo ceu dulci alimento se ingurgitant sues & saginantur, dolorem coxendicis sibi inferre, eo tamen abstinet ac sibimet imperat.* ἄνθρωποι δὲ τῶν πεισθέντων ἄκοντας ἐσθίειν, ἡττῶνται πολλάκις πάνυ ἀκρατῶς. Homines vero à cibis qui & nolentes invitant, sæpe superantur, ac servientes gulæ iis immoderate abutuntur-

utuntur. *Juste & recte Ælianus paucis his verbis intemperantiam hominum reprehendit, quod & Plutarchus Lib.* τὰ ἄλογα λόγῳ χρῆσθαι *p. 1824. pluribus præclare fecit. Sic & Poëtarum princeps de bobus agens, luxuriam communem vitiorum matrem breviter perstringit, Georg. III. v. 526.*

- - - - atqui non Massica Bacchi
Munera, non illis epulæ nocuere reposta.

Ubi Servius dicit, Maronem pr transitum tangere illa quæ dicunt Physici, morbos venire ex cibi & potus, nimietate vel mutatione. Erasistratus luculenter dixit, τὰς νόσους *fieri* διὰ πλῆθος τροφῆς, καὶ ἀπεψίαν καὶ φθορὰν, τὴν δ' εὐταξίαν εἶναι ὑγίειαν. *Spatiosius autem & uberius Gratius Cynegetico de canibus agens, inde ansam arripit speciose & spatiose digrediendi: quam digressionem non solum pulcram sed elegantissimam & Maronis æmulo dignam censet Janus Vlitius in Comment. p. 233. Gratius à canum cura ad luxuriam hominum ita transit: Cyneg. v. 308. seqq.*

Nec luxus alios avidæque impendia vitæ
Noscant. hæc magno redit indulgentia damno.
Nec mirum: humanos, non & magis altera sensus
Tollit, nec ratio vitiis adeuntibus obstat.
Hæc illa est, Pharios quæ fregit noxia reges.
Dum servata cavis potant Mareotica gemmis,
Nardiferumque metunt Gangem, vitiisque ministrant.
Sic & Achæmonio cecidisti, Lydia, Cyro.
Atqui dives eras fluvialibus aurea venis.
Scilicet ad summum ne quid restaret habendum.
Tu quoque luxuriæ fictas dum colligis arteis,
Et sequeris demens alienam, Græcia, culpam.
O quantum & quoties decoris frustrata paterni!
At qualis nostris, quam simplex mensa Camillis?
Qui tibi cultus erat post tot, Serrane, triumphos?
Ergo illi ex habitu, virtutisque indole priscæ,
Imposuere orti Romam caput, actaque ab illis
Ad cœlum virtus, summosque tetendit honores.

Et ut Græcum non ignobilem poëtam addam: Oppianus, Halieut: II. v. 217. seqq. de pisce, qui ἡμερόκοιτος, νυκτερὶς *&* χελιδὼν *appellatur, estque admodum vorax & iners, scribens, occasionem sibi sumit homines admonendi*

nenda de vitandi in cibo & potu intemperantia, (concionem plane auream vocat Conr. Rittershusius in Comment. p. 234.) his elegantibus verbis:

Κλῦτε γοναὶ μερόπων. οἷον τέλος ἀφραδίῃσι
λαιμάργοις, ὅσον ἄλγος ἀδηφαγίῃσιν ἐπηδεῖ.
τῷ τις ἀεργίην δυστερπέα τῆλε διώκει.
Καὶ κραδίης καὶ χειρὸς, ἔχει δέ τι μέτρον ἐδωδῆς.
Μηδ' ἐπὶ πανθοίνῃσι νέον τέρποιτο τραπέζαις.
Πολλοὶ γὰρ τοῖοι καὶ ἐν ἀνδράσιν, εἰσὶ λέλυνται
Ἡνία, γαστρὶ δὲ πάντας ἐπιτρωπῶσι κάλωας.
Ἀλλά τις εἰσορόων φάγοι τέλος Ἡμεροκοίτου.

Audi genus hominum, qualis exitus homines stultos
Gulæ deditos, qualis dolor ad satietatem cibum capientes sequatur.
Quocirca quis inertiam molestam procul ejiciat foras
Corde & manu: teneatque aliquam mensuram cibi:
Neque mensis dapibus onustis animum oblectet.
Multi enim sunt tales & inter homines, quibus solutæ sunt
Habenæ; ventrique omnes indulgent funes:
Sed aliquis intuens fugiat exitum noctuæ.

Ut ad Æliani magnam & justam exprobrationem redeam, multum in hac parte nocentiores quam canes esse homines, nemo est qui neget. Hi enim inexplebiles cibo & potu, innumeris modis gulæ litant, ac sine delectu & modo sæpius noxia sibi avide devorant: quinimo ut plus capiant, varia irritamenta insano labore & magno impendio excogitant, utque devorata concoquant, medicorum opem sollicitissime, sed sæpe frustra, implorant: & injurias morborum ac acerbissimos dolores spontaneo crimine sibi gignunt, vitamque morte amariorem parant. Hinc enim vultui pallor, genæ pendulæ, oculorum ulcera, tremulæ manus, pedes vacillantes, virium imbecillitas, fastidium & nausea, perpetuus corporis languor & dolor, ingenium hebetatum, assiduæ & indomitæ libidines, furens ira, inquies nocturna, nervorum ac totius hominis solutio. Nulla justiore pœna, quippe cum iis quibus immensa vivendi cupido, inexsaturabilis simul insit edendi & bibendi, & quod inde necessario sequitur, misere vivendi & infeliciter moriendi,

endi, libido. Recte Ambros. Hexaem. VI. 4. 123. medicamentum quæris, & jejunium fugis, quasi majus aliud remedium reperire possis.

(*l*) Ἐσθίουσι, manducant, *quod toties hic repetitur, subintellecto,* ad recipiendam sanitatem, *ut Solin. C. 26. loquitur, aut simile quid, id est, esu aut potu hujus vel illius rei sibi auxiliantur in morbis suis, vel, sibi medentur. Unde idem est ac si hoc vel illo modo id exprimas, dummodo animalia sibi hac ratione mederi & morbos sues, si vera dixerit auctor noster, curare intelligas. Sues in capitis doloribus cancrorum fluviatilium esu mederi sibi, tradit Plutarch. Quæst. Nat. q. 26.* αἱ δὲ ὕες ἐπὶ τοὺς ποταμίους καρκίνους φέρονται, βοηθοῦνται γὰρ ἐσθίουσαι πρὸς κεφαλαλγίαν. *Ederam apros in morbis sibi mederi, & cancros vescendo, maxime mari ejectos, Plin. N. H. VIII. 27. p. 180. affirmat. Ælian. Var. Hist. 1. 7. sues agrestes narrat, quum hyoscyamum comederint, ac eo ipso morbum contraxerint, ad aquas pervenire, & ibi collectos cancros prompte devorare, ac sic morbi remedium invenire.*

(*m*) *Pro* ἐχῖνον *legendum* καρκῖνον *nullus dubito. Sic scribere debuit, an ita scripserit, quis pro certo dixerit: Critici male gerunt suas partes, qui omnes errores veterum in Libris extantes Librariis semper, & sæpe sine ulla ratione, adscribunt, quum ipsi auctores, non amanuenses interdum aberraverint. Cervos (ἡ ἔλαφος de cervo & cerva dici notum est) à phalangio aut serpente percussos, cancrorum esu sibi mederi, tradunt veteres. Aristot. H. A. IX. 5.* ὅταν δὲ δηχθῶσιν αἱ ἔλαφοι ὑπὸ φαλαγγίου ἤ τινος τοιούτου, τοὺς καρκίνους συλλέγουσαι ἐσθίουσι. *Quæ Plin. VIII. 27. sic vertit:* Iidem (*cervi*) percussi à phalangio, quod est aranei genus, aut aliquo simili, cancros edendo sibi medentur. *Oppian.* Κυν. *II. v. 285. seqq. de cervo serpentum artus dilacerante & remedium noxæ invenienete sic canit:*

Πάντη μαστεύει δνοφερὸν ποταμοῖο ῥέεθρον.
Κεῖθεν καρκινάδας δὲ φίλαις γενύεσσι δαμάσσας
Φάρμακον αὐτοδίδακτον ἔχει πολυπήμονος ἄτης.

Passim inquirit obscurum fluvii gurgitem:
Et inde cancros (*irreptos*) gratis malis mandens,
Remedium quod à semet-ipso didicit, habet damnosæ noxæ.

Mich. Glycas Annal. Part. 1. p. 76. Cervos serpentes è latebris suis extrahere & devorare, veneni autem metu cancris vesci, eaque ratione nihil detrimenti accipere, tradit. Cervis si gustent hederam silvestrem, morsus phalangii nihil afferre damni scribit Ælian. Var. Hist. 1. 8.

(n) *Leonem simiæ esu sibi mederi tradit Ælian. V. H. 1. 9.* λέοντα δὲ νοσοῦντα τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν ὀνίνησι. φάρμακον δὲ οὖν αὐτῷ τῆς νόσου βρωθεὶς πίθηκος. *Et Hist. Anim. V. 39. narrat Leonem quum nimium se compleverit cibo, aut quiete & inedia se exonerare, aut simiam si nactus fuerit, illius carnibus alvum exinanire.* ὅταν δὲ ὑπερπλησθῇ, κενοῖ ἑαυτὸν ἡσυχίᾳ καὶ ἀσιτίᾳ. ἢ ἂν πάλιν πιθήκῳ περιτυχὼν καὶ τούτου φαγὼν, κενοῦται τὴν γαστέρα τῆς ἐκείνου λαπάξας σαρξίν. *& XV. 17. delphinum comparat leoni, quod ambo senectute tabescentes & quum alias ægrotent, idem remedium adhibeant: & hic quidem terrestri simia, ille sibi medetur marina.* ἀλλὰ γὰρ τοι καὶ τίκονται προσιόντες εἰς γῆρας καὶ ἄλλως νοσήσαντες, ὁ μὲν τὸν χερσαῖον πίθηκον ἔχει φάρμακον. ὁ δὲ ἀναζητεῖ τὸν συμφυῆ. *Phile de delphino agens, leonem simiæ carnibus revirescere scribit, & Ælianum sic exprimit; p. 128.*

Λέων μὲν ἂν πίθηκον εἰ γηρῶν φάγοι,
περὶ τοῦ Γαληνοῦ δεξιοῦται τὴν φύσιν.
καὶ γὰρ ἀνηβᾷ, καὶ σφριγᾷ τῷ φαρμάκῳ.
Καμὼν δὲ δελφὶς ἐξορίζει τὴν νόσον,
ὅταν φάγοι πίθηκον ἰχθὺν ἀφθόνως.

Gregorius Bersmannus metro latine sic vertit:

Leo senescens simiam si devoret,
Non hac Galeni malit auxilium sibi,
Ætate pollens & vigore, hoc pharmaco;
Delphinus ægrotans marinæ simiæ
Pastu, medetur sanitati perditæ.

Gustatum sanguinem (nempe simiarum, quod proxime antecedit) Leoni remedio esse, affirmat Plin. VIII. 16. p. 160. quo ægritudinem fastidii curat. S. Ambros. Hex. VI. 4. p. 123. Leo æger simiam quærit, ut devoret, quo possit sanari. *Horus II. 72. de Leone:* ἐὰν πυρέξῃ φαγὼν πίθηκον ὑγιαίνει. febre correptus, si simiam devoravit, convalescit. *Hinc videtur desumtum illud quod recentiorum in Libris legitur, Leonem quartana laborare, & simiæ esu se curare.*

(o) De

(o) *De hyænæ cum cane inimicitia, res est nota, & veterum variis narrationibus celebrata. Ejus umbra canes obmutescere facit, ait Ælian. de anim. III. 7. & Solin. c. 27. p. 37. ipsam hyænam falsis singultibus sollicitatos canes sic devorare, affirmat. Phile, p. 100.* ὕαινα δὲ τίκτουσα *(pro quo* τίκτουσι *in margine Libri quo usus sum, inveni, ex MS. ut puto, exaratum)* τὰς κύνας δόλῳ,

> Θηρατικῶν τὸ θ' *(*τῶν θηρατικῶν, *ex cod. Libr.)* ἐσθίει σαρκίων.
>
> Astutia canes hyæna irretiens,
>
> Mox pascit horum carnibus jejunia.

Unde non est mirum, hyænam sibi ægrotæ, ratione antipathiæ ex auctoris nostri sententia, canis exuviis mederi; sed de eo remedio altum apud Plin. & Solin. est silentium.

(p) *Lupum in fame, non vero morbo, terra vesci, ait Plin. VIII. 22. p. 173. & Solin. c. 2. p. 11.* vescuntur in fame terram. *Certam terram, Aristot. H. A. VIII. 5. ex aliorum relatu:* τοὺς λύκους φασὶν, ὅταν πεινῶσιν, ἐσθίειν τινὰ γῆν.

(q) *Panther & pardalis,* πάνθηρ καὶ πάρδαλις, *Græcis sunt voces utrique sexui promiscue communes: Latinis pardi sunt mares, variæ vocantur feminæ.* Παρδάλεις & πάνθηρας *diversa esse animalium genera, sunt qui acriter contendunt, Allatius Not. ad Eustath. Hex. p. 158. & 173. Rittershus. in Comment. ad Oppiani* Κυν. *II. pag. 82. qui pro certo idem affirmat, & ex Oppian.* Κυν. *III. v. 63. ut ex Xenophont. in Cyneg. probari putat, quorum uterque de his separatim agit. Nollem addidisset vir eruditus:* quod notandum contra quorundam imperitiam, qui hæc confundunt. *Bochartus, Hieroz. III. 8. Part. I. p 800. utrumque nomen idem genus denotare affirmat, idemque animal vel ex sexu, vel ex mole corporis, vel ex variis maculis &* πάνθηρ *&* πάρδαλις *dici, operose defendit. Difficile est certi aliquid pronunciare de rebus nunquam visis, solummodo nobis ex variorum, inter se discordantium auctorum Libris, sæpe non accurate descriptis, tenuiter notis. Hinc malim* ἐπέχειν, *quam incerta pro certis tradere &* θαρσεῖν. *Veteres, sed non omnes, ut diversa animalia distinxisse nullus dubito, sed quam recte, nescio. Plinii verba sunt, VIII. 17. p. 164.* Nunc variis *(sic leg. non parias, ut variæ exhibent edit.)* & pardos qui mares sunt, appellant in eo omni genere, creberrimo in Africa, Syriaque. Quidam ab iis pantheras candore solo discernunt: nec adhuc aliam differentiam inveni.

(r) *Tigris animal est leoni quam simillimum, nisi quod habeat virgatam cutem, unde tigris est ut leo varius: non confundendum cum pardo aut panthera, tigres longas tænias, pardi rotundas habent maculas. V. Bochart. Hieroz. III. 8. P. 1. qui frustra affirmat, Plutarchum in ea sententia fuisse, tigrin idem esse animal cum pardo, ex eo quod quæ de pardali refert Ælian. anim. VI. 2. ipse lib.* περὶ τῶν ζώων, *de tigri enarret. Nam quod inde colligit, non rite procedit, si enim bene procederet, ex diversæ naturæ animalibus unum genus efficeret. Quis autem nescit, scriptores easdem historiarum enarrationes non ex iisdem originibus conquirere, neque eodem modo facta exhibere? accedunt &* σφάλματα μνημονικὰ, *ut memoria lapsi unum pro alio plane diverso reponant & lectori obtrudant. Exempla ubique sunt obvia & vulgo nota. Non mirum ergo si Plut. ab Æliano dissentiens, vel alios auctores secutus, vel memoria lapsus de tigri narret, quæ Ælian. de pardali tradit. De pantheris id affirmant alii auctores, quod noster h. l. de tigri: sed inde non sequitur, eadem esse animalia, nam idem à diversis & variis auctoribus tribuitur maxime diversis inter se animalibus. Aristot. H. A. IX. 6. p. 569.* ἡ δὲ πάρδαλις, ὅταν φάγῃ τὸ φάρμακον τὸ παρδαλιαγχὲς, ζητεῖ τὴν τοῦ ἀνθρώπου κόπρον. Βοηθεῖ γὰρ αὐτῇ *Plin. N. H. VIII. 27.* Pantheras perfricata carne aconito (*venenum est*) barbari venantur. Occupat illico fauces earum angor: quare pardalianches id venenum appellavere quidam. At fera contra hoc excrementis hominis sibi medetur. *A quo non dissentit Cicero N. D. II. 50.* auditum est, *inquit*, pantheras, quæ in barbaria venenata carne caperentur, (*carperentur, quod habent Pall. Codd non displicet Grutero*) remedium quoddam habere quo cum essent usæ non morerentur. *Aristotelem sequitur Ælian. H. Anim. IV. 49.* ἐὰν δὲ γεύσηται ἀγνοοῦσα τοῦ καλουμένου παρδαλιάγχου, τὰ δὲ ἔσω, ἀποπάτημα ἀνθρώπου ποθὲν ἀνιχνεύσασα, διασώζεται.

(s) *Camelos rabie laborare, observat Aristot. H. A. VIII. 22. Plin. VIII. 18.* utcunque rabiem & ipsi (*cameli*) sentiunt. *Quod Solinus male, ut opinor, de veneris rabie intellexit, C. 49. p. 55.* genituræ cupidine, *inquit*, efferantur adeo ut sæviant cum venerem requirunt - - durant in annos centum nisi forte tralati in peregrina, insolentia mutati aëris morbos contrahant.

(t) *Mich Glycas Annal. Part. 1. p 68.* Camelus humores perustos evomere novit, contactis humidis quercus foliis.

(v) *Ichnev-*

(v) *Ichnevmon. Murem Pharaonis sive murem Ægyptium Ægyptios vocare, varii tradunt auctores: forma similem esse ictidi dicunt qui ex Ægypto allatum viderunt. V. Allatium ad Eustath. Hex. p. 104. Harduin. ad Plin. VIII. 24. p. 175. qui citat* Bellon. *Obs. II. 22.*

(x) *De internecino aspidis cum ichneumone bello, V. Arist. H. A. IX. 6. Ælian. H Anim. III. 22. & VI. 38. ubi ichneumon aspidis ova dicitur abolere,* ἀφανίζειν. *Plut.* Πότερα τῶν ζώων, *Plin. VIII. 24. Phile, p. 144 Strabo, XVII. p. 812. ubi narrat ichneumones aspides capite aut cauda arreptas in flumen trahere & necare.* τὰς ἀσπίδας μὲν ἢ τῆς κεφαλῆς ἢ τῆς οὐρᾶς λαβόμενοι, κατασπῶσιν εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ διαφθείρουσι. *V. & Salmas. in Solin. p. 316.*

(y) Μυρμηδὼν, *formicarum congeriem notat ut* & *formicam, idem quod* μύρμος & μύρμηξ, *& sic h. l. formicas significat. Ursas formicarum esu in morbo sibi mederi, uno ore tradunt, quos de hac re legi, veteres: sed quo in morbo, nam non una sed multiplici ægritudinum specie laborare solent, id remedium adhibeant, non consentiunt auctores. Ursum, fructus arborum, legumina & mel, cancros & formicas edere, unde &* παμφάγον *nominant, scribit Aristot. H. A. VIII. 5. p. 555. morbo laborantem formicarum esu corroborari, Sext. Empiric. Pyrrh. Hypot. L. 1. p. 12.* ἡ δὲ ἄρκτος εἰ ἀῤῥωστίᾳ τινὶ περιπέσῃ, τούτους (μύρμηκας) καταλιχνωμένη ῥώννυται. *Nimiam repletionem hoc modo curare, vult Ælian. H. Anim. VI. 3.* ὅταν δὲ αὖ πάλιν ᾖ πεπληρωμένον, μυρμήκων ἐσθίει, καὶ κενοῦται ῥᾷστα. *Et Plut. Quæst. Nat. q. 26. p. 1693* τὴν δὲ ἄρκτον λέγουσιν ἀσωμένην τοὺς μύρμηκας ἀναλαμβάνειν τῇ γλώττῃ, καὶ καταπίνουσαν ἀπαλλάττεσθαι. *noxam ex mandragoræ esu incaute devoratæ hoc remedio ursos advertere, affirmat Solin. C 26.* Cum gustavere mandragoræ mala, moriuntur: sed eunt obviam, ne malum in perniciem convalescat, & formicas devorant ad recipiendam sanitatem. *Sic & Plin. VIII. 27. & quidem paucioribus verbis:* ursi cum mandrogoræ mala gustavere, formicas lambunt. *Et L. XXIX. C. 6. p. 711. ursos ægros hoc cibo sanari, ait Ambros. Hex. VI. 4. p. 123.* Ursus æger formicas devorat. *Novit præterea ursus multiplici remedio naturali instinctu comparato sanitatem sibi restituere. Alvum duram & siccam aro curat, Aristot. H. A. IX. 6. Ælian. de anim. VI. 3. Vulnera & ictus foliis verbasci sanat, ut S. Basil. Hom. IX Hex. Eustath. Hex. pag. 35. Glycas Annal. P. I. pag. 68. observant. S. Ambros. Hex. VI. 4. p. 119. eleganter id sic exprimit:* Quid

quod etiam medendi industriam non prætermisit? Siquidem gravi affecta (*ursa*) cæde, & consauciata vulneribus mederi sibi novit herbæ cui nomen est φλόμος, ut Græci appellant, ulcera subjiciens sua; ut solo curentur attactu. *Oculi eorum quum hebetantur, favos expetunt & comedunt. Plin. VIII. 36. p. 195. Rabie ursos aliquando jactari, ex Eustathio Rudio tradit Aldrovandus, L. 1. de Quadrup. digit. p. 127. remedium vero non indicat.*

(z) *Feras capras telo ictas pastu id ejicere, tradit Aristot. H. A. IX. 6. & Auctor Mirab. auscult. circa init.* Αἱ ἐν Κρήτῃ αἶγες, ὅταν τοξευθῶσι, ζητοῦσιν, ὡς ἔοικε, τὸ δίκταμον τὸ ἐκεῖ φυόμενον. ὅταν γὰρ φάγωσιν, εὐθὺς ἐκβάλλουσι τὰ τοξεύματα. *Plut. Lib.* τὰ ἄλογα λογ. χρ. *p. 1825.* Τὰς Κρητικὰς αἶγας *&c. In Scholiis Arateis, (non unius esse Theonis, sed & aliorum, recte observat illustris Grotius in Not. p. 24. nam & sæpe idem iteratur, & contrariæ sententiæ sæpe inseruntur,) ad Phænomen. vers. 33.* Δίκτῳ ἐν εὐώδει, *pag. 8. & 9. edit. Oxon. narratur Zenodotum Mallotem* δίκτον *pro* δικτάμνῳ, *per syncopen nempe, dictum putasse; herbamque esse partui facilitando aptam, ideoque ea coronatam Ilithyam (Dianam) fingere Euphorionem, ac capris amicissimam. Verba Scholiastæ hæc sunt:* Ζηνόδοτος δὲ ὁ Μαλλώτης, δίκτον ἤκουσε τὸ καλούμενον δίκταμνον, καὶ διὰ τοῦτο καὶ εὐῶδες τοῦτο εἴρηται. δοκεῖ δὲ πρὸς εὐτοκίαν συμβάλλεσθαι, διὸ καὶ τὴν Εἰλείθυιαν τούτῳ στέφουσι. καί που ἐπ' αὐτοῖς Εὐφορίων φησὶ, Στεψαμένη θαλεροῖσι συνεύθετο δικτάμνοισι. καὶ ταῖς αἰξὶ δὴ προσφιλὴς ἡ βοτάνη. βέλει γὰρ τρωθεῖσαι ὀρύττουσιν αὐτὴν, καὶ ἀποβάλλουσι τὸ βέλος. *Cicero N. D. II. 50. p. 1230.* Capras in Creta feras, cum essent confixæ venenatis (*venantium sunt qui legunt*) sagittis, herbam quærere quæ dictamnus vocaretur; quam cum gustavissent, sagittas excidere dicunt è corpore. *Ambros. Hex. VI. 4. p. 123.* Caprea vulnerata dictamnum petit, & de vulnere excludit sagittas. *Cervorum id esse inventum, affirmat Plin. VIII. 27.* dictamnum herbam extrahendis sagittis, cervi monstravere, percussi eo telo, pastuque ejus herbæ ejecto. *Et Solinus C. 19. p. 29.* dictamnum ipsi prodiderunt, dum ex eo pasti excutiunt accepta tela. Herbam quoque quam cynaren vocant, contra noxia edunt gramina. *Utrisque non inepte id tribuit Apulejus de Virt. herb. C. 62. §. 3.* Si caprea vel cervus in venatione telo percussus fuerit, quum pervenerit ad herbam dictamnum, & ea pascitur, mox telum excutitur è plaga & sanatur, pascendo dictamnum. *Nam sunt ambo congeneres, &*

inter

inter se & forma tum moribus valde similes, ut ad Plin. T. II p. 180. recte observat Harduin.

(*aa*) *Aquilam terrestrem testudinem saxis allidere, è testis vero contritis carnem eximere & comedere, narrat Ælian. H. Anim. VII. 16.*

(*bb*) *Cyperi radices oblongas, cyperida vocari, magnique in medicina usus esse, ait Plin. N. H. XXI. 18. ex quo* κυπερίδας *cyperi radices interpretatus sum, Galen. VII. Simplic. T. 1. p. 95. edit. Græc. Basil.* κυπέρȣ χρήσιμοι μάλισθ' εἰσὶν αἱ ῥίζαι. *Radices cyperi esse subnigras, cohærentes, oblongis oleis similes, aut rotundas, aliquando etiam longas, galangæ modo; quo fit ut hoc genus à nonnullis appelletur silvestris galanga; scribit Matthiolus in L. 1. Dioscor. p. 24. Cyperus juncus est angulosus: junci trianguli meminit Plin. quadrati Celsus III. 21. p. 163.* nam & reperitur cyperus quandoq; quadrangulari caule. *De corvorum morbo Plin. X. 12.* ægrescunt sexagenis diebus, siti maxime, antequam fici coquantur. Cornix ab eo tempore corripitur morbo. *Ea tempestate, quando ficus maturescunt, corvos siti laborare, & alii affirmant auctores. Eratosthenes in lib. qui vocatur* καταστερισμοί, *p. 14. edit. Oxon. una cum Arat. impr.* τȣ̃τον τὸν χρόνον διψᾶν. *ubi mythologicam hujus sitis rationem affert, quam & Ælian. de animal. I. 47. exhibet. Ovidius Fast. II. de hac re ita canit:*

At tibi dum lactens hærebit in arbore ficus,
De nullo gelidæ fonte bibantur aquæ.

Naturalem Ælianus profert H. Anim. II. 51. (non. 1. c. 47. ut falso legitur annotat. in Asterism. Eratosth. Oxon. edit. p. 30.) his verbis: Ἴσασι δὲ διὰ τὸ θέρȣς ἐνοχλȣ́μενοι ῥύσιν γαστρὸς, καὶ διὰ ταῦτα ἑαυτῶν ὑγρᾶς τροφῆς ἀγόνȣς φυλάττȣσι. Æstivo tempore quod alvi profluvio se laborare sciat, idcirco ab humidis alimentis se continet. *Mich. Glycas P. I. Annal. p. 59. ex interpret. Leunclavii:* Æstivo tempore corvi quodam morbo laborant. Is morbus ventris est profluvium. quamobrem fluvii, fontes, stagna, per æstatem nulli sunt corvis usui: ne per humorem ventris illa fluxio magis etiam augeatur. *Multa remedia ex ansere ut & corvis, morbis obnoxiis desumi, non immerito miratur Plin. XXIX. 3. in fine.* Nam anser, *inquit* corvusque ab æstate in autumnum morbo conflictari dicuntur. *& L. VIII. 27.* Corvus, *inquit*, occiso chamæle-

mæleone, qui etiam victori nocet, lauro infectum virus exstinguit.

(*cc*) *Ardeam, ut fascinum avertat, cancrum nido suo imponere, narrat Ælian. de anim. I. 35.* καρκῖνον ὁ ἐρωδιός. *Zoroastr. Geopon. XV. 1. p. 399.* Ardeam *esse* ἐρώδιον, *certum pronunciat Salmas. in Solin. p. 41. sed convenientia Græcæ ac Latinæ vocis id non probat. Ciceronem ut & Avienum* ἐρώδιον fulicem *interpretari, observat Grotius Not. ad fragment. Arat. pag. 8?.*

(*dd*) *Cygnos ranas devorantes, affectione quadam sibi molesta sese liberare, scribit Mich. Glycas P. I. Annal. p. 69.*

(*ee*) *Pardalis cruorem capræ sibi salutarem existimat. Glyc. loc. cit. Ambros. Hex. VI. 4. p. 123.* Leopardus, *inquit,* capreæ agrestis sanguinem bibit, & vim langoris evitat. Omnis fera ægra canis hausto curatur sanguine.

(*ff*) αἴλουρος, *catus, felis.* τὰν αἰόλλειν καὶ κινεῖν τὴν οὐράν. *Callimach. Hymn. in Cererem, v. 111. p. 170. edit. Ultraject. cum Varior. Not. gen. femin.* τὰν αἴλουρον *dixit, ubi schol.* τὸν ἰδιωτικῶς λεγόμενον κάττον. *Græcam vocem retinet Gellius XX. 8. p. 881. edit. noviss.* ælurorum oculi ad easdem vices lunæ aut ampliores fiunt, aut minores. *Plut.* πότερα τῶν ζώων, *p. 1767.* ὡς γαλαῖ καὶ αἴλουροι. *Significat* αἴλουρος *& piscem, quem* Silurum *vocant, de quo Dioscor. II. 19. Athen. VII. 9. p. 287.*

(*gg*) *Tragelaphus non est animal fictum, sed à viris fide dignis sæpe visum. Vidit & Salmasius Lutetiæ, qui tragelaphum Exercit. in Solin p. 162. sic describit:* Cornua plane cervina gerebat, mentum promissa hirtum barba, & villosos armos, velocissimi in primo cursu impetus, sed cito deficientis, hircum Barbariæ eum nominabant qui circumferebant.

(*hh*) *Ibes clystere, rostri aduncitate utentes, non vomitu, alvos purgare tradunt Plut.* Πότ. τ. ζ. *p. 1793.* τῆς ἴβεως τὸν ὑποκλυσμὸν ἅλμῃ καθαιρομένης Αἰγύπτιοι συνιδεῖν καὶ μιμήσασθαι λέγουσιν. *Plin. VIII. 27.* Simile quiddam & volucris in eadem Ægypto monstravit, quæ vocatur ibis. rostri aduncitate per eam partem se perluens, qua reddi ciborum onera maxime salubre est. *Cicero N.D. II. 50.* vomitione canes, purgante autem alvos ibes Ægyptiæ curant. *Ægyptios ibes non homines hujus artis magistros agnoscere & prædicare, ait Ælian. de anim. II. 35. Vide & Philen, p. 48.*

(*ii*) Ma-

(ii) *Μάραθρον est feniculum*, Fenchel / *& Græcum & Latinum nomen promiscue adhibet Plin. qui XX. 23.* feniculum, *ait*, nobilitavere serpentes gustatu, senectam exuendo, oculorum aciem ejus succo reficiendo. *& VIII. 27.* anguis hiberno situ membrana corporis obducta, feniculi succo impedimentum illud exuit, nitidusq; vernat -- Idem hiberna latebra visu obscurato, (*hebetes oculos natura habere, notat C. 23. ejusd. libr.*) marathro herbæ sese affricans, oculos inungit ac refovet: si vero squamæ obtorpuere, spinis juniperi se scabit. *Feniculo ergo, ex Plin. sententia, serpentes & senectam exuunt, & hebetes oculos curant & refovent. At Aristot. quem vide H. Anim. VIII. 17 observat serpentes senectam exuentes, ab oculis incipere: ita ut obcæcari videantur rem non intelligentibus.*

(kk) *Ex relicta syllaba ες difficile est veram & genuinam eruere lectionem. Varia hinc possint cogitari nomina in ες desinentia. ὄρθυγες, coturnices, quibus Plin. X. 23. pag. 415. veneni semen gratissimum esse cibum, affirmat: sive id velis cum Galen. Ther. ad Pison. interpretari de helleboro, sive cum Sext. Empir. I. Pyrrh. hyp. p. 12. de cicuta, sive ex aliorum opinione de napello vel aconito; quo vesci impune coturnices sunt qui perhibent. Ψᾶρες sturni, quam vocem hic aliquis forsan reponeret, & non male convenire existimaret. Sturnos cicuta vesci, uti coturnices veratro, ait Alex. Aphrodis. Probl. præf. & scribunt S. Basil. & Eustath. Hex. p. 9. Sed ἄρνες præ aliis placet, & ex hac conjectura vertere licet:* agni ægrotantes scammoniam aut tithymalum mandunt. *ἄρνες, agnos, nostrum auctore scripsisse & scammoniam edere dixisse, non affirmo sed probabiliter puto. Glycas Annal. P. I. pag. 69.* hirci scammoniam cruditatis remedium esse sciunt.

(ll) *Pro ὀλυδαλὶς quod erat in Apographo, emendo κορυδαλὶς, & verissimam esse lectionem nullus dubito. Galeritam gramen imponere nido testatur Zoroaster Geopon. XV. 1. p. 399. & Ælian. de anim. I. 35. περιβάλλεται ἡ καὶ κόρυδος ἄγρωστιν. Phile qui fere Ælianum Jambicis versibus expressit, de upupa id narrat, p. 74. ἄγρωστιν ἔποψ, φύλλα δρυὸς κόρυδος.* gramen upupa, galerita frondes quernea. *Sed parvi refert, non enim semper accurate incedit, sed aliquando ab Æliani mente, quam non recte percepit, discedit. Ex Æliani verbis VI. 22. de animal. νάρκη γοῦν τὸν σκορπίον καταλαμβάνει, perperam lectis & intellectis, Phile, pag. 74. rem falsissimam proposuit, torpedinem infensum putare scorpium; νάρκη apud Ælian. non est torpedo piscis, ut Phile intellexit, sed*

torpor, qui scorpionem stellione viso invadit. Præterea hanc avem gramine valde delectari notum est. Est autem κορυδαλὶς, (*scribitur &* κορυδαλὸς, κορυδαλλὶς *&* κόρυδος) *avis vulgo nota & ob delicias mensæ expetita. German.* eine Lerche/ *à* κόρυς, Galea *dicta, nempe ab apice quem in capite gestat, ut Latine galerita & cassita, (quod nomen extat apud Gellium, II. 29. p. 200.) à galea vel galero & casside ob eandem rationem nomen invenit. Vocatur & alauda, sed hoc vocabulum, quamvis vulgo magis notum, est Gallicum, ut testatur Plin. N. H. XI. 37. p. 536.* parvæ avi, quæ ab illo (*apice*) galerita appellatæ quondam, postea Gallico vocabulo etiam Legioni nomen dederat alaudæ. *& Greg. Turonens. L. IV. Hist. Franc. C. 31. p. 172. noviss. edit.* in Ecclesia Arverna, *inquit*, dum matutinæ celebrarentur vigiliæ, in quadam festivitate, avis corydalus, quam alaudam vocamus ingressa, omnia luminaria quæ lucebant, alis superpositis in tanta velocitate exstinxit, ut putares ea in unius hominis manu posita, aqua fuisse submersa. *Coli vitium efficacissime sanari ave galerita cibo assumta, veterum fuit opinio. v. Plin. XXX. p. 744. Galen. de Ther. ad Pison. C. 9. p. 461. circa fin. T. 2.* ὁ δὲ κορυδαλὸς ὀπτὸς τρωγόμενος, θαυμασίως τοὺς κωλικοὺς πολλάκις ὠφέλησεν. *& XI. Simplic. p. 149.* ὁ γε μὴν κόρυδος τὸ πτηνὸν ζῶον τουτὶ τὸ μικρὸν, ὃ καὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς πολλάκις ὁρῶμεν, ἑψόμενον ἐν τῷ ζωμῷ τοὺς κωλικοὺς ὠφελεῖ. χρὴ δὲ συνεχῶς καὶ πολλάκις ἐσθίειν αὐτὸ μετὰ τοῦ ζωμοῦ. ἔχει δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦτο τὸ ζῶον, ὥσπερ τινὰ λόφον ἐκ τῶν τριχῶν αὐτοφυῆ. *Dioscor. II. 59.* κορυδαλλὸς - - ὀπτὸς κωλικοὺς ὠφελεῖ.

(*mm*) Milvi & ipsi hibernis mensibus latent, non tamen ante hirundines abeuntes. Traduntur autem & à solstitiis affici podagra, *Plin. X. 10. Milvum avem* guttosam *esse*, & podagram pati, ideoq; timidam esse ac aliquando latere, *scribit (uti citat ad Plin. Harduin.) Albertus Magn. qui & addit:* circa solstitia latet frequentius, quia tunc magis est podagricus. ἰκτῖνες ῥάμνον, *milvos rhamnum, nidis imponere ut avertant fascinum, ait Ælian. de anim. I. 35. at Phile, p. 74.* ἰκτῖνος θρύον, *ulvam milvus.*

(*nn*) *Vulpes scillam, (veteres squillam pro scilla scripsisse, ex Pallad. Mart. de ficu,* divisa squillæ bulbo, *Ambros. & aliis constat) lustris suis circumponere, ut lupos fugent, qui scillæ contactu convelluntur, tradit Zoroaster Geop. XV. 1. p. 398. Aliter Ælian. anim. I. 36. ubi narrat, lupum, si vel calcet, vel propius tantum accedat ad folia scillæ, obtorpescere: ideoque vulpes cubilibus luporum ea injicere.* πατῶν δὲ καὶ ὁ λύκος, εἰ καὶ μόνον προσπελάσειε πετήλοις

λοις σκίλλης, (*ναρκᾶ, quod præcedit*) ταῦτά τοι καὶ ἀλώπεκες εἰς τὰς εὐνὰς τῶν λύκων ἐμβάλλουσι, καὶ εἰκότως. διὰ γὰρ τῶν ἐξ αὐτῶν ἐπιβουλὴν νεοῦσιν ἔχθιστα αὐτοῖς. *Anatolius in Geopon. XVIII. 17. p. 458.* λύκοι δὲ, θρέμμασιν οὐκ ἐπελεύσονται, εἰ σκίλλαν τῷ ὁδηγῷ καλουμένῳ περιάψῃς. Lupi pecora non invadent, si scillam ei, qui dux gregis appellatur, alligaveris. *Mich. Glycas P. I. Annal. p. 84.* Lupus scillam, plantæ speciem vitat. id cum vulpecula norit, apud hanc plantam dormiens cubat, si forte suas extra latebras degit: ne à lupis devoretur. *Solus Ambros. quo argumento vel quo auctore id scripserit non constat, turturi id tribuit.* Turtur, *inquit,* nido suo, ne pullos suos incurset lupus, squillæ folia superiacit. Novit enim quod hujusmodi folia lupi fugere consuerint. *De scilla V. Theophrast. H. Plant. VII. 12.*

(oo) φάτλαι δάφνην, *Geop. XV. 1. p. 399. palumbos ut fascinum avertant laurinos ramos tenues avellere, & in tutelam pullorum nidis suis imponere, scribit Ælian. de anim. I. 35. his verbis:* ἀκούω οὖν βασκανίας ἀμυντήριον τὰς φάττας, δάφνης κλώνια ἀποτραγούσας λεπτά. εἶτα μὲν τῶν ἑαυτῶν καλιαῖς ἐντιθέναι, τῶν νεοττίων φειδοῖ. *Phile, p. 74.* αἰσθίσεται δὲ πρὸς τὸ βάσκανον πάθος, δάφνην φαγοῦσα φάττα, κίρκος πικρίδα. *Palumbos, graculos, merulas, perdices, lauri folio annuum fastidium purgare, scribit Plin. VIII. 27. neque enim tentanda est lectio, & fascinum reponendum. Nam de languore annuo & nausea, non de fascino, ipsi est sermo. Morbum repellere eo remedio palumbos, tradit Horus Hierogl. II. 43.* ἐκείνη γὰρ ὅτε ἀρρωστεῖ, φύλλον ἐπιτίθησι δάφνης εἰς τὴν νοσσιὰν ἑαυτῆς καὶ ὑγιαίνει.

(pp) ἴρηξ κίρκος, accipiter circus, *Homerus, Od. N. V. 86. dixit. Circus accipitris genus est, falco, Gallice,* un faucon. *Aristot. H. A. IX. 36. p. 576. decem accipitrum genera commemorat, quorum nomina hæc sunt:* τριόρχης, αἰσάλων, κίρκος, ἀστερίας, φασσοφόβος, πτέρνις, λεῖος, πέρκος, σπιζίας, φρυνολόχος: buteo, æsalo, circus, asterias, palumbarius, pernes, lævis, percus, spizias, rubetarius. *Plin. X. 8. sedecim genera inveniri observat.* Distinctio generum ex aviditate. Alii non nisi ex terra rapiunt avem: alii nonnisi circa arbores volitantem: alii sedentem in sublimi, aliqui volantem in aperto. Itaque & columbæ novere ex iis pericula, visoque considunt, vel subvolant, contra naturam ejus auxiliantes sibi. *De differentiis accipitrum V. Budæum in Annot. ad Pandect. p. 162. Du Cange in Gloss. V. falco*

V. falco, quos laudat Harduin. ad Loc. cit. Plin. ut & Bochart. Hieroz. II. 19. P. II. p. 266..

(qq) *Plin. XX. 7. p. 26. varia lactucæ sponte nascentis genera enumerans, & hæc profert:* Ex his rotunda folia & brevia habentem sunt qui hieraciam vocent, quoniam accipitres scalpendo eam, succoque oculos tingendo, obscuritatem, cum sensere, discutiant. *De succo addit:* sanat omnia oculorum vitia. *Apulejus C. 30.* Græcis thridax agria dicitur, aliis hieracion --- Italis lactuca silvestris. *& tit. I.* dicunt aquilam cum in altum volare voluerit, perspicere rerum naturas, lactucæ silvaticæ folium evellere, & succo ejus sibi oculos tingere, & maximam inde claritudinem accipere, *Glycas Annal. P. I. p. 69.* accipiter volucris succum lactucarum, quarum folia sunt amara, caligantium oculorum scit esse remedium. *Geopon. X. I p. 399.* κίρκοι ἀγρίαν θριδακίνην. *Ælian. de anim. I. 35.* πικρίδα *habet, ut & Phile, ubi cichorium silvestre, & intybum reddunt; tueri autem se hac herba accipitrem à fascino tradunt. At II. 43. Ælian. nostro consentit, ait enim accipitres oculis laborantes lactucam silvestrem evellere, ejusque succo oculis instillato obscuritatem discutere.*

(rr) *De cervo Ambros. Hex. VI. 4. p. 123.* cervus oleæ ramusculos mandit.

(ss) *Asteriscus herba est, quæ* ἀστὴρ Ἀττικὸς *Galen. & Dioscor. IV. 120. dicitur: ab aliis* Βουβώνιον, *à nonnullis*, asterion, asteriscon & hyophthalmon: *à Latinis* aster atticus, bubonium & inguinalis *apellatur. Apulejus C. 60. German.* Megerkraut/ Bruchkraut/ Schartenkraut/ Sternkraut. *A stella nomen habet ob stellatum verticem, foliis per ambitum stellæ modo dispositis.* ἔχει δὲ φυλλάρια ἀστέρι ὅμοια, *inquit Dioscor. Asteris Attici duæ sunt species, una purpurei, alia lutei floris. V Dodon. Hist. stirp. Pempt. II. L. 3. Cap. 24. p. 265. qui de purpur. floris specie hæc habet:* flores in summo virgularum emicant, forma vero florum chamæmeli, medio lutei, sed orbiculato ambitu cæruleo purpurei. *Ita is sit amellus flos, quem tam accurate descripsit Virgil. Georg. IV. v. 271. seqq. non constat. affirmat Matthiolus in Dioscor. p. 731. negat Junius: proponit non decidit, recte & tute incedens, Dodonæus. Incertissima sunt, quæ de hac re & multis aliis similibus affirmantur, & non recte agunt qui de incertis & dubiis præcipitanter & confidenter tanquam ex tripode pronunciant, in dissentientes aperte & acriter invehentes & convitia immeritis turpiter ingerentes. Quod sane non solum est supervacaneum, verum etiam illiberale per se atque indecorum, lectoribus non*

consen-

consentaneum, & ab officio viri probi disciplinis & scientiis eruditi longe remotum. Est & alia herba à stella nomen adepta, stellaria *vulgo vocitata, vulnerariis emplastris & remediis valde utilis: extrinsecus enim vulnera conglutinare, intrinsecus vero viscerum vitia & sinuosa ulcera maxime curare, perhibetur.*

(tt) *Zoroast. Geop. XV. l. p. 399.* κορῶναι περιστερεῶνα τὸν ὕπτιον. cornices verbenacam supinam; *subintellige nido imponunt. Pro quo Ælian. de anim. l. 35.* ὀριστερῶνα, *quod est idem nomen paulo mutatum.*

(vv) *Sic & Phile, p. 74. at Ælian. L. c.* τὸν τῆς ἴρεως καρπὸν. *quod vertunt:* iridis fructum. *Semen potius videtur intelligendum. Semen rotundum habere iridem affirmat Matthiol. in Dioscor. p. 19. ideoque non audiendi, qui iridem nullum ferre semen contendunt.* Iris stragaleotis *sive* astragalitis, *cujus meminit & Galen. l.* τῶν κατὰ τόπους, *T. II. p. 159. ubi legitur:* ἴρεως ἀστραγάλου, *est species iridis, & sic videtur dici, quod veluti astragali sive tali, parvæ, nodosæ, duræque hujus iridis sint radiculæ. v. Dodon. Pempt. 3. L. III. C. 3. p. 246. German.* Viol-Wurtz.

(xx) *Zoroast. Geop. XV. l. p. 399.* Πελαργοὶ πλατάνου φύλλα ταῖς νεοττιαῖς ἐκτιθέασι, διὰ τὰς νυκτερίδας. *Ælian. de anim. VI. 45.* πελαργὸν νυκτερίδα μισεῖν, καὶ ἐκείνην ἀπεχθάνεσθαι ὡς πολέμιον. *& l. 37. narrat, ciconias sapienter arcere vespertiliones solo attactu ovis suis perniciem afferentes, foliis platani nidis suis illatis, quibus approximantes vespertiliones torpescunt & nocere nequeunt.*

(yy) *Geopon. XV. l. p. 399.* ἔποπες ἀμίαντον, *pro quo videtur leg.* ἀδίαντον, *ut recte habet Ælian. l. 35. Phile, p. 74. male exhibet:* ἄγρωστιν ἔποψ. *Adiantum, quod & dicitur* καλλίτριχον, callitrichum, *ut Ælian. L. c. observat, ut &* πολύτριχον, *ab effectu, tingit siquidem capillum, ac densum eum facit; duo habet genera, candidum ac nigrum, Vid. Dodon. Hist. Stirp. Pempt. III. L. V. C. 10 p. 466. qui rutam murariam, aut muralem* Mauer-kraut / *adianti genus constituit candidum, existimans Plinium, perperam trichomanes inter adianti genera retulisse, quod & Apulejus fecit, C. 47. de callitricho, & C. 51, de polytricho. Matthiolus in Dioscor. p. 744, ejusdem erroris Plin. cujus verba ex XXII, 21, adducit, accusat, vultque eum perperam accepisse Theophrasti sententiam, à quo illa mutuatus est. Ipse tamen Matthiol. p. 745,* τριχομανὲς, trichomanes, *ab adianto quidem distinguit, sed cum polytricho ac callitricho confundit: quasi adiantum non esset eadem herba quæ & polytrichum & callitrichum appellatur, in officinis capillus Veneris, German.* Frauen-Haar. *Viret adiantum, quod*

Græci ſic appellant, quia folium non madeſcit, aquas enim reſpuit, quovis anni tempore, (quod & Theophraſt. H. PL. VII, 10, pag. 151, obſervat) nunquam tamen vel florem vel ſemen facit, ut Dodon. inquit, & ex Theophraſto, Hiſt. Plant. VII, 13, p. 150. duplex illud adianti genus deducit. Verba Theophraſti adſcribere placet: οὐδὲ γὰρ ὑγραίνεται τὸ φύλλον βρεχόμενον, ὃ μὲν ἐπίδηλόν ἐστι, διὰ τὸ τὴν νοτίαν ἐπιμένειν. ὅθεν καὶ ἡ προσηγορία. γένη δ' αὐτοῦ δύο, τὸ μὲν, λευκὸν, τὸ δὲ, μέλαν. χρήσιμα δὲ ἀμφότερα πρὸς ἔκφυσιν κεφαλῆς τριχῶν, ἐν ἐλαίῳ τριβόμενα. φύεσθαι δὲ μάλιστα πρὸς τὰ ὑδρηλά. Folium in aqua nunquam madeſcit, nec quicquam adhæreſcere humoris conſtat. Unde & nomen herba accepit. Genera ejus duo; candidum atque nigrum. Ambo ad defluvium capillorum utilia, oleo trita, naſcuntur maxime locis humidis. *Upupam uvæ paſtu læſam adiantum ori imponere, & bonam valetudinem recipere, tradit Horus II. 89.* οὗτος γὰρ βλαβεὶς ὑπὸ σταφυλῆς, ἀδίαντον ἀποτιθέμενος εἰς τὸ ἑαυτοῦ στόμα θεραπεύεται.

(zz) *Philochorus apud Athen. Dipnoſ. IX. 2. p. 339. narrat cygnum herbam in ſuum nidum congerere quam Lygæam appellant. Viticis genus eſſe in aquoſis frequens,* λύγος *enim vitex, ſcribit Jac. Dalechampius in Not. ad h. l. p. 763, & exhibet Aldrovandus Ornithol: L: 19, qui & addit: tanquam ea parientibus ſit opitulatura. Græca hæc ſunt:* λέγει δὲ καὶ ἐκτίθεσθαι αὐτὸν τῇ νεοττιᾷ πόαν τὴν λεγομένην λυγαίαν.

(aaa) *Horus, Hierogl. II. 60.* Hominem qui domo non exeat ſignificantes, formamque ſimulque pennas veſpertilionis pingunt, hujus enim pennis ad formicarum nidos admotis, nulla ex ipſis egreditur.

(bbb) *Dracontium ſive draconteum eſt herba quæ dracunculus alias vocatur, & quam Græci recentiores* δρακοντίαν πόαν, *& infimæ Latinitatis ſcriptores draconteam herbam dixere. German.* Schlangen-Kraut / Nätter-Drachen-Wurtz. *Theophraſt. H. Plant. VII. 11 p 127.* ἡ δὲ τοῦ δρακοντίου, καλοῦσι γάρ τι δρακόντιον (*pro quo Salmas: in Solin: p: 684:* δρακόντειον & δρακοντεῖου *exhibet*) ἄρον, διὰ τὸ τὸν καυλὸν ἔχειν τινὰ ποικιλίαν, ἄβρωτος καὶ φαρμακώδης. Dracunculi radix; ſunt enim qui genus quoddam dracunculi arum appellent, quod ejus caulis varietatem habeat quandam, cibo inepta penitus eſt, & medicis tantum commoda. *De dracunculi nomine & vario ejus genere V: Salmaſ: Loc: cit: & de Homonym: hyles Jatricæ, C: 47. p: 49: ſeqq.*

(ccc) Ἀσκαλαβώτης, *vocatur & κωλώτης & γαλεώτης, est stellio. scorpionibus maxime contrarius. Plinius XXX: 4: H. N. pag: 695.* Scorpionibus contrarius maxime invicem stellio creditur, ut visu quoque pavorem iis afferat, & torporem frigidi sudoris. *V: & Ælian: VI: 22.*

(ddd) Σπῖνον *esse fringillam, Salmas: in Solin: p: 315: seqq: putat: ligurinum* zeischen/ *Aldrovand: Ornithol: XVIII: 4 ubi de spino sive Ligurino tractat. Nomina avium sæpe confunduntur, & qui hoc non advertunt, sæpe falluntur.*

(eee) *Fugari serpentes caprarum cornu vel pilis accensis, tradit Plin. N. H. XXVIII, 10. mulierum capillis. C. 7. ejusdem libr. Pallad: XII. 13. Nov:* propter serpentes, *inquit,* qui plerumque sub præsepibus latent cædrum & galbanum, vel mulieris capillos, aut cervina cornua, frequentes uramus. *Cornu cervini odore vel nidore fugari serpentes, tradunt uno ore veteres, Plin: X: 70: XXVIII: 9: & VIII: 32. Ælian: de anim: IX: 20: ubi id manifestum esse pronunciat. & II. 9. Scholiast: Apollon: in II. Argon: pilis idem tribuit Eustath. Hexaem: p: 37:* εἰ δὲ καὶ τῶν κεράτων αὐτῆς μικρόν τι ἢ τῶν τριχῶν ἐπ' οἰκίας κατακαῇ, εἴ που ἂν ἐμφωλεύει θηρίον, διαδιδράσκει, & si vel cornuum frustum vel pilorum in domo uratur, ejus nidore animalia si quæ latitant, fugantur.

(fff) *Hirundines apio fugare blattas, ut ad pullos earum accedere nequeant, tradunt alii auctores; Zoroast: in Geop: XV: I p. 399.* χελιδόνες διὰ τὰς σίλφας σέλινον ἐντιθέασι. *Ælian: de anim: I: 37.* δῶρον δὲ ἄρα ἡ φύσις καὶ ταῖς χελιδόσιν ἔδωκεν. οἷον αἱ σίλφαι καὶ τούτων τὰ ᾠὰ ἀδικοῦσιν. οὐκοῦν αἱ μητέρες σελίνου κόμην περιβάλλονται τῶν βρεφῶν, καὶ ἐκείναις τὸ ἐντεῦθεν ἄβατά ἐστι: *Phile, p. 76. Ut ergo nostro cum aliis conveniat scriptoribus, ita locus iste debet emendari:* χελιδόνες ἐλάφου τρίχας καὶ σέλινον διὰ τὰς σίλφας, *vel,* σίλφας φοβούμεναι. Hirundines cervi pilos & apium in nidos suos ingerunt anguium metu, vel, angues metuentes, *ut* σίλφιον *pro* σίλφας *errore librarii, quod facile, sit positum. Sic restituissem, si nostrum auctorem ex aliis auctoribus à citatis diversis sua non desumsisse, scirem; sed quia ignoro unde ista acceperit, nihil decido, nihil pro certo affirmo.*

(ggg) Eutocium, Εὐτόκιον λίθον *vocat Eusth: Hex: p: 27. &* ὠκυτόκιον λίθον *Harpocratio Alex: qui tamen ab aëtite, sed perperam, distinguit ocytocium, ut observat Allatius in N. ad Eustath. p. 122. nam lapidem aëtitem esse, nemini dubium esse debet: quæ enim de eutocio Eustath. refert,*

de

de aëtite alii tradunt. Describit hunc lapidem, super quem vulturem, dum doloribus partus cruciatur, sedere & parere narrat, Eustathius hunc in modum: ἔστι δὲ ὁ λίθος, περιφερὴς ὡς κάρυον, καὶ κινούμενος ἦχον ἐκπέμπει ὡς κώδων, ἔνδοθεν ἑτέρου λίθου κινουμένου. Est autem lapis hic rotundus veluti nux, & cum quatitur, veluti tintinnabulum sonum edit, alio intus lapide sonante. *Quæ fideliter descripsit Glycas, Annal: P: I p: 59: Auctor Kiranidum, p: 8.* aquilinus lapis gravidus est & resonat. *Ideo noster* ἔγκυον *vocat,* gravidum, *i. e. alio plenum. Frustra ergo hanc vocem sollicitavit Andr. Rivinus in Not. ad Kiran: dum scribit:* ubi forte legendum: gravis est, vel gravidis aptus est. *Vid: Aldrovand: L. I. p. 36. ubi de aquila; maxime laborare narrat aquilas fovendis ad exclusionem ovis, & nisi aëtitem in nidum importarent, frustrari laborem. Unde orta videtur illa opinio & veterum & recentiorum, partui accelerando aptum esse hunc lapidem, parturientibusque eum in finem utiliter admoveri. Miram hujus lapidis vim ad eliciendum fœtum prædicat Aldrov. L. c. addens, lapidem esse nobilem, magnitudine vix ovum superare, colore puniceum, vel cinereum. Eodem fere modo Auctor Kiran: p: 115. scribit:* Ætites autem lapis, qui ad tactum de intus sonat, rubens est colore, & ut cera: gestatus servat in alvo fœtus, & non sinit abortivos fieri: est enim velocis partus. *Ovorum excludendorum causa id fieri tradit & Philostrat: Vit: Apollon: II. 14. p. 65. aëtitem ut contra ventos & tempestates tuta sit, aquilam adhibere, sunt alii qui narrant, & nonnulli ut contra fascinum se tueantur putant. Sic Ælian. de anim: I. 35. & addit, prægnantibus prodesse hunc lapidem & abortibus adversari. Noxam avertere à pullis, Phile, p. 76. Appellatur & alio nomine* gangites, *quam vocem Plinio X. 3. p. 393. egregie restituit ductu MSS.* gagiten *pro* gangiten *exhibentium, Harduinus, pro* gagatem, *quam vocem communiter impressi libri habent. Nam quod Harduin. in N. ad L. c. Plin. confidenter scribit, Libros omnes editos gagatem habere, non est omnino verum. Est mihi editio Venet. 1496. in Fol. impr. quæ* gagiten *sat clare exhibet. Plinii verba sunt:* Tribus primis & quinto aquilarum generi inædificatur (*i. e. aliunde asportatus inseritur*) nido lapis aëtites, quem aliqui dixere gangiten: ad multa remedia utilis, nihil igne deperdens. Est autem lapis iste prægnans, intus cum quatitur, alio velut in utero sonante. Sed vis illa medica non nisi nido direptis. *Solin. C. 37. p. 48.* aëtites & fulvus est, & tereti positione alterum lapidem intrinsecus cohibens:

cujus crepitu sonorus est cum movetur, *&c. de 4 generibus hujus lapidis agit Plin. XXXVI. 21. vultque aëtites omnes gravidis utiliter alligari partumque continere: sed nisi parturientibus auferantur, eas omnino non parere. Quod non convenire videtur cum illorum opinione, qui partui promovendo hunc lapidem utilem esse dixerunt. Duo tantum aëtitis genera agnoscit Zoroast. Geop. XV. I. pag. 40. unum densum, alterum rarum & inanem. Conveniunt ergo auctores, aëtitem in nido aquilarum inveniri, & utiliter gravidis alligari. Dissentiunt de aquilini hujus lapidis usu, an excludendis ovis, an vero avertendi fascini gratia aquila eum adhibeat: ut & an solum partum alligatus retineat, an vero & promoveat.*

(*bbb*) *Zoroast. Geopon. XV. I. p. 399.* κίχλα μυρσίνην. *Ælian. I. 35.* θαλλὸ δὲ αἱ κίχλαι μυῤῥίνης. μυῤῥίνη *apud Athen. XV. 6. p. 678. & alios Attice dicitur pro* μυρσίνη, *& est idem quod* μύρτος. *Phile, p. 74.* κίχλα μυρσίνης κόμην.

(*iii*)) Chelidoniam visui saluberrimam hirundines monstravere, vexatis pullorum oculis illa medentes. *Plin. N. H. VIII. 27. p. 180. Ælian. de anim. III. 3.* πηρωθεῖσα τὸ ὄψιν πετρόναις ἐὰν τύχῃ, ὁρᾷ αὖθις, *& XVII. 20. Phile, p. 50.*

(*kkk*) *Fabula hinc orta videtur, quod quidam scripserint, formicas interlunio cessare. Plin. X. 30.* Operantur & noctu plena luna, eædem interlunio cessant. *Cui alii addiderint, eas mensis primo die cessare & quiete in caverna sua se tenere. Sic Ælian. de anim. I. 22.* Τῇ γὰρ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τῇ νέᾳ, εἴσω τῆς ἑαυτῶν στέγης οἰκουροῦσι, τὴν ὁπλὴν οὐχ ὑπερβαίνοντες, ἀλλὰ ἀτρεμοῦντες. *Et quod nonnulli auxerint scribendo eas sabbato & trigesimo mensis non operari. Tzetzes hæc habet:* ἐν σαββάτῳ καὶ λ΄ τοῦ μηνὸς τῆς σελήνης οὐκ ἐργάζεται.

(*lll*) Villaribus gallinis, (*villaticas appellant Varro & Columella*) & religio inest. Inhorrescunt edito ovo, excutiuntque sese, & circumactæ purificant, ac festuca aliqua sese, & ova lustrant. *Plin. X. 41. p. 434. Aristot. H. Anim. VI. 2. p. 529.* ὀχευθεῖσαι δὲ αἱ μὲν ὄρνιθες, φρίττουσί τε καὶ ἀποσείονται, καὶ πολλάκις κάρφος περιβάλλονται. ποιοῦσι δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ τεκοῦσαι ἐνίοτε. Inhorrescunt à coitu, ac se excutiunt. Sæpe etiam festuca aliqua sese lustrant: qnod idem & edito ovo interdum faciunt.

(*nnn*) *Est vetus & magnis exagitata doctorum hominum dissensionibus quæstio, an salamandra in igne vivat & consumatur; an vero comburatur & in cinerem redigatur. In igne vivere neque à flamma consumi, perhibent Zoroast.*

Geopon. XV. I. p. 402. Ælian. de anim. II. 31. Plin. X. 67. p. 461. huic, *inquit,* tantus rigor, ut ignem tactu restinguat, non alio modo quam glacies. *Negat autem Sextius Niger id esse verum, apud Plin. XXIX. 4 pag. 690. argumento est salamandræ cinis, cujus & Plin. XXIX. 6. p. 705. meminit. Media si quis cum Aëtio incedat via, facile omnem difficultatem superabit & rem ipsam explicabit; & quidem hoc modo si dicat: Salamandram in igne vivere per unam & alteram horam, ut experimentum Romæ Ann. 1667. factum evincit, & non extingui, ab igne vero consumi si diutinæ flammæ immoretur.*

(nnn) *Plin XXIX. 4. p. 691.* Jus ex iis (*gallinaceis*) potum præclare medetur, pantheræ leonesque non attingunt perunctos eo, præcipue si & allium fuerit incoctum.

(ooo) *Pro* πελεκᾶν⊗, *videtur legend.* λέων, *quæ vox hic necessario supplenda. Sive pelecanum retineas, sive avolare permittas. Leonem nihil æque timere quam accensas faces, nullaque magis re domari quam his, testatur Horus, II. 71. ac veterum fuit constans opinio. Plin. VIII 16. p 160. ex eorum sententia ita scribit:* atque hoc tale, tam sævum animal, rotarum orbes circumacti, currusque inanes, & gallinaceorum cristæ, cantusque etiam magis terrent, sed maxime ignes. *Oppian.* Κυνηγ. *IIII. v. 132.* ἔξοχα γὰρ δείδοικε πυρὸς μένος ἠΰκομος λίς. Valde enim metuit ignis vim bene jubatus leo. *Ibi, quomodo venatores facibus instructi leones persequantur, fusius describit. Ælian. de anim. XII. 7. Leonem exteriorem ignem ob copiam interioris ægerrime intueri, & fugere, dixit Phile, p. 60.* αὐτὸς τὸ πῦρ δέδοικεν ὡς φύσει ζέων, Ignem pavescit ipse, natura flagrans. *At Pelecanus tantum abest ut ignem horrescat, ut etiam in ignem, si vera sunt quæ Horus I. 51. narrat, incurrat. Sic ergo emaculandum hunc locum existimo:* λέων ἀποστρέφεται καὶ τρόχ. στρεφομ. *&c.* Leo adversatur rotas circumactas & ignem accensum. *Ut ex* λέων *errrore librarii* πελεκᾶν⊗ *fuerit factum, &* νεκρὸν *ex seq. linea in hanc introductum. Hoc malim quam vocem* νεκρὸν *retinere, &,* Leo cadaver abhorret, *vertere, aut* πελεκᾶν⊗ *retinere, &* λέων *superaddere, & sic Latine reddere:* Leo pelecanum mortuum abhorret, vel horrescit, & rotam circumactam, ut & ignem accensum.

(ppp) *Lacedæmonios sive Spartanos canes primatum antiquitus inter sagaces obtinuisse, paulatim vero exinde mixtis & velocibus cum illis adeo degenerasse prolem eorum, ut nihil fere præter nomen ab origine servaverint, docet Vlitius ad Nemesiani Cyneg. pag. 348. & pag. 394, ubi Spartanum canem apud*

Ammian. non pro sagace, sed veloce positum censet. Propter nomen ergo cum celebrarentur, factum est ut in quocunque genere optimi postea & Spartani dicerentur. Gratium Spartanos canes & inter bellicosos accensuisse, notat Ulitius ad Grat. Cyn. p.160. Vid. & p. 175. & quia cuivis venationi commendabiles erant, veloces Spartæ catulos vocavit & pastoribus commendavit Virgilius Georg. III. quia præter robur & velocitate præstant, ut adnotat Servius. Duas earum species agnoscit Xenoph. Castorias & ἀλωπεκίδας. Illæ à castore, hæ quia ex vulpe & cane primum progenitæ. Sed Aristot. H. Anim. VIII. 28. in genere Laconicos canes ἐξ ἀλώπεκος καὶ κυνὸς mixtos esse dicit. V. & Rittershus. in Comment. ad Oppian. Cyneg. p. 38.

(qqq) *Cancrorum nomen latiore significatu locustas, sive καράβους, astacos, squillasque complectitur. V. Plin. N. H. IX. 31. p. 324.* Cancrorum genera, carabi, astaci, majæ, paguri *&c. strictiore vocis usu καρκῖνοι sunt cancri, quos Galli cancres, Germani* Krebs *vocant. Habent cancri, præter pedes, duo quasi brachia, & in iis ungulas bipartitas, quas Græci χηλὰς chelas vocant, nos forcipes vertimus. Non sunt cornua, ut Plin. videtur dixisse, sed potius brachia, cum cornibus non confundenda. In cirris enim tres sunt partes, ipsa brachia, forcipes & dentes. v. Grotium in Not. ad Arat. p. 34. & 42.*

(rrr) *πλεκτάναι dicuntur polypi cirri, seu brachia, quibus τὰ περιληφθέντα inexplicabili nexu vincit. Vocantur & crines, ut & flagella. v. Harduin. ad Plin. L. IX. p. 322. & 376. De herba polypodio, non de polypo pisce id quod hic narratur, refertur in Geoponic. XV. I. p. 398.* Καρκῖνος προσενεχθείσης αὐτῷ πολύποδος βοτάνης, ἀποβάλλει τὰς χηλάς.

(rrr) *Obtorpescere equos calcatis lupi vestigiis, scripsit Pamphilus, Geopon. XV. I. p. 398. Phile, p. 80.* ἵππον ταχὺν ἢ τ' ἴχνος ἀμβλύνει λύκου. *Et Ælian. de anim. I. 36. Ulterius progreditur Horus II. 42. dum scribit,* non solum si lupum calcarit, abortum facit equa, sed & si lupi calcarit vestigium, protinus abortit. *Cum quo convenire videtur Plin. quando XXVIII. Lib. p. 650. scripserit,* equos rumpi qui vestigia luporum sub equite sequuntur.

(sss) *Ælian. de anim. I. 37. elephanti adipem vult esse remedium contra omnium ferarum venena præsentissimum.*

(ttt) *In ventre hirundinum pullis lapillos candido aut rubenti colore, qui chelidonii vocantur, magicis narratos artibus reperiri, dicit Plin. X. 37. T. II. p. 574 Consentiunt veteres, & ostendunt recentiores. v. Aldrovand. Ornithol. p. 663. T. 2. ubi binos hujusmodi lapillos in museo se reservare affir-*

 mat.

mat, quorum alterum ex ventre hirundinis extractum, intus albicantem, extra melinum dono ipsi transmiserat Alex. Pansa: alter subrubeus, quare color in iis variaverit. At hos lapillos capitis vocari & esse, & quæ de his dicuntur, nemo, quod sciam, commemorat. Simile quid & de bove narrat Plin. XXX 5. bovis capiti lapidem tradunt inesse; quem ab eo expui si necem timeat.

(vvv) *Phile, p. 74.* Τῆς ἴβεως δὲ τὸ πτερὸν μόνον βλέπων,
ἅπας ὄφις δέδοικεν, ὅπερ αὖ θίγοι
ναρκῶν γ' ὄφις ἐκεῖνος.

- - Sed anguis ibium
pennas pavescit intuens, contactibus
harumque torpet ocius. - - -

Ibis circa Pelusium tantum nigra est, cæteris omnibus locis candida. *Plin. X. 30 p. 422. ex Aristot. H. A. IX. 27 Ibis alba ex Ægypto allata Ciconiæ in multis est consimilis, sed paulo minor; utraque rostri parte deorsum inflexa, in illa collum ubique teres. Ita scribit vir eximius Du Hamel, Histor. Academ. Scient. L. 2. Sect. XI. C. 2. p. 226. ann. 1683. additque:* Quæ de ibi dicit Cic. 1. N. D. vera esse experientia ipsa comprobavit. *Quo fit,* inquit, *ut nec morsu vivæ noceant, nec odore mortuæ.* Nam caro ipsa, & viscera per XV. dies & amplius suavem spirabant odorem. Carnibus serpentum vescitur, quas salutares esse satis verisimile videtur. Ingluvie hæc carebat. *Quæ ultima utpote αὐτοψία hujus præstantissimi viri probata, non dubito esse vera, sed quæ ex Cic. in testimonium adducit, sunt falsa. Ciceronis verba hæc sunt l. 1. N. D. c. 36* Ægyptii nullam belluam nisi ob aliquam utilitatem, quam ex ea caperent, consecraverunt: velut ibes maximam vim serpentium conficiunt, cum sint aves excelsæ cruribus rigidis, corneo proceroque rostro: avertunt pestem ab Ægypto, cum volucres angues ex vastitate Libyæ vento Africo invectas interficiunt atque insumunt. Ex quo fit ut illæ nec morsu vivæ noceant, nec odore mortuæ. *H. d. illas, nempe angues, non ibes, neque morsu neque odore nocere, ex attenta lectione hujus loci, Ciceronem dicere manifestum est.*

(xxx) *Plin. XI. 19. p. 511. Oleo quidem non apes tantum, sed omnia insecta exanimantur, præcipue si capite uncto in sole ponantur. Idem de*

scara-

ſcarabeis C. 28. pluribus tractat. Vide & L. XI. 53. pag. 607. ut & Philen, pag. 26. qui de vulturibus. οἱ τῷ μύρῳ θνήσκουσι κανθάρων δίκην.

(yyy) *Garum eſt liquoris exquiſiti genus, inteſtinis piſcium cæterisque quæ abjicienda eſſent ſale maceratus. Vid. Geopon. XX. 46. pag. 492. & ibi ex Plinio annotata, & ex Dioſcor. ut & Polluce obſervata.*

Fragmentum

DEMOCRITI

De ſympathiis & antipathiis.

Nuper laborabam naturæ indagando donum, & eam rite conſideratam ac perſpectam aperiendo narrationibus (ſignis perſpicuis.) Oſtendunt hæc argumentis non obſcuris experimentum vitæ humanæ utile ſpondentes, (indicando) nobis ſigna vires, - - - - - - - - - - Et quidem non ſine difficultate ad cognitionem, rebus ipſis omni ſtudio incumbendo, pervenitur ad aliorum hominum utilitatem. Fructum oſtendo ad variæ eruditionis contemplationem, germen fructuum variorum, quod terra omnium parens (*a*) enutrivit, ut theſau-

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ περὶ συμπαθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν.

Ἔναγχος ἐμόχθεον ἐρευνήσας τῆς φύσεως τὸ δῶρον, καὶ τὴν ἐπισκοπημένην ἀναπλήξας δηλύγεσι * τεκμηρίοισι. βιωφελῆ πεῖραι ἐγγέοντες -- σημεῖον ἐμάς τε δυνάμεις δύναμιν ἀκάματον ψυχὴν δυσπορήσε) καὶ δυσκολύζιες ἐπίγνωσιν ἐγκυρήσας πρήγμασι πρὸς τὴν τῶν πέλας ὠφελίην, καρπὸν ἀποδέδειγμαι πρὸς τὴν τῆς πολυμαθίης ἀποχὴν, ἥτε γῆ παμμήτωρ ἔζα ποικίλων ἐνεθρέψατο καρπῶν ἔρνος εἴτ᾽ ἀπεθησαύρισε μυχῶν ἀνέψαζα βολὴν εἴτε ἡσύχιον γῆς διδάξαζα μέλεζι μὲν ἀπέσω φθιτίη - - - ἠγεὼν ὅσο ξυνε-

* f. ἀναπτύξας τηλαυγέσι vel δήλοισι. Cæterum exordium totum hujus fragmenti parum emendate exaratum, ſine ope melioris Codicis MS. recte conſtituere haud licuit. Itaque & erudito interpreti, ubi à ſcopo forte alicubi aberravit, ab æquo lectore parata venia. Quoniam vero Imperatorem alloquitur auctor, hinc patet fragmentum iſtud licet nomen Democriti & Jonicam Dialectum præ ſe ferat, Philoſophi illius antiqui Democriti tamen minime eſſe.

ξυνεγέννησαν ἢ λίμναις συγκατέπηξαν ἐν ψύχοισιν, ὁκόσον τε ἐν ἄμησι σκεύθε τὰ βυθοῦ, ταῦτα εἰς ἐμὴν ἔμολε πεῖραν ἄγνωστα μὲν εἰς γνῶσιν καὶ πολυπειρίαν, ἀγαθὰ δὲ εἰς ὠφελίαν, πάσης ἀπεσκοπισμένα φλυαρῶν ὑποψίας. ἵνα δὲ φυτεύσω τοῖς σοῖς ἀκοαῖς, κράτιστε καὶ μέγιστε αὐτοκράτωρ, ὧν δίχα πάσης κηλῖδος ἀναγέγραπται, ἐξέταζε τοίνυν τῆς φύσεως καὶ τὴν κατάλληλον αὐτέης δύναμιν, ὁκόσοισί τε ἐσπαργάνωται ἐπαρκέσι λόγοισι, ὁκόσα τε τὰ πρὸς ἀλλήλα κέκτηται ξυγγενέα γεγενημένα ὁμόστιχα ἀδιάπταιστον ἔχει τὴν τῆς ἐνεργείας δύναμιν, ὁκόσα τε κατὰ ἀντιπάθειαν, καὶ κατὰ ἀπόρροιαν ξυμπαθείη, ἢ ἀντιπαθείη, καὶ ὁκόσα ἀναπολογήτως ἐπιτετήδευται τοῖς ἐν ψύχοισι, πόσαις τε ἕκαστον ἐμπνοίαις καὶ τέχναις τῷ φθόνῳ φερόμεναι, τῇ πρὸς ἀνθρώπους ἐπιβουλίους τῇ πρὸς ἀλλήλους δειλίᾳ ἀντέκμιον ἐμισηκάκησεν ὀργήν.

thesaurum asservat ex abditis penetralibus accendens jubar: aut tranquille - - - - - - - - - - - Quæ vel generat stagnis in frigidis, quotue in fluviis abscondit profundis: hæc in meam pervenerunt experientiam, ignota ad notitiam & bona in usum, absque omni ineptiarum suspicione. Ut autem ad aures tuas perveniam, Potentissime & maxime Imperator, in ea quæ absque omni vitio conscripta sunt, inquire, naturæ nempe vim & earum quæ ipsi respondeant, quam tibi veluti fasciis involutam verbis sufficientibus exhibeo, quotquot ejusdem naturæ cognatione aut qualitatis communione inter se sint cognata: quæque habeant certam & magnam efficaciam in iis, quæ juxta antipathiam agunt, & ut effluvia se habent, vel sympathiam vel antipathiam exercent, quorum ratio reddi non potest: qualia item in animalibus perspicere licet, quæ invidia aguntur, vel artificiis & solertia erga homines insidiantur, vel ut mutuo inter se odio injuriarum memores vindictam exercere soleant.

Κάστορες μὲν διωκόμενοι ὑπὸ αὐτοφθόρου γυναικὸς σὺν διδύμους ἀπεθέλοσαν. ἀετὸς δὲ ἀπὸ νοσσιῆς ἐγκύμο-

να

Castores (*b*) ab incorrupta femina eos persequente dum instat periculum, testiculos sibi ipsi amputant. (*c*) Aquila è nido

do lapidem alio prægnantem (*d*) matutino tempore abjicit, pullis ſuis vitam quo conſervet (*e*) eundem exponens.

Imbrem prænunciant boves (*f*) ſeptis ſuis ſe includentes: turbidum vero aërem, in dextra latera inclinati. Omne genus aquaticum (*g*) in mediterraneum feſtinans, (*h*) quod & grues faciunt, in eo tempeſtatem denunciant. Equi in paſcuis degentes editis pullis pellem in fronte natam (*i*) demetunt, ut naturalis amor erga pullos obtineatur, antequam aliquis veniens eam præripiat. Muſcæ domeſticæ (*k*) inſilientes ſævam tempeſtatem ſignificant.

Et hæc quidem ex ſolertia proveniunt. Ex mutua antipathia eveniunt ſequentia. Lebetem extinguit (*l*) - - - lapis qui - - - naſcitur extinguit ignem in ſartagine occultatus. Raphanus (*m*) ſcorpio injectus ipſum perimit.

Et hæc natura ita ordinavit & abdita eſſe voluit, ut ea utpote in arcanis deliteſcentia explorare diligenti indagine, & rationem quomodo fiant dare nequeamus. Mare tranquillum eſt diebus ſeptem quibus halcyones (*n*) incubant ovis. Quadrigam citam ſiſtit lupi talus (*o*) in via poſitus & objectus. Leo folia

να λίθον πρὸς ὄρθρον ἐρελψυσ ἀντιψυχὸν νοσσιῶν περιθέμενος τὸν λίθον. ὄμβρον τὰς ἰδίας ἀποκλείουσι μάνδρας· ἐγκεκλειμένοι δὲ βόες ἀέρα ἐν χειμῶσι προσημαίνουσι τοῖς δεξιοῖσι πλευροῖσιν ἐπικλιθέντες. πᾶν δὲ ἔνυδρον οἷον ἂν γένασιν - - - - πω ἦν γένους ἐς μεσόγαιον φευγόντων ἐν αὐτῇ χειμῶνα καταγγέλλει. ἵπποι δὲ νομάδες πώλων γεννηθέντων τὸ ἐπιμετώπιον ἀπεθέρισαν δέρμα, ἵνα τὸ φιλόστοργον τῆς φύσεως ξυναπολεῖται πρὶν ἄλλος ἀφέληται φθάσας. μυῖαι δὲ κατοικίδιοι ἐφαλλόμεναι ἔφοδον σημαίνουσι.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐξ ἐπινοίας ἦλθε, ἐκείνων δέ τις εὗροι τὴν πρὸς ἄλληλα ἀντιπάθειαν. λέβητα σβέννυσι } φρὴν ὁ δὲ λίθος ὁ ἐπὶ κεραμίσι γινόμενος, σβέννυσι τὸ πῦρ ἐγκρυβεὶς τηγανίᾳ. Σκορπίῳ ῥάφανος ἐπιρριφεῖσα ἀπέκτεινεν αὐτόν.

Καὶ ταῦτα ἀναπολόγητα ἡ φύσις ἐσκόπησε. θάλασσα μὲν οὖν ἀπογαληνίζεται τοῖς ἀλκυόνος ᾠοῖς ἐπωαζούσης ἐπὶ ἡμέραις ζ΄. καὶ τέτρωρον ἅρμα ἐπέχει λύκου ἀστράγαλος προποδῶν κείμενος,

Λέων

Λέων δὲ πρίνου πετάλων ἁψάμενος ἀκινητεῖ, καὶ λύκος ἀκίνητος μένει, σκίλλης αὐτῷ προσενεχθείσης. πελαργοὶ πέταλα πλατάνου ταῖς ἰδίαις νοσσιαῖς ἐπιτιθέασι δεδοικότες τὴν τῶν νυκτερίδων πρόσψαυσιν, καὶ αἱ νυκτερίδες ναρκῶσιν ἁψάμεναι πλατάνου. Πολύποσιν ἐπιτεθὲν πήγανον ἀκινήτους ποιεῖ. ὄφις καλάμῳ πληγεὶς ἅπαξ, ναρκᾷ. κινεῖται δὲ, πολλάκις τυπτόμενος. σμυραίνῃ* δὲ ναρθήκων πρὸς δύσιν βληθέντων θάλλουσιν. Οὖρον λύκου ἐπουρήσασα γυνὴ ἄτοκος γίνεται, ὑπὸ ἀνθρώπου λεπροῦ σῖτος πατούμενος ῥωσ ἂν ἀφύει. συκῆ εὔκαρπος μένει, εἰ πεντεκαιδεκάτης οὔσης τοῦ θεοῦ ὀλύνθων αὐτὴν περιτεθέντων θαλασσίων, ἢ μίλτον τὰ στελέχη περιχριόμενον. θαλλοὶ ἐν αἰγιαλῷ κείμενοι ἐλαίας, πολύποδας ἐκ τῆς θαλάσσης ἐπισπῶνται.

Ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ τῶν αὐτῶν μένωμεν ὑποδειγμάτων, μέγιστε αὐτοκράτορ, τὸν τῆς ἀντιπαθείας ἐρευνήσομεν λόγον. Κρανίον ἀνθρώπου πάρδαλιν ἐς φυγὴν τρέπει. Σκλόροδον μετὰ πιμελῆς λέοντος εἴ τις χρίσαιτο τὸ ἑαυτοῦ σῶμα, οὐδὲν αὐτῷ προσελεύσεται θηρίον, στρύχνον βοτάνην ὕαινα οὐχ ὑπερβαίνει, οὐδὲ λύκου δέρμα πρόβατον, λυκοβρώτου προβάτου ἔριον ὑφανθὲν χιτώνιον, τὸν φορέοντα πολλὴν κνησμονὴν

* Forte μυρσίνης, myrti ramis.

folia ilicis si tetigerit, solo immobilis fit, & lupus immobilis hæret, scillæ si propior fit. Ciconiæ (*p*) platani folia in nidos suos inferunt, metuentes vespertilionum accessum, vespertiliones enim tactu platani torpescunt. In polypos ruta injecta eos immobiles efficit. Anguis arundine semel percussa torpescit, iterato sæpius ictu movetur. - - - ferulis ad occasum projectis, - - - - Urinæ lupi mulier suam iugerens sterilis fit. Frumentum pede leprosi calcatum - - - - - - - Ficus (*q*) uberiorem fructum fert & fertilis manet, si quinta decima die Junii (*r*) grossos ei circumponamus aut algam marinam, aut rubrica truncos illiniamus. Polypos è mari attrahit ramus oleæ virens in littore positus. (*t*)

Ut autem non maneamus iisdem in exemplis, Imperator maxime, diligenti indagine persequamur antipathiæ rationem. Cranium hominis pardum in fugam vertit. Si allio (*u*) ex adipe leonis quis se inunxerit, tutus ab omnium ferarum impetu erit. Solanū (*x*) herbam hyæna non supergreditur, neque lupi pellem ovis. Tunicula è lana ovis à lupo adesæ texta magnā pruriginem (*y*) excitat in corpore ejus qui eam induerit. Cor capreæ igne ustum lites excitat

tat inter eos qui una domi habitāt. Quercus marina(*z*) resistit malis medicamentis quæ insaniam adducūt. Idē & stella marina(*aa*) facit, sub tecto suspensa. Erucæ morientur in horto si ablatas de alio horto erucas coxeris aqua & illas per hortum sparseris. Taurus vertigine afficitur si rosaceo (*bb*) nares ipsius inunxeris, taurus vero agrestis fune è silvestri ficu facto (*cc*) si ligetur. Moritur autem statim, si argentum vivum auribus ipsius inflaveris. Vespertiliones hederæ suffitu pereunt. Serpentes non accedunt sparso dracontii succo. Gagates lapis(*dd*) suffitus omnia reptilia fugat. Pennis ibidis reptile fugabis. Formicæ non egrediuntur ex latebris suis, si vespertilionem earum cavernis apposueris. Muscæ fugantur,(*ee*) si chalcanthum continenter suffumigaveris. Cimices moriuntur suffitu(*ff*) hirudinum. Pediculi ovium(*gg*) necantur, si chalcantum in pulverem redigens aqua miscueris, & per terram ubi cubant sparseris. Mulier prægnas si serpentem qualemcunq; (*hh*) transcenderit, abortum facit: incipienti parturire, partum ei accelerat. Lumbricos humanos si combusseris & in pulverem redegeris, eoque palpebras ac cilia inunxeris; & apponens speculum illud inspexerit, statim sine periculo abortum faciet. Qua ratione autem hæc

μονὴν ἔχειν ποιεῖ. Δόρκου καρδίαν πυρὶ φλεγομένην σήμονας ῥήσειν τοὺς ὄντας ἐν τῷ δώματι ποιεῖ. δρῦς θαλασσία ἀντιπάσχει πάσης μανίας ἀγωγὴν. Τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ ἀστὴρ θαλάσσιος ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ οἴκου κρεμάμενος. Κάμπαι δὲ ἐν κήπῳ τελευτῶσιν, ἐὰν ἑτέρου κήπου κάμπας εἰς ὕδωρ ἑψήσας ῥάνῃς τὸν κῆπον. ταῦρος ἁλίσκεται, σκοτώματι ῥοδίνῳ τοὺς μυκτῆρας ἐπιχρισθείς. ἄγριος δὲ ταῦρος ἐνερίνῳ σχοινίῳ δεθείς, θνήσκει δὲ παρ' αὐτὰ ὑδραργύρου εἰς τοὺς αὐτοῦ ἐμφυσηθέντος. Κίσσου θυμιωμένου νυκτερίδες ἀποθνήσκουσιν. ὄφεις οὐ προσέρχονται ῥαντισθέντος δρακοντίου χυλοῦ. Γαγάτης λίθος θυμιώμενος, πᾶν ἑρπετὸν φυγαδεύει. Ἴβεως πτερὰ πᾶν ἑρπετὸν φυγαδεύει. Μύρμηκες δὲ ἐκ τοῦ φωλεοῦ οὐκ ἐξέρχονται νυκτερίδος περὶ τοῦ φωλεοῦ αὐτῶν κειμένης. Μυῖαι φυγαδεύονται χαλκάνθου συνεχῶς θυμιωμένου. Κόρεις θνήσκουσι βδελλῶν θυμιωμένων. Φθεῖρες προβάτων θνήσκουσιν, εἰ χάλκανθον μεθ' ὕδατος λειώνας, ῥάνῃς τὴν γῆν, ἔνθα κοιμῶνται. Γυνὴ ἔγκυος ὄφιν οἱονδηποτοῦν ὑπερβᾶσα ἐκτιτρώσκει. ὠδυνούσης δὲ, ὠκυτόκιον γυναικί. ἕλμινθας ἀνθρώπου εἰ κατακαύσῃς καὶ λειοτριβήσῃς καὶ συμμίσῃ αὐτοὺς τὰ βλέφαρα καὶ τὰς ὀφρῦς καὶ παραθεῖσα ἔσοπτρον ἐμβλέψει εἰς αὐτὸ, παραχρῆμα ἀκινδύνως ἐκτιτρώσκει.

σκει. ᾧ λόγῳ δὲ ταῦτα πέφυκεν ἀντιπάθεσι πρὸς ἀκρίβειαν οὐκ ἄν τις ἐκφράσει. καὶ παραδοξότερον δέ τι μαρτυρήσομεν ἐκ τῆς προνοίας τῆς οὔσης ἐν τοῖς ἀλόγοις ζώοις, γλαὺξ οὐκ ἂν νοσσοποιήσει ἑτέρας προλαβούσης τὸ δῶμα. Εὐγενὴς ἵππος σκύβαλον ἑτέρου ἵππου οὐκ ἂν προσενέγκοιτο. Γύπες ὄρεσιν οὐκ ἐπινοσσοποιήσονται ὀρθίοις κλάδοισι βέποντες. Οὐ ταῦρος ἀκωλυτὶ διοδεύεται ἑτέροις καὶ ἀλλοφύλοις τόποις. οὐ δάμαλις παύσεται οἰμώζουσα τὸν ἴδιον μόσχον βωμοῖς καλλιερηθέντα. Γέρανοι σιγηπετόμενοι σημαίνουσι εὐδίαν. Ἡμίονος ναρκᾷ τρυγόνος θαλασσίας κέντρον ὑπερβᾶσα. Πρόβατα γὰρ ὀρύσσοντα χειμῶνα σημαίνει, τρόπον τινὰ πόαν σκάπτοντα ἐς διαπόνησιν ὄμβρων. Βόες γὰρ ὀσφραινόμενοι τὴν αὖλον ὄμβρον ἐπισπῶνται. Σμύραινα ναρκᾷ νάρθηκι πληγεῖσα. Αὐχμὸν δὲ σημαίνουσι κόρακες ἢ κορῶναι ἡσυχῇ φθεγγόμεναι.

hac antipathiis fiant non facile aliquis accurate dixerit. Sed & incredibiliora testaturi sumus ex providentia quæ animalibus ratione carentibus inest. Noctua non nidificat ubi alia præoccupaverit domum. Equus generosus fimo alterius equi non appropinquat. Vultures in montibus non retrorsum faciunt nidum, utpote rectis ramis prospicientes. Taurus non sine cunctatione peregrina & aliena loca perambulat. Vacca assidue gemere incipit ut nihil intermittat pro vitulo cum aris offertur. Grues (*ii*) quiete volantes serenitatem prænunciant. Mulus torpescit pastinacæ (*kk*) aculeum supergrediens. Oves terram fodientes (*ll*) tempestatem denunciant. Pecora (*mm*) herbas defodientia imbrem indicant. Boves terram olfacientes (*nn*) etiam imbrem nunciant. Muræna torpescit (*oo*) ferula percussa. Siccitatem vero significant corvi aut graculi aut cornices placide (*pp*) murmurantes.

NOTÆ.

NOTÆ.

(a) *Oppianum, post Euripidem, Pindarum & alios* γαῖαν μητέρα *sæpissime vocare, notat vir eruditus Conr. Rittershusius in Comment. ad Lib. I.* Κυνηγ. *v. 536. p. 46.* χθόνα παμμητεῖραν (*in marg. leg.* παμμήτορα) *terram omnium matrem, Oppianus Hal. I. 414. dixit, &* πολυμήτορα *vers. 88. ejusdem libri, ubi ita canit:*

οὐ μὲν γὰρ γαίης πολυμήτορος ἔλπομαι ἅλμην
Παυροτέρας ἀγέλας, οὔτ᾽ ἔθνεα μείονα φέρβειν.

Non enim terra multorum-parente puto mare
Pauciores greges, neque genera minora pascere.

φίλην θρέπτειραν, *Hal. V. 336. pulchris his versibus:*

Γαῖα φίλη θρέπτειρα, σὺ μὲν τέκες ἠδ᾽ ἐκόμισσας
Φορβῇ χερσαίῃ. κόλποις δ᾽ ἐνὶ σοῖο θάνοιμι,
Ἦμαρ ὅτ᾽ αὐτίκα τὸ μόρσιμον. - - -

Terra amica nutrix, tu quidem peperisti atque educasti (*me*)
Esca terrestri, sinibus autem in tuis moriar,
Dies quando occurrit fatalis. - - -

Rationem hujus cognominis reddit Plinius N. H. II. 65. Cui uni rerum naturæ partium, eximia propter merita, cognomen indidimus maternæ venerationis. Sic hominum illa, ut cœlum DEI: quæ nos nascentes excipit, natos alit, semelque editos sustinet semper: novissime complexa gremio jam à reliqua natura abdicatos, tum maxime ut mater operiens. *Lucretius lib. II.* quapropter merito maternum nomen adepta.

(b) Κάστωρ, ορ@, *castor, Latine* fiber, ein Biber/ *Gall.* biêure *ou* castor. ἀμφίβιον *est. Gloss. Isid.* Castorinum, Vebrinum. *Lege*, bebrinum *aut* fibrinum, *ut Thom. Munckerus not. ad Hygini Fab. 69. p. 119. emendat, nam analogia postulare videtur fibrinum à fiber, ut à caper caprinus: qui & apud Schol. Juvenal. ad Sat. XII. 34. pro bebrum, fibrum reponit. Sed non est necesse, cum & bever, beber & bebrus, castor sit dictus. Vid. Clar. Grævii Not. ad Gloss. Isidori, p. 14. ubi ex Schol. Juvenal ad Sat. II. 106. bebrinæ pelles, quæ alias dicuntur, castoreæ pelles, adducit.* Καστόριον, *Eustath. Hexaem. p. 40. vocat,* ἔστι ζῶον καλούμενον καστόριον, *& facilli-*

cillimis moribus ac mansuetis esse prædicat. Ælian. Anim. VI. 34. ὁ κάστωρ ἀμφίβιόν ἐστι ζῶον, καὶ μεθ' ἡμέραν μὲν τοῖς ποταμοῖς καταδὺς, διαιτᾶται. νύκτωρ δὲ ἐπὶ τῆς γῆς ἀλᾶται. οἷς ἂν περιτύχῃ τούτοις τρεφόμενος. Fibro geminus in terris & in aqua victus est. Et die quidem fluviis abditus ætatem degit, nocte in terra vagatur: casu & fortuito objectis vescitur. *Sic tamen est amphibium, ut sit potius aquaticum,* τὸ πλεῖστον ἐν ὕδασι, σὺν ἰχθύσι καὶ καρκίνοις, τρεφόμενον, *ut scribit Dioscor. II. 26. p. 95.* plerumq; in aquis cum piscibus & cancris vescens. *Piscis habet caudam, & pedes natatui potius quam incessui aptos, degitque in amnium oris, unde nomen derivant Varro & Festus Voc. fiber. nam veteres omne extremum fibrum vocabant. Aliter Salmasius, quem vide ad Solin. c. 13. p. 131.* animal horrendi morsus, arbores juxta flumina ut ferro cædit, *inquit Plin. N. H. VIII. 30.* morsu potentissimum, *Solin. C. 13 p. 24.* Per universum Pontum fiber plurimus, quem alio vocabulo dicunt castorem. Lyeris similis est, animal morsu potentissimum, adeo ut cum hominem invadit, conventum dentium non prius laxet, quam concrepuisse persenserit fracta ossa. *Vide & Aristot. H. A. VIII. 5. in fine. Solertiam castoris in excidendis arboribus describit Rittershusius; ad Oppian. Hal. I. p. 196. testemque, qui ejus rei* αὐτόπτης *fuit, adducit. nempe, si vera sunt quæ ipse narravit, non continuo ictu cædit arbores castor; sed quoties dentibus suis ictum inflixit arbori, toties ab eadem recedit, visum an nutet, ne forte opprimatur ejus ruina. Ubi nihil periculi esse videt, arbore adhuc firma, ictum iterat, morsuque tandem prosternit ut lente sine periculo non properanter cadat. Quæ vero addit: ideo eum arbores cædere,* ut in aquis prolapsæ foliis & ramis limo obductis pisces alliciant, quas capiat ac devoret fiber. *Parum firma & valde dubia ac controversa sunt. Castorem in fluminum ripis, arbores & virgulta cædendo & mordendo, alimentum potius petere ut inde se pascat, quam ut pisces alliciat, arbitror. Dioscor. verba non sonant id quod volunt Serapio, Marcellus & Cornarius, fibrum ex piscibus & cancris victum quæritare, sed eum una cum piscibus & cancris vitam in aquis degere, ut recte vidit vir præclare doctus I. Ant. Saracenus in Not ad Dioscor. II. 26. p. 28. accedit, eodem teste, experientia: ii ipsi qui domi fibros aluerunt, illos piscibus minime vesci, sed arborum tantum corticibus, ramis, foliis ac fructibus victitare observarunt. Non confundendus castor cum castoride, quod fecit Rittershus. not. ad Oppian. L. c. qui & vers. 398. Lib. I. Hal.* Καστορίδες τ' ὀλοαὶ δυσπενθέες, *sic vertit:* fibrique perniciosi

&

& luctuosi, *rectius ita vertend.* Castorides perniciosæ & gravis luctus &c. *ἡ καστορὶς. animal est marinum, ζῶον θαλάττιον, Ælian. Anim. IX. 50 piscis, non amphibium ut castor. hinc Tzetzes: πάντες δ' ἰχθύες ἄφωνοι. πλὴν σκάρου καὶ καστορίδος.* Omnes autem pisces muti sunt, exceptis scaro & castoride. *Vide Bochart. Hieroz. Part. I L. IV. C. 2. p. 1067. & seq. qui recte aliud animal esse castorem, aliud castoridem probat, fabulosum esse ipse existimat.* Castor est, *inquit,* verum animal: castoris fabulosum, ut quidem puto, cum animal in mari nullum noverim, in quod quadret hæc descriptio. *Sed hoc argumentum ad probandum non est satis firmum. Quam multa sint nobis incognita, veteribus cognita & perspecta, nemo facile dixerit. Castoridem non fabulosum, sed verum animal esse putem, at fictis fabulis & opinionum commentis nobis descriptum. Quod enim tradunt Oppian. L. c. & Ælian. IX. 50. diros castoridum rugitus audientibus esse ominosos, & ut Tzetzes paucis id verbis exprimit:*

Rugit castoris, & quisquis illam audiverit,
ex misera hac vita brevi excedit:

Non credibilis narratu, sed ficta videtur esse fabula.

(c) *Castores se redimere ea parte corporis, propter quam maxime petuntur, præter Ælian: Anim. VI. 34. Juvenal: Sat: XII. 34. etiam alii affirmant. Horus II. 61. καταδιωκόμενος εἰς τὴν ἄγραν τοὺς ἰδίους διδύμους ἀποσπάσας ῥίπτει. Unde Ægyptios tradit castorem pingere, cum hominem sibi ipsi damnum inferentem adumbrare volunt. Eustath. Hexaem. p. 40. διωκόμενον οὖν ἐπὶ τοῦτο ὑπὸ τῶν θηρατῶν ἀποκόπτει αὐτοῦ τὰ αἰδοῖα, καὶ ἐφίστησι τοὺς διώκοντας. Plin. N. H. VIII. 30.* Easdem partes sibi ipsi Pontici amputant fibri, periculo urgente, ob hoc se peti gnari: castoreumque id vocant medici. *Solin. C. 13.* Testiculi ejus adpetuntur in usum medelarum: idcirco cum urgeri se intelligit, ne captus prosit, ipse geminos suos devorat. *Id quod cum nostro auctore optime convenit, qui castores non tam se redimere ea amputatione, sed invidia, ne capti prosint, partem illam maxime expetitam amputare, videtur innuere & in exemplum adducere. Rex Persarum Sapor epistola ad Constantium data, apud Ammian. Marcellinum, XVII. 5. p. 179. idem indicat, quamvis castorem non nominet, ita scribens:* medelarum quoque artifices urere nonnunquum & secare, & partes corporum amputare, ut reliquis uti liceat integris: hocque bestias factitare; quæ cum advertant cur maximopere capiantur, illud propria sponte amittunt,

ut vivere deinde possint impavidæ. *Ubi Valesius in not.* castorem vult dicere. qui cum à venatoribus propter testiculos maxime expetatur, eos ipse sibi abscindit, & venatoribus projicit, ut narrat Scholiastes in Nicandri Theriaca & Cicero in Scauriana, Juvenalis, aliique. *Negat id verum esse Sextius, & qui eum sequitur ipse Plinius, N. H. XXXII. 3. p. 840 his verbis:* Spectabilis naturæ potentia in his quoque, quibus & in terris & in aqua victus est: sicut & fibris, quos castores vocant, & castorea testes eorum. Amputari hos ab ipsis cum capiantur, negat Sextius diligentissimus medicinæ: quin imo parvos esse substrictosque & adhærentes spinæ, nec adimi sine vita animalis posse. *Hinc patet, Plin. VIII. 30. p. 185. ut & pluribus aliis in locis, opinionem vulgi recitare, non assensu approbare. Negat id quoq; Dioscor: II. 26.* μάτlω ℌ ἱστορεῖται ὅτι διωκόμενον τὸ ζῶον ἀποσπᾷ τοὺς διδύμους, καὶ ῥιπτεῖ. ἀδύνατον γὰρ ἐστιν ἅψασθαι αὐτῶν προσεσφιγμένων ὄντων ὥσπερ ὑός. *Fieri enim nequit ipsos ut attingat, quippe qui sint, ut in sue, substricti; parvi & adhærentes spinæ, unde revelli dentibus nulla ratione possunt. At habent castores, præter testiculos, in inguine geminos folliculos membrana sua contectos, quos castorium rectius appellari Saracenus una cum Rondeletio affirmat & probat. Ex his humor pinguis exudat, quem castor sæpe admoto ore lambere & exugere, & eo ipso, corporis partes quas potest contingere, oblinere perhibetur. Hinc erroris ansa imperitis videtur data, à vulgo avide arrepta; & sic pervagato sermone ac monumentis utriusque Linguæ, vulgi error propagatus & posteritati mandatus.*

(d) *De lapide aëtite Plin. X. 3.* Sed vis illa medica non nisi nido direptis. *Sextus Platonicus, de medicina ex animalibus, Part. 2. C. 23. de aquila, num. 2.* Lapis qui in ventre aut in nido ejus invenitur, qui ἀετὶς vocatur Grajis, cujusque vim & nomen etiam habet aëtites, prodesse prægnantibus, ut facile pariant, fertur. (quibus etiam phylacterium est.) *Hinc lapidem ventris aquilini Constantinus Africanus de animal: virtutib: naturalib. vocat, lapis, inquit, ventris ejus vel nidi si collo suspensus mulieris, hæc non concipit. Nomen ejus est aëtites.*

(e) *Phile de animalium proprietate, p. 76.*

φθορᾶς δὴ τηρεῖ τὰς γονὰς ὑστερτέρας,
εἰς τὴν καλιὰν αἰετὸς κρύψας λίθον,
ὡς ἡ χελιδὼν τοῦ σελίνου τὴν κόμην.

ἐὰν δὲ τ' ἐξάψῃ (pro quo in marg. Libr. sup. memorati legi, ἐξάψασα δὲ τοῦ) τραχήλου τὸν λίθον, κύουσα γυνή, κερδανεῖ ζῶν τὸ βρέφος.

In nidum aquila aëtite congesto, ſuis
Avertit omnes noxias à liberis,
Sicut apii comis hirundo ſalubribus.
Quod ſi qua lapidem illum gravida collo gerat,
  Vitam ſibi lucratur, atque fœtui.

(f) *Hæc loco eſſe mota, maleque hic inſerta, quivis videt, non enim cum præcedentibus & ſequentibus ullo modo conveniunt, ſed pertinent ad dioſemeia, de quibus in fine hujus fragmenti eſt ſermo. De bobus quæ hic dicuntur, tradunt & alii. Aratus,* Διοσημ. *vel Prognoſtic. p. 142. & 143. edit. Oxon. cum ſchol. Græc. verſ. 381. ſeq.*

Ἐκ δὲ βοῶν ἐπύθοντ' ἀρόται καὶ βουκόλοι ἄνδρες,
Κινυμένου χειμῶνος. ἐπεὶ βόες ὁππότε χηλὰς
Γλώσσῃ ὑπωμαίοιο ποδὸς περιλιχμήσωνται,
Ἢ κοίτῳ πλευρὰς ἐπὶ δεξιτερὰς τανύσωνται,
Ἀμβολίην ἀρότοιο γέρων ἐπιέλπετ' ἀροτρεύς.
Ἠδ' ὅτε μυκηθμοῖο βόες περίπλειοι ἀγέρωνται
Ἐρχόμεναι σταθμόνδε βόες βουλύσιον ὥρην,
Σκυθραὶ λειμῶνος πόριες καὶ βουβοσίοιο,
Αὐτίκα τεκμαίρονται ἀχείμεροι ἐμπλήσεσθαι.

Quæ ſic eleganter Latine vertit vir illuſtris Hugo Grotius: p. 35.

Sæpe etiam inſtantem minitari dira procellam
Ruricolæ docuere boves, cum lingere tentant,
Poſteriora pedum glabris veſtigia linguis,
Aut dextrum in ſtabulo ponunt latus: hiſce magiſtris
Stivæ opus inceptum differt longævus arator.
Sæpe etiam inſolito mugitu paſcua complent,
Cum ſtabula, & notos repetunt armenta penates,
Floridaque invitæ linquentes prata juvencæ
Ante feras cupiunt ventrem ſaturaſſe procellas.

Ubi Scholiaſtes p. 143. ἐκ δὲ βοῶν ἐπύθοντο.) Καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν σημειοῦνται οἱ γεωργοὶ γινόμενον χειμῶνα, ὅταν τὰς χηλὰς τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν τῇ γλώσσῃ

γλώσσῃ περιλείχωσιν, ἢ κατὰ τὸν δεξιὸν μηρὸν ἀνακλίνωνται. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ χειμῶνος ψυχρὰ ἡ γῆ γίνεται, ὁ βοῦς ψυχομένην τὴν χηλὴν τὴν ἐμπροσθίαν, τῇ περιλιχμήσει πειρᾶται θερμαίνειν. τοῦ γὰρ ὀπισθίου ποδὸς οὐ δύναται τῇ γλώσσῃ ἐφικέσθαι. Φησὶν οὖν τοῦτο ἀρχὴν χειμῶνος. Ἐπὶ δεξιτερῶς) τὸ γὰρ φυσικὸν σχῆμά ἐστιν αὐτῶν, τὰ εὐώνυμα. προθερμαίνουσι δὲ αὐτῶν οἱ βόες τὸ ἧπαρ, ἐν τοῖς δεξιοῖς τόποις καὶ μέρεσι κείμενον, οὕτω κατακείμενοι. *Cum sciant animalia, fore ut veniente tempestate non possint commode pascere, dant operam ut tectum inveniant, & se septis suis includant, id quod noster de bobus imbrem prævidentibus tradit; additque eos in dextrum latus se projicientes tempestatem aëris commutatam præsagire;* ἀέρα ἐν χειμῶνι *videtur vocare quod in Geoponic. Lib. I. lemmate cap. 3. p. 5.* προγνωστικὰ χειμερινοῦ ἀέρος *dicitur.* χειμών, ῶνος, *hiemem significat, ut & turbulentam ac perfrigidam tempestatem, & quia turbidæ tempestati & imbres & venti solent esse conjuncti, interdum imbrem, interdum ventum, aliquando & utrumque denotat. Avienus Paraphrastes Arati locum sic* περιφράζει, *p. 124. circa finem:*

Bubus arator item trahit atræ signa procollæ,
Lambere si lingua prima hos vestigia forte
Viderit, aut dextrum prosternere corpus in armum,
Vel si prolixis auras mugitibus implent,
Pascua linquentes vix vespere. - -

Conjungit & frigus & tempestatem, Vers. 390. in Prognostic. p. 121. tempestas, gelidusque dies, & frigidus æther. & V. 518. indicium pluvialis frigoris dixit. Instante ergo tempestate, cum eam bestiæ præsentiant, boves priores pedes lingua conantur calefacere, & cum alias soleant naturali situ in latus sinistrum recumbere, tunc etiam in dextrum se projiciunt, ut & hoc calefaciant, & omnia peræque membra à frigore per se defendant. Imbrem illo situ boves præsagire, scribit Ælian. Anim. VII. 8. Ὅτι δὲ βοῦς ἐὰν μέλλῃ ὕσειν ὁ Ζεύς, ἐπὶ τὸ ἰσχίον τὸ δεξιὸν κατακλίνεται. ἐὰν δὲ εὐδία, πάλιν ἐπὶ τὸ λαιόν. *& Aratus Geopon. I. 3. p. 7.* καὶ βόες πρὸς μεσημβρίαν ὁρῶσαι, ἢ τὰς χηλὰς περιλοχμώμεναι *(pro quo MSS. in not. ad Geopon. cit. habent,* περιλειχόμεναι) καὶ μετὰ μυκηθμῶν ἐπὶ τὴν βουστασίαν ἐρχόμεναι, ὄμβρον δηλοῦσι. *De quibus Plin. N. H. XI. 10. p. 494.* Tunc universæ provolant, si dies mitis futurus est. Prædivinant enim

ventos

ventos imbresque, & se continent tectis. Itaque temperie cœli (& hoc inter præscita habent) cum agmen ad opera processit, *&c.*

(g) *Ἔνυδρον est aquaticum, quod in aquis degit & alimentum ex ipsis petit, aliud est πάρυδρον, aquas quod amat. Aves aquaticæ & fluviatiles ἔνυδροι, & ποτάμιοι dicuntur, quia ex fluviis & aquis victum petunt, & in ipsis degunt, ut anates & aliæ, uti observat Salmas. in Solin. p. 316. col. 1. circa fin.*

(h) *Locus hic corruptus est & mutilus. Conjecturam afferre libet, si non veram & certam lectionem proponere licet. Conjectem corrigendo & transferendo hunc locum sic esse legendum:* πᾶν δὲ ἔνυδρον εἰς μεσόγειον φεύγων, οἷον αἱ γέρανοι (*pro* αὐ. γύασιν) ποιοῦσι, (*quæ ipsissima sunt verba Arist. H. A. VIII. 12. p. 557.*) ἐν αὐτῇ χειμῶνα καταγγέλλει. *Aristot. H. Anim. VIII. 10. p. 571.* εἰς ὕψος πέτονται πρὸς τὸ καθορᾶν τὰ πόῤῥω. καὶ ἐὰν ἴδωσι νέφη, καὶ χειμέρια, καταπτάσαι ἡσυχάζουσι. *grues alte volant ad prospiciendum à longe. Nam si tempestatem & nubes viderint, in terram devolant, & quiescunt. Aratus Prognost. Vers. 299. seq. pag. 131. & 132. edit. Oxon.*

Οὐδ' ὕψου γεράνων μακραὶ στίχες αὐτὰ κέλευθα
Τείνονται, στροφάδες δὲ παλιμπετὲς ἀπονέονται
Πιστεύειν χειμῶνι. - - *quæ Avienus sic interpretatur: p. 122. edit. Grot.*

- - - Si Threiciæ per aperta
Sponte grues trepidant, nec sese * audacius æthræ
Committant, pinnis ut longos sæpe volatus
Formavere super. - -- --
Mox tempestates, & nubila tetra cientur.

* In marg. Grot. aliam lectionem exhibet, quæ magis placet:
- - - Nec sese audacibus æthræ
Committunt pinnis.

Scholiast. p. 132. hæc annotat: Φασὶν οὖν τὰς γεράνους, ὄμβρων μελλόντων καταφέρεσθαι, οὐ μετεώρους αἴρεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐθείας ἐμποδίζεσθαι πτήσεως. αὐτὴ γὰρ ἡ γέρανος, δυσπαθὲς ἔχει τὸ σῶμα, καὶ πρὸς τὰς τῶν ὡρῶν ὑπερβολὰς ἀντέχειν οὐ δύναται. ὁ δὲ νοῦς, αἱ δὲ τῶν γεράνων μακραὶ τάξεις τὰς αὐτὰς ὁδοὺς τείνουσαι οὐ. (τοῦτο γὰρ ἦν εὐδίας σύμβολον.) ἀλλὰ ἀποστραφεῖσαι τὸ ὑγρὸν πνεῦμα, καὶ ἐξ ὑποστροφῆς πετόμεναι, τὸ

'αὐτὸ σημεῖόν ἐςι. καὶ γέρανοι δὲ ὅταν μὴ διαιρόμεναι εἰς ὕψος, μηδὲ ἐπ' εὐθείας ποιέμεναι τὴν πτῆσιν, ἀλλ' ὑποςρέφωσαι εἰς τὸν τόπους, ὅθεν ἐκινήθησαν, τὸ αὐτὸ σημεῖον ἐςι. *Horus, Hierogl. II. 93.* sideralis scientiæ gnarum cum significant, gruem volantem pingunt. ἐκεῖνος γὰρ ὑψηλῶς πάνυ ἵπταται, ἵνα θεάσηται τὰ νέφη, μὴ ἄρα χειμάζῃ, ἵνα ἐν ἡσυχία διαμένῃ. Illa enim alte admodum volat, ut nubes è proximo conspiciat, neque tempestate agitetur, atque ita altam agat quietem. *Ælianus Anim. VII. 7.* Ἀριςοτέλους ἀκούω λέγοντος ὅτι ἄρα γέρανοι ἐκ τοῦ πελάγους εἰς τὴν γῆν πετόμεναι, χειμῶνος ἀπειλὴν ἰσχυρὰν ὑποσημαίνουσι τῷ συνιέντι. *Paulopost:* ὄρνιθες δὲ ἐκ τοῦ πελάγους, εἰς τὴν γῆν σὺν ὁρμῇ πετόμενοι, μαρτύρονται χειμῶνα. *& in fine ejusdem cap.* πάλιν τε ὄρνιθες οἱ μὲν θαλάττιοι, καὶ οἱ λιμναῖοι ἐς τὴν γῆν πεσόντες, ὡς ἔσοιτο χειμὼν πολὺς οὐκ ἀγνοοῦσιν. *Plin. N. H. XVIII. 35. p. 456. circa finem: Item mergi a natesque, pennas rostro purgantes, ventum: cæteræque aquaticæ aves concursantes: grues in mediterranea festinantes.*

(i) *Hippomanes intelligit, quod Plinius, N.H. VIII. 42. p. 211. his verbis describit:* Vixisse equum septuaginta quinque annis proditur. In hoc genere gravida stans parit, præterque cæteras fœtum diligit. Et sane equis amoris innasci veneficium hippomanis appellatum, in fronte, caricæ magnitudine, colore nigro: quod statim edito partu devorat fera, aut partum ad ubera non admittit. Si quis præreptum habeat, olfactu in rabiem id genus agitur. *Ita Harduin. distinxit, & hæc verba: si* si quis præreptum habeat, *sequentibus annexuit, non præcedentibus, ut communiter Plinii editores, & ipse Solinus Plinium transscribens, conjunxere; unaque periodo inclusit, Aristotelem secutus, qui H. A. VI. 22. p. 541. eodem modo hæc conjunxit, hoc si quis præveniens auferat, odore ejus sollicitata equa, surgit: atque ubi olfecit, furit.* ὅταν δὲ τέκῃ ἵππος, τότε χορίον εὐθὺς κατεσθίει, καὶ ἀπεσθίει τοῦ πώλου, ὃ ἐπιφύεται ἐπὶ τοῦ μετώπου τούτων τῶν πώλων, ὃ καλεῖται ἱππομανές. ἔςι δὲ τὸ μέγεθος, ἔλαττον μικρὸν ἰσχάδος. τὴν δὲ ἰδέαν, πλατὺ, περιφερὲς, μέλαν. Τοῦτο ἐάν τις φθῇ λαβὼν, καὶ ὀσφρῆται ἡ ἵππος, ἐξίςαται καὶ μαίνεται πρὸς τὴν ὀσμήν. διὸ καὶ αἱ φαρμακίδες ζητοῦσι καὶ συλλέγουσιν. *Vide Harduini Emendat. ad Plin. T. II. p. 272. Veneficium vocat amoris Solin. C. 45. p. 53.* In quarum (*equarum*) partu amoris nascitur veneficium, quod frontibus præferunt recens editi, furvo colore, cicatricis simile, hippomanes nominatum

quod

quod si præreptum statim fuerit, nequaquam mater pullo ubera præbet felitanda. *De veneficio hippomanis agit & Plin. N. H. XXVIII. p. 621.* tantas, *inquit,* in veneficio vires habet, ut affusum æris mixturæ in effigiem equæ olympiæ admotos mares equos ad rabiem coitus agat. *Meminit & hujus veneficii Ælian. Anim. III. 17. ex aliorum opinione, qui volunt, equam statim edito pullo carunculam illam in fronte innatam devorare, hominibus invidentem, ne remedium vim magnam alliciendi ad amorem & libidinem quod habet, assequantur.*

Hippomanes hujusmodi recens à fronte nati pulli avulsum & adhuc calens, Ann. 1676. mens. Febr. allatum accurate describitur Miscellan. Medico-Physic. Curios. Ann. 8. Observ. 57. p. 96. ut citat Harduin. Not. ad Plin. L. c. quod Aristotelis, Pliniique sententiam præclare explicat ac comprobat.

(k) *Muscas solito majoribus ausis pungentes, tempestatem portendere, ex Arato narratur in Geopon. l. 3. p. 7.* καὶ μυῖαι ἐπὶ πλέον δάκνουσι,

- - - χειμῶνα ἐσόμενον δηλοῦσι. *Arat. in Prognost. vers. 242.*

- - - - μηδ' εἴ κεν ἐπὶ πλέον ἠὲ πάροιθεν
Δάκνωσιν μυῖαι, καὶ ἐφ' αἵματος ἱμείρωνται.

Avienus, p. 121.

Cum parvæ defigunt spicula muscæ,
Convenit instantes prænoscere protinus imbres.

Ibi Schol. αἱ μυῖαι τοῖς ὑγροῖς σφόδρα χαίρουσι, καὶ ἀεὶ τὰς ὑγρὰς οὐσίας σιτοῦνται. ὅτε τοίνυν ὑγροῦ ἀέρος αἰσθάνονται χειμῶνος ἐσομένου, καὶ τὸ σῶμα ὑγραίνεται, τότε μᾶλλον καθάπτονται τοῦ αἵματος ὑγραινομένου ἐκ τοῦ περιέχοντος. *Nempe quia eo tempore corpora humida ut sint necesse est, muscæ quia admodum humidis delectantur, vehementius mordent, utpote sanguine magis delectatæ.* τοῦ χειμῶνος τὸν ἔφοδον, *Eustath. Hexaem. p. 20. dixit, sævitiam maris Allatius vertit, & sic legend. h. l. vocemque* χειμῶνος, *quæ videtur excidisse, restituendam puto.*

(l) *Locum hunc esse mutilum & corruptum quivis qui legerit, perspicere poterit, at afferre medelam & genuinam restituere lectionem, sine melioris Codicis ope, difficile erit. Conjecturis magis quam dijudicatione uti par erit. Primo loco* Φρύνου *legi non male convenit, est enim lapis quem alii* βάτραχον *appellant, ita auctor Kirnnid. p. 58. qui postquam dixerat:* Φρύνιον *herba est, quæ dicitur* βατράχιον *i. e. rana, mala planta. Species autem ut apium caninum: nascitur autem in aquis, combustivæ virtutis existens. Addit:*

addit: - - Φρῦν@ lapis est, quidam dicunt βάτραχον. De secundo loco tres conjecturas apponere libet. (1) *Ut legatur ἐπὶ ῥινὶ vel, ἐπὶ τῇ ῥινὶ κέρας ut loquitur Pausan. V. 12. p. 404. noviss. edit.* οἱ δὲ Αἰθιοπικοὶ ταῦροι τὰ κέρατα φύουσιν ἐπὶ τῇ ῥινί. *Ut intelligatur Rhinocerotis cornu. Alio nomine lapis dicitur. Kiranid. p. 91. qui ei miram tribuit virtutem, sic loquitur:* Ῥινόκερως animal est quadrupes, simile cervo, unum cornu habens magnum circa nares -- --- hujus cornu vel lapis, qui nascitur in ejus naribus, gestatus dæmonia ejicit *&c. Quamvis enim non desint qui duo cornua ei tribuant, tamen sunt & alii qui unum solum memorant. Hinc recte Aldrovand. Quad. bisul. p. 363. col. 1. existimat quibusdam rhinocerotibus duo esse cornua, sed non omnibus.* (2) ἐπὶ κεραυνῷ *ut restituatur, in fulmine, nempe qui fit vel nascitur. Ceraunium Evax de gemmis appellat, & flammas spernere narrat.*

Nubibus illisus cœlo cadit ille lapillus,
Cujus apud Græcos restat de fulmine nomen.

(3) *Ut vox κέρας retineatur, &* in cornibus *vertatur. Antiquis fuit persuasum, semina inter serendum cornua boum quæ contingant, ab igne consumi non posse,* κερασβόλα *dicta. v. Geop. XV. I. p. 402. Plut. Sympos. VII. Quest. 2. Cur ergo de lapide in cornibus animalium, bovis capiti, (forte & cornu) lapillum inesse, & de aliis quæ non ? tradunt teste Plinio, nascente potuerint scribere, & vim extinguendi ignem ei tribuere, non video. Rectene an secus nunc non discutiam, sed veterum opinionem ut eruam & clariorem reddam, est quod hæc scribam.*

(m) *Scorpium raphani attactu perire, tradit & Zoroaster, Geopon. XV. I. p. 400.* σκορπίον ἀναιρεῖ ῥαφανίς, *(ita pro ῥάφαν@ quod prius legebatur, reposuit Needhamus ex L. 13. C. 9.)* ἐπιτεθεῖσα αὐτῷ. *Loc. cit. p. 364. ex Diophane hæc narrantur,* εἰ δέ τις χυλῷ ῥαφανίδ@ ἐπιμελῶς τὰς χεῖρας τὰς ἑαυτοῦ χρίει, ἀφόβως καὶ ἀκινδύνως, σκορπίων καὶ τῶν λοιπῶν ἑρπετῶν ἐπιλήψεται. *(pro ἐπιλήψεται quod prius hunc locum occupabat, idem restituit)* αἱ δὲ ῥαφανίδες σκορπίοις ἐπιτιθεῖσαι παραχρῆμα αὐτοὺς διαφθείρονται. *De herba thelyphono Theophrastus Hist. Plant. IX. 19. p. 192. & ex eo Ælian. Anim. IX. 27. narrat, eam admotam scorpionem occidere, aspersu vero ellebori albi extinctum vitæ restitui posse.* Τὸ δὲ θηλύφονον, οἱ δὲ σκορπίον καλοῦσι, διὰ τὸ τὴν ῥίζαν ὁμοίως ἔχειν τῷ σκορπίῳ, ἐπιξυσμένον ἀποκτείνειν τὸν σκορπίον. ἐὰν δέ τις ἐλλεβόρου λευκοῦ καταπάσῃ, πάλιν ἀνίστασθαι φασιν.

(n)

(n) *Halcyones fœtificare bruma, qui dies halcyonides vocantur, placido mari per eos navigabili, Siculo maxime: Facere autem 7. ante brumam diebus nidos, & totidem sequentibus parere, scribit Plin. N. H. X. 32. d. 423. Præivit Aristotel. H. Anim. V. 8. p. 516. qui & Simonidis carmen in testimonium vocat.* ἡ δὲ ἀλκυὼν, τίκτει περὶ τροπὰς χειμερινάς. διὸ καὶ καλοῦνται, ὅταν εὐδιειναὶ γίνωνται αἱ τροπαὶ, ἀλκυόνειοι ἡμέραι, ἑπτὰ μὲν πρὸ τροπῶν, ἑπτὰ δὲ μετὰ τροπάς. - - λέγεται δὲ ἐν ἑπτὰ ἡμέραις ποιεῖσθαι τὴν νεοττίαν. ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς ἑπτὰ ἡμέραις, τίκτειν, καὶ ἐκτρέφειν τὰ νεόττια. *Additque: halcyonem circiter quinque parere ova. Vid. & Ælian. Anim. I. 36. De numero halcyonidum non convenire auctores, jam observatum à Bocharto & aliis: septem alii numerant, quos non dissidere ab iis qui halcyonia ex 14. diebus constare putant, forte non male dixeris. Nempe potuerint respicere septem sequentes, quibus parit, dies, non præcedentes, quibus nidum extruit. Ovidius id videtur fecisse, Metamorph. L. XI. Fab. 10. v. 746. scribens:*

Perque dies placidos hyberno tempore septem
Incubat Halcyone pendentibus æquore nidis.

De Hygino nollem id affirmare, Fab. 65. p. 113. edit. Munckeri, hæ aves, *inquit,* nidum, ova, pullos in mari septem diebus faciunt hyberno tempore. Mare his diebus tranquillum est, quos dies nautæ alcyonia appellant.

(o) *Equos lupi vestigium conculcantes torpescere; lupi talum currum & equorum gradum sistere; Leonem ilicis, lupum vero scillæ foliis, obtorpescere, narrat uno eodemque ordine Ælian. Anim. I. 36.* εἰ δὲ ὑπορρίψαις ἀστράγαλον λύκου καὶ τετρώρῳ θέοντι, τὸ δὲ ὡς πεπηγὸς ἑστήξεται, τῶν ἵππων τὸν ἀστράγαλον πατησάντων. λέων δὲ φύλλοις πρίνου τὸ ἴχνος ἐπιβάλλει, καὶ ναρκᾷ πατῶν δὲ καὶ ὁ λύκος, εἰ καὶ μόνον προσαπελάσας πετάλοις σκίλλης. *Zoroast. Geop. XV. 1. p. 398.* λέων ἐπιβὰς πρίνου πετάλοις ναρκᾷ.

(p) *Quæ hic habentur, de ciconiis platani foliis vespertiliones à suis nidis, ovis & nidis abigentibus: de ruta polypum immobilem reddente, ut de serpente arundine percussa, leguntur apud Ælian. Anim. I. 37. eadem serie non mutato ordine. Ibi & sequitur, quod in hoc fragmento male ab h. l. translatum in fine inter diosemeia collocatur:* καὶ μύραινα δὲ πληγεῖσα νάρθηκι εἰσάπαξ, ἡσυχάζει. εἰ δὲ πλεονάκις, εἰς θυμὸν ἐξάπτεται. *De Polypo Phile, p. 152.*

ἀψάμενος αὖ γὰρ πηγάνου τὸ θηρίον
κινήσεως ἔρημον εὐθὺς εὑρέθη.

Idemque rutæ sternitur contactibus,
Jacetque motionis expers illico.

Rutæ ramulos pluribus locis contra animalia inimica suspendere jubet Palladius L. I. Tit. 24. p 525. edit. Commel. Rei Rusticæ Auctorum.

(q) *De morbis arborum Plin. N. H. XVII. 24. p. 407.* Verum ut homini nervorum cruciatus, sic & arbori, ac duobus æque modis. Aut enim in pedes, hoc est, radices, irrumpit vis morbi: aut in articulos, hoc est, cacuminum digitos, qui longissime à toto corpore exeunt. Inarescunt ergo: & sunt apud Græcos sua nomina utrique vitio. Undique primo dolor, mox & macies earum partium fragilis, postremo tabes morsque non intrante succo, aut non perveniente: maximeque id fici sentiunt. Caprificus omnibus immunis est, quæ adhuc diximus. *pag. 413.* Quædam vel ab ulcere tantum. Ficus hanc injuriam spernit, & omnia quæ resinam gignunt. *De morbis qui ficus infestant, Vid. & Theophrast. H. P. IV. 16. p. 97.*

(r) *Mensem Junium hic intelligi, certum est; & ex rei rusticæ scriptoribus patet. Palladius Mart. tit. 10. de ficu, p. 580.* Mense Junio, circa solstitium caprificandæ sunt arbores fici, id est, suspendendi grossi ex caprifico, lino, velut serra, pertusi. Si hoc desit, abrotani virga suspenditur, aut callum, quod in ulmeis foliis invenitur, aut arietina cornua circa radices arboris obruuntur, vel truncus arboris, quo loco turget, scarificandus est, ut possit humor effluere. *Geoponic. III. 6. p. 80. Mense Junio grossos & caprificos in ficus suspendemus.* τούτῳ τῷ μηνὶ ἐν ταῖς συκαῖς τοὺς ὀλύνθους, καὶ τὰ ἐρινεὰ κρεμάζομεν. *Notandum, τοῦ θεοῦ, poni pro mense à Junone nomen adepti; Junio, quo caprificatio peragenda; & quidem omissa voce μηνὸς, nisi quis eam excidisse hoc loco dixerit, & restituendam esse putaverit. Vel etiam ἡ Θεὸς dicatur de ipsa Luna.*

(s) ὄλυνθος, *ô est ficus immatura, grossus; pomum serotinum vel raro vel nunquam maturescens. Grossos ergo, ne decidant fici fructus, ex caprifico decerptos & inter se colligatos fico injiciunt. Eustath. Hexaem. p. 10.* τοῦ γὰρ ἡμέρου συκῆς τὸν καρπὸν ἀρδεύοντος οἱ γηπόνοι οὕτω φυλάττουσι. τοὺς ὀλύνθους τῆς ἀγρίας συκῆς ἐκδύσαντες ἀπαιωροῦντες διαμένειν παρασκευάζουσιν.

S. Basil.

S. Basil. Hom. V. in Hexaem. p. 65. οἱ μὲν τὰς ἀγρίας συκᾶς παραφυτεύουσι τῶν ἡμέροις, οἱ δὲ τοὺς ὀλύνθους ἐκδήσαντες τῶν ἐγκάρπων καὶ ἡμέρων συκῶν τὴν ἀτονίαν ἰῶνται ῥέοντα ἤδη καὶ σκεδαννύμενον τὸν καρπὸν τοῖς ὀλύνθοις ἐπέχοντες. *Aristot. H. A. V. 32. agricolas ficis appendere caprifici ficus, & juxta easdem caprificos serere scribit, & cur id fiat, ibi exponit.* περιάπτουσι τά τε ἐρινὰ πρὸς τὰς συκᾶς οἱ γεωργοὶ, καὶ φυτεύουσι πλησίον τῶν συκαῖς ἐρινεούς. *ante* θαλασσίων *inserenda videtur vox non ignota qui de ficu agunt auctoribus, nempe* φυκίον, *alga marina seu fucus marinus, v. Dioscor. IIII. 100 p. 283. Palladius Lib. IV. Mart. tit. 10. p. 580. postquam dixerat de ficu,* Aliqui inter ficarias caprifici arborem serunt, ut non sit necesse per singulas arbores pro remedio eadem poma suspendi. p. 581. *addit:* Si fructus suos velut ægra projiciet, vel cancrum fluvialem cum ramo rutæ suspendunt: vel algam marinam, vel fascem lupinorum, vel radici terebratæ cuneum figunt, vel securi arboris corium sæpe proscindunt. & p. 576. *de pomis,* algam marinam nonnullos obruere ad radices, si acida nascantur, *commemorat. De citreo* p. 578. Diligentiores & fimo bubulo adlinunt utrinque, quod summum est, vel marina alga vestiunt, vel argilla subacta, partis utriusque extrema cooperiunt, atque ita in pastinato loco deponunt.

(s) *Pro* μέλιτον *leg.* μίλτῳ *rubrica,* Μίλτος, ἡ *rubrica, minium. Plin. XXXIII. 7.* miltum vocant Græci minium, quidam cinnabari. *praecedit: Jam enim Trojanis temporibus rubrica in honore erat, Homero teste.* Περὶ μίλτου Σινωπικῆς, *de rubra sinopica, Dioscor. V. 3. &* περὶ τεκτονικῆς, *cap. seq. Rubrica ficum ægram vult esse curandam Pallad. IV. Mart. tit. 10. p. 582.* Si fructus suos velut ægra projiciet, alii rubrica, aut amurca infulsa mista aqua arborem liniunt. *Amurca, est sedimentum vel feces olei, ut ex aliis notum. Plin. XVII. 27. p. 418.* Uberrimas autem ficus rubrica amurca diluta & cum fimo infusa radicibus frondere incipientium facit. --- In primis autem cavendum, ne ex remediis vitia fiant, quod evenit nimia aut intempestiva medicina, *nempe, ut L. 23. C. 7. ait:* novissimæ ficus salubriores, quam primæ, medicatæ vero nunquam. *& XVI. 27. (al. 28.) p. 267.* Ficus sola ex omnium arborum fœtu maturitatis causa medicatur; jam quidem ex portentis, quoniam majora sunt pretia præposteris. Omnia autem celerius senescunt præfecunda. Quin & protinus moriuntur aliqua, cœlo omnem fecunditatem eblandi-

to: quod maxime vitibus evenit. *Observat ergo Plin. (1) Ficum solam, sua utpote ætate, maturitatis causa medicari. (2) Non medicatas esse salubriores medicatis, ut & novissimas primis. (3) Præfecundas celerius senescere, & earum radices longissimas, senectutem sentire ocissimam XVI. 31. (al. 32.) Atque in totum omnem curam fertilitatem adjicere, fertilitatem senectam. (4) Reliquis sub foliis pomum esse ut protegatur, excepta fico: cui, inquit, folium maximum umbrosissimumque, & ideo supra id pomum: ei demum series foliorum nascitur, quam pomum. XVI. 26. (al. 27.) Tom. 3. p. 265. Columella V. 10. p. 299.* Ac semper conveniet, simulatque folia agere cœperint ficus, rubricam amurca diluere, & cum stercore humano ad radicem infundere. Ea res efficit uberiorem fructum, & farctum fici pleniorem ac meliorem. *Democritus in Geopon. X. 48. p. 273.* Συκῆ οὐκ ἀποβάλλει τὸν καρπὸν ἐὰν συκάμινα λαβὼν χρίζῃς ταύτης τὸ στέλεχος. ὁμοίως οὐκ ἀποβάλλει, τὸν καρπὸν, ἐὰν τὰς ῥίζας αὐτοῦ ἅλατι καὶ φυκίοις θαλαττίοις καταπλάσῃς, ἢ ἐν διχομηνίῳ σελήνῃ μίλτῳ τὰ πρέμνα καταχρίσῃς, ἢ ἐλμίνθους αὐτῆς περιάψῃς.

(t) *Ælian. Anim. I. 37. idem ex piscatorum relatu dicit, nempe polypum in terram progredi olivæ ramo in littore posito.*

(u) *Allium contra feras remedium esse non contemnendum juri gallinaceorum incoctum, scribit Plin. XXIV. 4.* Pantheræ leonesque non attingunt perunctos eo (*jure*) præcipue si & allium fuerit incoctum. *XX. 6. p. 22. de allio:* serpentes abigit, & scorpiones odore: atque ut aliqui tradidere, & bestiarum omnium ictibus medetur, potu vel cibo vel illitu, quin & suffitu.

(x) στρύχνος, ὁ & ἡ, *ut & neutro genere στρύχνον est solanum. Varia solani genera describit Ruellius de Nat. Stirp. III. 110. p. 613. & depingit Dodon. Stirp. Hist. Pempt. III. L. 4. c. 23. 27. 28.* inter solana, *inquit*, unum hortense est: vesicarium, soporiferum, manicum, &c.

(y) *Plin. XI. 33. p. 532. Gignuntur autem (pediculi) & vestis genere, præcipue lanicio interemptarum à lupis ovium. Ælian. Anim. I. 38. tali veste indutum molestiam & mordacem pruritum pati affirmat.* λυκοσπάδα εἶν πέξας καὶ ἐριουργήσας, καὶ χιτῶνα ἐργασάμενος, λυπεῖ τὸν ἠσθημένον. ὀδαξησμὸν γὰρ ἐργάζεται, ὡς λόγος. *Lanam ovis à lupo cæsæ vel maxime pediculos generare & Plutarch. observat & hanc quæstionem cur talis lana sit* φθειρώδης, *caro autem suavior, inquisitione sua non indignam judicat. Sympos. II. Quæst. 9. qui rem miram & plane absurdam de Lycopolitis,*

L. de

L. de Iside & Osir. p. 677. T. I. commemorat: μόνοι γὰρ ἔτι νῦν Αἰγυπτίων Λυκοπολῖται προβάτων ἐσθίουσι, ἐπεὶ καὶ λύκος, ὃν θεὸν νομίζουσιν. Soli omnium Ægyptiorum Lycopolitæ ovem edunt, quia & Lycos, *i.e. lupus*, quem iidem pro Deo habent. *Ægyptii præter Lycopolitas ovem & bovem venerabantur, unde & Hypselitæ Hadriano Imper. suos nummos dedicantes in iis ovem quam venerantur exhibent, ut videre licet apud diligentiss. & eruditissimum I. Vaillant, in append. ad Histor. Ptolemæorum pag. 217. Phile, p. 102.*

Χιτῶνα δὲ λαβὼν ἐκ δορᾶς λυκοσπάδος
Οἰὸς σε, προβατεῦ, μηδαμῶς ἐπενδύσῃς.
Ποιεῖ γὰρ εὐθὺς, κνησμονήν τε καὶ φρίκην,
Παλμοὺς ἀτερπεῖς ἐμβαλὼν τῇ καρδίᾳ.

Ne pastor illo ne induaris tegmine,
Exuta quod dat oviculæ pellis, lupus
Quam dentibus strinxit: namque hæc pruriginem
Cordisque palpitationes excitat.

Additque & de lapide à cane demorso, quæ noster de capreæ corde ignibus usto domi suspenso tradit, nempe lites & contentiones eum excitare vino injectum:

Οἴνῳ δὲ κυνόδηκτόν τις ἐγκρύψας λίθον,
Στάσιν τινὴ ἐὰν ἐξεγείρει τοῖς φίλοις.

Quod si lapillum quem canis præmorderit,
Vino ingeras, mox concitabis prælia.

Ælianum secutus qui idem loc. cit. dixit: Ἔριν δὲ, εἴ τις καὶ στάσιν ἐθέλοι ἐν τῷ συνδείπνῳ ἐργάσασθαι, δηχθέντα ὑπὸ κυνὸς λίθον ἐμβαλὼν τῷ οἴνῳ, λυπεῖ τοὺς συμπότας ἐκμαίνων.

(aa) *De stella marina, pisce, Plin. IX. 60. ubi claros sapientia auctores mirari stellam in mari, affirmat.* Ea figura est parva admodum caro intus, extra duriore callo. Huic tam igneum fervorem esse tradunt, ut omnia in mari contactu adurat: omnem cibum statim peragat. *& L. XXXII. 4. al. 5.* Mala medicamenta inferri negant posse, aut certe nocere, stella marina vulpino sanguine illita, & affixa limini superiori, aut clavo æreo januæ.

(*bb*) *Erucæ, notum & hortis dirum animal,* Raupen/*aliæ frondem, aliæ erodunt florem, &, ut Plin. verbis, XVII. 24. utar.* depaſtam arborem turpi facie relinquunt. Naſcitur hoc malum tempore humido & lento. Fit aliud ex eodem, ſi ſol acrior inusſit ipſum vitium, ideoque mutavit. *Quæ ex Theophraſt. H. Pl. IIII. 16. p. 98. deſumta ſ:* αἱ μὲν, τὰ φύλλα, αἱ δ' (κάμπαι) τὰ ἄνθη, ἕτεραι τῷ γένει. κ) ψιλοῦσι τὰ δένδρα. γίνονται δὲ, ὅταν ᾖ νότια καὶ τὰ ἐνδιεινά. ἐὰν δ' ἐπιλάβῃ καύματα, ῥήγνυνται). *Contra erucas varia extant remedia tam veterum quam recentiorum ſcriptis celebrata, inter quæ utramque complet paginam portentoſum illud & dictu prudendum, multorum, ut fertur, experientia tamen approbatum, à Plinio XVII. 28. paucis his verbis enunciatum remedium:* Privatim autem contra erucas, ambiri arbores ſingulas à muliere incitati menſis, nudis pedibus recincta (*jubent.*) *Ab Apuleio in Geopon. XII. 8. p. 329. Columella, L. 10. in Hortulo ſuo, p. 412. & ſub finem Lib. XI. p. 446. ex libro Democriti* περὶ ἀντιπαθειῶν, *copioſius deſcriptum. Memorat & inter alia Palladius, lib. I. p. 531. tit. 35. de remediis horti vel agri, & his quod hic legitur adjungit remedium:* Contra erucas, ſemina quæ ſpargenda ſunt, ſempervivæ ſucco madefiant, vel erucarum ſanguine. - - Campas fertur evincere, qui faſciculos allii ſine capitibus per horti omne ſpatium comburens, nidorem locis pluribus excitarit. Si contra easdem vitibus voluerimus conſulere, allio trito falces putatoriæ feruntur ungendæ. Naſci quoque prohibentur, ſi circa arborum vel vitium crura bitumen & ſulfur incendas: vel ſi ablatas de horto vicino campas excoquas aqua, & per horti tui ſpatia univerſa diffundas. *Apulejus in Geopon. L. cit. aquam cum anetho & erucis coctam & refrigeratam ut remedium erucas perdens affert, & ea olera irrorare jubet.* εἰ δὲ καὶ ἑτέρου κήπου κάμπας λαβὼν, καὶ ἐν ὕδατι ἑψήσας σὺν ἀνήθῳ, καὶ ψύξας περιῤῥάνῃς τοῖς λαχάνοις, ὀλέσεις τὰς οὔσας κάμπας. *Vide & Francisci Redi Librum de generatione inſectorum pag. 176. ſeqq. de generatione & mutatione erucarum varia exhibentem experimenta, inter alia & hæc notatu digna afferentem pag. 193.* Sæpius obſervavi in foliis ramisque braſſicæ & vicinarum herbarum à papilionibus magnam ovorum copiam depoſitam eſſe, ex quibus poſtea erucæ, & ex erucis chryſalides ac tandem ex chryſalidibus papiliones naſcuntur.

(cc) *Geopon. XVI. I. in fine:* Ταῦροι τῶν μυκτῆρας ῥοδίνῳ χρισθέντες σκοτοῦνται· *Tauri, naribus ipsorum rosaceo illitis, tenebris offusis vertigine afficiuntur. Græcum nomen retinet Plin. XIII. 1. p. 58.* sed divulgata maxime unguenta crediderim rosæ, quæ plurima utique gignitur. Itaque simplicissima rhodini mixtura diu fuit. *& XV. 7. p. 178. rhodinum è rosis. L'huile rosat,* Rosen Oel.

(dd) ἐρινεός, *caprificus, figuier sauvage,* ein wilder Feigenbaum / *ejus fructus vocatur* ἐρινόν, *Athen. III. p. 76.* Caprificus è silvestri genere ficus nunquam maturescens, sed quod ipsa non habet, aliis tribuens. *Plin. XV. 19. & alibi: XXIII. 7.* Caprificus, *inquit*, tauros quamlibet feros collo eorum circumdata, in tantum mirabili natura compescit, ut immobiles præstet. *Qua ratione caprifico ita boves edomentur, ut prope immobiles consistant, Cœlius Calcagninus Epistolic. Quæst. II. Epist. 15. p. 66. diligenti indagine explorat, cujusque, utpote viri elegantis ingenii verba non injucunda apponere placet:* Res perquisita etiam à Plutarcho in libro τῶν συμποσιακῶν, sed injuria temporum desiderata. Numquid vero id vi illa propria atque insita caprifico evenit, quam Græci ναρκωτικὴν, i. e. torporem segnitiemque invehentem vocant, qua & echineis & torpedo inter pisces pollet? nam & caprifici cinere, cui septica & smectica potestas inest, i.e. quæ detergere possit & erodere, medici pro spodio utuntur. An vero odore acri & styptico id contingit, qui vim ferocientis tauri opprimat, compescatque, & quasi obstupefaciat? nam inter ea quæ solent maxime naturam prosternere, odor censetur. - - An profecto id magis accidit ob insuetudinem, & inertiam ponderis? est enim caprificus non adeo multæ sarcinæ: quare ex eo clypei militares faciles admodum & commodi gestati fiunt: licet alia causa potior, quod accepto ictu lignum id statim coalescat & plagam contrahat. Eo itaque taurus oppressus novitatem levitatis admirans consistit: & qui majori sarcinæ obluctaretur, ad minimam immobilis manet. *Ad ficum simpliciter refert Plutarch. Sympos. II. Quæst. 7. p. 1138.* ἄγριος δὲ ταῦρος ἀτρεμεῖ καὶ πραΰνεται συκῇ προσδεθείς. *& VI. Sympos. Quæst. 10. pag. 1239. ubi inquirit cur carnes mactatæ si de ficu suspendantur, mox tenerescant;* καὶ τὸ περὶ τῶν ταύρων λεγόμενον, ὡς ἄρα συκῇ προσδεθεὶς ὁ χαλεπώτατος, ἡσυχίαν ἄγει καὶ ψαύσεως ἀνέχεται, καὶ ὅλως ἀφίησι τὸν θυμόν, ὥσπερ ἀπομαραινόμενον. τὴν δὲ πλείστην αἰτίαν καὶ δύνα-

μιν ἡ δριμύτης εἶχε. V. & Aldrovand. Quadrup. Bisulcor. Hist. L. I. p. 40. edit. Franc.

(ee) Zoroast. Geopon. XVII. γαγάτης λίθος θυμιώμενος τὰ ἑρπετὰ διώκει. Orpheus de lapidibus, p. 2?0. σὲ δὲ κνίσσῃ τὴν ἐλαύνων ἑρπετὰ τέρψει. te vero fumo reptilia fugans, delectabit.

(ff) Berytius in Geop. XIII. 12. p. 369. εἰ δὲ διῶξαι αὐτὰς βούλει χαλκάνθου θυμίασον. Si muscas abigere sit animus, chalcanthum suffumigato. chalcanthum est vitriolum, Vitril/ atramentum sutorium viride. Plin. XXXIV. 12.

(gg) Βδέλλα, (1) arbor, quæ & βδέλλιον Dioscor. I. 80. bdellium dicitur, nigra, magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici naturaque: (2) gummi ex arbore bdellio quod manet, estque duplex: Bactrianum, quod benivinum officinarum, benioio sive benzoin, odore jucundo gratum, sunt qui interpretantur, estque vel nigrum vel subalbidum quod præstantissimum: aliud à Bactriano diversum, à Dioscor. descriptum, quod gummi animæ esse à Lusitanis quod appellatur & in officinis prostat, sunt qui affirmant. V. Harduin. ad Plin. XII. 9. T. III. p. 16. (3) βδέλλα hirudo, sanguisuga est, & hanc significationem h. l. obtinere certum est. Pallad. L. I. tit. 35. pag. 531. Extinguntur cimices amurca & felle bubulo, lectis aut locis perunctis, vel foliis ederæ tritis ex oleo, vel incensis sanguisugis. Didymus in Geopon. XIII 14. p. 370. Florentinum testem adducit, cimices suffitu hirudinum necari, & vice versa hirudines interfici cimicum suffitu. κόρεις ἀποθυμιώμενας βδέλλας ἀναιρεῖν, βδέλλας δὲ τὰς κόρεις. V. & C. 17. p. 373.

(hh) Φθεῖρες προβάτων, Schaf-Läuse. Recte ut omnem ambiguitatem & cavillandi occasionem excludat. Oves pediculis laborare certum est, & sæpe hoc malo & his noxiis animalibus scatere ex pastorum narratione constat. Hinc Didymus in Geopon. XVIII. 16. p. 457. ἐὰν φθεῖρας ἢ κρότωνας ἔχῃ, σφενδάμνου ῥίζας κοπτέον, καὶ ὕδατος συνεμβληθέντος ἑψητέον, καὶ ἐπειδὰν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἕως τῆς ῥάχεως τὸ ἔριον ἀναξάνῃς, ἐγχυτέον τοῦτο χλιαρὸν, μέχρις ἂν δι' ὅλου τοῦ σώματος διέλθοι. Si pediculos aut ricinos habeant oves, radices sphendamni, i. e. aceris contundantur, & aqua addita coquantur: & postquam à capite usque ad extremam spinæ partem, lanam totonderis, aqua illa tepida infundatur, donec penetret universum corpus. Ulysses Aldrovandus vir fide dignissimus, ego, inquit, a pastoribus Alpigenis non semel intellexi se ovium pediculos albo detergere helleboro: L. I. d. Quadrup. bisulcis, p. 182. ubi de ovium morbis eorumque cura-

curatione tradit. Plin. N.H. XI. 33. id omnino non negat, sed pilos habentium Asinum tantum immunem hoc malo credere, & quasdam nempe oves pronunciat: & quid si errore proprio non aliorum qui praeiverint id statuisset, nonne propterea fabulosis historiis annumerandum esset? Variis in rebus rectene an secus sentiant homines, statuere haud proclive est, at in tali re ubi accurata indago facilis, & αὐτοψία non difficilis, pastores & oves alentes interrogare licet, si oves ipsas inspicere non libet; Plinium aut Arist. errantem sequi non decet. Lectionem Plinii cum Dalechamp. non esse sollicitandum, sed ut falsam opinionem continentem rejiciendam, arbitror. Aristot. H.A.V.31. boves & pediculis & ricinis infestari, oves vero ricinis solum affirmat: οἱ δ' βόες ἔχουσιν ἄμφω. τὰ δ' πρόβατα καὶ αἶγες κρότωνας, φθεῖρας δ' οὐκ ἔχουσι. *Vid. Vlitium ad Nemesiani Cyneg. p. 388. Plinium ex ingenio emendantem & de ricinis differentem.* Ricini nihil aliud, *inquit*, quam pediculi pecuarii, aut vermes saltem sunt. *citatq; ex Glossis*: Ricinus κρότων, & φθείρ. *Item*, φθείρ, ἤγουν κρότων, ricinus. φθειρώδης, ἐπὶ ἀλόγου ζώου, ricinosus. *Si ergo κρότων pediculus est pecuarius, Aristotelis distinctio nulla, si non est, sed aliquid plane diversum, falsa. Vide & Clar. Vir. Franciscum Redi in Libelli de generat insector. p. 205.*

(ii) *Idem Albertus Magnus his verbis tradit:* Si serpens superoccurrit praegnanti, abortit, & si occurrit ei dum parit, accelerat partum. *Mulierem si amphisbaenam transcenderit, Galen. de ther. dixit abortum facere, Plin. viperam. XXX. p. 764.* Viperam mulier praegnans si transscenderit, abortum faciet: item amphisbaenam, mortuam duntaxat. Nam vivam habentes in pyxide, impune transeunt; etiam si mortua sit; atque asservata partus faciles praestat vel mortua. Mirum, si non asservatam transscenderit gravida, innoxiam fieri, si protinus transcendat asservatam. *Sed haec distinctio non tantum mira sed & absurda videtur ac putida: rectius noster varia distinguens praegnationis & partus tempora, praegnanti abortum, parturienti accelerare partum affirmat, nempe ideo quia partum acceleret, & abortus facere & celeres partus efficere, diverso & distincto tempore, recte dicitur. Ita de cyclamini (panis porcinus alias vocatur,* Erd-Aepffel/ Sau-Brodt*) radice, de qua Plin. XXV. 9. tradit, si praegnans eam transscenderit, abortum fieri: at Theophrast. H. Pl. IX. 10. ad accelerandum partum utilem esse alligatam affirmat.* ἀγαθὴ δὲ τὴν ῥίζαν καὶ εἰς ὠκυτόκιον περιάπτειν, καὶ εἰς φίλτρα. *Plin. XXVII. 12.* Praegnans si edat eam (*onosma, i. anchusam degenerem, ut censet Harduin. in not.*) aut supergrediatur:

tur: abortum facere dicitur. *Idem & Dioscor. III. 147. de eadem herba tradit:* φασὶ δὲ ὅτι κἂν ἔγκυος ὑπερβῇ τὴν πόαν, ἐκτιτρώσκει. *L. XXV.III. Plin.* Carnes, *inquit,* lupi edisse parituris prodest: aut si incipientibus parturire sit juxta qui ederit. *Et paulo post p. 646. ungulas asininas partum quidem evocare, sed & simul necare tradit.* Ungulæ asininæ, *inquit,* suffitæ partum maturant, ut vel abortus evocetur: nec aliter adhibentur, quoniam viventem partum necant.

(kk) *Ælian. Anim. VII. 7. grues quiete volantes serenitatem & tranquillitatem præsagire scribit:* πετόμεναι δὲ ἄρα ἡσυχῇ ὑποσημαίνουσιν εὐημερίας τινάς, καὶ εἰρήνην ἀέρος. *Aratus Diosem. de gruibus hæc tradit, v. 345. seqq. edit. Oxon. p. 138. Grotio interprete: p. 34.*

Namque grues venturæ imitantur tempora brumæ:
Si subito veniunt, densisque per aëra turmis
Immitis festinat hyems, si tardius illæ
Agmine non uno, non uno tempore tendunt,
Lenis hyems serum veniens sata sera juvabit.

Nempe quia sunt impatientes frigoris, si sentiant hiemem instare asperam, magno conatu gravibusque turmis aufugiunt: si tardam aut levem fore præsentiant, tarde quoque & parvis turmis migrant. Plin. N.H. XXIIX. 35. Grues silentio per sublime volantes, serenitatem (præsagiunt) sic noctua in imbre garrula: at sereno tempestatem. *Vide & Aldrovand. Ornithol. T. 3. L. XX. p. 345. qui grues turbulenter vociferantes, & turbato ordine volantes tempestatis atrocis minas significare notat.*

(ll) Τρυγὼν *& turturem avem & piscem qui pastinaca dicitur significat,* τρυγόνες *pastinacæ apud Aristot. H. A. V. 3. hinc recte noster ut & Parthenius Erot.* ἀκάνθῃ θαλασσίας τρυγόνος, *itemque Dioscor. Theriac. C. 24. pag. 435.* θαλασσίας *distinctionis gratia addunt. Quamvis reipsa inter hanc avem & piscem ingens intersit discrimen, tamen ambiguum vocabulum eruditum Hori interpretem in errorem induxit, ut turturem pro pastinaca ingereret, & avem loco piscis in Vers. Lat. reponeret. Ambiguitas vocum, cui accedant & alia in veterum scriptis quæ difficultatem pariunt & obscuritatem, facit, ut interdum in Græcorum interpretatione tota via errent & misere impingant homines docti & non vulgariter eruditi. Indicanda*

sunt

sunt, occasione data, eruditorum virorum errata, sed non aceto abluenda aut contumelia vindicanda. Male ergo agunt & sibi ut & rei litterariæ pessime consulunt vitio suo creati censores, qui ob voculæ Græcæ aut Latinæ non rectam interpretationem litem intendunt, voces acerbas viris de Rep. Litter. bene merentibus intentant, minantur, eos contumeliose exagitant & insectantur. Ego neminem nomino, nominibus viventium parcens, eorumque injuriis ac maledictis passim obviis & toties repetitis onerare ac fœdare chartam nolo; improbitatem & maledicendi consuetudinem tantum illis exprobro, & ut sibi parcant, & Reip. Litterariæ consulant hæc scribo. Talis scribendi turpitudo & alios contemptim dejiciendi consuetudo ipsis litteris magnum adfert contemtum, ita ut in ore & sermone fere omnium sit, litterarum ac honestarum artium studia potius esse negligenda quam colenda, contemptusque earum ubique crescat. Neque desunt qui in culpam convertunt ipsas Musas, quasi ad insaniam & furorem suos adigerent cultores. Vulgus enim, quod hominum proprie est, in ipsam rem transferre, ac vitia litteratorum ipsis litteris ac litterarum studiis solet tribuere. Præterea absterrent viros eruditos à scribendo & utilia in publicum proferendo, qui non obscure indicant præclare secum actum si latendo & non scribendo gloriæ fructu careant, ut ne malevolorum & obtrectatorum aculeos sentiant. Iniqui in se, dum quod pati nolunt, aliis faciunt. Nemo enim, nisi plane insanus sit & cum ratione insanire velit, contumeliis delectatur, & ut ob phrasin aut voculam aliquam non satis bene intellectam conviciis proscindatur operose & vulgo risui exponatur, libenter audit. Aliis ergo id facere non deberet. Neq; ea ratione sibimet consulunt malevoli illi censores, qui omnem eruditionis laudem in vituperandis aliis positam esse putant; suam eo modo non invenient, quamvis alienam obscurent. Non obtrectatione alienæ scientiæ & diligentiæ, sed demonstratione solidæ eruditionis, & approbatione virorum vere eruditorum, gravium ac honestorum, fama acquiritur æterna & laus non moritura. Rumusculos imperitorum hominum ac studia vulgi, inanis ac iniquus judex qui soleat esse dignitatis, forsan acquisituri sunt, nam maledicentia & conviciis delectatur, veræ eruditionis ac probitatis laudem, nisi apud sui similes, nunquam consecuturi. Neque idcirco sunt eruditi quod errores aliorum in scriptis inveniant, & interpretationes non recte factas videant, hoc enim & minus docti & non plane eruditi interdum perspiciunt: sed sunt maledici, quod errata ut vulnera exacerbent, & sæpe invidia, ubi non sunt, quærant, & ubi non apparent, inveniant. At sint eruditi, vivi nomenclatores, & omnium

um vocabulorum periti, in interpretando ita felices ac elegantes atque omnis labis securi, ut nullus error aut obscuritas in ipsorum libris inveniatur: nisi accedat probitas & humanitas, nullum studiorum fructum, nisi inanem & in proprium contemtum vergentem eos reportaturos certum est. Etsi enim prudentia è libris hauriri non potest, librorum tamen pervolutatio ad vitam probe & prudenter instituendam & formandam ducere debet, ut caveamus, quantum efficere possumus, ne quid in nobis insigne vitium fuisse dici queat, alias omnis eruditio omnisque scientiæ studium nihil nobis prodest. Sine exceptione enim laudari non potest, præclare eruditus, at insigniter iracundus & vitiosus: neque enim eruditorum convicia desinent esse vitia, sed sunt turpiora. Hi enim, *ut recte Lactantius Instit. L.1. C. 21 p. 80. sermocinatur,* potius scelerati sunt habendi, qui, cum liberalium disciplinarum studiis expoliti, ab humanitate desciscunt, quam qui rudes & imperiti ad mala facinora bonorum ignoratione labuntur. *Faciliter irasci levis animi esse ac infimi, negari non potest, etiamsi improbitas perversitasque hominum nos commoveat, ac nobis præter opinionem accidat: sic animo incitari, ut ab omnibus nostra desideretur humanitas, insignis est turpitudo & inhumanitas, quas vehementiores animi concitationes, si maledicta & contumeliæ, quæ abhorrent à litteris & ab humanitate absunt, sequantur, summa est acerbitas. At nihil tam deforme, ut recte Romanus ille orator pronunciavit, quam ad summum imperium, adde, & summam eruditionem, acerbitatem naturæ adjungere: nihil tam pulchrum, tam optandum, quam cæteris virtutibus moderationem animi addere, ac in oculis ac auribus hominum ponere. Turpissime igitur agunt & acerbitatem animi sui produnt, qui viros de Rep. Litteraria bene merentes ob errorem in interpretatione commissum acerbe exagitant & contumeliosis verbis onerant. Rectius agerent, si omnem operam ad hoc adhiberent, ut furorem animi extinguerent, & maledicendi consuetudinem dediscerent, & sic ad scribendum erudite & moderate sine ulla in quenquam contumelia se accingerent. Si velint probi esse, meditentur resistendum iracundiæ, quæ ut & furor mentem præcipitant; cum jam maxime animum moveat, tum diligentissime linguam esse continendam, non ad pugnam erumpendam. Summum igitur studium sit ad animi tranquillitatem obtinendam, moderari animo & orationi, cum sis iratus tacere, non aculeatis dictis ac atrocibus maledictis iracundiam promovere, errores aliorum si qui sint, modeste indicare, non fingere aut acerbe exaggerare. Extincta iracundia & acerbitate animi evulsa, bello Gram-*

maticali

maticali sponte desistent, sibi ipsis silentium imponent, & aliis immerito succensere & injurias imponere desinent.

(mm) *Ælian. Anim. VII. 8.* πρόβατα δὲ ὀρύττοντα τῇ ὁπλαῖς τὴν γῆν, ἔοικε σημαίνειν χειμῶνα. *Aratus in Prognost. v. 350. seq. edit. Oxon. p. 138.*

Εἰ δὲ βόες καὶ μῆλα μετὰ βεβρίθοτος ὀπώρης
Γαῖαν ὀρύσσωσιν, κεφαλὰς δ' ἀνέμοισι βορῆος
Ἀντία τείνωσιν, μάλα κεν τότε χείμερον αὐταὶ
Πληϊάδες χειμῶνα κατερχόμεναι φορέοιεν.

Quæ ita reddit Grotius:

Si gravido autumno pecudes & bucera secla,
Effodient pedibus glebas, obnixaque vento
Sustentant capita, horrendis furibunda procellis
Surget hyems, nostros fugiet cum lucida visus
Pleias, & miseros vexabit bruma colonos.

Nempe ob crassum aërem quia calor naturalis inclusus deorsum vergit, pedes jactant, terramque fodiunt. Scholiastis verba hic sunt transscribenda: Εἰ δὲ οἱ βόες καὶ τὰ μῆλα, ἤγουν τὰ πρόβατα ἐν τῇ παρακμῇ τοῦ φθινοπώρου τὴν γῆν τοῖς ποσὶν ὀρύσσουσι, τὰς δὲ κεφαλὰς πρὸς βορέαν αἰτιτείνουσι, χειμὼν γενήσεται μέγας κατὰ τὴν τῶν πλειάδων δύσιν. ἐὰν δὲ μᾶλλον ὀρύττωσι, μείζονα δεῖ τὸν χειμῶνα προσδέχεσθαι, καὶ ἀσύμφορον φυτοῖς τε καὶ σιτικῷ καρπῷ. ----- ἐπειδὴ μαντεύοιται δεῖσθαι ψύξεως, διὰ πλῆθος θερμότητος, ἥτις διὰ τὴν ἔξωθεν πυκνότητα ἐγκλείεται τοῖς ζώοις. *Geoponic. I. 4. inter prognostica* μακροτέρου χειμῶνος *ponitur:* ἐὰν τὰ βοσκήματα τὴν γῆν κατορύττῃ, καὶ τὰς κεφαλὰς πρὸς Βορρᾶν τείνῃ, χειμῶνα μέγαν προαγορεύουσι. *De canibus Aratus, v. 430.* -- ---

καὶ γάρ τε κύων ὠρύξατο (*pro quo al.* ὠρέξατο) ποσιν.
Ἀμφοτέροις, χειμῶνος ἐπερχομένοιο δοκεύων.

i.e. interprete Avieno:

Protendit tibimet canis id præsentia multam
Tellurem fodiens - -

Ubi Schol. ὀρύττοντες, καὶ οἱονεὶ βαθεῖαν ἑαυτοῖς κοίτην εὐτρεπίζοντες, χειμῶνα σημαίνουσιν. ἀπὸ γὰρ τῆς τοῦ ἀέρος ὑγρασίας, ὥσπερ καταδύσιν τινα ζητοῦντες, τὰ αὐτὰ σημαίνουσιν. ἢ ὅτι φιλόψυχρος ὢν ὁ κύων, καὶ χαίρων ἐπὶ τῷ ἐσομένῳ χειμῶνι, σκάπτει τὴν γῆν παίζων.

(nn) *Pro* τροπικὰ *leg.* προβατικὰ, *vel* προβατήματα, προβάτημα *teste Hesych. idem quod* πρόβατον. *Aut* προβάτια, *oviculæ, pecora,* προβάτιον, τὸ *enim recte dici notum est. Vel* βοσκήματα, *pecora, animalia quæ pascuntur; Avienus Arati Paraphrast. p. 123. edit. Grot.*

- - - Pecudes si denique terram
Lanigeræ fodiant, caput aut (*al.* at) tendatur in arcton
- s - ruet æthra concitus imber.

(oo) *Ælian. Anim. VII. 8.* βοῦν ἐὰν βοᾷ καὶ ὀσφραίνηται τῆς γῆς, ὕειν ἀνάγκη. *Theophrast. de signis pluviarum &c. p. 418.* βοῦς τὴν προσθίαν ὁπλὴν λείξας, χειμῶνα ἢ ὕδωρ σημαίνει. ἐὰν δὲ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνακύπτων ὀσφραίνηται, ὕδωρ σημαίνει. *Plin. XVIII. 35 p. 347.* Et boves cœlum olfactantes, sese que lambentes contra pilum. (*ita & Edit. Venet. an. 1496. expressit & Harduin. edidit, quamvis MSS. legant;* contra pluviam.) *Aratus, v. 222. edit. Oxon. p. 122.*

Καὶ βόες ἤδη τοι πάρος ὕδατος ἐνδίοιο,
Οὐρανὸν εἰσανιδόντες, ἀπ' αἰθέρος ὠσφρήσαντο.

Grotio interprete:

Mollipedesque boves spectantes lumina cœli;
Naribus humiferum duxere ex aëre succum.

Ubi Schol. p. 122. & 123. hæc habet: οἱ βόες ἠραιωμένους καὶ διακεχάσκοντας ἔχοντες τοὺς μυκτῆρας, αἰσθητικώτεροι μᾶλλόν εἰσι. --- ὅταν τοίνυν ἀναθυμιάσεών τινων ἐκ τοῦ ἀέρος ἀκρασίας αἴσθωνται, ἀφορῶντες ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν, ὀσφραίνονται τῆς τοῦ ἀέρος παχύτητος, πρὶν γενέσθαι τὸν ὄμβρον. --- οἱ βόες ἐπισπῶνται τὸν ἀέρα, καὶ παραπλήσιοι γίνονται ὀσφραινομένοις. *Virgil. Georg. I. inter varia tempestatis ac imbris signa & hæc recenset, v. 374. seq.*

- - - nunquam imprudentibus imber
Obfuit: aut illum surgentem vallibus imis
Aëriæ fugere grues: aut bucula cœlum
Suspiciens, patulis captavit naribus auras.

(pp) Νάρθηξ *ferula, à ferulagine non differre videtur nisi magnitudine; Theophr. H. Pl. VI. 2. p. 120.* ἡ δ' οὖν φανερὰ φύσις ἀμφοῖν ὁμοία, πλὴν κατὰ τὸ μέγεθος. ὁ μὲν γὰρ νάρθηξ γίνεται μέγας σφόδρα. ἡ δὲ ναρθηκία μικρά.

κρά. μονόκαυλα δ' ἄμφω, καὶ γονατῶδε. ἀφ' ὧν τάτε φύλλα βλαστάνει καὶ καυλοί τινες μικροί. βλαστάνει δὲ παραλλὰξ τὰ φύλλα. -- καὶ ἡ βλάστησις ἐξ ἦρος, πρῶτον μὲν τῶν φύλλων, ἔπειτα τοῦ καυλοῦ, καθάπερ τῶν ἄλλων. ῥίζαν δὲ ἔχει βαθεῖαν, ἔτι δὲ μονόῤῥιζον. Natura ferularum murænis infestissima est, tactu siquidem ea moriuntur. *Plin. XX. 23. & XXXII. 2. p. 835.* fuste non interrimi easdem ferula protinus.

(qq) *Pro* φθεγγόμενοι *forte rectius leg.* πετόμενοι, volantes. *Si prius retineatur, placide, quiete ac tenuiter murmurantes aut loquentes, explicandum erit non singultu latrantes, vel carptim vocem resorbentes; lusciniam interdum secum murmurare & Plin. X. 29. 420. dixit. Ventos enim & ventosum imbrem tales voces significare perhibet Plin. XIII. 35. p. 546. his verbis:* Corvique singultu quodam latrantes, seque concutientes, si continuabunt, ventos: si vero carptim vocem resorbebunt, ventosum imbrem. *& X. 12.* pessima eorum significatio cum glutiunt vocem velut strangulati. *Qui & c. 38. ejusd. libr. observat de avibus:* Sine voce non volant multæ, aut è contrario semper in volatu silent. *Idem fere & in Geopon. I. 3. p. 6. narratur:* καὶ κορώνη---νυκτὸς σφοδρότερον κρώζουσα. καὶ κόρακες καὶ κολοιοὶ ἀθρόως ἐπιφαινόμενοι καὶ κρώζοντες, --- ὄμβρον σημαίνουσι. *Ex Arato id desumtum, qui in Prognost. v. 231. seqq. ed. Oxon. p. 124.*

Δή ποτε καὶ γενεαὶ κοράκων, καὶ φῦλα κολοιῶν,
Ὕδατος ἐρχομένοιο Διὸς πάρα σῆμ' ἐγένοντο,
Φαινόμενοι ἀγεληδὰ, καὶ ἰρήκεσσιν ὁμοῖον
φθεγξάμενοι. καί που κόρακες δίους σταλαγμοὺς
Φωνῇ ἐμιμήσαντο σὺν ὕδατος ἐρχομένοιο.

Quæ eleganter & feliciter ita Grotius reddit. p. 31.

Corvus & atratis velata monedula pennis
Venturo terras madituras imbre monebunt,
Accipitrum in morem, si magnis garrula turmis
Agmina concelebrent: gravibus vox æmula guttis
Corvorum: pluvias prædixit sæpe futuras.

Ibi Schol. hæc annotat: καὶ οἱ κόρακες, καὶ οἱ κολοιοὶ κατὰ συστροφὴν καὶ ἀγέλας φαινόμενοι, τοῦ ἐκ Διὸς ἐρχομένου, ὕδατος, οἷον χειμῶνος ἐσομένου σημεῖόν εἰσι, τοῖς ἱέραξιν ὁμοίως φθεγξάμενοι, δηλονότι ὀξείᾳ φωνῇ κραυ-

κραυγάζοντες. τοιαύτη γὰρ ἡ τῶν ἱεράκων φωνή. --- καὶ μιμούμενοι τὸν ἀπὸ τῶν σταλαγμῶν ψόφον κόρακες, ὑετὸν προδηλοῦσιν. --- καὶ οἱ κόρακες ὕδατος καὶ ὄμβρου γινομένου ἐμιμήσαντο τῇ φωνῇ σὺν μεγάλους σταλαγμούς, οὕτω, κλάξ.

Et v. 290.

Χειμῶνος μέγα σῆμα καὶ ἐννεάγηρα κορώνη
Νύκτερον ἀείδουσα, καὶ ὀψὲ βοῶντε κολοιοί.

Sæcula passa novem cornix tibi signa procellæ
Nocte dabit stridens, serumque monedula cantans.

Theophrast. de signis pluviar. p. 418. κόραξ πολλὰς μεταβάλλειν εἰωθὼς φωνάς, τούτων ἐὰν ταχὺ δὶς φθέγξηται καὶ ἐπιρροιζήσῃ καὶ τινάξῃ, ὕδωρ σημαίνει. καὶ ἐὰν ὑετῶν ὄντων πολλὰς μεταβάλλῃ φωνάς, καὶ ἐὰν φθειρίζηται ἐπ᾽ ἐλαίας. καὶ ἐάν τε εὐδίας, ἐάν τε ὕδατος ὄντος, μιμῆται τῇ φωνῇ οἷον σταλαγμούς, ὕδωρ σημαίνει. ἐάν τε κόρακες, ἐάν τε κολοιοί, ἄνω πέτωνται καὶ ἱερακίζουσιν, ὕδωρ σημαίνουσι. καὶ ἐὰν κόραξ εὐδίας μὴ τὴν εἰωθυῖαν φωνὴν ἵῃ καὶ ἐπιρροιβδῇ, ὕδωρ σημαίνει. *Ælian. Anim. VII. 5.* Κόραξ δὲ αὖ, καὶ κορώνη, καὶ κολοιὸς δείλης ὀψίας εἰ φθέγγοιτο, χειμῶνος ἔσεσθαί τινα ἐπιδημίαν διδάσκουσι. Κολοιοὶ δὲ ἱερακίζοντες, --- καὶ πετόμενοι πῇ μὲν ἀνωτέρω, πῇ δὲ κατωτέρω, κρυμνὸν καὶ ὑετὸν δηλοῦσι. Κορώνη δὲ ἐπὶ δείπνῳ ὑποφθεγγομένη ἡσυχῇ, εἰς τὴν ὑστέραν εὐδίαν προκαλεῖ. *De his & aliis aëris præsagiis quæ ventos denunciant, pluvias portendunt, tempestates significant, serenitatem promittunt; notandum alia aliis esse certiora, & si duo vel tria insimul, firmiora. Aratus, Prognost. v. 410. edit. Oxon. p. 145.*

Τῶν μηδὲν κατόκνησον, καλὸν δ᾽ ἐπὶ σήματι σῆμα
Σκέπτεσθαι, μᾶλλον δὲ δυοῖν εἰς ταὐτὸν ἰόντων,
Ἐλπωρὴ τελέθοι. τριτάτῳ δέ κε θαρσήσειας.

Vertit Grotius:

Hæc ne despicias; sed signum jungere signo
Esto memor, geminis rem præsignantibus unam
Spes subeat: ternis rata sit fiducia signis.

Schol. p. 146. ita Arati mentem explicat: τὴν γὰρ σημείωσιν εἰ βουλοίμεθα βεβαίαν καὶ ἀκριβῆ ἔσεσθαι, οὐκ ὀφείλομεν ἐν ἑνὶ σημείῳ πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ δευτέρῳ. ἐὰν μέν τι γε καὶ τρίτον προστεθῇ, βεβαιοτέρα γίνεσ-

ται

ται ἡ κατάληψις. *Secundo vel tertio die eventura quæ denunciant, Idem p. 396. seq. p. 144. ed. Oxon.*

Τρεῖς περιτελλομένης ἠοῦς, χειμῶνα δοκεύειν.
Οὕτω καὶ προτέροις ἐπὶ σήμασι τεκμήριο
Ἐσσομένων ἀνέμων ἢ χείματος, ἢ ὑετοῖο.

Tertius æquoreis cum ſurget Lucifer undis
Horrida tempeſtas inſtat: Sic cætera cuncta
Ventique pluviæque, & ſævæ ſigna procellæ
Ipſa, ſequensque dies, aut tertia perficit - -

Ventorum ut & tempeſtatum præſagia non eſſe contemnenda experientia docet. Tradunt Democritum, *apud Plin. XXIII. 35. p. 541.* metente fratre ejus Damaſo ardentiſſimo æſtu oraſſe, ut reliquæ ſegeti parceret, raperetque deſecta ſub tectum, paucis mox horis ſævo imbre vaticinatione approbata. *Theophraſtus lib. de ſignis pluv: p. 416. ea quæ à ſole & luna deſumuntur cæteris præfert* : ἄλλα δὲ ἐστι σημεῖα, ἃ λαμβάνεται ἀπὸ τῶν ζώων καὶ τῶν κατ᾽ οἰκίαν ἑτέρων τινῶν τόπων καὶ παθημάτων. μάλιστα δὲ κυριώτατα ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης. ἡ γὰρ σελήνη νυκτὸς οἷον ἥλιος ἐστι. *In Sacris Literis fit & mentio horum præſagiorum cæleſtium, Matth. XVI. 1. 2. 3. ubi Chriſtus Judæis exprobrans quod qualitatem cœli quidem dignoſcerent, ac inde quæ immineret tempeſtas animadverterent; at ſigna imminentis adventus Meſſiæ non ſatis diligenter conſiderarent, imo data negligerent, & quaſi nulla eſſent data, nova poſcerent, ait:* τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε; Faciem ergo cœli dijudicare noſtis, ſigna autem temporum non poteſtis ſcire? *Præſagiorum pluviæ à pecoribus deſumtorum Job. XXXVI. 33.* יגיד עליו רעו מקנה אף על—עולה: Indicat de ea, *pluvia,* ſtrepitus ejus, *nubis vel Dei,* pecus etiam de aſcendente, *ſcil. vapore aut nube ex qua fit pluvia, indicat. Id eſt, pluviam mox futuram tonitru ſignificat, pecus etiam antequam nubes in ſublime aſcenderint, aſcenſuras præſagit, & inde futuras denunciat pluvias. AbenEzra fere eodem modo, niſi quod* עולה fetum *exponat, quod non placet: ejus verba in Annotat: ſuper hoc loco, ſic ſe habent:* יגיד ע׳— הגשם: רעו׳ כמו תרועתו והוא הרעם כמו וישמע יהושע

ארת קול העבם ברעה׳ אבילו המקנה והעולה כמו עלורת עלי ירגישו בעת שיקרב זמן כיאת המטר וסימניבם רביבם יש לבני אדבם בבקר ובצאן וישביבתבם על צד ימין ובשאר החיורת : *Judicabit*, pluviam nempe, *strepitus* ejus, vox רעו eandem significationem habet cum תרועה sonitus ejus, id est, tonitru, occurritque *Exod. XXXII. 17.* ubi legitur: Et audivit Josua vocem populi ברעה in vociferatione sua, i.e. populum vociferantem, strepitum & tumultum excitantem. Etiam pecora & quidem feta, nam עולה eo significatu hic sumitur quo *Genes. XXXIII. 13.* עלות, (*at Kimchi & alii, lactantes exponunt*) pecora feta quæ mihi incumbunt: sentiunt adventum pluviæ tempore quo appropinquat. Suntque multa hominibus signa in bubus & ovibus ut & cæteris animalibus, quale est quod ad dextram cubantes (*pluviam portendere solent.*) *Ambiguitas quinque vocum*, רעו, מקנה, אף, על, עולה *discrepantes interpretes fecit & in varias interpretationes induxit, quamvis ut videtur, eodem modo legerint; excepta una voce* עולה *pro qua οἱ ό.* עולה, περὶ ἀδικίας, *legentes ita hunc versiculum interpretati sunt:* ἀναγγελεῖ περὶ αὐτοῦ φίλον αὐτοῦ, Κυρίου κτῆσις καὶ περὶ ἀδικίας. *Vulgatus interpres qui reddit*: annuntiat de ea amico suo, quod possessio ejus sit, & ad eam possit ascendere; *habet & in Hebræo, unde expositionem suam tueatur, potestque commodus ex ea versione elici sensus. Explicationem tamen nostram omnium minime coactam esse cum Jo. Mercero in Comment. h. l. pag. 296. opinor. In his præsagiis ut & aliis rebus divinam providentiam, quæ omnia suaviter & sapienter disponit & ordinat, venerari & adorare decet; ea quia in homines benigna fuit, tot serenitatis, ventorum & pluviæ signa præmittere voluit. Piorum est eam ubique agnoscere, ipsi confidere, ac in omni negotio omnique tempore acquiescere. Improbum vero est eam aut omnino negare aut de ea non recte sentire, dispositioni divinæ contraire, viribus suis confidere, fiducia sui & hominum multa sibi vane & inaniter promittere. Scholiastis Aratei verba, divinam providentiam in omnibus agnoscentis, hic apponere placet: Cum enim Apostolus Paulus scribente Luca, Act. XVII. 28. Arati dictum summa in re citaverit, Scholiastius ipsis sanam sententiam de providentia divina adducere decet, & in fine apponere libet. Leguntur ea in init.* Διοσημ. *v. 1. p. 90. ed. Oxon. ad voc.* ὀλίγη μὲν) πειρᾶται διὰ πολλῶν παραστῆσαι,

ὅτι

ὅτι πολλὰ τεκμήρια ἡμῖν οἱ θεοὶ παρέχουσι, καὶ οὐ μόνον δι' ἡλίου, καὶ σελήνης, ἀλλ' ἤδη καὶ ζώων, καὶ ἑρπετῶν, καὶ φυτῶν, καὶ ἄλλων παντοίων, δεικνὺς ὅτι διὰ πάντων προνοοῦνται ἡμῶν οἱ θεοί.

CAPUT XXX.

De Polemone, Herode Attico, ARISTIDE Adrianensi, Adriano, Himerio, & aliis quibusdam Oratoribus atque Sophistis.

Tres Oratorum Græcorum ætates. 1. *Ex tertia ætate Polemo.* 2. *ubi obiter de aliis novem hoc nomine.* ibid. *Herodes Atticus.* 3. *Aristides.* 4. *Ejus scripta edita.* 5 *Deperdita.* 6. *editiones.* 7. *Alii Aristidæ.* 8. *Index scriptorum ab Aristide memoratorum.* 9. *Adrianus.* 10. *Severus & Callinicus, ac Theodorus Basilaca. Excerpta Rhetorum & Sophistarum ab Leone Allatio edita.* 11. *Himerius.* 12. *De Demade.* 13. *& Lesbonacte.* 14.

I.

JAm à Philosophis ad Rhetores divertere placet, atque dicere de Oratoribus tertiæ ætatis, quorum monumenta quædam ad nos pervenerunt. Tres enim Oratorum Græcorum veterum φορὰς sive proventus potissimum enituisse, observat post alios scriptor antiquus argumenti in Aristidis Panathenaicum, a) primam

a) Verba ejus hæc sunt: Τρεῖς φοραὶ ῥητόρων γεγόνασιν, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἀγράφως ἔλεγεν, ἧς ἐστι Θεμιστοκλῆς καὶ Περικλῆς, καὶ οἱ κατ' ἐκείνους ῥήτορες. ἡ δὲ δευτέρα

mam quidem in qua Pericles, Themiſtocles, Alcibiades, alii, qui dicere cum laude contenti, nihil quicquam ſcriptum poſt ſe reliquerunt. Alteram, qui dicendo quidem ſua ipſorum ætate celeberrimi, tum apud poſteros non minus claruere ſcripto conſignatis orationibus. In hac decem illi eminent Andocides, Antipho, Demoſthenes, Æſchines, cæteriq; de quibus dixi libro 2. capite ultimo. Tertiam deniq; in Aſia nec minus Athenis inclytorum Sophiſtarum, quorum Philoſtratus memoriam celebravit, licet paucorum ex illis ſcripta quædam reſtant, ut Herodis, Polemonis, tum maxime Ariſtidis, de quo igitur paullo diligentius, de cæteris brevius h. l. diſſeram, alios deinde quosdam, licet antiquiores ſupra adhuc mihi indictos, quorum una alterave oratio ad nos pervenit, ſubjuncturus: juniorum vero ut Libanii ac Themiſtii notitiam ſervaturus ſuæ ætati ſuoque loco, quem liber quintus illis aſſignabit.

II. *Antonius* POLEMO *b)* patria Laodicenus, ex conſulari

τέρα ἐγγράφως, ἧς ἐςι Δημοσθένης καὶ Αἰσχίνης καὶ Ἰσοκράτης καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς, ἡ πραττομένη τῶν Ῥητόρων δεκάς. καὶ αὗται οὖν αἱ δύο φοραὶ ἐν Ἀθήναις γεγόνασιν. Ἡ δὲ τύχη καὶ τῇ Ἀσίᾳ τούτων δωρεῖται φορὰν, τρίτην οὖσαν ἐπισήμην, ἧς ἐςι Πολέμων, Ἡρώδης, Ἀριςείδης καὶ οἱ κατὰ τούτους τοὺς χρόνους γεγόνασι Ῥήτορες. Ex his recentioribus Rhetoribus ad exemplum veteris Atticæ decadis itidem decem Oratores ſelegerunt, ſive δευτέραν δεκάδα, de qua Suidas in Νικόςρατος. Et quando laudibus & plauſu extollere dicentem aliquem volebant, vocarunt ἕνα τῶν δέκα, ut Herodi Attico contigiſſe refert Philoſtratus lib. 2. de Sophiſtis p. 564. editionis præclaræ G. Olearii.

b) Diverſus eſt hic Polemo, quem prænomine Antonium vocatum docent Marmor Oxonienſe 28. p. 95. edit. Prideauſii, & Epiſtola Hadriani Imp. apud Philoſtratum pag. 533. editionis Lipſienſis: Diverſus inquam eſt hic Polemo 1) à Polemone Platonico Xenocratis, & altero juniore, Plotini diſcipulo de quibus utrisque dixi lib. 3. cap. 3. 2) à Polemone Phyſiognomicon ſcriptore, quem aliqui cum jam dicto Xenocratis diſcipulo eundem faciunt. De illo lib. 3. cap 6. § 38. 3) à Polemone periegete, Panætii Stoici diſcipulo, de quo Suidas & Meurſius c. 2 libri de arce Cecropia, Voſſiusque in Hiſt. Græcis, cui adde quod librum ejus quartum adverſus Timæum laudat etiam Clemens Alex. in Protreptico p. 30. 4) à Polemone Laodiceno, Zenonis Rhetoris filio quem Antonius primum, deinde Auguſtus Regem Ponti Cappadociæ vicini, Agrippa etiam Boſpori fecit, unde Ponti Polemoniaci paſſim mentio, ut Novella 31. & apud Eutropium VII. 9. Vopiſcum aliosque. De illo Polemone Strabo XII. p. 578. & alibi, atque Dio LIV. p. 538. ſeq &c. 5) à Polemone hujus filio itidem Rege primum, Vide Dionem LIX. p. 649. LX. p. 670. ſed cujus regnum ipſo concedente

in

ri familia Sophista in magna gratia apud Imperatorem Trajanum, Hadrianum, atque Antoninum Pium: & maxima auctoritate fuit apud Smyrnæos, quos magnis affecit beneficiis, & in quorum urbe docuit, erudito licet cœtui c) Musei Alexandrini ab Hadriano adscriptus. Vitam ejus tradit Philostratus libro priore de Sophistis c. 25. quem videre operæ pretium est eruditissimo Rev. Gotfridi Olearii commentario illustratum. Consulendus etiam Claudius Nicasius diss. de numo Pantheo p. 8, 14 17, 25, 26. ubi illustrat numum Hadriani in cujus aversa facie legitur Πολέμων Σμυρναίοις ἀνέστησε. (al. ἀνέθηκε.) Audivit è Philosophis Timocratem, è Sophistis Scopelianum, Dionemque Chrysostomum: & teste Suida (in Διονυσ. ὁ Ἀρεωπαγ.) Apollophanem Rhetorem. Filius ejus Attalus Sophista, cujus apud Philostratum p. 609. & in numis Smyrnæorum mentio: E discipulis celeberrimus Aristides, de quo infra dicturus sum, ut de Evodiano, aliisque dicere omittam. Æquales & admiratores partim, partim æmuli Marcus Byzantinus, Herodes Atticus, Dionysius Milesius, & Favorinus. Inter imitatores præter Hippodromum non prætereundus S. Gregorius Nazianzenus, quem S. Hieronymus in Catalogo Scriptor. Eccles. observat institisse vestigiis Polemonis, dicendi charactere: ac ne cum Lælio Bisciola T. 2. horar. subcesivar. lib. V. c. 9. de Polemone Rege, Zenonis Rhetoris filio hoc intelligas, Suidas in Γρηγόρ. diserte: ἠκολούθησε τῷ Πολέμωνος χαρακτῆρι τοῦ Λαοδικέως τοῦ σοφιστεύσαντος ἐν Σμύρνῃ, ὃς ἐγεγόνει διδάσκαλος Ἀριστείδου τοῦ ῥήτορος. Ad scripta sua emendanda usus est Secundo Grammatico, siquidem hic est Polemo ille Jonicus Sophista, cujus *Historias* memorat Phrynichus de di-

A a a　　　ctionibus

in provinciam à Nerone redactum est, teste Suetonio c. 18. Atque hos Reges genere contingere Polemonem nostrum suspicari liceret, ni id sileret Philostratus, & solorum ὑπάτων non etiam βασιλέων mentionem faceret. Alterutrius ex his Regibus est Epigramma in jaspidem artificiose sculptum IV. c. 18. Anthol. p. 489. 6) à Polemone quem Menander in Comœdia quam περικειρομένην inscripserat, & alio juniore quam Agathias in Epigrammate perstrinxit. Vide Salmasium de Coma p. 174. Denique 7) ad Polemone juniore Sophista quem Commodo imperante fuisse Suidas auctor est.

c) Confer notas ad Philostratum f. 532. & Nicasii diss. de numo Pantheo Hadriani p. 23. Salmas. ad Spartiani Hadrian. c. 20. Tillemont. T. 2. Hist. Imperator. p. 431. seq. De Museo illo Alexandrino sub antiquis etiam Ægypti Regibus claro adi præterea Clariss. Eschenbachium diss. de conviviis Sapientum p. 305. seq. & quos laudavi supra III. 19. ubi inter scripta Callimachi deperdita recensui Μουσεῖον.

ctionibus Atticis. Κεφαλαιωδέστατον. Τοῦτο τοὔνομα εὗρον ἐν ἀρχῇ τῶν Πολέμωνος τοῦ Ἰωνικοῦ σοφιστοῦ ἱστοριῶν κατὰ προοίμιον. Καὶ θαυμάζω Σεκούνδου τοῦ συγγενομένου αὐτῷ Γραμματικοῦ, πῶς ὢν τὰ ἄλλα δεξιὸς ἐπὶ λέξιν, καὶ ἐπανορθῶν τὰ συγγράμματα τοῦ Σοφιστοῦ, τοῦτο παρεῖδεν, ἀδόκιμον ὄν. Genus dicendi Polemoni robuſtum ac vehemens, & propterea aliquando minus amœnum: mores aſperi atque ſuperbi. Vitam non produxit ultra annum quinquageſimum ſextum ætatis, quo diſceſſit ipſe ſponte de vita, Laodiceæ in patria, Antonino Pio imperante. Non enim ferens diutius dolores articularis morbi, quibus vexatus pridem ſcripſerat ad Herodem: δεῖ ἐσθίειν, χεῖρας οὐκ ἔχω. δεῖ βαδίζειν, πόδες οὐκ εἰσί μοι. Δεῖ ἀλγεῖν, τότε καὶ πόδες εἰσί μοι καὶ χεῖρες. *Cibus capiendus eſt, manus non habeo: incedendum eſt, deſunt mihi pedes. At dolendum eſt, tunc & pedes mihi ſunt & manus.* Itaque vivus in tumulum deſcendit confecturus ſe inedia, amicisque ad monumentum adſtantibus ἔπαγε, ἔπαγε, inquit, μὴ γὰρ ἴδοι με σιωπῶντα ἥλιος. *Occludite, occludite, ne me ſol ſilentem adſpiciat.* Plangentibusque ejus conditionem, δότε μοι, inquit, σῶμα, καὶ μετεμβήσομαι, *date mihi corpus, & in illud commigrabo,* quæ ultima ipſius verba Svidas quoque è Philoſtrato retulit. Hujus Polemonis dictum, quo Romam *orbis Compendium,* οἰκουμένης ἐπιτομὴν pronunciavit, refertur etiam in Actis S. Pionii c) cap. 2. & apud Galenum, libro 1. commentar. in Hippocratem περὶ ἄρθρων T. 5. p. 585.

Extant duo contrarii ἐπιτάφιοι λόγοι, parentum nomine dicti in Cynægirum & Callimachum Athenienſes, qui in pugna Marathonia Olymp. LXXII. 1. pro patria adverſus Medos fortiter pugnantes obierunt, ubi Cynægiri pater filium ſuum Callimacho, viciſſim & pater Callimachi ſuum Cynægiro præfert, virtutemque ejus extollit, ſibique primas pro funere celebrandi filii deberi contendit. Græce has *binas declamationes* edidit H. Stephanus, Huldrichi Fuggeri tunc typographus, una cum Himerii & aliis quibusdam quæ infra recenſebo, A. 1567. 4. Græce & Latine cum notis Petrus Poſſinus S. I. Toloſæ 1636. 8. Quamplurimas alias, quæ perierunt, Polemonis declamationes vel orationes apud Philoſtratum memoratas memorari videas, has nempe:

In dedicatione templi Jovis Olympii Athenis ab Imp. Hadriano facta, pag. 533.

Ad Athenienſes, p. 535.

Demoſthenes juramento negans talenta quinquaginta à Rege Perſarum

dono

c) Apud Bollandum in Actis Sanctorum Februarii T. I. p. 45.

dono se accepisse , *ut Demades è rationibus Satraparum ei objecerat*. p. 538. & 542.

De destruendis Græcanicis tropæis post pacem à bello Pelonnesiaco initam, pag. 538.

Pro libera Reip. forma Atheniensibus post res apud Ægos potamos gestas restituenda, ib.

Adulter abditus. p. 542.

Xenophon pro Socrate mori cupiens. ibid,

Solon postulans leges aboleri, cum earum Pisistratus custodiam in se suscepisset, ibid.

Demosthenes post pugnam ad Chæroneam se ipsum offerens, & *morte dignum ducere se simulans ob ea*, *quæ cum Harpalo gesserat*, p 543.

Demosthenes suadens Atheniensibus ut triremibus fugam arripiant, adventante Philippo, p. 543.

Demosthenes legem Æschinis firmans , *quâ morte dignus censetur qui de bello mentionem faceret*, ibid.

III. *Tiberius Claudius Atticus* (Suidæ perperam Julius) HERODES, Nobilis Viri Attici F. ex pago Marathonio Atheniensis, apud Imperatores Antoninos Pium & Philosophum, Verumque cujus etiam præceptor teste Capitolino fuit, gratiosus, & præfectus ordinando statui liberarum civitatum Asiæ, sacrorumque Panathenaicorum & Panelleniorum , tum sacrorum agonum honoribus M. Antonini & Veri consecratorum ἀρχιερεύς, atque A. C. 143. cum C. Bellicio Torquato Consul Romanus, sed qui ingenio magis & eloquentia quam consulatu *d*) & dignitate atque opibus quas habebat amplissimis censeri gestiebat. Audivit juvenis Scopelianum *e*) deinde Favorinum *f*) quoque & Atheniensem Secundum. *g*) Polemonem vero adultus & cum ipse alios jam doceret *h)* admiratus & donis prosecutus fuit. In Platonica Philosophia Taurum Tyrium *i*) in Critica arte Theagenem Cnidium & Munatium Trallensem Magistros habuit. Ex antiquis imitatus est maxime Critiam. Adversarios habuit Peregri-

d) Philostratus in Polemonis vita p. 536. ἤρα μὲν γὰρ τοῦ αὐτοσχεδιάζειν μᾶλλον ὁ Ἡρώδης, ἢ τοῦ ὕπατός τε καὶ ἐξ ὑπάτων δοκεῖν.
e) Philostratus in Scopeliano p. 521. & in Herodis vita p. 564.
f) Svidas in Ἡρώδης, è Philostrato.
g) Philostratus in Secundo p. 544.
h) id. in Polemone p. 539.
i) Philostr, p. 564.

num Philosophum Cynicum, *k)* Demostratum item *l)* cujus Orationem contra Herodem admirationi fuisse testatur Philostratus p. 563. tum affinem Braduam uxoris suæ Regillæ fratrem, qui Consul fuit A. C. 160. *m)* Quintiliosq; *n)* & Praxagoram ac Mamertinum. Familiarem Lucium, sapientem virum & facetum, *o)* discipulum Musonii Tyrii, nec diversum fortassis à Lucio Patrensi, vel ipso Luciano, qui & ipse Λέκιος quandoque dicitur. Filiæ fuere Panathenais, & Elpinice quas morte ereptas sibi incredibiliter luxit, & filius Atticus *p)* tam stupidus ut viginti quatuor pueros æquales ipsi adjungendos putaverit pater, litterarum appellatos nominibus, ut per hos tandem litterarum addisceret rudimentum. E famulis Achilles, Pollux, & Memnon Æthiops *q)* quorum obitum itidem tulit impatientissime. Libertus Alcimedon *r)* aliique. Discipuli Amphicles Chalcidensis, *s)* Sceptus, & Adrianus Tyrius (qui successor ejus etiam pro funere Herodem laudavit *t)* & auscultantibus Atheniensibus lacrymas expressit,) Chrestus Byzantinus aliique infiniti, atq; in his etiam A. Gellius, qui in Noctibus Atticis Herodis cum laude mentionem facit dictaque ejus nonnulla refert. Eloquentia apprime valuit, ita ut unum ex antiquis decem Oratoribus referre diceretur, *u)* & βασιλεὺς λόγων vocatus sit ab Adriano & Rufo Perinthio *x)* atque Ἑλλήνων γλῶσσα. Docuit Athenis, obiitque ex tabe, Marathone in patria anno ætatis LXXVI. Commodo ut credibile est jam imperante, unde natus colligitur primis Trajani Imp. annis. Nam juvenis in Pannonia dicturus coram Imperatore Hadriano, cum excidisset & memoria lapsus esset, tanto tædio affectus fuerat, ut in Danubium præcipitare se *y)* voluerit.

Scripta ejus à Philostrato memorantur διαλέξεις sive *dissertationes,*

k) id. p. 563.
l) id. p. 555.
m) Confer. Sam. Petitum lib. I. Var. Obs. cap. XI.
n) Philostr. p. 559.
o) id. p. 556. seq.
p) id. p. 558.
q) ibid. & III. 3. de vita Apollonii.
r) id. p. 560. seq.
s) id. in vita Philagri p. 578. seq.
t) in vita Adriani p. 586.
u) in Herode p. 564.
x) id. in Adriano p. 586. & in Rufo p. 598.
y) in Herode p. 565.

tiones, Philosophici ut mihi persuadeo argumenti, & Ἐφημερίδες *diaria*, Suidæ etiam tanquam σύγγραμμα πολυμαθὲς laudata, & Ἐγχειρίδια καίρια, τὴν ἀρχαίαν πολυμάθειαν ἐν βραχεῖ ἀπλωθισμένα, *manualia oportuna*, velut florum ex erudita antiquitate delibatorum selecti quidam fasciculi. Hisce omnibus deperditis ne ex Orationibus quidem ejus aliqua neque ex declamationibus quas αὐτοσχεδίους sive extemporales & meditatus plurimas habuit, ulla tulit ætatem, excepta unica quæ περὶ πολιτείας *de Rep.* inscribitur, & comparata est ad suadendum Thebanis ut societatem cum Peloponnesiis ac Lacedæmoniis ineant contra Archelaum Macedoniæ Regem. Græce prodiit cum Lysia & aliis Atticis Oratoribus Venet. apud Aldum 1513. fol. & Paris. ap. H. Stephanum 1575. fol. Latine vertit & ad calcem Aristidis edidit Guil. Canterus Basil. 1566. fol. Græce & Latine cum Canteri versione recusa est Hanov. 1619. 8. curante Jano Grutero, ad calcem Orationum Dinarchi, Lycurgi, Lesbonactis & Demadis.

Epistolas Herodis plurimas fuisse testatur Philostratus p. 565. quarum aliquas memorat, uti ad Julianum p. 552. ad Marcum Imp. p. 562. ad Cassium novas res molientem p. 563. Ἡρώδης Κασσίῳ, ἐμάνη. *Herodes Cassio, insanis.*

Plura de Herode Lectorem docebunt viri doctissimi Salmasius ad inscriptionem Regillæ, Tillemontius in Vitis Imperatorum Tomo secundo & ad Philostratum Rev. & doctissimus amicus noster G. Olearius.

IV. Inter Polemonis discipulos *a)* celeberrimus facile fuit ÆLIUS *b)* ARISTIDES, Evdæmonis F. Adrianensis *c)* qui Athenis præterea Herodem Atticum, Pergami Aristoclem audivit: præceptorem quoque ac nutricium suum T. 1. p. 143. 159. 489. laudat Alexandrum Cotyæensem. Sophista apud Smyrnenses disertus, suavis & cultus inprimis. Vix unquam ex tempore voluit dicere, sed studiose potius præmeditatus, negans se esse ex iis qui vomunt orationes

 sed

a) Suidas in Ἀριστείδης, Διονύσιος Ἀρεωπαγ. & Πολέμων. Auctor vetus ὑποθέσεως in Panathenaicum Aristidis.

b) Ælium ipse se vocat Aristides T. 2. p. 289. T. 1. p. 627.

c) Ex Ἀδριανοῖς sive Hadrianopoli civitate Bithyniæ, quæ regio Joniæ antea Mysia dicta. Confer Holstenii animadversiones ad Ortelium p. 89. Fuit ibi Ἀδριανεῖον, hoc est Hadriani templum cujus mentio apud Aristidem Orat. 1. sacra T. 1. p. 491. Ἀδριανοῦ θήρας memorat p. 500. de qua urbe Malalas in Chron. p. 366. Μυσίου πεδίου meminit Aristides p. 305. Ἀδριανῶν Orat. 3. T. 1 p. 546. 547.

ſed ex iis qui cum ſtudio elaborare ſolent. οὐ γὰρ, inquit, ἐσμὲν τῶν ἐμούντων, ἀλλὰ τῶν ἀκριβούντων. *d*) Floruit ſub Hadriano jam (vide Orat. IV. ſacr. T. 1. p. 616.) & Antonino Pio, ſed quem Ἀντωνῖνον τὸν Αὐτοκράτορα τὸν πρεσβύτερον *e*) appellat, eſt M. Aurelius Antoninus, cui Athenis, vel ut Philoſtratus, in Jonia circa A. C. 176. innotuit, & ab eo poſtea reſtaurationem Smyrnæ A. 178. terræ motu everſæ impetravit *f*) unde etiam Ariſtidi velut οἰκιστῇ ſuo ſtatuam æneam *g*) prope Æſculapii ædem poſuere Smyrnenſes. Itinerum * morborumque ſuorum, quibus cum per decennium conflictatus eſt, hiſtoriam, & quomodo per ſomnia ab Æſculapio σωτῆρι & Sarapide Iſideque monitus valetudinem

d) Philoſtratus in Ariſtidis vita lib. 2. de Sophiſtis cap. 9. p. 583. Eunapius in Proæreſio p. 112. & autor ὑποθέσεως in Panathenaicum, (Sopater fortaſſis vel Metrophanes) cujus verba adſcribam: Τοῦ δὲ Μάρκου φοιτήσαντος τῇ Ἀθήναις ὁ μὲν Ἀδριανὸς Σοφιστὴς (Confer Suidam in Ἀδριανός) εἰπὼν παραχρῆμα πάντας ἐξέπληξε, πᾶν γὰρ ὃ ὡρίζετο αὐτὸς σχεδιάζων ἔλεγε. Πρὸς τοῦτο δὲ εἶπεν ὁ Ἀριστείδης τῷ Μάρκῳ παρὼν καὶ αὐτὸς ἐν Ἀθήναις, ὅτι ἡμεῖς τῶν ἐμούντων οὐκ ἐσμὲν, ἀλλὰ τῶν ἀκριβούντων καὶ τῶν ἀρεσκόντων. ἀλλ' ὅμως εἰπὼν καὶ αὐτὸς πλέον ἐξέπληξε, καὶ ἐτιμήθη σφόδρα. Non Athenis ſed Smyrnæ hoc ad Marcum dixiſſe Ariſtidem Philoſtratus ex Damiani Epheſii fide ſcribit, fateturque de argumento orationis quam coram Imperatore Ariſtidés dixerit, ſibi non conſtare. Auctor tamen ille ὑποθέσεως addit etiam argumentum orationis, itemque alia, quibus hoc Athenis contigiſſe firmat. Nimirum Ariſtidem voluiſſe tunc Panathenaicum dicere, & ab Herode Attico qui ejus ingenio invideret, fuiſſe prohibitum: itaque aliam frigidam orationem hujus argumenti velut à ſe recitandam Herodi exhibuiſſe, veniaque dicendi ita ab illo impetrata, eum quem habemus Panathenaicum cum omnium admiratione & plauſu dixiſſe. Βουλόμενος δὲ τότε εἰπεῖν τὸν Παναθηναϊκὸν ἐκωλύετο παρὰ Ἡρώδου τοῦ σοφιστοῦ τοῦ Ἀθηναίου, ὡς δυνάστου, τοῦτο μὲν ὅτι αὐτὸς ἦν τότε ὁ τὸν θρόνον ἐπέχων τὸν σοφιστικὸν, καὶ ἀπὸ ὑπάτων κατήγετο, τοῦτο δὲ ὅτι καὶ Μάρκος αὐτῷ φίλος ἦν, ποτὲ γὰρ εὑρὼν θησαυρὸν, ἐδίδου τῷ βασιλεῖ αὐτόν. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε, κέχρησο αὐτῷ. αὖθις δὲ προσάγων αὐτὸν τῷ βασιλεῖ, ἔφη εἶναι ὑπὲρ ἰδιώτην τὸν θησαυρόν. ὁ δὲ βασιλεὺς πάλιν εἶπε πρὸς αὐτὸν, καὶ κατάχρησο. Μὴ δυνάμενος οὖν διὰ τὸν φθόνον τοῦ Ἡρώδου, μηχανῇ αὐτὸν μετῆλθεν. Ἀναθέμενος γὰρ αὐτῷ ἄλλον Παναθηναϊκὸν εὐτελῆ καὶ ψυχρὸν, ὃς καὶ φέρεται, ἠδυνήθη λαβεῖν τὴν ἄδειαν τοῦ λέγειν παρ' αὐτοῦ, νομίσαντος Ἡρώδου ὅτι αὐτὸν μέλλει λέγειν καὶ ἀσχημονεῖν. Εἰσελθὼν δὲ εἶπε τοῦτον τὸν καὶ ἀναγινωσκόμενον καὶ θαυμαζόμενον, καὶ πάνυ ηὐδοκίμησε. Λέγεται δὲ παναθηναϊκὸς, διότι ἐν τοῖς παναθηναίοις ἐλέχθη.

e) Orat. 1. ſacra T. 1. p. 463. 499.

f) Vide quæ infra ad Orationem XLI.

g) Philoſtratus p. 582. Ariſtides ipſe Orat. 1. ſacra T. 1. p. 486.

* Ad Æthiopiam uſque profectum, & Ægyptum quater totam perluſtraſſe ſe ſcribit T. 3. p. 552. 568. 576. ſeq. T. 2. p. 375.

tudinem curaverit, fuse narrat ipse, Dei quidem jussu *h*) ut ait, in Orationibus sacris, licet non deessent ex amicis *i*) qui nimis deditum somniis reprehenderent, & omnia alia sæpe suaderent Medici. *k*) Per eadem somnia & voces divinas crebrius repetitas ad eloquentiæ studium *l*) invitatum, ac tantum non coactum se scribit, tanto cum successu, ut omnes oratoris virtutes unum se esse complexum non diffiiteatur ipse T. 3. p. 706. & Socratis, Platonis, Thucydidis & Demosthenis facultatem vel æquare *m*) vel superare *n*) multis sit creditus & sibi ipsi per somnium ἀήττητος περὶ λόγους *o*) & alter visus fuerit esse Demosthenes. *p*) Nihil sane videntur auribus ejus dedisse, qui dixere eum πρωτεύειν περὶ λόγους, habueruntque pro coryphæo suæ ætatis ut Phrynichus apud Phot. Cod. CLVIII. p. 172. ac summo μελετητῇ, *q*) Libenter tamen subscribo Merici Casauboni sententiæ, cui in notis ad M. Antoninum pag. 28. Aristides *venustissimi & cultissimi sermonis Sophista, sed adeo quod ex scriptis liquet tum superstitiosus tum* φιλόδοξος, *ut fidem illi οἰκόθεν quod ajunt μάρτυρι, multa quæ θεόθεν sibi contigerint narranti, arbitrari mihi religio sit.* Thema suum genethliacum promit

h) id. Orat. 2. sacra p. 512. & 515. ubi etiam titulum ἱερῶν λόγων ex somnio se accepisse refert. Confer quæ infra ad Orat. XXIV. seq. Ἐφημερίδας vocat Philostratus, cujus loco illustrando adde Synesium de insomniis. p. 155.

i) Orat. 1. sacr. p. 505. T. 1.

k) id. p. 504. 509. 550. 558.

l) Orat. 4. sacra T. 1. p. 573. seq. 579. seq. 590.

m) id. p. 573. σοὶ πρέπουσι λόγοι σὺν Σωκράτει καὶ Δημοσθένει καὶ Θουκυδίδῃ. Adde p. 595. ubi Platone nihil se inferiorem in Epistolis scribendis innuit. & T. 3. p. 525. seq.

n) id. p. 576. Ἔπειτα λέγειν περὶ τῶν λόγων ἐμῶν εἰς ὅσον προβεβηκότες εἶεν, μνησθῆναι μὲν δὴ Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους. ἐφ᾽ οἷσπερ ἐμνήσθη ἑκατέρου, ἀκροτελεύτιον δ᾽ ἐπιθεῖναι παρῆλθες ἡμῖν τῷ ἀξιώματι τὸν Δημοσθένη. Adde pag. 596. seq.

o) id. p. 590. seq ubi immortalem sibi apud posteros promittit gloriam, additque se ita in eloquentia, ut Alexandrum M. in bellica virtute summum culmen attigisse, atque ut Pellam Alexandro ita patriam suam se in lucem edito esse gloriaturam & pag. 592. seq. 600. Deum se appellatum & Theodorum ac Sosimenem p. 627.

p) Orat 1. sacr. T. 1. p. 485. Ἐδόκουν γὰρ ὡς ἐπὶ τῇ εἰωθυίᾳ μελέτῃ τῶν λόγων Δημοσθένη τινὰ μεταχειρίζεσθαι; καὶ λέγειν δὴ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὡς ἐκεῖνος ὤν.

q) Vide Orat. 4 sacr. T. 1. p. 581. & 604. 608. T. 3. p. 723. seq. Ipse ad Æsculapium T. 1. p. 598. Δέσποτα Ἀσκληπιέ· εἰ μὲν καὶ ὑπερέχω τε λόγοις καὶ παρὰ πολὺ ὑπερέχω, ἐμοὶ μὲν ὑγίειαν, τοῖς βασκαίνοις δ᾽ εἶναι ῥήγνυσθαι.

promit Ariſtides Orat. IV. ſacra T. I. p. 595. aitque habuiſſe Leonem in medio cœli & Jovi ſub leone quadratum ſtetiſſe à dextris Mercurium, ambos matutinos. In literis unice ſe acquieſcere teſtatur passim, præcipue T. 3. p. 724. Irenarcham ſive φύλακα τῆς εἰρήνης à præfecto Aſiæ Severo creatum ſe narrat T. 1. p. 601. per πόλισμα τῆς Μυσίας ibi haud dubie patriam ſuam Hadrianopolin intelligens. At ſuſcipere illud conſtanter detrectavit, perinde ut ἐκλογέως ſive coactoris officium, de quo p. 611. ſeq & ἱερωσύνην κοινὴν τῆς Ἀσίας p. 613. pro qua ſacerdotium Æſculapii à Smyrnenſibus paſſus eſt ſibi dari. In patria etiam flaminem Dialem fuiſſe Suidas auctor eſt. Ab M. Antonino Imperatore autem & filio ejus *r)* Commodo per litteras oblatam accepit immunitatem, eloquentiæ præmium, quæ illi cum magno honore & σχήματι *s)* per omne vitæ tempus fuit confirmata. Quoties diceret auditus eſt maximo cum applauſu (vide T. 3 p. 705. ſeq.) & ſæpe tam frequenti auditorio, *ut nihil præter hominum capita conſpiceres, nec vel manum usquam potuiſſes inſerere*, ὥστε οὐδὲν ἦν πλὴν ἀνθρώπων κεφαλὰς ὁρᾶν, καὶ οὐδ᾽ ἂν τὴν χεῖρα διέσωσας μέσην οὐδαμοῦ, quæ ipſius verba ſunt Orat. V. ſacra p. 631. itaque auctor vetus ὑποθέσεως in Panathenaicum de alio Ariſtide juniore recte accipit illud feſtivum diſtichon, quo auditorum paucitas Rhetori cuidam hujus nominis exprobatur:

Χαίρετ᾽ Ἀριστείδου τοῦ Ῥήτορος ἑπτὰ μαθηταί,
Τέσσαρες οἱ τοῖχοι καὶ τρία συψέλια.

Salvete Ariſtidis Rhetoris ſeptem diſcipuli,
Quaterni parietes, & terna ſubſellia.

Ælius Ariſtides M. Antonino quem nona celebravit Oratione, ſuperſtes fuit, non item filio ejus Commodo, quo poſt patrem ſolo imperante obiit Smyrnæ (an alibi, incertum) ſexagenarius vel etiam ut eſt apud Philoſtratum ſeptuagenarius. Statuæ ejus qualis in Bibl. Vaticana cernitur, imago ære deſcripta ſedentis & ſenis admodum, exſtat in Jac.

r) Ἐξ Ἰταλίας ἀφικνοῦνται ἐπιστολαί μοι παρὰ τῶν βασιλέων τοῦτε αὐτοκράτορος αὐτοῦ καὶ τοῦ παιδὸς, ἄλλας τε εὐφημίας ἔχουσαι καὶ τὴν ἀτέλειαν ἐπισφραγιζόμεναι τὴν ἐπὶ τοῖς λόγοις Ubi obſerva dici βασιλέα dici Commodum, tantummodo adhuc Cæſarem, nondum Imperatorem. T. 1. p. 602. Immunitas illa perpetua fuit, ut patet ex p. 604.

s) id. p. 610.

Jac. Gronovii V. C. Thesauro Antiquitatum Græcarum, Volumine tertio.

V. Scripta Aristidis edita.

1. Εἰς Δία, ὕμνος ἄνευ μέτρου, Oratio Eucharistica pulcherrima ac plena pietatis ad Iovem scripta ex voto, cum ex magna tempestate servatus fuisset. T. 1. p. 1. (Gr. f. 97. lat. f. 1.)

2. Μαντευτοῖ Ἀθηνᾶ, * In Minervam divinatricem (quæ τιμὰς παρ' ἀμφοτέρων βασιλέων, M. Antonino & Commodo ipsi prædixerat p. 30) Oratio ex precibus & hymno mixta, qualem per somnium dicere sibi visus fuerat, T. 1. p. 16. (Gr. f. 70. Lat. f. 5.) Alius fuit hymnus in Minervam, cujus prima verba ἵκεσθε Περγάμῳ νέοι, affert Aristides oratione IV. sacra T. 1 p. 586. Quoniam vero in hac Oratione cum Deam celebrasset sub extremum de se quædam subjungit, eam ob rem à nescio quo reprehensus purgat se recteque sese laudasse contendit infra Orat. 49. professus p. 661. se τῇ Θεῷ σὺν τῇ Θεῷ λόγον ποιῆσαι, & p. 665. οὐχ ὅδ' αὐτοῦ Θεοῦ τάδε μαίνεται, ἀλλὰ παρούσης τῆς Ἀθηνᾶς.

3. Ἰσθμικὸς εἰς Ποσειδῶνα, Isthmica in Neptunum Oratio T. 1. p. 31. (Gr. f. 101. Lat. f. 10.) dicta in Isthmiis Neptuno sacris, unde Corinthum laudans p. 40. seq Græciæ vocat ἀγορὰν καὶ κοινὴν πανήγυριν non διὰ δυοῖν ἐτῶν *tertio quoque*, ut fieri consueverat, *anno* sed semper & quotidie frequentandum, urbemque Veneris, cui inter omnes urbes palma pulchritudinis, non minus quam inter Deas Veneri olim tribuenda sit. De Leucothea & Palæmone quoque subjungit nonnulla, felicitatem denique precatus βασιλεῖ τε τῷ μεγάλῳ καὶ γένει ξύμπαντι τούτου, καὶ γένει τῷ τῶν Ἑλλήνων.

4. Διόνυσος. In Bacchum Oratio, quem laudare à Baccho in somnis jussus fuerat, T. 1. p. 81. (Gr. f. 72. Lat. f. 16.) Nonnulla hujus Orationis loca illustrat Jo. Tristanus in explicatione vasis antiquiquo Bacchi sacrorum symbola affabre sculta exhibentur, T. 2. Historiæ Imperatorum è numis priscis illustratæ. Meminit Aristides

* Hunc titulum reperio in edit. Græca Juntina, licet in Græcolat. vocabulum Μαντευτοῖ est omissum.

ſtides *ὕμνων τε καὶ λόγων* in Bacchum ab Orpheo, Muſæo & antiquis legumlatoribus pridem compoſitorum.

5. *Ἡρακλῆς*, Herculis laudes, quas in Apollinis veſtibulo dicere ſomnians ſibi viſus fuerat, T. 1. p. 56. (Gr. f. 164. Lat. f. 17.) Pæanis p. 64. memorati cujus initium *ἰὴ παιὰν Ἥρακλες Ἀσκληπιὲ*, mentio etiam Orat IV. ſacra T. 1. p. 587. Sed ille intercidit.

6. *Λαλιὰ εἰς Ἀσκληπιόν*, In Æſculapium ſermo. T. 1. p. 65. (Gr. f. 97. Lat. f. 20.) Beneficia ſingillatim ſibi ab Æſculapio exhibita prædicat p. 68. ſeq. nec tantum valetudinem ab eo ſibi reſtitutam, ſed etiam ſuppeditatam orationum & carminum materiam & argumenta, ipſaque verba p. 71. effectumque ut in Imperatorum familiaritatem veniret, & in præſentia eorum & Auguſtarum cum applauſu & gratia diceret, p. 72.

7. *Ἀσκληπιάδαι*, in Aſclepiadas Podalirium & Machaonem quos laudare ab Æſculapio per ſomnium juſſus fuerat.

T. 1. p. 73. (Gr. f. 71. Lat. 23.) Celebrat & Hippocratem p. 79. ex Aſclepiadarum poſteris inclytum, & ſorores illorum p. 82. *Ἰασώ, Πανάκειαν, Αἴγλην* & *Ὑγίειαν*.

8. *Εἰς τὸν Σάραπιν*, ad Sarapim à quo ſervatum è tempeſtate ſe memorat, Oratio ſive hymnus Euchariſticus & voto ſcriptus in Serapidis feſto Alexandriæ celebrato.

T. 1. p. 48. (Gr. f. 99. Lat. f. 27.) Negat Poëtarum ſolorum eſſe Diis hymnos facere, ſed dignam hanc quoque & aptam ſermoni (naturali maxime & antiquiſſimo) eſſe materiam. Plura etiam oracula à Diis metro ſoluta edi p. 87. *Τὰ δέγε πλείω νὴ Δία χωρὶς μέτρου ἥ τε πρόμαντις αὐτὴ ἡ ἐν Δελφοῖς, αἱ ἐν Δωδώνῃ ἱέρειαι, Τροφώνιος, τὰ ἐξ Ἀσκληπιοῦ καὶ Σαράπιδος ὀνείρατα.*

9. *Εἰς βασιλέα*, Oratio de laudibus Marci Antonini Imp. dicta (Smyrnæ ut opinor) in *ἱερωμηνίᾳ*.

T. 1. p. 101. (Gr. f. 88. Lat. f. 32.) Cum Antonini pietatem juſtitiam, æquitatemque, temperantiam fortitudinem prudentiam & felicitatem celebraſſet, addit votum ut Commodum filium veſtigiis Parentis inſiſtere contingat. *Σὲ δ' ὦ παῖ γενναῖε γενναίων, κατ' ἴχνος εἴη βαίνειν τοῦ πατρός. Τοῦτο γὰρ ὥσπερ ἐν βραχεῖ πλεῖστον εἰρήσθω.*

10. *Ἀπελλᾶ γενεθλιακός*, in natalem Apellæ, Frontonis F. Apellæ nepotis, ex Quadrati poſteris, nobiliſſimi Pergamenorum, quem una cum tota familia commendat Æſculapio.

T. 1.

T. I. p. 120. (Gr. f. 62. Lat. f. 38)

11. Εἰς Ἐτεωνέα ἐπικήδειος, laudatio funebris in Eteoneum nobilem Cyzicenum, discipulum suum p. 136. in flore ætatis defunctum, ad Cyzicenos.

T. I. p. 133. (Gr. f. 86. Lat. f. 42.) De scolio in Harmodium ad quod p. 141. alluditur, dixi supra c. 24. §. 14. n. 4.

12. Ἐπὶ Ἀλεξάνδρῳ ἐπιτάφιος, Epistola de obitu & laudibus Alexandri Cotyaensis ἐν μυχῷ γήρως p. 153. 157. super libris p. 156. extincti. Ad senatum populumque Cotyaënsem.

T. I. p. 142. (Gr. f. 86. Lat. f. 45.) Hic est Alexander ille ex Asclepiadæ schola Grammaticus πολυμαθέστατος, quem περὶ παντοδαπῆς ὕλης libros 42. scripsisse Stephanus Byz. testatur, ubi de Cotiæo, Phrygiæ civitate Alexandri hujus patria differit. Aristides vero illum p. 143. 159. nutricium, præceptorem (adde T. I. p. 489.) patrem atque amicum suum appellat, & p. 145. seq. 158. celebrat tanquam communem quendam præceptorem Græciæ, communeque eruditionis ταμιεῖον & promtuarium, & qui omnes disciplinas calluisset, atque alios docuisset sine invidia. Libris quos emendavit, nomen semper Alexandri Κοτυαέως adscripsisse testatur p. 151. At Ὁμηρικὴν συγγραφὴν p. 153. potius de Homeri ipsius poëmatis intellexerim, quam cum erudito interprete de Homericis Alexandri Commentariis. Rogat denique in hac Epistola Aristides Senatum populumque Cotyaënsem p. 158. seq. ut uxoris & liberorum Alexandri rationem habere, eosque alere de publico velint. Dolens ipsum morte præreptum, unde scripta quæ Aristides sua ipsi recognoscenda tradere volebat, ἀναγράψαι sive recensere non potuerit, p. 159. Allegatur hic Alexander ὁ Κοτυαεὺς plus simplici vice à Porphyrio in quæstionibus Homericis, ab auctore Etymologici M. & ab Eustathio ad Iliad. λ. p. 803. Cum hoc Alexandro Cotyaensi antiquiorem Alexandrum Cornelium Polyhistorem, patria Milesium qui Syllæ temporibus vixit, perperam confundunt viri docti ut Abraham Berkelius ad Stephanum, & quod miror Jonsius II. 15.

13. Παναθηναϊκός, Panathenaica Oratio, Isocratis * imitatione composita,

* Tzetzes Chil. XI. v. 662. de Isocrate:

καὶ τὸν εἰς Παναθήναια τὸν μέγιστον τῶν λόγων
Ὅνπερ τὸν νῦν ἐσύλησεν ὅλον ὁ Ἀριστείδης.

posita, in qua luculenta Athenarum velut totius Græciæ πρυτανεῖς p. 312. laus, petito præcipue argumento ex iis quæ de illis Theopompus, Xenophon, Thucydides & Herodotus tradiderant, & quæ ante tempora ab his descripta contigerunt. T. 1. p. 160. (Gr. f. 4. Lat. f. 51.) Hanc eximiam orationem de qua consules Photium Cod. 246. Aldus Græce edidit ad calcem Isocratis sui Venet. 1513. fol. præmissa veteris scriptoris Græci ὑποθέσει sive argumento, quod varia nos docet quæ alibi frustra quæras, & ex quo licet non nominato pleraque hausit doctissimus Canterus in sua ad Aristidem præfatione. Illius argumenti pars tantummodo extat in editione Græca Aristidis Florentina, sed in Latina & Græcolatina plane est omissum. Recudi itaque curavit Græce Laur. Normannus V.C ad calcem Orationis Aristidis in inepte exultantes Sophistas Upsal. 1688. 8. Auctor nec ineruditus nec inelegans vocatur ab Allatio de patria Homeri c. 12. Lambecius autem & Nesselius qui eam repererunt in Codice Cæsareo, tribuunt *Sopatro* Sophistæ Apameensi, sed non innuunt ex Codicis MS. fide se hoc facere. Itaque adhuc licebit dubitare num auctor sit Sopater ille Jamblichi discipulus. Scholiasten MS. Græcum in Panathenaicum Aristidis laudat Fulvius Ursinus ad Simonidis fragmenta p. 331. In illo argumento inter alia legas Aristidem, cum Panathenaicum Athenis dicere vellet, prohibitum fuisse ex invidia ab Herode Attico, cujus tum magna erat auctoritas, quod & gratia valeret apud Imp. M. Antoninum, & oratorio throno apud Athenienses præsideret, itaque dolo contra invidiam usum aliam quandam Panathenaicam exilem & ineptam Herodi tanquam recitandam obtulisse, atque eo pacto veniam dicendi consecutum, præstantissimam hanc cum summa laude pronunciasse. Istam addita Canteri versione H. Stephanus quoque eximiæ suæ Isocratis editioni adjunxit A. 1593. fol. Areopagitici judicii laus occurrit T. 1. p. 185. seq.

14. Εἰς Ῥώμην Laus urbis & Imperii Romani disertissima, dicta Romæ ex voto, cum ex itinere incolumis evasisset.

T. 1. p. 344. (Gr. f. 79. Lat. p. 108.) Græce hanc quoque Orationem Aldus Isocrati subjecerat, Venet 1513. fol. & cum Canteri versione H. Stephanus A. 1593. fol. Latine vertit ante Cante-

rum *Scipio Carteromachus* Florent: 1519: 8: Collatione præcipue Persici & Græci Imperii Aristides ostendit Romano nihil unquam par fuisse, nihil secundum: & in extrema oratione p.398. Imperatorem præsentem (M: Antoninum) ait tantum præstare aliis ante ipsum Imperatoribus, & Parente (Antonino Pio) quantum cæteros ille anteeat. Et habere Imperii κοινωνοὺς οἰκείους παῖδας ὁμοίους ἑαυτῷ, πλείους ἢ τ πρὸ αὐτοῦ τις, quibus verbis ad Verum generum, & filium Commodum respicit.

15, Σμυρναϊκὸς πολιτικός in laudem Smyrnæ oratio.

T: 1. p:400: (Gr: p.69. Lat: p:126.) Nescio unde habet Canterus, coram Impp. Antonino & Commodo habitam esse, cum ex p:411. aliud colligi videatur.

16. Πανηγυρικὸς ἐν Κυζίκῳ περὶ τοῦ ναοῦ, Panegyricus extemporalis in laudem Cyzici, urbis, jubente per somnium Æsculapio (ut ipse refert p. 412. & Orat. quinta sacra T. 1. p. 623. seq.) dictus in dedicatione magnifici templi Cyziceni.

T. 1. p. 412. (Gr. f. 60. Lat: f: 130.) Obiter p. 423. seq. laudat M. Antoninum, quod Imperii consortem ac participem fratrem Verum adsciverit, ὦ θαυμαστοῦ τοῦ μηδὲν δεομένου βασιλεύειν εἰ μὴ σὺν τῷ ἀδελφῷ. p. 424. De itinere suo Cyziceno vide si placet quæ tradit Aristides T. 1. Orat. V. sacra p: 634. seq.

17. Εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος in laudem Ægæi maris Oratio, quam cum ex Italia per illud domum reversus esset, composuit.

T. 1. p. 432. (Gr. f. 99. Lat. f. 137.)

18. Εἰς τὸ φρέαρ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, Laus putei sacri Pergameni in templo Æsculapii.

T. 1 p: 440. (Gr: f. 64. Lat: f: 139.) Inter alia refert hujus putei aquam cœcis visum, mutis sermonis usum restituisse, & aliis gravissimis malis homines levasse p. 446. Πολλοὶ μὲν γὰρ τούτῳ λουσάμενοι ὀφθαλμοὺς ἐκομίσαντο, πολλοὶ δὲ πιόντες στέρνον ἰάθησαν καὶ τὸ ἀναγκαῖον πνεῦμα ἀπέλαβον. τῶν δὲ πόδας ἐξώρθωσε, τῶν δὲ ἄλλο τι. Ἤδη δέ τις πιὼν ἐξ ἀφώνου φωνὴν ἀφῆκεν, ὥσπερ οἱ τῶν ἀπορρήτων ὑδάτων πιόντες μαντικοὶ γινόμενοι. Τοῖς δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ἀρύσασθαι ἀντ' ἄλλης σωτηρίας καθέστηκε.

19. Ἐλευσίνιος, Querela de templo Cereris in Eleusine incenso atque exusto.

T: 1. p: 448. (Gr: f. 68. Lat. f. 142.)

20. Μονῳδία ἐπὶ Σμύρνῃ, Deploratio Smyrnæ, terræ motu A. C. 178. obrutæ.

T. 1. p. 455. (Gr. f. 64. Lat. f. 144.) Ariſtides ipſe Æſculapii monitu illo tempore urbe exceſſerat, ut ſcribit T: 1. p:462. 562. & T:2. p:292. De illo terræ motu confer ſi placet Tillemontii Hiſt. Imperatorum T: 2, p:686. ſeq: Hoc porro loco ſequi debebat quæ infra num: 41. exſtat Ariſtidis Epiſtola ad Imperatores pro Smyrna inſtauranda, & cujus meminit T: 1. p.461.473.

21. Παλινῳδία ἐπὶ Σμύρνῃ καὶ τῷ ταύτης ἀνοικισμῷ, Epiſtola ad Græcos qua reſtaurationem Smyrnæ gratulatur. T: 1. p. 460. (Gr. f: 66. Lat. f: 146.)

22. Προσφωνητικὸς Σμυρναϊκός. Gratulatio de Smyrna poſt terræ motum inſigniter reſtaurata.

T:1. p:472. (Gr: f:67. Lat: f. 150.) Scripta ad Commodum Imp: M: Antonino jam defuncto, unde p:473. τὰ μὲν οὖν παλαιὰ μέμνησαι κατὰ τὴν πρώτην ἀκοὴν ἀρχὴν, ἣν τῷ πατρὶ συνῆρχες &c. Hanc quoque p. 478. παλινῳδίαν vocat, τοιαύτη τις ἡμῖν, inquit, τῆς τύχης ἡ περὶ τὴν πόλιν γέγονε παλινῳδία. Quod porro ad Smyrnæ laudem inter alia memorat * Homerum ex ea ortum (confer Allatium de patria Homeri c: 12.) in ejus partem laudis venit & ipſe Ariſtides à Smyrnæis donatus civitate, atque adeo illi velut patriæ, futurus ornamento, unde Æneas Gazæus Epiſt. 18. ἔστω Σμυρναῖος Ὅμηρος, Ἀριστείδης κοινωνείτω τῆς φιλοτιμίας. Et Epigramma Vetus:

Νεῖκος Ἀριστείδης Ἰάδων κατέπαυσε πολήων
Τὸ πρὶν Ὁμηρείης εἶχον ὑπὲρ γενεῆς.
Φασὶ γὰρ πᾶσαι, Σμύρνη τέκε θεῖον Ὅμηρον,
Ἡ καὶ Ἀριστείδην ῥήτορα γειναμένη.

23. Ἱερῶν λόγων ſacrorum ſermonum primus T: 1. p. 479. (Gr. 167. Lat. 154)

24. ſecundus T: 1. p: 511. (Gr. f. 170. Lat. f. 164.)

25. Tertius T: 1. p:546. (Gr: f: 174. Lat: f: 175.)

26. Quartus T: 1. p. 568. (Gr. f. 176. Lat: f: 183.)

27. Quintus T: 1. p. 617. (Gr: f: 180. Lat: f: 199.)

28. Sextus ſive ſexti fragmentum T. 1. p. 646. (Gr. f. 183. Lat. f. 208.) Hunc enim poſtremum ex ſacris ſermonibus inexſpectato

* Hic eſt: Σμυρναῖος ποιητὴς T. 2. p. 306.

to correptus morbo morteque, perficere Aristides non potuit. Græcum scholion ad Ptolemæi Harmonica III. 14. ὁποῖον καὶ Ἀριστείδης ὁ ῥήτωρ ἐπεπόνθει, τὸν γὰρ πέμπτον τῶν ἱερῶν λόγων αὐτοῦ τελειῶσαι οὐκ ἔφθασεν οὐδ' ἐκεῖνος, ἐτελεύτησεν γὰρ πρότερον, νόσῳ χρησάμενος ἀπροσδοκήτῳ. inscripsit autem *sacros* hos sermones, quia præcipue continent narrationem de ratione qua ante multos annos (vide Orat. 3. Sacram T. 1. p. 565.) per varia somnia curam Aristides gesserint Dii, inprimis Æsculapius, in morbo decem annorum. (Orat. 4. sacra T. 1. p. 568.) Quanquam & itinerum suorum historiam & alia de se in iisdem auctor perstringit, unde Philostratus ἱερὰ isthæc βιβλία ait esse quasdam veluti Ephemerides de Aristidis vita, lib. 2. Vit. Sophistar. c. 9. n. 1. Meminit Aristides ipse Orat. in Æsculapium T. 1. p. 67. 71. Salvius Consul qui memoratur Orat. 2. p. 515. fasces gessit A: C: 175. Anno 15. M. Aurelii Imp. Dicuntur itaque hi libri λόγοι ἱεροὶ, quod sermones cum Deo contineant, ut docet Tom. 3. pag. 670.

29. περὶ τοῦ πέμπειν βοήθειαν τοῖς ἐν Σικελίᾳ, Suasoria ad Athenienses pro auxiliis novis Niciæ mittendis, * cum Syracusas in Sicilia obsideret, Olymp. XCI. 3. & non revocanda classe.

T. 2. p. 1. (Gr. f. 36. Lat. f. 209.) Hujus Orationis suæ præcipua argumenta repetit Aristides, Analyseos exemplum quoddam traditurus lib. de dictione Civili p. 314. seq.

30. Εἰς τὸ ἐναντίον, Σικελικὸς β'. Suasoria de auxiliis Niciæ missis iterum revocandis.

T. 2. p. 27. (Gr. f. 38. Lat. f. 217.) Hæ duæ orationes apud Philostratum p. 584. inscribuntur, οἱ βουλευόμενοι περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ, atque referuntur inter eas è quibus imprimis, quantus fuerit Orator Aristides, appareat. Illas perditis male accensuit præstantissimus Canterus, ut viris eruditis Laur. Normanno ad Orat: in inepte exultantes Sophistas, & Godfrido Oleario ad Philostrati vitas Sophistarum pulchre observatum.

31. Ὑπὲρ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης, Ad Athenienses pro pace Lacedæmoniis concedenda post cladem ad Pylum, ** Spartanorum classi & exercitui illatam Olymp. LXXXVIII. 3.

T. 2. 56. (Gr. f. 41. Lat. f. 226.)

32.

* Confer Thucydidem VII. 8. seq.

** Vide eundem IV. 15. seq.

32. ὑπὲρ τῆς πρὸς Ἀθηναίους εἰρήνης, Ad Lacedæmonios pro pace Athenienſibus concedenda, neque evertendis ex Thebanorum ac Corinthinorum ſententia Athenis, *** cum à Lacedæmoniis duce Lyſandro devictæ eſſent Olymp. XCIV. 1.

T. 2. p. 72. (Gr: f: 43. Lat. f. 231.)

33. Λευκτρικὸς ὑπὲρ Λακεδαιμονίων, ά. Suaſoria ad Athenienſes pro juvandis Lacedæmoniis, poſtquam in Leuctrica pugna à Thebanis Olymp. CII. 2. graviter victi fuiſſent.

T. 2. p. 85. (Gr. f. 22. Lat. f. 236.) Confer Xenophontem libro VI. rerum Græcarum p. 609.

34. Λευκτρικὸς ὑπὲρ Θηβαίων, ά. Ad eosdem Athenienſes pro juvandis poſt Leuctricam pugnam Thebanis, ad Lacedæmonios funditus delendos.

T. 2. p. 123. (Gr. f. 26. Lat. f. 248.)

35. Λευκτρικὸς ὑπὲρ Λακεδαιμονίων, β'. Suaſoria altera pro Lacedæmoniis juvandis.

T. 2. p. 164. (Gr. f. 30. Lat. f. 260.)

36. Λευκτρικὸς ὑπὲρ Θηβαίων, β'. Suaſoria altera pro juvandis Thebanis.

T. 2. p. 182. (Gr. f. 32. Lat. f. 266.)

37. Λευκτρικὸς έ, ὑπὲρ τοῦ μηδετέροις βοηθεῖν, nec Lacedæmoniis nec Thebanis auxilia mittenda eſſe.

T. 2. p. 199. (Gr. f. 33. Lat. f. 272.) Auctor antiquus ὑποθέσεως in has quinque orationes, admirationi eas fuiſſe teſtatur, θαυμάζονται πάνυ ἐπί τε τῇ δεινότητι καὶ τοῖς ἐπιχειρήμασιν.

38. Φιλίππου δίοδον αἰτοῦντος διὰ Θηβαίων ἐπ' Ἀθηναίους, ἥκουσιν Ἀθηναῖοι ἑκόντες ἑαυτοὺς εἰς συμμαχίαν διδόντες. Philippo Olymp. CX. 3. per Bœotiam * tranſitum in Atticam petenti Athenienſes Thebanis ſuadent belli ſocietatem ſecum inire, & auxilia ad Philippum repellendum offerunt.

T. 2. p. 220. (Gr. f. 44. Lat: f. 279.)

39. Πρὸς Θηβαίους περὶ τῆς συμμαχίας. Ad belli ſocietatem à Thebanis cum Athenienſibus adverſus Philippum Regem ineundam, ſuaſoria altera.

T. 2. p: 247. (Gr. f. 47. Lat. f. 287.)

40. Συμβουλευτικὸς περὶ τοῦ μὴ δεῖν κωμῳδεῖν. Ad Smyrnenſes ſuaſoria de

*** Vide Xenophontem lib. 2. rerum Græcarum, p. 460. ſeq.
* Diodor. Sic. lib. XVI. p. 475.

de Comœdiis abrogandis, quarum maledicta & in verbis ac gestibus turpitudinem bonis moribus (juvenum præcipue) ac pietati & sanæ menti inimicam graviter perstringit.

T. 2. p. 274. (Gr. f. 84. Lat. f. 296.) Hæc oratio separatim etiam lucem vidit Græce & Latine Lugd. 8. *non decere in festis Deorum, convitiis vel infamibus Comœdiis uti.*

41. Ἐπιστολὴ περὶ Σμύρνης, Epistola, de Smyrna terræ motu eversa, ad Imperatores Marcum Antoninum & Commodum scripta A. C. 178. Αὐτοκράτορι Καίσαρι Μάρκῳ Αὐρηλίῳ Ἀντωνίνῳ Σεβαστῷ, καὶ Αὐτοκράτορι Καίσαρι Αὐρηλίῳ Κομόδῳ Σεβαστῷ, Αἴλιος Ἀριστείδης χαίρειν.

T. 2. p. 289. (Gr. f. 65. Lat. f. 301.) Hæc reponi debebat supra post num. 20. Cæterum Imperatorem Antoninum usque adeo permovit, ut lacrymas continere non potuerit, & instaurationem Smyrnæ serio cogitarit curaritque. Vide Philostratum f. 582. edit. Lips. & auctorem ὑποθέσεως in Panathenaicum.

42. Περὶ ὁμονοίας ταῖς πόλεσιν, Suasoria ad civitates Asiæ, Pergamum, Smyrnam, Ephesumque ut concordiam colant, nec de primatu inter se contendendo, mutuum sibi afferant exitium exemplo Athenarum & Lacedæmonis, quæ donec concordes fuere, Persas valuerunt profligare, summaque auctoritate, opibus ac felicitate usæ sunt, simulac vero inter se & cum Thebanis contendere cœperunt de principatu, sibi & Græciæ servitutem contraxere. Præcipue p. 329. monet contentionem esse de mera umbra, cum omnes tamen subsint Romanis, & Imperator ipse M. Antoninus p. 335. per edictum concordiam illis commendaverit. Exempli quoq; loco illis p. 337. proponit τοὺς πάντα ἀρίστους βασιλεῖς M. Antoninum & Verum, summa concordia tam vastum moderantes imperium.

T. 2. p. 297. (Gr. f. 160. Lat. f. 304.) Confer gemini argumenti Dionis Chrysostomi Orationes XXXVIII.----XLI. & Philostratum vita Polemonis Sophistæ c. 2. p. 531.

43. Ῥοδιακὸς ad Rhodios post Rhodum terræ motu gravissime afflictam ac tantum non deletam (vide p. 345. 366.) pro urbe restauranda.

T. 2. p. 340. (Gr. f. 75. Lat. f. 317.) Perquam disertam hæc Oratio continet descriptionem urbis quam pulchra ante cladem il-

Iam fuerit, ac p. 349. sq elegantem & graphicam hypotyposin eversionis per terræ motum factæ. In Imperatoris (Antonini Pii) gratia magnam spem se habere repositam innuit p. 368. quemadmodum & Julii Capitolini & Pausaniæ testimoniis constat ab Antonino Pio iterum instauratam esse. Vide Meursii Rhodum lib. 2. c. 14.

44. Ῥοδίοις περὶ ὁμονοίας. Ad Rhodios libellus sive Oratio ab absente transmissa quâ ad omittenda dissidia, iram invidiamque deponendam, & colendam concordiam eos graviter hortatur.
T. 2. p. 374 -- 402. (Gr. f. 73. Lat. p. 328.)

45. Πρὸς Πλάτωνα περὶ Ῥητορικῆς, λόγος α'. Contra Platonis Gorgiam pro Rhetorica, Oratio prima.
T: 3. p: 1. (Gr. f. 106. Lat. f. 345.)

46. Πρὸς Πλάτωνα περὶ Ῥητορικῆς, λόγος β'. adversus Platonem quem p: 192. τὸν Ῥητόρων πατέρα καὶ διδάσκαλον appellat, pro Rhetorica Oratio posterior.
T: 3. p: 130. à verbis: ἐπεὶ δὲ καὶ Μιλτιάδου &c. (Gr: f: 118. Lat: f: 375.) Hanc distinctionem in duas orationes, quam rejicit Canterus, testimonio suo diserte comprobat Aristides ipse pag: 183. & Photius p: 680. qui ex quatuor hisce Platonicis Aristidis orationibus ampla excerpta refert Cod. 247. tum Codex Cæsareus teste Lambecio & Nesselio. In editione Græca Aristidis Florentina his orationibus præmittuntur antiqui scriptoris Græci ὑποθέσεις sive argumenta, quæ in editione Latina & GræcoLatina desiderantur. In illis Synesii, Theonis & Sophistæ alterius Atheniensis mentio. Itaque auctor non potest esse Sopater Apameensis, Jamblichi discipulus, uti Lambecio & Nesselio persuasum.

47. Πλατωνικὸς γ', πρὸς Καπίτωνα, ad Capitonem Platoni addictiorem Oratio Platonica tertia, qua injuriam se Platoni fecisse vel eum tractasse non satis reverenter, aut indignius reprehendisse negat, variaque colligit quibus Platonem Pericli, Homero & aliis magnis viris sine causa insultasse ostendit.
T: 3. p: 524. (Gr: f: 124. Lat: f: 509.)

48. Πρὸς Πλάτωνα ὑπὲρ τῶν τεσσάρων, ** Pro quatuorviris, Pericle,

* Ci-

** Adde T. 3. p. 130. seq 139. seq.

* Cimone, Miltiade & Themiſtocle, adverſus illa quæ in eodem Gorgia de illis diſſerit Plato.

T: 3. p: 193. (Gr: f: 127. Lat: p: 405.)

Περικλῆς T: 3. p: 196. (Gr: f: 128. Lat: f: 407.)

Κίμων T: 3. p: 251. (Gr: f: 133. Lat: f: 423.)

Μιλτιάδης T: 3. p: 266. (Gr: f: 134. Lat: f: 427.)

Θεμιστοκλῆς T: 3. p: 293. (Gr: f: 137. Lat: f: 436.)

Κοινὴ ἀπολογία T: 3: p: 368. (Gr: f: 144. Lat: f: 459.) Hanc orationem magnum inprimis Ariſtidi inter Græcos nomen conciliaſſe teſtatur Syneſius in Dione p: 40. Concludit autem illam p: 510. ſeq: gravi invectiva in Sophiſtas ſuæ ætatis melioribus obtrectantes, ipſos omnis veræ virtutis expertes.

49. Αἰγύπτιος. Epiſtola ſive liber lectu dignus de cauſis incrementi Nili, quo opiniones ſive hariolationes aliorum refellit, negatque illud adſcribendum eſſe vel Eteſiis p: 554, 572, 605. aut mari dulci flantibus Eteſiis influenti, quæ Euthymenis Maſſilienſis fuit ſuſpicio p: 596. nivibusve pag: 559. aut aquis ex Africæ & Arabiæ montibus defluentibus, ut Ephoro placuit, p: 586. nec vero imbribus p: 562. nubibusve p: 568. nec Soli (ut Herodotus ſenſit) p: 572, 583, 603. ſed totum eſſe tribuendum magnæ DEI ſapientiæ & providentiæ p: 615. quæ vicarium hunc pluviarum fluvium ſingulari natura donaverit qua inſtar dierum noctiumque vel lunæ creſcat atque iterum minuatur p: 569. cujus rei rationes perinde, ut quod auras non emittit p: 611. & aquæ ejus non facile corrumpuntur p: 612. & πηγαὶ ſive fontes atque origines Nili p: 582. nos lateant.

T: 3. p: 552---617. (Gr: f: 90. Lat: f: 517.) Obiter reprehendit quæ ſcriptores præſtantiſſimi Homerus p: 607. Herodotus p: 575. Pindarus p: 610. De Ægypto † falſa tradidere, teſtatus ſe illam regionem quater totam perluſtraſſe p: 552, 568, 576. & à ſacerdotibus Ægyptiis edoctum p: 615, 608. atque Æthiope quodam τῶν ἐκεῖ δυνατῶν p: 581.

50. Περὶ τοῦ παραφθέγματος ** De arroganter dicto, ſive Apologia de laude ſui, quam Ariſtidi neſcio quis πεφυκὼς ut p: 687. ait, πρὸς τὸ παιδαγωγεῖν, objecerat, & ille variis argumentis

* Adde de Pericle T. 3. p. 539 ſeq.

† Confer quæ de Platone T. 3. p. 476.

** Vide de hoc vocabulo T. 3. p. 671. 679.

præcipue vero exemplis magnorum virorum tuetur, veluti probaturus suffragio illud Horatii III, 30. Od:

- - . *Sume superbiam*
Quæsitam meritis - - -

T:3.p:617. (Gr: f: 49. Lat: p: 538.)

51. Κατὰ τῶν ἐξορχουμένων, * in prodentes causam suam Sophistas & Μυστῶν ὄργια χραίνοντας ἐν τῷ δημοσίῳ p:712. qui auditorum suorum gratia ut illis placerent lascivire se & modum excedere dictionemque corrumpere (ἐκβαίνειν τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τῆς ὀρθότητος & ἐξίστασθαι τῆς ἰδέας p: 711. profitebantur. Ita enim titulus hujus Orationis interpretandus, non ut Canterus: contra proditores Mysteriorum.

T:3.p:689. (Gr: f: 56. Lat: f: 562.) Hanc Orationem è MSto Codice velut antea ineditam cum versione sua & notis doctissimus Vir, Laurentius Normannus vulgavit Upsaliæ 1688. 8. titulumque fecit: in inepte exultantes Sophistas. Locum ex hac oratione affert Aristides ipse lib: de civili dictione p: 312.

52. Πρὸς τοὺς αἰτιωμένους ὅτι μὴ μελετῴη, Apologia ad ignaros auditores à quibus tamen reprehendebatur quod non frequentius declamaret, p: 717. ἀδικεῖν φασί με τὰς μελέτας τῶν λόγων οὐ συνεχεῖς ποιούμενον.

T: 3. p: 715---729. (Gr: f: 59. Lat: f: 571.) Vide inprimis quæ de se p: 722. seq:

Hactenus editiones Orationum Aristidis.

53. Πρεσβευτικὸς πρὸς Ἀχιλλέα, Oratio Ulyssis nomine ad Achillem ab Agamemnone legati, sumto argumento ex Iliad: *ι.* 225. seq: Hanc à Vincentio Obsopoeo acceptam primus Latine vertit & cum contraria Oratione Libanii (T: 1. f: 228. edit: Morelli) Achillis nomine ad Ulyssem, ex Iliad: *ι.* v. 367. seq: edidit vir summus Joach. Camerarius Hagenoæ A: 1535. 8. addita Græca utriusque loci Homerici paraphrasi. Vertit etiam Canterus f: 337. edit: Latinæ Basil: licet in Græcolatina & Græca edit: omittitur, unde novissime hanc Orationem è MS: velut ineditam antea, protulit & cum versione ac notis suis excudi fecit laudatissimus Normannus, Upsal: 1687. 8. 54

* Aristides T. 3 p. 669. δέδοικα μὲν οὖν μὴ παρὰ κωφὸν λέγω, καίτινα τρόπον ἐξορχοῦμαι, δεικνὺς ἀμυήτῳ τὰ ἱερά. & p. 713. Ἀλλὰ καὶ Ἡρακλῆς ἐν Λυδοῖς ὠρχήσατο --- μιᾷ γε ἡμέρᾳ καὶ τῆς παιδιᾶς ἕνεκα---ἀλλ' ὑμᾶς ἐν ἅπασιν ἀνθρώποις ἁπάσας τὰς ἡμέρας ἐξορχουμένους. p 676. ὀρχοῦμαι δίπτυχα. Synesius Dione p. 40. οὐ μέντοι τοσοῦτον ὁ Δίων ἐξωρχήσατο τὴν ἀρχαίαν Ῥητορικήν.

54. [τεχνῶν ῥητορικῶν] περὶ πολιτικοῦ καὶ ἀφελοῦς λόγου, βιβλία β'. Libri duo præclari *de civili & simplici dictione*, in quibus civilis dictionis exemplum Demosthenem, simplicis Xenophontem proponit, & præcepta sua petitis exinde exemplis illustrat. Græce primum editi sunt ab Aldo inter Græcos Rhetores Venet: 1508 fol. Latine versos edere voluit Canterus, à quo translatum librum de simplici dictione vidisse se testatur Leunclavius in Xenophontis vita. Græce castigatos à se & adnotatis Demosthenis & Xenophontis locis cum Latina interpretatione sua & cum animadversionibus edidit doctissimus Normannus Upsal: 1688. 8.

VI. Scripta Aristidis deperdita.

1. Δημοσθένους τ Ἀλεξάνδρῳ ἐν Ἰνδοῖς ὄντι συμβουλεύων ἐπιθέσθαι τοῖς πράγμασι. *Demosthenes Alexandro cum esset in India suadens cursum victoriarum suarum prosequi.* Meminit Aristides ipse Orat: 4. sacra T: 1. p: 575.

2. Δημοσθένης λέγων περὶ ἡγεμονίας. *Sub Demosthenis persona oratio de præfectura habenda.* id: p: 576.

3. Ἐπὶ τ μισθοφόρων τ ἀπαιτούντων τ γῆν, *in mercenarios milites, agrum dari sibi petentes.* In hac ἀτελὲς sive exile exordium à quibusdam reprehensum Philostratus p: 583. testatur. Argumentum illustrat scholiastes Hermogenis p: 418. μισθοφόροις τινὲς οὐκ ἔχοντες ἀποδοῦναι μισθὸν, γῆν ἔδοσαν, οἱ δ' πόλιν ἔκτισαν. Μετὰ ταῦτα χρημάτων ἀπορήσαντες τὸν μισθὸν ἀξιοῦσι δοῦναι, καὶ τὴν γῆν κομίσασθαι.

4 Λόγος παραιτούμενος τὸν τειχισμὸν τ Λακεδαίμονος. *oratio munitionem Lacedæmonis dissuadens.* ibid.

5 Ψόγος Ἀλεξάνδρου. *Magni Alexandri vituperatio.* Colligas ex eodem Philostrato, p: 584. nisi obiter Alexandrum in alia quapiam Oratione Aristides perstrinxit.

6 Ἰσοκράτης τοὺς Ἀθηναίους ἐξάγων τ θαλάττης. *Isocrates suadens Atheniensibus ut studium Imperii maris abjiciant,* ib.

7 Πρὸς Καλλίξενον συμβουλεύοντα μὴ θάπτειν τοὺς δέκα στρατηγοὺς, ἐπειδὴ ἀπεκρίθησαν μιᾷ ψήφῳ. *Contra Callixenum qui suaserat decem duces non sepeliendos, qui uno decreto damnati & supplicio affecti erant,* quod cæsorum ad Arginusas Atheniensium cadavera reliquerant insepulta. Hermogenes lib. 1. περὶ ἰδεῶν cap: 6. p. 279. Philostra-

tus p: 584. Libanius declamatione 37. T: 1. p: 819. laudans Aristidem ἐν Καλλιξένῳ.

8 Αἰσχίνης μὴ λαβὼν ὑπὲρ τοῦ Κερσοβλέπτου τὸν σῖτον, *Æschines ad Cersobleptem* Thraciæ Regulum prodendum *non corruptus* à Philippo. Philostratus, ibid: Hæc oratio opposita fuit Demostheni, à quo Æschines illius rei arguitur oratione περὶ παραπρεσβείας.

9 Οἱ παραιτούμενοι τὰς σπονδὰς μετὰ τὸ κτεῖναι τὰ γένη, *Fœderum communionem recusantes postquam gentiles paciscentium trucidassent*, id:

10 Λόγος πείθων Λακεδαιμονίους τοὺς ὀρχηστὰς ἐλαύνειν, *Oratio suadens Lacedæmoniis, ut saltatores expellant.* Libanius Orat: XIX. quæ Aristidi est opposita, sed cum summa laudis ejus præfatione. T: 2. p: 475. seq:

11 Παναθηναϊκὸς alter ἀτελὴς καὶ ψυχρὸς, quem loco præstantissimi illius qui exstat, Herodi Attico exhibuit, ut ejus invidiam falleret & ab eo facultatem dicendi de hoc argumento impetraret. Auctor ὑποθέσεως in Panathenaicum Aristidis qui exstat.

12 ὑπὲρ τοῦ δρόμου, *Oratio de cursu,* cum ab Æsculapio per somnium jussus esset cursu uti. Aristides ipse Orat: IV: sacra Tom: 1. pag: 579.

13 *Secunda & tertia in Æsculapium Oratio.* Tertiæ mentio Orat: IV. sacra T: 1. p: 582.

14 *Laus balnei Cyziceni*, dicta ante suum Cyzico discessum. Orat: V. sacra T: 1. p: 624.

15 Tertia adversus Leptinem Oratio, Demosthenis æmulatione scripta, ut narrat Aristides ipse Orat. tertia Platonica ad Capitonem T: 3. p: 525. seq:

16 Oratio altera tempore pestilentiæ dicta de eo quod non frequentius declamaret: mentio T: 3. p: 717.

17 Ὑπομνήματα de Pyramidibus, Labyrintho & aliis rebus in Ægypto spectatu dignis, quæ in itinere suo mitti in litteras fecerat quæque periisse queritur T: 3. p: 552.

18 Orationes duæ una brevis altera prolixior, de cædendo Critia Tyranno ad Harmodii & Aristogitonis statuas confugiente. Marcellinus ad Hermogenem p: 67. διὸ καὶ Ἀριστείδης λέγων τὸν λόγον τὸν διὰ βραχέων ἐπλήρωσεν, ὡς ὁμολογουμένου τοῦ δεῖν ἀνελέσθαι τὸν Τύραννον. καὶ σχεδὸν οὐχ ὡς ζήτημα, ἀλλ' ὡς κοινὸν τόπον διεξῆλθεν. Ὁ αὐτὸς δὲ Ἀριστείδης ἐν ἄλλῳ λόγῳ ἐμήκυνεν, καὶ μὴ θαυ-

θαυμάζῃς. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὴν ἑαυτοῦ τῶν λόγων περιουσίαν ἠθέλησε δεῖξαι.

19 His adde ἀπογραφὰς ὀνειράτων sive uberiores de somniis suis ab Æsculapio sibi ægrotanti immissis memorias, de quibus T: 1. Orat: 4. sacra p: 579. & Orat: 2. p: 515. Εἰ δέ τις τὰ ἀκριβέστατα γνῶναι βουληθήσεται τῶν γεγενημένων ἡμῖν παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὥρα τὰς διφθέρας αὐτὸν ζητεῖν καὶ τὰ ὀνείρατα αὐτά. Καὶ γὰρ ἰάματα παντὸς εἴδους, καὶ διαλόγους τινὰς εὑρήσει, καὶ λόγους ἐν μήκει, καὶ φάσματα παντοῖα, καὶ προῤῥήσεις ἁπάσας καὶ χρησμῳδίας περὶ παντοδαπῶν πραγμάτων, τὰς μὲν καταλογάδην, τὰς δὲ ἐν μέτροις γεγονυίας, καὶ χαρίτων πάντ' ἄξια τῷ Θεῷ, μειζόνων ἢ τις ἂν εἰκάσαι. Ex Synesio de insomniis p: 155. hoc Aristidis opus non absurde dixeris ἐπινυκτίδας, ad quem locum Nicephorus in scholiis p: 421. σὺν γὰρ τοῖς ἄλλοις βιβλίοις Ἀριστείδης ὁ Ῥήτωρ συνεγράψατο καὶ βιβλίον ἕτερον περιέχον κατὰ λεπτὸν τοὺς ὀνείρους αὐτοῦ οὓς ἐν νόσῳ ἑώρα αὐτός.

20 Scripsit etiam πολλὰ μέλη εἰς τὸν Σωτῆρα Ἀσκληπιὸν, εἶτα τὸν Αἴσηπον καὶ Νύμφας καὶ Θερμαίαν Ἄρτεμιν. *Carmina multa in Æsculapium servatorem, in Æsepum Mysiæ fluvium, Nymphas & Dianam thermarum præsidem.* Orat: 4. sacra T: 1. p: 569. seq: Μυριάδας γε ἐπῶν οὐκ ἔλαττον ἢ τριάκοντα, tercentena amplius versuum millia, quibus Æsculapio gratias egit, vide Orat: 2. sacram T: 1. p: 523. & Orat: 3. p: 548. ubi specimen eorum habes, tum μέλη sive carmina Γάμον Κορωνίδος * καὶ Γένεσιν Θεοῦ, de Apollinis cum Coronide Phlegyæ filia nuptiis, ex nato ex illa Æsculapio, T: 1. Orat: 1. sacra p: 509. & Orat: 4. p: 585. & 582. ubi ab Æsculapio se πρὸς τὴν μελῶν ποίησιν excitatum esse scribit, & ab Apolline Pæanem in ipsum componere jussum, cujus initium: Φορμίγγων ἄνακτα Παιᾶνα κλήσω. Nec minus p: 586. in Panem, Hecatem, Acheloum, cæteros. In Minervam & Bacchum λύσιον, quorum hymnorum itidem initia ibi apponuntur, & in Jovem ipsum & iterum in Bacchum ὑλοκόμην Mercuriumque, & Smyrnæas Deas &c. Hymnus in Herculem & Æsculapium, cujus initium: Ἰὴ παιὰν Ἡρακλες Ἀσκληπιέ. id: p: 587. & Orat: in Herculem T: 1. p: 64. Epigrammata quoq; variis donariis quæ Diis dicavit inscripta à se memorat Orat: 4. sacra p: 589. ex quibus unum hoc in tripode argenteo qui memoriam decem chororum

* Alius fuit Aristides, ex cujus περὶ Κνίδου συγγράμματι nonnulla de Coronide profert Scholiastes Pindari ad Pythionic. III. f. 196. edit. Oxon.

rum in honorem Æſculapii ab Ariſtide inſtitutorum conſervare debebat, ita ſe habuit:

Ποιητὴς ἀέθλων τε βραβεὺς, αὐτὸς τε χορηγὸς
Σοὶ τόδ' ἔθηκεν, ἄναξ, μνῆμα χοροστασίης.
Οὐκ ἀφανὴς Ἕλλησιν Ἀριστείδης ἀνέθηκε
Μύθων ἀενάων κύδιμ(ος) ἡνίοχ(ος).

21 Omitto quod in ſomnio Ariſtides ſibi viſus eſt dicere *de laudibus Nympharum*, περὶ νυμφῶν ἐπαίνων, ὅτι οὐκ εἶεν Θεαὶ χαριέστεραι, πάντως ἢ εἶναι καὶ τῷ ἐπιεικεῖ ἀπολαύειν αὐτῶν. Orat: 1. ſacra T: 1. p. 493. & ἐγκώμιον ὑγιείας, *de laudibus Sanitatis*. ibid. Φιλοστέφανον ſive Φιλησιστέφανον Orat: 3. T: 1. p: 559.

22 Ariſtidis Epiſtolæ variæ, ut ad Alexandrum Cotyaenſem quas memorat T: 1. p: 72. Ad Imperatores. T: 1. p: 72. &c.

Interciderunt etiam *Metrophanis* Phrygii Sophiſtæ ὑπόμνημα in Ariſtidem, *Sergii* Zeugmatenſis adverſus Ariſtidem ὑπὲρ τῶν δικολόγων, & *Porphyrii* libri ſeptem in Thucydidis procemium, contra Ariſtidem, quæ ſingula commemorat Suidas.

VII. Editiones Orationum Ariſtidis.

Græca Orationum LII. Florentiæ ex officina Philippi Juntæ, A: 1517. fol: In hac præter ὑποθέσεις veteris ſcriptoris in Panathenaicum, Leuctricas & Platonicas Orationes habetur p: 155. Λιβανίου πρὸς τὸν μέγαν Θεοδόσιον περὶ τῆς στάσεως, Libanii de ſeditione Antiochena Oratio, quæ in Morelliana edit. Libanii occurrit T: 2. p: 389. In indice orationum quem huic tomo Morellus præmiſit, ait eam ſe depromſiſſe è Germanica edit: Ariſtidis Adrianenſis. Sed cum nulla extet editio Ariſtidis in Germania excuſa, Græcam ſcribere voluiſſe Morellum mihi perſuadeo.

Latina, Baſileæ apud Petrum Pernam 1566. fol: ex erudita & præclara verſione præſtantiſſimi Viri Guilelmi Canteri, qui verſionem ſuam Maximiliano II. Imperatori inſcripſit, Orationibusque Ariſtidis à ſe translatis ſubjecit itidem Latine à ſe redditas *Gorgiæ* orationem in Helenam, *Thucydidis* funebrem in Periclem. *Lesbonactis* hortationem, *Andocidis* de pace, *Herodis* Attici orationem de Rep: *Antiſthenis* orationes Ajacis atque Ulyſſis, *Lyſiæ* contra Eratoſthe-

tosthenem, *Dinarchi* contra Demosthenem, *Alcidamantis* orationem Ulyssis contra Palamedem, & *Gorgiæ* Orationem Palamedis. Denique subjungitur Canteri libellus de ratione emendandi scriptores Græcos, in quo ex Aristide potissimum exempla repetit. Usus est editione Aristidis Florentina ab Arsenio cum MS. collata quam à Jo. Oporino accepit.

GræcoLatina cum Latina versione Guil: Canteri, A: 1608. 8. tribus Voluminibus, oliva Pauli Stephani. In hac nitida nec inemendata editione, cui Gnomologia sive sententiæ insigniores ex Aristide collectæ præmittuntur, subjectæ sunt Variæ lectiones quædam ex Canteri & alio quodam Codice excerptæ. Sed vicissim desiderantur Ὑποθέσεις Græcæ non contemnendæ veteris scriptoris, (Synesio & Theone tamen quos laudat junioris) in Panathenaicam & orationes Platonicas, in Græca Juntina editione obviæ, & omissus est præter Guilelmi Canteri notas (quod nollem) marginales, ejusdem libellus de ratione emendandi Græcos auctores, quem Latinæ editioni subjunctum esse jam dixi, & non minus miror prætermissum esse à Jano Grutero, cum in face Artium Tomo tertio libros novarum lectionum Guil. Canteri & Theodori Canteri varias lectiones recudendas daret. Omissæ denique sunt aliorum veterum Oratorum à Guil: Cantero Latine redditæ Orationes.

Editiones singularum quarundam Aristidis Orationum, & librorum de civili ac simplici dictione, supra in recensione scriptorum editorum Aristidis suo loco consignavi. Cæterum opto vehementer ut Clarissimus Vir *Jo. Gvilelmus Bergerus*, humaniorum litterarum in Academia Witebergensi Professor digniss. quæ expoliendo insigni huic scriptori in promtu ut audio habet, felicibus auspiciis quamprimum in lucem proferat. Plura Aristidis loca illustrat Ezechiel Spanhemius in Exercitationibus de usu ac præstantia numismatum, & aliis scriptis suis eruditissimis.

VIII. ALII ARISTIDÆ.

Aristides Lysimachi F. Atheniensis, cognomine justus, de quo Plato Theæteto, Thucydides, Nepos, Plutarchus, Suidas &c. Aristides

des noster T: 3. p: 146. seq: 249, 286, 499. seq: 452. sq: 319. sq: Ab eo alii etiam singularis justitiæ studio insignes viri Aristidis cognomento honorati sunt, ut de Mara quodam scribit idem Suidas in μέτριοι, ex Damascio in Isidori vita.

Aristides Xenophili filius, & alter junior hoc nomine, quos cum Aristide justo à quibusdam confundi notat Plutarchus in illius vita sub init.

Aristides Atheniensis, quem de animalibus, arboribus & agricultura scripsisse è Plinio colligit Bernhardus à Mallincrot in paralipomenis ad Vossium de Historicis Græcis, nullus est, sed Aristides Milesius à Plinio intelligitur, de cujus scriptis Vossius de Historicis Græcis, Meursius in Bibl: Græca & Harduinus ad plinium videri possunt. Fuere autem ἱστοριῶν libri, ἰταλικά, περσικά, Σικελικά & περὶ Κνίδου. Denique lascivum opus Μιλησιακά quod Sisena olim latine verterat, de quo confer Politian: c: 16. Miscell: & Nic. Heinsium ad hæc Ovidii 2. Trist: 443.

Vertit Atistidem Sisena, nec obfuit illi
Historiæ turpes inseruisse jocos.

Aristides Eleus Mechanicus, machinæ in hippodromo inventor, cujus meminit Pausanias in Eliacis posterioribus p: 504. Idem ut existimo à quo Pythicam & Olympicam palmam reportatam scribit p: 490. Sed alius Aristides Eleates cujus strategemate Dionysium delusum narrat Polyænus VI. c: 11.

Ἀριστείδης νομικός, Artemidor: IV. 3.

Aristides Quintilianus, de cujus libris de Musica dixi III, 10, 4.

Aristides Samius, ex quo lunæ curriculum confici integris quater septenis diebus scribit Varro apud Gellium III, 10. sed ibi pro Aristide legendum videtur Aristarchus, quemadmodum pro Aristotele Aristides apud Eustathium ad Odyss: ξ. ubi de Dodone. Vide Berkelium ad Stephanum p: 324. Etiam ex Aristarcho Tragico Euripidis æquali Aristidem affinxit Hendreichius in pandectis Brandenburgicis, & ex Aristæneto Aristidem Epistolarum amatoriarum scriptorem.

Aristides

Ariſtides Thebanus, pictor antiquus qui *omnium primus animum pinxit & ſenſus omnes expreſſit quos vocant ἤθη id eſt perturbationes, durior paullo in coloribus* &c. Plin: XXXV. 10. Confer Franciſci Junii Catalogum Artificum p: 28.

Ariſtides quem Vitruvius VIII. 4. laudat inter eos qui de locorum fontiumque natura ſcripſere. Idem ni fallor Polemonis periegetæ exſcriptor, de quo Stephanus Byz: de Dodone: παραθετέον οὖν τῷ περιηγητῇ Πολέμωνι ἀκριβῶς τὴν Δωδώνην ἐπισταμένῳ, καὶ Ἀριστείδῃ τὰ τούτου μεταγράφοντι, λέγοντι κατὰ τὸ β΄, Videndum tamen idem ne hic cum Ariſtide Mileſio, de quo ſupra.

Ariſtides ſtatuarius, Polycleti diſcipulus, Plin: XXXIV, 8.

Ariſtides Athenienſis, Philoſophus ſed qui CHRISTO nomen dedit, & Apologeticum pro Chriſtianis, Philoſophorum ſententiis contextum, ſcripſit ad Hadrianum Imperatorem. Laudant Euſebius in Chron: & IV, 3. Hiſt. Eccleſ. S. Hieronymus Epiſtola 84. ad Magnum Oratorem & c: 20. de Script: Eccleſ: Syncellus p: 348. Uſuardus & Ado Martyrolog: 5. Non: Octobr: ex Menologiis Græcor. ubi de paſſione Dionyſii Areopagitæ, & Martyrologiam Rom: prid: Cal: Sept: Confer V:C: Jo: Erneſti Grabe ſpicilegium Patrum T: 2, p: 125. ſeq: & Steph: le Moyne ad Varia ſacra p: 155. ſeq. qui inter alia ex Guilleterii fide refert illam Ariſtidis Apologiam in Græcia adhuc ſupereſſe. *Quelques Caloyers ſe vantent d' avoir cette Apologie dans la Bibliotheque du Monaſtere de Medelli, qui eſt à ſix mille d' Athenes.* Quod non incredibile videtur Paulo Colomeſio. * Sane in Orthodoxographis & Bibliothecis Patrum extare, præter rem ſcripſit Pandectarum Brandenburgicarum auctor p: 271.

Ariſtides junior itidem Chriſtianus, cui Julius Africanus dicavit quæ ſcripſerat de conciliatione genealogiarum CHRISTI apud Matthæum & Lucam. Vide Photium Cod: XXXV.

Omitto Ariſtidem Locrenſm, qui à muſtela Tarteſſia morſus dixit ſe æquo animo laturum eſſe mortem ſi leonis & pardalis dente pereundum ſibi eſſet, ut eſt apud Ælian: XIV, 4. Var.

* In paralipomenis de Scriptoribus Eccleſ.

IX. INDEX SCRIPTORUM & aliorum quorundam ab Ariſtide memoratorum. Concinnatus à me ad paginas editionis GræcoLatinæ Pauli Stephani. Nota *de dict.* libros duos de civili & ſimplici dictione ex edit. Clariſſ. Normanni denotat.

Alcman

Dæ-

Epho-

Hermo-

Leges

Severu

X. Aristidis ἀντιπολιστὴς sive æmulus Athenis in declamando fuisse à Svida traditur ADRIANUS, Phœnix *a*) Tyrius Herodis Attici quem pro funere laudavit *b*) discipulus in throno Sophistico Athenis successor. Hic Marco Antonino Imperatori itidem admirationi fuit, amplisque muneribus ab eo donatus est, ut narrat Philostratus *c*) in ejus vita. Ex eo tempore τὸν ἄνω θρόνον sive superiorem Cathedram Rhetoricam etiam Romani Athenæi obtinuit, & Imperatori Commodo ab Epistolis fuit *d*) discessitque è vita Romæ, octoginta circiter annos natus cum esset. Discipuli Proclus Naucratites, Antipater Hierapolitanus, Heraclides Lycius, Quirinus aliique. Inter Sophistas tantum fuit ejus nomen, ut multis γόης sive Magus *e*) videretur. Hujus Adriani nonnulla cum versione sua edidit Leo Allatius in Excerptis Variis Græcorum Sophistarum & Rhetorum Rom. 1641. 8. sunt autem

a) Hinc orationem suam auspicalem Athenis exorsus fuit his verbis: πάλιν ἐκ Φοινίκης γράμματα. *Iterum è Phœnicia litteræ.* Philostr. pag. 587. edit. præclaræ G. Olearii.

b) id. p. 586.

c) Philostr. p. 588. seq. lib. 2. de Vitis Sophist.

d) id. p. 589 ἀντιγραφεὺς τῶν Ἐπιστολῶν. Suid. in Ἀδριανός.

e) Philostr. p. 590.

tem non integræ declamationes, sed ex illis excerpta selecta loca, qualia ex Himerii *μελέταις* apud Photium habemus.

1. *Ἁλοῦσα φαρμακείας οὐχ οἷατε ἦν καυθῆναι. ὑπέσχετο τις γυνὴ καύσειν αὐτὴν καὶ ἔκαυσεν. Ἀξιοῖ Ἀδριανὸς ὁ Ῥήτωρ καὶ ταύτην καῆναι. Veneficii comperta mulier comburi non poterat. Altera eam se combusturam promittit & comburit. Adrianus Orator postulat ut & hæc ipsa* tanquam veneficæ artis gnara *comburatur*, p. 238.
2. *Μισθοφόροι τὸν ποταμὸν τοῖς πολεμίοις ἐπήγαγον, καὶ ἀπαιτοῦσι τὸν μισθὸν παρ' Ἀμφικτύοσι δοκιμαζόμενοι. Mercenarii milites flumine in hostes* quibus illi obruerentur *diducto mercedem exigunt in judicio Amphictyonum.* p. 241.
3. *Δεσπότης δούλου κατηγορεῖ ἐπὶ μοιχείᾳ, τῆς οἰκείας γαμετῆς ἐξηγησαμένης, ὡς ὄναρ τούτῳ ἐν τῷ τῆς Ἀφροδίτης ἱερῷ ἐμίγη. Dominus audiens ab uxore se in somnis cum servo in Veneris templo concubuisse, servum adulterii accusat.* p. 243. Hæc velut ad *βασιλέα* sive Imperatorem dicta *μελέτη* integra ætatem tulisse videtur.
4. *Περὶ προόδου τοῦ Βαβυλωνίων βασιλέως. Descriptio pompæ & ingressus Regis Babyloniorum* p. 250.
5. Breves quædam sententiæ & dicta ex declamationibus ut videtur ejusdem Adriani excerpta. p. 254, 255.

Apud Philostratum p. 588. mentio declamationis, cujus argumentum à Marco Imperatore ei propositum fuit *Ὑπερίδης ὁ ἐς μόνας ἐπιστρέφων τὰς Δημοσθένους γνώμας, ὅτε δὴ ἐν Ἐλατείᾳ Φίλιππος ἦν. Hyperides, qui dum in Elatea esset Philippus, ad sola Demosthenis consilia mentem advertebat.* Suidas longe plura illius commemorat, Nam præter *μελέτας* & *λόγους ἐπιδεικτικοὺς* ait eum scripsisse *Μεταμορφώσεις*, libris VII. & *περὶ ἰδεῶν λόγου* de formis orationis libros V. *περὶ τῶν ἐν τῇ στάσει ἰδιωμάτων*, de statuum Rhetoricorum proprietatibus libros III. Epistolas, *Φάλαριν* (Orationem de Phalaride, an Epistolas quæ exstant sub nomine hujus Tyranni?) & *παραμυθητικὸν* Consolatorium ad Celerem, illum intellige Rhetorem *τεχνογράφον*, cujus Philostratus in Dionysio Milesio meminit p. 524.

XI. Quæ præterea in Excerptis illis Rhetorum ac Sophistarum Græcorum primus è Bibliothecarum abditis eruit & ex primo tomo *Variorum antiquorum* (quod opus integrum non vidisse lucem dolendum est) edidit Allatius, hæc sunt:

1. *Heracliti περὶ ἀπίστων*, de incredibilibus capita XXXIX. p. 1.

2. *Ano-*

2. *Anonymi*, longe Heraclito recentioris, de eodem argumento capita XXII. p. 26. De utroque vide si placet quæ dixi supra lib 1. c. 22.

3. *Libanii* Sophistæ (de quo infra libro V.) διηγήματα sive narrationes XXXIX. p. 47. Ἐκφράσεις sive descriptiones VII. p. 84. & progymnasmata totidem, pag. 342—397. omnia hactenus inedita.

4. NICEPHORI τοῦ Βασιλάκη BASILACÆ *f*) Scriptoris Christiani, qui sub Alexio Comneno A. C. 1180. defuncto Rhetorices Professorem gessit CPoli, & Pauli Epistolas interpretatus est, *fabulæ* V. p. 125. Leonis & tauri, 2. Equi & cervi 3. Leonis & puellæ, 4. Lupi & Pastoris, 5. Graculi & avium. Διηγήματα sive *Narrationes* XV. p. 137. 1. De Achille, 2. Myrrha Thyantis filia, 3. Mida (διήγημα ὃ καὶ πλουσίαρχος ἐν παραλλήλοις διηγεῖται) 4. Ulysse, 5. Dædalo, 6. Pasiphaë, 7. Icaro, 8. Excidio Trojæ, 9. Thamyri, 10. Danaë, 11. Hercule, 12. Platano Aloëi filia, 13. Aloidis sive filiis Aloëi Oto atque Ephialte: 14. De Narcisso & 15. Polydoro.

Ethopoeiæ g) VI. p. 176 I. Iosephi ab Ægyptio muliere accusati. II. Ejusdem educti è carcere & post dijudicata Regi somnia Ægypto præfecti. III. Davidis, cum Saule persequente ab Allophylis teneretur & neci tradendus esset. IV Ejusdem cum filius Absolon eum persequeretur. V. Ejusd. cum Saulem incustoditum ac somno sepultum in spelunca comprehendisset. VI. Edessenæ puellæ à Gotho milite delusæ. VII. Olitoris exspectatione sua in cupresso ob spem uberioris fructus translata frustrati.

5. SEVERI ALLEXANDRINI Ethopoeiæ V. p. 221. I. Achillis apud inferos edocti captam à Pyrrho Trojam esse. II. Menelai, rapta à Paride Helena. III. Hectoris cum comperisset

Fff 2 Pria-

f) De hoc Basilica ejusque cum Basilio Diacono dissidiis multa Allatius in præf. ad hæc excerpta repetit ex Nicetæ Choniatæ lib. VII. de rebus gestis Emanuelis Imp. & Johannis Cinnami libro IV. quos vide.

g) Ethopoeiæ sunt imitationes sermonis ad mores & suppositas personas accommodatæ, quæ latinis Rhetoribus inferiorum sæculorum *Ethicæ dictiones*, & non satis apte *allocutiones* vocatæ sunt. Vide Sirmondum ad Ennodium p 74. & 80. E Græcis præter hunc Nicephorum & Severum, Ethopoeias etiam habemus scriptas à Libanio, Latinas ab Ennodio, Episcopo postea Ticinensi.

Priamum apud inferos cum Hectore convivatum. IV. Pictoris depictæ à se imaginis puellæ amore capti. V. Herculis, Periclymeno in certamine sese commutante, nec propriam formam referente. Has Ethopoeias sed minus integras ediderat *Federicus Morellus* Græce & Lat. Paris. 1616. 8. Post Allatii editionem versionemque denuo auctiores & alio ordine cum nova versione sua & castigationibus vulgavit V. C. *Thomas Galeus* Oxonii 1676. 8. ad calcem Demetrii Phalerei & aliorum de quibus infra capite proximo. Addidit autem tres hasce Ethopoeias, unam quam ab Allatio statim dicam vulgatam esse sub nomine Theodori Cynopolitæ: Alteram Æschinis deprehensa Philippi apud Demosthenem imagine, & tertiam denique perbrevem Briseidis, cum à præconibus abduci se sentiret. Cæterum nihil impedire videtur quominus Severus harum Ethopoeiarum auctor sit Severus ille Sophista Romanus, Damascio apud Photium cod. 242. (ubi de Severo Imperatore sermonem esse p. 546. 543. 558. 560. perperam sibi persuasit eruditus interpres) & Suidæ memoratus; nam Romanus dicitur κατὰ τὴν τοῦ νόμου ἀξίωσιν, quia jure civitatis Romanæ gaudebat, Alexandriæ vero docuit, ut ex eodem Damascio & Suida claret. Floruit Athenio imperante, qui occcisus est A.C. 471.

6. THEODORI CYNOPOLITÆ Ethopoeia (quam modo dixi à doctissimo Galeo vulgatam fuisse Severi Alexandrini nomine:) Τίνας ἂν εἴποι λόγους Αἰσχίνης, ἰδὼν αὐτὸν φεύγοντα καταλαβὼν Δημοσθένης καὶ φιλοφρονησάμενος παρεγγυᾷ φέρειν τὸ συμβεβηκὸς γενναίως. *Quid dicere potuerit Æschines, cum eum exilii causa solum vertentem Demosthenes comprehendisset, exhibitisque muneribus adhortaretur, ut infortunium fortiter ferret,* p. 235. Ecquis ille Theodorus vel quando vixerit, mihi incompertum. Cynopolis, Ægypti urbs de qua dixi supra ad Plotini vitam.

7. CALLINICI Sophistæ ἐκ τοῦ εἰς τὰ πάτρια Ῥώμης, fragmentum de laude Romæ, quam qui non viderit, eum non minorem ait pati jacturam quam cœcum, cui solem adspicere non datur, p. 256—258. De Callinico videndus Suidas, qui inter ejus scripta memorat περὶ τῆς Ῥωμαίων ἀνανεώσεως, καὶ ἄλλα τινὰ ἐγκώμια καὶ λόγους. Syrus vel (ut alii) ex Arabia petræa oriundus docuit Athenis Galieno imperante, cujus imperium desinit in A. C. 269. Scripta ejus alia fuere: *adversus Lupum* (Rhetorem)

rem) περὶ κακοζηλίας ῥητορικῆς. *Ad Galienum Imp.* h) προσφωνητικός, (qui forte est μέγας ille βασιλικὸς λόγος Menandro Rhetori memoratus.) *Ad Cleopatram.* *Rerum Alexandrinarum Historia libris X.* quod opus lectum S. Hieronymo, Suctorium Callinicum laudanti præf. ad Commentar. in Danielem (Σουτώριον enim cognominatum esse Suidas annotavit) ut Vossio etiam pulchre observatum. Et denique *adversus Philosophorum sectas.* H. Valesius ad Ammiani XXIII. 3. ex Epistola Libanii ad Aristænetum docet Callinicum fuisse nomen stationis in Mesopotamia circa Euphratem, ita vocatæ ex eo quod Callinicus Sophista ibi occisus esset.

8. *Isaaci* (Comneni) *Porphyrogennetæ* περὶ τῶν καταλειφθέντων ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου *de prætermissis ab Homero.* p. 259. Ejusdem χαρακτηρίσματα Græcorum & Trojanorum ducum p. 304. Dixi de hoc lib. 2. c. 7. §. 9. Vide & Vossium de Hist. Græcis p. 516. & Labbei Bibl. novam MSS. p. 134. ubi testatur manu exaratum occurrere in Bibl. Regis Christianissimi.

9. *Anonymi* (Johannis forte Pediasimi, Chartophylacis,) περὶ τῶν δώδεκα ἄθλων τοῦ Ἡρακλέους de duodecim laboribus Herculis, pag. 321—341.

10. *Leonis* Philosophi καρκῖνοι sive versus XXV. retrogradi, p 398. in quibus & ille quem aquiminario i) in templo S. Sophiæ CPoli inscriptum notat Colomesius in Opusculis, p. 101.

Νίψον ἀνομήματα, μὴ μόναν ὄψιν.

Item ille:

Νοσῶ, Σὺ εἶ τὸ ἴαμα, ΙΗΣΟΥ, σῶσον.

11. Epigrammata Græca singula in S. Crucem, *Nicolai*, Metropolitæ Corcyrensis, *Johannis Geometræ & Emanuelis Phile.* Nec minus in S. Ioh. Chrysostomum, ejusdem Phile & Nicolai Metropolitæ, atque in Chrysostomi depositionem, *Pselli.* pag. 399. 400.

XII. Aristidis imitator fuit HIMERIUS ex Prusiade civitate Bithynus, Aminiæ Rhetoris filius, cujus declamationum Orationumque notitiam & reliquias à Photio Cod. CLXV. & CCXLIII. servatas Henricus Stephanus, A. 1567. 4. subjunxit duabus Polemoniacis

 Græce

h) Apud doctiss. Vossium de Hist. Græcis p 225. male, *ad Galenum*, unde alio etiam errore colligit, Antonini Pii ætate vixisse.

i) Vas sacrum intellige, aquæ benedictæ sive lustrali capiendæ destinatum.

Græce primum à se editis, de quibus supra dixi, quamobrem hoc loco illius mentionem facere placuit, licet longe junioris, utpote qui vixit Constantii Julianique Imp. temporibus ac deinceps: æmulus Sophistarum Anatolii ac Proæresii, ut narrat Eunapius in Proæresii vita p. 119. à quo etiam p. 129. docemur Juliano ac Proæresio fuisse superstitem, & post Juliani A. C. 363. occisi necem ingressum esse iter, postque fata Proæresii Athenis sedem fixisse, ubi κτ̃ ῥητορείαν πρέςη διδασκαλείε, *Rhetoricæ Scholæ præfuit*, teste Photio p. 184. à CHRISTI nomine alienus, & sacris nostris furtim canum instar oblatrans. De dictione ejus ita Eunapius: ἔυκολ@ ἢ ἀνὴρ εἰπεῖν καὶ συνηρμοσμένος, κρότον ἢ ἔχει καὶ ἦχον ἡ συνθήκη πολιτικόν, καὶ πε σπάνιος καὶ παρὰ τὸν θεῖον Ἀριστείδην ἵσαται. *Facilis vir in sermone & concinnus, nec sono ac plausu in civili genere dictionis destituitur, nonnusquam & licet rarius ad divinum Aristidem assurgit.* Pluribus etiam encomiis Photius eum mactare cognoscitur, quem si placet vide. Pervenit ad ultimam senectutem, filiæque superstes amissis oculis ut scribit Suidas, & sacro sive comitiali morbo correptus diem obiit. Juliani Imp. γραμματεία sive ab Epistolis fuisse narrat Joh. Tzetzes Chiliad. VI. v. 328. Filium ejus *Jamblichum* Aristæneto commendat Libanius in Epistola quam edidit Lambecius VI. de Bibl. Vindob. p. 254. Alterius filii *Rufini* mortem dolet Pater in μονῳδίᾳ apud Photium p. 594. Ibidem veraa: ἀφῆκα πολλάκις τὰς τȣ̃ σοφιςȣ̃ φωνάς, νυῦ τὰς τȣ̃ πατρὸς ἀφίημι, ab eruditio interprete male accepta, reddi debent sic: *Sæpe tanquam Sophista verba feci, nunc loquor tanquam Pater.* Alius longe junior fuit Himerius, Chartularius, è quo & Theodoro Lectore historiam operum publicorum CPolitanorum MStam occurrere in Bibl. Regis Christianissimi Cod. 1027. testatur Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 77. ne dicam de Himerio Tricassino Episcopo, de quo Sidonius VII. 13. Epist.

Ex Himerii Bithyni μελέταις k) atque λόγοις apud Photium Cod. 165. memorantur:

1. Sub Hyperidis nomine, an Demosthenes Philippo tradendus sit. Excerpta habes apud eundem Phot. Cod. 243 p. 574. sq.
2. Sub nomine Demosthenis, utrum revocandus ab exilio Æschines. ib. p. 575.
3. Adversus Epicurum, impietatis reum, ibid. p 578.

4. Pau-

k) Μελέτας sive declamationes minoribus cifris Arabicis, λόγȣς sive orationes & λαλιάς majoribus Romanis numeris designavi. Nonnullis etiam præfixa apud Photium προθεωρία sive argumentum.

4. Pauperis nomine adversus divitem cujus sceleribus totam suam domum exhaustam queritur. Phot. p. 582. edit. Hœschel. & in H. Stephani Himerio p. 32. à verbis: ἠδικημῷ τις εἰς παῖδα.

5. Nomine Themistoclis adversus Persarum Regem qui Atheniensibus post Medorum bellum damna resarcire promittebat si bello abstinerent, id. p. 586.

6. Polemarchicus, sive laus eorum qui in bello pro patria cum Persis fortiter pugnando occubuerant. Excerpta apud Phot. p. 591. sed integra MS. exstat in Bibl Augustana, l) una cum aliis duabus, quarum trium Himerii orationum apographum ab Ehingero ad Tegnagelium missum servatur etiam in Bibl. Vindobonensi. Ex Augustano Codice locum affert Pricæus ad Apuleji Milesias pag. 215. ex Alex. Morus notis in Novum Fœdus, ad Philipp. I. 21.

VII. Areopagiticus pro libertate Rufini filii. Phot. p. 594.

VIII. Μονῳδία in filium ipso ætatis flore & summa spe de se facta extinctum, id. ibid.

IX. Epithalamius, in nuptias Severi, amici sui. Hæc oratio (è qua itidem apud Photium leguntur excerpta p. 596.) integra extat in Bibl. Augustana, & ex Eliæ Ehingeri apographo in Bibl. Vindobonensi.

10. Diogenes sive propempticus. Dialogus, Phot. p. 598.

XI. συντακτικὴ λαλιὰ sive λόγος συντακτήριος sermo Valedictorius ad amicos cum Corinthum proficisceretur, id. p. 600.

XII. Propempticus ad Flavianum Asiæ ProCos. id. p. 601.

XIII. In Pisonem advenam Ægyptium, id. p. 605.

14. Alius propempticus, sive Diogenes. Male apud Phot. pag. 604. ἑτέρȣ προτρεπτικȣ̃ cum legendum sit προπεμπτικȣ̃.

XV. Extemporalis Oratio in contentionem in schola exortam, id. p. 606.

XVI. In Cypriorum adventum, id. p. 607.

XVII. In primum suum è Cappadocia auditorem, ibid.

XVIII. In illud, ὅτι σπάνια τὰ καλὰ rara, quæ pulchra, cum rogatus declamare distulisset, ibid.

XIX. In Musonium Græciæ ProCos. Phot. p. 608.

XX.

l) Vide D. Reiseri Catalogum MSS. Codicum Bibl. Augustanæ p. 80. & Lambec. lib. VI. de Bibl. Vindob. p. 254.

XX. In Severum advenam Symplegadi (Ponti Insulæ) præfectum, ibid.

XXI. Λαλιὰ ex qua locus legitur p. 609.

XXII. In Ursacium Comitem, XXIII. Severum amicum, XXIV. Scylacium Græciæ ProCos. XXV. In Ephesios hospites & Mysos, & Leonis cives. XXVI. In amicos è patria Bithynia, XXVII. in Athenæum Comitem, XXVIII. In Privatum domo Romanum qui Ampelii proCos. filium instituebat. XXIX. De suo è Corintho reditu. XXX. In Phœbum Alexandri ProCos. filium. Ex his pauca quædam apud Photium excerpta p. 609—613.

XXXI. In Arcadium Medicum & Comitem, ibid.

XXXII. Propempticus ad amicos m) advenas, Phot. p. 613. seq.

XXXIII. Propempticus alter ad Flavianum, id. p. 614.

XXXIV. Epithalamius in Panathenæum.

XXXV. XXXVI. Λαλιαὶ sive allocutiones duæ.

XXXVII. Διάλεξις Disputatio habita Philippis in itinere ad Julianum Imp. à quo vocatus fuerat.

XXXVIII. Orationes CPoli dictæ de laudibus illius urbis, & Juliani Imp.

XXXIX. In Mithræ sacra. Confer Reinesii Epistolas ad Hofmannum & Rupertum p. 621.

XL. Διάλεξις in Sallustium præfectum.

XLI. In Flavianum ProCos.

XLII. In natalem diem amici.

XLIII. Λαλιὰ in bonam amici valetudinem.

XLIV. In insidiantes.

XLV. XLVI. In Basilium ProCos.

XLVII. In Hermogenem Græciæ ProCos.

XLVIII. In Plocianum ProCos.

XLIX. In Ampelium ProCos. Procemium ἐκ τῆς εἰς Ἀμπέλιον προπεμπτικῆς dat Photius, p. 611. seq.

L. In Prætextatum Græciæ ProCos. & amicos.

LI. Ad Julianum Imp. cum CPoli discedere pararet.

LII. Nicomediæ habita Oratio, cum à Pompejano urbis præfecto verba facere rogatus fuisset.

LIII.

m) Per ἑταίρους sive amicos, socios, sodales plerumque auditores Sophistæ intelligere licebit.

LIII. LIV. In advenas, & alia in advenam:
LV. In Zenonem amicum.
LVI. In Aphobinum advenam.
LVII. In eum qui Neptuni oraculo monitus reverterat.
LVIII. LIX. In eos qui ex Jonia adventassent. Et alia in Jonas hospites.
LX. Extemporalis ad amicos dicta oratio.
LXI. Oratio quam amico CPolitano tradidit.
LXII. Διάλεξις Disputatio inter amicos post reditum è patria.
LXIII. Διάλεξις extemporalis de suo docendi munere.
LXIV. Objurgatio eorum qui negligenter orationes audirent.
LXV. Extemporalis oratio ad eos è discipulis qui frenos respuere videbantur.
LXVI. In Cytianum qui petulanter se gesserat cum superiorem orationem Himerius dixisset.
LXVII. Hortatio de rerum varietate in dicendo sectanda.
LXVIII. Διάλεξις post vulneris medelam.
LXIX. Post reditum à Corintho. (nisi eadem cum XXIX.)
LXX. In stylum & amicos.
LXXI. In urbem Lacedæmoniorum, cum somnio obsequutus Amycleum Deum precaturus accessit.
LXXII. Ἀκροάσεις & recitationes non omnino publice fieri oportere.
LXXIII. LXXIV. Λαλιά, oportere in Gymnasiis versari. & alia Corinthi edita.
His accedit LXXV. Oratio in Anatolium præfectum, è qua prooemium affert Photius p. 612. seq. nam quis sit προπεμπτικὸς è quo excerptum legitur apud eundem p. 605. seq. incertum quidem est, non dubito tamen esse ex uno eorum quos jam è Photii Cod. 165. memorari. Thomas Galeus V. C. in notis ad Demetrium Phalereum pag. 246. ex Himerii λαλιᾷ inedita allegat hæc verba: ἦν δ' Ἑρμείας Ἀταρνεὺς τὸ γένος, ὁ δ' Ἀταρνεὺς Μυσῶν πόλις.

Notabit lector, H. Stephanum, qui excerpta Photiana ex Himerio Græce in lucem edidit diu ante quam Photii Bibliotheca à præstantissimo Hœschelio Græce vulgaretur & ab Andrea Schotto in Latinum sermonem converteretur, ejusdem & Polemonis duabus declamationibus præter castigationes suas adjunxisse etiam alia, hæc nempe:

1. Ἀνωνύμου τινὸς περὶ δύο ἀνδρῶν ἀριστευσάντων ἐν πολέμῳ καὶ ἀγωνιζομένων περὶ πρωτείων. Anonymi de Cleonide & Ariſtomene qui ambo in bello fortiter ſe geſſerant, certantque de palma, quæ Ariſtomeni addicitur, p. 20—22.
2. Ῥητορικῶν προγυμνασμάτων παραδείγματα ἐκ διαφόρων σοφιστῶν συλλεγέντα, Exempla progymnasmatum Rhetoricorum è variis Sophiſtis Aphthonio, Theone, Libanio collecta, p. 76—88.

XIII. De antiquioribus Oratoribus ſupra lib. II. cap. ult. diſſerere me memini, quoniam autem tum nihil dixi de Demade cujus una, & Lesbonacte, cujus binæ Orationes ad nos pervenerunt, utriusque illorum ſuccinctam notitiam hoc loco ſubjungere juvat.

DEMADES Athenienſis fuit è Laciadis, *a*) populo Oeneidis tribus, patre obſcuro, Demade, *b*) nec in ſcholis Rhetorum enutritus, ſed qui remigando *c*) victum ſibi comparaſſet, at naturæ beneficio atque exercitationis (quod potentiſſimum genus diſcendi Quintilianus appellat) evaſit orator eloquentiſſimus, *d*) ac valentiſſimus demagogus. Vitæ fuit impuræ ac diſſolutæ, *e*) atque ſi Plutarcho credi-

a) Suid. in Δημάδ. (qui locus fugit præſtantiſſimum Meurſium lib. de populis Atticæ) ubi duos fingit Demades, certe de altero videtur affirmare, quæ priori Demadi vel Demeæ Demadis filio rectius tribuuntur.

b) Demades ipſe, Orat. de duodecennali: γεγονὼς γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι Δημάδου πατρὸς ὡς καὶ ὑμῶν οἱ πρεσβύτεροι γινώσκουσιν, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον οὕτως ἔζων ὡς ἐδυνάμην, οὔτε κοινῇ τὸν δῆμον ἀδικῶν, οὔτ' ἰδίᾳ λυπῶν οὐδένα τῶν ἐν τῇ πόλει, πειρώμενος δ' ἀεὶ τοῖς ἰδίοις πόνοις τὴν ἀσθένειαν τοῦ βίου διορθώσασθαι. Parentem Demadis obſcurum fuiſſe notat Ælianus XII. 43. Var.

c) Sextus 2. adverſus Math. p. 67. de Demade: κωπηλάτης γὰρ ὢν, ὁμολογεῖται ἄριστος γεγονέναι ῥήτωρ. Syrianus in Hermogenem p. 16. Τινὲς καὶ τὴν ὅλην ῥητορικὴν τέχνην οὐ βούλονται, ἀλλ' ἐμπειρίαν ἀπὸ τῶν μεταχειρισαμένων ἀπαιδευσίας ὡρμημένοι, οἷον Δημάδου τοῦ ἀπὸ τῆς κώπης, ἀνίπτοις, τὸ τοῦ λόγου, χερσὶν ἐπὶ τὸ βῆμα πηδήσαντος· καὶ Ἡγήμονος καὶ Πυθέου καὶ Ἀριστογείτονος. Quintilianus II. Inſt. cap. 17. *afferunt Demadem remigem & Æſchinem hypocritam Oratores fuiſſe.* Confer Suidam in Δημάδης & Apoſtolium proverbio ἀπὸ κώπης ἐπὶ βῆμα IV. 17.

d) Plutarch. in Demoſthenis vita p. 850. πλὴν τόνγε Δημάδην πάντες ὡμολόγουν τῇ φύσει χρώμενον ἀνίκητον εἶναι, καὶ παραφέρειν αὐτὸν σχεδιάζοντα τὰς τοῦ Δημοσθένους σκέψεις καὶ παρασκευάς.

e) Pytheas apud Athenæum II. p. 44 de Demade: ὁ δὲ πορνοβοσκῶν καὶ μεθυσκόμενος κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην προγάστωρ ἡμῖν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀνακυκλεῖται. Pytheæ hujus mentio apud Plutarchum Phocione p. 751.

credimus, *f)* Reip. Atheniensis naufragium, & qui placeret sibi in magnis opibus vel per nefas corrasis. *g)* Idem tamen teste Seneca VI. 38. de benefic. damnavit eum qui necessaria funeribus venditabat, cum probasset magnum lucrum comparasse, quod contingere illi sine multorum morte non poterat. Plurimum valuit Demades auctoritate apud populum Atheniensem per multum temporis, sed Regum Macedonum potentiæ cedendum ratus, cum à populo durius acta sua censeri intelligeret, contempsit ipsius judicium his verbis: οὔτε ἑαυτῶν ἐστὲ κύριοι οὔτε ἐμοῦ. *Neque vestri juris estis, neque in me jus habetis.* (Suid. in Δημάδ.) Philippo itaque bellum Reip. inferenti præ timore se tradidit (Lucian. Tom. 2. pag. 257.) censuitque ut pacem cum Rege inirent, non expectatis, quod Phocion prudenter suadebat, conditionibus. (Plutarch. in Phocione p. 748.) quin & Epistolam ad Philippum scripsit & filium ad eum misit, & decretum fecit, τῷ Φιλίππῳ σὺν Ἕλληνας ὑπακούειν, *Græcos Philippo parere.* In pugna ad Chæronæam captus sed liber paulo post dimissus legationem ad eundem Regem pro reliquis captivis 3090. & in his 1000. civibus obivit, eorumque libertatem impetravit. (Demades ipse in Orat. Suid. in Δημάδης. Sextus Empiricus 1. contra Grammaticos p. 59.) Alexandro adulatus eum Athenis pro concione ἐψηφίσατο Θεὸν τὸν τρισκαιδέκατον *decrevit tertium decimum adscribendum inter XII. majores cœlites* sive Olympios Deos, quod non ferens populus ei indixit multam decem (ita Athenæus VI. p. 251) vel plane centum talentorum (ita Æliani Codices V. 12. Var.) quod merito incredibile visum viris doctissimis. Demades vero de hoc similibusque decretis suis ita se purgavit: (apud Demetrium §. 301. de elocut.) τοῦτο τὸ ψήφισμα οὐκ ἐγὼ ἔγραψα ἀλλ' ὁ πόλεμος Ἀλεξάνδρου δόρατι γράφων. *Hanc non ego scripsi legem sed bellum, Alexandri spiculo.* Mortuo Rege, Macedonum exercitum Cyclopi excœcato contulit (id. §. 302.) cum vero incertus adhuc de illius obitu rumor increbuisset, οὐ τέθνηκεν, inquit, Ἀλέξανδρος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὦζεν γὰρ ἂν ἡ οἰκουμένη τοῦ νεκροῦ. *Non mortuus est Alexander, Athenienses, omnes enim terræ odore cada-*

f) Plutarchus in Phocione p. 741. Δημάδης μὲν γὰρ αὐτὸς ἦν ναυάγιον τῆς πόλεως, οὕτως ἀσελγῶς βιώσας καὶ πολιτευσάμενος, ὥστε Ἀντίπατρον εἰπεῖν ἐπ' αὐτοῦ γέροντος ἤδη γεγονότος ὅτι καθάπερ ἱερείου διαπεπραγμένου γλῶσσα καὶ κοιλία μόνα ἀπολέλειπται. adde p. 751. a. & Pausaniam Achaicis, p. 547.

g) Plutarch. p. 755. de muneribus ab Antipatro acceptis meminit & in Apophthegm. p. 188.

cadaveris perfusa essent (id. §. 300. & Plutarch. in Phocione p. 751.) Dehinc cum regnum Macedoniæ pervenisset ad Antipatrum, non minus ad nutum hujus Remp. Atheniensem administravit, ignoscendum sibi professus, quoniam sit πολιτευόμενος τὰ ναυάγια τῆς πόλεως *quod naufragia civitatis sibi essent gubernanda.* (Plutarch. Phocione pag. 741. confer p. 753. & præcepta gerendæ Reip. p. 803.) Denique una cum filio *Demea h*) itidem Oratore interfectus est à Cassandro, cum apud eum reperta esset Epistola ad Perdiccam (Plutarch. pag. 360. vit. Demosth.) vel Antigonum exarata, qua eum invitaverat ad invadendam Macedoniam, Græciæque regnum sibi asserendum, quod ἐκ παλαιᾶς καὶ σαπρᾶς στήμονος *ex vetere ac marcido stamine* suspensum esset, ita enim vocabat Antipatrum ætate confectum & cum morbo jam conflictantem. (Plutarch. in Phocione p. 755.) Contigit hoc Olymp. CXIV. 4. Suidas non à Cassandro sed Antipatro ipso interfectum & in lacu Amphipolitano demersum refert. Ita quod alii narrant de Demosthene, decem illum talenta à Rege accepisse ut taceret, C. Grachus apud Gellium XI. 10. tribuit Demadi. Quod vero Sidonius VIII. 1. Epist. Demadem ait fuisse Demosthenis derogatorem, eo fortasse inter alia respicit, quod Demostheni pro Olynthiis dicenti fortiter restitit Demades, Suida teste. Neque amico animo invicem fuisse constat, tum ex aliis apud Plutarchum in vita Demosth. tum ex mutuo dicto, quo Demadi clamanti, *scilicet Demosthenes me vult corrigere, sus Minervam,* ab eo responsum fuit: *ista quidem Minerva nuper in adulterio est deprehensa.* Plutarch. præcept. gerendæ Reip. p. 803. Etiam in Oratione quæ sub Demadis fertur nomine Demosthenes arguitur consilium splendidum verbis sed parum utile dedisse Atheniensibus, bellum suadendo, Δημοσθένης μὲν ἐκύρωσε πόλεμον, καλὴν μὲν τοῖς ὀνόμασιν, ἀσωτήριον δ' τοῖς ἔργοις συμβουλίαν εἰσηγησάμενος τοῖς πολίταις. Idem Plutarchus in vita Demosth. p. 850. Demadis extemporalem in dicendo facultatem non dubitat præferre Demosthenis studio atque apparatui quem ad dicendum attulit, & ibidem ex Aristone Chio refert dictum Theophrasti, qui de Demosthene rogatus ἄξιος, inquit, τῆς πόλεως *dignus est hac civitate Orator:* Demadem autem, ὑπὲρ τὴν πόλιν digniorem civitatis conditione esse affirmavit. Demadem præter cæte-

h) Suid. Meminit & Demeæ Oratoris præter Plutarchum in Phocione p. 755. & Athenæum XIII. p 591. Lucianus in Timone T. 1. p. 149. Alius Demeas gladiatoriæ artis repertor ac Magister primus apud Mantinæenses, Athen. IV. p 154.

cæteros Atticos facetum celebrat Cicero in Oratore c.26. unde & plura apophthegmata ipsius à Plutarcho, Stobæo & aliis feruntur, in quibus & illud quod dicebat Draconem leges non attramento sed sanguine scripsisse, ut præter cæteros narrat Tzetzes Chiliad. V. vers: 542. seq. ubi Demades dicitur ῥήτωρ ὡραῖος κάλλει, πολὺ δὲ ὡραιότερος ἀποφθεγμάτων λόγοις. Alia ipsius collegit magnus Erasmus libro Apophthegmatum sexto. Sed eodem Cicerone teste nihil scripsit Demades. Ita enim ille in Bruto c. 9. *& is cujus nulla exstant scripta, Demades.* Similiter Quintilianus XII. 10. ait *in agendo clarissimos quosdam nihil posteritati mansurisque mox literis reliquisse, ut Periclem & Demadem.* Ex hoc ipso quod de clarissimo Oratore istud affirmat Fabius, eumque Pericli adjungit, satis apparet loqui ipsum Tulliumque de Demade illo veterum scriptis decantatissimo, non ut erudito Viro Joanni Meursio in Bibl. Attica visum, de Demade altero oratore Suidæ soli memorato, aliis omnibus incognito quem prior adoptaverit. Extat tamen prioris illius Demadis nomine velut post mortuum jam Alexandrum dicta Oratio ὑπὲρ τῆς δωδεκαετίας, sive pro suis per duodecennium proximum gestis Apologia ad populum Atheniensem. Athenienses enim (ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) non *Olympiadem* alloquitur, ad quam à Demade scriptam esse hanc Orationem Suidas auctor est, parum accuratus auctor. Non abre supposititia videtur Dionysio Petavio quem vide lib. 2: Epist. 7. etsi in illa ex *nauticis salibus*, in forum translatis à Demade, videri possit illud quod ait κρεῖττον ἐπερχόμενον ἐκκλῖναι τὸ νέφος, ἢ φερομένῳ συναπενεχθῆναι τῷ ῥεύματι. Itaque & pro genuina Demadis habetur à Nic. Caussino lib. 1 de eloquentia sacra & profana c.34. Vossio de natura Rhetoricæ p. 82. aliisque quam plurimis. Græce primum edita fuit ab Aldo Venet. 1513. fol. deinde ab H. Stephano 1575. fol. cum aliis oratoribus, denique Græce & Latine à Jano Grutero, Hanov. 1619. 8. una cum Dinarchi, Lesbonactis, Lycurgi & Herodis orationibus. Fragmentum tantum Orationis non Orationem integram ad nos pervenisse putabat Clariss. Neocors eruditis notis ad Suidam, à quo præterea Demadi eidem (præter rem ut existimo) tribuitur Ἱστορία Δήλου καὶ τῆς γενέσεως τῶν τῆς Λητοῦς παίδων.

XIV. LESBONAX cujus Orationes XVI. Politicas legisse se testatur Photius Cod. LXXIV. antiquior fuisse videtur Viris doctis Lesbonacte Philosopho, discipulo Timocratis Mytilenæo, Potamo-

tamonis qui Tiberio imperante Romæ Sophiſtam egit patre, de quo vide Lucianum de ſaltatione T. 1. p. 810. Suidam in Λεσβ. & Ποταμ. & inſcriptionem veterem Græcam quam edidit Berkelius ad Stephanum Byz. in ἕδρα. Lesbonactis Rhetoris vix *duæ Orationes* è ſedecim illis Photio lectis exſtant, *una* perbrevis περὶ τοῦ πολέμου Κορινθίων ut habet titulus, etſi per totam orationem ne verbulo quidem mentio Corinthi occurrit, ſed Athenienſes in illa inflammantur, ut de Thebanorum ſe ulciſcantur injuriis. *Altera* προτρεπτικὸς λόγος ſive exhortatio inſignis ad eosdem Athenienſes, ut adverſus Lacedæmonios fortiter rem gerant. Niſi vero à juniore Sophiſta viderentur hæ orationes ſcriptæ eſſe, ad tempus belli Peloponneſiaci A. 413. ante CHRISTUM natum, qua ratione hic Lesbonax æqualis eſſet Antiphontis & antiquiſſimorum Græciæ Oratorum. Sed Herodis Attici & aliorum exemplo conſtat Rhetores juniores Atticos (perinde ut de latinis res nota è Seneca & Quintiliano) exercitii cauſſa argumentum ſæpe ex antiqua hiſtoria repetiſſe. Igitur neutiquam neceſſe eſt hunc Lesbonactem antiquiorem haberi illo Mytilenæo, quem πλεῖστα φιλόσοφα ſcripſiſſe Suidas teſtatur, etſi eundem eſſe fateor nullis me poſſe certis argumentis demonſtrare. Primus illas duas Lesbonactis orationes Græce vulgavit Aldus Venet. 1513. fol. Inde Henricus Stephanus A. 1575. fol. uterque cum orationibus Æſchinis, Lyſiæ & aliorum. Protrepticum Latine vertit Guil. Canterus & ad calcem Ariſtidis ſui edidit Baſil. 1566. fol. Utramque Græce & Latine, priorem brevem cum ſua vel Andreæ Schotti ut ſuſpicor, alteram cum Canteri verſione, vulgavit Janus Gruterus Hanov. 1619. 8. una cum Orationibus Dinarchi, Lycurgi, Herodis & Demadis. At junior ut exiſtimo fuit Lesbonax Romanus Grammaticus cujus περὶ σχημάτων de figuris Grammaticis ſpiritus & dictionibus exſtat MS. in variis Bibliothecis Galliæ atque Italiæ, & una cum Tiberii, Herodiani, Apoſtolii & aliorum monumentis ſimilis argumenti Græce & Latine A. 1643. vulgare voluit Leo Allatius, neque enim vulgavit, licet edita memorat Labbeus p. 383. Bibl. novæ MSS. qui tamen ipſe vidiſſe ea ſe negat.

CAPUT

CAPUT XXXI.

De Rhetoribus antiquis DEMETRIO, HERMOGENE, LONGINO aliisque.

Liber de elocutione sub Demetrii Phalerei nomine editus, alterius junioris Demetrii Rhetoris esse videtur, qui sub M. Antonino vixit. 1. *ejus editiones & interpretes.* 2. *Index Scriptorum ab eo allegatorum.* 3. *Hermogenes Tarsensis.* 4. *Opus illius Rhetoricum quinque scriptis constans.* 5. *Editiones & interpretes atque Scholiastæ Græci editi, inediti atque deperditi.* 6. *Hermogenes alii duodecim.* 7. *Index scriptorum ab Hermogene laudatorum.* 8. *Longini περὶ ὕψους liber.* 9. *Ejus editiones & interpretes.* 10. *Alii Longini, ib. Index scriptorum ab eo laudatorum ex Clariss. Hudsoni editione.* 11. *Scriptorum Longini deperditorum Catalogus.* 12. *Aphthonii Progymnasmata* 13. *Theonis.* 14. *Index Scriptorum ab Theone laudatorum.* 15. *Rhetores ab Aldo editi.* 16. *Index scriptorum in Græcis ad Aphthonium & Hermogenem Commentariis allegatorum.* 17. *Thomæ Galei V. C. Rhetores selecti.* 18. *Matthæi Camariotæ Compendium Rhetoricæ.* 19.

I.

DEMETRII PHALEREI nomine exstat libellus insignis & lectu dignus περὶ ἑρμηνείας, *de elocutione* ejusque formis quatuor, tenui, magnifica, polita & gravi. Sed facile suboluit eruditis hominibus * auctorem ejus non esse posse veterem illum, cujus Laërtius vitam scripsit, Theophrasti discipulum, *a) ultimum ex Atticis qui dici possit Orator,* ut Tullius & lib. X. cap. I.

* Francisco Vavassori lib. de ludicra dict. pag. 255. Herm. Conringio præfat. ad Epistolas suas, Joh. Jonsio aliisque.

a) Dixi de illo Demetrio nonnulla lib. 3. c. 11.

1. Quintilianus de Demetrio Phalereo loquuntur. Nam licet nihil habet elegantia, judicio & eruditione illius indignum, multaque paucis docet, tamen ut H. Valesius p. *65.* ad excerpta Peiresciana & Tho. Galeus in notis ad Demetrium observavit, sect. 231. laudatur Artemo, qui indicem Aristotelis Epistolarum scripserat, qui quidem longe post Demetrii ætatem vixisse videtur, Sect. 76. Nicias memoratur pictor, qui vixit ætate Regis Attali, ut docet Plinius lib XXXV. cap. 11. Demosthenem & Xenophontem, à quibus non multum ætate Demetrius Phalereus afuit, ἀρχαίους sect. 77. vocat. De Comœdia sect. 181. non modo tanquam quæ jam sua ætate desiisset loquitur, sed etiam velut ipse non natus Athenis, ἠττίκιζον inquit. Menandri itidem Comœdias quod sect. 197. ait ὑποκρίνεσθαι, Philemomis vero legi, vix potest scriptum esse à Phalereo qui Menandri æqualis erat. Postremo sect. 308. laudatur Demetriii ipsius Phalerei vox, qua Crateri Macedonis spiritus contumaciamque notavit. Nec verisimile est ita à se ipso laudatum Demetium Phalereum, cui tamen velut auctori non heri demum vel nudius tertius, sed jam ante aliquot sæcula tributus fuit ille libellus, ut constat ex Epistola Theophylacti, quam inter illas à Meursio editas incassum quæras, sed quam cum Petro Victorio *b*) communicavit è Codice Bibl. Vaticanæ Guil. Sirletus: εἰ δὲ τοῦ Περιπάτου σπουδάζεις, καὶ τὸν δαιμόνιον Ἀριστοτέλη αὐχεῖς, τί τὴν γλῶτταν ἐπέχεις καὶ ἀποποιεῖς σου τὰ πάτρια; οὐ γὰρ ἐκείνου τοῦ κορυφαίου θιασῶται Θεόφραστος καὶ Δημήτριος, ὧν ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ θειότερον φράζειν ἔλαχεν, ὁ δὲ Φαληρεὺς καὶ περὶ ἑρμηνείας λόγου συνταγμάτιον σπουδαῖον ἐξενήνεγκεν. Ac certe Demetrium auctorem esse non dubito, tot codicum consensu & Ammonii auctoritate permotus, qui commentario in Aristotelis librum περὶ ἑρμηνείας p: 2. ejus meminit his verbis: οὐ γὰρ δὴ καθάπερ Δημήτριος τὸ περὶ λογογραφικῆς ἰδέας βιβλίον συγγράψας, καὶ οὗτος *c*) αὐτὸ ἐπιγράψας περὶ ἑρμηνείας, ἀξιοῖ καλεῖν ἑρμηνείαν τὴν λογογραφικὴν ἰδέαν. Quoniam vero inter Demetrios celeberrimus facile fuit ille Phalereus, quem in mediocri genere dicendi excelluisse notavit Cicero in Oratore, c. 27. hinc factum ut qui Demetrii alicujus Rhetoris libellus esset, ad Demetrium Phalereum referretur. Igitur assentior clarissimo Viro Johanni Hudsono, qui in præfat ad T. 2. editionis præclaræ Dionysii Halicarnassei, cum monuisset Scholiasten Aristophanis ad Nubes v.

400.

b) P. Victorius præfat. ad Demetrii libellum Florent. 1562.
c) Fortasse leg. οὕτως.

400. (sive memoria lapsum , sive quod Dionysius etiam librum περὶ ἑρμηνείας scripserat & in illo locum Aristophanis adhibuerat, quem Demetrii libellus sect. 150. ab amœnitate commendat) librum περὶ ἑρμηνείας tribuere Dionysio Halicarnassensi, καὶ στένιον, ἄκρον Ἀθηνῶν] χάρις ἐστὶν στίχου ἀλλοτρίου, ὡς ἔφη Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασεὺς ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας, hoc judicium suum subjungit: *Sed utrum Dionysium nostrum intelligat an alterum, nam tres fuerunt ex Halicarnasso oriundi, (vide Meursium ad Helladium p: 36:) incertum est. Non tamen ignoro librum περὶ ἑρμηνείας sub Demetrii nomine vulgatum Dionysio nostro adscribi à Menagio* (ad Laërtium p. 59. & 222. edit: Wetsten. & anti Bailleti c: 52.) *Is. Vossio* (ad Catullum p: 153. & libro de poëmatum cantu & viribus rythmi p. 91.) *& H. Valesio* (notis ad excerpta Peiresciana pag. 65.) *Verum cum Demetrios LII. numeret Jonsius* (lib 2. c. 18. de scriptoribus Hist. Philos:) *quibus addi potest Demetrius Halicarnasseus à Zenobio in proverbiis (VI:22.) laudatus, eo magis propendet animus, ut credam Demetrium* quem Alexandrinum Galenus lib. ad Epigenem c. 5. vocat & Laërtius lib. 5. cap. 84 testatur scripsisse τέχνας ῥητορικάς, *aureoli hujus libelli auctorem esse, iis rationibus adductus, quibus hanc sententiam adstruunt G. Joh. Vossius* (lib. VI. institut. Oratoriar. cap. 2.) *& Thomas Galeus.* (præf. ad Rhetores selectos, qui Marci Antonini ætate vixisse observat, ita enim ibi legendum pro Antonio.)

II. Editiones libri περὶ ἑρμηνείας.

Græce primum vidit lucem edente *Aldo* inter Græcos Rhetores. Venet. 1508. fol. p. 545—573. itaque fallitur Caselius qui à *Petro Victorio* primum editum affirmat.

Vulgavit equidem Victorius Demetrium bis, sed diu post Aldum, Florentiæ A. 1552. 8. ex Juntæ officina & una cum versione sua & insignibus commentariis, ibid. 1562. fol.

Prodiit etiam Græce Paris. 1555. 8. apud Morell: & Argentor. 1556. 8.

Et ex *Job. Caselii* recensione, Rostoch. 1584. 8. additis in extremo libri Ariphronis Sicyonii pæane in honorem bonæ valetudinis , & Aristotelis pæane in Hermeam Atarni tyrannum , scolioque Ticreontis Rhodii in vituperationem Pluti. De his tribus dicere me memini lib. 2. c. 15. Cæterum liber de elocutione qui ab eodem Caselio, ibid. 1585. 4. editus est Latine sub titulo Phalerei,

non est Latina interpretatio libri Demetrii, sed novum scriptum illius argumenti à Caselio compositum.

Ex versione *Marci Antonii Antimachi*, Basil. 1540. 4. una cum Dionysii Halic. præceptis de Orat. panegyrica, nuptiali, natalitia & Epithalamiis, atque cum præfat. librorum Polyæni: sed in hac editione non integer Demetrii libellus occurrit, sed tantum excerpta de membris & incisis, de periodis, de componendis Epistolis & characteribus dicendi.

Ex versione Latina *Natalis Comitis*. Venet. 1557. 8. una cum Alexandro Rhetore.

Cum versione Latina & notis *Stanislai Ilovii*. Basil. apud Oporin. 1557. 8. additis Dionysii Halic. quibusdam Opusculis ab eodem Ilovio Latine translatis. Falsus igitur fuit præstantissimus Caselius etiam in hoc, quod à nemine ante se in Germania Demetrii librum editum existimavit.

Ex versione & cum scholiis *Francisci Maslovii*, Patav. 1557. 4.

Cum versione Victorii, & sectionibus ejusdem in contextu, & Panigarolæ ad oram libri notatis. Venet. 1645. 4.

Inter Rhetores selectos editos à *Thoma Galeo*, Oxon. 1676. 8. primo loco occurrit Demetrii liber cum Victorii interpretatione Græce & Latine, distinctus ex ejusdem Victorii edit. in sectiones 331. additis notis eruditis, quibus præclarus editor hunc scriptorem illustravit, usus Codice MS. Cantabrigiensi, & editionibus Victorii, Morelliana & Maslovii:

Petri Angeli Bargæi commentari in Demetrium, quorum meminit Rogerus Aschamus Epistola ad Jo. Sturmium, non viderunt lucem quod sciam.

Italice, ex *Segnii* interpretatione. Florentiæ 1603. 4. & ex paraphrasi *Francisci Panigarolæ* Venet. 1609. 4.

III. Index Scriptorum, aliorumq; in libro περὶ ἑρμηνείας memoratorum, concinnatus à me ad sectiones minores editionum Victorii & Galei.

Æschi-

IV. HERMOGENES Tarsensis Rhetor, Callipi F. nepos forte vel propinquus fuit Hermogenis Tarsensis, quem propter quasdam in Historia figuras, librariis etiam qui eam descripserant cruci affixis occidit Domitianus teste Suetonio c. X. Vix quindecim annos natum auscultavit & admiratus fuit Marcus Antoninus jam Imperator, quem Hermogenes ita allocutus esse fertur: *a*) ἰδού σοι, βασιλεῦ ῥήτωρ παιδαγωγοῦ δεόμενος, ῥήτωρ ἡλικίαν περιμένων. *En tibi Imperator Rhetorem qui pædalgogo indiget, Oratorem qui annos exspectat.* Musonium quoque Philosophum Hermogenis fuisse auditorem Suidas refert, quod de celebri illo Philosopho Stoico accipere tempus non patitur. Itaque nisi fallit nos Suidas, de alio juniore Musonio hoc sit intelligendum, de quo apud Aristidem Rhetorem mentio. Anno decimo septimo *b*) ætatis scripsit τέχνην ῥητορικὴν & anno vigesimo librum de ideis, qui jam pridem in omnium fuere manibus: sed mox anno vigesimo quinto virum defecit memoria, atque adeo dicendi facultas, neque eam recuperasse constat, licet diu post vixit & ultimam senectutem attigit. Itaque contemtui habitus locum dedit Antiochi Sophistæ dicterio: Ἑρμογένης ἐν παισὶ μὲν γέρων, ἐν δὲ γέρουσι παῖς. *Inter pueros senex, inter senes puer.* Mortui in cadavere dissecto cor pilis obsitum *c*) est repertum

a) Philostratus 2. de Sophistis p. 575. cujus verba adducit etiam Sholiastes Hermog. p. 13.

b) Suid. in Ἑρμογένης. & Auctor Vitæ Hermogenis Græce è Codice Barocciano editus á Godfrido Oleario V. C. in eruditissimis notis ad Philostratum, p. 577.

c) Hesychius illustris in Ἑρμογ. Plura exempla hominum quorum cor pilosum est repertum, collegit elegantiss. Muretus XII. 10. Var. Lect. Pontanus bellar. Attic. p. 301. & Alexander Tassonus in libro Italice edito cui titulus *pensieri diversi*, lib. VI.

pertum, & majus etiam quam hominum esse solet. Cognomine dictus est ξυςὴρ sive *scalptor* nescio an ideo, quod doceret dictionem scalpello quasi deradere, ut Synesius in Dione pag. 47. dixit τὸ λέξιν καθῆραί τε καὶ ἀποσμιλεῦσαι.

V. Hermogenis opus Rhetoricum quinque constabat scriptis, è quibus ad nos pervenerunt posteriora quatuor. Illud diserte docet nos Jo. Tzetzes Chil. VI. hist. 79. cujus verba adscribam:

Ῥητορικὴν μὲν γίνωσκε τὴν δικηγόρων τέχνην,
Τὴν βίβλον Ἑρμογένους δὲ σοφιστικὴν με d) καλεῖν.
Αὕτη δὲ σοφιστεύουσα ῥητορικῆς ἡ βίβλος
Πεντάβιβλος ὑπάρχει μὲν, εἰς πέντε διαιρεῖται,
Εἴς τε τὰ προγυμνάσματα, στάσεις καὶ τὰς εὑρέσεις,
Ἰδέας καὶ πρὸς μέθοδον δεινότητος σὺν τούτοις.

Idem repetit Chiliad. XI. hist. 369. atque omnium quinque argumenta copiose prosequitur. Exstant igitur:

1. ΤΕ΄ΧΝΗ ῬΗΤΟΡΙΚΗ` διαιρετικὴ περὶ στάσεων, *Ars Rhetorica de partitione statuum & quæstionum Oratoriarum* e) in XIV. genera, quam duodevigesimo ætatis anno scripsit, teste Suida, apud quem non duo diversi libri sunt: τέχνη & περὶ στάσεων sed verbis interjectis parenthesi inclusis ambo conjungenda videntur hoc modo: ἔτη δὲ γεγονὼς περὶ ὀκτωκαίδεκα γράφει τέχνην ῥητορικὴν (ἣν μετὰ χεῖρας ἔχουσιν ἅπαντες) περὶ στάσεων, βιβλίον ἕν, vel certe τέχνη est vocabulum generale, universa Hermogenis scripta rhetorica complexum. Apud Eustathium quidem ad Homer. ὁ τῶν στάσεων ἐξηγητὴς est Hermogenes. In hanc τέχνην περὶ στάσεων Commentaria *Syriani, Sopatri* & *Marcellini*, & ex *Porphyrio* pag 162. & *Epiphanio* p 192. & *Anonymo* p. 190. 192. fragmenta edita sunt Græce ab Aldo 1509. fol. Librum ipsum Hermogenis Græce vulga-

VI. cap. 30. De Aristomene Messenio idem tradit præter alios Dio Chrysost. XXXV. p. 430. de Leonida Plutarchus in parallelis minoribus p. 306. Porro quod ad prægrandem cordis magnitudinem attinet, Aristoteli & Plinio observatum timidissima quæque animalia maximo corde gaudere. Confer Bocharti Hieroz. I. p. 798. & Vignolii Marvillii Miscellanea Histor. & Litterar. T. 1. p. 61. seq.

d) Semper fere in penultimis syllabis versus politici debent habere tonum sive accentum, quandoque tamen hoc negligit Tzetzes, ut VIII. Chil. versu 19.

e) Vide Schol. Hermogenis p. 120.

vulgarunt præterea Parisienses Ao. 1530. 4. & Jo. Caselius Rostoch. 1583. 8.

Latine vertit *Natalis Comes*, Basil. 8.

Paraphrasi interpretatus est *Hilarion Monachus* Ven. 1523. & Friburgi Bisgoiæ 1541. 8. Argentor. 1568. 8. Alteri cuidam Hermogeni tributum hunc librum fuisse à nonnullis testatur Scholiastes Græcus Hermogenis, qui illis neutiquam assentitur, p. 13. Ex eodem p. 15, & 162. colligo *Porphyrium* quoque Commentario illustrasse hunc Hermogenis libellum. Minucianus vero ante Hermogenem de illo argumento scripserat. Vide p. 77. ubi variæ vocabuli στάσις etymologiæ, & definitio p. 78.

2. ΠΕΡΊ ΈΥΡΈΣΕΩΝ *De inventione Oratoria libri IV.* ad Marcum Julium, quem κράτιστον appellat. In hos scholia Anonymi veteris Christiani idem Aldus edidit, p. 352—376. in quibus sæpe etiam capitum mentio, ut p. 356, 358, 359, 364. ἐν τῷ ἐννάτῳ κεφαλαίῳ τοῦ τρίτου τόμου μαθήσῃ, &c. Gregorius Theologus laudatur p. 364, 395, 399, 401, 416, 417. Hi quatuor Hermogenis libri cum versione & prælectionibus *Jo. Sturmii*, edente discipulo ejus Johanne Cocino Pesecensi Bohemo prodiere Argentorat. 1570. seq. tribus Vol.

3. ΠΕΡΊ ἸΔΕΩ͂Ν *De formis Oratoriis*, non singulorum quorundam Oratorum, sed universe de formis & characteribus dicendi omnis generis, licet ex Demosthene maxime exempla petiit, *Libri II.* in quos & ipsos commentaria Græce ab Aldo edita exstant nescio cujus auctoris certe non ineruditi atque itidem Christiani, ut ex p. 385. perspicue colligitur, ubi legas Χριστὸς γεννᾶται & p. 390. allegantur ἐκ τῆς Θείας γραφῆς quædam de serpente protoplastorum seductore. p. 376—415. A Marcellino p. 71. ἰδέα definitur ἐξαγγελία τοῦ λόγου καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ ὁ χαρακτὴρ & p. 74. à Sopatro ποιότης τῆς φράσεως. Adde p. 76.

Libri Hermogenis περὶ ἰδεῶν Græce editi separatim cum libro περὶ δεινότητος Paris. 1531. 4.

4. ΠΕΡΊ ΜΕΘΌΔΟΥ ΔΕΙΝΌΤΗΤΟΣ *Methodus apti & ponderosi generis dicendi.* In hunc libellum quem laudat Tzetzes Chil. VIII. hist. 169. brevis commentarius Græce ab Aldo vulgatus exstat, p. 415—417. Non absolutum hoc scriptum ab Hermogene,

&

& Minuciano atque Apsini plurima auctorem debere, notat Matthæus Camariota in compendio Rhetoricæ p. 22.

5. *Prisciani* liber *de XII.* * *praexercitamentis Rhetoricae* ex Hermogene, (ipse enim Hermogenis liber intercidit) exstat in Grammaticis Latinis Heliæ Putschii p. 1329. & in Rhetoribus Latinis Francisci Pithoei p. 322. & in variis Prisciani editionibus quas in Bibl. Latina recensui. Hermogenis Artis & progymnasmatum Compendium Græce scripsit *Matthæus Camariota*, (qui captæ CPoleos temporibus vixit) MS. in Bibl. Reg. Paris. Auctor συνοπτικῆς παραδόσεως τῆς ῥητορικῆς quam sub ejusdem Matthæi nomine Hœschelius edidit, & Scheferus deinde vertit ac notis illustravit: Τὰ ῥητορικὰ προγυμνάσματα εἰς δώδεκα πλείστησε, πρὶν ὁ Ταρσεὺς Ἑρμογένης, εἰς ὕστερον δὲ ταῦτα εἰς δέκα καὶ τέσσαρα παρεξέτεινεν ὁ Ἀντιοχεὺς Ἀφθόνιος. Pluribus hoc docet Jo. Tzetzes Chil. XI. hist. 369. Ex his patet non accurate Suidam de *Aphthonio* sophista tradere, eum scripsisse progymnasmata in Hermogenis artem. Rectius enim dixisset eum in Hermogenis progymnasmata scripsisse, eaque magis perspicue explicasse & exemplis dilucidasse, quo ipso factum videtur ut servato Aphthonii libro, Hermogenis ille perierit. Perierunt etiam Hermogenis (alterius forte, quem occidit Domitianus) libri II. περὶ κοίλης Συρίας, eidem Suidæ memorati in Ἑρμογένης.

VI. Editiones Hermogenis.

Græce scripta Hermogenis prodiere cum Commentariis Græcis *Syriani*, ** *Sopatri & Marcellini* in στάσεις & Anonymi Christiani in reliqua Venet. apud *Aldum* 1508. 1509. fol. inter Græcos Rhetoras, 2. Volum. Syrianus p. 63. etiam in progymnasmata scripsisse se innuit, ἐγνώσαμεν πολλάκις καὶ ἐν προγυμνάσμασι.

Græce sine commentariis, adjunctis Aphthonio & Longino, è recensio-

* Hermogenes in uno progymnasmate conjunxerat confirmationem & confutationem, in uno quoque vituperationem & laudem. Aphthonius postea hæc divisit, atque ita quatuordecim progymnasmata proposuit.

** De *Syriano* hoc qui Procli præceptor fuit, dicam infra lib. V, *Sopatrum* intelligo Sophistam ad quem Epistola Æneæ Gazæi nona, & cujus eclogas laudat Photius Cod. 161. *Marcellinus* idem mihi videtur cujus vitam Thucydidis habemus.

censione *Francisci Porti* Cretensis. Genev. 1569. 8. apud Jo. Crispinum.

Græce & Latine cum versione Latina *Casparis Laurentii* Genev. 1614. 8. Titulus commentarios etiam promittit, sed quos in libro ipso nullos video.

Editiones & interpretes singulorum quorundam Hermogenis librorum supra subinde indicatos hic nolo repetere. Neque prolixius memorare Rhetores recentiores, ut Georgium Trapezuntium, qui in quinque libris Rhetoricorum ex Hermogene profecisse se non dissimulat, & ei vicissim affundit lucem.

Quæ in Hermogenem scripserunt *Porphyrius*, tum *Metrophanes* Suidæ & Scholiastis Hermogenis laudatus, interciderunt: Quemadmodum & Hermogenis ipsius σύγγραμμα περὶ προοιμίου, quod jam Marcellini tempore non extabat, ut testatur commentario ad Hermogenis στάσεις p. 176. In Bibliotheca Augustissimi Imperatoris servatur Syntagma MS. expositionum variorum auctorum Græcorum in Hermogenis artem Oratoriam, nempe τῶν ἔξω *Longini*, *Jamblichi*, *Syriani* & *Simplicii*: Christianorumque *Johannis Siculi*, *Johannis Geometræ*, *Gregorii* Metropolitæ Corinthi, (Pardi cognomento vide, Labbei Bibl. MS. pag. 104.) *Johannis Doxopatri*, & *Georgii Diæretæ*, ut testatur Leo Allatius lib. VII. de Bibl. Vindob. pag. 257. seq. ubi ex Allatio de Georgiis p. 321. notat Diæretam dictum ob Scholia quæ in διαιρέσεις στάσεων dixerat. Idem Allatius memorat p. 369. *Georgii Pachymeris* μελέτας in Progymnasmata & στάσεις, itemque p. 386. *Georgii Gemisti* Epitomen MS. in Hermogenis artem aliaque scripta Rhetorica, qualem etiam elaboravit *Matthæus Camariota*. *Troili* * Sophistæ Prolegomena MSS. in Hermogenis (non Aristotelis ut Labbeus p. 110. Bibl. nov. MSS.) è quibus locum affert Langbænius ad Longinum p. 17. manu exarate sunt in variis Bibliothecis. Jam olim scriptor ad Herennium libro & capite primo notavit *Rhetores Græcos, ne parum multa scisse viderentur, ea conquisivisse quæ nihil attinebant, ut ars difficilior cognitu putaretur.*

VII.

* Hic Troilus patria Sidetes, Socratis Scholastici præceptor floruit sæculo post CHRISTUM natum quinto. Vide Vales. ad Socratem VII, 27.

VII. Fuere & alii Hermogenes, ut 1) Socraticus Hipponici F. de quo Plato & Xenophon. 2) Clodius Hermogenes, Cic. XIII. ad Attic. Epist.24. 3) M. Tigellius Hermogenes Musicus & Poëta, quem insectatur Horatius lib.1. sat. 2. & alibi. 4) Hermogenes Historicus inter eos qui de Judæis mentionem fecerunt, memoratus à Josepho 1. contra Apionem p. 1051. cujus locum adduxit etiam Eusebius p.485. præparat. Forte idem quem ἐν τῷ περὶ Φρυγίας laudat Schol. Apollonii II.724. 5) Hermogenes quem Vitruvius testatur scripsisse de templo Dianæ, præf. libri VII. 6) Hermogenes Aspendius, Patrocli sub Antiocho Seleuci F. legatus, de quo Memnon apud Phot. Cod.224. 7) Hermogenes derelictor Apostoli Pauli 2. Tim. 1. 15. unde Apostolicus Hermogenes dicitur à Tertull. c. 1. contra Hermogenem Africanum: *nec ipse Apostolicus Hermogenes in regula perseveravit.* Hostibus divinitatis CHRISTI accensetur ab Epiphanio hæresi LI.6. 8) Hermogenes Africanus auctor Hermogenianorum sive Materiariorum qui materiam æternam esse docebant, confutati à Tertull. libro contra Hermogenem. Aliis Hermogenes iste videtur dici Hermias. 9) Hermogenes cujus βλάσφημα γράμματα memorat Socrates VII.12. 10) Hermogenes Rhinocurorum Episcopus inter eos qui Nestorium damnarunt in Concilio Ephesino p.117. 11) Hermogenes chirurgus & Medicus malus quem perstringit Lucilius in Græcis Epigrammatibus. 12) Hermogenes Græciæ ProCos. ad quem Himerii λαλιὰ Photio memorata. Omitto alios, ut Hermogenem furis nomen apud Martial XII.29. & de quibus Reines. pag.670. Epistolar. ad Hofmannum.

VIII. Index scriptorum ab Hermogene allegatorum, ad Paginas editionis Genev. 1614. 8.

Isocra-

IX. *Dionysius* LONGINUS, Suida teste *Cassius* etiam dictus, nepos forte Cassii Longini cujus apud Plutarchum procemio lib. IX. sympoſiacon mentio, videtur diversus fuisse à Dionysio Phaselite, *a*) licet Suidas Longinum affirmat scripsisse λέξεις Ἀντιμάχου, & auctor vitæ Nicandri Dionysium Phaselitem allegat ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἀντιμάχου ποιήσεως & περὶ ποιητῶν. Nam ne dicam diversorum hos esse librorum titulos, sane auctor vitæ & Pindari Scholiastes qui itidem Dionysii Phaselitæ mentionem facit, potius notiore nomine Longini eum appellassent. Interim nec satis exploratum est fueritne Emesenus, licet eum Emesenus Rhetor Cornelius Fronto Plutarchi nepos natum ex sorore sua *b*) Frontonide heredem reliquit. Syriaci certe sermo-

 nis

a) Eundem cum illo non dubitat esse Vir doctiss. Doctiss. Gerardus Langbænius. Video etiam Dionysium Phaselitem à Clariss. Schurtzfleischio eundem haberi cum Dionysio Charmidæ filio, cujus itidem in scholiis ad Pindarum pag. 381. edit. Oxon. mentio. Sed plures potuerunt esse Dionysii Grammatici, qui in Pindarum elaborarunt, & videtur Scholiastes diserte distinguere alterum hac προσθήκῃ ab Dionysio quem modo Phaselitem, mox omisso Dionysii nomine τοὺς περὶ τὸν Φασηλίτην p. 421, nominat.

b) Suidas in Φρόντων.

nis ignarus non fuit, diu versatus in Phœnicia & Palmyræ apud Zenobiam Reginam, quæ ipsius etiam consilio superbiorem illam Epistolam ad Aurelianum Syriaco idiomate c) scripsit. Longe maximum autem studium impendit litteris Græcis, & ut omni eruditione pectus imbueret, Athenis, Romæ & ubicunque terrarum, (varia enim loca una cum parentibus suis adiisse se testatur) doctissimos quosque viros auscultavit, quorum celebriores nominat in Procemio libri περὶ τέλȣς apud Porphyrium in Plotini vita c. 20. d) Ejusdem Plotini judicium de Longino extat, quo *Philosophum* eum negavit, e) *Philologum* esse confessus est, licet multa etiam philosophici argumenti Longinus scripsit, & non perfunctorie in illo quoque studio versatum se esse fuit testatus: Platonis singillatim cultor, cujus natalem sive Platonia (Πλατώνεια enim non Πλωτίνεια ibi legendum) celebravit teste Eusebio X. 3. præparat. At in antiquitate omni & humaniore doctrina excellentissimus fuit, nec minus judicii exquisiti atque κριτικώτατος, qua de re nota sunt Eunapii & aliorum veterum testimonia f) Longini libro de quo jam dicturus sum à viris doctis præfixa. Hinc & in Theophylacti Epistola XVIII. ȣ κατ' Λογγῖνον κρίνειν veluti proverbio dicitur pro male judicare, perperam enim Marinerius Theophylacti verba reddidit sic: *Tu igitur Longini judicia ne mihi imponas, ne videaris ipse juxta Longini sensum aliquid decernere.* Rectius utique Jac. Tollius vir præstantiss. *Ne mihi igitur Longini censuras adtribuas, ne & ipse nonnullis non secundum Longinum judicare videaris.* Certe quemadmodum Aristarchi ita Longini nomen pro Critico & erudito censore usurpatum observare licet, ut in S. Hieronymi ad Rusticum Epistola 95. *Criticum * diceres esse Longinum, censoremque Romanæ facundiæ.* Inter discipulos Porphyrium habuit de quo supra dixi, sed & Zenobia Orientis regina Longino Magistro usa esse ad Græcas litteras dicitur, Vopisco teste in Aureliani vita c. 27. Hæc Zenobia quæ post Odænathum Regem Palmyrenorum maritum suum A. C. 267. occisum, regni molem in se susceperat, finesque adjecta

c) Vopiscus in Aureliano c. 27.

d) supra p. 127. seq.

e) Porphyr. vita Plotini c. 14. supra p. 116. ubi Longinus etiam à Porphyrio φιλαρχαῖος appellatur, puto enim falli eos qui hoc nomen proprium esse putant nescio cujus Philosophi.

f) Testimoniis veterum de Longino addendus insignis locus Procli in IV. Platonis de Rep. p. 415. ubi ex Porphyrii συμμίκτοις refertur Longini disputatio quam habuit cum Medio Stoico de partibus animæ.

* Male *Creticum* legit Joh. Marcianæus T. 4. p. 776.

adjecta Ægypto & aliis regionibus auxerat, ab Aureliano Imp. victa bello A. C. 273. & capta inter eos quorum usa consilio esset, Longinum etiam nominavit, itaq; Imperator eum statim occidi jussit. Sane in morte Longinus se gessit ut *Philosophum* decuit, non enim modo ipse supplicium subiit fortiter, sed & alios qui iniquius illud patiebantur solatus est. g) Inter scripta ejus plurima atque μέγα τοῖς παιδείας μεταποιουμένοις ὄφελος φέροντα *magnam doctrinæ studiosis utilitatem adferentia* h) unicum ætatem tulit, περὶ ὕψους, liber *de sublimitate* orationis (non integer, quod dolendum) ad Terentianum, quem κράτιστον vocat & φίλτατον, atque ut doctis viris (non plane certa conjectura) videtur, haud diversum ab illo Terentiano, cujus librum elegantem de metris, Latino carmine legimus.

X. Editiones libri de sublimi dictione.

GRÆCÆ.

1. Basil. apud Oporin. 1554. 4. ex *Francisci Robortelli* editione, cum ejus notis.
2. Venet. 1555. 4. apud Paulum Manutium, qui primus se illum vulgare credidit, ex Codice Bibliothecæ quam Venetis legavit Bessarion Cardinalis. In hac editione versus Poetarum quos laudat Longinus ab ejus verbis distincti sunt, quod facere Robortellus neglexit.
3. Ad calcem Aphthonii & Hermogenis, Genev. apud Crispinum 1569. 8. *Adjunximus*, inquit editor, *Dionysium Longinum, summi judicii Rhetorem, quem & ipsum pessime habitum ipse* Franciscus Portus Cretensis *olim Ferrariæ Venetiisque veluti redivivum curavit judicio & industria magis quam subsidio librorum, quorum præter unum* (Dudithii, ut viri docti conjiciunt) *vix alterum exemplar MS. nedum tertium reperiretur: in quo plus laboris suscipiendum fuit & ad conjecturas & ad ingenium fugiendum.* Hæc editio cum emendationibus è Codice Is. Casauboni à G. J. Vossio adscriptis fuit in Bibl. Petri Francii V. C.

g) Zosimus lib. I. c. 56.
h) idem ibid.

LATINÆ.

Ex interpretatione *Petri Pagani*, Venet. 1572. 4.

Verſio elegantiſſimi *Mureti* quam promiſit p 113. ad Catullum, perinde ut illa quam *Andreas Dudithius* paraſſe ſe teſtatur præfat. ad Dionyſii Halic. de Thucydide judicium, nunquam vidit lucem.

GRÆCOLATINÆ.

Cum verſione Latina, ſynopſibus & notis *Gabrielis de Petra* Profeſſoris Græcæ linguæ apud Lauſannenſes. Genev. 1612. 8. apud Jo. Tornæſium.

Cum verſione Petræ & eruditis notis *Gerhardi Langbænii*, Oxon. 1636. 8.

Cum triplici verſione Pagani, *Dominici Pizimentii* Vibonenſis ac meliore Petræ, & prælectionibus *Caroli Manoleſii*, Bononiæ 1644. 4. Hanc ἔκδοσιν omnium poſtremam & tempore & dignitate vocabat Tan. Faber.

Cum verſione Petræ ad calcem deſcripta, notisque *Tanaquilli Fabri* Salmur. 1663. 8. quæ editio cum plurimis notis MSS. poſſeſſoris fuit in Bibliotheca V. C. Petri Francii.

Luculenta & præclariſſima editio *Jacobi Tollii*, qui Codice Iſ. Voſſii cum Manuſcripto Pariſienſi collato, Veneto item S. Marci, & lectionibus trium Codd. Bibl. Vaticanæ uſus novam præclaram verſionem & notis integris Robortelli, Porti, Gabrielis de Petra, Langbænii, Fabrique ſuas addidit, ſubjunxitque fragmenta Longini (è Plotini vita à Porphyrio ſcripta & Euſebii XV. 21. præparat. Ev.) necnon Gallicam Boilavii verſionem, cum auctoris atq; Andreæ Dacerii ſuisque notis Gallicis. Deniq; ſubjungitur guſtus Criticarum Tollii animadverſionum in Longinium Lugd. Bat. 8. A. 1677. pridem editus & cum inſigni acceſſione hic recuſus, quo veteres ſcriptores inter ſe contenduntur, ut capitibus 3. 13. & 14. fortuitorum Tollius fecerat, editorum Amſt. 1687, 8. Volumen claudunt variæ lectiones ex Codd. Vaticanis 285. 294. & optimi 1417. à V. C. Laurentio Zaccagnio ad Tollium miſſæ, Petræque ſynopſes & hujus item ac Fabri præfationes, & index locupletiſſimus. Quæ de Longino ipſo Petra, Langbænius & Faber obſervaverant, libro præmittuntur, qui Sereniſſ. Principi electorali Brandenburgico

gico Frid. Wilhelmo ab auctore inscriptus, & nitide atque emendate excusus prodiit Trajecti ad Rhen. 1694. 4.

Novissime præstantissimus Vir *Jo. Hudsonus* nitidam & insignem Longini editionem emisit Oxonii 1710. 8. cum versione Latina, Græcis emendate excusis & diligenter recensitis per singulas paginas substrata, & notis ad intelligendum scriptorem undique in oportunam brevitatem contractis. Latina versio *Jac. Tollii* est, verum ab editore hinc inde interpolata, & verbis otiosis amputatis ad Græcum fontem exacta. De Longino ejusque scriptis diligentior notitia, & testimonia uberiora præmittuntur. Indices etiam utilissimi tres, verborum rerumque & scriptorum à Longino laudatorum, insertis virorum doctorum observationibus. Subjectæ etiam sunt ad calcem Voluminis Variæ lectiones ex Codice MS. illustris Viri Johannis Mori, Eliensis Episcopi, & in præfatione Græce insertum apospasmation ex libro Longini περὶ μέτρων, quod infra cum lectore totum communicabo.

Sub initium præsentis anni 1711. Witebergæ in 4. laudatissimo instituto *D. Henricus Leonhardus Schurtzfleischius*, doctissimi Viri *Conradi Samuelis Schurtzfleischii* fratris sui τοῦ μακαρίτου Observationes ad Longinum vulgavit, in quibus Codicem MS. Ambrosianæ Bibliothecæ & editionem Græcam Pauli Manutii singulari industria conferens, ingenio atque doctrina sua locis quamplurimis lucem attulit non vulgarem.

Leo Allatius in Eustathii Hexaëmeron p. 6. *Neque minus fur est qui bona aliorum surripit, quam qui mentis monumenta & aliorum studia suffuratur, & auctorem silentio præterit, de quo si quis plura desiderat, adeat nostros in Longini de sublimi genere orationis libellum commentarios.* Spectat huc aliquomodo Allatii liber de erroribus magnorum Virorum in dicendo, qui prodiit Romæ 1636. 8. Nam commentarii quidem illi in Longinum editi non sunt, neque *Antonii Quærengii* disputatio de judicio Dionysii Longini in Comparatione Demosthenis & Ciceronis, memorata eidem Allatio p. 45. Apum urbanarum. Neque quæ *Caspar Scioppius* contra Longinum se scripturum minatus est, ut ex Casauboni Epist. 665. cognoscas. Operæ pretium interim fuerit adire quæ de Meteoris orationis, sive dictis in speciem sublimibus, revera

vera

vera inanibus atque vitiosis scripsit Longino suffragatus V. C. *Samuel Werenfelsius* singulari diatriba, Basil. 1696. 4. quæ deinde ejusdem libro de logomachiis eruditorum subjecta prodiit Amstelod. 1702. 8.

GALLICÆ.

Ex eleganti versione *Nicolai Boilavii Despræi*, cum ejusdem & *Andreæ Dacerii* notis, prodiit ad calcem Satirarum Boilavii, qui omnium manibus teruntur. Paris. & Amst. 1689. 12. atque inde sæpius. In editione Amstelod. 1701. 12. accedunt observationes Criticæ adversus ea quæ Claudius Perraultus in invidiosa comparatione veterum cum recentibus, Homero, Pindaro & aliis antiquis scriptoribus objecit. Eandem Boilavii versionem cum ejus Daceriique & Tollii notis jam dixi subjunctam quoque legi editioni insigni Græcolatinæ Longini Trajectinæ.

Varii *MSti Codices* libri Longiniani exstant, quorum partem jam memoravi, sed universi illi ex uno Codice Regio Parisiensi profluxisse videntur Richardo Simoni libro 2. Epistolarum selectarum Gallice editarum Epist. 24: p. 145. seq. quod ex eo colligit, quoniam eædem in omnibus lacunæ occurrunt, ut sect. 3. duorum, & sect. 9. octo foliorum.

Alii Longini.

Cassius Longinus, de quo Plutarchus in procemio libri IX. convivalium quæst. Verba ἐπὶ ξένης ibi de exilio accepit Nic. Antonius lib. de jure exulum, p. 72.

Cornelius Longinus, cujus Epigrammata quædam Græca leguntur in Anthologia p. 453, 555. edit. Wechel.

Longini, quorum mentio in inscriptione Ancyrana apud Clariss. Montfauconum, p. 165, palæographiæ Græcæ, Γ. Λονγείνῳ a) Παυλείνῳ Γ. Λονγεῖνος Σάεργις καὶ Γ. Λονγεῖνος Κλαυδιανὸς πατρὶ μνήμης χάριν.

Longinus, Monachus, calligraphus circa A. C. 1272. cujus apud eundem Montfauconum mentio p. 65, 102, 322.

Longini Martyres, de quibus Martyrologia 24. April. 2. Maj. 24. Jun. 21. Jul. &c.

Longini

a) Veteres librarii atque ita sculptores quoque passim negligunt Grammaticorum illud scitum, γκ, vel, γχ, vel, γγ ponendi pro νκ, νχ, νγ, ut V. C. Jacobo Gronovio etiam observatum præfat. ad Harpocrationem.

Longini de quibus Inſcriptionem lapidis in comitatu Ceſtriæ non ita pridem effoſſi affert vir doctiſſimus Joh. Hudſonus: *Flavius Longinus trib. mil. leg. XX. Longinus filius ejus, domo Samoſata.*

Mitto alios hujus nominis in Gruteriano inſcriptionum opere, tum octo vel novem conſules Romanos & duos Anaſtaſio imperante tyrannos, Longinum item exarchum Ravennatenſem ſub Juſtino juniore, & quod militis memoriam qui latus CHRISTI λέγχῃ ſive lancea perfodit, Longini nomine celebrant Martyrologia 15 Martii, quemadmodum Menologia hoc nomen 26. Octobr. tribuunt Centurioni qui ſub cruce ſtans inſigne illud de filio DEI teſtimonium edidit. In Pſeudo-Lino de actis S. Pauli incerta fide traduntur à Nerone ad Apoſtolum miſſi qui nuncium de ſupplicio perferrent Megiſtus, Longinus & Aceſtus, & ſermonibus Pauli, ut CHRISTO nomen darent paſſi fuerint ſe perſuaderi.

XI. Index ſcriptorum in Dionyſii Longini libro περὶ ὕψους memoratorum, ad paginas editionis V. C. Joh. Hudſoni.

XII.

XII. Scriptorum Longini * deperditorum brevis notitia, à viris doctis Langbænio & Hudſono maximam partem collecta.

1. Περὶ τῆς κατὰ Φειδίαν. Ita in impreſſis & manu exaratis Suidæ codicibus reperiri teſtatur Clariſſ. Kuſterus, etſi Langbænius malit Μειδίου ut λόγος Demoſthenis intelligatur: celeberrimus Hudſonus Μηδίου, ut deſignetur Stoicus Philoſophus hoc nomine, Longini æqualis, cujus apud Porphyrium in Plotini vita & apud Proclum mentio, ita ſubintelligendum vocabulum ὄντος, vel καλοῦ vel τέλους, aut ejuſcemodi aliquid.
2. Ἀπορήματα Ὁμηρικά. Suid. atque idem opus vel ex duobus proximis unum reſpicit Euſtathius quando in commentariis ad Homerum Longinus ipſi laudatur. Dionyſius vero ἐν τῇ ἐξηγητικῇ ἀπόρων, quem allegat Scholiorum minorum auctor ad Iliad. β. 308. diverſus mihi à Longino videtur.
3. Εἰ φιλόσοφος Ὅμηρος, Suid.
4. Προβλήματα Ὁμήρου καὶ λύσεις, ἐν βιβλίοις β΄. Suid.
5. Τίνα παρὰ τὰς ἱστορίας οἱ Γραμματικοὶ ὡς ἱστορικὰ ἐξηγοῦνται. quænam contra fidem hiſtoriæ tanquam hiſtorica enarrent Grammatici, id.
6. Περὶ τῶν Ὁμήρῳ πολλὰ σημαινουσῶν λέξεων, libri quatuor. id.
7. Ἀττικῶν λέξεων ἐκδόσεις β΄. κατὰ στοιχεῖον. Atticarum dictionum editiones duæ ordine Alphabetico, id. Videtur idem opus eſſe quod in fronte Suidæ memoratur inter ſcriptores quibus ipſe ad condendum lexicon ſuum uſus eſt: Λογγῖνος ὁ Κάσσιος, λέξεις κατὰ στοιχεῖον. Etiam Jacobus Tollius teſtatur ſe ex Bibl. illuſtris Ciampini nactum contenta Lexici ſacri inediti, cujus hæc inſcriptio:

 ptio:

* Plurima ſcripſiſſe Longinum & Suidas teſtatur, & Eunapius in Porphyrii vita confirmat, qui elogium ejus texit his verbis: Λογγῖνος δὲ κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον βιβλιοθήκη τις ἦν ἔμψυχος καὶ περιπατοῦν μουσεῖον - - - μακρῷ τῶν τότε ἀνδρῶν τὰ πάντα ἄριστος· καὶ τῶν βιβλίων τε αὐτοῦ πολὺ πλῆθος φέρεται, καὶ τὸ φερόμενον θαυμάζεται· καὶ εἴ τις κατέγνω τινὸς τῶν παλαιῶν, οὐ τὸ δοξασθὲν ἐκράτει πρότερον, ἀλλ᾽ ἡ Λογγίνου ἐκράτει κρίσις.

ptio: Λεξικὸν ἐν διαθέτων γραφῶν ἐκτεθὲν παρὰ Στεφαίου καὶ Θεοδώρου καὶ ἑτέρων λεξικογράφων, Κασσιανοῦ καὶ Λογγίνου φιλοσόφου.

8. Λέξεις Ἀντιμάχου καὶ Ἡρακλέων⊙, Suid. Ab hoc jam notavi diversum videri Dionysii Phaselitæ περὶ τῆς Ἀντιμάχου ποιήσεως, quod allegat auctor vitæ Nicandri, à quo etiam idem περὶ ποιητῶν laudatur.

9. περὶ ἀρχῶν, Porphyr. de vita Plotini c. 14. supra p. 116.

10. περὶ ὁρμῆς ad Cleodamum & Porphyrium. id c. 17. p. 120.

11. περὶ τέλους contra Plotinum & Gentilianum Amelium, cujus procœmium servavit idem Porphyrius c. 20. p. 127. seq.

12. Epistola ad Amelium, qua refellit ejus Epistolam ad magnitudinem libri productam & ad Longinum missam περὶ τοῦ τρόπου τῆς Πλωτίνου φιλοσοφίας, id. p. 132.

13. περὶ τῆς κατὰ Πλάτωνα δικαιοσύνης, adversus eundem Amelium. id. p. 131:

15. 16. περὶ τῶν ἰδεῶν, adversus Plotinum, & de eodem argumento adversus Porphyrium ἀντιγραφή. ibid. Respicit Syrianus Longinum laudans in 12. Metaphys. p. 59.

17. Epistolæ complures, è quibus fragmentum unius ad Porphyrium, in qua eum rogat ut ad se in Phœniciam veniat afferatque secum Plotini scripta emendata, id. c. 19. p. 123 seq.

18. περὶ ψυχῆς, è quo opere ἀντίῤῥησιν adversus Stoicos, corpoream animæ substantiam tribuentes servavit Eusebius XV. 3. præparat. Evangelicæ. Confer Proclum ad lib. IV. Platonis de Rep. p. 415.

19. Longinum (ἐν τοῖς φιλολόγοις (scil. βίβλοις vel συγγράμμασι) allegat auctor vitæ Apollonii Rhodii ut probet Tarrham esse Cretæ urbem. Nihil vero ad Longinum, ut existimo, Dionysius ἐν Κελτικοῖς, laudatus Laërtio lib. 1. in Thalete c. 38. nam & Dionysius Halicarnasseus intelligi potest, qui κελτικὰ scripsit, ne dicam viros doctos legendum suspicari in Κρητικοῖς vel χρονικοῖς.

20. Ὀδαίναθ⊙, de Rege Palmyrenorum Odænatho λόγ⊙ sive liber, scriptus ut videtur post ejus necem. Meminit Libanius in Epistolis ineditis cujus verba à Bigotio communicata cum T. Fabro. Ὀδαίναθ⊙ ὁ λόγ⊙· Λογγίνου δ᾽ ὁ λόγ⊙. ἐγὼ μὲν ἀπαιτῶ, σὲ δεῖ δοῦναι καὶ γνῶναι δίκαιον περὶ τὴν ὑπόσχεσιν.

21. Nescio qua fide Gesnerus in Bibl. scripsit Longini opusculum *de aciebus bellicis* (περὶ τάξεων, ut Ælius Harpocratio Rhetor Suida teste scripsit περὶ τῶν παρὰ Ξενοφῶντι τάξεων) Græce servari Romæ. *Dionysii Longini opuscula de magnitudine orationis & de aciebus bellicis &* περὶ ὕψους λόγου ῥητορικὸν *liber imperfectus, Græce servantur Romæ. Po-*

stre-

ſtremum D. Diegus Hurtadus Cæſaris legatus Venetiis habet. Certe liber quem memorat de magnitudine orationis non videtur alius eſſe quam quem deinde vocat περὶ ὕψους, & forte magnificam orationem pro magnitudine orationis dicere voluit.

22. Τὰ περὶ Ξενοφῶντος. Longinus ipſe lib. de ſublimi Oratione ſect. 8. ὡς κἂν τοῖς περὶ Ξενοφῶντος ὡρισάμεθα.

23. In Platonis Timæum an ſcripſerit aliquid, ut ex Proclo colligere quis poſſit, nolo affirmare.

24. Τέχνη ῥητορική. Schol. Hermogenis p. 380. Etiam in ſyntagmate expoſitionum variorum auctorum in Hermogenis artem Rhetoricam quod manu exaratum exſtat in Bibl. Vindobonenſi, teſte Lambecio lib. VII. p. 257. Longini commentarii continentur.

25. περὶ συνθέσεως λόγων. lib. de ſublimi oratione ſect. 39. Longinus ipſe teſtatur ſe de hac ſatis copioſe tractaſſe in duobus commentariis. ὑπὲρ ἧς ἐν δυσὶν ἀποχρώντως ἀποδεδωκότες συντάγμασιν ὅσαγε τῆς θεωρίας ἡμῖν ἐφικτά. Extat & ſimilis argumenti liber inter Dionyſii Halicarnaſſei opera, de quo lib. 3. c. 32. Ex illis Longini petitum videtur teſtimonium de Rhetoribus quod ex Codice MS. Vaticano Evangeliorum, cum Hudſono Zaccagnius communicavit: Λογγῖνος ὁ καὶ ῥήτωρ τὴν τῶν μεγάλων ῥητόρων ἀπαρίθμησιν συνέταξεν οὕτως· κορωνὶς δὲ ἔστω λόγου παντὸς, καὶ φρονήματος Ἑλληνικοῦ Δημοσθένης, Λυσίας, Αἰσχίνης, Ἀριστείδης, Ἰσαῖος, Τίμαρχος, Ἰσοκράτης, Δημοσθένης ὁ καὶ** κρίθινος, Ξενοφῶν. πρὸς τούτοις Παῦλος ὁ Ταρσεὺς, ὅντινα καὶ πρῶτόν φημι προϊστάμενον δόγματος ἀναποδείκτου. Poſtrema de Paulo Apoſtolo à Chriſtiano homine adjecta ſunt.

26. περὶ παθῶν ſingulari volumine ſcripturum ſe recepit ibid. ſect. ult. περὶ ὧν ἰδίᾳ προηγουμένως ὑπεσχόμεθα γράψειν ὑπομνήματι.

27. περὶ μέτρων ſcripſiſſe Longinum ex Scholiis ad Hermogenem pag. 387. colligas, ubi etiam Hephæſtion allegatur, cujus de illo argumento eruditum librum nec minus doctis ſcholiis Græcis illuſtratum habemus. Horum partem è Longino petitam eſſe patet ex hujus libro περὶ μέτρων, quem ex Vaticana Bibliotheca depromtum vidit Holſtenius * apud Allatium, cujusque particulam noviſſime Clariſſ. Hudſonus in præfatione ad Longini περὶ ὕψους librum

** Dinarchum vocatum eſſe κρίθινον ſive hordeaceum Demoſthenem, teſtatur Hermogenes. Confer Scholia Græca ad Hermog. p. 415.

* Cap. 6. de vita Porphyrii, ſupra p. 238.

brum publicavit. Eam, quoniam in cæteris Longini editionibus omnibus desideratur, non illibenter fortassis hoc loco legent studiosi homines. Titulus sic se habet: ἐκ τοῦ Λογγίνου τοῦ φιλοσόφου. Et mox sequitur: Τὰ προλεγόμενα εἰς τὸ τοῦ Ἡφαιστίωνος ἐγχειρίδιον περὶ μέτρων στίχων. Deinde: Ἀλλ' εἴτε νέα τῶν μέτρων ἡ θεωρία, εἴτε Μούσης εὕρημα παλαιᾶς· ἑκάτερον ἕξει καλῶς. ἀρχαῖα μὲν γὰρ οὖσα ἐκ τῆς παλαιότητος ἕξει τὴν σεμνότητα· νέα δὲ οὖσα ποθεινοτέρα καθ' * Ὅμηρον, Τὴν γὰρ ἀοιδὴν πάντες ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι, Ἥτις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται. μέτρου δὲ πατὴρ ῥυθμὸς καὶ θεός. ἀπὸ ῥυθμοῦ γὰρ ἔσχεν τὴν ἀρχήν· θεὸς δὲ τὸ μέτρον ἀπεφθέγξατο· τοῦ δὲ περὶ μέτρων λόγου πολλοὶ πολλαχῶς ἤρξαντο. οἱ μὲν ἀπὸ στοιχείων, ὡς Φιλόξενος, οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ μέτρων ὅρου, ὡς Ἡλιόδωρος· ἡμεῖς δὲ Ἡφαιστίωνι κατακολουθήσομεν ἀπὸ συλλαβῆς ἀρξάμενοι. πρῶτον δὲ ὀλίγα προειπεῖν δίκαιον. τεκμήριον μέτρου ἀκοή· ἔνιοι γοῦν οὕτως ὡρίσαντο, μέτρον ἐστὶ ποδῶν ἢ βάσεων σύνταξις αἰσθήσει τῇ δι' ἀκοῆς παραλαμβανομένη. ** εἰ δὲ τὸ κρῖνον ἐστὶν ἀκοή, τὸ κοσμοῦν ἐστι φωνή· ὡς γὰρ τὸν ἦχον τῆς εὐρυθμίας ἐκτείνουσά τε καὶ συστέλλουσα φωνὴ σχηματίζει τὰς συλλαβάς, οὕτως εἰσδεξαμένη κρίνει ἡ ἀκοή. διὰ τοῦτο πολλὰ τῶν μέτρων συμβέβηκεν ἀποκρύπτεσθαι, σιωπώμενα ἐν τῇ κατὰ πεζὸν ῥήσει. καὶ αὖ πάλιν πολλὰς πτώσεις ἔχει πρὸς ἄλλα μέτρα. εὕροι γοῦν ἄν τις παρὰ Δημοσθένει τῷ ῥήτορι στίχον ἡρωϊκὸν κεκρυμμένον, ὃς ἠδυνήθη λαθεῖν διὰ τὸ πεζὴν οὖσαν τὴν προφορὰν συναρπάσαι τῷ λόγῳ τὴν ἀκοήν. φησὶ γοῦν. Τὸν γὰρ ἐν Ἀμφίσσῃ πόλεμον, δι' ὃν εἰς Ἐλάτειαν ἦλθε Φίλιππος. στίχος ἐστὶν ἡρῷος· ἀλλὰ μὴν καὶ Ἰωνικὸς, ὅταν λέγῃ, Πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβων γινομένων παρ' ὑμῖν. τοῦτο γὰρ ἄντικρυς Ἰωνικόν ἐστιν ἀπὸ μείζονος, ὅμοιον τῷ, Εὐμορφοτέρα Μνασιδίκα τᾶς ἀπαλᾶς γυρίννω. τὰς δὲ τῶν μέτρων συνεμπτώσεις ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπιδείξομεν. διαφέρει δὲ μέτρον ῥυθμοῦ. ὕλη δὲ τοῖς μέτροις ἡ συλλαβή, καὶ χωρὶς συλλαβῆς οὐκ ἂν γένοιτο μέτρον· ὁ γὰρ ῥυθμὸς γίνεται μὲν καὶ ἐν συλλαβαῖς. γίνεται δὲ καὶ χωρὶς συλλαβῆς· καὶ γὰρ ἐν κρότῳ, ὅταν μὲν γὰρ τοὺς χαλκέας ἴδωμεν τὰς σφύρας καταφέροντας, ἅμα τινὰ καὶ ῥυθμὸν ἀκούομεν. καὶ ἵππων δὲ πορεία ῥυθμὸς ἐνομίσθη, καὶ κίνησις δακτύλων, καὶ μελῶν σχήματα, καὶ χορδῶν κινήματα, καὶ τῶν ὀρνίθων τὰ πτερίσματα. μέτρον δὲ οὐκ ἂν γένοιτο χωρὶς λέξεως ποίας καὶ πόσης. ἔτι τοίνυν διαφέρει ῥυθμοῦ τὸ μέτρον. ἢ τὸ μὲν μέτρον πεπηγότας ἔχει τοὺς χρόνους, μακρόν τε καὶ βραχὺν καὶ τὸν μεταξὺ τούτων τὸν κοινὸν καλούμενον· ὃς καὶ αὐτὸς πάντως μακρός

ἐστι

* Il. α v. 350.

** Vide *Hephæst.* p. 67. *ed. Paris.*

δὲ καὶ βραχύς. * ὁ δὲ ῥυθμὸς, ὡς βούλεται, ἕλκει τοὺς χρόνους. πολλάκις γοῦν καὶ τὸν βραχὺν χρόνον ποιεῖ μακρόν. ὅτι δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει καὶ τὴν διαφορὰν ἴσασιν οἱ ποιηταί. λάβωμεν παραδείγματα παιζούσης κωμωδίας ἐνασπουδαζούσῃ φιλοσοφίᾳ. ὁ γοῦν Ἀριστοφάνης ἐν ταῖς νεφέλαις φησὶν, Σωκράτην εἰ καὶ τωθάζει Ἀριστοφάνης· πότερον περὶ μέτρων ἢ περὶ ἐπῶν, ἢ περὶ ῥυθμῶν; ἀντιδιέστειλεν γὰρ ἐκεῖνος ἀπὸ ῥυθμῶν τὰ μέτρα. εἰς ἑκάτερον γοῦν τὸ παράδειγμα σημειωτέον ὅτι τε ῥυθμὸς μέτρου διαφέροι, καὶ ὅτι ἴσασιν ἐν διδασκαλίᾳ οἱ παλαιοὶ τὴν τῶν μέτρων θεωρίαν. τὸ δὲ μέτρον λέγεται πολλαχῶς. καὶ γὰρ τὴν εὐμετρίαν μέτρον προσαγορεύομεν, ὡς ὁ εἰπὼν, Μέτρον ἄριστον· εἴτε σοφὸν ἀπόφθεγμα, εἴτε θεῖον ἀνάθημα, Ἀπόλλωνι δὲ ἁρμοδιώτατον, ἐπεὶ καὶ μέτρων εὑρετής. λέγεται δὲ μέτρον καὶ αὐτὸ τὸ μετροῦν καὶ τὸ μετρούμενον. ὡς ὅταν εἴπωμεν τὸν μέδιμνον μέτρον, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ μετρηθὲν μέτρῳ. ἀμφότερα δὲ καλεῖται μέδιμνος. καὶ αὖ πάλιν εἰ εἴποι χοᾶ τὸ σκεῦος, ἐν ᾧ μετρῶ ποσότητά τινα, καὶ αὖ πάλιν αὐτὴν τὴν ποσότητα χοᾶ προσαγορεύσομεν· καὶ αὖ πάλιν αὐτὸ τὸ ξύλον, ὃ μόνον ἔχει πῆχυν, πῆχυν προσαγορεύομεν. οὕτω μὲν οὖν καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς θεωρίας πολλαχόθεν λέγεται μέτρον. μέτρον γὰρ καλοῦμεν πᾶν τὸ μὴ πεζόν. ὡς ὅταν εἴπω τὰ μὲν Πλάτωνος πεζὰ, τὰ δὲ Ὁμήρου μέτρα. μέτρον καλεῖται καὶ εἶδος ἕκαστον, ὡς ὅταν εἴπω μέτρον Ἰωνικὸν, καὶ μέτρον Ἰαμβικὸν, καὶ μέτρον Τροχαϊκόν. μέτρον καλεῖται καὶ στίχος ἕκαστος, ὡς ὅταν εἴπω ἡ πρώτη Ὁμήρου ῥαψῳδία μέτρα ἔχει χ. τοῦτο δὲ Ὀδυσσεὺς ὁ μετρικὸς † ἐσημειώσατο. εἰ τοίνυν μέτρον καλοῦμεν τὴν συζυγίαν, τουτέστι τὴν διποδίαν, ὡς ὅταν τὸ Ἰαμβικὸν τὸ ἀπὸ ἓξ ποδῶν συγκείμενον τρίμετρον καλοῦμεν μέτρον· καὶ τὸν χρόνον, ὅντινες τῶν ῥυθμῶν σημεῖον προσαγορεύουσιν. ὅτι δὲ τοῦτό γ' οὕτως ἔχει, παράδειγμα τεθήσεται. ὅ τινες μὲν Ὀρφέως, τινὲς δὲ τῆς Πυθίας παραλαμβάνουσιν· περὶ γὰρ τῶν ἐπῶν λέγων (ἢ λέγουσα) ὀρθίον ἑξαμερὲς τετάρων καὶ εἴκοσι μέτρων. καὶ ταῦτα οὕτως ἔχει ὥσπερ εἴρηκα. μέτρον δὲ καὶ τὸ μετροῦν καὶ τὸ μετρούμενον. οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν προειρημένων αὐτὸ τὸ μέτρον, τουτέστι τὸ ποίημα, μέτρον προσαγορεύεται, καὶ ἕκαστον τῶν μετρούντων τῆς ὁμοίας τετύχηκεν ὀνομασίας. χρόνος γὰρ συλλαβὴν ποιεῖ, συλλαβὴ δὲ πόδα, πούς δὲ συζυγίαν, συζυγία δὲ στίχον, στίχος δὲ ποίημα. πάντα γοῦν εἰκότως μέτρα προσαγορεύεται. γέγονε δὲ ἀπὸ τοῦ μείρω ῥήματος, ὅ ἐστι μερίζω, ἀφ' οὗ παρὰ τῷ Ποιητῇ, Ἶσον ἐμοὶ βασίλευε καὶ ἥμισυ μείρεο τιμῆς. ὡς δὲ παρὰ τὸ σείω σεῖστρον γίνεται, καὶ παρὰ τὸ δέρω δέρτρον, καὶ παρὰ τὸ φέρω τὸ φέρτρον, οὕτω καὶ παρὰ τὸ μείρω μέτρον· ὄνομα γὰρ

ἐστι

* Hæc verba usque ad ὅτι affert *Scholiastes Hermogenis*, p. 387. dein subjungit, διὸ καὶ μέτρου πνεῦμα τὸν ῥυθμόν φησιν ὁ Λογγῖνος.

† leg. Ὁμηρικός.

ἐστι καὶ ἐκ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ μερισμοῦ. περὶ δὲ ὅρων μέτρου νῦν εἰπεῖν οὐκ ἀναγκαῖον. αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡφαιστίων αἰτιᾶται τὸν Ἡλιόδωρον ὅτι τοῖς ἐπαρχομένοις γράφει· τοῖς γὰρ ἀπείροις καὶ τοῖς μήπω τῆς μετροποιΐας γεγευμένοις ἀδύνατον νοῆσαι τὸν ὅρον. Ἐπιγέγραπται δὲ ἐγχειρίδιον, οὐχ ὥς τινες ᾠήθησαν διὰ τὸ ξίφος, ἀλλὰ διὰ τὸ ὀξύνειν τῶν μετιόντων τὰς ψυχὰς, καὶ διὰ τὸ ἐν χερσὶν ἔχειν τοὺς βουλομένους τὰ κεφάλαια τῶν μετρικῶν παραγγελμάτων. ὅτι δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, Ἡλιόδωρος τοῦ ἐγχειριδίου ἀρχόμενος οὕτω λέγει· Τοῖς βουλομένοις ἐν χερσὶν ἔχειν τὰ κεφαλαιωδέστερα τῆς μετρικῆς, γέγραπται τὸ βιβλίον τοῦτο. ἤρξατο δὲ αὐτοῦ ὁ Ἡφαιστίων, ὡς ἔφην, ἀπὸ συλλαβῆς. ὕλη γὰρ τοῖς μέτροις ἡ συλλαβὴ, καὶ ἄνευ ταύτης οὐκ ἂν συσταίη τὸ μέτρον· τὸ ποιοῦν πρὸ τοῦ ποιηθέντος, ὅθεν ἄρξασθαι δίκαιον. οὐκ ἀπὸ τοῦ γένους δὲ ἤρξαντο, ἀλλ᾽ ἀπὸ τοῦ εἴδους. διαφέρει δὲ τὸ εἶδος καὶ γένος. ἡ γένος μέν ἐστι τὸ πρωτότυπον εἰς εἴδη διαιρεθῆναι δυνάμενον· εἶδος δὲ ἀπὸ τοῦ γένους διῃρημένον, οἷον εἴ τις λέγοι ζῷον γένος, εἴδη δὲ αὐτοῦ ἄνθρωπον, ἵππον καὶ τὰ λοιπά. οὐκοῦν γένος μέν ἐστιν ἡ συλλαβὴ, εἴδη δὲ αὐτῆς βραχεῖα καὶ μακρὰ καὶ κοινὴ καλουμένη. οὐκ ἔδοξεν οὖν αὐτῷ ἀπὸ τοῦ γένους ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν. τεχνικὸς γὰρ οὗτος ὁ λόγος, καὶ οὐ πάνυ τοῖς μέτροις συμβάλλεται, οὔτε ὅρῳ τὴν συλλαβὴν περιλαβεῖν, οὔτε τὸν περὶ αὐτῆς εἰπεῖν λόγον τῆς ἐτυμολογίας, καίτοι ἐν τοῖς τεχνικοῖς ἔλεγχον ἔχει ὁ ὅρος. ἔτι ἡ συλλαβὴ παρὰ τοῦτο ὠνόμασται διὰ τὸ ποσότητα στοιχείων εἰς ταὐτὸ συλλαμβάνειν. ὧν οὐκ ἔξεστιν ὑφ᾽ ἕνα τόνον φθόγγον παραλαβεῖν, ἂν εἴποι τις τὰς μονογραμμάτους. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ζητήτωσαν οἱ τεχνικοί. ἐν δὲ τοῖς μετρικοῖς εἰδέναι δεῖ ὅτι πᾶσα βραχεῖα ἴση καὶ πᾶσα μακρὰ ἴση· καθόλου γὰρ αἱ μέν εἰσι δίχρονοι, αἱ δὲ μονόχρονοι. ἐντεῦθεν τὸν μὲν Δάκτυλον καλοῦμεν τετράχρονον, τὸν δὲ Πυῤῥίχιον δίχρονον, οὐ πολυπραγμονοῦντες τῆς ποιητικῆς λέξεως ἢ συλλαβῆς τὰ στοιχεῖα, οὐδὲ ἐν ποσότητι καταριθμοῦντες τοὺς χρόνους, ἀλλ᾽ ἐν δυνάμει τῆς ποσότητος. ἀρκτέα δὲ ἀπὸ βραχείας. οὕτω τοίνυν ὁ Ἡφαιστίων αὐτὴν ὁρίζεται. Quum hæc quæ attulimus, inquit clariſſ. Hudſonus, *ut & alia ex* eodem Codice *deſcripta, parum admodum diſcrepent ab impreſſis* Hephæſtionis *Scholiis, plura tibi dare ab inſtituto noſtro alienum viſum eſt. An à* Longino *ſint, illi disquirendum relinquimus, qui manum medicam* Hephæſtioni *admoturus eſt; cuique ea, quæ in ſcriniis noſtris ſuperſunt, bona fide reſervabimus.*

XIII. APHTHONIUS Sophiſta Antiochenus, Ariſtide cujus Orationem ὑπὲρ τῶν τεσσάρων * laudat, & Hermogene (quotannis, vel

* Aphthon. progymnaſm. ubi de Ethopoeia, p. 82. edit. Scobarii.

vel sæculis non dixerim) junior, cujus progymnasmata Rhetorica * duobus additis auxit, sive potius, ut paulo ante ex Matthæo Camariota notavi, duo in quatuor dispescendo distinctius proposuit & exemplis illustravit. Juniorem etiam atque adeo alium hunc esse oportet ab Aphthonio, quem sine Sophistæ elogio addito memorat Suidas in Σέργιος, testaturque fuisse patrem Sergii Zeugmatensis & Sabini Sophistæ qui Hadriano imperante floruit. Alius quoque Aphthonius, de quo Theodoritus in Hist. religiosa, & alii item Aphthonii quinque vel sex, ad quos S. Nili Epistolæ extant. Nec minus Aphthonius Comes, ad quem Heroicum poëma scriptum à Panolbio poëta commemorat Suidas in Πανόλβιος. Ælii Fèsti Aphthonii fragmentum de carminis appellatione allegatur ad If. Vossio lib. de viribus rythmi & poëmatum cantu, p. 90.

Aphthonii progymnasmata primus Græce vulgavit *Aldus*, primumq; illis locum inter Græcos Rhetoras dedit excusos Venet. 1508. fol. Idem Tomo altero A. 1509. exhibet Anonymi veteris (*Doxipatrum* vocat Politianus Miscell. c. 55.) Græcos commentarios, nunquam ab eo tempore prælis iterum subjectos.

Eadem progymnasmata Græce Parif. apud Wechel 4. & cum Hermogene Florent. apud Junt 1515. 8. atq; cum Hermogene & Longino, Genev. 1569. 8. apud Jo. Crispinum, ex recensione *Francisci Porti.*

Ex versione quæ præfert nomen *Rudolphi Agricolæ*, (sed quam illo prorsus indignam Scobarius judicat) inter alia Agricolæ scripta una cum Prisciani præexercitamentis prodiere Colon. 1539. 4. ut alias editiones omittam.

Ex versione *Natalis Comitis* Hermogenes de Arte Rhetorica & Aphthonii progymnasmata, excusa Basil. 8.

Cum versione *Jo. Mariæ Catanæi*, Parif. 1531. 4. & Latine ex ejusdem versione Basil. 1521. 4. Venet. 1523. &c. Ex *Antonii Bonfinii* interpre-

* Suidas vocat Εἰς τὴν Ἑρμογένους τέχνην προγυμνάσματα, nisi duo diversa Aphthonii scripta his verbis voluit indicare, Progymnasmata nimirum, & in Hermogenis artem Commentarios. Anonymus auctor Græci in Aphthonium commenmentarii appellat προγυμνάσματα τῆς Ῥητορικῆς. Aphthonii μελέτας legisse se testatur Photius Cod. CXXXIII. quæ interciderunt. Laudant præterea Aphthonium Tzetzes, Eustathius, Thomas Magister, Matthæus Camariota qui Antiochenum vocat, & alii. Non meminere, quod miror si juniores sunt, Priscianus & Theo qui de progymnasmatis scripserunt.

terpretatione, cum Hermogene de arte Rhetor. ad Mathiam Hungariæ Regem. Lugd. apud Gryph. 1538. 4.

Græce cum versione *Joach. Camerarii.* Lipſ. 1567. 1570. 1588. 8.

Græce cum versione & commentario D. *Burchardi Harbart.* Lipſ. 1596. 8. & deinde ſæpius, ut 1616. 1629. &c.

Græce & Latine cum explicatione & exemplis *Chriſtophori Prætorii.* Francof. 1655. 8. & cum notis brevibus *Joh. Scheferi*, Upſal. 1670. 8. adjunctis Theonis progymnaſmatis.

Latine ex Agricolæ partim, partim ex Catanæi verſione cum commentariis & exemplis *Reinhardi Lorichii*, Hadamarii. Poſt editionem A. 1546. 8, ſæpius, ut Francof. 1557. 1589. &c. Pariſ. 1621 8. apud Cramoiſ.

Dominici Machanei verſionem cujus ipſe in notis ad Aurelium Victorem de viris illuſtribus c. 18. mentionem facit, & *Petri Simonis Aprilei* haud vidi.

Joh. Micrælii progymnaſmata Aphthoniana in uſum ſcholarum & ſtudioſorum eloquentiæ illuſtrata. Stetini 1655. 8. & deinde ſæpius ut 1662. 8. 1691. 12. &c. Ne dicam de commentariis *Philippi Horſt*, *Antonii Burchardi Lubecenſis*, *Jo. Simonii* & aliorum, aut de exercitationibus ad progymnaſmata Priſciani, quas Nathan Chytræus edidit Bardi Pomeraniæ 1592. 8.

Ex melioribus editionibus progymnaſmatum Aphthonii eſt Græcolatina cum *Franciſci Scobarii* ſive *de Eſcobar* verſione & tabellis, decerptisque ex commentario Hadamarii notulis, apud Commelin. 1597. 8. & Lugd. Bat. 1626. 8. Pariſ. 1627. 8. ap. Cramoiſium. Pro Scobario, cujus verſio etiam Barcinone 1611. 8. & Pariſ. 1623. 8. prodiit, male Scotoni nomen excuſum eſt in Bibliotheca Græca Laurentii Lundii p. 22.

In hac Scobarii editione adjunctæ etiam Græce & Latine ſunt ejuſdem Aphthonii *fabulæ XL.* nunquam antea editæ, cum verſione *Jacobi Kimendoncii*, filii, & Æſopi vita breviter deſcripta quæ incipit, Αἴσωπος ὁ λογοποιὸς Λυδὸς μὲν ἦν τῷ γένει. Illas fabulas ſæpius deinde prælis iterum ſubjectas referre me memini ſupra lib. 2. c. 9. §. 9.

Proxime Aphthonium, quemadmodum & Theonis de quo ſtatim dicturus ſum progymnaſmata ad MSS. Codices recenſita notisque illuſtrata dabit doctiſſimus vir *Jo. Henricus Lederlinus*, Linguarum Oriental. Profeſſor in Academia Argentoratenſi.

XIV.

XIV. THEON Alexandrinus Sophista, *Ælius* cognomine scripsit & ipse τέχνην περὶ προγυμνασμάτων (unius enim scripti hunc titulum esse apud Suidam, non duorum mihi persuadeo) quæ etiamnum exstat, atque doctrinam de præexercitamentis Rhetoricæ ab Hermogene & Aphthonio traditam (licet neutrius meminit) luculentius explicat atque erudite illustrat, ut hic liber tironibus eloquentiæ merito debeat esse quam commendatissimus. Prodiit primum Romæ, 4. minus quidem emendate, Græco idiomate, qua sola editione usus vir doctissimus *Joachimus Camerarius*, Latine vertit, & in Græcis plurima mendasustulit, Basil. 1541. 8. De scriptore ipso *satis quidem* ejus judicio *apparet, & ingenio & doctrina atque etiam usu bonarum artium egregie instructum fuisse, ut admodum dolendum sit, hoc opus ipsius tam depravatum mendosumque ad nos pervenisse. Inventio egregia est, argumentationes & ea quæ vocant Græci ἐπιχειρήματα luculenta. Verba electa, formaque orationis plane Attica; In præceptis autem nemo minus vulgaria secutus, nemo illa ab intelligentia & captu communi minus longe abduxisse reperitur.* Camerarius Græce primum separatim, & ad calcem voluminis Latine excudi fecit, sed in editione Leidensi A. 1620 8. interpretatio Camerii à *Dan. Heinsio* recensita per singulas paginas est statim Græcis ex adverso posita, exemplis tamen progymnasmatum, * utpote quæ Theonem Auctorem non habent, prætermissis. Idem de editione Upsaliensi dixeris, A. 1680. 8. quæ Aphthonii & Theonis progymnasmata exhibet notis *Johannis Scheferi* illustrata. Proxime meliorem utriusque editionem cum notis suis curabit, jam in Aphthonio laudatus mihi præstantissimus vir *Joh. Henr. Lederlinus*, à quo Theonem inprimis ex MSS. Bibliothecæ Regiæ Paris. multis in locis correctum & scholiis Græcis hactenus ineditis ex eadem & Bodlejana Bibl. illustratum exspectamus.

Alia hujus Theonis scripta Suidæ memorata, quæ ætatem non tulere, sunt ὑπόμνημα εἰς τὸν Ξενοφῶντα, εἰς τὸν Ἰσοκράτην, εἰς Δημοσθένην. Ῥητορικαὶ ὑποθέσεις, & ζητήματα περὶ συντάξεως λόγου. Plura non nominat, etsi plura longe scripsisse eum testatur.

Dubito valde (licet nihil ambigit Vossius lib. de Rhetoricæ natura p. 64.) Theonem hunc esse eundem eum Theone Sophista quem Damascius apud Photium p. 552. memorat. Certe à Suida distingui

 video,

* In Romana & Camerarii editione subjiciuntur etiam *Exempla* progymnasmatum, at illa non Theonem sed *Libanium* auctorem agnoscunt, inter cujus opera una cum Camerarii latina versione leguntur in limine Tomi primi editionis Morellianæ.

video, qui ab illo quoque τέχνην ῥητορικὴν scriptam refert: & plures fuere Theones Rhetores ac Sophistæ, vel eodem teste Suida. Sed & hoc minime adeo exploratum est, quando vixerit noster, & num idem auctor sit scholiorum in Aratum, * & qui Apollonium Rhodium teste Schol. Aristoph aliosque Poëtas ut Lycophronem ac Nicandrum teste Stephano Byz. commentariis illustravit, quod Grammatico potius quam Sophistæ convenit.

Theones alii.

Theon Alexandrinus Hypatiæ Pater, qui Theodosio imperante floruit atque in Euclidem & Ptolemæum scripsit. De illo dicendi locus erit infra libro V.

Theo Alexandrinus scriptor Γυμναστικῶν de quo vide supra indicem scriptorum à Galeno allegatorum.

Theo Alexandrinus Stoicus Philosophus Augusto imperante clarus quem Suidas ait scripsisse libros tres περὶ τεχνῶν ῥητορικῶν & commentarium in Apollodori introductionem Physiologicam.

Theon Antiochenus, Philosophus itidem Stoicus qui scripserat Apologiam Socratis. Suid.

Theo Grammaticus Plutarchi ἑταῖρος, qui ejus in Convivalibus quæstionibus sæpius mentionem facit, ut dixi lib. 4. c. 11. p. 359.

Theo Grammaticus alius antiquior, qui Romæ Augusto imperante docuit. Suid in Ἀπίων.

Theo Lyconis Peripatetici servus, Laert. V. 37.

Theo Poëta salsus & dicacissimus, de quo viri docti ad Horatium & Ausonium, atque Erasmus in proverbio *dente Theonino rodi.*

Theon præco apud Plinium XXXIV. c. 3

Theo Samius pictor Quintiliano, Plinio, Plutarcho & Æliano celebratus. Vide Francisci Junii catalogum artificum p. 211.

Theo Sidonius, Gymnasii Sophistæ Fil. imperante Constantino clarus, Suid.

Theo Smyrnæus, Platonicus de quo dixi lib. III. c. 5.

Theo Tithoræeus, Stoicus, Laërt. IX. 8.

Theo Valerius, Sophista, cujus commentarius in Andocidem à Suida memoratur.

Notabit

* Vide quæ supra lib. 3. cap. 18.

Notabit etiam lector Dionem, Theonem & Socratem apud Græcos scriptores frequenter poni pro quovis nomine viri, ut apud Latinos Cajum, Titiumque.

XV. Index Scriptorum in Theonis Progymnasmatis memoratorum, compositus à me ad paginas editionis Joachimi Camerarii.

Xeno-

XVI. In ALDI MANUTII Collectione Rhetorum quam Venetiis A. 1508. fol. præfixa Epistola Græca Demetrii Ducæ Cretensis ad Marcum Musurum (non valde, quod dolendum, emendate) edidit, & Iohanni Lascari inscripsit, continentur:

1. *Aphthonii*, Sophistæ progymnasmata p. 1—17.
2. *Hermogenis* Ars Rhetorica p. 19—37. Ejusdem περὶ εὑρέσεων, τόμοι δ΄. p. 38—77. περὶ ἰδεῶν τόμος ά. p. 78—112. περὶ γοργότητος, τόμος β΄. p. 113—148. περὶ μεθόδου δεινότητος, p. 149—160.
3. *Aristotelis* Artis Rhetoricæ libri tres p. 161—234. Rhetorica ad Alexandrum p. 235—268. & de Poëtica liber p. 269—286.
4. SOPATRI διαιρέσεις ζητημάτων p. 287—455. Auctor hujus operis, quo prolixa admodum de componendis declamationibus præcepta & divisiones controversiarum continentur, Sopater est non Plotinianæ ille scholæ successor celeberrimus, quem Constantinus M. occidit, sed alius, Sophista ducentis annis junior, de quo dixi nonnulla supra §. 6. pag. 430. Cæterum de istis Rhetorum διαιρέσεσι sive divisionibus quæstionum controversarum consulenda commentaria ad Hermog. p. 261. & Nicolaus Faber ad Senecæ controvers. 1. p. 82. seq. Sopatri opus uti Orationes quas habemus Antiphontis, Andocidis, Dinarchi, Lycurgi & Isæi ex Græcia secum attulit Johannes Lascaris, ut Aldus refert.
5. CYRI Sophistæ (nescio an Cyri Theodori Prodromi, qui sub initia sæculi duodecimi post CHRISTUM natum vixit) περὶ διαφορᾶς στάσεων. p. 456--460. Eidem dubito an auctori tribuenda sint προβλήματα ῥητορικὰ εἰς στάσεις, sive argumenta controversiarum undeseptuaginta, quæ sine nomine auctoris ex veteri MS. Frid. Lindenbrogii edidit Græce, versionemque suam addidit Johannes Husvvedelius. Hamburg. 1612. 8.
6. *Dionysii* Halicarnassei τέχνη περὶ τῶν πανηγυρικῶν p. 502—507. Ejusdem περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων p. 502—507. & περὶ συνθέσεως ὀνομάτων p. 545—573.
7. Demetrii Phalerei περὶ ἑρμηνείας, ὅ ἐστι περὶ φράσεως, p. 545—573.

8. ALEXANDRI περὶ τῶν διανοίας σχημάτων, & περὶ τῆς λέξεως σχημάτων, p. 582—588. Alexander hic est Numenius sive Numenii Rhetoris (Adriano imperante clari) filius Sophista, Julio Rufiniano in limine libri de figuris sententiarum, Suidæ, & scholiastis Græcis Hermogenis laudatus. Librum utrumque Alexandri de figuris sententiæ & dictionis Latine vertit *Natalis Comes*, cujus interpretatio lucem vidit Venet. 1557. 8. Illam vidisse se negat *Laurentius Normannus*, qui cum nova versione sua & castigationibus vulgavit Græce & Latine Upsaliæ 1690. 8. addito Phœbammone atque Minuciano.

9. Scholia περὶ σχημάτων ῥητορικῶν p. 583—593. Nomen auctoris nullum Aldus addidit, sed laudatus vir doctissimus Laur. Normannus post Th. Galeum V.C. observavit, PHOEBAMMONIS esse, sub cujus nomine habuit Jo. Sambucus & extat in codice Regis Galliæ, ut videre est in Labbei Bibl. nova MSS. p. 109. atque MStum evolvit Cangius glossar. in Φόρος. Pro inedito perperam habet Carolus Daubuz lib. pro testimonio Flavii Josephi de CHRISTO p. 146. Quæ ex Phœbammone allegat Matthæus Camariota p. 12. in synopticis præceptis Rhetorices, in hoc libello p. 98. etiamnum leguntur. Neque forte erravero si Phœbammonem hunc Athenæo Naucratita, quem laudat, longe juniorem & non diversum esse duxero ab Phœbammone æquali Synesii, qui memoratur in Epistola Synesii CXLIII. Christianis adscribendum probe notavit Thomas Galeus ad Tiberium Rhetorem p. 249. certe Paulum θεῖον Ἀπόστολον p. 114. appellat verba ejus ex 1. Cor. X, 10. afferens. Neque Normanno repugnaverim, qui ex nomine apud Suidam etiam obvio Ægyptium esse colligit, & fortasse Alexandrinum fuisse suspicatur. Prodiit libellus hic cum Normanni versione & castigationibus, Alexandro de quo jam dixi subjunctus. Etiam de statibus scripsisse Phœbammonem innuit Tzetzes Chiliad. VI. v. 793.

Στάσεσι τὸν Φοιβάμμονα καὶ Μινουκιανὸν δέ.

Ex hoc loco puto Vossium lib. I. Institut. Orator, p. 177. in epilogo doctrinæ de statibus inter alios Rhetores Phœbammonem quoque memorare. *Quin & alii complures partim ante Hermogenem partim post eum hanc rem sunt persecuti. Istiusmodi sunt Apsines uterque, Aristides, Phœbammon; tum item Jo. Doxopater, Gemistus, &*

Anonymus

Anonymus Græcus Rhetorices scriptor, quorum trium necdum in lucem editis commentationibus se usum in Rhetoricis suis scribit melioris notæ Rhetor, Petrus Johannes Nunnesius Valentinus, qui felicius aliquanto nobis Hermogenicam artem tradidit, quam factum à magni nominis Rhetore, Georgio Trapezuntio.

10. MENANDRI Rhetoris περὶ γενεθλίων & διαιρέσεως τῶν ἐπιδεικτικῶν sive de divisione causarum in genere demonstrativo. p. 594--641. Altera pars hujus libri vindicanda Rhetori Alexandro. Nam ex duobus opusculis, Menandri scilicet & Alexandri unum librum perperam conflatum esse in editione Aldina, monet Henricus Valesius ad Eusebium p. 28. idque alibi se demonstraturum vir eruditissimus testatus est. Latine vertit Natalis Comes, Venet. 1557. 8. Menander ille non dubito is ipse fuit Sophista Laodicenus ad Lycum fluvium, cujus commentaria in artem Hermogenis & Minuciani progymnasmata Suidas commemorat.

11. *Aristidis* περὶ πολιτικοῦ λόγου p. 641—663. Ejusd. τεχνῶν ῥητορικῶν περὶ ἀφελοῦς λόγου, p. 663—682.

12. APSINIS τέχνη ῥητορική. p. 682—726. Ejusd. περὶ τῶν σχηματισμένων προβλημάτων, p. 727—730. plures fuere Apsines Rhetores, sed auctor horum librorum fuit Apsines Phœnix Gadarenus, Basilici Rhetoris auditor imperante Maximino, cui A. C. 238. Gordianus successit, clarus, de quo Tzetzes Chiliad. VIII. v. 696.

Ἔστι καὶ πόλις Γάδαρα τῇ τῶν Φοινίκων χώρᾳ
ἐξ ἧς Ἀψίνης Γαδαρεὺς ὁ Ῥήτωρ ἐγεγόνει.

Suidas: Ἀψίνης Γαδαρεὺς σοφιστής, σπαρεὶς ὡς λόγος ἐκ Πανός, μαθητεύσας δὲ ἐν Σμύρνῃ Ἡρακλείδῃ τῷ Λυκίῳ, εἶτα Βασιλικῷ ἐν Νικομηδείᾳ, ἐσοφίστευσεν Ἀθήνησι βασιλεύοντος Μαξιμίνου, ὑπατικοῦ λαβὼν ἀξίωμα. Basilicum hunc laudat Apsines sub initium statim libri: ὁ δέ τοι θεῖος Βασιλικὸς κἀκεῖνο προσέθηκε. Ex hoc Apsine profecisse Hermogenem scribit Matthæus Camariota p. 20. sed iniquiorem eo loco se prodit adversus Hermogenem, & Apsinem falso habuit pro antiquiore, cum fuerit Hermogene junior, & præceptor Cajani Berytii Sophistæ, Gordiano imperante clari, de quo Suidas in Γαϊανός. Æqualis vero Majoris Sophistæ, de quo Suidas in Μαίωρ. Hic est Apsines Phœnix, Philostrati amicus, qui ejus memoriam & accurationem extremo libri posterioris de Sophistis

laudat his verbis : καὶ ὁ Ἀψίνης τε ὁ Φοίνιξ ἐφ' ὅσον πρέσβη μνήμης τε καὶ ἀκριβείας, οὐκ ἐμὲ δεῖ γράφειν, καὶ γὰρ ἂν ἀπιστηθείην ὡς χαριζόμενος, ἐπειδὴ φιλία μοι πρὸς αὐτὸν ἦν. Legere me memini prodiisse libellum Apsinis *de memoria*, interprete Federico Morello, Parif. 1618. 8. sed libellum ipsum nunquam vidi. De aliis Apsinis duobus idem Suidas meminit his verbis: Ἀψίνης Ἀθηναῖος ἀξιόλογος σοφιστής, Ὀνασίμου πατὴρ τοῦ σοφιστοῦ, τοῦ πατρὸς Ἀψίνου. Hic posterior Apsines Apsinis Atheniensis nepos idem mihi videtur de quo Eunapius in Juliano, Apsines Lacedæmonius, δόξαν ἔχων τεχνικοῦ τινος, sive qui artis Rhetoricæ Magistrum cum laude gessit. Suidas enim in Ὀνάσιμος testatur hunc Onasimum Apsinis parentem Constantino imperante floruisse, & fuisse Spartiatam. Allegatur Apsines ab Ulpiano in Demosthenis Orat. contra Leptinem, & Apsinis τέχνην περὶ προοιμίων καὶ πίστεων laudat Scholiastes Hermogenis p. 14.

13. MINUCIANI sive NICAGORÆ περὶ ἐπιχειρημάτων *de sedibus argumentorum* p. 731—734. Hunc quoque libellum sive τέχνης Minuciani particulam una cum Alexandro & Phœbammone vertit & Græce ac Latine cum castigationibus edidit Normannus Upsal. 1690. 8. In Commentariis Græcis ad Hermogenem passim legas Minucianum ab illo Tarsensi Rhetore tacite tangi, Matthæus vero Camariota eum etiam exscribi ab Hermogene affirmat. Sed quomodo quæso fieri potuit, ut Nicagoræ Atheniensis Sophistæ filium Minucianum vel perstrinxerit vel exscripserit Hermogenes? Nicagoram familiarem suum laudat una cum Apsine in extremo libri posterioris de Sophistis Philostratus, qui vixit usque ad Philippum Imperatorem, ad quem Nicagoras πρεσβευτικὸν Suida teste scripsit. At Hermogenem Marco Antonino imperante constat τέχνην suam composuisse. Itaque aut alius fuerit Minucianus antiquor, aut certe Chronologia inconsulta hoc à Camariota & Scholiastis Hermogenis fuit affirmatum. In Minuciani Atheniensis τέχνην scripserat *Porphyrius*: in progymnasmata ejusdem *Menander* Laodicenus, Suida teste. Τέχνην ipsam Minuciani περὶ στάσεων legit adhuc Tzetzes Chil. VI. v. 793. & XII. 570. eoque longe junior Camariota, atque ut Clariss. Normanno videtur, etiam Georgius Trapezuntius, cujus hæc sunt verba V. Rhetoricor. p. 154. *Nam & veteres omnes Rhetores usque ad Isocraticam illam Scholam multa de formis dixerunt, & Minucianus*

cianus quamvis confuse, multa tamen & præcepta & exempla, partim ab aliis designata, partim sua industria sumta à clarissimis Oratoribus subjicit. Himerius apud Photium laudaturus Rufi filii sui, cujus obitum dolet, facundiam, ait eum dixisse δεινότερον Μινουκιανοῦ, σεμνότερον δ' Νικαγόρου. Cod. 243. p. 596. Cæterum nescio quo argumento Schefferus notis ad Camariotam p. 83. hunc Minuciani libellum περὶ ἐπιχειρημάτων vel junioris vel plane alterius alicujus esse affirmat. In iisdem notis p. 64 perperam contendit Minucianum vixisse tempore Galeni Medici, nam ἐπὶ Γαλιήνου *sub Imperatore Galieno* apud Suidam legendum esse certissimum est vel ex eo, quod Nicagoras Minuciani Pater interfuit convivio quod in Πλατωνείοις præbuit Longinus Galieni temporibus clarus, apud Euseb. X. 3. præparat. Itaque Γαλιήνου nomen pro Γαλήνου audacter ibi reponunt Viri docti Simlerus, Reinesius, Jonsius & Kusterus.

Indiculus scriptorum ab Alexandro Rhetore, Phœbammone & Minuciano allegatorum.

Ad paginas editionis Clariss. Normanni.

14. Commentaria Græca in Aphthonium & Hermogenem, supra in utroque mihi memorata, quæ totum volumen posterius Græcorum Aldi implent, totique operi finem imponunt.

XVII. Index Scriptorum in Commentariis Græcis ad Hermogenem memoratorum, compositus à me ad paginas editionis Aldinæ.

Scholia in Aphthonium numeris in editione nullis notata sunt, quoniam vero non ultra XXIV. paginas assurgunt, lector facile illa poterit in Codice suo signare calamo, & à me majoribus numeris Romanis significabuntur.

Δηλι-

Baſili-

—κατ'

Me-

[Philo-

Solon

XVIII. Vir sæpe jam laudatus mihi THOMAS GALEUS singulare volumen Græce & Latine sub *Rhetorum selectorum* nomine emisit Oxoniæ è theatro Sheldoniano, 1676. 8. in quo continentur, præter 1. *Demetrii Phalerei* librum de elocutione, de quo supra dixi, 2. TIBERIUS Rhetor *de schematibus Demosthenis*, περὶ τῶν παρὰ Δημοσθένει σχημάτων. p. 178--197. Videtur hic esse Tiberius quem Philosophum ac Sophistam Suidas vocat, testaturque scripsisse περὶ ἰδεῶν λόγȣ *de formis* sive generibus *orationis* libros tres. περὶ παρασκευῆς *de apparatu* ad dicendum. περὶ μεταποιήσεως *de variatione* sive commutata ratione dicendi, περὶ ἱστορίας *de Historia.* περὶ λόγȣ πλέξεως καὶ συνθέσεως. *De dispositione & compositione orationis.* περὶ διαιρέσεως λόγȣ *de divisione orationis.* περὶ μεταβολῆς λόγȣ πολιτικȣ̃. *De civilis orationis variatione.* περὶ λόγων ἐπιδεικτικῶν. *De demonstrativis orationibus.* περὶ προλαλιῶν καὶ προοιμίων. *De præfationibus & prooemiis.* περὶ ἐπιχειρημάτων. *De argumentis.* περὶ Δημοσθένȣς καὶ Ξενοφῶντος. *De Demosthene & Xenophonte.* περὶ Ἡροδότȣ καὶ Θȣκυδίδȣ. *De Herodoto & Thucydide.* Laudat hunc Tiberium etiam de schematibus disserens commentator Hermogenis tribus in locis, & Matthæus Camariota p. 12. compendii Rhetoricæ, ubi definitionem σχήματος è Tiberio adducit, è quo ipso patet pro τὸ μὲν κατὰ φύσιν apud Camariotam esse legendum μὴ κατὰ φύσιν. Ex Aristide quædam nomine ejus dissimulato hausisse Tiberium observat Clariss. Normannus notis ad lib. de civili dictione p. 466. diversus igitur atque junior fuerit Tiberius iste à Tiberio Rhetore Theodoreo sive Theodori Gadareni discipulo, cujus mentio apud Senecam suasoria 3. Fuit & Tiberius Victor Minervius, qui CPoli primum, dein Romæ, denique Burdigalæ Rhetoricam docuit teste Ausonio in Professoribus Burdegalensibus, p. 145. edit. Jacobi Tollii V.C. Alius Tiberius Illus, cujus Epigrammata Græca in Anthologia p. 62, 63, 64, edit. Wechel. & Tiberius Medicus, cujus fragmenta obvia sunt in Hippiatricis Græcis p. 20, 27, 72, 96, 101, 137. &c. Tiberii Rhetoris libellum de figuris Demosthenis edere voluit Allatius, sed nunquam lucem vidit ejus editio, Labbeo licet memorata, sed ut ipse testatur non

non visa. Primus itaque doctissimus Galeus è MS. Codice protulit, & versione donavit castigationesque addidit.

3. ANONYMI περὶ ῥητορικῆς, *Compendium Rhetoricæ*, p. 198—213. itidem è MS. Codice in quo junctus Tiberio erat, à Galeo primum editum & versione notisque brevibus illustratum.

4. *Severi* Alexandrini Ethopoeiæ, auctiores quam Allatius vulgaverat è MS. exhibitæ & nova versione donatæ, ut dixi supra cap. 30. §. 11. p. 412.

XIX. MATTHÆI CAMARIOTÆ nomine David Hœschelius, cui tot alia præclara monumenta hæ litteræ debent, Græce publici juris fecit συνοπτικὴν παράδοσιν τῆς ῥητορικῆς, sive *Compendium Rhetoricæ*, Augustæ Vindel. 1597, 4. Neque conjectura de auctore fefellit Margunium, à quo id Hœschelius accepit, nam in codice Vindobonensi etiam Camariotæ hunc libellum tribui testatur Lambecius VII, p. 406. Diversa eodem Camariota auctore est synopsis Hermogenis adhuc inedita quæ incipit: Ῥητορική ἐστι δύναμις τεχνική &c. Epitomen etiam MS. progymnasmatum memorat Labbeus p. 109. bibl. nov. MSS. & Allatius de Georgiis p. 383. ubi notat per errorem quandoque vocari Georgium Camariotam. Sed illam ab Hœschelio Græce vulgatam synopsin cum Latina versione sua & notis recudi fecit Jo. Scheferus Hamb. 1675. 8. in lectionum Academicarum libro, quo animadversiones in Miltiadem Nepotis, Epistolas Plinii, Curtium, Ciceronem de Legibus, Apocolocyntosin Senecæ & fragmentum Petronii Tragurianum continentur. Hujus libri exempla quædam cum adhuc hærerent apud bibliopolam, novus titulus præfixus est, Scheferi Miscellanea, Upsal. 1697. 8. Fuit Camariota ille patria Thessalonicensis, professus Philosophiam CPoli postremis Palæologorum temporibus, præceptor Georgii Scholarii, & variis scriptis etiam expositione in Synesii Epistolas clarus. Vide Allatium de Georgiis p. 399. Obiit paulo post excisam à Turcis CPolin.

Indiculus scriptorum à Matthæo Camariota allegatorum.

CAPUT

CAPUT XXXII.

Elenchus Oratorum Rhetorumque celebriorum ac Sophiſtarum apud veteres memoratorum.

PRæter ſcriptores libro 2.c.ult.§.1. à me memoratos de Rhetoribus antiquis, amiſimus etiam *Lyſimachidis* librum ad Cæcilium περὶ τῶν παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ῥητόρων, Ammonio laudatum in Θεωρός, & *Androclidis* περὶ τῶν ἐμποδῶν τεχνολόγων de Rhetoribus ſuæ ætatis, quem Suidas commemorat: ut *Cæcilium* ipſum Callantianum de Demoſthenis & Lyſiæ Orationibus, aliosque præteream. Jam paucis referre ac litterarum ordine perſtringere juvat Centuriam unam alteramve Oratorum Rhetorumque ac Sophiſtarum Græcorum, quibus facile alias lectoris induſtria adjunget. Eos è quorum monumentis aliquid ad nos pervenit, majoribus litteris exprimendos curavi.

Ablabius, vide Socratem VI. 2. Hiſt. Eccleſ.

Acacius de quo Eunapius.

ADRIANUS Sophiſta de quo ſupra c. 30.

Ædeſius de quo ad Eunapium.

Æmilianus Libanii diſcipulus, quem adi libro III. Epiſt. 32. ſeq.

ÆSCHINES Athenienſis de quo ſupra lib. 2. c. 26. §. 9.

Aëtius, in Anthologia Epigramm. Græcor. p. 413. edit. Wechel.

Agnonides Rhetor. Plutarch: Phocione p: 756.

Agrotas Maſſilienſis. Seneca controverſ. 14.

Alcibiades, vide ſi placet quæ ſupra lib: 2. c. ult: §. 2, nota b.

ALCIDAMAS Eleates, quem Palamedem Plato appellat. Confer ibid: §. 5. ubi de Iſocrate, nota a. Alcidamantis τέχνην ῥητορικὴν memorat Quintil: III, 1.

ALEXANDER Numenii, Sophiſta, de cujus libro duplici περὶ σχημάτων dixi Capite ſuperiore 31, §. 16. p: 458. De aliis *Alexandris* Sophiſtis videndi Philoſtratus ac Suidas.

Amphicrates, Plutarch: Lucullo p: 506.

Anaxagoras, Rhetor Isocrateus, Laërt. in Anaxagora.

Anaximenes Chius Sophista, Lucian: in Aëtione, T:1, p: 573.

Anaximenes Lampsacenus Rhetor cui Rhetoricam ad Alexandrum quæ inter Aristotelis scripta exstat quidam tribuunt. De eo lib: 2. cap: 22. §. 9.

ANDOCIDES, Atheniensis, de quo lib. 2. c: 26, §:3.

Androcles Demagogus, Plutarch: Alcibiade p: 200.

Andromachus. Suid: in Σιρίκιος.

Androtio, Schol: Hermogenis.

ANONYMI 1) ἐξήγησις in Aphthonii progymnasmata & Hermogenis quædam: de quo capite superiore. 2) Compendium Rhetoricæ à Tho: Galeo editum, ibid: 3) ἐξήγησις in Aristotelis Rhetoricam, de qua lib: 3. cap: 6.

Antiochus Ægæus Philostr.

Antipater de quo Anthologia Epigramm: Græcor: p: 413.

ANTIPHO Rhamnusius *& Orationem* teste Quintiliano III. 1. *primus omnium scripsit, & nihilominus & artem ipse composuit, & pro se dixisse optime est creditus.* De eo uti de Antiphonte juniore Sophista dixi lib: 2. c: ult: §: 2.

ANTISTHENIS Cynicorum principis nomine declamationes binæ exstant Ajacis una altera Ulyssis, ut dixi lib: 2, c: 23:

Antoninus Pythodori F: Sophista, Aristid: T: 1, p: 493.

Anytus Socratis accusator.

Aphareus, Suid:

Apollodorus Pergamenus qui Apolloniæ Cæsaris Augusti præceptor fuit. Ab eo dicti *Apollodorei*, ut Dionysius Pergamenus, cognomento Atticus teste Strabone, & apud M. Annæum Senecam Brutidius Niger & Atticus Viplanius. *Sed Apollodori præcepta magis ex discipulis cognoscas, quorum diligentissimus in tradendo fuit Latine Cajus Valgius, Græce Atticus. Nam illius sola videtur* ars *edita* ad Matium, *quia cæteras missa ad Domitium Epistola non agnoscit.* Hæc Quintilianus III, 1: vide & quæ dixi supra lib: 3, c: 27. ubi de Apollodoris variis, & Nic: Fabrum ad Senecæ Suasor, 3.

Apollodorus Rhetor quem S. Nilus lib. 1, Epist: 75, reprehendit, quod CHRISTO nomen cum dedisset, ad idola reversus fuerit.

Apollonius Alabandensis cognomento *Molon*, quem multa de Rhetorice scripsisse tradit Quintilianus III, 1. de illo Cæsaris ac Ciceronis Magistro dixi lib: 3, c: 20, ubi de variis Apolloniis.

Apollonius

Apollonius Rhetor apud Martialem V: 22: & 55: alius item quem audivit Verus Imperator teste Capitolino.

Apollophanes Polemonis præceptor, Suid. in Διονύσι@ ὁ Ἀρεοπαγ.

APSINES, de quo capite superiore, §: 16.

Archedemus, Quintil: III, 6:

Archilochus Corax, Abulpharajus, p: 44, nisi nomen corruptum. De Corace infra suo loco.

Areus quem multa de Rhetorice scripsisse Quintilianus III, 1: affirmat. Adde Jonsium p: 215:

ARISTIDES Hadrianensis, de quo supra c: 30:

Aristogiton, Suid: in ὀφλήσειν. Quintilianus XII, 10: Scholiastes Hermog:

Aristonis τέχναι ῥητορικαί. Laërt. VII. 164.

Aristophon, Athen: XIII: p: 577: Casaub: p: 229: ad Theophrasti Characteres.

ARISTOTELES de cujus Rhetoricis scriptis editis dixi lib: 3: c: 6: ubi & de Græco Scholiaste Anonymo, Paris: 1539: fol: edito. Postmeridianis scholis artem Oratoriam docere consuevit, vide Quintil: III: 1. Schol: Hermogenis p. 120.

Aristoteles alii Rhetores tres apud Laërtium V: 35.

Artemon cujus mentio apud Senecam Rhetorem, & Demetrium περὶ ἑρμηνείας, atque Harpocrationem.

Asclepius Sophista, Marcellin: vita Thucyd: Ulpianus ad Demosthenis Philippic: 1: Etymol: M: in ἄχνη.

Asiatici Oratores de quibus viri docti ad Strabonem & Sueton: Quintilianus XII: 10: Cicero Bruto c: 13: Oratore c: 8, 18, 63, 69.

Aspasia de qua lib: 2: c: 23: §: 31: in notis.

Aspasii tres de quibus Suidas, de Aspasio Ravennate Demetriani discipulo etiam Philostratus.

Asterius Lacharis discipulus, Suid: Λαχάρης.

Astydamas Isocratis discipulus, de quo dixi in Tragicis supra lib: 2: cap: 19:

ATHANASIUS Rhetor Byzantinus recens scriptor Græcus quem laudat Baluzius ad Lupum Ferrariensem, p: 449: edit: novæ Lips: Vide quæ de eo dixi supra hoc libro c: 28: p: 293.

Athenæus Hermagoræ maxime par atque æmulus. Quintil III, 1: Etiam Athenæum Naucratitam de arte Rhetorica aliquid scripsisse

psisse ex Phœbammone colligitur, qui definitionem σχήματος ex eo affert.

Athenodorus Sophista, de quo Philostratus. Alius antiquior Athenodorus Rhodius cujus Rhetoris meminit Quintil: II, 15.

Attalus Sophista Polemonis F: Vide Tristan: T: 1: p: 647:

Atticus Pergamenus σοφιστὴς ἱκανὸς καὶ συγγραφεὺς καὶ λογογράφος. Strabo XIII, pag: 625. Supra, *Apollodorus*, cujus discipulus fuit.

Basilicus Apsinis præceptor, à quo laudatur & à Schol: Hermogenis, & Suida in Βασιλικὸς, Ἀψίνης & Παμπρέπιος.

Bassus Sophista, Lucian: adversus indoctum.

Βημάρχιος Sophista, cujus μελέτας & alia Suidas memorat.

Bias Prienensis, Laërt: I: 84: Suid:

Bion Rhetor. Laërt: IV: 58: Agathias.

Cæcilius Calantianus, Siculus, quem multa de Rhetorice scripsisse testatur Quintilianus III, 1. de eo viri docti ad Longinum.

CALLINICUS Sophista, de quo supra cap: 30.

Callippi Atheniensis τέχνη. Aristot: II: 23. Rhetor:

Callistratus cujus exemplo Demosthenes ad eloquentiam sectandam fuit inflammatus, uti dixi lib: 2. c. 26. §. 8.

CALLISTRATUS Sophista, cujus ἐκφράσεις memoravi supra hoc libro 3. c. 24.

Carcinus Rhetor, laudatus Alexandro lib. de figuris dict.

Carneades de quo in Platonicis dixi supra lib. 3. c. 3.

Cassianus Sophista, cujus apud Philostratum mentio.

Caucalus Chius, Rhetor, cujus ἐγκώμιον Ἡρακλέους laudat Athenæus, & forte Καύκαλος legendum apud Suidam in Λήμνιον κακόν.

Celer Caninius τεχνογράφος, M. Aurelii & L. Veri præceptor, de quo meminerunt Iulius Capitolinus & Philostratus.

Cephalus Rhetor Atheniensis Lysiæ pater, cujus ἐγκώμιον Λαΐδος ac Athenæo allegatur. Vide Tzetzam Chil: VI. Hist: 34. & Suidam in Κέφαλος, qui primum προοίμια & ἐπιλόγους orationum composuisse testatur.

Cephisodemus Orator λάλος sive loquax, Periclis adversarius de quo Suidas & Schol Aristoph.

Cephisodorus sive Cephisodotus Isocratis discipulus, de quo dixi lib. 2. c. ult. post scripta Isocratis commemorata. Mentio ejusdem

apud

apud eundem Suidam & in Græcis ſcholiis ad Ariſtophanem atque ad Ariſtotelis Rhetorica p. 64. b.

Chares Orator Athenienſis. Suid. Ἀντίπατρος. Et Schol. Gr. ad Rhetorica Ariſtotelis p: 80.

Charidemus, de quo Suidas loco laudato. Ariſtides T. 1. p:493.

Chariſius Lyſiæ imitator, de quo Cicero. Reineſ. p. 560. Var.lect.

Chiridius, Antholog. Epigrammatum Græcor. p. 412. edit. Wechel.

Chryſippus. Vide mox in Cleanthe.

Cineas Rhetor. Steph. in ἐφύρα. Male κηνεὺς vel καινέας apud Laërtium & in Schol: Pindari, ut Meurſio in Bibl. Græca obſervatum.

Claudius Sophiſta, Epiphan. T: 1:p. 627.

Cleanthes Stoicus de quo Cicero IV: de finibus: *Scripſit Rhetoricam Cleanthes, Chryſippus etiam, ſed ſic, ut ſi quis obmuteſcere cupierit, nihil aliud legere debeat.*

Clearchus, Rutil. Lupus de figuris ſententiar, p.1. *Cleochares* id. pag. 3. Myrleanus, Phot. Cod:176.

Cleon, Demagogus. Cic. Bruto c. 7. Quintil: IX, 3. Maximus Tyrius p. 49. Suid.

Cliſthenes, Cic. Bruto, c.7.

Coccus Athenienſis, Iſocratis diſcipulus; Suid:

Codration Sophiſta, Vari Pergæi præceptor. Philoſtrat.

**Concodrii* ſive *Cocondrii* de tropis MS. Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 106.

Corax & Tiſias Siculi, primi artem & præcepta Rhetorica ſcripſerunt, poſt Gelonem & Hieronem extinctos. Schol. Hermog. p. 5. 6. 240. Cic. Bruto c.12 & 1. de Oratore. Quintil. III. 1. Ariſtot. II. 1. Rhetor. Sextus 2. contra Math. p: 81. Alius Corax Archilochi interfector ap. Heraclidem de politiis c.8. & Corax Θεολόγος apud Ducam p. 101. ſeq. Hiſt. Byz.

Cornuti artem Rhetoricam laudat Porphyr. in Categorias p. 10.

Craterus Rhetor. Anthologia Epigramm. p. 413. edit. Wechel.

Crates Trallianus Iſocratis diſcipulus, Laërt:IV, 23.

Creon in libris ῥητορικῶν citatur à Suida pluribus locis.

Critias Orator. Cic. Dionyſius Halic. Philoſtratus &c. Vide & Cauſſinum lib. 1. de eloqu. c. 19. & dictionarium Hiſtor. clariſſimi Bælii. Meurſium in Bibl. Attica, & quæ ſupra lib. 2. c. 26. §. 2. nota b.

Critolai τέχνη. Quintil. II. 15. & 17.

Ctesiphon. Tzetz. Chil. V. hist. 35.
Cyrinus sive *Quirinus* Sophista Nicomediensis, Philostr.
CYRUS Sophista ineptus. Philostr. in vita Damiani. Videndum sintne huic tribuenda quæ περὶ διαφορᾶς στάσεων Aldus edidit, an Cyro Theodoro Prodromo, ut suspicatus sum capite superiore §.16.
Cytherus Sophista, ad quem Epistola secunda Firmi Cæsareæ Episcopi (qui A.C. 439. obiit,) in Anecdotis Græcis Clariss. Viri Lud. Antonii Muratorii p. 282.
Damnas Σκόμβρος. Seneca Suasor, 2. Controvers. 14. Strabo.
Dardanus Assyrius, Antiochi Ægæi præceptor. Philostr.
Daphnidius, Rutilius Lupus de figuris p.5.
Decrianus Sophista de quo Lucianus in Asino T. 2. p.77.
DEMADES, supra c. XXX. §.13.
Demeas Demadis è tibicina filius, ibid. nota *b.* (superiore.
DEMETRIUS Alexandrinus, de cujus libro περὶ ἑρμηνείας vide quæ cap.
Demetrii de quibus Jons. p: 209, 210. Laërtius V. 38. seq. & 85.
Demetrius Phalereus ultimus ex Atticis qui dici possit Orator. Quintil. X, 1. ex Cic.
Demetrianus Aspasii prææceptor, εὖ γινώσκων τοὺς ῥητορικοὺς τῶν λόγων, Philostrat. II. 33. de vitis Sophist.
Demochares, Rutilius Lupus de figuris p.1. & 6. Cic. Bruto, & 2. de Oratore Seneca III, 23. de ira. Valesius ad exerpta Peiresc. p. 10. Vossius de natura Rhetor. p. 84. & de Hist: Græcis. Meursius in Bibl. Attica, Reinesius p: 360. Var: Lect:
Democritus Pergamenus, Laërt: IX: 49:
DEMOSTHENES de quo dixi lib: II: c: 26: §: 8:
Demostratus, Plutarch. Alcibiade p. 200.
Dexippus Herennius, Atheniensis, Suid. incertum idemne sit de cujus scriptis alterius argumenti dixi supra c: 25:
Dias Ephesius, Sophista, Philostr:
DINARCHUS de quo lib: II: c: 26: §: 11.
DIO CHRYSOSTOMUS, de quo lib: IV: c: 10:
Diocles Carystius, Seneca Rhetor in Suasor: & Controvers:
Diodotus Cappadox, Sophista, Philostr:
DIONYSIUS Halicarnasseus de quo lib: III: c: 32:
Dionysius qui Ciceronem docuit, vide ib: ubi varios Dionysios recenseo.
Dionysius hujus filius, elegans magis declamator quam vehemens, Sen: controvers: 4. *Dionysius Rhetor* qui in Areopagitæ opera Scholia scripsit,

ſcripſit, Labbe T: 1: p: 765: de S: E. ὁ μέγας Διονύσιος ὁ Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ὁ ἀπὸ ῥητόρων ἐν τοῖς σχολίοις οἷς πεποίηκεν εἰς τὸν μακάριον συνώνυμον αὐτοῦ Διονύσιον. Anaſtaſius Sinaita c. 22. Hodegi p. 340. DIONYSIUS LONGINUS, de quo cap: ſuperiore. *Dionyſius* ὁ χαλκοῦς Rhetor & Poëta, Athen: XV: 669. *Dionyſodorus*, Lucian: T: 2. p: 636. in Convivio. *Diophanes*, Porphyr. vita Plotini. Alius Diophanes Mytilenæus Rhetor, de quo Cicero Bruto. *Diotimus*, Suid: in Ἀντίπατρος. *Dorio* ſive *Durio*, Seneca in ſuaſor: & Controverſ:

Ecebolius Sophiſta CPol: Socrates Hiſt: Eccleſ: III: 13: Suid: Primus moviſſe aliqua circa Rhetoricen *Empedocles* dicitur, præceptor Gorgiæ Leontini, teſte Quintil: III: 1: De illo dixi lib: 2. c: 12: De *Epaminonda* Cicero Bruto c. 13. *Ephialtes*, Suid: in Ἀντίπατρος, vide & ſupra lib: 2: c: 26: §: 2. nota b: *Ephorus* Cumanus Iſocratis auditor, cujus περὶ λέξεως, Strabo memorat, Confer ſi placet Voſſium de Hiſt. Græcis. *Ephialtes*, Suid: in Ἀντίπατρος. *Epicurus* ἐν τῷ περὶ ῥητορικῆς jactavit ſe ſolum inveniſſe veram rationem eloquentiæ civilis. φύσις γάρ ἐστιν ἡ κατορθοῦσα λόγους, τέχνη δ' οὐδεμία, Schol: Hermogenis p: 377: *Euctemon*, levis declamator ſed dulcis, Sen: Controv: 1: *Eriphylus* Rhodius, Quintil: X: 7: è Cic: *Evagoras* Lindius de cujus ſcriptis Suid: *Evathlus*, Vide infra in Protagora. *Eubulus*, Suid: *Eunoius*, Suid: in Σαλλούστιος. *Euſebius* Arabius Sophiſta, Suid: Ejus μελέται, Photius Cod: 134. *Euſtephius* Aphrodiſienſis, Suid: Lacharis diſcipulus, id. Λαχάρης.

Favorinus de quo vide Philoſtr: & quæ ſupra lib: 3: c: 3:

Geometres Rhetor, quem laudant Schol: Hermog: & Matthæus Camariota. *Paulus Germinus* Sophiſta, vide lib: 2: c: 26: §: 4: *Glaucippus* Hyperidis F: de quo memini lib: 2, c: 26, §: 10: Vide & Suidam ubi de Glaucippo Hyperidis patre. *Glaucus* Sophiſta de quo Philoſtratus. *Glyco* Spiridion (al: Scyridicus) Senecæ in controverſiis & ſuaſor: laudatur. GORGIAS Leontinus, de quo dixi lib: 3: c: 26: ante num: VI: τέχνην ῥητορικὴν ſcripſit, & communes tractavit locos, quorum meminit etiam Quintil: III: 1. Alius Gorgias junior Rhetor, qui libros IV: Græce de figuris ſcripſit, æqualis Rutilii Lupi, qui eum laudat p: 10: & in compendium miſit, adde Quintilianum IX, 2, & Nic. Fabrum ad Senecæ l: 1: controverſ: 4: p: 113: *Grandaus* Aſianus declamator, Sen: Controverſ: 2:

HARPOCRATIO Alexandrinus de cujus Lexico Rhetorico infra c. 36.

c: 36: ubi & de aliis Rhetoribus hoc nomine. *Hegemon*, Schol: Hermog: *Hegesias* Magnesius, de quo viri docti ad Longin: & Agatharchides apud Phot: p: 724: seq: Alius Hegesias Cyrenaicus πεισιθάνατος Cic: I: Tusc: c: 34. *Heraclides*, Laërt: V: 64. *Heraclides* Lycius, Suid. in Ἀψίνης & Νικήτης. *Hermagoras Carion*, de quo idem Suid: Laudatur in Rhetoribus Pithoei p: 45. 51, 108, 109, 290. sqq: & in Schol: ad Hermog: Theodori Gadareni discipulus, propriam in arte dicendi viam instituit quam plurimi sunt secuti, teste Quintil. III: 1: *Raras sententias dicebat, sed argutas & quæ auditorem diligentem penitus afficerent, securum & negligentem transcurrerent*, Senec: Controvers: 14: *Hermias* Alexandrinus, Suid: in Παμπρέπιος. HERMOGENES Tarsensis, de quo capite superiore. *Hero* Atheniensis, Suid: HERODES Atticus, de quo cap: 30: *Hierius* Atheniensis, Suid: in Παμπρέπιος. *Hierocles* Rhetor Asiaticus, Cic: Oratore c: 69. *Hieronymus*, Rufinus de compositione & metris Orat: p: 318: *De compositione & numeris & pedibus Orationis, ut Cicero dicit, isti scripserunt apud Græcos: Thrasymachus, Naucrates, Gorgias, Ephorus, Isocrates, Theodectes, Aristoteles, Theodotus Byzantius, Theophrastus, Hieronymus. Latine de numeris hi: Cicero, Victorinus, Eusebius, Terentianus, Varro, Probus, Charisius, Diomedes, Quintilianus, Donatus, Victor, Servius.* HIMERIUS Sophista, de quo c. 30. *Hippias* Eleus de quo dixi lib: 2 c: 23: §: 19: Meminit inter τέχνης ῥητορικῆς scriptores Quintil: III, 1: *Hybreas*, Seneca in suasor. & Controversiis. Hybreæ dissertissimi viri filius, apud M: Tullium Ciceronis filium male caussam agens memoratur ab eodem Seneca Suasoria 8. HYPERIDES, de quo lib: 2: c: 26: §: 10.

**Joannis Itali* μέθοδος ῥητορικῆς κατὰ σύνοψιν MS: in Bibl: Vindob: Vide Lambecium lib: VII: p: 149. *Iphicrates* Rhetor & dux de cujus scriptis Meursius in Bibl: Attica. ISÆUS, de quo lib: 2: c: 26: §: 6: *Isidorus* Pergamenus Laërt: VII: 34: ISOCRATES Atheniensis cujus artem Rhetoricam memorat Quintil: III: 1: de illo uti etiam de alio juniore hujus nominis dixi lib: 2: c: 26, §: 5.

Lachares, Eustephii, Nicolai & Asterii præceptor, Suid: *Leo* Alabandensis, id: *Leonas*, id: *Leonidas* Rhetor Christianus, ad quem S: Nilus II: Ep: 291: editionis Allat: *Lesbocles* Mytilenæus, Strabo, Seneca Rhetor &c: LESBONAX, de quo supra c: 30: LIBANIUS, de quo infra, lib: 5: *Licymnius*, Schol: Græcus Rhetoricor: Aristotelis p: 72: b: *Lollianus*, Suid: Schol: Hermogenis. *Lycophron*, Schol: Græcus Rhetoricor: Aristote-

ſtotelis p: 62: b: LYCURGUS Athenienſis, de quo lib: 2:c:26: §:7: LYSIAS Athenienſis, de quo lib:2:c:26: §:4:

Major Arabius, æqualis Apſinis & Nicagoræ, ſub Cæſare Philippo, Suid: & Schol: Hermogenis. *Manippus* Grammaticæ artis & diſciplinæ Rhetoricæ peritiſſimus, in Actis Archelai editis à præſtantiſſimo Zaccagnio p:23: Apud Epiphanium hæreſi Manichæor: LXVI:T: 1,p:672: eſt *Marſipus*, male ni fallor. MARCELLINUS Rhetor. de quo nonnulla lib: 2:c.25: *Marcus* Rhetor Byzantinus ſub Hadriano, Syncell:p:350. *Marpſias*, Suid: *Maternus* Sophiſta, Xiphilin: p: 222: MATTHÆUS CAMARIOTA, de quo cap: ſuperiore. *Maximus* Rhetor, Plutarchi æqualis IX, 4. ſympoſ: *Maximi* Sophiſtæ Alexandrini μελέτας laudat Photius Cod: 135: *Maximi* duo, Byzantius Euclidis Pater, & alter Epheſius, Socrates f:165. H:E: *Megas* ſive *Magnus* Procopii Gazæi diſcipulus, vide hujus Epiſt:13, 17,50: *Melitus* Suid: MENANDER Rhetor, de quo capite ſuperiore. *Menecles*, Rhetor Aſiaticus, Cic: Oratore c: 69: *Metrodorus* Sceptius, Quintil:X:7, è Cic: *Metrophanes*, Suid: & Scholiaſtes Hermog: MINUCIANUS, de quo capite ſuperiore. *Miltiades* Rhetor, cujus mentio apud Senecam controverſ: 25: *Mnaſeas* Berytius, cujus artem Rhetoricam & alia Suidas memorat: *Mneſæus* Rhetor, id: in Νικαγόρας. *Mneſtheus*, de quo lib: 2:c:26: §: 2: nota b: *Muſonii*, de quibus ad Eunapium. *Myro* Suid: Rutilius Lupus p:7, de figuris.

Naucrates Iſocratis diſcipulus, ut notavi lib:2,c:26,§:5: Meminit Quintil: III,6: *Neocles* Rhetor è quo definitionem ἐπιχειρήματος affert Schol:Hermogenis p: 362,& ἐνθυμήματος p: 365: *Neſtor* de quo Homerus, & Cic: Bruto c:10, qui de Menelao etiam c:13: de Ulyſſe c: 10. *Nicagoras* Sophiſta, de quo capite ſuperiore, in Minuciano. *Nicander* Sophiſta ineptus Philoſtrato memoratus in vita Damiani p:605: NICEPHORUS BASILACA, de quo ſupra c:30: **Nicephori* Calliſti Rhetorica MS. in Codice Regis Galliæ 3271, Montfauconus p:70 Palæographiæ Græcæ. *Nicias* Lyſiæ adverſarius, Clemens Alex:p:626: *Nicetes* quem ſuo impetu Græcis valde placuiſſe ſcribit Seneca Suaſoria 3: Confer quæ de Niceta Philoſtratus & viri docti ad Plin:VI,6, Ep:& Quintil:de cauſis corruptæ eloqu.c:15: *Nicocrates* Lacedæmonius, Seneca ſuaſor: 2: *Nicolaus* è Myris Lyciæ, Lacharis diſcipulus & Procli, vide Marin: vita Procli c:10: Suidam in Νικόλ. & Λαχάρης. *Nicolaus* Damaſcenus de quo Suidas, &

quæ supra l:3:c:11, in Peripateticis. *Nicomedes* Pergamenus Rhetor; auditor Chresti Byz: de quo Philostr: *Nicostratus* Macedo, de quo Suid: *Numenius* de cujus scriptis Suidas, pater Alexandri, de quo capite superiore.

Onasimus Suid: in Ἀψίνης & Ὀνάσ:

Palladius Methonæus, de quo Suid: Sophista cujus μελέτας laudat Photius Cod: 133: *Pammenes* Demosthenis studiosissimus, Cic: Oratore c: 30: *Pamphili* τέχνη, Aristot. Rhetor. II: 23: Meminit & Quintil: III,6: *Pancratius* Suid: *Patroclus* Suid: in Ἀντίπατρ@. *Paulus Germinus* Sophista, vide supr. l: 2:c:26:§:4: *Pericles* de quo l:2: c:26.§:2:nota b: *Petrus* Rhetor. Anthologia Epigramm: f: 412: *Phæax*, Suid: Plutarch: Alcibiade p: 196: *Phædrus* Sophista ineptus, Philostrati vita Damiani p: 605: *Philiscus* Milesius, Isocratis discipulus, Suid: *Philistus* Naucratita, id: PHOEBAMMON, de quo capite superiore. *Phylax* Sophista ineptus, Philostrat. in vita Damiani p: 605: De *Pisistrato* Cicero Bruto c:7:10: *Pitholaus*, Schol: Rhetor: Aristotelis, p: 62: PLATO in Gorgia Rhetoricam ut inutilem traducit, quod fecit etiam Agnon in accusatione Rhetorices & Athenodorus Rhodius atque in Gryllo Aristoteles, Critolaus quoque & Epicurus atque ex iis qui exstant Sextus Empiricus. De Platone confer Tzetzem Chil: XI, hist: 385. & Aristidem in Platonicis Orat: pro Rhetorica. *Plution*, Seneca suasor: 1: POLEMO, de quo supra, c:30: *Poli* Gorgiæ Discipuli τέχνη, Plato Gorgia p:462: T: 1: edit: Serrani, Syrianus in Hermog: p: 18: &c: *Polycharmus*, Plutarch: VIII,6, Sympos: *Polycrates* Atheniensis qui Socratis accusationem scripsit, Suid: Quintil: III: 1: Ejus encomium in Thrasybulum, Schol: Græcus Rhetor: Aristot: p: 48: *Polyeuctus*, Suid: in Ἀντίπατρ@. *Proæresius* Sophista, Christianus, Athenis docuit sed *lege lata à Juliano ne Christiani liberalium artium doctores essent, quum sibi specialiter Imperator concederet ut Christianos doceret, scholam sponte deseruit* ut narrat S. Hieronymus in Chronico. Præceptore eo usi sunt S: Basilius Cæsar: & Gregorius Nazianzenus teste Sozomeno VI: 16: Scripsit inter alia *Romæ encomium*, ob quod statua ipsi posita ex ære cum hac inscriptione ἡ βασιλεύουσα Ῥώμη τῷ βασιλεύοντι τῶν λόγων. Plura de eo dixi ad Eunapium. Nunc solum referre juvat Nazianzeni Epigramma quod defuncti præceptoris sui honori scripsit & nuper admodum in Anecdotorum suorum Græcorum limine Clarissimus Vir

Lud:

Lud: Antonius Muratorius vulgavit Patavii 1709: 4: è Codice Ambrosiano & Mediceo.

Μηκέτι Κεκροπίη μεγάλ' εὔχεο, ἐ θέμις ἐςὶν
Ἠελίε τυτθὴν ἄντα φέρειν δαΐδα.
Οὐδὲ Προαιρεσίε ῥητῆρη βροτὸν ἄλλον ἐρίζειν
Ὅς ποτε θρεπτόκοις κόσμον ἔσεισε λόγοις.
Βροντὴν Ἀτθὶς ἔνεικε νεόκτυπον, ἀλλὰ Σοφιςῶν
Πᾶν γένος ὑψιλόγων εἶκε Προαιρεσίῳ.
Εἶξε μὲν, ἀλλά μιν ἔσχε μόρῳ φθόνος· ἐκέτ' Ἀθῆναι
Κύδιμοι· ὦ νεότης, φεύγετε Κεκροπίην.

Prodicus Ceus, quem Isocrates audivit de quo l: 2: c: 23: §: 41: scripsit τέχνην ῥητορικὴν ut colligas etiam è Quintiliano III, 1. qui locos communes eum tractasse refert. *Protagoras* Abderites, quem Isocrates audivit. De eo l: 2. c: 23: §: 28: Ab hoc decem millibus denariorum didicisse artem quam edidit Rhetoricam dictus est Evathlus teste Quintiliano III, 1: Vide & Gellium V: 3: & 10: *Puton* apud Senecam Controv: 3: an Plution? *Pytheas* Pythias Rutilio Lupo de figuris p: 3: 4. *Python* Byzantinus, Tzetz: Chil: VI: hist: 38: & ad Suidam Clariss: Neocorus.

Quadratus Rhetor: Aristid: T: 1: p: 597. sq:

Sabinus Zeugmatensis, Suid: in Σαβ: & Σέργιος. *Sallustius* Atheniensis de quo ex Damascio idem Suidas. *Sardeo* [ὁ Σαρδέων] in Schol: ad Hermogenem & à Matthæo Camariota memoratus. *Serapio*, Suid: Σαραπ. Alius Serapio Alexandrinus junior de quo Porphyrius in Plotini vita c: 7: *Sergius* Zeugmatensis, Aphthonii F. SEVERUS Alexandrinus de quo supra c: 30, & 31: *Sextus* de quo Epigramma:

Εἰκὼν ἡ Σέξτε μελετᾷ, Σέξτος δ' ἢ σιωπᾷ
Ῥήτωρ ἦν εἰκών, ὁ δ' ῥήτωρ εἰκόνος εἰκών.

Sibyntius, Theodectis Phaselitæ servus, primus servorum artem oratoriam professus, Suid: *Siricius* Neapolitanus, Sophista, Andromachi discipulus, Suid: in Σιρίκιος ubi ejus μελέτας & προγυμνάσματα commemorat. SOPATER qui Διαιρέσεις ζητημάτων & in Hermogenem scripsit, de quo c: superiore. *Sophilus* Rhamnusius, Sophista, Antiphontis pater, Plutarch: in vitis decem Rhetorum. *Sosicrates*, Rutilius Lupus de figuris p: 3: & 10: *Sosus* Sophista ineptus, Philostrat: vita Damiani p: 605: *Soterus* Sophista ineptus Philostrat: eodem loco. *Strato* Isocratis discipulus Laërt: V: 61: *Stratocles*

Rutil.

Rutil: Lupus p: 3: & 12: de figuris. *Superianus*, Suid: in Μητροφάνης & Σωπατιανός. SYRIANUS qui in Hermogenem scripsit, de quo c: superiore.

THEMISTIUS, de quo infra, libro V. *Themistocles*, Cicero Bruto c. 7. 10. Aristides, Schol. Hermog. &c. THEO Alexandrinus, de quo capite superiore. *Theodectes* Isocratis & Aristotelis, qui ei Oratoriæ artis libros quos ederet (teste Valerio Max. VIII. 14. 3) donavit, discipulus. Meminit Cicero, Rufinus de compositione Orat p. 316, 318. Quintilianus II. 15. *à quo* (Gorgia) *non dissentit Theodectes sive ipsius id opus est quod de Rhetorice nomine ejus inscribitur, sive ut creditum est, Aristotelis: in quo est, finem esse Rhetorices, ducere homines dicendo in id quod actor velit.* Vide Menag ad Laërtii V. 24 & Aristotelem ipsum III. 9. Rhetor. & libro Rhetor. ad Alexandrum c. 1. *Theodorus* Byzantius, supra in *Hieronymus* Rufin. de composit. Ex iis quos Plato λογοδαιδάλους appellat. Quintil. III. 1. THEODORUS Cynopolita de quo supra c. 30. *Theodorus* Gadarenus qui se maluit dici Rhodium, in qua insula Tiberius Cæsar studiose eum audisse dicitur teste Quintil. III. 1. De illo Nic. Faber ad Senecæ Suasor. 3 p. 28. ubi Tiberii Theodorei mentio. Auditor quoque ejus Hermagoras de quo supra, Vallius item Syriacus, cujus meminit Seneca controvers. 9 *Theophrastus* quem de Rhetorice diligenter scripsisse testatur Quintil. III. 1. Vide quæ de illo supra lib. 3. c. 9. *Theopompus* Chius, Isocratis discipulus, de quo Vossius in Hist. Græcis. *Theramenes* Vide supra l. 2. c. 26. § 2. nota b. Isocratis præceptor fuit ut notavi ib. § 5 *Thespesius* Rhetor, quem Cæsareæ audivere Euzoius & Gregorius Naz. teste Hieron. lib. de Scriptoribus Eccles. Illius Nazianzeni Epigramma quo eum defunctum decoravit extat in Anecdotis Græcis Clariss. Muratorii p. 3. Sed quod forte utramque disciplinam professus esset, inscribitur εἰς Θεσπέσιον Γραμματικόν, est autem hoc:

> Αἶ, αἶ, καὶ σὺ θάνες, φθονερὴ δέ σε μοῖρ' ἐκάλυψεν
> Θεσπέσιε φθιμένου δ' ἄφθιτόν ἐστι κλέος.
> Ἀρτιτόκοις ἐπέεσσι τόσος βρύσεις, ἡ δ' ἐβόησε
> Ἀτθὶς· τίς ποτ' ἐμῆς δόξαν ἔχει σοφίης;

Thrasybulus, Suid in Ἀντίπατρος. *Thrasymachi* Chalcedonii τέχνη. Cic. Oratore c. 12. inter primos qui arte quadam verba vinxerunt, c. 13 adde c 52. Rufinum de compositione Orat. p. 318. 319. Quintil. III. 1 qui communes tractasse locos observat. ejus ὑπερβάλλοντας memorat Plutarchus l. 1. sympos. c. 2. p. 618 D. *Thucydides* Periclis adversarius de quo lib. 2. c. 26 § 2. nota b. uti de aliis hujus nominis l. 2. c. 25. Vide & de utroque Thucydide Ciceronem Bruto c. 7. & 11. TIBERIUS de quo capite superiore *Timarchus*, Rutil. Lupus p. 12. de figuris *Tisias* Syracusanus, quem Isocrates audivit. Vide supra, in Corax. **Troilus* Sidetes, Socratis Scholastici Præceptor. Vide eum lib. 1. c 12. & lib. 7. c. 27. 37. Vales. p. 204. ad Sozom. Ex hujus Troili prolegomenis MSS. Rhetoricæ, locum de Gorgia affert Langbænius ad Longin. p. 17. edit. Tollii.

Varus Laodicensis Suid. ULPIANUS, Demosthenis enarrator, de quo infra lib. V.

Xenophontis τέχναι ῥητορικαί Pollux VI. 33.

Zacharias, Evagr III. 7. *Zeno* Citieus junior à quo Lysiæ Orationes illustratas fuisse memorat Suidas. Zenonis præcepta maxime secutum se testatur Sulpitius Victor in institutione Oratoria ad Silonem generum. Laudatur & Zeno Rhetor, à Scholiastis Hermog. *Zopyrus* Clazomenius. Quintil. III. 6. *Zosimus* Gazæus qui in Lysiæ Orationes scripserat, teste Suida.

CAPUT

CAPUT XXXIII.

De JULIO POLLUCE & Ptolemæo Ascalonita.

Julii Pollucis ætas & scripta. 1. *MSti Codices & editiones Onomastici.* 2. *alii Polluces.* 3. *Index scriptorum à Julio Polluce allegatorum.* 4. *Ptolemæus Ascalonita.* 5. *Ejus* περὶ διαφορᾶς λέξεων, *è MSto Gudiano.* 6.

I.

JULIUS POLLUX Naucratites Ægyptius, à Patre suo in Criticis bene eruditus, cæterum discipulus Adriani Sophistæ, & Antipatri Hierapolitani præceptor à Commodo Imp. cui vocem *a*) & ingenium suum probaverat, jussus Rhetoricam docere Athenis, non caruit detractoribus, ex quibus nota sunt Luciani *b*) Athenodori *c*) & Philostrati in ipsum jacta scommata. Annos duodesexaginta vixit, & scriptis pluribus inclaruit, è quibus perierunt Διαλέξεις sive λαλιαὶ, *Dissertationes*, & Μελέται *Declamationes*, quarum has ut parum Atticas Philostratus, qui fragmenta quædam illarum servavit, illas ut pueriles Athenodorus perstrinxit. Εἰς Κόμοδον Καίσαρα ἐπιθαλάμιος *Oratio in nuptias Commodi Imp.* Ῥωμαϊκὸς λόγος, *Laus urbis Romæ.* Σαλπιγκτὴς ἢ ἀγὼν μουσικός. *Tubicen, sive certamen Musicum.* κατὰ Σωκράτους *Accusatio Socratis.* κατὰ Σινωπέων. *Contra Sinopenses.* Πανελλήνιος, *Oratio in conventu totius Græciæ habita.* Ἀρκαδικὸς, *ad Arcades* sive *in laudem Arcadum oratio*, quæ universa Suidas commemorat. Ἀρκαδικὸν in Budensi Bibl. adhuc superfuisse Gesnerus annotavit. Sed merito gratulantur sibi Græcarum litterarum studiosi, quod ætatem tulit eidem Suidæ memoratum Pollucis Ὀνομαστικὸν sive *Vocabularium* in *decem libros* distinctum, & *Commodo* Cæsari, adhuc admodum adolescenti (certe patre M. Antonino adhuc superstite) inscriptum, quo per rerum classes progrediens ex omni scriptorum genere synonymas voces phrasesque ad delectum & copiam Græcæ dictionis parandam colligit. Laudatur hoc Onomasticon à Tzetza Chil. VII. hist. 145. & Balsamone ad can. 70. Epistolæ S. Basilii, ut alios juniores jam omittam.

Qqq II.

a) Philostrat. 2. de Sophist. p. 593. Μελιχρᾷ τῇ φωνῇ βασιλέα Κόμμοδον θέλξας τὸν Ἀθήνησι θρόνον παρ' αὐτοῦ εὕρατο.

b) Lucian. in Rhetorum præceptore, confer Scholia Græca ad Lucian. T. 2. p. 33. 34. Sunt etiam viri docti qui Pollucem perstringi putant in Luciani Lexiphane. Vide Grævium notis ad Lucian. T. 1. p 999 & Kuhnium præf. ad Pollucem. Sed hoc multis argumentis præf. erudita ad eundem Pollucem refellit clariss. Hemsterhusius.

c) Athenodorus apud Philostratum p. 594. & Philostratus p. 592.

II. Editiones *Græcæ* tres viderunt lucem, prima Aldi, dicata Heliæ Capreolo Brixiano, Venet. 1502. fol. Altera Bernhardi Juntæ cum præfat. Græca Scipionis Carteromachi, Florent. 1520. fol. adjuncto Stephano Byz. Tertia Basileensis ex Jo. Oporini officina A. 1536. 4. cum indice auctorum & præfatione Simonis Grynæi. *Latina* unica prodiit Basil. 1541. 4. *à Rudolpho Gualthero* Tigurino admodum adhuc adolescente composita, & absente illo, neque emendatis Græcis codicibus uso, non satis emendate excusa. Quare ejus sæpe puduisse se scribit ipse in litteris quadragesimo fere anno post exaratis. Ejusdem Gualtheri observationes in obscuriora Pollucis loca ib. 1542. 4. *Græcolatinæ* extant duæ, una *Wolfgangi Seberi*, qui ad Græca castiganda duobus MSS. Palatinis atque Augustano & notis Frid. Sylburgii usum se esse testatur, & Latinam Gualtheri versionem locis variis emendavit, notas denique eruditas & indices meliores addidit, versioni accuratius examinandæ peculiarem se aliquando operam addicturum pollicitus. Francof. apud Wechel. 1608. 4. Altera luculentissima illa *Wetsteniana* Amst. 1706. fol. curantibus præclaris viris *Jo. Henr. Lederlino* & *Tiberio Hemsterhusio*. In hac 1) Græca longe emendatiora & integriora exhibentur ope variorum Codicum MSS. præcipue illo Demetrii Chalcondylæ, qui jam servatur Antwerpiæ in Collegio S. I. deinde præstantissimo Isaaci Vossii (quem laudat hic notis ad Catull. p. 53. ac Var. Obs. p. 101. 116. & alibi) tum castigationibus quas Salmasius è Codd. Palatinis, H. Valesius è Strauchii & Falckenburgius ex alio Codice libris suis adscripserant, & emendationibus Guil. Canteri. 2) Latina versio ex Seberi editione sistitur, cujus præcipui nævi in notis castigantur. 3) Numero capitum servato libri singuli in minores etiam subdividuntur sectiones. 4) Singulis paginis subjiciuntur præter Seberi notas inediti ante commentarii Virorum doctissimorum *Gothofredi Jungermanni*, d) Palatino & Caroli Labbei codice usi, & cujus eruditum specimen animadversionum in Pollucem A. 1675. 12. Argentorati prodierat, *Joach. Kuhnii*: tum notæ laudatorum duum virorum Lederlini usque ad septimum & ad tres posteriores Hemsterhusii. Præfationes etiam novæ superioribusq; editionibus præmissæ, & indices longe locu-

d) Hic MS. servatur etiam in Bibl. Gymnasii Schleusingensis. Pollucis editiones moliti præterea sunt Bonav. Vulcanius, ut ipse testatur præf. ad Isidori Origines, tum Melch. Schmidius Græcarum litterarum Professor in Academia Helmstadiensi. Vide Tenzelii dialogos menstruos A. 1692. p. 982. Henr. Valesius singulari studio illustrare instituit capita Pollucis quæ Remp. Atheniensem spectant, ut discas è Jac. Gronovii V. cl. præf. ad Valesii notas in Harpocrationem.

locupletissimi vocum Græcarum & scriptorum quos Pollux laudat, auctore *Stephano Berglero* Transsylvano, Græce & Latine insigniter erudito subjuncti sunt, è quibus alterum illum scriptorum hoc loco subjungere congruens instituto meo ratus sum.

Codices MStos Pollucis quinque vel plures etiam servat Bibliotheca Medicea, quinos etiam Parisiis in Bibl. Regia inspexisse se refert Lederlinus præf. ad Pollucem, ubi specimina quædam Var. lectionum ex illis exhibet, quemadmodum & alias cum Kustero communicatas Hemsterhusius, neq; enim iisdem ad editionem ipsam Onomastici uti licuit.

III. Fuere & alii Polluces veterum scriptis memorati ut 1) Pollux cujus obitum luget Herodes Atticus apud Lucianum in Demonacte T. 1. p. 865. 866. is ipse videlicet de quo Philostratus in Herodis vita p. 557. 2) Julius Pollux Christianus scriptor Historiæ Physicæ in Hexaemeron & Chronici sive Ecclesiasticæ Historiæ ab Adamo usque ad Gratianum Augustum, quæ MS. fuit in Bibl. Palatina, & in aliis Bibliothecis etiam Germaniæ occurrit. Vide de Codice Bavarico Gretserum de cruce pag. 2701. De Schleusingensi Ludovicum. Loca Græce producunt Lambecius ad Codinum p. 141. 143. 163. & Fabrottus ad collectionem constitutionum Ecclesiasticarum Balsamonis p. 1379. 3) Pollux Episcopus provinciæ Libyæ cujus mentio apud Epiphanium T. 1. p. 874. 4) Pollux ad quem Libanii Epistola l. 1. 38. ubi eum ab eloquentia & eruditione celebrat. 5) Pollux servus apud Josephum p. 653. Omitto Pollucem Castoris fratrem de quo in fabulis, quem à pollendo vel pollucibilitate dictum scribit Fulgentius l. 1. Mytholog. c. 2.

IV. AUCTORUM A JULIO POLLUCE IN ONOMASTICO LAUDATORUM INDEX.

Achæus ἐν Ἴριδι X. 157.
Æschines II. 82, 126. VI. 20, 37. VIII. 72. IX. 42.
Æschines Rhetor II. 196. III. 35, 146, 147, 148. VII. 37.
κατὰ Κτησιφῶντος VII. 20. X. 10.
Τιμάρχου κατηγορῶν VII, 34.
Æschines Socraticus II. 56, 84. VII. 150.
ἐν Ἀξιόχῳ VII. 135.
Ρίνωνι VII. 103.
Æschylus II. 100, 125. 196. V. 47. VI. 23, 40, 46, 80, 161. VII. 40, 51, 60, 61, 78, 167, 177, IX. 156. X. 44, 46, 132, 180.
ἐν Ἀγαμέμνονι IV. 110.
Δικτυουργικοῖς VII. 35.
ejus Εὐμενίδες IV. 110.
Θαλαμοποιοῖς VII. 122.
ἐν Κερκύονι X. 175.
Κήρυξι IX. 136.
Κήρυξι Σατυρικοῖς X. 186.
Ξαντρίαις X. 117.
ejus Προμηθεὺς πυρκαεὺς IX. 156 X. 64.
Σισύφῳ X. 20, 77.
Φοινίσσαις VII. 91.
Φρυξὶν ἢ λύτροις VII. 131.
τοῖς Ψυχαγωγοῖς X. 10.
Ψυχοστασία IV. 130. vid. not.
Agias Comicus III. 36.
Aglosthenes IX. 83.
Alcæus II. 157. VI. 107.
ἐν Γανυμήδει VII. 23.
Ἐνδυμίωνι IX. 53.
δευτέρῳ βιβλίῳ μελῶν IV. 169.
δευτέρῳ μελῶν X. 113.

ἐν

τοῖς

ἐν

Μάν-

V. Cum de libro *περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων*, qui fertur ſub nomine *Ammonii* Grammatici, dixerim ſupra c.XXVI. p. 173. ſeq. juvat hoc loco nonnulla ſubjungere de PTOLEMÆO Aſcalonita, qui ab eodem Ammonio laudatur, & jam ſub Ptolemæi, jam ſub Aſcalonitæ nomine allegatur in ſcholiis minoribus atque ab Euſtathio ad Homerum. Dubito idemne ſit Ptolemæus, à quo definitionem Grammatices quam Dionyſius Thrax dederat, reprehenſam ſcribit Sextus Empiricus lib. 1. contra Matth. p. 13. & 15. atque Scholiaſtes ineditus ad Dionyſium Thracem. Equidem uterque Ptolemæum hunc Peripateticum appellant, diverſum utique à Ptolemæo Peripatetico juniore, de quo apud Porphyrium in Plotini vita c. 20. Longinus: ne dicam de aliis Ptolemæis Grammaticis de quibus Suidas, qui Ptolemæi Aſcalonitæ mentionem facit his verbis: Πτολεμαῖος ὁ Ἀσκαλωνίτης γραμματικὸς ὃς ἐπαίδευσεν ἐν Ῥώμῃ. ἔγραψε προσῳδίαν Ὁμηρικήν. περὶ Ἑλληνισμοῦ ἤτοι ὀρθοεπίας, βιβλία ιέ. περὶ μέτρων. περὶ τῆς ἐν Ὀδυσσείᾳ Ἀριστάρχου διορθώσεως, περὶ διαφορᾶς λέξεων, καὶ ἕτερα γραμματικά. Hoc περὶ διαφορᾶς λέξεων ſcriptum Suidæ memoratum, ſive fragmenta ejus nactus ſum è Bibliotheca Gudiana, cumque Ammonio conferens, obſervavi pleraq; omnia apud Ammonium legi iisdem verbis, ita tamen ut ordine litterarum ab eodem digeſta ſint, & in editionibus Ammonii etiam emendatioribus, ut quas H. Stephano & Bonav. Vulcanio debemus, non pauca poſſint ex hoc Aſcalonita vel ſuppleri vel corrigi, ut cuivis patebit ex hoc ſpecimine:

ΠΤΟΛΕΜΑΙ′ΟΥ ΤΟΥ῀ ʼΑΣΚΑΛΟΝΙ′ΤΟΥ
περὶ διαφορᾶς λέξεων.

1. Διαφέρει αὐχὴν δέρης, Αὐχὴν μὲν γὰρ λέγεται τὸ ὄπισθεν τοῦ τραχήλου. δέρη δὲ τὸ ἔμπροσθεν καθ' ὅ ἐστιν ἡ φάρυγξ.
2. Ῥὶς μὲν λέγεται ἡ ἀπὸ τοῦ μεσοφρύου καταγωγὴ μέχρι τοῦ χείλους, μυκτῆρες δὲ αἱ τῆς ῥινὸς κατατρήσεις, δι' ὧν ἔξεισιν a) ἀπομασσόμενον.
3. Ἑστιάτωρ μὲν ἐστὶν ὁ ἑστιῶν, δαιτυμὼν δὲ ὁ ἑστιώμενος, κατὰ b) Πλάτωνα.

a) Plenius apud Ammon. τὸ ὑγρὸν ἀπομασσόμενον.
b) Verba κατὰ Πλάτωνα apud Ammonium deſiderantur.

4. Ἄρνες μὲν λέγονται οἱ νεογνοί. Ὡς δὲ λύκοι ἄρνεσσι ἐπίχραον c) ἢ ἐρίφοισιν. Ἀρνειοὶ δὲ οἱ προήκοντες τῇ ἡλικίᾳ.

5. Ἀπονίψασθαι μὲν λέγεται τὸ μετὰ τὸ φαγεῖν, κατὰ χεῖρας δὲ ὕδωρ αἰτῆσαι, πρὸ τοῦ φαγεῖν d) καὶ μετὰ τὸ φαγεῖν.

6. Φεύγει μὲν δίκην ὁ κατηγορούμενος, καὶ γὰρ ὁ κατηγορῶν διώκει· ἀποφεύγει δὲ ὁ νικήσας καὶ λυθεὶς τῆς κατακρίσεως. e)

7. Ἄγροικος f) βαρύτονον ὁ ἐν ἀγροῖς διατρίβων· ἀγροῖκος δὲ προπερισπώμενον, ὁ μὴ ἥμερος.

8. Ἀσφόδελος μὲν προπαροξυτόνως ἡ βοτάνη, ὀξυτόνως δὲ ὁ τόπος.

9. Ἀμυγδαλῆ περισπωμένως τὸ δένδρον, ἀμυγδάλη παροξυτόνως ὁ καρπός.

10. Ἀτελὲς καὶ ἀτέλεστον διαφέρειν φασίν. Ἀτελὲς μὲν γάρ ἐστι τὸ μήποτε τελούμενον, ἀτέλεστον δὲ τὸ ἀδύνατον τελεσθῆναι.

11. Ἀπολογεῖσθαι τοῦ ἀπολογίζεσθαι διαφέρει. Ἀπολογεῖσθαι μὲν γὰρ τὸ ἀποδιδόναι τὸν λόγον, ἀπολογίζεσθαι g) δὲ ἐν τῷ λόγῳ τὴν κατηγορίαν ἀνασκευάζειν.

12. h) Ἀμφὶ, περί. Τὸ δὲ ἀμφὶς, ποτὲ μὲν σημαίνει τὸ περί, ποτὲ δὲ χωρίς.

13. Ἀντικρὺ μὲν τὸ ἐπ' εὐθείας. ἄντικρυς δὲ τὸ διαῤῥήδην καὶ φανερῶς καὶ τὸ ἐπ' εὐθείας τοπικόν.

14. Ἀκταὶ μέν εἰσιν οἱ πετρώδεις τόποι παρακείμενοι τῇ θαλάσσῃ, i) ἀπὸ τοῦ ἄγνυσθαι τὰ κύματα ταῖς πέτραις προσδεμοσσόμενα. Θῖνες δὲ οἱ ἀμμώδεις αἰγιαλοί.

15. Ἀναβάτης μὲν ἵππου, ἀποβάτης δὲ k) νεώς.

16. Ἀναστῆναι μὲν τὸ ἐπὶ πρᾶξίν τινα ὁρμῆσαι, ἐγερθῆναι δὲ τὸ ἐκ κοίτης.

17. Ἀνάμνησις καὶ ὑπόμνησις διαφέρει. Ἀνάμνησις μὲν γίνεται ὅταν τις l) ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς μνήμην ἔλθῃ τῶν παρελθόντων. Ὑπόμνησις δὲ ὅταν ὑφ' ἑτέρου τινὸς ἐπὶ τοῦτο προαχθῇ.

18. m) Ἀπαράσκευον, καὶ ἀπαρασκεύαστον διαφέρει. Ὁ μὲν γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς χορη-

c) Apud Ammonium desunt verba ἢ ἐρίφοισιν.
d) Apud Ammonium supplenda verba postrema, καὶ μετὰ τὸ φαγεῖν.
e) Ammon. τῆς κατηγορίας, eodem sensu.
f) Contra prorsus Ammonii Codices: προπερισπωμένως μὲν ὁ ἐν ἀγρῷ κατοικῶν, προπαροξυτόνως δὲ ὁ σκαιὸς τοὺς τρόπους.
g) Aliter Ammonius, quem si placet vide.
h) In Ammonio hæc observatio tota deest.
i) Verba ἀπὸ τοῦ &c usque ad Θῖνες, & deinde vox αἰγιαλοὶ deest in Ammonio.
k) Ammon. νηός.
l) Verba ἀφ' ἑαυτοῦ supplenda in Ammonio.
m) Hæc tota observatio in Ammonio desideratur.

χορηγίαν ἔχων, ἀπαρασκεῦος. ὁ δὲ δι' ἑτέρου, ἀπαρασκεύαστος, οἷον οἱ * μοναχοοὶ ἀπαρασκεύασοι.

19. Ἀνδραγαθία n) ἀνδρείας διαφέρει. Ἀνδρεία μὲν γὰρ δύναμις ἐπαινουμένη. ἀνδραγαθία δὲ καὶ τὴν ψυχικὴν ἀρετὴν ἔχει μαρτυροῦσαν.

20. Ἅμα καὶ ὁμοῦ διαφέρει· Ἅμα μὲν γὰρ ἐστιν χρονικὸν ἐπίρρημα, ὁμοῦ δὲ τοπικόν.

21. Ἀποκήρυκτος μὲν ἐστιν ὁ ἐπὶ ἀδικήματι ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐκβληθεὶς τῆς οἰκίας. Ἐκποιητὸς δὲ ὁ δοθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς υἱοθεσίαν ἄλλῳ, ᾧ λέγεται o) εἰσποιητὸς γεγονέναι.

22. Ἄστρον μὲν ἐστιν τὸ ἐκ πολλῶν ἀστρων μεμορφωμένον ζώδιον, οἷον Ὠρίων, ἢ ἄρκτος. Ἀστὴρ δὲ ὁ εἷς.

Cætera nolo integra describere, sed tantum annotabo quæ in Ammonio vel omissa sunt vel, aliter atque rectius apud Ptolemæum leguntur, quod si nulla differentia sit, tantum primum verbum observationis cujusque apponam.

23. βλέπειν. 24. διορθοῦν. 25. εὐθὺς ἐπὶ χρόνου καὶ ἐπὶ ὀρθοῦ. ὡς φαμὲν εὐθὺς κανών. εὐθὺ δὲ οὐκ ἔτι ἐπὶ χρόνου, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐπ' εὐθείας, οἷον εὐθὺ χωρίον &c. 26. ἆρα. 27. ἐξόσου. 28. Θεατὴς μὲν Ὀλυμπίων καὶ τῶν ὁμοίων λέγεται, θεωρὸς δὲ ὁ εἰς Θεοὺς πεμπόμενος. 29. ἰσθμὸς—ὑπὸ θαλάσσης—θαλάσσης πέρας &c. 30. λυχνοῦχον καὶ λαμπτῆρα τὸν νῦν φανόν, (male apud Ammon. φασὶ τὸν νοῦν) & deinde πανόν, non πανός. 30. Λίβανος καὶ τὸ δένδρον καὶ τὸ θυμιώμενον καὶ τὸ ὄρος. 32. μάχη. 33. αἴθε ἀπαρέμφατον πρόσωπον. 34. ἑτερόφθαλμος. 35. τὸ μὲν οὐδέποτε καὶ ἐπὶ τοῦ παρεληλυθότος καὶ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος λέγεται, τὸ δὲ οὐδεπώποτε ἐπὶ τοῦ παρεληλυθότος, ὥστε οἱ λέγοντες οὐδεπώποτε γενήσεται, σολοικίζουσιν. 36. συνεργός, pro ὀξυτόνως quod est in Ammonio leg. ex Ptolemæo βαρυτόνως. 37. ὅδε, ὅδε. 38. τιμωρεῖσθαι. 39. ἡ χάραξ — παραδεσμουμένων ῥάβδων. 40. Ἐπίκουροι—ὡς οἱ Λύκιοι τῶν Τρώων. σύμμαχοι—ὡς τοῦ Ἀγαμέμνονος Μυρμιδόνες καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες. 41. ὁ ἕνεκα σύνδεσμος —— ἕνεκα Ἑλλήνων pro quo rectius apud Ammon. ἕνεκα Ἑλένης. 42. ἐμβάδες μὲν κωμι-

* Sic MS. forte legendum οἱ μονομάχοι *gladiatores non instructi.*

n) Ammon. ἀνδραγάθημα.

o) Ita legendum apud Ammon. pro ὁ λέγεται.

κωμικὰ ὑποδήματα, ἐμβάδ᾽ ἢ τραγικά. 43. δεσπότης ὁ τῶν ἀργυρωνήτων κύριος. κύριος δὲ πατὴρ μὲν καὶ γυναικός. 44. δικαστής. 45. διφθέρα — νάκος αἰγὸς δέρμα, κῶας δὲ προβάτων. 46. Δαμάλη. 47. διδάξω. 48. ὄφλημα. 49. Τίθησι. 50. ἀναβάλλεσθαι. 51. μαρτυρία. 52. βασιλεύς — τύραννος pro quo Ammon. κοίρανος. 53. ἄβαξ. 54. παρακέκρουσαι. 55. μνημεῖα: 56. βλέφαρα. 57. ἐκπολεμῶσαι — ἐκπολεμῆσαι δὲ τῷ πολέμῳ ἐξελθεῖν. 58. κραιπάλη. 59. ἀράχνη. 60. κόπτει. 61. ἄρρωστος. 62. αὖθις. 63. ἀποκεκρῦφθαι. 64. βοός. 65. περὶ μοίρας. 66. ἐπιστεῖλαι. 67. θέσθαι. 68. Τὸ ἑσπέρας. 69. ἐπαγγέλλει. 70. ἀφυής. 71. βρύκειν — βρυχᾶσθαι. 72. & 225. ἀπελεύθερος. 73. αἶνος ἐστὶ λόγος κατ᾽ ἀπόλυσιν μυθικὴν &c. παροιμία δὲ — ἐνδέουσα τοῦ αἴνου, καίτοι ἔξωθεν ἐνδεχομένη. 74. ἀνακεῖσθαι — κατακεῖσθαι δὲ ἐπ᾽ ἀνθρώπων ἐν κλίναις ὄντων. 75. πόλις. 76. τήθη. 77. τιτθή. 78. φίλος. 79. ὅσιον. 80. ἕλκος. Apud Ammon. legendum: Χρόνιον πάθος μόνον, licet in Ptolemæo illud μόνον desideratur, qui denique addit: τραῦμα δὲ ἡ ὑπὸ σιδήρου τρῶσις γινομένη, πληγὴ δὲ ἡ ἐκ χειρὸς πλῆξις. 81. ἐοικότα. 82. Τὸ ἔνδον. 83. ἡ ἀπὸ πρόθεσις - ἀπ᾽ Ἀθηνῶν ἔρχεται - παρὰ Σωκράτους ἔρχεται. 84. αἰδὼς - ὧν σεβασμίως τις ἔχει. 85. ἐπιστροφῆς. 86. ἐνθύμημα -- ἐνθύμιον δὲ ἐπὶ τοῦ περιστροπαίου οἱ ἀρχαῖοι φασίν. 87. Ζώνην λέγουσιν τὴν τοῦ ἀνδρὸς, ζώνιον δὲ τὸ τῆς γυναικός. 88. ἡ κέδρος. 89. τὸ ἄγαν. 90. χλαῖνα παχὺ ἐγκοίμητρον καὶ τετράγωνον, χλανὶς τὸ φορούμενον καὶ τῇ ἐργασίᾳ μαλακώτερον, ἡ δὲ χλαμὺς Μακεδόνων ἐστὶν εὕρημα, καὶ ἔχει κυκλοτερῆ τὰ κάτω. 91. ἀποφορὰ — ἡ τῶν ὑπηκόων τοῖς ἄρχουσιν ἐπιτελουμένη. εἰσφορὰ δέ ἐστιν ὑπὸ τῶν πολιτῶν δημοσίας ἕνεκα χρείας ἐπιδιδομένη τῇ πόλει. 92. ζῆλος — ζηλοτυπία τὸ ἐν μίσει ὑπάρχειν, οἷον ζηλοτυπεῖ ὅδε τήνδε. 93. ἡσυχάζειν τὸ ἀτρεμεῖν δι᾽ ὅλου σώματος, σιγᾶν δὲ τὸ μὴ λαλεῖν. 94. στρατόπεδον. 95. στρατεία. 96. τὸ λαχεῖν. 97. τὸ αἰτεῖν. 98. διαβόηθος. 99. ἴσθι καὶ γίνου διαφέρει, ὅτι τὸ ἴσθι σημαίνει τὸ γίνωσκε, σημαίνει δὲ καὶ τὸ γίνου. 100. Ψέλλιον τὸ τοῖς ἄκροις βραχίοσιν τῶν γυναικῶν περιτιθέμενον χρυσοῦν κόσμημα. Ψάλλιον δὲ τὸ τοῖς ἵπποις περιτιθέμενον ἐν τῷ στόματι. 101. ἐπιτίμιον. 102. πρεσβεύονται. 103. ἄγγελος. 104. Θής. 105. Ἰουδαῖοι καὶ Ἰδουμαῖοι διαφέρουσιν. Οἱ μὲν γὰρ Ἰουδαῖοι ἐξ ἀρχῆς, Ἰδουμαῖοι δὲ τὸ μὲν ἀρχῆθεν οὐκ Ἰδουμαῖοι, ἀλλὰ Φοίνικες καὶ Σύροι. 106. ἀληθὲς — ἀληθὲς τὸ κατ᾽ ἐπερώτησιν λεγόμενον σημαίνει τὸ ὅμως καὶ τῷ ὄντι. 107. ἀναχθέντες — ἀναγόμενοι καὶ ἀναχθέντες &c. 108. κατοίκησις. 109. Κίθαρις. 110. ὑπαντῆσαι — ἀπήντησεν εἰς τὴν δίκην &c. 111. Κηρύξαι. 112. κύειν.

113.

113. & 155. κομᾶν καὶ κουριᾶν ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. 114. ἀποστασίου. 115. ἀτέχνως. 116. ἀτιμοῦ) — ὁλοσχερῆ ἀτιμίαν. 117. ἄχρι. 118. βωμὸς μὲν γάρ ἐστιν ὁ τὴν προσβάσεσιν ἐξέχων, ἐφ' οὗ τοῖς οὐρανίοις Θεοῖς αἱ θυσίαι ποιοῦν). Ἑστία δέ ἐστι βωμὸς περιφερὴς πρόσβασιν οὐκ ἔχων. Ἐσχάρας δὲ ἔλεγον οὐ τὴν ἡρώων βωμοὺς, καὶ τὰς ἐν κοινῇ χρείᾳ — διὰ τοῦτο γοῦν οὐ ἱκέτας ἐπὶ Ἑστίαν καταφεύγειν. 119. γυμνασθῆναι — γυμνάσασθαι. 120. δήμιος. 121. διήγησιν. 122. διπλοῦν μὲν γὰρ ἱμάτιόν φασιν, διπλάσιον δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ μέγεθος διαφερόντων, ἢ διάστημα, οἷον διπλάσιον ἔχει τοσούτου, διπλάσιον ἀφέστηκεν ἥδε ἡ πόλις τῆσδε, οὐχὶ διπλοῦν. 123. δύναμις. 124. ὅτι καὶ διότι. 125. οἴκαδε. 126. πελαστής. 127. πλούσιος — εὔπορος ὁ πρὸς τὰς ἐπιβαλλούσας χρείας ἀνενδεής &c. 128. & 219. πῆ 129. ῥάφανοι. 130. δώματα. 131. κτήματα — — τὰ μὴ ἡμέτερα, ἐπικτήματα, ὡς ἐναλλότρια· τὰ δὲ ἑαυτοῦ, κτήματα, ὡς ἐνοίκια. 132. ἐγχρῖσαι — — ἤ τινος τοιούτου, ὅταν πατάξῃ· ἐναλεῖψαι δὲ ἐπὶ ὀφθαλμῶν. 133. εἰκὼν — — καὶ τῶν ἄλλων θηρίων. 134. ἐκκλησία. 135. ἔνδοξος ὁ ἐπίσημος καὶ εὐκλεὴς &c. 136. τὸ εὐφραίνεσθαι. 137. σταφυλὴ ὀξυτόνως ἡ ὀπώρα· σταφύλη δὲ βαρυτόνως ὡς φασύλη, ἣ δοκεῖ μία εἶναι τῶν τιθησαμένων τὸν Διόνυσον ἐπὶ τῆς καθιεμένης μολύβδου παρὰ τοῖς ἀρχιτέκτοσι τίθε). 138. σημεῖον. 139. ἤλπισαν. 140. ἱερεῖον — — χρηστήριον δὲ τὸ ἱερεῖον &c. 141. σκῶμμα — — διασυρμούς τινας περιέχοντας. 142. στῆναι καὶ σταθῆναι. 143. τὸ ἱππεῖς καὶ ἱππέας διαφέρει. Ἱππεῖς μὲν γὰρ λέγουσιν οἱ Ἀττικοὶ ἐπὶ ὀνομαστικῆς πτώσεως, ἱππέας δὲ ἐπὶ αἰτιατικῆς, ἐπιτεταμένως. Ὁμοίως βασιλεῖς καὶ βασιλέας, καὶ τ' ἄλλα προσηγορικά. 144. ἴσοι. 145. Ἰταλιῶται μὲν λέγονται Ἕλληνες οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, Ἰταλοὶ δὲ βάρβαροι. καὶ ὁμοίως Σικελοὶ μὲν βάρβαροι οἱ ἐν Σικελίᾳ, Σικελιῶται δὲ Ἕλληνες οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ. 146. τελετές, quem locum Ammonius nominatim laudat Ptolemæo Aſcalonita auctore allegato. 147. ὑπόσχεσις — — ὁ δίχα παρακλήσεώς τι παρέχων βουλόμενος. 148. Κάλλαια. 149. Κόρδαξ. 150. Κάταγμα. 151. Καταχύματα. 152. Κέλης. 153. Κιβωτός. 154. Κλῆσις. 155. & 113. Κομᾶν. 156. Κόρυθος — — Σωτείρας Κόρης ἱερόν. 157. Κυβεύειν. 158. Κύπτειν — — κυπτάζειν δὲ τὸ στρατεύεσθαι, pro quo rectius Ammonii Codices, στραγγεύεσθαι. 159. Κωμῳδός. 160. λαλεῖν. 161. λῆμμα. 162. λογογράφος. 163. Μακρολόγος. 164. Μαχαί-

Μαχαίρας. 165. Μινυρίζειν. 166. Μοχθηρός. 167. Ναοί. 168. Ναύκληροι. 169. οἰκίζεται. 170. δυσπειθής. 171. δοῦλοι. 172. διχότομος. 173. οἰκότριψ. 174. οἴνη. 175. οὐκοῦν 176. ὄχθη. 177. παιδεία - - καὶ ἐκ παιδὸς ἀγωγῆς ἐπ' ἀρετὴν ὁδηγοῦσα. 178. παιδίσκη. 179. παῖς. 180. μεταβολὴ - - ἀλλοίωσις οὐ μόνον μεταχαρακτηρισμὸς, ἀλλὰ καὶ τῆς πρότερον ὑπολήψεως οἴησις ἑτέρα. Ἑτεροίωσις δὲ, ὅταν ἀφ' ἑτέρου χρώματος εἰς ἕτερον μεταβάλλει. 181. πρεσβύτης καὶ πρεσβεβηκὼς καὶ γέρων διαφέρουσι. Βρέφος μὲν γάρ ἐστι τὸ γεννηθὲν εὐθέως. παιδίον δὲ τὸ τρεφόμενον ὑπὸ τῆς τιθήνης παιδάριον. παιδάριον δὲ τὸ ἤδη περιπατοῦν καὶ τῆς λέξεως ἀντεχόμενον. παιδίσκον δὲ ἐν τῇ ἐχομένῃ ἡλικίᾳ. παῖς δὲ ὁ διὰ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων ἐρχόμενος. τὸν δὲ ἐχόμενον οἱ μὲν πάλληκα, οἱ δὲ βούπαιδα, οἱ δὲ ἀντίπαιδα, οἱ δὲ μελλέφηβον. Ὁ δὲ μετὰ ταῦτα ἔφηβος, ὁ δὲ μετὰ ταῦτα μειράκιον, εἶτα μεῖραξ, εἶτα νεανίσκος, εἶτα νεανίας, εἶτα ἀνὴρ μέσος, εἶτα πρεσβεβηκὼς, ὃν καὶ ὠμογέροντα καλοῦσιν, εἶτα γέρων, εἶτα πρεσβύτης, εἶτα ἐσχατόγηρως. 182. ἐπικήδειον. 183. παραβολή. 184. παρειαί. 185. πίσασθαι. 186. πένης — — πτωχὸς δὲ κατεπτωχὼς καὶ προσαιτῶν. ἦλθε δ' ἐπὶ πτωχὸς πανδήμιος, ὃς κατ' ἄστυ πτωχεύεσκ' Ἰθάκην. 187. πλημμυρίδες τῶν ποταμῶν, πλῆμναι δὲ μετὰ ξὺν αἱ τῶν τροχῶν σύριγγες. 188. διαπολιτεύεσθαι μὲν λέγουσιν σοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως &c. 189. πομπή. 190. μετρεῖσθαι. 191. νεαρὸν. 192. νῆες. 193. πρότερα. 194. ῥίς. 195. πρυτανεῖα. 196. πρῶτος — — — Εἰ δέ τις εἴποι, πρώτως ἦλθον εἰς Ἀθήνας, ἁμαρτάνει, ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν, πρῶτον. 197. Νηρηΐδας. 198. ξόανον — — ἄγαλμα δὲ τό Πάρειον &c. 199. οἰκεῖοι. 200. ὀλίγον. 201. ἔρθρος 202. ἰψὲ — — ἑσπέρα ὅτε εἰς πέρας ἦλθεν ἡμέρα δυόντος ἡλίου. 203. οὕνεκα. 204. παρέχειν — — pro ἐπιθυμίαν legendum apud Ammon. προθυμίαν. 205. πηδάλιον. 207. πυθαν. 208. ῥοιαί. 209. ῥόδον. 210. σχισαὶ — — σχιστὰς ἐνεγκεῖν. 211. τάλαν. 212. τείχη. 213. τετράχμον μὲν τὸ νόμισμα οἱ Ἀττικοὶ λέγουσιν. &c.

CAPUT

Caput XXXIV.

De PHRYNICHO & aliis ſcriptoribus vocum Atticarum, iisque qui cæterarum dialectorum dictiones interpretati ſunt.

Dialectorum Græcarum varietas. 1. Qua in re potiſſimum conſiſtat, 2. Præcipui quidam in nobilioribus dialectis ſcriptores. 3. Scriptores de vocibus Atticis deperditi. 4. Inedita Mœridis Sylloge. 5. Phrynichus de vocibus Atticis. 6. Herodiani fragmentum. ibid. Audaces Phrynichi cenſuræ. 7. Ejus libri σοφιστικῶν παρασκευῶν 8. Index ſcriptorum a Phrynicho laudatorum. 9. Thomæ Magiſtri de vocibus Atticis. 10. Index ſcriptorum ab eo allegatorum. 11. Emanuelis Moſchopuli. 12. Georgii Lecapeni MS. 13. Scriptores vocum Dialecti Doricæ. 14. Æolicæ. 15. Ionicæ. 16. Alexandrinæ. 17. Aliarum. 18. Editi ſcriptores de dialectis. 19. ἐθνικῇ ὀνομασίᾳ 20.

I.

Quemadmodum in aliis linguis ſolet fieri, quæ latius patent & per plura ſecula propagantur, ita Græcæ quoque accidit, ut in varias dialectos diviſa á ſe ipſa veluti diverſa abiret, & cum Iones, Attici, Dores, Macedones græce loquerentur, multa tamen aliter efferrent Dores quam Attici, atque ita de cæteris. Quid quod hac recenti ætate dialectos Græciæ ſeptuaginta reperiri, & Athenis cum maxime idioma loquendi Græcum omnium peſſimum obtinere ſcripſit Simon Cabaſilas ad Martinum Cruſium, p. 461. Turco Græciæ, & p. 489. Sed & olim in Attica ipſa non tantum ætate diverſa, ſed & locis aliis varias ὑποδιαιρέσεις τοπικὰς fuiſſe, homines que varielocutos fuiſſe conſtat, ut præter alios docet Sextus Empiric. lib. contra Grammaticos, Cap. 3. Hinc multæ Ἀτθίδες, atque ita Δωρίδες quoque & Ἰάδες. Attica ipſa adeo à ſe interjecto tempore defecit (Vide Lyſiam Orat. IX. contra Theomneſtum, ubi quædam profert ex Solonis legibus: & quæ nuper diſſeruit præſtantiſſimus Bentlejus in Diſſert. qua Phalaridis epiſtolas ſuppoſitas eſſe evicit adverſus Carolum Boyleum) ut liceat affirmare Atticam novam (de priſca florente Græcia mihi ſermo eſt, hodierna enim Attica longe magis etiam ab illa, quam novam voco, diſtat,) ſimiliorem eſſe communi dialecto, quam Atticam veterem, quæ eadem eſt cum Ionica, (uti Ἰάονας Homeri, Athenienſes eſſe Strabo docet,) Atticæ novæ, ad quam ſpectare etiam Chalcidicam recte notatum Jano Rut

 ger

gerſio P. 465. Variarum. atque ita capiendus Thucydides, cum libro ſexto idioma Himerenſium inter Doricam & Chalcidicam dialectos medium fuiſſe teſtatur. Homeriita ſermonem Atticum eſſe, notat Ariſtides in Panathenaico T. 1. Pag. 315. Dicitur porro Dialectus communis, non quod ex reliquis Dialectis compoſita eſt, ſed quod abſtinet vocibus phraſibusque ſingulari dialecto propriis, illis potius, quæ vel omnibus vel pluribus dialectis communes ſunt, utens. Adeoque hoc genus loquendi, à quo longe diverſa eſt ἰδιῶτις γλῶσσα ſive vulgi lingua, eſt fere proprium iis, qui in Græcia non nati, linguam ex magiſtris vel librorum opera addiſcunt, neque uni certæ dialecto ſe adſtringere profitentur. Hoc ſcribendi genere uſus Polybius nec Ionice ſcripſiſſe dici poteſt nec Dorice nec Æolice, neque Atticas captaſſe elegantias, etſi præterea σύνταξιν quoque ac minus accuratam verborum conſtructionem quandoque in eo reprehendendam monet Dionyſius Halicarnaſſenſis libro περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. E contrario Poëtæ, quo facilius verba metris complectantur, ex ſingulis dialectis voces decerpunt, permiſcent inter ſe, promiſcueque illis utuntur, prout ê re carminis fuiſſe viſum fuerit. Quod primus facere aggreſſus eſt Homerus, teſte Dione Chryſoſtomo, qui Diſſertat. XII. p. 213. de illo refert, quod πᾶσαν τὴν ἑλληνικὴν γλῶτταν διῃρημένην πως, ἀνέμιξε. Unde *Tryphon* Alexandrinus Grammaticus ſingulari libro egerat περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ διαλέκτων, teſte Suida, & *Plutarchus* in Homeri vita λέξει ποικίλῃ variisque dialectis, maxime vero Attica, uſum Poëtam non paucis exemplis docet. Hoc exemplum Homeri qui imitantur, non poſſunt dici uti dialecto communi, nemini enim unquam in Græcia illa communis fuit, nemo ita eſt locutus. Nec mediocrem etiam obſcuritatem affert illa variarum dialectorum miſtura & confuſio, ut in Lycophronis Alexandra, Simmiæ, Doſiadæ & Theocriti poëmatibus ænigmaticis obſervare eſt, & idem Dio Chryſoſtomus Diſſert. X. pag. 149. oracula ideo obſcuriora eſſe queritur, innumerosque per illa deceptos, quod non certa aliqua dialecto uterentur.

II. Jam ſi quæras, qua potiſſimum in re dialectus conſiſtat, vel ab alia diſtinguatur, recte quidem docuit Salmaſius, quo nemo melius & doctius de hoc argumento ſcripſit, in commentario de lingua Helleniſtica, ſingulis potius vocabulis, quam integro filo orationis integrisque phraſibus dialectos à ſe invicem ſecerni ac ſeparari.

Unam

Unam enim rem diverſis nominibus diverſæ dialecti vocant, ut quod Æoles, Iones, Dores πρόβατον, Attici ὄϊς. Vel una eademque vox diverſas res notat in diverſis dialectis, ut ἀνέκαθεν *á longo tempore* Ionibus, Atticis *deſuper*. Etiam diverſo genere efferuntur nomina, ut Attici dicebant, τὴν σάμνον, τὸ τάριχος, Peloponnesii τὸν σάμνον, τὸν τάριχον, quod notatum Sexto Empirico Libr. contra Grammaticos, Cap. 7. Attici contrahebant ῥεῖ, ἐδεῖτο, ἐπλεῖτο & ſimilia, cum Iones dicerent ἐδέετο, ἐπλέετο, ῥέει. Denique ſcriptio & pronunciatio varia inprimis non parvam mutationem affert, quæ fere præcipua diverſitatis dialectorum & degenerantium linguarum origo eſt. Dores πλατυστομοῦντες, παχεῖα γλῶσσα Cappadocum, ut eſt apud Philoſtratum in vita Pauſaniæ Sophiſtæ pag 590. Atticis εὐῳδίαν tribuit Socrates apud Xenoph. lib. 3. ἀπομνημονευμ. Vox quippe iisdem ſuavis non deſtituta gravitate, Ionibus mollis & ſoluta, Æolibus aſpera, hinc vocibus modo additæ literæ vel integræ etiam ſyllabæ, modo demtæ vel trajectæ vel permutatæ, atque hoc jam in initio, jam circa medium, jam in extremo, nec ſolum in verbis & nominibus rectis, ſed & in caſibus verborum nominumque, & in particulis & in quibuscunque partibus orationis, de quibus ſingulis forte melius conſtaret, ſi ætatem tuliſſent Theodori Gadarenſis libri duo περὶ διαλέκτων ὁμοιότητος καὶ ἀποδείξεως, quorum meminit Suidas.

III. Nemo non intellegit cum in ſuis quique dialectis ſcripſerint optimi quique ſcriptores, *Jonica* Herodotus, Hippocrates, Democritus, Rhianus, Cteſias, Archilochus, Anacreon, & Aretæus Medicus: *Æolica* Sappho, Corinna, Alcæus: *Dorica*, Pindarus, Bacchylides, Simonides, Theocritus, Bion, Ibycus, Callinus, Sophron, Archytas, Timæus Locrus, Ocellus Lucanus & Pythagoricorum plerique. *Attica* denique dialecto Thucydides, Ariſtophanes, Plato, Xenophon, Iſocrates, Demoſthenes, Theophraſtus aliiq; complures. Cum inquam ſcriptores optimi ſuis dialectis ſcripſerint, & alii Poëtæ, exemplo Homeri ex variis dialectis voces mutuati ſint, nemo non intelligit neceſſe fuiſſe illis intelligendis, idiotismos ſingularum in peculiaribus lexicis annotari. Præcipue vero Atticorum voces phraſes Veneresque & elegantiæ à plurimis expoſitæ ſunt, in uſum etiam illorum qui Attice ſcribere atque adeo quæcunque auribus Atticis non probarentur, in ſcriptis ſuis vitare optarent.

 IV.

IV. Neque vero huc referendi ſunt ſtatim omnes qui Ἀτθίδος titulum ſcriptis ſuis præfixerunt, ut *Androtio*, *Demus*, *Iſter*, *Hellanicus*, *Philochorus* aliiq; à Stephano, Harpocratione, Heſychio, aliis laudati. Neq; enim illi Lexica Attica concinnarunt ſed hiſtoriam Atticam, etſi tenuiter admodum jejuneque, atque ita ut cito lectorem ſuum ſatiarent, ut de iis ſcribit Dionyſius Halicarnaſſenſis lib. Antiquit. Rom. primo cap. 7. Quædam etiam Ἀτθίδες verſibus ſcriptæ erant ut *Hegeſinoi* illa, cujus meminit Pauſanias in Bœoticis, etſi ibidem innuit eam jam ſuæ ætate intercidiſſe. Cæterum ex iſtius Dionyſii, nobilis ſub Auguſto hiſtorici Criticique, familia prodiit *Ælius Dionyſius*, itidem Halicarnaſſeus, quem ſub Adriano floruiſſe & Atticiſtam cognomento dictum autor nobis eſt Suidas. Hunc nempe illum ipſum eſſe ſuadet ratio, cujus libros quinque Ἀττικῶν ὀνομάτων Alphabeti ſerie digeſtas laudat Photius in Bibliotheca, codice CLII. ubi illos Scymno cuidam inſcriptos docet, diverſo utique ab antiquiore illo Scymno Chio, autore periegeſeos jambis deſcriptæ ad Nicomedem Bithyniæ Regem. Addit autem Photius loco jam dicto Ælium illum Dionyſium Lexici ſui Attici Scymno inſcripti duas editiones in lucem edidiſſe, quarum altera itidem quinque libris conſtans priorem ſuppleverit locisque ſcriptorum adductis locupletius confirmaverit, quare optat ab aliquo illas conjungi & in unum corpus ordinemque compingi, ita enim fore opus longe utiliſſimum. χρησιμώτατος δ᾽ ὁ πόνος τοῖς τε ἀττικίζειν ἔχουσι φροντίδα, καὶ τοῖς τῶν Ἀττικῶν συγγράμμασιν ὁμιλεῖν προαιρουμένοις. Ὅσαι τε γὰρ ἐπιχωριάζουσι λέξεις τοῖς Ἀθηναίοις, ἐντεῦθεν ἔστιν ἐκμαθεῖν, καὶ εἴ τι ἄλλο ἰδιοτρόπως αὐτοῖς λέγεται, οὐ χαλεπὸν εὑρεῖν. Dionyſius iſte Atticiſta non ſemel laudatur Euſtathio in Homerum, & ad verſum 912. Dionyſii periegetæ. Hujus quoque eſſe putabat Meurſius quod περὶ ἀκλίτων ῥημάτων & ἐγκλινομένων λέξεων vulgatum eſt ab Aldo Manutio in Volumine eximio quod inſcripſit θησαυρὸν, κέρας Ἀμαλθείας, κῆπος Ἀδώνιδος A. 1496. Cæterum illius operis Photio tantopere laudati nihil ad nos pervenit. Porro *Galenus* in libro de ſcriptis propriis meminit ſe compoſuiſſe τῶν παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συγγραφεῦσι ὀνομάτων βίβλους μή, ſive dictionum Atticarum libros XLVIII. ut πολιτικῶν ὀνομάτων libros ab eo ſcriptos omittam, de quibus infra ſum dicturus. Verum teſtatur idem Galenus in calce libri de ordine libro-

brorum suorum ad Eugenianum, se neutiquam de vocibus Atticis scripsisse, quod reprehendendos esse crederet qui minus Attice scribunt, cum præstet in sermone quam in vita solœcismum vel barbarismum committere: sed ut constaret de vero sensu vocum apud veteres Atticos scriptores, quem recentiores interdum susque deque habuissent. Etiam *Dionysius Longinus* Ἀττικῶν λέξεων ἐκδόσεις β´ reliquit, ut Suidas autor est, Et *Luperci Berytii* Ἀττικὰς λέξεις memorat idem Suidas, ubi ait Grammaticum hunc paulo ante Neronis tempora vixisse. Citatur etiam Lupercus sed in aliis opinor scriptis ab Eustathio ad Dionysii periegetæ v. 492. Et Stephano in Νήρικος. *Theodori* Atticæ glossæ Athenæo laudantur, ejusdem forte quem Suidas *Diodorum* vocat, & Alexandrinum patria, cognomine *Valerium*, sub Imp. Adriano Ἀττικὴν λέξιν scripsisse testatur. Scripsit & Ἀττικῶν λέξεων συναγωγὴν κατὰ στοιχεῖον *Valerius Pollio*, itidem Alexandrinus, cujus Epistola ad Sotheridam laudatur à Clemente lib. VI. Stromateon. Nisi forte Diodorus ille Valerius etiam Pollio vocabatur. *Epithersis* Nicæni (male Θέρσις pro Ἐπιθέρσης legitur apud Erotianum in ἄμβην) voces Atticas allegat Stephanus in Νίκαια, ejusdem ni fallor cujus mentio apud Plutarchum lib. de oraculorum defectu p. 280. edit. Aldinæ, ubi ait eum Æmiliani Rhetoris Patrem fuisse, unde eum vixisse sub Tiberio & recte & facile colligere potuit Jonsius p. 238. de scriptoribus Hist. Philosophicæ, etsi qua autoritate fretus id affirmet nescire se fatetur Thomas de Pinedo ad Steph. Etiam *Nicandri* Thyatireni (ita legendum pro Theaterini apud Woweranum p. 79. Polymathiæ, & emendandum sphalma in Actis Eruditor. Lips. A. XC. p. 441. ubi male *Aristophanis Theaterini* legitur pro *Nicandri Thyatiren.*) ἀττικὰς λέξεις laudat Athenæus, quod opus pluribus libris constitisse discas ex Harpocratione, qui ejusdem duodevigesimum Ἀττικῆς διαλέκτου in testimonium citat voce ξηραλοιφεῖν. *Philemonis* Æxonensis (ex populo Atticæ) Ἀττικὰς λέξεις sive φωνὰς, Ἀττικὰ ὀνόματα, Ἀττικὰς γλώσσας idem allegat Athenæus, unum, ut opinor, opus diversis sed idem significantibus insigniens titulis. Respicit & Tryphon apud Ammonium in πόνηρον. *Orionis* Grammatici Alexandrini συναγωγὴ Ἀττικῶν λεξέων Suidæ memorata usus est auctor magni Etymologici. *Mnaseæ* quoque Berytii Ἀττικαὶ λέξεις Suidæ laudantur. *Pamphilum*, de cujus Lexico plura dicta sunt capite superiore, etiam de vocibus Atticis pe-

culiari opere egiſſe, colligas ex Athenæi lib. XI. p. 494. ubi Pamphilus ἐν Ἀττικαῖς λέξεσιν citatur. Idem libro XV. & Erotianus in vocibus ἄμβην, κνηστέρης διοπτῶ. *Ariſtophanis* Grammatici Byzantini Ἀττικὰς λέξεις memorat. *Cratetis*, non Philoſophi Thebani vel Comici, ſed quem Criticum & Homericum dictum eſſe Suidas refert, illius inquam Cratetis librum quintum Ἀττικῆς διαλέκτου laudat Athenæus libro XI. pag. 497. *Demetrius* quoque *Ixion* Ἀττικὰς λέξεις collegit, teſte Scholiaſte Ariſtoph. ad Aves, & de Alexandrina dialecto, libro, quem memorat Athenæus lib. 9 ſed & Atticas voces collegere *Pauſanias* atque *Irenæus*, de quibus adhuc pauca ſubjungam. Nam *Pauſaniæ* quidem Lexicon pluribus verbis laudat Photius cod. CLIII. teſtatus, plures etiam exhibuiſſe voces, quam Ælii Dionyſii opus, etſi in hoc teſtimonia ſcriptorum largius pleniusque allata fuerint. Quis vero fuerit ille Pauſaeias, Lexici autor, minus exploratum eſſe videtur, nam ut veriſimiliter id referatur ad Cæſareenſem Grammaticum, Æliani præceptorem, cujus doctiſſimum opus, περιήγησις ἑλλάδος, ſtudioſorum manibus teritur, & de quo plura Philoſtratus ſecundo de Sophiſtarum vitis, mirum tamen ſit in Atticis ne ſemel quidem ejus meminiſſe, & alios præterea fuiſſe hoc nomine certum eſt, ex quibus Pauſanias Spartanus Suidæ celebratur, quem inter alia ſcripſiſſe refert de feſtis Lacedæmoniotum. Sed cujuscunque demum Pauſaniæ Ἀττικὰς λέξεις conſultas olim à ſe teſtantur Euſtathius ad Homerum non uno in loco, & autor ſcholiorum ad quartum Apollonii Rhodii, & Scholiaſtes ad Thucydidem lib. 6. c. 27. qui Ἀττικῶν ὀνομάτων συναγωγὴν appellat. Videtur etiam idem opus reſpicere Pauſaniam laudans Euſtathius ad Dionyſii periegetæ v. 525. De *Irenæo* ita Suidas in Πάκατος. Πάκατος ὁ Μινούκιος, χρηματίζας καὶ Εἰρηναῖος, Ἀλεξανδρεὺς γραμματικός, περὶ τῆς Ἀλεξανδρέων διαλέκτου ἢ περὶ ἑλληνισμοῦ, βιβλία ζ. ἔστι δὲ κατὰ στοιχεῖον. Περὶ Ἀττικῆς συνηθείας τῆς ἐν λέξει καὶ προσῳδίας, βιβλία γ΄. ἔστι δὲ κατὰ στοιχεῖον. Περὶ ἰδιωμάτων τῆς Ἀττικῆς καὶ Δωρίδος διαλέκτου καὶ ἄλλα πολλά. Idem alibi: Εἰρηναῖος ὁ καὶ Πάκατος κληθεὶς τῇ Ῥωμαίων διαλέκτῳ (idem enim ſonant hæc duo nomina Græcis *Irenæus* & Latinis Pacatus) μαθητὴς Ἡλιοδώρου τοῦ μετρικοῦ (cujus meminêre Hephæſtio, Priſcianus, Rufinus & alii) Γραμματικὸς Ἀλεξανδρεύς, περὶ τῆς Ἀθηναίων προπομπίας, περὶ τῆς Ἀλεξανδρέων διαλέκτου, ὅτι ἐστὶν ἐκ τῆς Ἀτθίδος, βίβλια ζ, Ἀττικῶν ὀνομάτων βίβλια γ, Ἀττικῆς συνηθείας τῆς ἐν λέξει

καὶ

καὶ προσῳδία κατὰ στοιχεῖον βιβλία γ'. Κανόνας ἑλληνισμοῦ βιβλίον α'. περὶ Ἀττικισμοῦ βιβλίον α', καὶ ἄλλα πολλά. Hinc patet falli virum eruditissimum sive potius aliud agentem scripsisse, cum in dissertatione de Criticis Harpocrationi adjecta, tanquam duos distinctos â se scriptores commemorat Pacatum & Irenæum, aliis quoque ut fit hanc ejus hallucinationem imitantibus. Frequentius tamen â Græcis scriptoribus laudatur sub nomine *Irenæi* quam latino *Minutii Pacati*, ut à Socrate, qui ex Irenæi Atticista nonnulla profert de voce ὑπόστασις lib. 3. Histor. Eccles. Cap. 7. Εἰρηναῖος δὲ ὁ Γραμματικὸς ἐν τῷ κατὰ στοιχεῖον Ἀττικιστῇ καὶ βάρβαρον ἀποκαλεῖ τὴν λέξιν, μὴ δὲ γὰρ εἰρῆσθαι παρά τισι τῶν παλαιῶν εἰρῆσθαι. Εἰ δὲ πού καὶ εὕρηται μὴ ταῦτα σημαίνειν ἐφ' ὧν νῦν παραλαμβάνεται. Παρὰ μὲν γὰρ Σοφοκλεῖ ἐν Φοίνικι ἐνέδραν σημαίνειν (conf. Jer. XXIII. 18. 22. ubi LXX interpretes vocem בסוד quæ *consilium* sonat, vertunt ὑπόστημα & ὑπόστασιν, quod pridem notatum Petavio p. 320. dogm. Theol. de Trinitate) παρὰ δὲ Μενάνδρῳ τὰ καρυκεύματα, ὡς εἴ τις λέγοι τὴν ἐν τῷ πίθῳ τοῦ οἴνου τρύγα ὑπόστασιν. Etiam ab Etymologici Magni autore citatur Εἰρηναῖος ὁ Ἀττικιστὴς in voce κομψὸς & ὑπηρέσιον. Ejusdem περὶ τῆς Ἀλεξανδρέων διαλέκτου adducit in πυδαρίζειν. Irenæum in primo Apollonii, hoc est, in scholiis ad librum primum ejus Poëtæ, laudat vetus ad Apollonii Argonautica scholiastes.

V. Præterea MOERIDIS (vitiose *Mœnidis* apud Labbeum Bibl. nov. manuscr. p. 105.) Ἀττικιστὴς memoratur Photio in Bibl. codice CLVII. ubi libellum illum itidem κατὰ στοιχεῖον scriptum esse affirmat, uti hodieque apparet, superest enim in pluribus bibliothecis manu exaratus, in Vaticana, in Vindobonensi Augustissimi Imperatoris, in Gallicis Anglicisque, in Vossiana, quæ nunc est Lugduni Batavorum, ut mirum sit, nondum in lucem exiisse. In Biblioth. Regis Galliæ cod. 3502. p. 261. incipit: ἄγαμαι ὑπερβόλως, Ἀττικῶς: ἄγαμαι ὑπέρβολον ἑλληνικῶς. Passim ex eo loca producit Salmasius ad Solinum, in Observationibus ad Jus Atticum, in Commentariis de Hellenistica & in aliis scriptis, etiam ad Tertulliani librum de pallio, ubi vocat Mœridis Atticistæ περὶ ἑλληνικῶν καὶ ἀττικῶν λέξεων, solet enim inter se conferre voces, quibus Attici & quibus alii ἕλληνες sive Græci utuntur. Ex manuscripto Vindobonensi descriptum habuit Johannes Pricæus, laudant etiam Usserius ad Ignatium, Valesius ad Harpocrationem, Menagius ad Laërtium, Cangius in glossario Græco, aliique, quos referre longum

gum

gum foret. Quibusdam *Eumœrides* vocatur, ut Colomesio p. 120. Observationum sacrarum, quo autore vel quo argumento, ignorare me fateor. Nemo etiam est, qui doceat, ubi vel quando vixerit iste Mœris, ut non multo forte antiquior Photio fuisse videatur. Alioqui non obscurum Mœridis, antiquissimi Ægypti Regis nomen vel ex Herodoti Euterpe, & Mœridis, quem procuratorem Virgilii fuisse narrat Servius ad Eclogam IX. Sed nihil illi ad Mœridem hunc cujus librum de vocibus Atticis doctissimi Küsteri industriæ ut spero brevi debebunt harum literarum studiosi.

VI. Inter eos, qui jam publice editi extant antiquissimus est PHRYNICHUS Arabius, Sophista Bithynus, M. Antonino & Commodo ejus filio imperante clarus, cujus ἐκλογὴν Ἀττικῶν ῥημάτων καὶ ὀνομάτων *Corneliano* inscriptam habemus. In Catalogo MStorum Bibl. Baroccianæ nuper edito fol. 9. male excusum est *Phrynichus ad Cornelianum de vocalibus ab usu remotis.* Legendum *de vocibus.* Hunc porro Cornelianum Rhetorem, & Imperatorum Antonini & Veri vel Commodi ab* Epistolis fuisse docet Phrynichus in βασίλισσα, & in τὰ πρόσωπα ubi laudat eum tanquam καθαρὸν καὶ ἀρχαῖον ῥήτορα, καὶ μόνον μετάγ ἐκείνους, τοὺς ἀμφὶ Δημοσθένην λέγω, ἐπανάγοντα εἰς τὸ ἀρχαῖον σχῆμα καὶ δόκιμον τὴν ῥητορικήν. Nunnesio minus verisimiliter idem fuisse videtur cum *Attidio* sive *Attilio Corneliano* Syriæ præfecto, quem à Vologeso fugatum refert Julius Capitolinus in Marci Antonini vita cap. 8. Primus illam Phrynichi συλλογὴν publici juris fecit Zacharias Calliergus Cretensis, Romæ A. 1517. quem secutus Franciscus Asulanus Lexico suo illam subjecit una cum Thoma Magistro, Moschopulo, Ammonio aliisque, ap. Aldum Venetiis, 1524. in folio. Hinc Michaël Vascosanus excudit Parisiis Ao. 1532. in octavo cum eodem Thoma Magistro & Moschopulo, Æliani que & Orbicii de vocabulis militaribus sive Tacticis. In his editionibus literarum ordine procedit Phrynichi collectio, in nullos libros distinguitur, neque versionem latinam adjunctam habet, minusque plena est & perfecta, neque in ea occurunt quæ ex Phrynicho producit Stephanus ἐθνικογράφος in voce Ἀθῆναι: Et sive ex Phrynicho ipso adhuc integro sive ex Stephano

* Ita reddo vocem ἐπιστολέα cum Nunnesio, etsi Agathiæ & aliis tabellarium notat, sive γραμματοφόρον, ut veteres Grammatici interpretantur.

no repetit Moschopulus: ὁ δὲ Φρύνιχος ἀνάττικόν φησιν εἶναι τὴν φωνὴν καὶ θαυμάζει πῶς ὁ Φερεκράτης Ἀττικώτατος ὢν, χρῆται. Longe pleniorem deinde editionem ex MSto codice dedit Petrus Johannes Nunnesius, quamvis nec in illa loci à Stephano memorati vestigium apparet. Suidas autem opus Phrynichi memorans ait eum Ἀττικιστὴν sive περὶ Ἀττικῶν ὀνομάτων libros duos conscripsisse, certe in editis Suidæ codicibus binarius tantum librorum Phrynichi numerus extat, cum in MSto Phrynichi quod Nunnesius secutus est distinctum fuerit in libros tres, tertio tamen libro non integro sed exigua tantum illius parte superstite. Neque vero in Nunnesii exemplari verba ut in prioribus disposita sunt κατὰ στοιχεῖον, sed promiscue, nullo literarum ordine servato. Addidit porro non latinam modo versionem Nunnesius sed notas quoque eruditas, Phrynichumque ita à se ornatum strenæ loco obtulit Andreæ Schotto Ao. 1586. Inde pervenit in manus viri optimi Davidis Hoeschelii, qui notis suis doctissimis adjunctis cum locuplete verborum auctorumque quos laudat Phrynichus vel carpit indice in lucem emisit Augustæ Vindelicorum Ao. 1601. 4. HERODIANI quoque, de quo infra in Grammaticis dicturus sum, fragmentum de Atticis vocibus Græce & latine subjectum legere est p. 84. ad 93.

VII. Cæterum paulo audacius subinde nec sine aculeo οἱ νόθως Ἀττικίζοντες à Phrynicho perstringuntur, & quandocunque vel Poëtæ Comicique novi vel Philosophi vel alii recentiores insolenti aliquo verbo usi sunt, eos spernere ac relinquere, è contrario cum antiquis potius & πολιτικοῖς loqui jubet. Ita enim vocare genuinos Atticos Phrynicho in usu positum est. Oratores præcipue illos civilem & robustam eloquentiam florentium Athenarum temporibus sectatos, quales fuere Demosthenes & Æschines qui πολιτικὸν * ἀσκοῦντες λόγον Rempublicam sua dicendi facultate perculerunt. Equidem Galeno lib. 3. in Epidem. Hippocratis πολιτικὰ ὀνόματα sunt voces συνηθέσταται & vulgaris usus, quo sensu ipse scripsit libros tres τῶν παρ' Εὐπόλιδι, libros quinque τῶν παρ' Ἀριστοφάνῃ & libros duos τῶν παρὰ Κρατίνῳ πολιτικῶν ὀνομάτων, ut refert in libro de scriptis propriis, quod alii

Uuu

* Vide Vales. ad Harpocrationem, & quæ viri docti notant ad Longinum, p. 4. edit. Jacobi Tollii. Aristidem lib. I. τεχνῶν ῥητορικῶν, qui est περὶ λόγου πολιτικοῦ.

alii, minus recte ni fallor, acceperunt de verbis forensibus. Sed Phrynichus πολιτικοὺς opponit ἰδιώταις & ψευδαττικοῖς & quibuscunque non pure Attice loquentibus. Hinc tametsi alia Græcorum dialectus vocem aliquam admittat, si tamen ab τῶν δοκίμων, classicorum & genuinorum Atticorum usu remota sit, continuo occinit illud suum οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδῃ. Neque maximis viris parcit, ut si quis Phrynichum legat jam facile credat Sextum Empiricum non ab re succensere Grammaticis, ridereque μηδὲ δύο σχεδὸν ῥήματα δεξιῶς εἴρειν δυναμένους, θέλοντας ἕκαστον τῶν μέγα δυνηθέντων ἐν εὐφραδείᾳ καὶ ἑλληνισμῷ παλαιῶν, καθάπερ Θουκυδίδην, Πλάτωνα, Δημοσθένην, ὡς βάρβαρον ἐλέγχειν. Sed vicissim Phrynichus reprehensus est à Thoma Magistro in collectione vocum Atticarum de qua mox dicemus: Nunnesius præterea & Hoeschelius præcipue in notis ad Phrynichum hoc negotii sibi dederunt, ut voces ab illo rejectas bonorum scriptorum autoritate tuerentur. Id quod jam pridem singulari opere fecisse videtur *Orus* Grammaticus Alexandrinus, inter cujus scripta Suidas refert librum adversus Phrynichum κατὰ στοιχεῖον. Ab Thomæ quidem censuris Nunnesius interdum Phrynichum defendit, Hoeschelius contra Phrynicho sæpe etiam Novi Test. & LXX. Interpretum scriptorumque Ecclesiasticorum usum objicit, recte arbitratus horum dictiones non ita protritas esse ut quidam opinantur, etsi Salmasius Phrynicho succinens non minus in sacris scriptoribus quam in novis Comicis Græcis multas voces idioticas & è trivio petitas agnoscit lib. de Hellenistica. E contrario Franciscus Vavassor in libro elegantissimo de ludicra dictione p. 101. *Phrynichus*, inquit, *à Thoma Magistro critico & collectore Atticarum vocum deprehensus in multis ac magnis erroribus, & à Josepho Scaligero ob illam ipsam Menandri reprehensionem & censuram improbatus.* Phrynichus, *inquit*, Menandrum malum auctorem Atticismi esse dicit, cui nos non credimus, & Menandrum plus in Atticismo vidisse quam Phrynichum, certo scimus. *Animadverti ego certe, ab eo male negari σύγκρισιν esse probam vocem, quam Dionysius quidem Halicarnasseus haud ignarus opinor bonitatis verborum in illa sua comparatione Platonis & Demosthenis sæpius eademque sententia usurpet.* Menandrum tamen non optimis semper vocibus usum sed interdum de industria vulgares & idioticas aut σφόδρα κωμικὰς, ut Pollux vocat, in dramata sua recepisse, colligas quoque ex eo, quod idem Pollux negat se

usu-

usurum verbis Menandri, nisi cum nullum apud alios probatos scriptores vocabulum commodum occurrit. Aliæ quædam Phrynichi acriores censuræ quibus non Menandrum modo sed multos etiam alios autores laudatissimos perstringere veritus haud est, reprobantur à Menagio notis ad Laërtium p. 18. 208, 215. & aliis in locis. Nasutus censor dicitur Barthio ad Claudianum notis. Præter vero Nunnesii & Hoeschelii annotata extant etiam ad Phrynichum & ejus interpretem viri illustris notæ, sine autoris nomine ab eodem Hoeschelio editæ, Augustæ Vindel. A. 1603. 4. quibus loca Phrynichi complura emendantur & illustrantur, tum Nunnesii versio pariter & notæ frequenter castigantur. Paucis foliis hæ notæ constant, sed doctissimum produnt autorem, etsi nomen nullum præfixum sit. Equidem Casauboni esse putabat Mentelius apud Menagium T. 1. Antibailleti p. 173. & sane in calce harum annotationum, Isaaci Casauboni ad Hœschelium epistola occurrit: sed notas ipsas non Casaubonum, sed *Josephum Scaligerum* autorem agnoscere disces ex Hœschelii literis ad Kirchmannum, quæ legitur post epistolas Marquardi Gudii pag. 188. Allegatur Phrynichus noster â Stephano Byz. in Ἀθῆναι, Etymologico Magno, & Thoma Magistro, &c.

VIII. Jam non opus est, pluribus notare eorum * errorem, â Bœclero, Menagio aliisque pridem castigatum, qui librum de vocibus Atticis, quem hodie habemus, epitomen esse contendunt σοφιστικῶν παρασκευῶν Phrynichi, de quibus Photius cod. CLVIII. ubi refert, opus illud Commodo Cæsari dicatum (non Marco Aurelio Antonino, ut perperam affirmat Menagius l. c. p. 172.) multis constitisse libris, quorum singuli aliis viris doctis & amicis ab auctore inscripti fuerint, uti primores tres & decimus, & post undecimum aliquot *Aristocli* cuidam, quartus & octavus *Juliano* Phrynichi populari, quintus & undecimus *Menodoro*, sextus *Tiberino*, septimus & plures ê posterioribus *Menophilo*, cæteri *Rhegino*, (Grammatico fortassis illi, cujus πολυμνήμονα Socrates III. 23. & Suidas commemorat) & *Basilidi* Milesio Sophistæ. Nec singulas voces modo sed & phrases & formulas λόγους κομματικοὺς, nonnullos etiam εἰς κῶλα περιτεινομένους χαριέντως

* Joh. Schefferi p. 155. libri de stylo, Bailleti jugem. des Sçavans sur les Grammairiens Grecs p. 116. Morhofii Lib. 2. Polyhist. p. 17. ubi pro Phrynichii Strabii lege Phrynichi Arabii.

τε καὶ καινοπρεπῶς εἰρημένους τε καὶ συντεταγμένους complexum fuiſſe. Ejus vero operis, in quo pauca quæ non in Helladii quoque majore Lexico, ſed ſparſim aliisque permixta legebantur, libros XXXVII. duntaxat viſos ſibi teſtatur Photius, juxta ſeriem literarum vocibus diſpoſitis, etſi autor totidem alios libros ejusdem argumenti promiſerit, unde facile conciliatur Suidas, qui præter *ἀττικιστὴν* Phrynichi memorat ejusdem *καινοπρεπῶς τιθεμένων συναγωγὴν σοφιστικῆς παρασκευῆς βιβλία λζ΄, οἱ δὲ οδ΄.* Ita enim legendus & ſupplendus ille locus, nempe ſi XXXVII. libris Photio viſis totidem alios à Phrynicho promiſſos addas, prodeunt *οδ΄*, ſive LXXIV. Laudat & hoc Phrynichi opus Scholiaſtes Comici ad Pacem. Non mediocriter porro hallucinatur autor Bibliographiæ curioſæ, Germanopoli, ut inſcriptio præ ſe fert, in lucem editæ, & propter varias interpolationes truncationesque ac mutationes, Bœclero ad quem autorem refertur indignæ, dum de Phrynicho agens hæc ſubjungit: *Nunneſius in codice ſuo multa egregia annotaverat, quæ Daniel Heinſius pro ſuis poſtea edidit, acerrime propterea traductus à Claudio Salmaſio in præfatione ad Simplicium.* Sane Heinſius in Phrynichum nunquam ſcripſit, uti nec Nunneſius in Simplicium. Sed Franciſci Nanſii emendationes in ſuam Simplicii editionem Heinſium transtuliſſe & pro ſuis venditaſſe Salmaſius contendit, cum Nanſiani codicis in præfatione Typographi Heinſianæ editioni præmiſſa diſerta fiat mentio, atque adeo à plagii culpa Heinſius facile abſolvatur, cui quavis data vel non data occaſione nimis inclementer ſæpe inſultat vir maximus Salmaſius. Bailletum vero qui Bibliographiæ curioſæ errores ſine cenſura ſuis doctorum judiciis inſeruit, pluribus verbis reprehendit Menagius in Anti-Bailleti capite XLVII. Cæterum fuêre & alii Phrynichi præter noſtrum, qui de Atticis dictionibus ſcripſit, & ex quo præter rem duos facit Johannes Jacobus Hoffmannus T. 1. Lexici univerſalis Part. 2. p. 163. De illis dixi ſupra Lib. 2. Cap. 19. Nunc indicem Scriptorum in Phrynichi libris de dictionibus Atticis allegatorum, paulo quam eſt in Hœſcheliana editione vel qualem in diſſertatione de Lexicis Græcis §. 14. olim dare me memini, auctiorem ſubjungam.

IX.

IX.

Index Auctorum, qui in libello Phrynichi citantur, vel reprehenduntur.

X. THOMÆ quoque, MAGISTRI communiter dicti, ὀνομάτων ἀττικῶν ἐκλογαὶ cum Phrynicho editæ sunt à Zacharia Calliergo primum Romæ Anno 1517. tùm Venetiis ab Asulano: & à Vascosano Parisiis. Novissime *Nicolaus Blancardus* separatim eundem libellum emendatius vulgatum juxta seriem literarum paulo accuratius disposuit, & indice autorum, quos laudat, quique propemodum universi hodie adhuc supersunt, auxit Franequeræ Anno 1690. 8. Illi editioni anno 1698. adjectæ sunt animadversiones V. C. *Lamberti Bosii*, cujus præclaræ exstant diatribæ & observationes in loca quædam Novi Testamenti, & scriptorum τῶν ἔξω, utilissimus item de ellipsi Græcorum libellus, & luculenta editio versionis Græcæ LXX. debemus. In illis

Bo-

Bosii observationibus Thomas arguitur, non raro damnasse locutiones bene Atticas, quod Leopardo etiam Grævioque ad Solœcismum Luciani, Joh. Jensio in Lucianeis lectionibus, Joh. Barbeyraco in epistola ad Jacobum Bernhardum * & aliis viris clarissimis notatum fuit. Etiam *Martinum Brunnerum*, Professorem Græcæ linguæ Upsaliensem, â quo Palæphatum notis illustratum habemus, Lexicon Atticum Thomæ Magistri recensere & prælis subjicere molitum didici ex Nicolai Heinsii epistola ad Isaacum Vossium, quam edidit Colomesius in observationibus ad Lil. Giraldi dialogos de Poëtis pag. 63. *David Hæschelius* ad Godofredum Jungermannum 8 Cal. Dec. 1606. *De Harpocratione tuum probo consilium, sed suppetiarum nihil habeo polliceri. Verum si res feret moram, ad Thomam illum Magistrum non minus feram opis, quam Phrynicho à me præstitum.* In codice Regis Galliæ 1853. ita inscribitur teste Fraxineto: τοῦ σοφωτάτου τοῦ Μοναχοῦ Κυρίου Θεοδούλου Θεσσαλονικέως τοῦ Μαγίστρου ἐκλογαὶ ὀνομάτων Ἀττικῶν οἷς οἱ δοκιμώτατοι χρῶνται τῶν παλαιῶν, καὶ τινες αὐτῶν παρασημειώσεις καὶ διαφοραὶ τῶν ἀλλήλων. Thessalonicæ vixit, patria Cretensis fuit, si idem est Thomas Hiero-Monachus, cujus epitome Suidæ Lexici, manu exarata exstat Dresdæ in Bibl. Potentissimi Saxoniæ Electoris. Ejus scholiis MSS. in Aristophanis Plutum, nubes & ranas, ex Bibl. Colbertina usus est idem Fraxinetus sive Du Frenius in glossario mediæ græcitatis. In Bibl. Regis Christianissimi cod. Gr. MS. 1853. post collectionem vocum Atticarum habetur ejus *oratio, qua Cynægiri Pater Euphorion Polemarcho Callimachi Patri præferendum se contendit. Oratio qua hortatur Athenienses ad concordiam. Oratio de laudibus Johannis Baptistæ. Oratio vel potius epistola ad Philosophum Josephum. Oratio Apologetica pro Chandreno, aliaque.* Vide & Labbeum Bibl. Nov. MS. p. 74. ubi codicem Regium 1922. recenset. Disertissimam *laudationem Gregorii Nazianzeni*, & orationem gratulatoriam Magno exercituum Duci Angelo scriptam, aliasque binas *ad magnum Logothetam Theodorum Metochitam*, & *ad Patriarcham C. Politanum Niphonem*: (male *Tryphon* hic vocatur à Dufrenio) *laudationem Regis Cypri*, & *epistolas septem* cum *Nicephori Gregoræ epistola ad Thomam Magistrum*, primus Græce & latine edidit vir doctissimus & Sueciæ suæ nuper lumen haud vulgare Laurentius Normannus Upsal. 1693. 4. Ex quibus epistolis uti etiam ex προσφωνητικῷ ad Niphonem Patriarcham & ex iis, quæ ad Imperatorem Andronicum Palæologum scripsisse perhibetur, nec dum

* Nouvell. Reip. literar. A. 1702. Novembr. p. 515. seq.

dum in lucem emissa, recte docet, Thomam floruisse seculo post natum Servatorem quarto decimo ineunte. Suspicatur quoque, eum Magistri sive officiorum sive scriniorum regiorum & chartophylacis munere functum, eundemque Rhetorem ac causarum patronum, siquidem hic est Thomas scholasticus autor Epigrammatis lib. IV. Anatholog. Cap. 31. p. 514. quo Demosthenem Aristidem & Thucydidem veluti τρεῖς ῥητορικῆς ἀστέρας maximi facere se testatur. Postea vero Imperatore Andronico Palæologo seniore fortunis opibusque per nepotem exuto inque monasterium, suasu potissimum Patriarchæ Niphonis, A.C. 1327. detruso, & Antonii Monachi nomen cum cucullo sibi imponente, parem cum hero fortunam & alios expertos, & Thomam nostrum abdicato munere publico rebusque seculi repudio misso deinceps *Theodulum* appellatum fuisse. Quod vero eundem sub *Demetrii* quoque *Triclinii* nomine latere, nunc *Theodori* Monachi & *Christoduli* appellatione venire affirmat, vellem conjecturas has suas argumentis confirmasset vir doctus & præstantissimus. Cæterum allegatur Thomas Magister â Scholiaste Luciani, ad libellum, qui Phalaris inscribitur, & verba, ad quæ respicit, in hoc libro de vocibus Atticis, voce αὐθέκαστος occurrunt, unde eum Thoma nostro juniorem esse recte nuper in lectionibus Lucianeis observavit V. C. Johannes Jensius. Jam indicem scriptorum à Thoma laudatorum ê Blancardi editione subjungamus.

XI.

Index Auctorum qui á Thoma Magistro

Citantur, Explicantur, Notantur.

ACHILLES RHETOR. ἐν Λευκίππῃ, voce ἀναβαίνω.

AESCHINES. v. δημόκοινος. δυνάστης. ἐκδοχή. ἔκστασις. ἐπεστραμένως. ἐπιδέξιος. ἐπικαλοῦμαι. ἐπιλείπει. ἐπισταμένως. ἑταίρα. εὐνομεῖσθαι. εὐφημία. καιρός. λογογράφος. μαρτυρία. μισθοφορῶ. οἰκῶ. ὄφλημα. παροινία. προβολή. στρωματεύς. ὑποπιάζειν. φιλανθρωπία. χλανίδιον.

AESCHYLUS. v. αἰτοῦμαι. βασίλεια. γείτων. διαπεπραγμένον. διάστροφοι. διώκω. ἑβδόμη. εἴργω. ἐμποδών. ἐξήρτημαι. ἐπετειλάμην. εὔνοια. ἥκω. θεοπρόπους. θεωρός. ἴκταρ. ἱστορῶ. κατέρχομαι. κέκτημαι. κώμας. λωφᾶ. μάλη. μᾶλλον. μέλλω. μή. ὄρνιθες. πεζὴ στρατιά. σταθεῦσαι. συμφέρον. φερέγγυος. χλιδῶ. ὠφελῶ.

ALE-

ALEXANDER SOPHISTA. v. διδώη.
ALEXIS. v. οἰκίας δεσπότης. παλαιστρικός.
ANTIPHO. v. λατόμος.
APHTHONIUS. ἐν τοῖς προγυμνάσμασιν. v. ἀνεβαλόμην.
ΟἹ ἈΡΧΑῖΟΙ v. πορνοκόπος & alibi.
ARISTIDES. v. ἀγάλλω. ἀγωγὸς. ἀεὶ. αἴσχιον. ἀκέσης. ἀμαθῶς. ἀμφηλικέστερα. ἀναβασμὸς. ἀναδησάμενος. ἀναθεῖναι. ἀναλέγομαι. ἀναμιμνήσκομαι. ἀνεβαλόμην. ἀνεῖλεν. ἀνειμένον. ἀνέστησα. ἀνέχω. ἀνέφυγεν. ἀξιῶ. ἀοίκητον. ἀπείρατος. ἀπήλλαξεν. ἀποκρέμνασθαι. Ἀπόλλω. ἀπολύομαι. ἀπόστολος. ἀρύτομαι. ἀτρεμῶ. αὔξειν. αὔξην. αὐτομολία. ἀφαιρῶ. ἀφῆκεν. βαρύνειν. βασκαίνω. βέβαιος. βελόνη. βὴξ. βλὰξ. βούλομαι. βουλευτήριον. βρέχει. γάνος. γαργαλισμὸς. γεννηθεὶς. γῆρας. γοῦν. δεδήσομαι. δεκέτης. διεβίβων. διεῖναι. διενειμάμην. διέφθορεν. διηλλάγη. διώρυξ. δυοῖν. ἐδίδαξα. ἔδος· εἰ. εἰς. εἴσω. ἑκασταχῆ. ἐκβάλλει. ἐκβολὴ. ἐκεῖ. ἑκοντὴς. ἐκποδὼν. ἑκὼν. ἐλάα. ἐλευθερία. ἐξεῖλε. ἐξ ἐπιπολῆς. ἐξερῶ. ἐπαγγέλλω. ἐπέκεινα, ἐπίδειξις. ἐπίκειμαι. ἐπινίκιος. ἐπίτιμος. ἐπιτρέπει. εὔκολος. εὔνοια. εὐπρεπὴς. εὔχομαι. ἐφόδια. ἔχω. ζώνιον. ἦθος. ἥμαρτον. θάκος. θεραπεία. θεωρὸς. θόρυβος. θύωμα. ἰδέα. ἰδιαίτατον. ἰσχίω. καθήκοντα. κάθησο. κάλως. καταβολὴ. καταθέω. κάτοπτα. κατορθῶσαι. καττίτερος. κέκλεισμαι. κληρονομῶ. λαγχάνω. λαίλαψ. λάρυγγα. λεπτὸν. λογίους. λοιμὸς. λύτρα. μαίνομαι. Μαραθῶνα. μεγαλοψυχία. μεῖζον. μέλει. μερίτης. μὴ. μηκύνω. ναυαγία. νεῖν. ἐνειμάμην. νενηφότως. Νηρηὶς. ξενίζω. ξυρέω. οἷς. ὅποι. ὁρμίζω. οὐκ ἂν. ουτωσί. ὄφλημα. παιανίζω. παρὰ. παραιτοῦμαι. παραπλεῖν. παρίσταται. πεντετηρὶς. περιεγένετο. πιθανὸς. πλινθίον. ποῦ. προξενῶ. πρὸς. προσβάλλω. προσγελῶ. προσείρηκε. προσηγορία. προσήκει. πρόσκρουμαι. πρόσοδος. προσοικῶ. πρόσχημα. πρωΐτερον. ῥαστώνη. ῥεῖθρον. ῥιγέω. ῥοῦς. σαπρὸς. σκαιὸς. σκηνὴ. στεφανίτης. συλλεχθεὶς. σύμμετρον. συμφορὰ. σύνοιδα. τέλος. τήμερον. τίθην. τιμῶ. τριήρεος. ὑβριστικώτερος. ὑπάγω. ὑπάρχω. ὑπὲρ. ὑποκορίζομαι. ὑπολογίζομαι. φάκελος. φανθεὶς. φέρε. φυγὴ. φυὴ. χαμαὶ. χθιζὸς. χιτὼν. χοῦν. ψάμμος. ψεῦδος. ὡς.
ARISTOPHANES. v. ἀγροῖκος. ἀκέσης. ἀλεῖν. ἀληθὲς. ἀναδησάμενος. ἀνέφυγεν. ἀπειλῶ. ἀπολείπει. ἀπόνιπτρον. ἀργὸς. αὐτὸς. ἀφροντιστεῖν. βαβαί. βουλεύομαι. βοῦς. βρέχει. γοῦν. δημότης. διακεκναισμένος. δρῶ. ἐγείρομαι. ἐδίδαξα. εἰ. εἴθ' ὤφελεν. εἰσέρρησε. ἔκδημος. ἐλάω. ἐμβάδες.

HER-

HERMOGENES. v. προβολή.

HERODOTUS. v. ἠγανακτησάμην, ἀθυμία. ἀληθεύω. ἀλογία. ἀμηχανῶ. ἀναγινώσκω. ἀναλέγομαι ἄνωθεν. ἄπεδος. ἀρά. ἄφθονος. γέγονα. δεσποτεία. διάκορος. διατίθεμαι. διαχρῶμαι. διδῴη. διέχει. ἑκὼν. ἑάλω. ἐμποδὼν. ἐξ. ἐπίτιμος. ἑταίρα. εὐσομεῖν. ζευγνύασι. καθάπτομαι. καταστρέφομαι. κατεύχομαι. λογίους. λόγιμον. οἰκέται. ὅμοιον. ὅπλα. οὐδεὶς. ὄφελον. ὄχλος. παραθήκη. παράλιος. παρεῖδεν. παρέστησαν. περιβάλλω. περιεγένετο. πρεσβεύονται. προέδωκεν. προορῶ. πρόσκειμαι. προσποιοῦμαι. σιγῇ. στόλος. σύνθετον. τέλη. τίθην. τόξευμα. ὑποκρίνομαι. ὑπολαμβάνω. ὑποτίθησι. ὑφίσαμαι. φάρμακα. χρηματίζω. ψυχὴ. ὠνήσομαι.

HESIODUS. v. ἀράχνη. βραδύτερον. ζηλῶ. θαμὰ.

HIPPOCLIDES. v. ἐνέχυρα.

HIPPOCRATES. v. φάρμακα.

HOMERUS. v. ἀκέστης. ἀτέλεστον. βέλος. βούλομαι. γράψαι. δεδίττομαι. διδῴη. ἐκεῖ. ἐπίκωποι. ἔχω. θυρεὸς. κάθισον. Καρ. μαστὸς. νῦν. ὄνθος. ὅποι. παρὰ. παύω. παραπληγὼς. πόλις. ῥιγέω. συλῶ. τίκτειν. ὑπάγω. φράσον. φυὴ. χρεία. ὦχρος.

ISOCRATES. v. πλάνος.

JULIANUS. v. ἀπόδοσις.

LIBANIUS. v. ἀγροῖκος. ἀθέατος. αἰτοῦμαι. ἀκκισμὸς. ἄλουργὸν. ἀναθησάμενος. ἀνακαθαίρομαι. ἀνάλωσα. ἀναμιμνήσκομαι. ἀνανεοῦμαι. ἀνάπαυλα. ἀνεῖλεν. ἀνέραστος. ἀνέῳγεν. ἀνίσω. ἀντίγραφα. ἀπαντικρὺ. ἀπειλῶ. ἀπολείπει. ἀποπέμπω. ἀποφέρεσθαι. ἀργυραμοιβὸς. ἀρτοπόπος. ἀστεῖος. ἀσύνετος. αὐχὴν. βιβλιογράφος. βίον. βουλεύομαι. βουλητήριον. βραδύτερον. βρωμᾶται. γῆμαι. γιγνόμενον. Γοργὼ. γοῦν. δάκρυσι. δεκέτης. δεσποτεία. διαχρῶμαι. διδῴη. διέπαυσε. δικάζω. δοκὸς. δυοῖν. ἐδάφων. εἴσω. ἐκτάδην. ἑλληνίζω. ἐλπίς. ἐνταῦθα. ἐπαγγέλλω. ἐπεῖδεν. ἐπὶ κόῤῥης. ἐπινίκιος. ἔπιπλα. ἐρεχελεῖ. ἐρευνῶμαι. ἐρρῴην. ἐρῶ. εὐθύνη. ἐφόδια. ζάπλουτος. ἥκω. ἥλιος. θύωμα. καθάπαξ. καρῆναι. κατασκευάζω. κατορθῶσαι. κελεύω. κεντεῖ. κλεῖν. κομίζομαι. κονδυλίζω. λέμφος. λεπτὸν. λύζωμα. μεγαλαυχῶ. μεθύσῃ. μεταξὺ. μὴ. νυμφευτήρια. οἰμώζω. ὀπτήρ. ὀπωρῶν. ὁρμίζω. ὀσφραίνομαι. οὕτως. παιδίσκην. πανοικὶ. παραβάλλω. περιΐσαμαι. Πέρσας. πίνει. ποδαπὸς. πρεσβεύονται. πολιτήριον. ῥήτωρ. σκίμπους. σμινύη. σταθμοὶ. στύραξ. συμβουλεύω. συνίσαται. συντίθημι. τεθνήξεται. τίθην. τιμῶ. τυγχάνει. ὑπερ-

ὀρῶ. ὑπνώδης. φάσκωλος. φορά. φυγή. φυσᾶν. χλευάζω. χρηματίζω. χρήστης. χρυσίδες. χρῶ. ὥρα.

LUCIANUS. v. ἆ μή. ἠγανακτησάμην, ἀεί. ἀθρόος. ἀκέστης. ἁλιεύομαι. ἀναλέγομαι. ἀνέραστος. ἀνέῳγεν. ἀποκήρυκτος. ἀποπέμπω. ἀποσοβῶ. ἀπρονόητος. ἀνώμοτος. ἀργός. ἄρτι. ἀτέλεστον. ἀτενές. αὐθέκαστος. ἀωρί. βουκολεῖν. βούλομαι. γαργαλισμός. γράφομαι. διαβόητος. διακονοῦμαι. διατίθεμαι. διδάσκομαι. διέφθορεν. δοκός. ἐγείρομαι. εἰ. εἰσῄει. ἐκπλήττω. ἑκών. ἐλλέβορος. ἐλπίζω. ἐνδεδυκώς. ἐξήρτημαι. ἔξω. ἐπέχω. ἐπιδρομή. ἐπιλανθάνομαι. ἑρμογλύφος. εὐμαθής. εὑρίσκομαι. ζωπυρῶ. θερμός. ἰδιόξενος. ἵστημι. κάθοδος. καπνοδόκη. καταγῆναι. κατέχομαι. Κεγχρεαί. κεραία. κεφαλή. κληρονομῶ. κορυφαῖον. κυνίδιον. μά. μαχλάς. μή. ναυαγία. Νηρηΐς. ὀρθρεύω. οὐδέποτε. παλαιστρικός. παρά. παραβάλλω. πατραλοίας. περιβάλλω. περιεσπάσθη. πίομαι. προσηγορία. ῥαδιουργός. σέες. σίαλον. τεθνήξεται. τίλλω. τριακοντούτης. ὑπερμαζῶ. ὑφίσταμαι. φαῦλος. φωρῶ. χαίρειν. χιτών. χωρίς. ψάλλιον. ὠνήσομαι. ὡς.

LYCOPHRON. v. ἄπειρος.

MENANDER. v. κολυμβητής. λήθαργος. πορνοκόπος.

PHAVORINUS. v. ἐπεξελευσόμενος. ἐξιδιάζονται. καθιερῶσαι. προπετῶς

PHERECRATES. v. ῥυπαίνω.

PHILO. v. ἐξαπιναίως. ξενίζω.

PHILOSTRATUS. v. ἀνάθημα. ἀνθέων ἀπὸ τοῦ διακειμένου. αὐχήν. ἀφαιρῶ. ἀφανίζεται. Ἀχερουσία. βασίλεια. γεγυμνασμένος. διαβέβλημαι. διάγω. ἐμβριθής. ἐξεκόπη. ἑρμηνεία. εὕρημα. ἡβᾶν. κατηγορῶ. κέκτημαι. λεπτόν. μεθύση. ξένον δεῖνα. ὁμιλητής. οὕτως ὄψις. παραγινώσκω. παρὰ πολύ. προσγελῶ. ῥάθυμος. ῥαθυμῶ. συνίσταται. ὑπτιάζειν.

PHRYNICHUS. v. ἀνέῳγεν. διδῴη. δυοῖν. ἔσω. χωρίς.

PINDARUS. v. διάπειρα. ἤτοι. πειρῶ.

PLATO. v. ἄγεται. ἀγών. ἄθυρμα. αἴσχιον. ἀμφιγνοῶ. ἀμφίεσμα. ἀναλέγομαι. ἀνεβίωσα. ἀνεῖλεν. ἀποδέχομαι. ἄτοπον. ἄττα. βούλομαι. γέγονα. γεννᾶ. διαπρέπω. διαφορά. δίκη. δοκῶ. δύναμαι. δυσωποῦμαι. εἰ. εἰσῄει. ἐκεῖ. ἐναρίθμιος. ἕνεκα. ἔξω. ἐπάν. ἐπανορθοῦμαι. ἐπὶ κόρρης. ἐπιστρέφομαι. ἐπιψηφίζω. ἑταιρότερος. εὐκταῖον. εὐπρεπής. εὔχομαι. ζευγνύασι. ζωπυρῶ. θεωρός. θής. ἰδέα. ἰών. καταγῆναι. κατηγοροῦμαι. κα-

το

τόπιν. κατορθῶσαι. κοινῶ. μεθύσῃ. μέλλω. μὴ. μιμοῦμαι. νῦν. ὀψοποιός. παιδεία. παρά. παρακελεύομαι. περὶ. περιεγένετο. πηνίκα. πράττω. πρότερα. πρωὶ. πρῶτος. σφὲ. τεθνήξεται. ὑμῶ. ὑπὲρ. ὑπερήφανος. φέρε. φερεφάττα. φοιτᾶν. χαίρειν. χρῆσθαι. ψάμμος.

PLUTARCHUS. v. ἄνωθεν. ἀτενές. δημόκοινος. διαπεπραγμένον. δυσωποῦμαι. εὐπρόσοδος ζώνιον. κόρυδος. λαμυρία. ὑπὲρ. ὑποκορίζομαι. φθείρ.

POLLUX. v. ναός.

ΟἹ ῬΗΤΟΡΙΚΟΊ. v. ἐξαπιναίως.

SACRÆ LITERÆ. v. ἀξιῶ. εὐαγγελίζομαι. εὐθέως. καταγῆναι. σκηνή.

SOPHOCLES. v. ἀνεῖλεν. ἀπαρκεῖ. ἀποδράς. βραβεύς. βῶλος. γοῦν. διέφθορεν ἕδος. εἰ. ἔξω. ἐπαγγέλλω. ὀπίσω. ἐσάτω ζηλῶ. ζῶμα. ἦσθα. ἰδιόξενος. κεντεῖ. κίναιδος. κομπάζω. μάτην. μὴ. νῦν. ὀπτήρ. οὐκ ἄν. πανοῦργος. προίσχω. προξενῶ. πρόσχημα. συμφορά. τιμωρῶ. ὑφηγοῦμαι. φαρμάττεσθαι. χάριν. χλιδῶ. χρεία. χρὴ. χρῆν. ψυχὴ. ὡς.

STOICI Philoſophi. v. πείσασιν.

SYNESIUS. v. ἀγώγιμα. ἀθυμία. ἀκκισμός. ἄκναπτον. ἀλεκτρυὼν. ἀναβασμὸς ἀνακραγεῖν. ἀναπεμπάζομαι. ἀνέωγεν. ἀπέχω. ἀπηγορευμέναι. ἀποδέχομαι. ἀποσοβῶ. ἀσύνετος. βουλευτήριον. βῶλος. γράφομαι. δεδήσομαι. δεσποτεία. δευσοποιός. διαβόητος. διαπεπραγμένον. διάστροφοι. δικαστήριον. δύναμαι. δυνάστης. ἔζων. εἰς. ἐκνέας. ἐλπὶς. ἐνταῦθα. ἐν χρῷ. ἐξήρτημαι. ἐπαγγέλλω. ἐπιλείπει. ἔφθακα. ἐφ' ᾧ. ἡβᾶν. ἠχὴ. θαῤῥῶ. θόρυβος. θυρεός. κάθοδος. κάλως. καταγλωττίσματα. καταμικρὸν. κελεύω. κεραία. κίναιδος. κόρημα. λογεῖον. λογογράφος. μὰ. μάλη. μὴ. νέμω. νομὴ. νυμφεύτρια. ὀνυχίζει. ὀρεικὸν. ὁρμίζω. οὕτως. ὀφθαλμιῶ. παλαμναῖον. παραβάλλω. παραπολὺ. παρήλλαξα. Πέρσας. πολιτεύομαι. πομπὴ. πορνοκόπος. ποτνιῶμαι. πράττω. πρέσβεις. προπετῶς. προσηγορία. προσποιοῦμαι. προτροπὴ. πὺξ. ῥασώνη. ῥάφανον. σύραξ. συνίσταται. τάπητες. τέλη. τίμαχος. ὕειον. ὑπάρχω. ὑπερμαζῶ. ὑπονομαχεῖν. ὑπόψηφος. φάκελος. χαμαὶ. χανδὸν. χθές. χλιδῶ. Epiſtolas Syneſii citat allatis primis earum verbis, ut in ἐξήρτημαι. & alibi.

SYRACUSII. v. ἡ πηλός.

TELECLIDES. v. πείσασιν.

THEOCRITUS. v. κόρυδος. μαστός.

THEOPOMPUS COMICUS. v. κυνίδιον.

THU-

THUCYDIDES. v. ἀγάλλω. ἀγωγός. ἀγών. ἀδωρότατος. ἀεί. ἀκρατία. ἀναδησάμενος. ἀνακαλοῦμαι. ἀνακείμενος. ἀναλέγομαι. ἀναλογίζομαι. ἀνεῖλεν. ἀνεῖπον. ἀνέῳγεν. ἀντιβόλησις. ἀντίπαλον. ἀξιῶ. ἄπεδος. ἀπεικότως. ἀπήλλαξεν. ἀπόγνωσις. ἀποφέρεσθαι. ἀρρωστία. ἄτοπον. ἄχρι. βαρβαρικός. βήξ. βλαφθέντες. βουλεύομαι. βούλομαι. δάπανος. δεδρασμένον. δελφίς. δένδρεσιν. διαβέβλημαι. διαβόλιμον. διαγνώμη. διάγω. διακωχή. διασώζομαι. διαχρῶμαι. δίδωμι. διέχει. διηλλαγή. δουλεία. δυοῖν. δυσπρόσοδος. ἐγκαλῶ. εἰ. εἴσω. ἐκβάλλει. ἐκβολή. ἐκεῖ. ἐκπλήγνυσθαι. ἐκπλήττω. ἐκφροντίζω. ἑκών. ἐλάα. ἐλπίζω. ἐνδέχεται. ἐνδοιάζω. ἕνεκα. ἐνθύμιον. ἐνιαύσιον. ἐνταῦθα. ἐντυγχάνω. ἐξαναχωρῶ. ἐξαπιναίως. ἐξεῖλε. ἐξ. ἐπιπολῆς. ἔξω. ἐπαγωγός. ἐπανάστασις. ἔπαντες. ἐπεῖδεν. ἐπέσχον. ἐπετειλάμην. ἐπίδοξος. ἐπιδοχή. ἐπίκλητος. ἐπίμαχον. ἔπιπλα. ἐπίτιμος. ἐπιτρέπει. ἔποικος. ἐσβαίνω. εὔγνωμον. εὐεπίθετος. εὔηθες. εὖ λέγει. εὔνοια. ἐφιέμενος. ἐφολκά. ἐφόρμησις. ἐφ' ᾧ. ἕως. ζῶμα. ἡμίση. θαρσεῖα. θύειν. ἱδρύθη. ἱκεσία. καθίσαμαι. κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ. καταινῶ. καταλύομαι. κατασκοπή. κατάσχεσις. καταφρονῶ. κάτοπτα. Κεγχρεαί. κεραία. κομπάζω. κυκλέω. λαμυρία. λατόμος. λειποτάξιον. λεπτόν. λῃστρικόν. λύζω. μαίνομαι. μαρτύριον. μάττω. μέλει. μενετός. μεταπέμπομαι. μήνυτρα. ναύσταθμος. νέμω. ξενίζω. ξυλισμός. ὀλυμπικός. ὀρθρεύω. ὁρμίζω. ὅσον. ὀστρακίζομαι. ὀψέ. πανοικί. παρά. παραβάλλω. παραθήκη. παρακέλευσις. παρακομίζομαι. παράλιος. παράλογον. πεζὴ στρατιά. πειρῶ, περαιοῦμαι. περιεγένετο. περιορῶ. πολιτεύομαι. πομπή. πρέπει. πρέσβεις. πρεσβεύονται. προΐσχω. πρός. προσέσχον. πρὸς ἱερεῖς. πρόσκειμαι. πρόσοδος. πρόσοψις. προσποιοῦμαι. προστάττω. προστίθεμαι. πρόσχημα. πρωΐ. πρωΐτερον. ῥᾴων. ῥιπτοῦμαι. σαλπίζω. Σικελός. συγγραφεύς. συλλαμβάνει. συμφέρων. σύνθημα. συνώμοτον. σφέ. σχολαίτερον. τέλος. τιμωρῶ. τολμητής. υἱέα. ὑπάγω. ὑπερορῶ. ὑπολαμβάνω. ὑπολύω. ὕποπτος. ὑφίσαμαι. φάκελος. φίλιος. φορταγωγόν. φυγή. χάριν οἶδά σοι. χρηματίζω. χρήσθων. ὤνευον. ὡς. ὠφελῶ.

XENOPHON. v. δένδρεσιν. ἔτι. εὐπρεπής. ὀσμή. ῥᾳδιουργός. ὑπονομαχεῖν.

XII. Supereſt MANUEL ſive EMANUEL MOSCHOPULUS Byzantinus, Moſchopuli Cretenſis fratris filius, Thoma Magiſtro paulo junior, & circa tempora captæ C. Poleos clarus, atque una cum aliis Græcis extorribus in Italiam profugus. Ejus perquam utilem συλλογὴν ὀνομάτων Ἀττικῶν in calce Lexici ſui primus cum Phrynicho,

Tho-

Thoma Magiſtro & Ammonio jam antea vulgatis in lucem emiſit Franciſcus Aſulanus Venet. apud Aldum A: 1524. fol. poſtea Pariſiis recudit Michael Vaſcoſanus A. 1532. 8. additis præter Thomæ & Phrynichi collectiones etiam iis, quæ ex Æliano & Orbicio de vocabulis militaribus ſolent ad Suidæ & aliorum Lexicorum calcem ſubjici. Inſcriptio libri in utraque editione hæc eſt: Τῶν ὀνομάτων Ἀττικῶν συλλογὴ ἐκλεγεῖσα ἀπὸ τῆς τεχνολογίας τοῦ εἰκόνων τοῦ Φιλοστράτου, ἣν ἐξέδοτο ὁ σοφώτατος κύριος Μανουὴλ ὁ Μοσχόπουλος, καὶ ἀπὸ τῶν βιβλίων τῶν ποιητῶν, συνετέθη δὲ ἐνταῦθα κατὰ στοιχεῖον. Fraxinetus qui illo libro auctiore MSto uſus eſt, in Bibl. Regia cod. 1853. hanc ſe inſcriptionem inveniſſe refert: Τοῦ σοφωτάτου Κυρίου Μανουὴλ τοῦ Μοσχοπούλου Βυζαντίου * (τοῦ Κρητὸς ἀνεψιοῦ) ἐκλογὴ κατὰ στοιχεῖον ὀνομάτων Ἀττικῶν, οἷς οἱ δοκιμώτατοι χρῶνται τῶν παλαιῶν. Rarius tamen & vix usquam ſcriptores nominetenus laudat Moſchopulus, voces ipſas notaſſe & diſtinxiſſe contentus. Unus locus non eſt omittendus, quo ſacros libros dialecto Alexandrina conſcriptos eſſe notat: τὸ καθὰ οἱ Ἀττικοὶ χρῶνται, τὸ δὲ καθὼς οὐδέποτε, ἀλλ' ἡ τῶν Ἀλεξανδρέων διάλεκτος, καθ' ἣν ἡ θεία γραφὴ γέγραπται.

XIII. Atque hæc hactenus de ſcriptoribus, qui voces Atticas peculiaribus libris collegerunt, quibus addes GEORGII LECAPENI circa A. C. 1350. clari Grammaticam, ſive ineditum vocum Atticarum Lexicon, quo in epiſtolis ἀμοιβαίαις ipſe & Andronicus Zarides uſi fuere, cujus meminit idem clariſſimus Normannus (in Præfatione ad Ariſtidis πρεσβευτικὸν) á quo viro doctiſſimo abſolutiſſimi indices in Scriptores Atticos qui exſtant univerſos incredibili induſtria concinnati ſunt, à nobiliſſimo filio ut ſpero publicis uſibus non invidendi. De Lecapeno videndus Allatius libr. de Georgiis pag. 363.

XIV. De *Doricæ* Dialecti vocibus ſcripſerat *Artemidorus* Ariſtophanius, teſte Athenæo. Ad Doricam referenda *Laconica*, cujus voces ſingulari opere collegerat *Ariſtophanes* Grammaticus, ut eſt apud eundem Athenæum libro tertio. Quod cum jam pridem deperditum fuerit, ex parte jacturam illam compenſare conatus eſt *Johannes Meurſius*, à quo voces Lacedæmoniis proprias diligenter collectas habemus libro tertio Miſcellan. Laconicorum capite ſexto & proximis. Ad Doricam pertinet etiam *Cretica*, cujus vocabula expoſuerat *Her-*

* Moſchopulus Cretenſis Byzantino antiquior claruit circa A. C. 1392. De utroque dicendi plura locus erit libro quinto.

Hermon ſive *Hermonax* in gloſſis Creticis, ut idem refert Athenæus. Non omittenda hic ubi de Doride Dialecto agimus, *Tryphonis Alexandrini* ſcripta, quem ſub Auguſto Imperatore & ante vixiſſe Suidas teſtatur. περὶ τῶν παρὰ Σιμωνίδῃ διαλέκτων, καὶ Πινδάρῳ, καὶ Ἀλκμᾶνι, καὶ τοῖς ἄλλοις λυρικοῖς, περὶ τῆς ἑλλήνων διαλέκτου, καὶ Ἀργείων, καὶ Ἱμεραίων, καὶ Ῥηγίνων καὶ Δωριέων καὶ Συρακουσίων. Facit huc *Æmilii Porti*, Franciſci Cretenſis filii, recentioris licet Scriptoris Lexicon Pindaricum, Hanov. 1608. 8. & Lexicon Doricum in Theocritum, Moſchum, Bionem, ibid. 1603. 8.

XV. Idem *Tryphon* concinnaverat etiam περὶ πλεονασμοῦ τῶν ἐν Αἰολίδι διαλέκτων βιβλία ζ, teſte Suida, quibus ſeptem libris plurima vocabula *Æolicæ dialecti* expoſita ab illo fuiſſe non dubitamus, quod etiam integris veterum ſcriptis deperditis obiter in Etymologico ſuo latino fecit eruditiſſimus Voſſius, ad quem ita ſcribebat Salmaſius Id. Auguſt. A. 1629. p. 32. Epiſtola V. *Audio, te de Etymologico latino ſive Æolico jam ſerio cogitare, quæ dialectus latinam * totam antiquam, quanta eſt, paucis exceptis formavit. Quasdam origines per occaſionem attigi in Exercitationibus Plinianis, & poſſem, ſi tecum una eſſem, nonnulla expedire, quæ certo ſcio nec tibi nec alii cuiquam venire in mentem poſſe; non quod ingenio aut ſagacitate magis valeam, ſed quia bono quodam fato in ea ſcripta Veterum incidi, quæ tibi videre non contigit. Inter alia vidi Apollonii* τεχνικὰ *& Arcadii Grammatici opera, in quibus præcipue in Apollonio multa reperiuntur citata teſtimonia Alcæi, Sapphonis, Corinnæ, Rinthonis, Sophronis & aliorum, qui lingua Æolica aut Dorica mera ſcripſere, ex quibus duabus dialectis non te latet conflatam eſſe Romanam priſcam loquelam.*

XVI. Præter *Philoxenum*, quem περὶ ἰάδος διαλέκτου ſcripſiſſe ex Etymologico Magno cognoſcimus, Ionicæ dialecti, cujus quatuor χαρακτῆρας innuit Herodotus lib. 1. Cap. 142. voces non paucas explicaverat *Apollonius* in ἐξηγήσει Ἡροδότου γλωσσῶν, quæ ab Etymologici magni autore citatur in voce κωφὸς & σοφιστής. Ex hoc Apollonii opere velut ex arbore ſurculum truncatum & divulſum putabat Mauſſacus brevem illam collectionem τῶν Ἡροδοτείων λέξεων, quæ ex Goldaſti codice recentioribus Herodoti editionibus præfigitur. Exſtat & Lexicon Ionicum *Æmilii Porti*, editum Hanoviæ 1603. 8. Supra quoque ex Sui-

da

* Dionyſius Halicarnaſſeus lib. I Antiquit. Rom. Adde Thomam Gatakerum Cap. I. de ſtylo N. T. & Colomeſium ad Quintiliani lib. I. Cap. 5. p. 203. ſeqq. Opuscular. Joh. Rualdum in vita Plutarchi Cap. 14. pag. 28.

da memoravimus *Callimachi* πίνακα τῶν Δημοκρίτου γλωσσῶν, & inferius iterum locus erit inter Medica Lexica dicendi de glossariis in Hippocratem, quem similiter ut Democritum & Herodotum Ionica dialecto usum fuisse constat. Nunc tantummodo notare liceat voces Democrito peculiariter usurpatas ἀβδηριτικὴν διάλεκτον dici â Suida in ῥυσμός.

XVII. De *Alexandrina* dialecto septem libros scripserat *Irenæus* sive *Minutius Pacatus*, eamque cum Attica comparaverat, atque ab eadem non pauca accepisse ostenderat, ut autor est idem Suidas. Quod Irenæi opus intercidisse merito dolet Johannes Crojus Cap. XXXIII. Observationum in N. T. ubi de eadem dialecto pluribus differit. *Demetrium* quoque *Ixionem* περὶ Ἀλεξανδρέων διαλέκτου laudat Athenæus. Cum vero Maccabæorum temporibus & post Judæi complures ut in aliis Ægypti locis ita potissimum Alexandriæ versati fuerint, ex quibus nihil celebrius est Philone, cujus scripta eximia etiamnum hodie manibus terimus, hinc factum est, ut nonnulli docti viri Hellenisticum quoddam genus loquendi Judæis per græcas provincias dispersis proprium commenti, idemque esse putantes scribendi genus, quod in LXX. interpretibus & novi fœderis libris occurrit, male hoc confunderent cnm dialecto Alexandrina. Qua ratione *Christianus Schotanus* cum Matthiæ Pasoris clavem N. T. vocibus in LXX. interpretum versione obviis auctam Franequeræ luci daret, in præfatione affirmavit *se plenum Lexicon Hellenisticum sive Alexandrinum studiosis exhibere.* Ac licet diversum plane scribendi genus est, quo utitur Philo, ne de aliis τοῖς ἔξω & vetustioribus Scriptoribus Alexandrinis dicam, & quo utuntur Scriptores Novi fœderis vel septuaginta interpretes, tamen voces Alexandrinas in illis notarunt Salmasius, Heinsius, Grotius & alii viri eruditi. Consulendus inprimis Humfredus Hody in libr. 2. de Bibliis Originalibns, Cap. 4. cujus Antiquitatibus Alexandrinis fata intercessisse dolendum est.

XVIII. *Apionem* περὶ Ῥωμαϊκῆς διαλέκτου citat Athenæus libro XV. Ab eodem memorantur *Diodori* γλῶσσαι Ἰταλικαί. *Neoptolemum* ἐν ταῖς Φρυγίαις φωναῖς laudatum reperias ab Achille Tatio in Isagoge ad Aratum. Phrygiam vero linguam Græcæ propaginem sive dialectum fuisse ostendit Theodorus Ryckius Dissertat qua Æneæ in Italiam adventum adversus Cluverium & Bochartum confirmat, Capite ultimo

p. 465. 466. etsi multa Phrygum vocabula ex Palæstina desumta esse ostendit Bochartus 1 Hierozoic. lib. 2 Cap. 36. p. 369. & in libro quo Æneam in Italiam unquam venisse pernegavit. Moschi quoque ἐξήγησιν Ῥοδιακῶν λέξεων adducit Athenæus. *Arcadicas* quasdam & *Argivas* voces colligit Maussacus in dissertatione, quam Harpocrationi præfixit vir doctissimus.

XIX. Plurium dialectorum rationem explicatam dederant præter *Tryphonem* & *Theodorum Gadarenum*, quarum jam §. 2. memini, *Parmeno*, Rhodius, περὶ διαλέκτων quo idem Athenæus usus est, & *Apollonius* Grammaticus, περὶ ὀνομάτων κατὰ διάλεκτον memoratus Suidæ, *Dionysius Jambus* περὶ διαλέκτων iterum citatus ab Athenæo. Exstat & hodie libellus utilis περὶ τῶν διαλέκτων τῶν παρὰ Κορίνθου παρεκβληθεισῶν *de dialectis à Corintho decerptis*, in quo bene multæ phrases multaque vocabula dialectis singulis Atticæ, Doricæ, Ionicæ & Æolicæ propria exponuntur. In præfaiione ait *CORINTHUS* (seu potius *GEORGIUS*, sive *Gregorius*, *Pardus* cognomine, Corinthi Metropolita, cujus Grammatica quædam opuscula manu exarata occurrunt in Bibl. Vindobonens. Vide Allatium libro de Georgiis pag. 416.) & *Tryphonem* Grammaticum & *Johannem Philoponum* aliosque complures in hoc genere elaborasse, at neminem satis exposuisse, quæ ad singulas dialectos pertinerent. Hic Corinthus levissima & falsa conjectura â quibusdam habetur autor poëmatis, quod fertur sub nomine *Cointi Smyrnæi* sive *Quinti Calabri*. Cæterum liber ille de dialectis Græce ab Aldo editus tum in κέρατι ἀμαλθείας, tum ad calcem Lexici Asulani: latine exhibetur ab Henrico Stephano, Tomo IV. Thesauri Græcæ linguæ, & â Johanne Scapula ad calcem Lexici: græce quoque & latine subjectus est Grammaticæ Constantini Lascaris ab Aldo Pauli filio excusæ, Venet. 1558. 8. Ibidem habes etiam libellum de dialectis, decerptum ex technicis *JOHANNIS PHILOPONI*, sed in hoc ratio potius inflectendi & mutandi voces singulis dialectis propria quam voces ipsæ iisdem familiares exponuntur, quod etiam de fragmento sive excerptis ex *Plutarchi* de vita Homeri (*Eustathio* quædam editiones male tribuunt,) περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ διαλέκτων intellectum velim. Recentiores de dialectis Græcorum Scriptores, Martinum Rulandum, Erasmum Schmidium aliosque referre supersedeo.

XX. Non omittendæ porro hoc loco *Callimachi* ἐθνικαὶ ὀνομασίαι

σίαι Athenæo memoratæ & Euſtathio ad Odyſſ. ψ. quo in opere de nominibus nationi unicuique peculiaribus egerat. Hujus operis partem fuiſſe librum, quem Suidas Callimacho tribuit περὶ ὀνομασίας ἰχθύων, recte ſuſpicatur Rich. Bentlejus in Callimachi fragmentis accuratiſſime digeſtis & collectis p. 314. Idem ni fallor recte addidiſſet μηνῶν προσηγορίας κατὰ ἔθνη καὶ πόλεις, quarum idem pag. 349. ex Suida meminit, ejusdem operis partem fuiſſe, quæ veriſimillima Meurſii conjectura eſt in notis ad Helladii Chreſtomathiam p. 77. Porro ἐθνικὰς ὀνομασίας ſcripſerat etiam *Hippias Delius*, laudatus autori ſcholiorum ad Apollonii Argonauticon librum III. His adde *Hellanici* ὀνομασίας ἐθνῶν καὶ πόλεων, quas laudat Athenæus libro XI. & *Zenodoti* λέξεις ἐθνικὰς, quarum mentio apud Galenum in gloſſis Hippocrateis voce πέζαι ac πέλλα. Interdum & barbaræ voces occurrunt in Græcorum ſcriptis, quas ex Phœnicum, Scytharum, vel aliarum gentium lingua petitas referunt. Tales hinc inde explicantur in gloſſario *Heſychii.* E recentioribus vir doctiſſimus, *Samuel Bochartus* in ſuo Chanaan vocabula *Phœnicia* apud veteres obvia diligentiſſime perſequitur. Voces *Scythicas* nonnullas expoſuit *Boxhornius* & *Rudbeckius*, Ægyptiacas *Kircherus*, & in diſſertatione de Criticis *Mauſſacus collegit.* Idem Mauſſacus *Perſicas* quoque eodem loco attingit, de quibus conſulendi inſuper Henricus Valeſius ad Ammianum, Ezechiel Spanhemius epiſtola adverſus hiſtoriam Criticam V. T. Richardi Simonis, Levinus Warnerus ad proverbia Perſica p. 41. Briſſonius de regno Perſarum p. 349. ſed præ cæteris elegantiſſimi ingenii vir & exquiſitæ eruditionis Adrianus Relandus Part. 2 miſcellanearum Diſſertationum & Guilielmus Bortonus Anglus, qui ad calcem hiſtoriæ Græcæ linguæ Lond. Anno 1657. 8. editam, ſubjecit λείψανα linguæ Perſicæ, quam quidem vir ille doctus ex lingua Græca deducere conatur. Sed forte magis linguæ Perſicæ cum noſtra Germanica quam cum Græca convenit ut oſtenſum fuit Juſto Lipſio Cent. 3. ad Belgas Epiſt. 44. Boxhornio in Diſſert. ad Blancardum, quæ adjecta eſt Q. Curtio editionis Blancardi, & Andreæ Müllero Greiffenhagio apud V. C. Ludolphum Küſterum ſive Neocorum in Bibl. novorum librorum A 1697. p. 461. ſeq. quamvis viro ſummo Samueli Bocharto libr. 1. Phaleg. cap. 15. p. 69. incredibile videtur, in tanta locorum intercapedine linguam Perſicam cum Germanica commune aliquid habere. Integrum quoque

que opus de linguæ Perſicæ ac Germanicæ affinitate molitus fuerat Johannes Elichmannus teſte Salmaſio pag. 108. epiſt. & in præfat. ad Arabicam Paraphraſin Tabulæ Cebetis & carminum aureorum Pythagoræ. Verum hæc quidem facile conciliari inter ſe poſſint, ſi vel Germanica lingua ê Græca ceperit originem, ut viſum Michaeli Neandro, Berneggero, Matthiæ Brendelio, ac nuper admodum Georgio Chriſtophoro Peiskero, Joſepho Mariæ * Bellino, & Johanni Petro Erico: vel Græci plura acceperint à Germanis, uti placet Goropio Becano & Vander Mylio in ſyntagmate de lingua Belgica. Vide etiam Boxhornii diſſertationem de linguæ Græcæ, Romanæ & Germanicæ Symphonia, & Mericum Caſaubonum libro de quatuor linguis, ubi Anglicam veterem ſive Saxonicam linguæ Græcæ traducem eſſe contendit p. 189. ſeqq. Quibus adde, quod in Annalibus Friſiorum & plurimis Chronicorum Scriptoribus traditur, Saxones primum dictos Macedones, & militaſſe Alexandro Magno, & eo mortuo veniſſe in Germaniam. Verum hæc credat qui volet; nos ad alia pergimus.

Caput XXXV.

De LEXICIS BIBLICIS, & Gloſſario HESYCHII Alexandrini.

Lexica Biblica Philonis, Origenis, Euſebii, Cyrilli &c. 1. Heſychii Alex. Gloſſarium. 2. Ejus editiones. ibid. Heſychius ille diverſus ab Heſychio Mileſio. 3. Plura de illo utiliſſimo gloſſographo, ejusque uſu multiplici & defectibus. 4. 5. 6. editiones promiſſæ & virorum doctorum in eo emendando induſtria. 7. Io. Viti Pergeri caſtigationes & notæ eruditæ MSS. ibid. Index ſcriptorum ab Heſychio allegatorum concinnatus à Johanne Pricæo, aliquot locis auctior. 8.

I.

Duplicis generis Lexica Biblica reperio, aut enim nomina propria Hebraicave interpretantur, aut verborum Græcorum ſed obſcurorum vel peculiari ratione acceptorum ſenſum exponunt. Inter prioris generis Dictionaria nihil olim fuit celebrius libro Hebraicorum nominum PHILONIS Judæi, qui etiamnum modo ſub ORIGENIS jam ſub CYRILLI Alex. jam ſub nul-

* Vide Acta Erudit. Lipſ. Anni 1686. p. 419. ſeq.

nullo autoris nomine Græce ſupereſt in variis Bibliothecis & inſcribitur : *Ἑρμηνεία ὀνομάτων καὶ λέξεων ἑβραϊκῶν τῶν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἐμφερομένων κατὰ στοιχεῖον.* Latine ſed plurimum mutatus & interpolatus jam pridem & frequentiſſime excuſus fuit inter opera S. *Hieronymi*, qui in præfatione ita ſcribit : *Philo, vir diſertiſſimus Judæorum, Origenis quoque teſtimonio comprobatur edidiſſe librum Hebraicorum nominum, eorumque etymologiam juxta ordinem literarum ê latere copulaſſe. Qui cum vulgo habeatur à Græcis, & bibliothecas orbis impleverit, ſtudii mihi fuit in latinam eum linguam vertere. Verum tam diſſona inter ſe exemplaria reperi, & ſic confuſum ordinem, ut tacere melius judicaverim, quam reprehenſione quid dignum ſcribere. Itaque hortatu fratrum Lupuli & Valeriani, qui me putant aliquid in Hebrææ linguæ notitia profeciſſe, commotus, ſingula per ordinem ſcripturarum volumina percurri, & vetus ædificium nova cura inſtaurans feciſſe me reor, quod á Græcis quoque appetendum ſit.* Neque vero alia fuit ratio mirificæ illius exemplarium libri Philonis discrepantiæ, quam quod in omnium manu cum eſſet, quilibet ſibi putaret integrum pro libitu illud interpolare, addere ac demere, quodcunque viſum fuiſſet. Et quoniam Origenes, uti verſionis ſeptuaginta interpretum, ita hujus quoque Philoniani operis, recenſendi curam in ſe ſuſceperat, præterea, quod Philo in nominibus V. T. hoc Origenes, teſte eodem Hieronymo, in nominibus N. T. fecerat, ſuumque laborem Philoniano ſubnexuerat, hinc factum, ut in quibusdam codicibus integrum Origeni Alexandrino tribueretur, cujus utpote â multis damnato nomini quidam deinde nomen Cyrilli itidem Alexandrini ſudſtituerunt. Quod admodum moleſte fert vir doctus Iſaacus Voſſius Cap. XVI. libri de Sibyllinis oraculis : *Libellos Hieronymi de explicatione nominum Hebraicorum â Judæis concinnatos fuiſſe extra dubium eſt. In multis etiamnum bibliothecis græce ſuperſunt, & conſtat Origenem eos ſuis inſeruiſſe operibus. In Lexico necdum edito, quod Cyrillo tribuitur,* (in codice MS. Bibl. Bremenſis Κυρίλλου εἰς τὰς ἀπορουμένας λέξεις τῆς ἁγίας γραφῆς) *ad calcem ſubjunguntur iſtæ Hebraicæ expoſitiones. Attamen Lexicon iſtud non eſt Cyrilli, ſed Origenis, ſive potius Judæorum â quibus Origenes accepit. In veteri meo libro, eraſo Origenis nomine, Cyrillo adſcribitur, quod ipſum quoque in aliis factum fuiſſe obſervavimus exemplaribus. Et ſane neſcio, quo fato contigerit, ut tam multa Origenis opera præpoſtero tanti viri odio attributa ſint Cyrillo, homini neque doctrina neque probitate alteri comparando.* Cæterum Origenis *ἑρμηνεία τῶν Ἑβραικῶν ὀνομά-*

μά-

μάτων laudatur etiam à Justino juniore, quæst. 82. ad Orthodoxos, qui iterum quæst. 86. Origenem omnium quæ in sacris Scripturis occurrunt, Hebraicorum nominum ac mensurarum interpretationem edidisse affirmat. Neque vero id negatur à Rufino cum invectiva 2 in Hieron. p. 151. ait, *se nec unum locum ex Scripturis divinis de Hebræo ab Origine invenire translatum*, quæ Rufini verba obiter inspexit præstantissimus Huetius lib. 3. Origenianor. p. 265. Rufinum reprehendens. Nihil autem magis commendat novam Operum Hieronymi editionem â Johanne Marcianæo Benedictino Parisiis adornatam, quam quod secundo tomo A. 1699. vulgato non tantum Hieronymi librum de nominibus Hebraicis longe emendatiorem, sed & Græca Philonis atque Origenis ex variis MStis codicidus exhibet, ut promiserat in epistola, quæ legitur in Ephemeridibus Eruditorum Gallicis Anni 1696. p. 455. In eodem secundo tomo exstat liber sive Lexicon de locis Hebraicis, quem de Græco Eusebii Hieronymus transtulit, quique latine tantum occurrit in iis, quæ ante vulgatæ erant Hieronymi editionibus. De eo dixi supra libri hujus quarti Cap. 2. Nunc tantum addere licet, multa ejus libri post Bonfrerii; Marcianæi, & Johannis Clerici curas feliciter & certissime emendata atque nova luce perfusa esse â viro clarissimo Jacobo Rehnferdo, in Exercitationibus Philologicis, Franequeræ A. 1707. editis ad loca deperdita & depravata Eusebii & Hieronymi, de situ & nominibus locorum sacrorum.

II. Alterum genus Lexicorum Biblicorum esse dixi, quibus verba LXX. Interpretum vel Novi Instrumenti Græca quidem sed obscura vel singulari significatione accepta explicantur. Talia olim extitere forte complura, & sub Cyrilli Alex nomine hodie in Bibliothecis occurrunt. Talibus quoque usum esse constat, ipsummet non absurdé illis accensendum auctorem glossarii quod sub HESYCHII Alexandrini nomine extat. Quamvis enim idem infinita explicet Poëtarum & aliorum τῶν ἔξω scriptorum loca, tamen dici non potest quam multa etiam Græcæ versionis librorum sacrorum V. T. scriptorumque Novi fœderis ab eo præclare illustrentur. Hujus utilissimi ac pene necessarii omnibus serio græca tractantibus Glossarii unicum, etsi non usquequaque emendatissimum exemplar fausto omine pervenit in manus Joh. Jac. Bardelloni, qui id Aldo Manutio excudendum tradidit. Prima itaque Hesychii editio Venetiis, Anno post Christum natum, 1513.

fol.

fol. ex Aldi officina luci publicæ expoſita eſt, quam mox Florentina anni 1520. & anno poſt Hagenoënſis utraque in fol. excepit. Atque hæ omnes Baſileenſem Lexici Heſychiani ἔκδοσιν anteverterunt, ut falſus fuerit Voëtius, cum in Bibliotheca Studioſi Theologiæ p. 373. ſolam editionem Heſychii Baſileenſem exſtare credidit. Denique Patrum noſtrorum ætate Heſychius elegantiſſime Lugduni Batavorum Anno MDCLXVIII. in 4to. eſt typis exſcriptus, cui hortatu & adminiculis viri inſignis Emerici Bigotii, curante & digerente Cornelio Schrevelio, Adriani Junii, Joſephi Scaligeri, Claud. Salmaſii, Jac. Palmerii Grentemenilii, Godfr. Sopingii, Franciſci Guieti & Jo. Cocceji, Joh. Frid. Gronovii, Tan. Fabri & aliorum doctorum hominum emendationes ſingulis ſubjectæ paginis acceſſere.

III. De auctore quis qualisve fuerit, ſolliciti animadvertimus Adrianum Junium in adagio Ἐκγάϊος & βεβάρας ex loco Euſtathii ex Herodiano citantis, quæ in Heſychio noſtro leguntur, male colligere vel ſuſpicari Herodiani eſſe Lexicon iſtud, quod nos Heſychii appellamus. Sed Heſychius ipſe in præfatione ſe paſſim veſtigia legere Herodiani teſtatur. Cæterum non in veteribus tantum Lexici de quo ſermo nobis eſt, editionibus præfixa eſſe Suidæ verba, quibus de Heſychio Mileſio agit, ſed idem quoque in Schreveliana accidiſſe video, perinde ac ſi Heſychio Lexici Authori aliquid cum Mileſio illo commune eſſet. Quod merito mirum alicui videri queat, etſi Schrevelio forte non eſt imputandum, quem ante abſolutam editionem vita exceſſiſſe accepimus. At enim Autorem Lexici non Mileſium hominem ſed Alexandrinum Grammaticum, codex Bardelloni manu exaratus appellat, ut hunc quærentibus de illo ne cogitandum quidem eſſe & qui utrumque confundit, ſi non toto cœlo, certe totis regionibus aberrare videatur. Quod monere ſusque deque habuiſſem, niſi viderem, viros doctos aliquando iſthoc errore imprudentes abripi, ex quibus unum jam liceat adducere Martinum Hankium, qui pag. 145. eximii operis de Byzantinis ſcriptoribus inter judicia de Heſychio Mileſio, doctiſſimi Grammatici encomium repoſuit, quod Lexicographo noſtro tribuerat vir acutus Richardus Montacutius. Ejusdem eſt erroris quod Guil. Budæus in libro de aſſe & poſt eum Georgius Agricola in opere de menſuris & ponderibus Heſychium Lexicographum Anaſtaſii Imperatoris tempore vixiſſe dicit, cum de Heſy-

ſy-

ſychio Mileſio id Suidas affirmaſſet. Nec ex alio fonte eſt, quod ad annum Chriſti 500. refertur Heſychius in cenſura celebrium Auctorum ante paucos annos edita à Baronetto Anglo Thoma Pope Blount.

IV. Ecquis vero Alexandrinus Heſychius ille fuerit, quando vixerit, quæ munera geſſerit, nemo forte eſt hodie, qui nos certo docere poſſit. Equidem Chriſtianis ſacris initiatum fuiſſe tam eſt certiſſimum, quam falſum eſt, quod affirmat Suidas, Heſychium Mileſium à Chriſti nomine alienum fuiſſe. Nam & Mileſium iſtum, qui illuſtris etiam compellatione celebrari meruit, fuiſſe Chriſtianum, ex nomine Johannis, quo filium ejus gaviſum eſſe Photius cod. XLIX. auctor eſt, & ex aliis argumentis à Meurſio Hankioque productis facile conſtat, neque firmum eſt, quod pro contraria ſententia rationis loco Suidas adjicit, *ὅτι ἐκκλησιαστικῶν οὐδενὸς μνημονεύει*, cum ipſius quoque Chriſti, honorificam, ubi de Sibylla agit, mentionem faciat. Longe autem eſt liquidius, Lexicographum Heſychium non accenſeri debere paganis, usque adeo ut hunc non minus quam Suidam Monachos fuiſſet conjecerit Eraſmus Chiliad. 3. centur. 6. adag. 58. Ac Suidam quidem Monachum appellavit etiam Scaliger ad Varronem, & Adrianus Bailletus in doctorum judiciis Gallice editis T. 3. pag. 125. Et Johannes Bona Cardinalis in notitia auctorum, quibus in Pſalmodia ſua uſus eſt, Suidam Monachum Byzantinum dicere non dubitat, ſecutus, ni fallor, Demſterum in Antiqu. Rom. etſi, quo veteri autore hoc aſſeratur, incaſſum ſollicitus ſit elegantiſſimus Menagius cap. LXXVII. Antibailleti. Heſychium autem, qui excepto Eraſmo Monachum vocaverit, hactenus quidem potui reperire nemines. Chriſtianum tamen eſſe, plurimi jam animadverterunt & argumentis non inficiandis oſtendit Caſaubonus ad Athenæum, lib. I. c. 9. ut Schrevelii præfationem ſilentio prætercam. Infinita ſunt non tantum Novi fœderis ſed & LXX. Interpretum loca, quæ illuſtrat explicatque Heſychius, Aquilam quoque *καὶ τοὺς τὴν ἑβραϊκὴν φωνὴν μεταθέντας λοιποὺς* memorat. Præter Patriarcharum, Prophetarumque & Apoſtolorum, CHRISTI denique ipſius nomina, aliquot etiam Philoniæ nominum Hebraicorum etymologiæ ut Abelis, Abdiæ, * Abra-

* Pro *Ἀβδιὰ ἑρμοῦ δοῦλος* leg. ex MS. libri nominum Hebr. *ὁ δοῦλος μου*, notante Marcianæo.

Abraami, Adami, Amoſi, Danielis &c. apud eundem occurrunt, de quibus confer, ſi placet Joh. Marcianæum ad S. Hieronymi librum de nominibus Hebraicis T. 2. f. 90. ſeqq. & Richardi Simonis epiſtolas Criticas, Baſileæ excuſas, pag. 191. ſeqq. Spiritus Sancti meminit Heſychius his verbis: ἀπφὺς Πατρὸς ἡ διπλασία χάρις. ἀπφὺς ὁ πατὴρ, ἡ πνεύματος ἁγίου διττὴ ἐνέργεια. ubi verba ἀπφὺς ὁ πατὴρ præmittenda ſunt, & deinde conjunctim legendum: ἀπφῶ, πατρὸς ἡ διπλασία χάρις, ἡ πνεύματος ἁγίου διττὴ ἐνέργεια, reſpicitur autem * locus IV. Reg. II, 14. in editione ſeptuaginta interpretum, ad quam emendandam illuſtrandamque porro quantum auxilii afferre Heſychius valeat, docere harum literarum ſtudioſos vir ſummus Johannes Pearſonius poteſt, cujus luculenta exſtat editioni ſeptuaginta interpretum Londinenſi, Cantabrigienſi, & noviſſimæ Amſtelodamenſi ac Lipſienſi præfixa, quamvis nomen ejus primis tantummodo literis ſubſignatis innuit, præfatio. Docere idem poſſunt Johannes Druſius, Iſaaeus Voſſius, Bochartus, & nuper Lambertus Boſius, pluresque alii eruditiſſimi & ſacrarum litetarum ſtudioſiſſimi viri, Johannes denique Pricæus & Henricus Hammondus, qui etiam, quam utiliter Heſychius ad illuſtrandum Novum Fœdus adhiberi poſſit, poſt Danielem Heinſium in ſuis commentariis egregie oſtenderunt. Atque utinam vel Pearſonio vel Pricæo, quorum uterque Heſychii ἔκδοσιν molitus eſt, tam inſignem laborem tamque utilem in literarum, ſacrarum præſertim, bonum abſolvere licuiſſet.

V. Hæc pridem cogitanti mihi in mentem venit, an forte Heſychius Alexandrinus, cujus editio Græca veteris inſtrumenti Hieronymo aliisque celebratur, quique tertio poſt Chriſtum natum ſeculo floruit, pro primo ac præcipuo autore hujus Lexici habendus eſſet. Atque hanc ſuſpicionem meam tum in diſſertatione de numero ſeptuagenario §. XVI. tum in diſſertatione, quam A. 1689. de Lexicis Græcis edidi admodum adoleſcens, publice prodidi; quam ita volui intellectam, ut à poſteriore manu non pauca illi acceſſiſſe ſimul exiſtimarem, qualia ſunt Diodori Tarſenſis, Cyrilli, Ambroſii & Epiphanii mentio, item barbara quædam & alia quæ manifeſto, poſteriorem ætatem innuunt. Cujus generis additiones acceſſionesque tum commune Lexicorum fatum, tum illud magis credibiles reddet hominibus minus pertinacibus, quod gloſſarium Heſychii truncatum

* Vide Dan. Heinſii Prolegom. ad Ariſtarchum S. p. 663. edit. in fol.

maleque habitum etiam omnium confeſſione eſt eruditorum. Ac ſi Stephanus Lemonius, vir eruditiſſimus in notis ad varia ſacra pag. 867. non dubitavit affirmare, Origenis Lexicon latere ſub iſto Heſychiano, neſcio, magisne ſit credibile quod à nobis affirmatum eſt, Heſychii Lexicon in Heſychi Lexico reperiri. Quamvis itaque me non fugit, â Grotio ad Gen. XXVI, 33. Stephanum Byzantinum Heſychio Lexicographo tanquam antiquiorem præponi, & virum clariſſimum Wilhelmum Erneſtum Tentzelium τὸν μακαρίτην Part. 2 Diſſ. ſelect. p. 124. eundem Heſychium ſeculo ſexto putare recentiorem: qui proinde in dialogis ſuis menſtruis A. 1689. pag. 1242. immanem Chronologicum errorem commiſiſſe me, totisque adeo ſeculis aberraſſe olim pronunciavit, nullum tamen hic ſeculo ſexto juniorem Heſychium demonſtrare potuit, cui illud gloſſarium probabili opinione, nedum certa ſententia tribuatur. Itaque necdum conjecturæ me meæ pœnitet. Moneo etiam in illa ſententia confirmatum iri, qui cum Heſychii gloſſario diligenter contulerit lectiones MSti codicis Alexandrini ſeptuaginta interpretum, quas Angli ediderunt, ſive quæ illum ex aſſe exprimit, editionem Clariſſimi Grabii. In iſto quippe codice Alexandrino referri ἔκδοσιν græcæ verſionis Heſychianam Iſaaco Voſſio, Execĥieli Spanhemio, aliisque viris doctis obſervatum. Nec miretur aliquis, ad tertium à Chriſto nato ſeculum à me gloſſarii huĵus primum autorem reduci, cum vir præſtantiſſimus Thomas Hyde libro ſecundo de ludis Orientalium p. 156. ambiguus hæreat, utrum Pollucem Heſychius, an Heſychium Julius Pollux ſeſecundi â Chriſto nato ſeculi Grammaticus exſcripſerit.

VI. Non autem ad illuſtrandos LXX. Interpres tantum, Novique Inſtrumenti libros utiliſſimus eſt Heſychius, ſed & omni generi græcorum autorum, Poëtarum potiſſimum perdiſcendo mirifice facit, unde ad intelligendos Poëtas inque his Principem inprimis Homerum recte Heſychii gloſſarium commendavit Ludovicus Vives in aureo opere de tradendis diſciplinis. Etiam ad Hippocratem interpretandum maximo adjumento fore Heſychii Lexicon Scaligero viſum eſt. Nec fugit Meurſium ratio, Græcarum literarum, ſi quis alius, callentiſſimum, cum Lexicon iſtud *antiquæ eruditionis penu* pronunciavit Libr. 1. Miſcell. Laconic. cap. XIII. Et quis omnia eruditorum hominum encomia atque laudes, quibus Heſychium noſtrum

ſtrum paſſim proſequuntur, ex eorum ſcriptis velit colligere, aut ſi velit propter multitudinem atque frequentiam facile poſſit? Nam ut elogia à Bailleto & Thoma Pope Blount collecta prætercam, nihil certe in Salmaſii, Caſaubonorum, Voſſiorum, Heinſiorum, Canterorum, Brodæi, Scaligerorum, Barthii, Petitorum, Fülleri, Bocharti aliorumque complurium libris eſt frequentius, quam ut Heſychius Gloſſographorum optimus, miræ ac profundæ eruditionis Grammaticus, omniumque doctiſſimus Grammaticorum, ejusque Lexicon eruditionis veteris abyſſus appelletur. Nec Græciæ totius modo, ſed ex parte & Orientis eruditionem in Heſychiano Lexico concluſam jacere Daniel Heinſius in Ariſtarcho ſacro affirmavit, quod vir ſummus Bochartus etiam ivit confirmatum, cum Phœnicia in Heſychio obvia ſingulari capite immortalis operis, quod Chanaan inſcripſit, explicanda ſibi ſumſit. Vide librum ejus ſecundum, cap. XI. cui præter ea, quæ de voce σαγκόβαλην@ Bocharto præterita notavit illuſtris Ezechiel Spanheimius pag. 318. ſeq. de uſu numiſmatum, Mauſſacus in Diſſertatione Critica Harpocrationi ſubjecta p. 390. ſeq. addi poteſt. Thomas vero Reineſius multa etiam Germanis vernacula vocabula in Heſychio notaſſe ſe ait p. 636. Variarum Lectionum, Perſicas voces ab Heſychio explicatas illuſtrat Adrianus Relandus, vir clariſſimus Part. 2. Miſcellanearum diſſertationum. Uſus eſt Heſychius quamplurimis autoribus, Oratoribus, Poëtis, Grammaticis & aliis, quorum index â Johanne Pricæo quondam confectus & ad calcem notarum in Apuleji aſinum aureum Goudæ 1650. 8. editus Schrevelianæ quoque Heſychii editioni deinde ſubjectus fuit, atque infra uno alteroque loco auctior â me exhibebitur. Reineſius in Epiſtolis ad Vorſtium teſtatur, ſe, antequam Pricæi elenchus innotuiſſet, ſimiliter ejusmodi indicem ſcriptorum Heſychio uſurpatorum confeciſſe, quale quid mihi quoque admodum adoleſcenti accidit. Imprimis vero, quod in præfatione ipſe præ ſe fert Heſychius, Apionis, Apollonii, Ariſtarchi, Didymi, Diogeniani, Heliodori ac Theonis laboribus mirifice adjutus fuit, quorum autorum pars, lexica κατὰ ϛοιχεῖον, pars, ſcholia in Homerum & alios Poëtas ſcripſerat. Pro Heliodoro Herodorum Homeri interpretem patria Heracleotam reponit vir ſupra laudes Johannes Georgius Grævius: ſed & Heliodori nomen alibi apud Heſychium non ſemel occurrit, Herodori vero

nunquam, & fuerunt Heliodori complures etiam Grammatici, & locum Homericum interpretaturus Suidas in τρίγληνα Heliodorum autorem laudat, ut forte minus sollicitandum illud nomen esse videatur. Quod vero ex aliis profecisse se ait Hesychius, cum ingenuitatis laudem ei conciliare debuisset, observatum est, eruditionis opinionem apud nonnullos detrivisse, ex quibus Reinesius, *eruditionem*, inquit, *quam ei passim tribuunt, potius iis scriptoribus, quos excerpsit (est enim solum συῤῥαπτάδης) tribuerem: cum enim nihil pæne ejus sit, quomodo eruditum ἐξαιρέτως fuisse colligam?* Nihilominus ipsum quoque multa addidisse extra dubium videtur, & ipse Hesychius: λέξιν μὲν inquit, ὐδεμίαν παρέλιπον κειμένην παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ πλεῖστα ὐχ' εὑρὼν προσέθεικα. Neque laude defraudandus est autor, qui optimos scriptores excerpendos delegit, & laboriose digessit, ac ipse sua industria & doctrina non parum locupletavit. Ait porro Hesychius, se omnia accuratissime perscripsisse juxta præcepta Grammatici Herodiani: *Ego vero*, addit hisce verbis recitatis V. C. Richardus Bentlejus, *qui Theodosii MStam ἐπιτομὴν τῆς καθόλυ Herodiani lectitavi, testificor, parum huic promisso vel nullo modo satisfactum esse.* Sed hoc exscriptorum & interpolatorum oscitantiæ potius quam autori tribuerim, quibus & illud, ni fallor, merito adscripseris, quod voces infinitæ in alienum translatæ sint locum, ut notavit Rutgersius p. 561. Var. Lect. Et quod idem Bentlejus observat, literas ι, ει & η item ε & αι passim promiscue usurpari. Nec minus quod ait Gatakerus p. 460. Adversar. *familiare esse Lexicographis, ut ea sub eodem vocabulo comprehendant & repræsentent, quæ illud, quod id ipsum peculiariter designat vel consequitur vel antecedit, uti Hesychius in τυπεὶς & τύψον. Τύπτειν enim neque cadere neque domare significat.* Quod præterea Hesychius ipse autor est se in Lexico suo ταῖς παροιμίαις τὰς ὑποθέσεις ἀποδεδωκέναι, idem quoque in libro ipso prout hodie quidem in manibus nostris versatur rarissime præstitum apparet, unde pridem de mutilatorum, truncatorum, interpolatorumque molestis manibus conquesti sunt viri docti, Erasmus in adagiis, Maussacus Dissert. Critica ad Harpocrationem, Tanaquillus Faber ad Anacreontis carmina, & complures alii. Henricus Valesius notis posthumis ad Harpocrationem pag. 283. putat Hesychium in solis duabus ultimis vocibus ὡς & ὠρῶν breviatorum sceleftas manus effugisse, cum in reliquis vocibus fœde truncatus ac muti-

tilatus fuerit. In Scaligeranis secundis quoque legas epitomen tantum superesse Hesychii, & loca autorum deesse. Faber contra, quem jam nominavi, suspicatur, multos olim Hesychii purpuræ suos pannos ausos fuisse assuere, & optima quæque corrupisse, sæpe etiam detraxisse. Idem Faber, *in illo pretiosissimo Hellenismi thesauro carbones ex græco vulgari, quod ῥωμαϊκὸν vocant*, reperiri observat. *Quædam passim inserta esse ab indoctis, satis viri docti norunt*, inquit Barthius lib. XLII. Cap. 26. Adversariorum. Idem alibi in notis ad Claudianum p. 1102. *Hesychio qui testimonia veterum autorum exsecuit, piaculum inexpiabile fecit. Plurima enim bonorum Scriptorum loca paucis verbis illustrat doctissimus omnium Grammaticorum, quæ nisi coram glossis suis videas, vix sentias, quam sint erudita.* Jacobus Palmerius Exercitationibus in optimos autores græcos pag. 526. *In tota literatura germanica nullus autor magis corruptus est, & tantis scatet erroribus quam Hesychius, & quamvis Athenæi codices in multis locis mendosi deprehenduntur, non verebor dicere, Hesychium in una pagina plures errores habere, quam Athenæum in quatuor, ideo ex eo non semper securum est antiquiores auctores emendare.* Neque omnia ab exscriptoribus ac interpolatoribus, sed quædam etiam ab Hesychii ipsius negligentia & ignoratione errata in illud Lexicon irrepsisse non paucis eruditis viris persuasum est, quibus ego sane facile ac lubenter accredo. Plurimum tamen interpolatoribus suis hoc debere eum arbitror, quod durius eum interdum accipere Critici quidam ac Philosophi pæne coacti fuerit. Is, cujus jam aliquoties memini, græcantissimus & præstantissimus vir Richardus Bentlejus in luculentailla sua, quam Joannis Malalæ Chronico subjecit, ad Joannem Millium scripta epistola acrius paulo in Hesychium invectus ejus oscitantiam inter alia his potissime verbis perstringit: *Dum Hesychius ex antiquis Lexicis, Scholiastis, Grammaticis, quæ non contexebantur κατὰ στοιχεῖον omni ex parte vocabula corradit, quibus hanc suam συναγωγὴν locupletet & referciat, sæpe usu venit, ut ab imperitis librariis, qui parum accurate scripserant, vel â sui similibus ὀνοματοθήκαις in errorem inductus sit, quæque nusquam gentium vel lecta vel audita sunt, lectoribus suis obtrudat.* Non esse Hesychium autorem multa fide dignum, ait inde Cæsar Scaliger p. 451. Exercitation. ad Cardanum, & p. 455. pluribus in locis futilem autorem ac plane Grammaticum appellat, quam crisin severam, justam tamen arbitratur Reinesius epistola ad Joh. Vorstium 26. Atque hæc in iis forte tolerari tanto facilius possit, quæ ad res naturales at-

 ti-

tinent, quale eſt, ſuper quo Heſychium locis adductis Scaliger caſtigat. Quibus adde ſis & illud ejusdem Scaligeri lib. I. de plantis, p. 64. ſeq. *Heſychius ſideriten lapidem facit alium ab Herculeo --- Credo, illius ſeculum fuiſſe admodum* βαρβαρωθέν. *Multis etiam deprehendere licet, eum congeſſiſſe in illud horreum ſimul cum frugibus etiam ſcarabæos cum ſuis tabernaculis, dum omnibus ex areis omnia converrit ſine vanno aut cribro.*

VII. Non obſtantibus autem hiſce ſiniſtris de Heſychio judiciis, eruditiſſimus quisque magni tamen illum merito facit, eumque exſtare & emendatiorem exſtare, plurimum è re publica literaria intereſſe arbitratur. Unde pleriſque viris doctis familiaris hactenus fuit & aſſiduus comes, multos præclara nec alibi obvia docuit, à multis viciſſim lumen accepit, multorum ingenium induſtriamque exercuit. Atque ut de illis tantum, qui Heſychium edere moliti ſunt, pauca quædam addam, ſub initium ſuperioris ſeculi hanc provinciam, Joſepho Scaligero haut dubie autore, exornandam ſibi ſumſerat juvenis tum ſupra ætatem eruditus *Daniel Heinſius*, cujus rei frequens in Caſauboni epiſtolis mentio occurrit. Et in prolegomenis ad Ariſtarchum ſacrum pag. 663. Heinſius ipſe Heſychii mentionem faciens, *qui ante plures,* inquit, *annos adoleſcentes admodum ſcriptorem illum emendavimus, vera ac legitima ab alienis ac ſpuriis diſtinximus.* Idem in litteris ad Putſchium datis A. 1603. *In Heſychio locos quingentos reſtitui, & quotidie numerum augeo cum per graviora licet.* Equidem Heinſii non paucæ emendationes leguntur in Schreveliana editione, & plures longe nobiſcum communicaturus fuerat Johannes Verwejus, qui Venetam & Hagenoënſem Heſychii editionem Heinſianis caſtigationibus à capite ad calcem refertam à filio illius Nicolao acceperat. Sed Heinſius quidem ab occaſione & ſuo genio ad alia ſtudia vocatus ab Heſychio edendo animum abjecit, qua de re jam anno 1618. publice monuit Janus Rutgerſius. Anno autem 1639. hæc ad *Alexandrum Morum* ſcripſiſſe video Claudium Sarravium Senatorem Pariſienſem: *Ante quadraginta annos ille Heinſius magnæ tunc, quam non implevit ſpei adoleſcens totum ſe eſſe prædicabat in Heſychio adornando, ejusque editionem, ut opus confectum putares, proxime ſequentibus ſcilicet nundinis, ut moris erat, pollicebatur. Credibile eſt, illum eam provinciam Nicolao filio dudum demandaſſe. Sed nunc hic tantum cogitat de Ovidio emaculando: Itaque occupa. Dignus enim Grammaticorum ille Jupiter, in quo tua induſtria deſudet.* Verum neque Nicolaum Heinſium neque Alexandrum Morum de Heſychio eden-

edendo ſerio unquam cogitaſſe accepimus. Cogitavit autem inter Helvetios *Joh. Caſpar Suicerus*, qui Heſychium cum verſione & notis atque emendationibus edere voluit, multis imprimis Reineſii obſervationibus non mediocriter adjutus: Isque opus fere perduxerat ad umbilicum, cum prodeunte in Belgio Schreveliana editione ab inſtituto paſſus eſt ſe deterreri, etſi Bailletus dicat poſt Schrevelianos labores minus accuratos, meliorem Heſychii à Suicero exſpectari editionem T. 3. pag. 122. Ediderat tamen jam ante, lexici Heſychiani ſpecimen, quod & ſeorſim excuſum & poſtea ſacris Suiceri obſervationibus ſubjectum fuit. Et illæ quoque Suiceri emendationes maximam partem (pleræque etiam laudato Suiceri nomine) comparent in Schreveliano Heſychio; Etſi quædam, neſcio, qua de cauſa omiſſæ ſunt, quasdam Reineſio potius quam Suicero adſcribi oportebat. Sed & alioqui in Schreveliana illa editione paſſim obſervare eſt emendationes virorum doctorum nunc mutilas, nunc loco motas, jam plane contra Autorum mentem adductas afferri, ſæpe obſervationes maximi momenti prætermitti, quod fere ſolemne eſt in editionibus, quas ſpecioſa inſcriptione cum notis variorum appellant, qua de re pridem nec injuria conqueſti ſunt viri eruditi. Ita pagina ſtatim ſecunda num. 3. *Tanaquillo Fabro* tribuitur, ac ſi pro ἄπωυς apud Heſychium ἄπυς legere præceperit. Quod etiam Johannes Verwejus in ſpecimen novæ ſuæ editionis recepit, addita hac præmatura epicriſi: *Ineptiſſime. Dignus laude Faber, ſi emendaſſet* ἀπλώυς &c. At Fabro tam putidæ correctionis ſeu corruptionis potius nunquam in mentem venit, nam in Epiſtolis Salmurii editis, in quibus emendationes illæ Heſychianæ leguntur, ait ſibi videri ſcribendum ἀάπλυς ex Homero, quod & Scaligero placuit, & rectum eſt. Eadem pagina num. 15. *Jac. Palmerii* notam mutilam attulit Schrevelius, uti Verwejus teſtatur his verbis: *Schrevelius ex nota Palmeriana detraxerat præcipua, nos ea ſupplevimus ex commentario manuſcripto Palmerii, quem nobiscum pro ſingulari humanitate communicavit vir omni doctrina & elegantia conſummatus Stephanus Morinus, avunculi ſui hæres puto, qui quidem nunc ſanctas literas profitetur apud Amſtelodamenſes. Quam autem familiare ſit Schrevelio, ſummos viros multare iſta capitis deminutione, alibi docebimus* ἐὰν ὁ Θεὸς θελήσῃ, καὶ ἡμεῖς ζήσομεν. *Idem namque fatum Johannis Fungeri & aliorum, ut diſco quotidie ex Heſychiis, quos poſſidet Bibliotheca Franequerana, & mihi permiſſu Senatus ampliſſimi peramanter ſubminiſtravit eruditiſſimus & clariſſimus Jacobus*

Pe-

Perizonius, *istius Academiæ h. t. Rector Magnificus.* Præter viros doctissimos J*ohannem Pearsonum* & J*ohannem Pricæum*, quorum utrumque Hesychii editionem molitos fuisse supra commemini, *Ezechiel* quoque *Spanhemius* aliquam in emendando Lexico isto industriam posuit, ut ipse refert in egregio libro, quem de usu & præstantia numismatum inscripsit, pag. 206. *Certe majora lectionum portenta in optimum auctorem Hesychium irrepsisse vel nova, quæ modo prodiit (Schreveliana) editio satis evincit, & quæ plura adhuc in eodem restant emaculanda, cujus luculenta liceret hic nobis dare specimina, qui aliquam operam in emendatione Grammaticorum Coryphæi etiam pueri olim posuimus, favente tum his conatibus eosdemque promovente magno Salmasio. Sed hæc alterius loci.* In Bibl. Isaaci Vossii fuit Aldina Hesychii editio cum emendationibus *Thomæ Brunonis* Windesoriensis Canonici. In Bibl. Wittiana eadem editio cum notis MSS. J*ani Parrhasii.* Denique J*ohannes Vervey* scholæ Hagensis moderator Hesychium nobis dare voluit, & luculentum sane dedisset, nisi tam laudabile institutum fata viri doctissimi Anno cIↃIↃcxcII. è vivis evocati intercepissent. Nam quantum ex specimine, quod in varia loca transmissum & Clarissimi Almelooveenii beneficio ad me quoque pervenit, cognosci potest, magnis ad id opus adminiculis, quorum partem jam memoravimus, usus fuit: *Henrici Valesii* quoque & aliorum doctorum virorum codices in promtu habuit, nec ipse pepercit labori & diligentiæ alios Lexicographos, qui exstant, & Scholiastas, Poëtasque ipsos & septuaginta interpretes ac Novum fœdus & omne genus græcorum autorum conferendi, ex quo collationis studio, quantum lucis Hesychio afferri, quot loca sanari ac restitui possint, nemo paulo humanior ignorat, nemo paulo doctior non est expertus. Neque parvum operæ pretium ex ipsius Hesychii locis inter se comparatis ferri potest, præcipue ubi modo composita & derivata, modo simplicia ac primitiva interpretatur, modo unum modo plura simul verba explicat. Verweyo autem defuncto, optandum est, ut apparatus ille certe non contemnendus inciderit in *Küsterum* aliquem, qui dignam tanto opere doctrinam & diligentiam, judiciumque afferre, & ejusmodi qualem optamus Hesychio Rempublicam literariam denique donare possit. *Richardus* quoque *Bentlejus* V. C. quantum in Hesychio possit, non paucis illius locis præclare sanatis in ista, quam dixi ad Joh. Millium præclara epistola & in fragmentis Callimachi satis aperte nos docuit. Et ipse quidem

p.

p. 39. epistolæ *Habeo*, inquit, *alia sexcenta, quæ hac vice condonabitur. Verum hercle si unquam usus fuerit, ut nova Hesychii editio procuretur, qui ut in pudendos errores crebro inciderit, utilissimus nihilominus & pæne necessarius est omnibus qui ad veram eruditonem viam affectant,*

Id tibi de pleno possum promittere, Milli,

Quinque plus milia mendorum me correcturum esse, si libuerit, quæ aliorum ἐυςοχίαν & laboriosam diligentiam hactenus eluserunt. Præterea vir cum viveret græce doctissimus & cum magna harum literarum jactura nuper denatus *Thomas Galeus* se affirmavit quater mille amplius loca in promptu tribere, quæ in Hesychio meliora reddere possit, si nova adornanda sit editio. Novissime *Lambertus Bosius* supra mihi laudatus in Monobiblo Observationum Criticarum, C. 36. usque ad 50. plura Hesychii loca illustravit sanavitque. Habeo & ineditas notas quantivis pretii in Hesychium auctore *Johanne Vito Pergero*, quibus aliquot millibus locorum lux affunditur, & editio Hesychii Schreveliana emendatur. Antequam de Hesychio dicere omittam noto, editionem Hesychi Hagenoensem loca nonnulla aliter atque emendatius legere Aldinâ, quam solam sua in ἐκδόσει secutus fuisse videtur Cornelius Schrevelius: deinde quod non fugit doctos, Varinum Camertem, qui in suum Lexicon integrum fere Hesychium transtulit, loca quædam inter transscribendum correxisse, etsi plurima quoque depravata in opus suum recepit. Denique locis bene multis Hesychii lucem affundi, ut in Henrici Stephani, Roberti Constatini, Martinii & aliis recentium Lexicis, ita & in Thesauro Ecclesiastico Suiceri, & in Cangii Glossario mediæ Græcitatis.

Lexicis Biblicis prope omiseram accensere, non utiq; prætereundas Græcas quas vulgo appellamus *Concordantias*, * quales habemus in Novum Testamentum quidem à Xysto Betulejo primum Basil. 1546. fol. deinde ab H. Stephano 1594. 1600. (& longe meliores in tertia editione 1624. Genev.) plenissimas denique ab Erasmo Schmidio editas Witteb. A. 1638. fol. In Græcos veteris Testamanti libros Concordantias longe pleniores emendatioresque & aptius digestas post insignem Conradi Kircheri Augustani operam, cujus opus Francof. 1607. 4. prodiit, expectamus ab erudito & humanissimo Viro Adamo Trommio, Pastore Ecclesiæ Groninganæ.

Aaaa VIII.

* Sixtus Sen. lib. IV. Bibl. f. p. 286. Euthalius Rhodius, monachus S. Basilii, collegit Græco sermone opus Concordantiarum totius Bibliæ, ad imitationem Hugonis Carensis, Anno Domini 1300. Sed nunquam vidit lucem.

VIII.

INDEX SCRIPTORUM, Qui in Hesychii Græco Vocabulario laudantur.

Confectus & Alphabetico ordine dispositus,

â

JOHANNE PRICÆO.

ἐν Θρήσσαις. v. ἀγαῖς. ἀλαιός.
ἐν Ἱερείαις. v. κατωλάβα.
ἐν Ἰξίωνι. v. ἱερεῖον.
ἐν Καλλιςοῖ. v. πανίας.
ἐν Κερκύωνι. v. ἄμβωνες. ἀτίσεις.
ἐν Κερκύωνι Σατυρικῷ. v. ἀπεψύχη. εὐλημάτει.
ἐν Κίρκῃ. v. αὐτόφορβος.
ἐν Κίρκῃ Σατυρικῇ. v. ζυγώσω.
ἐν Κρήσσαις. v. ἄτπασον. ἐπιξενοῦσθαι. κωνῆσαι.
ἐν Λαΐῳ. v. ἀράχνυ.
ἐν Λυκούργῳ. v. ἀνοῦτατος.
ἐν Μυρμιδόσι. v. ἄχεμον. ἐγκουράδες. κουράς.
ἐν Νεανίσκοις. v. ἀρείφατον. ἀφοίβατον.
ἐν Νηρεῖ. v. ἀθήρ.
ἐν Νηρηΐσιν. v. ἐναραφόρος.
ἐν Νιόβῃ. v. ἐπώζειν. ἡμορίς. κάκαλα.
ἐν Ὀμφάλῃ. v. φαναῖος.
ἐν Περραιβοῖς. v. ἀπαιόλαι.
ἐν Προμηθεῖ. v. ἐπιςολή.
ἐν Προμηθεῖ δεσμώτῃ. v. ἀθετῶς. ἄρδις. διαμφίδιον. ἐλελεῦ.
ἐν Προμηθεῖ λυομένῳ. v. εἰσαφάσματι.
ἐν Προπομποῖς. v. δίπολοι.
ἐν Πρωτεῖ. v. ἄελπτοι.
ἐν Πρωτεῖ Σατυρικῷ. v. ἄμαλα. ἐπάπω.
ἐν Σατυρικῷ (Meursius Κερκύωνι, vel Πρωτεῖ σατυρικῷ) v. ἀποφύλιοι.
ἐν Σαλαμῖνι. v. ἀναρβόδοι. ἀνήρης. Meursius legit Σαλαμινίαις. ut & in ἔκλογον. & κανθήλας.
ἐν Σεμέλῃ. v. ἀμφίδρομος. ἀντλία. ἀςερκτα.
ἐν Σισύφῳ. ἴαμβωνες.
ἐν Σισύφῳ πετροκυλιςῇ (sic emendat Meursius) v. θώψεις.
ἐν Σφιγγὶ. v. κνοῦς.
ἐν Τελέφῳ. v. ἀμφιδεξίοις.
ἐν Τοξότησιν. v. πεζοφόροις.
ἐν Τροφοῖς. v. δίκρα. πεδοίκου.
ἐν Ὑψιπύλῃ (sic enim legendum puto) v. ἀποκορσωσαμένοις.
ἐν Φρυξὶ (sic Meursius) v. ἄγαςα. ἀδιοπον. ἄροτον. διαπεφρούρηται. ἐπιςροφή.
ἐν ψυγαγωγαῖς. v. δρώπτειν.
ἐν ψυχοςασίαις. v. ἀνηκίδοτι. ἀνερβάτας.
AGATHON. v. ἀγαθώνιον.
ALCÆUS. v. ἀδηφάγοι. ἀμ' ἡμέρα. ἐπιπνεύων. τετραβαρῆ. τετεράδων.
ALCMAN. v. ἄαντα. ἀλίβαπτον. κλεψίαμβοι. νηρεύς.
ALEXANDER ἐν ἐπιςολαῖς. v. ἀροπάνοι. γηλακά. σκοῖδος.
AMERIAS. v. βαθάλη. βαβυκῶς. καλαρρύγαι. κάλιθος. καμαςίς. λιτμός. πέχαρις. πιγγανεόσσιον. σαυᾶδαι. σμώγη. σχερὸν. ὑφαίνειν. & forsan in σαυρέα, ubi vulgo ἀμερία legitur.
AMPHILOCHUS. v. μύχης.

ARI-

ARISTONYMUS. v. βοῤῥᾶ. ψώσματα.

ARISTOPHANES. v. αὐτίκα. ἀφορμή. ἄφρον. ἄχνη πυρός. βῦθυσον. βυρσαίετον. χειτῶν. γυμνόπτερος. λεβηρίδος. γυνὴ δαιδάλεια. δαφνοπώλην. δράκαιναν. δρακοντίδης. ἐμπεδορκεῖν. ἔμπουσα. ἐνδυμιωνάκαρ. ἐτνήρυσις. ἰασώ. ἰννός. ἱππαέρον. ἱπποκλείδης. κλύμενος. λακρατίδης. λάμια. λοχείαις. μεγάλη θεός. μεσαυχένες. μετάλλειον. μολγός. ὄνου πόκαι. οὐ παντός. οὐρανίαν. πηλέως. μάχαιρα. σαμίων. στέρφος.

IDEM ἐν Ἀράμασι. v. βύρσαν. sed, ut puto, δράμασι legendum.

ἐν Ἀχαρνεῦσι. v. ἐσκοροδισμένος.

ἐν Γλώσσαις. v. ἀάδα. Grammaticus non Comicus.

ἐν Βαβυλωνίοις. v. ἐς τὸν λιμένα. ἱστιάνα.

ἐν Βατράχοις. v. γωνιασμός. σκμελίτης.

ἐν Γηρυτάδη. v. αὐτοὶ θυόμενοι.

ἐν Δαιδάλῳ. v. δορυφόνον.

ἐν Εἰρήνῃ. v. ἐλίχνων.

ἐν Ἐξηγήσει Λακωνικῶν. v. πουρέακος. Grammat. non Comicus.

ἐν Θεσμοφοριαζούσαις. v. ἔμβολον. καλάσιρις.

ἐν Ἱππεῦσιν. v. κεὐθὺς τῶν ἐγχέλεων. ἀχίλλειον.

ἐν Κενταύρῳ. v. κύλλου πήρα.

ἐν Κιθαρῳδῷ. v. σειλέαν.

ἐν Κωκάλῳ. v. ἰπνός.

ἐν Νήσοις. v. θύρσου κυνῆ.

ἐν Νεφέλαις. v. λέσβιος. σιδάρεοι.

ἐν Ὁλκάσιν. v. ἀπεσφακέλισεν.

ἐν Ὄρνισιν. v. βλιμάζειν. γλαῦκες λαυρεωτικαί.

ἐν Σκηναῖς καταλαμβανούσαις. v. οὐ γὰρ &c. τετραστάτης.

ἐν Σφηξί. v. ὄνου σκιά.

ἐν Τελφάλῃσι. v. ἑρμῆς τετρακέφαλος. ἱλάων.

ἐν Τελμησσεῦσι. v. πύλαι.

ἐν Ὥραις. v. ἄρας ἱερόν. δικαστικόν. ζεῦγος.

IDEM ut videtur, tacito nomine. v. βαρβός. βοτρυοδία.

ARISTOXENUS. v. κληψίαμβοι.

ARTEMIDORUS. v. κνηστός. σκυρία. ταλάντιον. forsan & in μίλαξ. qui locus corruptus videtur.

ASCLEPIADES. v. κολακοφοροκλείδης. ἐν ἕκτῳ Τραγωδουμένων. v. ῥησίαρχος.

ATHENION. (ut videtur) v. ἀνθρίσκιον.

ATTALUS. ἐν τῷ περὶ Παροιμιῶν. v. κορίννουσι.

BACCARIS. v. βρένθιον. non scriptoris nomen sed, unguenti.

BACCHYLIDES. v. δίχολοι.

BEROSUS. v. σαραχήρω.

BLÆSUS. v. φυλατοῦς.

BASTAS CHIUS, Historicus. v. βάστας.

BOETHUS. ἐν τοῖς περὶ Πλάτωνος. v. διὰ πάντων κριτής.

DE-

DEMOCRITUS. v. ἀμφιδήποι. ἀπάλητον. ἄσκληρες. βάσας. βροχμώδης. βρόχος. δεξαμεναὶ. δυοχοῖ. συγγόνη.

DEMUS. ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῆς Ἀτθίδος. v. ἀγαμεμνόνια φρέατα. Idem est qui sub nomine DEMONIS occurrit. v. οἰνωαῖοι, &c. Vide supra in Cletodemus.

DEMOSTHENES. v. ἀρχραῖοι. ἐθύφαλλον.
ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους. v. ὁσίους.

DICÆARCHUS. v. ἐν πίθῳ. &c.

DIDYMUS v. αὐλίς. βείκελοι. ἐπώζειν. κέλεβε. κόρσακις. λαπέρσαι. λέασιν. λιμοδωρεῖς. μοσυνοίκιαι. μυκερῖνα. οἰοπάτη. σαμιακὸς. &c. σισύμβριον. &c. σκινθαρίζειν.

IDEM ὁ τὰς Κωμικὰς λέξεις γράψας. In Præfatione.

DINOLOCHUS. v. ἄδος. μυρμηκιαὶ. ὄλβαχιον.

DIOCLES. v. λαπάραι. πύγγα. συγκομιστὸς, (ubi Medicus vocatur.) unus forte ex veterinariis.

DIODORUS TARSENSIS. v. διαγόρας.

DIOGENIANUS. ἐν περιεργοπένησι. In Præfatione.

DION. v. σαδινὸν.

DIONYSIUS. v. ἀμβλῶνες. βούτυρος. γύης. ἱερεῖανα. κλισίαι. σκυρθαλιάς. ὑάλικος. ὑγιεῖην.

DIONYSODORUS. v. γλαύκου τέχνη.

DORYLLUS TRAGICUS. obiter citatus. v. δορυαλλὸς.

ECPHANTIDES COMICUS (citatur obiter) v. ἐκκεχοιριλωμένη. & in v. καπνίας. Vide & in χοίριλον, ubi forte χοιρίλον legendum.

EMPEDOCLES. v. ἀγέννητα. βαυμῷ. Idem obiter citatus in κωλυσανεμας.

EPHORUS. v. ταναγραίων.

EPHORUS. CUMÆUS, obiter citatus, v. δίφορος.

EPICHARMUS. v. ἄγκυρα. ἀπαστὴν βίμβλινος βλιτάχεα. καμπισίγγα καπνοκορδυάζεται. λυκόστρατος. (vulg. male ἱπποχάρμω.) ῥογκίην. σαμαίνεται. ψύλλα.

IDEM ἐν Ἀγροστίνῳ. v. κόλαφος.
ἐν Βάκχαις. v. ἀγληχίδων.
ἐν Κωμασταῖς. v. φρύγιον.
ἐν τοῖς Μησὶ, (ut videtur) v. σκυφοκώνακτος. forsan & in σκωρνυφίαν.
ἐν Ὀρύα. v. ὀρύα.
ἐν Παιδοτρίβαις. v. κόλαφος.
ἐν Τρακάσι, forsan v. σκωρνυφίαν. quod videor ex antitheto μησὶ colligere. Vide supra in σκυφοκώνακτος.

EPIPHANIUS bis (inquit Casaubon. ad Athenæum p. 31.) Me loca effugerunt ista.

ERATOSTHENES. v. ἀγρηνὸν. ἄλκεον. βασιλίδες. ἑφώδιον. ἡδυντῆρες. καταιλυσπωμένην. ναρθακιῶντες. παρ' αἰγείρου.

ἐν

& ἀρξαμεῖν, (ex ejusdem restitutione) item in καταβολὴ.
ἐν Πηλεῖ. v. ἀρκεῖ.
ἐν Πλησθένει. v. κότταβος.
ἐν Σισύφῳ. v. ἐλίοσων.
ἐν Σκυρίαις. (ex restit. Casaub.) v. ζεύγλας.
ἐν Σκείρωνι. v. ἁμαρτητήν. & in ἔμβολα. Brodæo emendante.
ἐν Ὑψιπύλῃ. v. ἀναδρομαί.
ἐν Φιλοκτήτῃ. v. αἴρειν. αἰών. ἀκερβές. γαῦρος.
ἐν Φοίνικι v. αμνήστευτος.
ἐν Φρύξῳ. v. ἰλλάδας.
ἐν Χρυσίππῳ. v. εἰάζων.
IDEM obiter citatus, v. σκάνδιξ.
EZECHIEL. v. βεζέκ.
GALENUS. v. σώτειρα.
GLAUCIAS. v. πέαρ. & σαμίθη, ubi medicus vocatur.
GORGON Historicus. v. ἐπιπολιαῖος.
ἐν τῷ περὶ θυσιῶν. v. καταῤῥάπτης.
HECATÆUS. v. ὑπ' αὐνήν.
HEGESANDER. v. ἀπόφαρσις.
HEGESIAS. v. ἀχιμέλιοσα.
HEGESIPPUS. Rhetor. v. κρώβυλος.
HELIODORUS. v. ἀδδυκεί. ἀμβλήνωσεν. ἀναγωγὴ. ἀνακεκλῆσι. ἀνάπυστα. & in Præfatione.
HELLANICUS. v. κάδμιοι.
HERACLEON. v. γεφυρὶς. ταυληρόντα. πεθήσεται. πίγγα. τειχθάδες.
HERMEAS, ὁ Ἀριστοτέλους γνώριμος. citatur obiter, v. τάρνη.
HERMIPPUS. v. λόγχια.
ἐν Ἀρτοπώλισι. v. δοκῶ, ubi male Ἕρμιππος legitur.
ἐν Δημόταις. v. οὐ φροντὶς, &c.
ἐν Θεοῖς. v. μίλαξ. meminit hujus Fabulæ etiam Pollux 9. 7.
ἐν Κέρκωψι. v. κολακοφορoκλείδης.
ἐν Στρατιώταις. v. πανικόν.
ἐν Φορμοφόροις. (ex restitutione Casauboni.) v. Διὸς βάλανοι.
HERMODORUS. v. σκυδική.
HERODIANUS Grammaticus, in Præfatione.
HERODOTUS. v. ἀγαθοεργοί. βασιλεῖς. ζάλμολξις. ζειρά. θύεσον. καναμὶς. μυκηρῖνα. πιοσκωνίας. πάρα.
HESIODUS. v. ἀμφοῖδις. ἀργείη. ἀφροδίσιος. ὅρκος. γοργείην. δίψιον ἄργος. ἐπ' εὐρυγυῆ.
ἐν Θεογονίᾳ. v. γάστος. εἰρεῦσαι. ἱπποκρήνης.
ἐν Καταλόγῳ ἠοίων. v. ἠοία.
HIPPOCHARMUS. v. λυκόσπαρτος. nisi legend. (ut supra monuimus) Ἐπίχαρμος.
HIPPOCRATES. v. αἰών. ἄλμα. ἀμφιμήτριον. ἀντιλαβαὶ. ἀπολελαμμέναι. ἀρχαία φύσις. ἄχνη πυρὸς. βαλβὶς. βληχῶδες. βουβάλιον. βρέγμα. διασαφῶν. δίκαιον. κέδματα.

LYSIAS. v. ἀδηφάγοι. τιμωρία.
LYSICRATES. v. σμυςία.
LYSIMACHUS. v. σκῦρος, &c.
LYSIPPUS. v. βέδιος.
ἐν Βάκχαις. v. ἀγερσικυβῆλις. hujus dramatis sæpius Pollux meminit.
MARATHONIUS ὁ ποιητής. obiter. v. μαραθών.
MARCUS Evangelista. v. Ἰάκωβος.
MARSYAS ἐν τῇ Ἰάδι. v. ὑετής.
MATTHÆUS Evangelista. v. Ἰάκωβος.
MEGACLIDES. v. ἀθηνᾶ. λιμνία κλυτόν.
MELESAGORAS. v. ἐπ' εὐρυγύῃ ἀγών.
MENANDER v. ἀλλ' ἄχρι ἕξεστιν. ἔμπυος. καλαθίσκος. ὡς.
IDEM ἐν Λευκάδεσιν. v. λευκάδιος.
ἐν Ὀργῇ. v. οὐ μάτην.
ἐν Παρακαταθήκῃ. (emendante Casaub.) v. ὄφεις.
ἐν Ὑδρίᾳ. v. παρουσία.
ἐν Ὑμνίδι. v. βάκηλος. παρυφίς.
ἐν Φάσματι. v. ἔμβαρος.
METRODORUS. v. ἀγαμεμνόνια φρέατα.
MNASEAS ἐν τοῖς περὶ Λιβύης. v. βαρκαίοις.
MORSIMUS, Tragicus ineptus, obiter citatur v. κλύμενος.
MOSES. v. δραχμή.
MYLLUS Comicus, obiter citatus. v. μύλλον.
MYNDIUS. v. ὑπομέλαθρα. sic MYNDIUS. sine adjuncto Arnobio lib. 6. citatur. De Alexandro Myndio sæpe Athenæus.
NASSANDER. v. ἀοῖα.
NICANDER. v. ἀγωνοθέτης. ἀθελβεῖν. θιβρήν. κλισίαι. μέσκος. τριτώ.
NYMPHODORUS. v. αἰγίς.
OCHLUS ἐν Τροφωνίῳ. si non mendose.
ORUS. v. νυμφαῖον.
OSEAS Propheta obiter citatus v. μονιός.
PANYASIS. v. ἠοίην.
PAULUS Apostolus. v. Παῦλος.
PERIGENES. v. διαπίνειν.
PHANIAS. in Κήρυκες.
PHANODEMUS. v. ἀχάνας. γαλεοί. ταῦρος.
PHERECRATES ἐν Τυραννίσι. v. γυμνοφυλακεῖν. ἐπίμεστα. μιμάρκυς.
PHERECYDES. v. εὐρύμας. ἰοφῶσσα.
PHILEMON. v. ἶσις.
PHILETAS. v. ἄμαλλα. βαβυκῶς. θέσσαλαι. σκεῖρος. σκύζης. ὑπ' αὐνήν. ὑπεζῶσθαι.
PHILISTUS. v. βυβάρβις. μεσηρεύειν.
PHILOCTETUS. v. δορυφόνον.
PHILOCHORUS. v. ξυμβόλους.

θεια. χαλεπὰ &c. & τρεῖς θεοί.

SOPHOCLES. v. ἄβαι. ἀδρέπανον. αἴθριος. ἀλύβας. ἀναστρέφων. ἀναψύχουσα. ἀπαιόλημα. ἀρουραῖοι. αὐλῶνες. ἀφάρμακον. βάσκανος. βωλόναι. γλίδου χόαναι. γλοιάς. γνώμων. ἐγκεράδες. καθαγίσω. κωχεύουσιν. σειρίου. σιλφίου. τυφώ.

ἐν Ἀθάμαντι. v. ἀγχιρμήνης. ἐπιστήγματα. ἐχρωματίσθη. καταγνῶναι.

ἐν Ἀθάμαντι δευτέρῳ. v. ἔρκεσι. ἐψιά.

ἐν Αἴαντι μαστιγοφόρῳ. v. ἄσκοπον. ἄφρακτος. ἐξαλύξωμαι. κατηναρισμένα.

ἐν Αἰγεῖ (ex emendatione Casauboni) v. Ἰαύρειον πόμα.

ἐν Αἰγίσθῳ. v. Ἀρύθμων.

ἐν Αἰθίοψι. v. ἀνάρκτων. ἀνθοβόσκον. ἀπιστεῖ.

ἐν Αἰχμαλωτίσιν. v. αἰχμόδετος. ἀλιτροσύνη. ἀμφίλινα. ἀνηκές. ἀπειθής. ἐμπλεύρου. εὐστερνομαντίαις. ἐνώταις. ἐπιμάστεται. ἴαννα.

ἐν Αἰχμαλώτοις. v. ἄσεπτον. ἀχνην. ἱερόλας. ἰκτερεύσομεν.

ἐν Ἀκρισίῳ. v. ἄδοξα. ἀκτίνης. ἀλώματα. ἀνταίαν. ἀπόδρομον. ἀποφανθεὶς. ἀρώματα. ἄστομος. βίδην. ἰλλάδας.

ἐν Ἀλεάδαις. v. ἐφυμνεῖς. sed legendum Ἀλευάδαις.

ἐν Ἀλεξάνδρῳ. v. δύσαυλος, & θηλάστρια, videtur Ἀλεξάνδρα legendum.

ἐν Ἀλκμαίωνι. v. αἰνῶ. ἀρχαίας.

ἐν Ἀμφιαράῳ. v. ἀλεξαίθριον.

ἐν Ἀμφιτρύωνι. v. ἀμφιτέρμως. ἀτμησίφρων.

ἐν Ἀμφιτρύωνι δευτέρῳ, (ex restitutione Meursii) v. ἐπενώπισεν.

ἐν Ἀνδρομέδα. v. ἀμβλύσκει. ἀμφίτρυμνον. ζευξιλέως. κουρίον. σαλητόν.

ἐν Ἀντηνορίδαις. v. ἀφεψιασάμην. ἐκβιβάξαι.

ἐν Ἀντιγόνῃ. v. κοινός.

ἐν Ἀτρεῖ. v. ἐπισπάσει.

ἐν Ἀχαιῶν συλλόγῳ. v. ἐπιξενοῦσθαι. ἐπισειούσης. ξυμβόλους.

ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς. (tacito nomine ejus) v. ὀμματίου πόθος.

ἐν Δανάῃ. v. ἀνθήμερον. ἀφροδίσια ἔργα.

ἐν Δαιδάλῳ. v. γοργάδων. ἐστέφθην. (emendante Casaubono.)

ἐν Διονυσιακῷ. v. θωχθείς.

ἐν Δόλοψι. v. εὐναῖος.

ἐν Εὐμήλῳ. v. αἱματος, &c.

ἐν Εὐρυσάκῃ. v. ἀδόξαστον.

ἐν Ἑλένης ἀπαιτήσει. v. ἀναχαιτίζει.

ἐν Ἠλέκτρα. v. αἷμα. ἀμήτωρ. ἀντήρεις. ἐπηγγελλόμην. λυκοκτόνου θεοῦ.

ἐν Σίνωνι. v. αἰθύσσειν. ἀναισθήσω. ἀξέστους. ἄρρητον. ἐνθρίακλος.

ἐν Σισύφῳ. v. ζεῦγος,

ἐν Σκύθαις. v. ἀχίλλειον. ἀψάλακτος.

ἐν Σκυρίαις. (ex restitutione Casauboni) v. ἀποσίβης. αὐτόσιτον. (ex ejusdem restitutione) εὔωρος. ἀχρήματον. ubi vulgo Σκυρίοις legitur.

ἐν Συλλόγῳ. v. ἐκκεκόπηται. vide supra in Ἀχαιῶν συλλόγῳ.

ἐν Συνδείπνοις. v. μάσθλη. & v. ἀζειῶται. ubi vulgo Συνδείπνῳ legitur.

ἐν Συνωνύμων ὑστέρῳ (ex restitutione Meursii) v. ἄρητον.

ἐν Ταινάρῳ (vel Ταινάροις, ut emendavit Casaubonius) v. ἀλαλιάν.

ἐν Ταινάρῳ Σατυρικῷ. v. ἐργεώνας.

ἐν Τελέφῳ. v. ἀειφόρος.

ἐν Τηρεῖ v. ἀγληχίδων. sic & in ἀρρενοβοσκὸς & θεανὴ, quo utroque loco male Τυροῖ editur.

ἐν Τραχινίαις. v. ἀειρομένας αἰόλη νύξ. ἀμφίνεικος. ἀνευφημήσει. ἀντίπρωρα. ἀπλάκητον, ἐρόλους.

ἐν Τρωίλῳ. v. ἀμάσεται ἀνδρόπαις. ἀπέσκη. ἄπιστος ἄσας. ἀσέλγοικον. ἐλαιεῖται. ἐρκη. ἰαννα. ...ιος. καταρβύλαις.

ἐν Τριπτολέμῳ. v. ἄμαλλα. ἀποθυμιῶ. ἀφράσμων (ubi male Τριπτομέλῳ editur) δαίς. (ubi vulgo male divellitur.) ἑλκηθαιρός. ἴαννα. ἰλλυειῆς. γονή.

ἐν Τυμπανισταῖς. v. ἄδημον. ἀνετῶς. ἀντιστρέφω. δρακαυλος. forsan & in ἀπάνθρωπος, & in κομίζεται. ubi legendum fortasse ὥσπερ ἐν Τυμπανισταῖς.

ἐν Τυράννοις v. ἔχθιμα. Meurs. Τυράννῳ emendat. Oedipo nimirum. Vide supra in Pherecrates.

ἐν Ὑδροφόροις. v. κοινός.

ἐν Φαίδρα. v. ἄγκυραι. ἀγος. ἀκλεκτοι. ἀπέπτησε. αὐτομόλως. αἰψερές. κυλαίνων. μῶλυς.

ἐν Φιλοκτήτῃ. v. ἁμαρτεῖν. ἀμπυκτήρια. δράκοντα. δρυοπαγῆ στόλον.

ἐν Φιλοκτήτῃ ἐν Τροίᾳ. v. ζηλῶ. ῥακτηρίοις. sed nomine tacito.

ἐν Φινεῖ. ἀπενώπισαν. ἐρτύμασι.

ἐν Φινεῖ δευτέρῳ. v. ἀχάλκευτα. καταρράκτης.

IDEM tacito ut videtur nomine. v. ἀράβῳ. βαιὰν. βλὴρ. (aut saltem Euripides, uterque enim Ἀλκμαίωνα scripsit) βρυάζουσης λεαίνας. βρυαλίκται. γαλὶς. γάστριον. γελχανὸς. δορυαλλές. ἐπενώπισεν. ἐπήκοος.

ἠερ-

Caput XXXVI.

De Lexicis & glossariis ad scripta Theologorum, Jurisconsultorum, Medicorum, Philosophorum ac Rhetorum Græcorum intelligenda comparatis.

Glossaria in Theologos Græcos. 1. Glossæ verborum Juris à Carolo Labbæo editæ. & λέξεις νομικαὶ MS. 3. Erotiani glossarium de vocibus Hippocratis. 4. Scriptoris ætas & dicendusne sit potius Herodianus? 5. Index scriptorum ab Erotiano laudatorum. 6. Alia Lexica & glossaria iatrica, Botanica, Physica & Chemica. 7. 8. 9 Lexica Philosophica, ut Platonica, Peripatetica, &c. 10. Lexica deperdita in Rhetoras. 11. De Harpocrationis Lexico. 12. Harpocrationes plures. 13. Index scriptorum ab Harpocratione laudatorum, ex editione Nicolai Blancardi. 14.

I.

Glossariis Biblicis Græcis, quæ in celebrioribus Bibliothecis Europæ complura MSS. exstare dixi, accensendum etiam venit dictionarium Ecclesiasticum optimæ notæ, in Bibliotheca Medicea, quod laudat Alexander Morus in notis ad 2 Tim. I, 6. & Matth. I, 19. Nescio, an diversum à *Stephani*, antiqui Glossographi (ejusdem Grammatici opinor, qui in Dionysii Thracis τέχνας scripsit) expositione MS. ἐνδιαθέτων γραφῶν, quæ allegatur à Johanne Pearsono Præfatione ad septuaginta interpretes. Sed fuerunt præterea, qui doctorum etiam Ecclesiasticorum ac Theologorum Græcorum scripta, si qui singulari dicendi genere usi fuissent, glossariis ejuscemodi illustrarent. Talis ἑρμηνεία λέξεων literarum ordine concinnata præfigitur primæ editioni Græcæ operum quæ feruntur sub nomine *Dionysii Areopagitæ*, Florent. apud Philippum Juntam A. 1516. 8. Ac fallitur Lambecius, qui id glossarium ex cod. MS. Vindobonensi memorans pro inedito habet, libro III. p. 72. quod eo magis mireris, quoniam ipse pag. 73. facit illius Juntinæ Dionysii editionis mentionem. Incipit: ἀγάμενος, θαυμάσας, ἐκπλαγείς. ἄγαν, πάνυ. ἀγεννῶς, ἀσθενῶς, ἀνάνδρως. ἁγιστεία, ἁγιασμὸς, κάθαρσις. ἀγκύλον, σκολιὸν, δυσχερὲς, ποικίλον, &c. Simile Lexicon vocum, quibus *Johannes Chrysostomus* signanter usus, MS. fuit in Bibl. Scorialensi, & onomasticon vocum *Andreæ Cretensi* propriarum subjunxit ejus operi-

ribus à se editis Franciscus Combefisius. Omnium etiam manibus teritur doctissimi viri *Johannis Casparis Suiceri* * Thesaurus Ecclesiastcus è Patribus Græcis collectus, quo præter insigniores voces Novi Instrumenti multa Græcorum Ecclesiæ Doctorum vocabula docte & diligenter exponuntur, rituumque simul & dogmatum atque hæresium notitia subinde perstringitur. Prodiit opus utilissimum & viginti annorum labor, Amstelodami, A. 1682. fol. licet infinita adhuc in Patribus Græcis, quæ ab illo neutiquam attinguntur, supersunt, alterius fortassis viri docti industria atque stylo consignanda.

II. Vocabula forensia Juris Attici veteris petere licet ex Harpocratione & virorum doctorum in illum Commentariis (de quo mox infra dicam, ubi Lexica in Græcos Rhetores relaturus sum) tum ex Guilielmi Budæi Commentariis linguæ Græcæ. At in constitutiones Imperatorum, quæ Basilicorum libris continentur, & in alia monumenta Juris Græco Romani, glossaria varia ex codicibus MSS. Regis Galliæ descripsit, & ad calcem observationum atque emendationum in Synopsin Basilicon edidit *Carolus Labbæus* Paris. 1606. 8. Eadem subjecta deinde etiam sunt glossariis latino-græcis & græco-latinis Cyrilli, Philoxeni & aliorum, quæ post Henricum Stephanum longe auctiora magisque digesta & emendata ex Labbæi ejusdem recensione habemus excusa Parisiis 1679. fol. Is in epistola ad Jacobum Augustum Thuanum, *Veteres*, inquit, *jurisconsulti Græci tot glossas sive ῥωμαϊκῶν λέξεων συναγωγὰς ad Imperatoriarum constitutionum iis refertarum interpretationem & legum Romanarum intelligentiam sibi paraverunt, quæ quidem huc usque maximo studiosorum damno in blibliothecarum pulvere sepultæ jacuerunt, sepultæ, inquam, integræ fuerunt, particulas enim aliquas eruerunt amplissimi doctissimique viri, Alciatus, Cujacius, Brissonius, Pithœi, Fornerius: nunc vero omnes quas nancisci potui, â me collectæ & in unum Corpus redactæ ac emaculatæ prodeunt in lucem augustissimi nominis tui splendorem mutuantes.* Citatur Stephanus, nescio quis, in his glossis voce δίκη. Paulus JCtus voce ἰν ῥέμ Παυλιάνη. Idem ἐν τῷ α΄ περὶ δυσαποσπάστων voce δέσιγνε. Sabbatius voce ἰντερβάλλεμ. Plutarchus ἐν τῷ Σόλωνι (ita lege pro Σόλῳ) in ἰντερκαπέδο. Labeo (ita lege pro λαβὼν) voce ἰντζεριάρωμ. Papinianus, voce ἰνφάκτεμ. Aquilius Gallus JCtus voce ἐπερώτησις, σπορτῦλας, ἀκυιλιανὴ & ἰνφάκτεμ. Hesychius illustris

* Obiit Suicerus Anno 1705. 23 Sept. Heidelbergæ, cum antea Tiguri docuisset.

ὁ φιλοσοφήσας (ἐπὶ) τῆς Μιλησίας ἐν τῷ ε χρονικῷ διαστήματι τῆς ἱστορίας voce παλμαλίας. ἐν τῷ ϛ διαστήματι. voce φόλλις. Thalelæus JCtus ibid.

III. Novi plura ejusmodi Lexica juridica sive glossas nomicas exstare in Bibliothecis variis manu exaratas, ut quibus usi sunt Meursius & Cangius, & quales sunt illæ è quibus insigne Dionis fragmentum excerpsit H. Valesius notis ad Excerpta Peiresciana. Habeo & ipse glossarium ejusmodi scriptum in charta ante annos quadringentos (licet parum emendate) latina latinis primum, deinde græcis literis descripta exhibens, subjuncta græca interpretatione, hoc titulo: Λέξις νομική. Initium ejus una cum librarii aberrationibus adscribam. *Adet* * ἔχει. *Ad practium participandum* ἀδ πρακτίουμ παρτικιπάνδουμ, ἑαυτὸν ἠνέχετο πραθῆναι. *Ædiles* (a) Αἐδίλες οἱ ναοί. *Aditevi* (b) ἀδιτεύει, ὑπεισέρχεται. *Alumnus* ἀλοῦμνος, θρεπτός. *Ædiles* αἐδίλες, οἱ ἀγορανόμοι. *Adnatus* (c) ἀδνάτος, ὁ ἐξ ἀῤῥενογονίας συγγενής. *Amita* ἀμίτα, ἡ πρὸς πατρὸς θεῖα. *Adoption* ἀδοπτιὸν, ἡ υἱοθεσία. *Adrogation* ἀδρογατιὸν ἡ ἐκ βασιλέως υἱοθεσία γινομένη διὰ προστάγματος, ἤτοι κατὰ παράκλησιν. *Ædes tuentur* ἄεδες τουέντουρ, οἵτινες τοὺς ναοὺς ἀσφαλίζονται. *Adnatorum* ἀδνατόρουμ, συγγενεῖς. *Alubion* (d) ἀλούβιον, ἡ πρόσκλισις (e) ἡ πρόσχωσις τοῦ ποταμοῦ. *Aqturitate* ἀκτουριτάτε αὐθεντία. *Aqtor* ἄκτωρ, ὁ ἐνάγων. *Alimenta* ἀλιμέντα, διατροφάς. *Ad exibendum* ἀδεξιβένδουμ, ἡ παραστατικὴ τοῦ πράγματος ἀγωγή, ἡ περὶ ἐκνικήσεως. *Aditation* (f) ἀδιτατιὸν, δίκαιον τοῦ οἰκεῖν τινα εἰς τὴν ἑτέρου οἰκίαν. *Aqtus* ἄκτους, δίκαιον τοῦ βαδίζειν με διὰ τοῦ σοῦ ἀγροῦ μετὰ ὑποζυγίου. *Aquæduqtus* ἀκουαεδούκτους, τὸ ἕλκειν με ὕδωρ δι' ἀλλοτρίου ἀγροῦ. *Austum* (g) ἀβοῦστουμ, ἀντλεία ὕδατος. *Afeqtum* ἀφέκτουμ, (h) πρόσωπον. *Adstinteusi* (h) ἀδστινατεύσει, ἀποπέμψει, παραιτήσεται. *Ademptenon* ἀδεμπτεύων, ἀφαιρούμενος. *Aqqeptilation* ἀκεπτιλατιόν, εἰκονικὴ πρᾶξις ἢ καταβολή &c. Hæc speciminis loco plus satis esse possunt.

IV. Ad Medicæ artis vocabula descendenti occurrit primo loco EROTIANI τῶν παρ' Ἱπποκράτει λέξεων συναγωγή, sive glossarium in voces Hippocratis, ad Andromachum: quod primus ex codice MSS. quem Helvetius quidam ex Bibliotheca Vaticana sibi commodatum sur-

* Habet. (a) ædes. (b) adit. (c) agnatus. In glossis Labbæi ἀδγνάθος, & infra etiam ἀδνάτος, ac postea: κογνάτοι οἱ ἐκ θηλυγονίας. (d) alluvium. (e) male πρόσκλησις in editione Labbæi. (f) habitatio. (g) haustum (h) hinc προσωπολήπτης, qui affectum respicit. (h) abstinet.

surripuerat (i) Græce publici juris fecit *Henricus Stephanus* Parisiis Anno 1564. 8. p. 5-53. una cum eruditis castigationibus suis p. 113-178. & *Galeni* ἐξηγήσει τῶν Ἱπποκράτους γλωσσῶν ad Theutram, à Petro Gillio emendata, (de quo libello dixi supra c. 17. inter Galeni scripta num. 64.) atque nescio cujus Lexico brevi vocum ut habet titulus Herodotearum, & fragmento Corinthi de dialecto Ionica. Addidit denique Stephanus p. 179. 180. paucas Conradi Gesneri in Erotianum castigationes, loca Galeni ad ætatem stylum & res Hippocratis facientia pag. 181-192. & vocabulorum Medicinalium expositiones Græcas ordine Alphabetico descriptas ex Hippocrate, Aretæo, Galeno, Oribasio, Aëtio, Alexandro Tralliano, Paulo Ægineta, cum latina interpretatione, quam ex Celso vel aliunde adjunxit, p. 193- 576. & capita libri secundi & quarti ex Onomastico Julii Pollucis, quæ rem Medicam & partes corporis humani spectant. Latine Erotianum ex alio codice Vaticano vertit & commentario illustravit *Bartholomæus Eustachius* Venet. apud Lucam Antonium Juntam 1566. 4. Cum ejusdem Eustachii versione adjunctus etiam est Græcolatinæ editioni operum Hippocratis Genev. 1657. fol. & curante Renato Charterio, Vindocinensi recusus fuit in tomo primo splendidæ editionis Græcolatinæ Parisiensis A. 1639. operum Hippocratis ac Galeni in tredecim volumina in fol. divisæ. Eustachii notas adjectas non esse, erunt qui dolebunt, quas laude sua non indignas duxit Barthius libro XXXIII. c. 1. & libro LIV. cap. 4. Adversar. Inter opera, quæ ad editionem parare instituit Medicus Augustanus eruditissimus, Georgius Hieronymus Welschius (k) num. XL. fuit Erotianus & Galeni Exegesis vocum Hippocratis cum versione latina, & cujus usum singillatim demonstraturum se recepit, Arabica.

V. Venit mihi aliquando in mentem, Erotiani nomen depravatum esse ex *Herodiani* nomine, idque cum in dissertatione de Lexicis Græcis ante hos duos & viginti annos edita scripsissem, intellexi postea, comprobari virorum doctorum suffragiis, è quibus Isaacus Vossius in pererudito Commentario ad Catullum, p. 91. *mirum est*, inquit, *quod scribit Herodianus, qui vulgo dicitur Erotianus.* Quid quod Etymolo-

(i) Lambec. lib. VI. de Bibl. Vindob. p. 154. (k) Vide Welschii epistolam de scriptis suis ad calcem epistolarum Gerhardi Johannis Vossii, editionis Augustanæ Vindelicor. & ad calcem Bibliothecæ promissæ ac latentis Almeloveenii.

logici Magni autor in ἄμπωτις, Κυρίως, inquit, λέγεται ἡ ἀναχώρησις τῆς θαλάσσης ἤγουν ἡ ἀναπινομένη θάλασσα --- καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου σώματος ἡ ἐκ τῆς ἐπιφανείας εἰς τὸ βάθος ὑποχώρησις ὕλης. οὕτως ΗΡΩΔΙΑΝΟΣ ἐν τῷ περὶ ἐξηγήσεως τῶν λέξεων Ἱπποκράτους. Et Philippus Labbeus in Bibliotheca nova MStorum p. 385. *Herotiani* Lexicon vocum Hippocratis per Alphabetum in Bibl. Vaticana & Carpensi commemorat. Non tamen plane est exploratum, pro falsa & corrupta habendam esse tot MStorum codicum, H. Stephano, Gesnero, Eustachio & Lambecio inspectorum lectionem, qui Erotiani nomen constanter repræsentarunt. Regiorum quoque Parisiensium, quos Labbeus p. 126. jam laudatæ Bibliothecæ, Oribasii Iatrica, Erotiani Lexicon & Dioscoridis ac Stephani Atheniensis de re Medica libros ordine Alphabetico exhibere testatur. Deinde notandum, quod ne vocabulum quidem ἄμπωτις nedum illius explicatio quam ex Herodiani ἐξηγήσει vocum Hippocratis auctor Etymologici affert, in Erotiani sive ut Hugoni Grotio (l) dicitur, *Erotionis* libro legitur, cui objectioni occurrere nullo modo licet, nisi mutilum illum ad nos venisse velis causari: contra Galenus in sua expositione glossarum Hippocratis voce κάμμορον nominetenus Erotianum laudans ex eo profert, quæ etiamnum in hoc libello leguntur, licet quædam editiones Galeni, perperam ibi pro Erotiano Herophilum ingerant. Facilius etiam fieri potuit, ut ignotius Erotiani nomen in notius Herodiani corripuerint librarii, quam vicissim. Sed & uterque, Herodianus Grammaticus, quem pelagus scriptorum reliquisse post se Priscianus testatur, & Erotianus illo antiquior in eodem argumento industriam suam exercere potuerunt. Credibile autem, *Andromachum* illum, cui Erotianus glossarium suum inscripsit, non diversum esse â celebri illo Archiatro Neronis Imperatoris, vel certe ejus filio, itidem Medico, de quibus videri possunt Johannes Harduinus ad Plinium, Thomas Bartholinus de Medicis Poëtis & quæ dixi supra lib. 3. Cap 26. §. 8. Quanquam Marsilius Cognatus, nescio quibus argumentis ductus, lib. 2. Observationum Cap. 28. vereri se, ait, ne recentior aliquis temporum ignarus falso titulo & simulata dedicatione librum Erotiani ediderit, ut opinionem vetustatis ei compararet. At certe antiquum & doctum librum esse, neque habere, quod illa, quam dixi æta-

(l) Vide Thomæ Gatakeri Adversaria pag. 138. edit. Lond.

ætate ſit indignum, mihi perſuadeo. In Bibl. Iſaaci Voſſii fuit Græca Erotiani editio, quam Stephanus vulgavit, adſcriptas habens Bonaventuræ Vulcanii emendationes, eſtque & mihi aliud ejusdem exemplum, in quo manu ſua paſſim quædam emendavit eruditorum Princeps, Joſephus Scaliger. Sed indicem Scriptorum, quos laudat Erotianus, per otium â me concinnatum, antequam de iſto Gloſſographo dicere omittam, ſubjungere operæ pretium eſt.

VI.

INDEX SCRIPTORUM,
Ab Erotiano laudatorum.

Δαι-

Δαιδάλῳ. v. *ἀνεκάς*.
Θεσμοφοριαζούσαις. v. *οἶνος*.
ἱππεῦσι. v. *ἡδύμασι*.
Κωκάλῳ. v. *φῶδες*.
Ὄρνισι. v. *βλακεύειν*. *ἴπυς*.
Ariſtophanes Grammaticus. v. *θράσσει*. *φρενῶς*. *χέδροπα*.
ἐν ταῖς Ἀττικαῖς λέξεσι. v. *ἄμβην*, *διοπῶ*. *κυησέρης*.
τοῖς ὑπομνήμασι. v. *πικερίῳ*.
Ariſtoteles *ἐν τοῖς κωμικοῖς*. v. *ἡρακλείης νόσου*.
Artemidorus Grammaticus *ἐν ταῖς λέξεσι*. v. *λάσιον*.
Ἀσκλαπίων. v. *ἄμβην*.
Aſclepiades. v. *πόνοι*.
ἐν τῷ ἐξηγητικῷ τοῦ κατ' ἰητρεῖον. v. *σκέπαρνος*.
Attici. v. *ἀκεσίας*. *διοπῶ*. *δειμώδεος*. *ἐπίθημα*. *ἐμβατευόμενον*. *ἐπιεικῶς*. *ἐπηλυγάζονται*. *ἡδύσμασι*. *ἴκταρ*. *καρδαμύσσειν*. *κόσμου*. *μυττωτὸν*. *ὀγκυλωμένη*. *οἰναρίδες*. *πῦρ*. *τετραμμένον*. *τὰ ἐπιμήνια*. *φωναί*. *φθοΐσκους*. *χάραπις*. *χέδροπα*.
Bacchius (*Βακχεῖος*) Tanagræus *præfat*. v. *ἀλλοφάσσοντες*. *ἀραιά*. *ἀπολελαμμένοι*. *ἀμφιδέξιος*. *ἀλάστορες*. *αἰόνησις*. *ἀρτίων*. *ἀθέλγηται*. *ἀγάλλεται*. *βλιχῶδες*. *ἔκχυμα*. *ἔμπηροι*. *θράσσει*. *κλαγγώδη*. *κυβιτῷ*. *λάπτει*. *λελυγισμένα*. *μᾶσσον*. *μετεξέτεροι*. *νείαιρα*. *ὄγχη*. *ὄκνις*. *ὅπλα*. *πηχέδεον*.

Ejus *συντάξεις τρεῖς λέξεων Ἱπποκράτους* multis Poëtarum teſtimoniis additis. *præfat*. Apollonii Theris libri III. contra Bacchium. ibid. Vide & infra Epicles & Philinus.
ἐν τῷ α' τῶν λέξεων. v. *ἀλυσμὸν*. *ἀτρεκέως*. *ἀνακώχησις*. *αὐτίκα*. *γυῖον*. *ἐμβατευόμενον*. *ἕδος*. *σπληνὸς*, *σκεθροτέραν*. *τύρσις*. *φωναί*.
ἐν τῷ β'. v. *ἅλις*. *ἀγάλλεται*. *ἐγχλοιούμεναι*. *ἐμβατευόμενον*. *λαπῶδες*. *ποταίνια*. *πυθμένοθεν*. *τρύζειν*.
ἐν τῇ τρίτῃ. v. *ἀρτίων*. *ἀνάγκη*. *ἄμβην*. *ἑδραίως*. *ἐξαρύεται*. *ἐνεφλεβοτόμησε*. *συχνόν*. *στερρωθείη*.
Callimachus. v. *συναρθμοῦται*. *τὰ λέγνα τῆς ὑστέρας*. Herophilius, *ὁ ἀπὸ τῆς ἡροφίλου οἰκίας*. *præfat*.
Calliſtratus *ἐν ϛ' συμμίκτων*. v. *χεῖαι*.
Cineſias. v. *ῥεμβοειδέα*.
Οἱ περὶ τὴν ἀρχαίαν κωμῳδίαν καταγινόμενοι. *præfat*.
Cydias Herophileus *præfat*. Vide & infra in Iſchomachus, & Lyſimachus.
Demtrius Epicureus. v. *κλαγγώδη*, & *præfat*.
Democritus. v. *φλενωδώδη*. & *præfat*.
Diagoras Cyprius, v. *περόνας*.

Di-

* Verſus Euripidis loco illo citatos ab Erotiano, Joſephus Scaliger in codice ſuo manu ſua emendavit hunc in modum:

Ἥκω ζαθέους ναοὺς προλιπὼν
οὓς αὐθιγενὴς τμηθεῖσα δοκὸς
στεγανοὺς παρέχει χαλύβῳ πελέκει,
καὶ ταυροδέτῳ κρηθεὶς ἀτρεκεῖς.
ἁρμοὺς κυπαρίσσῳ,

πολυείδῳ v. διεβλήθησαν.
Φοινίκη (leg. Φοίνικι) v. διϊπετής.
Eurycles. v. πλοώδης, nisi forte legendum ἐπικλῆς pro Εὐρυκλῆς.
Glaucias. v. ἀμφιδέξιος. αἰθόλικες. ἀνακώχησις.
Empiricus. *præfat.* de vocibus Hippocratis ordine scribens Alphabetico μακρότερος ἐφάνη. ibid. Unus ejus liber sed πολύστιχος πάνυ. Ita enim legendum pro πολύχιστος.
Hecatæus. v. κνῆστρυ.
Heraclides Tarentinus. v. θεράσσει. μάασον. ὑπόφρον. & *præfat.* ἐν β΄ ἐξηγητικῷ τοῦ δ΄ ἐπιδημιῶν. v. στλεγγίδα.
Vide & supra, Apollonius ὁ θήρ.
Herodotus. v. ἀμφιδέξιος. μεπεξέτεροι, & *præfat.*
Herophilus. v. ἀλυσμόν.
Hippocrates ἴων, sive Ionice scribens. v. τριταιοφυεῖς. adde Galen. T. 5. p. 463. edit. Basil. Scripta Hippocratis passim allegat Erotianus, sed de dictione ejus atque vocum quibus usus est interpretibus, & ex scriptis quæ genuina ejus sunt, vide *præfat.*
Hipponax. v. ἀμφιδέξιος. μαρμάρηνοι. τράμιν. φῶδες.
ἐν α΄ ἰάμβων. v. σαεθρά.
Homerus ὁ ποιητής. v. ἀμφιδέξιος. ἀτρεκέως. ἀραιά. ἀνασμόν. ἄναυδος. ἀήρ. ἄλις. γυῖον. εἰρύεται. ἐπῄνετο. ἐπίσανται. θύνων. ἱμείρομαι. ἵδρυτο. ἰδνώθη. κεκέφαλος. καταπεδανόν. κρήγυον. λέγων. μαρμαρυγαί. οὐρεύς. ὀχετοὺς. παλύνων. περνάς. ῥινοῦ χοκαφηθεῖσα. συνοχωκός. σπουδῇ. τρύζειν. ὤϊξα.
ἐν τῷ ε΄ τῆς Ἰλιάδος. v. ἀλυσμόν. ἀχλυῶδες.
Homeri versus, Iliad. υ. 250. & τ. 183. *præfat.*
Hippocrates ἀνὴρ ὁμηρικὸς τὴν φράσιν. *præfat.*
Οἱ περὶ ἰσχόμαχον (lege Λυσίμαχον) καὶ Κυδίαν τὸν μυλαστέα (lege μυλασέα, ex Mylasa Cariæ civitate) v. ἴκταρ.
Lacones v. πίλοισι.
Lycus Neapolitanus. v. δρῶν. ἐν τῷ β΄ τοῦ δὲ τοῦ συγγράμματος (Hippocratis de locis in homine) ἐξηγητικῷ. v. κάμμορον.
Lysimachus. v. βλιχῶδες. τράμιν.
Cous. *præfat.* ejus libri III. contra Cydiam Herophileum. ibid.
Menander (Comicus) v. στλεγγίδα.
ἐν ἀσπίδι. v. ἔμυξεν.
Βοιωτία v. ἡμιεκτέα.
Δαρδάνῳ v. ἡδύσμασι.
ἐπιτρέπουσι v. ἐχῖνον.
Menestheus ὁ Στρατονικεὺς. v. ἄμβην.
Metagenes v. πόλφοι.
Nicander v. ἐκθήλυσις. κνῆστρυ.
ἐν Γεωργικοῖς. v. χέδροπα.

VII. Quam multi ante Erotianum in explicandis Hippocratis vocibus versati fuerint, docet ille in præfatione his verbis, quæ paulo emendatiora quam sunt in editis, cum versione mea adscripsi.

Πολλοὶ τῶν ἐλλογίμων οὐκ ἰατρῶν μόνον ἀλλὰ καὶ γραμματικῶν ἐσπούδασαν ἐξηγήσασθαι τὸν ἄνδρα, καὶ τὰς λέξεις ἐπὶ τὸ κοινότερον ἀγαγεῖν. Ξενόκριτος γὰρ ὁ κῷος, γραμματικὸς ὤν, ὥς φησιν ὁ Ταραντῖνος Ἡρακλείδης, πρῶτος ἐξελάβετο τὰς τοιαύτας ἐξαπλοῦν φωνάς. ὡς δὲ καὶ ὁ Κιττιεὺς Ἀπολλώνιος ἱστορεῖ, καὶ Καλλίμαχος ὁ ἀπὸ τῆς Ἡροφίλου οἰκίας. μεθ' ὃν φάσι τὸν Ταναγραῖον Βακχεῖον ἐπιβαλεῖν τῇ πραγματείᾳ καὶ διὰ τριῶν συντάξεων πληρῶσαι τὴν προθεσμίαν, πολλὰς παραθέμενον εἰς τοῦτο μαρτυρίας ποιητῶν. ᾧ δὴ τὸν ἐμπειρικὸν συγχρονήσαντα Φιλῖνον [ἐξ] ἐξαβίβλου πραγματείας ἀντειπεῖν, καὶ παρ' Ἐπικλέους τοῦ κρητὸς ἐπιτεμένου τὰς Βακχείου λέξεις διὰ γ' συντάξεων, Ἀπολλωνίου τε τοῦ Ὄφεως τοῦτο ποιήσαντος, καὶ Διοσκορίδου τοῦ Φακᾶ πᾶσι τούτοις ἀντειπόντος δι' ἑπτὰ βιβλίων, Ἀπολλωνίου τε τοῦ Κιττιέως ὀκτωκαίδεκα πρὸς τὰ τοῦ Ταραντίνου τρία πρὸς Βακχεῖον διαγράψαντος, καὶ Γλαυκίου τοῦ Ἐμπειρικοῦ δι' ἑνὸς πολυστίχου πάνυ καὶ κατὰ στοιχεῖον πεποιημένου ταυτὸ ἐπιτηδεύσαντος. Πρός τε τούτοις Λυσιμάχου τοῦ Κῴου κ' βιβλίων εἰσπονήσαντος πραγματείαν, μετὰ τοῦ τὰ τρία μὲν γράψαι πρὸς Κυδίαν τὸν Ἡροφίλειον, τρία δ'

Multi celebrium non Medicorum tantum sed Grammaticorum quoque studuerunt Hippocratem exponere, & voces ejus vocabulis aliis quibus communiter in consuetudine utimur, interpretari. Xenocritus *quippe* Cous *Grammaticus, ut ab Heraclide Tarentino traditum est, primus suscepit vocabula ejus explanare, atque Apollonio Citieo teste etiam* Callimachus Herophileus. *Post hunc ajunt operi manum admovisse* Bacchium Tanagræum, *& tribus libris institutum suum perfecisse, multis Poëtarum testimoniis* (m) *in hoc insuper adjunctis. Cujus æqualis* Philinus Empiricus *sex libros contra scripsit. In eodem argumento versati sunt* Epicles Cretensis *qui* Bacchii *libros in compendium misit,* Appollonius *item cognomine* Ophis, & Dioscorides Phacas *qui adversus hos omnes scripsit libris septem,* Apollonius *item* Cittieus *qui duodeviginti libros composuit contra* Heraclidem Tarentinum *& contra* Bacchium *tres: Nec non* Glaucias Empiricus *uno sed prægrandi libro & secundum litterarum ordinem digesto.* Lysimachus *præterea* Cous *libros XX. in hoc genere elaboravit, postquam tria volumina scripserat contra* Cydiam Hero-

 phi-

(m) Galenus præfatione ad glossas Hippocratis refert, Aristarchum Grammaticum Bacchio τὸ πλῆθος παραδειγμάτων sive loca scriptorum suppeditasse.

δὲ πρὸς Δημήτριον. Καὶ γὰρ ὁ ἀναδεξάμενος αὐτὸν Εὐφορίων πᾶσαν ἐσπούδασε λέξιν ἐξηγήσασθαι διὰ βιβλίων ἕξ. Τῶν δὲ γραμματικῶν οὐκ ἔστιν ὅστις ἐλλόγιμος φανεὶς παρῆλθε τὸν ἄνδρα. ἔτι δὲ Ἀρίσταρχος παρ᾽ ὃν γεγράφασι Ἀριστοκλῆς καὶ Ἀριστοπέας (al. Ἀριστόβουλος) οἱ Ῥόδιοι, καὶ μετὰ πάντας Ἀντίγονος καὶ Δίδυμος οἱ Ἀλεξανδρεῖς.

philеum *&* *totidem adversus* Demetrium. *Sed &* Euphorion *Lysimachum secutus voces universas libris sex interpretari instituit. Ex Grammaticis vero clarissimis quibusque rationem Hippocratis nemo non habuit*, Aristarchum *& hinc* Aristocles *atque* Aristopeas (*al.* Aristobulus) *Rhodii, ac post universos Alexandrini* Antigonus & Didymus.

VIII. Ab *Herophilo* quoque glossas Hippocratis scriptas Galenus auctor est: *Dioscoridem* vero juniorem glossographum (n) Alexandrinum quem á Dioscoride φακᾶ distinguit, pluribus libris ἅπασαν Hippocratis λέξιν explicare professum, ne tertiam quidem ejus partem exposuisse, & plurima attulisse vulgaria & ex Nigro, Pamphilo, Dioscoride Anazarbeo, antiquioribusque Crateua, Theophrasto, Heraclide Tarentino & aliis pluribus exscripsisse. Ipse quidem Galenus in sua glossarum Hippocratis ἐξηγήσει profitetur se expositurum οὐ μόνον ὅσα τοῖς ἄλλοις παλαιοῖς ὑπάρχοντα συνήθη τῶν ὀνομάτων οὐκ ἔτι ἐστὶν ἐν ἔθει νῦν, ἀλλὰ καὶ ὅσα κατά τινα τρόπον ἴδιον αὐτὸς ἐποιήσατο ὁ Ἱπποκράτης, ἢ μετενεγκὼν ἀπὸ τοῦ συνήθους, ἢ σχῆμα περιθεὶς ἕτερον, ἢ τὸ σημαινόμενον ὑπαλλάξας. Ab hoc Galeni diversum MS. glossarium in Hippocratem evolvit Cangius. Etiam sub falso *Herodoti* nomine Charterius ad Erotiani calcem Lexicon parvum vocum Hippocratis subjecit Tomo 2. ed. Op. Hippocratis & Galeni p. 140. secutus Hieronymum Mercurialem, qui illud suo Hippocrati adjunxerat: Henricus Stephanus vero una cum Erotiani & Galeni glossariis pag. 105-109. vulgaverat hoc titulo: Λεξικὸν τῶν Ἡροδοτείων λέξεων, quod nescio, an verisimiliter Maussacus pag. 389. diss. de Criticis habebat pro particula operis Apollonii Grammatici, cujus ἐξήγησιν Ἡροδότου γλωσσῶν laudat auctor Etymologici MS. in σοφιστὴς & κωφός. Ex recentiorum monumentis præsenti loco laudanda est *Anutii Froësii* œconomia Hippocratis sive Lexicon Hippocrateum Francof. 1588. Genev. 1662. fol. quem librum Reinesius Epist. ad Nesteros p. 23. Studiosis Medicinæ Hippocratis utilissimum & in omnibus Bibliothecis Medicis spectandum appellat. *Johannis* item *Conradi Dieterici* Iatreum Hippocraticum

(n) Vide supra Cap. 3. §. 2. hujus libri IV.

cum, sive Lexicon Græcum ex vocabulis aphorismorum Hippocratis concinnatum, spisso volumine in 4. Giessæ 1656. & Ulmæ 1661.

IX. ὀνομασίας τῶν φαρμάκων teste Galeno in glossis v. ἰνδικὰ, scripserant olim complures, καθάπερ Μενεσθεύς τε καὶ Ἀνδρέας ὁ τοῦ χρυσάορος καὶ Ξενοκράτης καὶ Διοσκουρίδης ὁ Ἀλεξανδρεύς. Huic juniori *Dioscoridi* fortassis tribuenda est historia plantarum ordine Alphabetico & Alphabetum Empiricum, quæ utraque ad calcem Dioscoridis Anazarbei cum versione & scholiis edidit Janus Antonius Saracenus. In *Pauli Æginetæ* libro VII. Cap. 3. virtutes medicamentorum & apud *Aëtium* tetrabibl. 1. lib. 1. simplicia pharmaca ex plantis, literarum ordine referuntur. Literarum quoque ordine decurrit, atque adeo Lexici parvi instar est, de quo dictum libro quinto, *Simeonis Sethi* Syntagma de alimentorum facultate. Paxami quidem ὀψαρτυτικὰ, κατὰ στοιχεῖον, Suidæ memorata, diu est quod interciderunt. Omitto glossas *Nicolai Myrepsi*, qui seculo decimo tertio scripsit, & *Nicomedis* Iatrosophistæ Lexicon aliaque Lexica & glossaria Medica ac Botanica incertorum auctorum in variis obvia Bibliothecis, & Labbeo, Cangio, Lambecio memorata atque inspecta. Quod vero in indice autorum, quos allegat ad Solinum Salmasius, memoratur Osiridis Lexicon Chemicum, error est, nam Salmasius ex Anonymi parvo Lexico χρυσοποιΐας κατὰ στοιχεῖον, quod MS. est etiam in Bibliotheca Vindobonensi, ut testatur Lambecius lib. VI. pag. 180. profert tantum hæc verba: ὄσιρις ἐστὶ μόλιβδος καὶ θεῖον, quibus denotatur, plumbum & sulphur Chemicæ artis scriptoribus quandoque venire Osiridis nomine. Idem Lexicon Chemicum, quod propemodum integrum locis suis insertum video glossario græco Cangii, servo & ipse manuscriptum una cum scriptoribus Chemicis Græcis, quorum Apographum benevole mecum communicavit illustris vir Paulus Vindingius. De illis fusius differendi locus infra libro sexto dabitur, nunc tantum verbo monere juvat in Matthæi quoque Silvantici Mantuani Lexico sive pandectis, qui circa A. C. 1297. scripsit, ut ipse testatur vocabulo *brucs*, præter latinas, Arabicas aliasque exoticas, multæ etiam Græcæ voces iatricæ, sed fere semper inemendatissime scriptæ latinis literis, Alphabetico ordine referri & explicari. Harpocrationis Alexandrini Lexicon ineditum περὶ φυσικῶν δυνάμεων allegat idem Salmasius, leguntur que Harpocrationis illius nonnulla in Kyranidibus, de quibus dixi Lib. 1. Cap. 9.

X. A Medicis deveniendum ad *Philosophos*, qui cum & ipsi vocabula sibi peculiaria habeant, ac pro diversis disciplinis & sectis diversa, non defuerunt qui & illa singularibus Lexicis interpretarentur. Laërtius de Platone lib. 3. c. 63. ὀνόμασι δὲ κέχρηται ποικίλοις, πρὸς τὸ μὴ εὐσύνοπτον εἶναι τοῖς ἀμαθέσι τὴν πραγματείαν, ad quem locum apprime huc faciunt quæ annotat Menagius. Scripserat *Timæus* (junior) Lexicon breve ad Gentianum ordine Alphabetico περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι λέξεων, memoratum Photio in Bibl. Cod CLI. Laudat idem Photius Cod. CLIV. seqq. *Boëthi* συναγωγὴν λέξεων πλατωνικῶν ad Melantum, itidem ordine litterarum compositam & longe præstantiorem utilioremque opusculo Timæi. Tum ejusdem Boëthi περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι ἀπορουμένων λέξεων, ad Athenagoram. Allegatur Boëthus ἐν τοῖς περὶ Πλάτωνος apud Hesychium in διὰ πάντων κεράς. *Harpocration* quoque Argivus Platonicus Philosophus, Cæsaris convictor, præter amplissimos in Platonem commentarios, verborum Platonicorum libros duos conscripsit: Auctor Suidas. Clearchus Solensis, Peripateticus, τὰ ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτείᾳ μαθηματικῶς εἰρημένα enodavit teste Athenæo: Dionysius Halicarnasseus Musicus eodem Suida teste scripsit libros quinque περὶ τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτείᾳ μυσικῶς εἰρημένων. Theodori Solensis librum de Mathematice dictis in Platone citat Plutarchus libello de animæ procreatione & libello de oraculorum defectu. Philippus Mendæus omnia loca Mathematica quæ in operibus Platonis præceptoris sui observaverat, singularia excerpsit & exposuit. Theon Smyrnæus etiam peculiari opere tractavit quæ Mathematica ad lectionem Platonis utilia sint, verum & hoc & quæ jam è Menagio commemoravi alia quædam Lexicis anumerare nolim, uti nec Metrophanis Sophistæ περὶ τῶν χαρακτήρων Πλάτωνος, qui liber à Suida laudatus Rhetorici argumenti fuit potius quam Grammatici: nec quæ Galenus scripserat de iis quæ in Timæo Platonis dicta sunt ἰατρικῶς, aut quæ Plutarchus de variis Platonis locis commentatus fuit. At similiter lexicon vocum Aristotelicarum à doctissimo viro *Petro Petito* exspectare jussit Menagius, quod Nicasio licet etiam memoratum in Epistola de Petiti vita & scriptis, tamen nondum vidit lucem. Est interim in manibus Lexicon eruditi viri & digni vita longiore *D. Martini Fogelii* posthumum Philosophum, quo vocabulorum homonymorum præcipue ex Aristotele significationes diligenter explicantur, Hamb. 1689. in 4. Omitto latine editam *Joh. Baptistæ Bernardini* Patri-

tricii Veneti ſeminarium ſive Lexicon triplex atque indices in Philoſophiam Platonicam, Peripateticam, Stoicam Venet. 1582. fol. atque inde Lugduni, Genevæ &c. *Philemonis* Grammatici Lexico τεχνολογικῷ MS. ex Bibliotheca Colbertina uſus eſt Cangius.

XI. Rhetorica Lexica non modo ad intelligendos Oratores ſed & ad ornatum dictionis Græcæ & copiam comparandam faciunt cujusmodi *Phrynichi* παρασκευαὶ σοφιστικαὶ de quibus dixi ſupra c. 34. §. 8. *Philonis* Lexicon Rhetoricum ex Etymologico Magno in δέμα laudant viri docti, niſi ibi legendum ὅτως φίλων εἰς τὸ ῥητὸν pro ῥητορικόν. *Zoſimi* Gazæi Lexicon ῥητορικὸν Suidæ memoratur, nec minus *Julii Veſtini* Sophiſtæ ἐκλογὴ ὀνομάτων ex Demoſthene, Thucydide, Iſæo, Iſocrate & Thraſymacho & aliis Rhetoribus. *Eudemi* Rhetoris Lexicon Rhetoricum ab eodem Suida diligenter tritum extat adhuc MS. in variis Bibliothecis, ut Vindobonenſi, Pariſienſi, Medicea, laudaturque à Io. Pricæo notis ad Novi Teſtamenti libros ut in 1. Timoth. III, 3. &c. à Cangio in gloſſario Græco aliisque. *Pauſaniæ* Lexicon ῥητορικὸν allegat ad Homer. Euſtathius, cui è Photio Cod. 150. addere licet *Juliani* (illius, ut ſuſpicor, cui Phrynichus librum quartum ſuæ παρασκευῆς inſcripſit) λεξικὸν τῶν παρὰ τοῖς δέκα ῥήτορσι λέξεων κατὰ στοιχεῖον, quod non dubitat præferre Lexicis Rhetoricis *Diodori* & *Philoſtrati* Tyrii. Diodori illius puta, quem Suidas Valerii Pollionis Alexandrini filium commemorat, & ἐξήγησιν τῶν ζητουμένων παρὰ τοῖς ι ῥήτορσιν ſcripſiſſe tradit in Πωλίων. Ait etiam Photius, ſe evolviſſe, quibus nulla auctorum nomina præfixa fuere, Lexicon καθαρᾶς ἰδέας, ſive puri ac ſimplicis ſermonis, alterum σεμνῆς ἰδέας ſive ſtyli gravis, & tertium denique ἰδίως λόγου πολιτικοῦ, ſive dictionis civilis, quali Rhetores Attici uti conſueverunt, Cod. 146. ſeq.

XII. His ut videtur pridem deperditis, certe in lucem publicam non protractis, exſtat & omnium in manibus verſatur *Valerii HARPOCRATIONIS* περὶ τῶν λέξεων βιβλίον, ſive Lexicon, Rhetoribus potiſſium Atticis intelligendis deſtinatum, unde in quibusdam editionibus λεξικὸν τῶν δέκα ῥητόρων inſcribitur. Sed ab auctore nullum alium titulum, quam λέξεις, præfixum contendit Johannes Meurſius VI. 2 Attic. Lect. cujus ſententiæ etiam in ſua editione ſuffragatus eſt clariſſimus vir Jacobus Gronovius, nam & Suidas diſerte vocat λέξεις τῶν δέκα ῥητόρων, verba enim, quæ ibi ſequuntur, ἀνθηρῶν συναγωγαὶ, aliud opus floridorum indicant, falluntur que qui illa ad

Le-

Lexicon noſtrum referunt cum Johanne Schefero, libro de ſtylo latino, pag. 151. Harpocrationis Lexicon primus græce edidit *Aldus*, Venet. 1503. fol. una cum Ulpiani Rhetoris commentariis in Demoſthenem. Deinde minus emendate iterum ibidem 1527. fol. Nam quæ ex eadem officina Anno 1534. fol. una cum Iſocrate excuſa ſunt, non integrum Harpocrationem exhibent, ſed tantummodo ἐκλογὴν Ἁρποκρατίωνος καὶ Σουίδα περὶ τῶν παρ' Ἰσοκράτῃ λέξεων, quam videre eſt in aliis etiam Iſocratis editionibus, ut Baſileenſi, 1565. 8. & *Henrici Stephani* Anno 1593. fol. Ab eo tempore Harpocrationem recenſere atque edere voluit *Godofredus Jungermannus*, ut ex ejus ad Wolffgangum Seberum literis didici, tum *Johannes Meurſius*, quem Mauſſacus ſcriptis ad eum literis ab hoc conſilio revocavit. Literæ illæ in præfatione editionis Gronovianæ obviæ ſunt, ſed vidi etiam Mauſſaci epiſtolas ad Andream Schottum, quibus eum etiam atque etiam precatur, ut Meurſium quovis modo ab illo conatu dimoveat, quod tamen Schottus neutiquam fecit, ſed quemadmodum ad maturandum opus initio, ita deinde poſt Mauſſaci Harpocrationem jam vulgatum, ad novam editionem primum (o) hinc ad animadverſiones ſuas ſeparatim edendas ſemel iterumque ipſum hortatus eſt. Meurſio tamen ſatis fuit deinde in Atticarum lectionum libris VI. Anno 1617. editis, aliisque ſuis ſcriptis hinc inde loca quædam Harpocrationis tangere obiter, ex cujus epiſtola Valerio Flacco *Lamperti Alardi* præmiſſa video etiam Alardo in mentem veniſſe de Harpocratione recenſendo, cujus notas poſthumas præfat. *Græciæ in nuce* promiſſas neſcio an valde dignas luce apud filium hactenus delituiſſe ſcribit Johannes Mollerus V. C. in Homonymoſcopia, p. 308. *Thomas* quoque *de Finedo* ad Stephanum Byzantinum teſtatur, ſe in Harpocratione illuſtrando operam poſuiſſe. Pridem ante hos *Friedericus Sylburgius* Anno 1594. poſt abſolutam Etymologici Magni editionem ſcripſit ad Theodorum Canterum (in epiſtolis clarorum virorum â Gabbema editis) p. 710. *Seorſim deinde ſucceſſurum tomum alterum in quo libri de dialectis, Attici Lexicographi, Harpocration, ſi Deus inſtitutum proſperaverit.* Sed alter ille tomus nunquamprodiit. *Philippi* vero *Ja-*

(o) Andreas Schottus ad Johannem Meurſium 27 Auguſt. 1615. Εὐαγγέλια *tibi debeo de Harpocratione, in quo ſi illam operam ponis quam potes & polliceris, ingenti noſtro gaudio poſteritati oſtendes, te non minus in Atticis & decem Græciæ Oratoribus, quam in Mixobarbaris ætatis mediæ fuiſſe verſatum.*

Jacobi Maussaci (p) Morelliano codice usi, & Vaticano, atque Aldina editione, cui varias lectiones è Vaticano codice Pithoeus adscripserat, præclaram Harpocrationis editionem constat lucem vidisse Parisiis, Anno 1614. 4. in qua negari nequit, multa loca emendata feliciter (q)illustrata eruditissime. Addita etiam quam accuratissimam Meursius vocat VI. 2. Attic. Lect. Dissertatio, in qua de arte Critica, Lexicis veterum varii generis & de Harpocrationibus diversis docte disputat. Anno post, A 1615. 8. Tolosæ una cum Plutarcho de fluviis edidit Maussacus appendicem ad notas suas in Harpocrationem, inscripsitque Salmasio, paucis constantem paginis, â 365. ad 375. Latinam versionem quare noluerit adjungere, declarat his verbis, quæ Blancardus quidem in sua editione omisit: *Versionem adhibere noluimus, ne sana mente præditis & literarum ut decet scientibus ludibrio essemus & contemtui, ad instar quorundam è trivio interpretum, qui Pollucem & Suidam & alios id genus autores interpretandos susceperunt.* Forte non minus difficultas rei in causa est, quæ homines sanos absterret, ut non libenter suscipiant, quod luculenter satis atque ex voto efficere se vident vix posse: nam bonam & perspicuam versionem Suidæ, v. g. ac Pollucis tum etiam Harpocrationis vel contemnendam esse vel inutilem nemo sanus dixerit. Sed facilia transferre, in difficilibus hærere vel ex fulgore dare fumum, aut in plerisque omnibus cespitare, hoc est, quod viri maximi merito in ejusmodi libris contemnendum esse duxerunt, præcipue cogitantes de Græcæ linguæ reconditis opibus agi, quas latina lingua omnes nec novit, nec exprimere pro dignitate valet. Traditur à Nicolao Antonio, Harpocrationem vertisse latine *Vincentius Marinerus* Valentinus, præfectus cum viveret Bibliothecæ Regiæ Escurialensis, flammis nondum consumtæ: sed illa ipsius interpretatio non magis lucem adspexit, quam tot aliæ quibus Eustathianos in Homerum & Dionysium commentarios, aliosq; Scholiastas Græcorum poëtarum latine de Græcis reddiderat. *Nicolaus* itaque *Blancardus* primus fuit, qui Harpocrationem cum versione sua latina evulgavit Lugd. Batav. 1683. 4. editionemque hanc suam ornatissimam reddidit non modo utilissimis indicibus, sed & notis Maussaci in qualibet statim pagina suo loco substratis, & ex To-

(p) Obiit Maussacus Parisiis, Anno 1650. & cum Græce doctissimus fuisset, ex morbo ita perdiderat illius linguæ usum atque memoriam, ut nec literas quidem illius nosset aut legere posset.

(q) Confer Colomesii Bibliothecam selectam, num. 50.

losana appendice emendatis auctisque, tum subjunctis ad voluminis calcem eruditissimis, postumis licet animadversionibus summi viri, *Henrici Valesii*, quibus & Harpocrationem & Maussaci notas dissertationemque ejus Criticam, qua emendat qua illustrat. Hæ Valesii notæ ex Bibliotheca Guilielmi Prousteau Antecessoris Aurelianensis prodierant anno ante separatim, curante V. C. *Jacobo Grouovio* Lugd. Batav. 1682. 4. Novam quoque Græcam (omissa versione) eamque emendatissimam Harpocrationis editionem eidem doctissimo viro debemus, qui usus est variis lectionibus, quas frater ejus ex Florentino codice excerpserat, tum recenti codice, quem in notis pag. 68. elegantem & fidum appellat, testaturque inscripta habuisse recentiore manu hæc verba: αὕτη ἡ βίβλος ἐστὶν Ἁρμονίου τοῦ Ἀθηναίου. ἔχει φύλλα ζ'. Adhibuit præterea editionem Aldinam Anni 1527. notatam manu Xylandri, Fabri, Sylburgii, Marquardi Freheri, Danielis Heinsii, & Jani Rutgersii, quam à Guilielmo Goësio V. C. prædicat se nactum esse: denique aliud ejusdem editionis exemplum, quod Heinsii fuit, & qui hæc verba adscripsit: *Præter ea, quæ hic præstiti, ipse ê libro illustris Scaligeri multa supplevi, cui Reverendus Theodorus Beza ê codice in Italia MS. quædam â se descripta ministrarat.* Prodiit hæc Gronovii editio Lugd Bat. 1696. 4. quam dicavit illustri viro, cognato suo magno de Wedderkopff, & in fine adjunxit Henrici Stephani diatribam de nonnullis vocabulis & loquendi generibus ab Harpocratione & Suida apud Isocratem observatis, petitam ex editione Isocratis, quam â Stephano curatam dixi, Anno 1593. fol. In præfatione & notis bonus Blancardus, quem passim Frisicum interpretem appellat, misere accipitur, & veluti capital admisisset, laceratur mirum in modum, quod fecit quæ potuit, & conatus est sine cujusquam injuria bene mereri de bono publico, quod aliquando non melioris lectionis in mentem ipsi venit MSS codicibus destituto, quod in versione nonnunquam dormitavit, quod ordinem vocum libri facilius (r) evolvendi causa immutavit, quod virorum doctorum obser-

(r) Verissimum sane est, quod observat vir doctus, Harpocrationem (uti Erotianum quoque & alios veteres) non accurate observasse in vocibus ordinem literarum, quæ primam cujusque vocabuli literam insequuntur: cum vero Lexica ad hoc scripta sint, ut promte respondeant consulentibus, nescio, an valde reprehendendi sint ii, qui monitis de suo consilio lectoribus commodiorem illa redigunt in ordinem, atque ita veterum scriptorum defectus emendant, quos ipsos qui ita admirantur, ut non possint ferre meliora, quia recentia sunt, illis integrum tamen per hoc est alias editiones adire.

ſervationibus jam exſtantibus, Harpocrationem vertere in latinum auſus ſit, interpretationisque gloriam ſibi arrogaverit, atque id genus alia *infandæ*, ut ille quidem fari amat, *inſcitiæ* crimina, ex quibus patere vult ſcilicet, *non Græca, non Harpocrationem non ab eo intelligi, nec Harpocrationem ab eo editum eſſe*. Qualia legenti mihi ſuccurrit illud S. Ambroſii Apologia pro Davide T. 1. pag. 709. *Sæpe in judicando majus peccatum judicii eſt, quam peccatum ipſius de quo fuerit judicatum.*

XIII. Cum Harpocrationes plures fuerint etiam Rhetores, & Suidas Lexicon in decem Oratores tribuat *Valerio Harpocrationi*, Rhetori Alexandrino, quo tempore ille vixerit, non plane extra controverſiam poſitum eſſe videtur. Nam Harpocratio, qui inter præceptores Veri Imperatoris à Capitolino refertur, Grammaticus fuit, & quanquam â Grammatici hominis inſtituto neutiquam alienum eſt, Lexica contexere, tamen non video, cur Suidæ teſtimonium ſit rejiciendum, qui Rhetori Alexandrino Lexicon quod habemus Rhetoricum diſerte tribuit. Atque Alexandrinum ſe auctor ipſe prodit in ἀνακαλυπτήρια, nam cum ait: ταῦτα δὲ εἰσὶ τὰ παρ' ἡμῖν θεώρητα, verba παρ' ἡμῖν, Valeſius erudite interpretatur, *apud Alexandrinos.* Idem Valeſius non dubitat, auctorem Lexici eſſe Harpocrationem illum Libanii æqualem, qui in epiſtola eum Ariſtæneto commendat his verbis: Ἁρποκρατίων γὰρ οὑτοσὶ καὶ ποιητὴς ἀγαθὸς, καὶ παιδευτὴς ἀμείνων. δεινὸς μὲν ἐνθεῖναι (forte ἐκθεῖναι) τὰ τῶν παλαιῶν νέοις, δεινὸς δὲ ἐκείνοις παρισωθῆναι. βεβιωκὼς δὲ συνεχῶς ἐν βιβλίοις, ἡδίστην μὲν ἔχει κομψείαν, ἁπλοῦς τις ὢν καὶ γενναῖος, καὶ οὐκ ἂν ἁλοίη φρονῶν μὲν ἕτερα, λέγων δὲ ἄλλα. *Harpocration iſte & Poëta bonus, & inſtituendi dexteritate præſtantior etiam, idoneusque veterum ſcripta adoleſcentibus inſtillare (interpretari) & qui paria cum antiquis facere poſſit. Hic libris aſſidue innutritus, ſuavi eſt ingenio, ſimplex alioqui & cordatus, & quem nemo unquam deprehenderit alia ſentientem & alia loquentem.* Neque Lambecius, qui eam Libanii epiſtolam Græce edidit Lib. VI. de Bibl. Vindob. p. 245. dubitat hunc ipſum eſſe Harpocrationem illum Romano nomine clientelari Valerium dictum, â quo Lexicon Rhetoricum ſcriptum eſſe Suidas auctor eſt. Fateor tamen, rem minime eſſe exploratam, neque audeo pro certo affirmare, utrum cum Harpocratione iſto commune aliquid habeat *Harpocras, Scholaſticus & Sophiſta*, ad quem complures exſtant epiſtolæ Iſidori Peluſiotæ, ut ſit no-

nomen ὑποκοριςικὸν sive decurtatum, cujusmodi plura passim obvia sunt, & pridem notata viris doctis Alciato lib. 1. Parergon cap. 26. Isaaco Casaubono ad Athenæum p. 523. Vossio Instit. Orat. lib. IV. Cap. 1. tmemate 5. Reinesio epistolis ad Rupertum. p. 461. Buchnero ad Plinii lib. X. epist. 5. Valesio ad Eusebii paginam 278. Gisberto Cupero in Harpocrate p. 2. seq. Richardo Bentlejo epist. ad Millium, pag. 82. seq. Josuæ Barnesio ad Anacreontem, p. 30. seq. aliisque. Hoc constat, Harpocrationem Lexici auctorem ex quo multa ad verbum repetunt Suidas, Etymologici Magni auctor & Varinus, juniorem esse Athenæo, ex quo eum quædam descripsisse & inter describendum aberrasse notat Maussacus Dissertatione Critica pag. 378. seq. edit. Blancardi. Sed laudat & Athenæus *Harpocrationem* quendam, *Mendesium*, qui de placentis scripserat, XIV. p. 648. Ἁρποκρατίων δὲ ὁ Μενδήσιος ἐν τῷ περὶ πλακούντων τὴν παρὰ Ἀλεξανδρεῦσι καλουμένην παγκαρπίαν καλεῖ. Incertum de hoc an alio Tertullianus Cap. 7. de corona: *Liberum eundem apud Ægyptios Osirin*, Harpocration *industria hederatum argumentatur, quod hederæ natura sit, cerebrum ab heluco defensare.* Ad quem locum Pamelius, *Ego eum*, inquit, *auctorem puto intelligi, cujus exstat Romæ in Vaticana liber* περὶ φυσικῶν δυνάμεων, *quippe cum ad Physicam rationem referatur id quod sequitur.* Equidem Maussacus negat, hunc se librum in Vaticana Bibliotheca aut ejus catalogo reperire potuisse, sed Salmasius quoque ad Solinum testatur, se evolvisse Harpocrationis Lexicon, περὶ φυσικῶν δυνάμεων, & latinus Kuranidum interpres, de quo lib. 1. cap. 9. dicere me memini, testatur, se librum Physicalium virtutum collegisse ex Cœrani Regis Persarum experimentis *& ex libro Arpocrationis Alexandrini ad propriam filiam.* Fuit & Harpocras sive Harpocration iatraliptes Ægyptius ex præfectura Memphitica, cui civitatem Romanam à Trajano impetravit Plinius X. 4. & 5 Epist. Sed ut ad Rhetores hujus nominis revertar, Suidæ memoratur *Cajus Harpocratio* Sophista, qui præter alia scripserat περὶ τῶν Ἀντιφῶντος σχημάτων, περὶ τῶν Ὑπερίδου καὶ Λυσίου λόγων. Tum *Ælius Harpocratio* itidem Sophista, qui scripserat περὶ τῶν δοκούντων τοῖς ῥήτορσιν ἀγνοεῖσθαι, ὑποθέσεις λόγων Ὑπερίδου, περὶ τέχνης ῥητορικῆς, περὶ ἰδεῶν. Præterea περὶ τοῦ κατεψεῦσθαι τὴν Ἡροδότου ἱστορίαν & περὶ τῶν παρὰ Ξενοφῶντι τάξεων. Hic ut videtur Harpocratio laudatur in commentariis Græcis ad Hermogenem pag. 216. & 367. Meminit etiam Suidas *Harpocrationis Argivi*, *Platonici* Philosophi, qui Cæsaris convictor scri-

ſcripſerat commentarios in Platonem libris XXIV. & Lexicon Platonicum ſive λέξεις Πλάτωνος, ſupra etiam mihi memoratas libris duobus. Hujus Platonici una cum Plotino, Amelio & Boëtho meminit Æneas Gazæus in Theophraſto ſuo pag. 16. & Stobæus apud Photium & in Eclogis Phyſicis: neque audiendus Barthius, cui in notis ad Æneam p. 97. hic Harpocration idem eſt cum Veri Imperatoris præceptore. Omitto alios hoc nomine, Valeſio & Mauſſaco obſervatos, ut Harpocrationem Naucratitem, Epiſcopum Ægyptium, qui interfuit Concilio primo Nicæno. Harpocrationem Epiſcopum in Bubaſto Ægypti, cujus mentio in breviario Meletii apud Athanaſium Apologia ſecunda T. 1. pag. 789. Harpocratem Ægyptium, Ammonii Hermeæ diſcipulum, de quo ex Damaſcio Suidas. Harpocratem Claudii Imperatoris libertum, Sueton. Cap. 28. &c.

XIV.

ELENCHUS VETERUM SCRIPTORUM,

Qui à Valerio Harpocratione laudantur, illuſtrantur, vel notantur.

Ex editione Nicolai Blancardi.

ACHÆUS ἐν Ἀδράστῳ, voce ἀργᾶς.

ACUSILAUS ἐν τρίτῃ, v. Ὁμηρίδαι.

ÆSCHINES v. γοργύρα. Δράκων. δρομοκήρυκες. Χίλων.

ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου, v. ἀγελαίους. ἀδύνατοι. ἀμοργός. Ἀνδοκίδου. Ἑρμῆς. Αὐτοκλείδης. δημόσιος. διασείσους, & διαψήφισις. δοκιμασθείς. ἐπαγγελία, & ἐπακτροκέλης. θέμενος τὰ ὅπλα. Θέρσανδρος. καθάρσιον. Κηδωνίδης. Κολυττεύς. ληξιαρχικὸν γραμματεῖον. ξηραλοιφεῖν. οἴκημα. ὅτι νόμος ἐστὶν &c. περιφερεῖς. τετρυπημένοι. φιμοί.

ἐν τῇ περὶ τῆς παραπρεσβείας ἀπολογίᾳ, ſive περὶ τῆς ἀποδόσεως. in ἀντίθεσις. ἀργᾶς. βάταλος. ἐκκλητεύειν. ἐννέα ὁδοί. Ἐπικράτης. Θερμαὰν. Θρόνιον. ἱκετηρία.

 Κέ-

Κέκρωψ. Κτησιφῶν. Λοιδίας. Νεμέα χαράδρα. Νίκαια ὁλοσχοίνους. ὅρκια ζεύγη. ὅτι ξένους &c. παλίμβολον. περίπολος. περιβολάς. περιστασία. περιστρόπαιον. στρατεία ἐν τοῖς ἐπωνύμοις. Στρέψα.

ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος, v. Ἀζηνία, & ἀζήτητον. Ἀλόνησος. ἀναγείς. Ἀναγυράσιος. Ἀναφλύστιοι. ἀντιγραφεύς. ἀτίμητος ἀγών. αὐλία. ἀφοσιῶ. Γάνος. διαμεμετρημένη ἡμέρα. ἐξάγιστος, & ἐξαράσασθαι. ἐπιλαχών. ἐπιστάτης. Ἐργίσκη. Ἑρμαῖ. Ἐρυβάτην. ζηλοτυπεῖν. & ἡγεμονία δικαστηρίου. θεσμοθέται. θεωρικά. Θύστιον. ἴσαι ψῆφοι. Κῆπος. Κηφισόδοτος. Κιρραῖον πεδίον. Κοτυλαῖον ὄρος. Κρανναλλίδαι. Κρώβυλος. Κτησιφῶν Μαργίτης. μεσεγγύημα ὁμηρεύοντας. παραγγελία. παραβάλλοιτο. Πήληξ. πρόεδροι. Πρόνοια. περιστρόπαιον. πρυτάνεις. Ταμύναι. τριττύς. Φρυνώνδας.

ÆSCHINES SARDIANUS ἐν ἰάμβοις, voce Κέκρωψ.

ÆSCHINES SOCRATICUS ἐν Ἀξιόχῳ, vocc Ἀξίοχος.

διαλεγόμενος ἐπιγραφομένῳ Ἀσπασία, v. Ἀσπασία.

ÆSCHYLUS v. Θεοίνιον.

Ἀργείοις, voce χλῆδος.

Ἑλλαδίῳ, voce μαλακίζομαι.

ἐν Εὐμενίσιν, voce Εὐμενίδες. θεμιστεύειν.

ἐν Κερκύωνι, voce ὄρον.

ἐν Μυρμιδόσι, voce προπεπωκότες.

ἐν Μύσαις, vooe Ὀργεῶνας.

ALCÆUS voce πτύφωμαι.

ἐν τῇ κωμῳδοτραγῳδίᾳ, voce ἀδδηφάγους τριήρεις.

ἐν πεντηκοστῇ ὀγδόῃ, voce σκυθικαί.

ALCMAN ἐν πρώτῃ, voce Θεράπναι.

ALEXIS voce Σινώπη.

AMNONIUS ἐν τῷ περὶ βωμῶν καὶ θυσιῶν, voce Ἀμαζόνειον, ἐσχάρα.

ἐν τετάρτῃ περὶ βωμῶν, v. θόλος.

AMPHITEUs δευτέρῳ περὶ Ἡρακλείας, v. Σαβοί.

ANACREON v. ἑρμᾶς.

ANAXIMENES voce Ἀρχιδάμιος πόλεμος. Εὐθίας.

ἐν πρώτῃ Ἑλληνικῶν, v. ἀμφικτύονες.

ἐν Φιλιππικῷ, v. Μύρτινον. ὁ κάτωθεν νόμος.

ἐν πρώτῳ Φιλιππικῶν, v. πεζέταιρος.

ἐν τετάρτῳ Φιλιππικῶν, v. Ἀλόνησος.

ἐν ἑβδόμῳ τῶν περὶ Φίλιππον, v. Μάσειρα.

ἐν ὀγδόῳ Φιλιππικῶν, v. Καβύλη.

ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν περὶ Ἀλέξανδρον, v. Ἀλκίμαχος.

ANDOCIDES v. ἀνωρθίαζον.

ἐν

ἐν τῷ περὶ τῶν μυστηρίων, v. Ἀνδοκίδου Ἑρμῆς. ἐπισκῆψαι. ἑταιρεία. Θημακεύς. λογισταὶ καὶ λογιστήρια.
ἐν τῷ περὶ τῆς ἀδείας, v. ὀῤῥωδεῖν.
ἐν τῷ περὶ τῆς εἰρήνης, v. Ἑλληνοταμίαι. νεώρια καὶ νεώσοικοι. Πηγαί.
ἐν τῷ κατ' Ἀλκιβιάδου, v. ἐμποδών. εὐανδρία.
ἐν τῷ περὶ ἐνδείξεως. v. ζητητής.

ANDRON ἐν ὀγδόῃ τῶν συγγενειῶν, v. Φορβάντειον.

ANDROTION v. ξενικὸν ἐν Κορίνθῳ.
ἐν τῇ Ἀτθίδι, v. διαψήφισις. συγγραφεῖς.
ἐν πρώτῃ Ἀτθίδος, v. Παναθήναια.
ἐν τῇ δευτέρᾳ, v. ἀποδέκται. Ἵππαρχος.
ἐν τῇ τρίτῃ Ἀτθίδος, v. δέκα καὶ δεκαδοῦχος. Μόλπις. Ὀφρύνειον.
ἐν πέμπτῃ τῆς Ἀτθίδος, v. Ἀγυίας. Κηφισίδοτος.
ἐν ἕκτῃ Ἀτθίδος, v. ἱεραὶ τριήρεις. Νεώη.
ἐν δωδεκάτῃ Ἀτθίδος, v. Ἀμφίπολις.

ANDROTION, aut PHILIPPUS, ἐν τῷ Γεωργικῷ, v. σταφυλοβολεῖον.

ANTICLIDES v. Καλαύρεια.
ἐν τοῖς ἐξηγητικοῖς, v. ὀξυθύμια. παλαμναῖος. προκώνια.

ANTIMACHUS v. Ἀδράστειαν. Ὀργεῶνας.

ANTIPHANES ὁ νεώτερος ἐν τῷ περὶ τῶν ἑταιρῶν, v. Ἀντίκυρα. Νάννιον
ἐν Εὐθυδίκῳ, v. ξενιτευόμενος.
ἐν Εὐπλοίᾳ, v. ξυστίς.

ANTIPHON v. ἄβιος. ἀδιάστατον. ἀειεστὼ. ἀκαρεῖ. ἀναγινωσκόμενος. ἀχαριστεῖν. βάσανος. δυσάνιος. ἐν βραχεῖ.
ἐν τῷ περὶ ἀληθείας, v. ἀγεῖ.
ἐν τῷ ἀληθείας πρώτῳ, v. ἀδέητος, ἀναπαδιζόμενα. ἀνήκει. ἄοπλα, & ἀπαθῆ. δέησεις. διάθεσις. ἔμβιος. ἐπαλλάξεις. ἐρυγνηθῆναι.
ἐν ἀληθείας δευτέρῳ, v. ἀγνεύετε τὴν πόλιν. ἀειεστὼ. χυτάνιον. δεινῶ. διάστασις. περιφορεῖσθαι. φορίνης.
ἐν τῷ περὶ τοῦ Σαμοθρᾳκῶν φόρου, v. ἀεί. ἀποδιδόμενοι. ἀπόταξις. ἐκλογεῖς. συντελεῖς.
ἐν τῷ περὶ ὁμονοίας, v. ἀθεώρητος. ἀναθέσθαι. αὐλιζόμενοι. βαλβίς. διάθεσις. εὐηνιώτατα. Μακροκέφαλοι. Σκιάποδες. ὑπὸ γῆν οἰκοῦντες. φηλώματα.
ἐν τῷ κατὰ Φιλίνου, v. ἀκροᾶσθαι. ἀπολαχεῖν. διάληξις. θῆτες καὶ θητικόν.
ἐν τῇ πρὸς τὴν Δημοσθένους γραφὴν ἀπολογίᾳ, v. Ἀλκιβιάδης. ἀποτειχίσαι. δεκατευτὰς, κελέοντες. σκαφίον. συνήγοροι.
ἐν τῷ πρὸς τὴν Δημοσθένους ἀντιγραφήν, v. Ἀνδρῶν.
ὑπὲρ τῆς εἰς τὸν ἐλεύθερον παῖδα, v. ἀξιοῖ. περὶ

περὶ τοῦ Ληναίων φόρου, v. Ἀμφίπολις.
ἐν τῷ περὶ τοῦ Λινδίων φόρου, v. ἀπειπεῖν. ἆθλα. διʹ ἐνιαυτοῦ. ἐπαγγελία. ἐπίσκοπος. προσφορά. συνήγοροι. τριβωνοῦμενοι.
κατὰ Λαισποδίου, v. ἀπιστεῖν. Γαληψός. ἐπίσκοπος. Οἰσύμη.
ἐν τῷ πρὸς Νικοκλέα, περὶ ὅρων, v. ἀργυροκοπεῖον. διὰ μέσου τείχους. Ἑρμαῖ. εὐθύωρον. Κεραμεικός. λέσχαι. πρεσβυσον. πρυτανείας. Στεφανηφόρος. Ὑπέρβολος.
ἐν τῇ πρὸς Φίλιππον ἀπολογία, v. δημοτευόμενος. alibi ἐν Φιλιππικῷ, v. εἰσφρήσειν.
ἐν τῇ πρὸς τὴν Καλλίου ἔνδειξιν ἀπολογίᾳ, v. διάθεσις. ἑρμᾶς. ἥρμην. μοιροδικῆσαι.
ἐν τῷ περὶ τῆς μεταστάσεως, v. διαστῆσαι. ἐμποδών. ἐπεσκήψατο. Ηετιωνεία. στασιώτης. τετρακόσιοι.
ἐν τῷ περὶ ταόνων, v. εὐοφθάλμως. Πυριλάμπης.
πολιτικῷ, v. εὐσύμβολος. ἡμιολιασμός.
ἐπιτροπικῷ Καλλιστράτου, v. ὅτι οἱ ποιητοὶ &c.
ἐπιτροπικῷ Τιμοκράτους, v. σπαρτωλός.
ἐν τῷ κατὰ πρυτάνεως, v. ῥητορικὴ γραφή.
ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἡρώδου φόνου, v. v. διετείνοντο. φροῦδος.

ἐν τῷ περὶ τοῦ χορευτοῦ, v. διδάσκαλος. Διίπολια.

APOLLODORUS v. χόες.
ἐν τοῖς περὶ θεῶν, v. αὐτόχθονες. κύρβεις. μεῖον καὶ μειαγωγός. πάνδημος Ἀφροδίτη.
ἐν ἕκτῳ περὶ θεῶν, v. ἀποπομπάς.
ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀθήνησιν ἑταιρῶν, v. Νάννιον. Φανοστράτη.

APOLLONIUS NICÆNUS, v. Ἴων.

APOLLONIUS ACHARNENSIS, v. Χαλκεῖα.
ἐν τῷ περὶ τῶν ἑορτῶν, v. πέλανος, Πυανόψια.

APOLLOPHANES ἐν Ἰφιγέροντι, v. ἀδελφίζειν.

ARATUS v. Ἀρκτοῦρος.

ARCHEMACHUS ἐν τρίτῃ Εὐβοικῶν, v. Κοτύλαιον ὄρος.
ἐν τετάρτῃ τῶν Εὐβοικῶν, v. Ἀλόννησος.

ARCHILOCHUS v. Στρύμη.
Τριμέτροις, v. παλίνσκιον.

ARCHIPPUS ἐν τοῖς Ἰχθύσι, v. παλιναίρετος.
Ὄνῳ, v. ποπεῖον.

ARIGNOTE v. εὐοῖ.
ἐν τῷ περὶ τελετῶν, v. νεβρίζων.

ARISTARCHUS v. δερμιστής. διεκωδώνισε. ὀξυθυμία.

ARISTIDES ἐν τῇ ἕκτῃ Μιλησιακῶν, v. δερμιστής.

ARISTODEMUS ELIENSIS v. Ἑλλανοδίκαι.

ARI-

ARISTOGITON κατὰ Τιμάρχου, v. Αὐτοκλείδης, Θέρσανδρος.

ARISTOMENES COMICUS v. μετοίκιον.
ἐν Γόησι, v. φορίνης.

ARISTOPHANES COMICUS v. ἆθλα. Κεῖοι. κελεύοντες. κίναδος. κρᾶσις. Πόρος.
Ἀμφιαράῳ, v. λαμπρεῖς. ῥόπτρον.
Ἀχαρνεῦσι, v. Ἀσπασία. λάρκος.
Βαβυλωνίοις, v. ἐπιβάτης. στρωτήρ.
ἐν Βατράχοις, v. γωνιασμὸς. ὀρικὰ ζεύγη.
Γεωργοῖς, v. κωδία. Στεάγγιον.
ἐν Γήρᾳ, v. σκαφίον. τῆτες.
Γηρυτάδῃ, v. βωμολοχεύεσθαι. ἑρμᾶς. Ναΐς.
Δαιταλεῦσιν, v. Ἀλίπεδον. ἐπίπεμπτον. θῆτες καὶ θητικὸν. κιγκλὶς. Ναυτοδίκαι.
Δαναΐσιν, v. ἐχῖνος.
ἐν Εἰρήνῃ. v. γύλιος, χρυσὶς.
Ἥρωσιν, v. πυελίδα.
Θεσμοφοριαζούσαις, v. ἀμφιδέαι. βουλεία. Ἰωνικὸς. φασκώλιον.
ἐν ταῖς δευτέραις Θεσμοφοριαζούσαις, voce Πύλαι.
Ἱππεῦσιν, v. ἐλεοκόπων. ῥόθιον.
ἐν Κωκάλῳ, v. πώμαλα.
Λημνίαις, v. ἀρκτεῦσαι. μέταυλος.
Λυσιστράτῃ, voce ἀμοργὸς. ἀρκτεῦσαι. Κωλιάς.
ἐν Νεφέλαις, v. ἐπαιρόμενος. ἐσπαθᾶτο. ξυστὶς. φελλέα. χρῆσαι.
ὁλκάσιν, v. ἐπίγυον.
ἐν Ὄρνισι, v. ἀγγᾶς. ἀετὸς. νοθεία. σπερμολόγος. χερνίβων.
Πελαργοῖς, v. οἰκίσκῳ.
ἐν Πλούτῳ, v. καταχύσματα. Ναΐς. ξενικὸν ἐν Κορίνθῳ.
ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις, v. δήμαρχος.
ἐν Σφηξὶ, v. ἀγγᾶς.
Ταγηνισταῖς, v. ἀπολαχεῖν. κύπασσις.
Τελμισεῦσιν, v. σίπυα.
ἐν Τριφάλητι, v. διὰ μέσου τείχους.

ARISTOPHANES GRAMMATICUS v. ἔργα νέων. πρηκώνια.

ARISTOTELES v. Ἀπόλλων Πατρῷος. ἐμβεβλημένα. ἐπιμελητὴς. ἐμπορίου. καὶ γὰρ &c.
ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ, v. ἀγορανόμοι. ἀδύνατοι. ἀντιγραφεὺς. ἀποδέκται. ἀποστασίου. αἰσύμνος. βουλεύσεως. γραμματεὺς. δατεῖσθαι. δεκάζων. δήμαρχος. διαιτηταί. διαμεμετρημένη ἡμέρα. δωροξενία. εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν. Ἑλληνοταμίαι. ἐπὶ Δελφινίῳ. ἐπιμελητὴς τῶν μυστηρίων. ἐπὶ Παλλαδίῳ. ἐπιστάτης. εὔθυναι. ἐξίνος. θεσμοθέται. θῆτες καὶ θητικὸν. ἵππαρχος, & ἱππάς. κατὰ δήμους. δικαστάς. κύρβεις, & κυρία ἐκκλησία. λίθος. λογισταὶ καὶ λογιστήρια. μετρονόμοι. ναυκραρικά. ὅτι νόμος &c. πάρεδρος. περίστασις.

πεν

πεντακοσιομέδιμνοι. περίπολος. πολέμαρχος. πρόεδροι. πρυτανείας. πολῆται, καὶ πολητήριον. σῖτος, & σιτοφύλακες. στρατεία ἐν τοῖς ἐπωνύμοις. στρατηγοί. ταμίαι. τετρακόσιοι. τετρυπημένοι. τριττύς. φύλαρχος.

ἐν τῇ κοινῇ Ἀρκάδων πολιτείᾳ, v. μύριοι ἐν μεγάλῃ πόλει.

ἐν Ἠλείων πολιτείᾳ, v. Ἑλλανοδίκαι.

ἐν τῇ κοινῇ Θετταλῶν πολιτείᾳ. v. τετραρχία.

ἐν τῇ Κυθνέων πολιτείᾳ. v. Κύθνιοι.

ἐν τῇ Κυπρίων πολιτείᾳ, v. ἄνακτες καὶ ἄνασσαι.

ἐν τῇ Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ, voce μόρων.

ἐν τῇ Μασσαλιωτῶν πολιτείᾳ, voce Μασσαλία.

ἐν τῇ Ὀπουντίων πολιτείᾳ, v. Ἀμφισσα.

ἐν τῇ Πελληνίων πολιτείᾳ, v. μαστῆρες.

ἐν ταῖς Διδασκαλίαις, v. διδάσκαλος.

ἐν τοῖς Δικαιώμασι, v. Δρυμός.

ἐν τινι τῶν πρὸς Φίλιππον ἐπιστολῶν, v ὅτι ξένους &c.

ἐν ὀγδόῃ ζώων ἱστορίας, v. κοβαλεία.

ἐν ἐννάτῃ περὶ ζώων ἱστορίας, v. ἑβδομευόμενοι.

ἐν τῷ Παροιμιῶν, v. ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι.

ARISTOTELES CHALCIDENSIS ἐν τῷ περὶ Εὐβοίας, v. Ἄργουρα.

ARISTOXENUS ἐν τῷ περὶ τῆς τραγικῆς ὀρχήσεως, v. κορδακισμός.

ἐν τοῖς Πραξιδαμαντείοις, v. Μουσαῖος.

ARTEMIDORUS, v. Γάνος.

ARTEMON ἐν τῷ περὶ ζωγράφων, Πολύγνωτος.

ASCLEPIADES Τραγῳδουμένοις, v. Μεναλίππειον.

ἐν τετάρτῳ Τραγῳδουμένων, v. Δυσαύλης.

ATHENÆUS v. Ναΐς.

CÆCILIUS v. ἐξούλης.

CANTARUS, vel PLATO, Συμμαχία, v. ὀρνιθεύτης.

CALLIMACHUS v. ἐνεπίσκημμα &c. Ἴων. Μαργίτης.

ἐν τοῖς ὑπομνήμασι. v. Ἀκη.

ἐν τῷ περὶ ἀγώνων, v. Ἀκτια.

CALLISTHENES v. ἀναγκαῖον.

ἐν τῷ δευτέρῳ Ἑλληνικῶν, v. Σφοδρίας.

CALLISTRATUS v. ἀπλᾶς.

CALLISTRATUS, aut MENECLES, ἐν τῷ περὶ Ἀθηνῶν, v. ἑκατόμπεδον. Ἑρμαῖ. Κεραμεικός.

CALLIXENUS ἐν τετάρτῃ περὶ Ἀλεξανδρείας, v. ἐγγυθήκη.

CARCINUS TRAGICUS v. καρκίνος.

CLEANTHES ἐν τῷ περὶ θεῶν, v. λέσχαι.

CLI-

CLIDEMUS ἐν πρώτῃ Ἀτθίδος, v. Μελανίππειον.
ἐν τρίτῳ Πρωτογονίας, v. Πνυκί.
CLITARCHUS ἐν τῇ πέμπτῃ, v. ὁμηρεύοντας.
CLITARCHUS GLOSSOGRAPHUS, v. ἐπιβλῆτας.
CRATERUS ἐν τῇ τῶν ψηφισμάτων συναγωγῇ, v. ὅτι διαμαρτάνει Δημοσθένης &c.
ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν ψηφισμάτων, v. Ναυτοδίκαι.
ἐν τῇ ἐννάτῃ ψηφισμάτων, v. Ἀνδρῶν. Νύμφαιον.
CRATES v. περκώνια.
Θηρίοις, v. παρουσία.
CRATINUS. v. ἀγυιᾶς. Κισθήνη.
ἐν Ἀρχιλόχοις, v. ἰθύφαλλοι.
ἐν Δραπέτισιν, v. ἱερὰ ὁδὸς.
Θράτταις, v. ἀρκυωρὸς.
ἐν Τροφωνίῳ, v. ἐπιθέτους ἑορτάς. παρεῖαι ὄφεις.
ἐν τοῖς Ψηφίσμασιν, v. ἀρκτεῦσαι.
ἐν Ὥραις, v. ξυστίς. ῥυτά. Φελλέα.
CRITIAS ἐν τῇ Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ, v. λυκιουργεῖς.
CROBULUS COMICUS, v. ὅτι χιλίας &c.
CTESIAS ἐν περίπλῳ Ἀσίας, v. Σκιάποδες.
ἐν τῇ τρίτῃ, v. ὑποκύδεις.
DAIMACHUS PLATÆENSIS ἐν δευτέρῳ περὶ Ἰνδικῆς, v. ἐγγυθήκη.
DEMETRIUS, v. Ἀκη.
DEMETRIUS MAGNES, v. λευκὴ ἀκτή.
ἐν τοῖς περὶ ὁμωνύμων ποιητῶν, v. Ἰσαῖος.
ἐν τοῖς συνωνύμοις πόλεσι, v. Μεθώνη.
DEMETRIUS PHALEREUS ἐν τοῖς περὶ τὴν ἐν Ἀθήνησι νομοθεσίαν, v. Ἑρκεῖος Ζεὺς. παράστασις.
ἐν τρίτῳ νομοθεσίας, v. σκαφηφόροι.
DEMETRIUS SCEPSIUS, v. Ἀδράστειαν. Ἴων.
ἐν δευτέρᾳ Διακόσμου, v. Θυργωνίδαι.
DEMOCHARES ἐν τοῖς Διαλόγοις, v. Ἴσχανδρος.
DEMON ἐν τεσσαρακοστῇ περὶ Παροιμιῶν, v. Μυσῶν λείαν.
ἐν τῷ περὶ Θυσιῶν, v. περκώνια.
DEMOSTHENES, v. Ἀγάθαρχος. ἀειλογία. ἀμφισβητεῖν, καὶ παρακαταβάλλειν. Ἀρτεμισία. Δάοχος. διάθεσις. ἔμμηνοι δίκαι. ἐπαιρόμενος. ἐπωπτευκότων. Κολωνίτας. Μαργίτης. πρόπεμπτα. Πυθόδωρος. χαράκωμα.
ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς, v. ἀγνωμόνως. ἀναβάλλει. ἀνεχαίτισε. Ἀντρῶνες. ἀπόμισθοι. ἀποστροφὴν. Ἀρύμβας. ἀρχαίως. ἄτιμος. ἄττα. βάραθρον. Βοηδρόμια. δημόσιος. διοικεῖν. Δρογγίλον. δυσωπούμενοι. ἐκπολεμῶσαι. Ἐρυθραῖοι. ἐφορμεῖν. ἡλικία. Ἡραῖον τεῖχος. κορδακισμὸς. Μεθώνη. μελίνη. Μενέλαος. μετοίκιον. μόρων. ξενικὸν ἐν Κορίνθῳ.

θῳ. ὀλιγωρήσετε. Παγασαί. Παναθήναια. Πανδοσία. παράσαλος. παραχρέεται. πεζέταιρος. περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς. περίοδος. περισοιχίζεται. πινάκια. πολιτεία. Πολύστρατος. προβαλλομένους. πρόβολοι. προπύλαια ταῦτα. πρυτανεύοντα. Πύλαι, &c. ῥαΐσας. Σίγειον. Σκίαθος. στρατηγοί. σύνταξις. τετραρχία. τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας. ὑπάγουσιν. Φύλαρχος.

Φιλιππικῷ, V. Ἡγήσιππος. θεωρικά.

ἐν πρώτῳ Φιλιππικῶν, V. ἀποστολεῖς. θεωρικά. Ἱέραξ.

ἐν δευτέρῳ. Φιλιππικῶν, V. πρυτανεύοντα.

ἐν τετάρτῳ Φιλιππικῶν, V. ἱερὰ τελήρης. Ἵππαρχος.

ἐν πέμπτῳ Φιλιππικῶν, V. ἐκδεξάμενος. ἐπικηρυκεία. ἐχῖνος.

ἐν ἕκτῳ Φιλιππικῶν, V. Ἀλέξανδρος. δεκαδαρχία.

ἐν ἑβδόμῳ Φιλιππικῶν, V. Ἀλέξανδρος. Βούχετα. Ἐλάτεια. σύμβολα.

ἐν ὀγδόῳ Φιλιππικῶν, V. εἰσφρήσειν. Καβύλη. κατάγειν τὰ πλοῖα. κληροῦχοι. Μάστειρα.

ἐν ἐννάτῳ Φιλιππικῶν, V. ἀπιστεῖν. ἔθνος. Εὐφραῖος. καταβολή. λευκάς. μαλακίζομαι.

ἐν δεκάτῳ Φιλιππικῶν, V. καθήκοντα.

ἐν τῷ περὶ συντάξεως, V. Κύθνιοι. ὀπισθόδομος. ὀργάς. παρουσία.

ἐν τῷ περὶ τῶν συμμοριῶν, V. κληροῦχοι. κοινωνικῶν. ὅτι ἑξακισχίλια &c. συμμορία. τίμημα.

περὶ τῆς Ῥοδίων ἐλευθερίας, V. Ἀρτεμισία. Κυπρόθεμις.

ἐν τῷ ὑπὲρ τῶν Μεγαλοπολιτῶν, V. Τρικάρανον.

ἐν τῷ περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν, V. προβολάς.

ἐν τῇ περὶ τῆς ἑαυτοῦ καθόδου ἐπιστολῇ, V. Καλαύρεια.

ἐν τῇ περὶ τῶν Λυκούργου παίδων ἐπιστολῇ, V. ἐρανίζοντες. Φθόην.

προοιμίοις δημηγορικοῖς, V. ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι. ὀρρωδεῖν.

ἐν τῷ ἐπιταφίῳ, V. Αἰγεῖδαι. Κεκροπίς.

ἐν τῷ περὶ παραπρεσβείας, quæ eadem à nostro appellatur κατ' Αἰσχίνου. voce ἀλαβαστοθῆκαι. Ἀλέας. Ἀλέξανδρος. ἀπόκρισις. ἀσαθμητότατον. ἀσυνθετώτατον. ἄττα. αὐτόχθονες. διεκωδώνισε. Δρυμός. ἐξωμοσία. ἐπαγγελία. ἐπικεκηρυχέναι. Ἐπικράτης. ἐσπαθᾶτο. Ἡδύλιον. Ἡράκλεια. θίασος. θόλος. Ἱερώνυμος. ἴσα βαίνων Πυθοκλεῖ. Ἴσχανδρος. Κορσίαι. Κτησιφῶν. Κυρηβίων. μύριοι ἐν μεγάλῃ πόλει. Νεών. ὅτι ξένους &c. παραγγελία. προβαλλομένους. προβούλευμα. προπύλαια

λαια ταῦτα. πώμαλα. στεφανῶν τοὺς νενικηκότας. σύγκλητος ἐκκλησία. Τιλφώσσαιον. Φρύνων.

ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος, vulgo inscripta περὶ τοῦ στεφάνου. in Ἀγνοῦς. ἄκειτος. ἀλάστωρ. Ἀμφισσα. ἀναφορά. Ἀνεμοίτας. ἀντίθεσις. ἀπόρρητα. ἀποστολεῖς. Ἁρμοσταί. Ἀρτεμίσιον. Ἄττις. βασκαίνει. γέρρα. γραμματεύς. Δορίσκος. ἐκδεξάμενος. ἐκμαρτυρία. Ἐλάτεια. Ἔμπουσα. ἔνθρυπτα. ἐπαιρόμενος. ἐπιτείχισμα. Ἐπιχάρης. Εὔβουλος. Εὔδικος. Εὐξίθεος. εὐοῖ. ἑωλοκρασία. ἡγεμὼν συμμορίας. Ἡγήμων. ἠκρωτηριασμένοι. Θεμίσων. Θεογείτων. Θεοκρίνης. Θησεῖον. ἱερομνήμονες. Ἵππαρχος Κερκίδας. Κεινέας. κίναδος. Κυρσίλον. λαρυγγίζειν. λεύκη. Λεῦκτρα. λικνοφόρος. λογισταί, καὶ λογιστήρια. λόγου τυχεῖν. Μουνυχία. Μύρτανον. Μύρτις. Μυσῶν λείαν. νεβρίζων. νεήλατα. Νεὼν οἰκίσκῳ. ὀνομάζων. οὐκ ἐπὶ &c. παρειαὶ ὄφεις. παράσημος ῥήτωρ. παρελθεῖν. Πεπάρηθος. Περίλλος. πομπείας καὶ πομπεύειν. Πορθμός. προβαλλομένους. προπεπωκότες. Πύλαι, &c. Σαβοί. Σιμός. Σίμυλος. Σινώπη. σπερμολόγος. στρεπτούς. συντελεῖς. τετύφωμαι. τραγικὸς πίθηκος. Φιλάμμων. Φρεάρριος.

ἐν τῷ περὶ τῶν ἀτελειῶν, quæ vulgo inscribitur, πρὸς Λεπτίνην. v. δεκατευτάς. θέσθαι. Θευδοσίαν. λυσίμαχος.

ἐν τῷ κατὰ Μειδίου, v. ἀγυιάς. ἀντίθεσις. Ἀργούρα. ἀστράβη. ἀτίμητος ἀγὼν καὶ τιμητός. βιαίων. Βοώνης. γραφεύς. διαιτηταί. ἐκλώζετε. ἐπὶ κόρρης. ἐπιμελητὴς τῶν μυστηρίων. ἑστιάτωρ. Εὐαίων. θέμενος τὰ ὅπλα. καταχειροτονία. κύμβιον. Πανδιωνίς. παρασκήνια. πεντηκοστή &c. πληρωτής. προβαλλομένους. ῥυτά. Τηλεφάνης. τίμημα.

ἐν τῷ κατ᾽ Ἀνδροτίωνος, v. ἀνελοῦσα, &c. ἀντιγραφεύς. ἀπὸ τοῦ πράγματος. ἀπροβούλευτον. δεκατεύειν. διαχειροτονία. ἐξετάζεσθαι. ἐξορχησάμενος. ἐπιψηφίζων. θεσμοθέται. Μελανωπός. πομπείας καὶ πομπεύειν, πρόεδροι. Φανοστράτη. χερνίβων. χρυσίς.

ἐν τῷ κατ᾽ Ἀριστοκράτους, voce Ἀθηνόδωρος. αἰδέσασθαι. Ἀλέξανδρος. Ἁλιρρόθιος. ἀλογίαν. ἀνδροληψία. Ἄντισσα. ἄξονες. ἀποκηρύττοντες. ἀπόμισθοι. Ἀργαῖος. διωμοσία. Δρῦς. ἔθνος. ἐκ προσαγωγῆς. ἐν Φρεαττοῖ. ἐξεγγύησις. Ἐξήκεστος. ἐπὶ Δελφινίῳ. ἐπὶ Παλλαδίῳ. Εὐμολπίδες. ἐφέται. ἐφορία. ἢ ἐν ὁδῷ καθελών. θεσμὸς καθελών. Κέβρηνα. Κερσοβλέπτης. πης. κλῆσις. Κότυς. Κριθωτήν. νοθεία. ὁδός. ὁ κάτωθεν νόμος.

ὅτι οἱ ἁλόντες, &c. παράσημος ῥήτωρ. Πενέσται. Σκῆψις. Σμικυθίων. Φάϋλλος.

ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους, v. ἀγορανόμοι. Ἀγύρριος. Αἰνείους. ἀκινάκης. ἀστύνομος. διαχειροτονία. διεγγυῆσιν. ἐπώνυμοι. ἑτερόφθαλμος. ζητητής. Ἠϊών. ἱερομηνία. κακώσεως. κατὰ δήμους δικαστής. Κυνόσαργες. Λύκειον. Μαύσωλος. Ναυκραρικά. ὅσιον. ποδοκάκκη. προστιμήματα.

κατ' Ἀριστογείτονος, v. ἀνασείσας. ἀνίδρυτος. ἀργᾶς. γνῶσις. εἶναι. ἔνδειξις. Θεωρίς. κιγκλίς. μετοίκιον. νεαλής. ὁμοῦ. πληρωτής. Φαρμακός.

ἐν τῷ κατ' Ἀριστογείτονος πρώτῳ, v. ἀπεσχοινισμένος. βασίλειος στοά. βουλεύσεως.

ἐν τῷ κατὰ Θεοκρίνου, v. ἀγραφίου. ἐνδεκάζοντας. Θεοκρίνης.

ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας, v. Ἁλῶα. ἀποπεφασμένον. Ἀττικοῖς γράμμασι. Βρυτιάδαι. γεραιαί. γέῤῥα. δημοποίητος. διεγγυῆσιν. Ἵππαρχος. Κωλιάς. ὅτι διαμαρτάνει. &c. πωλῶσι. ψιθυριστὴς Ἑρμῆς.

ἐν τῇ πρὸς Εὐβουλίδην ἐφέσει, v. Ἁλιμούσιοι. ἀποψηφίζονται. γαμηλία. γεννηταί. δοκιμασθείς. ἐξένιζε. ἔφεσις. ξενίζειν. Πλωθεύς. Πόριος.

κατ' Ἀφόβου, v. διακεχειρημένον. ἔκδοσις. Λευκονοιεύς. τίμημα.

ἐν τῷ κατ' Ἀφόβου πρώτῳ, v. ἐπιτροπή. κηκίς. σῖτος. συμμορία.

ἐν τῷ πρὸς Ἄφοβον τρίτῳ, v. ἐπαιρόμενος.

ἐν τοῖς πρὸς Ὀνήτορα περὶ τῆς ἐξούλης λόγοις, v. Ὀνήτωρ.

ἐν τῷ κατ' Ὀνήτορος, v. δοκιμασθείς. προστασία.

ἐν τῷ κατ' Ὀνήτορος δευτέρῳ, v. ἀποτιμηταί, &c.

ἐν τῷ πρὸς Ζηνόθεμιν, v. λέμβος. χρῆσαι.

ἐν τῷ πρὸς Ἀπατούριον, v. Ὀφρύνειον.

ἐν τῷ ὑπὲρ Χρυσίππου πρὸς τὴν Φορμίωνος παραγραφήν, v. ἐπιθέτους ἑορτὰς ἐφεκτός.

ἐν τῷ εἰς τὴν Λακρίτου παραγραφήν, v. διαπλεύσων. Μένδη. πεντηκοστή, &c. σύλας,

ἐν τῇ ὑπὲρ Φορμίωνος παραγραφῇ, v. ἀναίνεσθαι. ἀφείς, &c. προθεσμίας νόμος. χρῆσαι.

ἐν τῷ κατὰ Στεφάνου, v. Ἀνάκειον. ἀντιγραφή. ἐκμαρτυρία. ἐξετάζεσθαι. ἐπιδιετὲς ἡβῆσαι. ἐπωβελίαν. θέσθαι. καταψευδομαρτυρησάμενος. μάλθη. πρόκλησις. Φαρμακός.

ἐν τῷ κατὰ Στεφάνου πρώτῳ, v. ἰσαβαίνων Πυθοκλεῖ. καταχύσματα.

ἐν τῇ πρὸς Πανταίνετον παραγραφῇ, v. ἐπὶ Θρασύλλῳ. Μαρώνεια. παρακαταβολή, &c.

ἐν τῇ πρὸς Ναυσίμαχον καὶ Ξενοπεί-

πείθην παραγραφῇ, v. αἰδέσασθαι.

ἐν τῷ πρὸς Βοιωτὸν, περὶ τοῦ ὀνόματος, v. Ἀκαμαντὶς. Ἀπατούρια. Δελφίνιον. ἐρανίζοντες. ἑστιάτωρ. πινάκια. σεσημασμένω. Φράτορες. χόες.

ἐν τῷ πρὸς Σπουδίαν. v. ἐνεσκευασμένην. νεμέσεια. ὅρος. σκηνὴν &c.

ἐν τῷ πρὸς Φαίνιππον, v. ἀπηλεημένος. ἀπόφασις. ἐσχατιά. Κειριεύς. Κυθήρειος. σημεῖα.

ἐν τῷ περὶ Ἁγνίου κλήρου, v. ἐξεπρέμνιζον. θῆτες καὶ θητικόν. κλῆσις. πρόπεμπτα. πρόσκλησις.

ἐν τῷ κατ' Εὐέργου καὶ Μνησιβούλου, v. Ἀλκίμαχος. ἐκαλίστρουν. ἐξηγητὴς. ἐπενεγκεῖν δόρυ &c. Ἑρμῆς ὁ πρὸς τῇ πυλίδι, ἡττημένην. κακοτεχνιῶν. πρὸς τῇ &c.

κατ' Ὀλυμπιοδώρου, v. ἀνθυπωμοσίαν. ἐπεδίκασε. ὑπωμοσία.

ἐν τῷ πρὸς Τιμόθεον, v. ἀποσησάμενον. ἐνεπίσκημμα &c. ἐχῖνος. Ἱπποδάμεια. κακοτεχνιῶν. λυκιουργεῖς. Μαιμακτηριὼν.

ἐν τῷ πρὸς Πολυκλέα περὶ τοῦ ἐπιτριηραρχήματος, v. δεῖγμα. ἐπιβάτης. ἐπόγδοον. ἐφ' ἱερὸν, Μαρώνεια. πεντηκόνταρχος. Περιθοῖδαι. Σιτηρέσιον. Στρύμη. τριηράρχημα.

περὶ τοῦ στεφάνου τῆς τριηραρχίας. v. σύλας.

ἐν τῷ πρὸς Κάλλιππον, v. Ἀκη. λαμπρεῖς.

ἐν τῷ πρὸς Νικόστρατον, περὶ τῶν Ἀρεθουσίου ἀνδραπόδων, v. ἀπογραφὴ. ἐμβεβλημένα. Παμβωτάδης. περίστοιχοι. ῥοδωνιά.

ἐν τῷ κατὰ Κόνωνος, v. ἀπαγε. ἀπλᾶς. αὐτολήκυθοι. γραφὴ. δίκη. ἰδίαν. ἰθύφαλλοι. Λεωκόρειον. λίθος. Μελίτη. Πάνακτος.

ἐν τῷ πρὸς Καλλικλέα, περὶ χωρίου βλάβης, v. ἀποικοδομεῖς. ἀπόμισθοι. χλίδος.

ἐν τῷ κατὰ Διονυσοδώρου, v. ἀμφοτερόπλουν,

ἐν τῷ κατὰ Μέδοντα, v. δεκατεύειν.

ἐν τῷ πρὸς Ζηνόβιον, v. ἰδίαν.

πρὸς Κριτίαν περὶ τοῦ ἐνεπισκήμματος, v. ἐνεπίσκημμα &c.

DIDYMUS GRAMMATICUS

v. ἀπὸ μισθωμάτων. ἐλευθέριος Ζεὺς. ἐνθρυπτὰ. ἐξένιζε. ἐπιδιέτες ἡβῆσαι. ἐσαθᾶτο. ἑωλοκρασία. θέτης. Θύστιον. Κραυαλλίδαι. κύμβιον. λυκιουργεῖς. ματρυλεῖον, ὀκίσκω. ὁ κάτωθεν νόμος. ὀξυθύμια. ὅσιον. Παιανιεῖς, &c. πανδαισία. παρασκήνια. πέλανος. περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς. περίστοιχοι. ποδοκάκκη. Πολύστρατος. προκώνια. πρόπεμπτα. προστασία. Πυθαέα. πολῶσι. στρωτήρ. τοὺς ἑτέρους τραγῳδοὺς ἀγωνιεῖται. Φαρμακός.

ἐν τοῖς εἰς Δημοσθένην ὑπομνήμασι, v. γαμηλία.

ἐ

ἐν τοῖς Ἰσαίου ὑπομνήμασι, v. γαμηλία.
ἐν τῷ ὑπομνήματι εἰς τὸν Ὑπερείδου λόγον κατὰ Δημάδου, v. ὀξυθύμια.
ἐν βιβλίῳ περὶ τοῦ ἀρκτεύειν καὶ δεκατεύειν, v. δεκατεύειν.
ἐν ἑβδόμῳ τῆς ἀπορουμένης λέξεως, v. δερμιστής.
ἐν εἰκοστῇ ὀγδόῃ τραγικῆς λέξεως, v. ξηραλοιφεῖν.

DIEUCHIDAS v. Γερανία.
ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Μεγαρικῶν, v. ἀγυιᾶς.

DIODORUS PERIEGETES, ἐν τῷ περὶ δήμων, v. Ἕρμος. Ἐροιάδαι. Ἐρχιᾶθεν. Εὐώνυμοι. Θημακεύς. Θοραί. Θορικός. Θυμοιτάδαι. Ἰκαριεύς. Ἱππαῖος. Κειριάδης. Κεραμεῖς. Κεφαλῆθεν. Κηττοί. Κηφισιεύς. Κολωνίτας. Κρωπεύς. Λαμπτρεῖς. Λευκονοιεύς. Λουσιεύς. Ξυπεταίονες. Οἴηθεν. Οἶον. Παιανιεῖς &c. Πήληξ. Τυρμίδαι. Φηγαιεῦσι.

DINARCHUS v. βουλεία. γοργύρα. ἐκαλίστρουν.
κατ' Ἀγασικλέους, v. Ἀγασικλῆς. δόξις. εὐανδρία. περιμετρητής. σκαφηφόροι. alibi eadem oratio, ἐν τῇ κατ' Ἀγασικλέους εἰσαγγελίᾳ, ut in ἀπόταφος.
ἐν τῷ κατὰ Θεοκρίνου, v. ἀγραφίου. Θεοκρίνης.
ἐν τῷ κατὰ Πολυεύκτου, v. Αἰγεῖον. ἀρχαιρεσιάζειν. Καρύανδα. παλίμβολον.
κατὰ Πολυεύκτου δωροδοκίας, v. δώρων γραφή.
ἐν τῇ κατὰ Πολυεύκτου ἐκφυλλοφορηθέντος ἐνδείξει, voce ἐκφυλλοφορῆσαι. παλιναίρετος.
ἐν τῇ κατὰ Πολυεύκτου δοκιμασίᾳ, v. ἐπακτροκέλης.
ἐν τῇ κατὰ Πολυεύκτου ἀποφάσει, v. παραγγελία.
ἐν τῷ κατὰ τῶν Πατροκλέους παίδων ἐρανικῷ, v. ἄλογοι ἔρανισταί. πληρωτής.
ἐν τῇ διαδικασίᾳ Φαληρέων, v. Ἀλόπη.
ἐν τῇ κατὰ Πυθέου εἰσαγγελίᾳ, v. ἀντιβληθέντας. ἀπρότων. καταδεδέσθαι. κοβαλεία.
κατὰ Πυθέου, v. ἀρρηφορεῖν. βασιλικὴ διαδρομή. ἐπιμελητὴς ἐμπορίου. λαμπάδιον. Μητρῷον. νομοφύλακες. ὑπόλογον, χρυσοχοεῖον. χύτροι.
κατὰ Πυθέου ξενίας, v. δώρων γραφή.
κατὰ Κηφισοκλέους, v. ἀπήχεια.
κατὰ Φορμισίου ἀσεβείας, v. ἀποβάτης &c. περιστρόπαιον. ὑποφόνια.
ἐν τῇ πρὸς Ἀντιφάνην ἀπολογίᾳ περὶ τοῦ ἵππου, v. ἀποβάτης &c. ὀχεῖον.
ἐν τῷ πρὸς τοὺς Λυκούργου παῖδας, v. ἀπονομή.
κατὰ Λυκούργου, v. τρίτον ἡμίδραχμον.

ἐν τῷ καὶ Ἀρχιστράτου, v. ἀποψηφίζονται.
ἐν τῷ κατὰ Προξένου βλάβης, v. ἀργυροθήκη. βασανίσας. μαστυλεῖον. ὀρνιθεύτης. σκιράφια.
ἐν τῷ κατὰ Κλεομέδοντος, v. αὐτεδικεῖν.
ἐν τῷ κατὰ Καλλισθένους; v. μέδιμνος. μετρονόμοι. τριτημόριον. ὑποφόνια.
ἐν τῇ κατὰ Καλλισθένους ἐνδείξει, v. Βουλαία.
ἐν τῇ κατὰ Καλλισθένους εἰσαγγελία, v. διάμετρον. ἡμίεκτον. κόμματα καὶ κυρήβια. λιτροφόρος &c. σιτοφύλακες. πεταρτημόριον.
ἐν τῷ κατὰ Πισίου, v. βουλεύσεως.
ἐν τῷ κατὰ Στεφάνου, v. γήπεδον. δημοτελῆ &c. Ἐρχιᾶθεν. Παλληνεύς. ὑποκύδεις.
ἐν τῷ κατὰ Στεφάνου, περὶ τοῦ ὀχετοῦ, v. Παιανιεῖς, &c.
ἐν τῷ κατὰ Ἡδύλης, v. διαμαρτυρία &c.
ἐν τῇ περὶ τῆς ἱερείας διαδικασία, v. Δυσαύλης.
ἐν τῇ ὑπὲρ Αἰσχίνου συνηγορία κατὰ Δεινίου, v. ἐκμαρτυρία. κλιμάζει. πινάκια. φρυκτωρῶν.
ἐν τῇ κατὰ Δεινίου ἐνδείξει, v. παραφρυκτωρεῖν.
ἐν τῇ Κροκωνιδῶν διαδικασία, v. ἐξούλης. ἱεροφάντης.
ἐν διαμαρτυρία περὶ τοῦ μὴ ἐπίδικον εἶναι τὴν Ἀριστοφῶντος θυγατέρα, v. ἐπίδικος &c.
ἐν τῷ κατὰ Μοσχίωνος, v. Ἑρκεῖος Ζεύς.
Τυρρηνικῷ, v. κέρκουρος. Λιπάρα. οἴκημα. περίστασιν. Στροφάδες νῆσοι.
ἐν τῷ κατὰ Καλλαίσχρου, v. Κηφισόδωρος. κύκλοι.
ἐν τῷ πρὸς Λυσικράτην, v. κρᾶσις.
ἐν τῇ πρώτῃ καὶ Ἡγελόχου συνηγορία ὑπὲρ ἐπικλήρου. v. ληξιαρχικὸν γραμματεῖον.
ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους, v. λογισταὶ &c.
ἐν τῷ κατὰ Θεοδότου, v. λιτροφόρος.
ἐν τῷ κατὰ Δημοσθένους, v. μετοικίσασθαι. μυλωθρός.
ἐν τῷ κατὰ Ποσιδίππου, v. οἴκημα.
ἐν τῇ πρὸς τὴν Καλλίππου παραγραφῆ, v. ὁμοερκές.
ἐν τῷ κατὰ Καλλίππου, v. ὑπονομεύοντες.
ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς νεώς, v. παρουσία.

DIOGENIANUS v. ἀειεστώ.

DIONYSIUS CHALCIDENSIS
ἐν τρίτῃ κτίσεων, v. Ἡφαιστία.
ἐν πέμπτῃ κτίσεων, voce Ἡραῖον τεῖχος.

DIONYSIUS HALICARNASSEUS v. ἐνεπίσκημμα &c.

DIONYSIUS TRYPHONIS F. ἐν τῷ περὶ ὀνομάτων, v. Ἑρμῆς.
ἐν δευτέρῳ ὀνομάτων, v. χυτρίδιον.

DIPHILUS Ἀποβάτῃ, v. αὐτολήκυθοι.

Ἐμ-

Ἐμπόρῳ, v. ναύκληρος.
Συντρόφοις, δυσοποιός.
Συνωρίδι, v. φιμοί.
DIYLLUS v. Ἀρισίων.
DRACO περὶ γενῶν, v. Ἐτεοβουτάδαι.
DURIS, v. Ἀνδοκίδου Ἑρμῆς, Ἀσπασία.
EPHORUS, v. Ἀρχιδάμιος πόλεμος. Δατός.
ἐν τῇ πρώτῃ, v. καινῶς. Κέβρηνα.
ἐν δευτέρᾳ, v. Ἀπατούρια.
ἐν τρίτῃ, v. Οἰσύμη.
ἐν τῇ τετάρτῃ, v. Αἶνος. Δατός. Κρηθωτήν. Μαρώνια. Τορώνην.
ἐν τῇ πέμπτῃ, v. Σόλοι.
ἐν τῇ ὀγδόῃ, v. Εὐρυβάτην.
ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ, v. Σκῆψις.
ἐν τῇ ὀγδόῃ καὶ δεκάτῃ, v. Ἱερώνυμος.
ἐν τῇ ἐννάτῃ καὶ δεκάτῃ, v. Ἱερώνυμος.
ἐν τῇ εἰκοστῇ, v. Μαντινέων διοικισμός.
ἐν εἰκοστῇ τρίτῃ, v. Νεμέα χαράδρα.
περὶ χωρίων, v. γεωφάνιον.
EPIGENES v. Ἴων.
ERATOSTHENES ἐν τῷ περὶ χρονογραφιῶν, v. Εὔηνος.
ἐν τοῖς περὶ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας, v. δεκάζων. μεῖον καὶ μειαγωγός.
ἐν ἑβδόμῳ περὶ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας, v. μεταλλεῖς.
ἐν τοῖς περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, v. Ἁρμοσταί.

EUBULUS ἐν Γλαύκῳ, v. χρυσοχοεῖν.
ἐν τῇ Πλαγκῶνι, v. μετοίκιον.
EUDOXUS ἐν τῇ περιόδῳ, v. Λιπάρα.
EUPHORION, v. ὑποκύδης.
ἐν τῷ Ἀπολλοδώρῳ, v. ὁ κάτωθεν νόμος. περιφοριῶντες.
EUPOLIS v. ἀγυιᾶς. βάταλος.
Αὐτολύκῳ, v. ἐπιδέκατον.
ἐν Βάπταις, v. παλιναίρετος.
ἐν τοῖς Δήμοις, v. Ἀσπασία. μεῖον καὶ μειαγωγός. ὀξυθύμια.
ἐν Κόλαξι, v. περίσαβοι.
ἐν Μαρικᾷ, v. ταμίαι.
Πόλεσιν, v. ἀμοργός. ἀποκηρύξεις. λογισταί.
Φίλοις, v. καπηλεύσας.
Χρυσογένει, v. σιπύα.
EURIPIDES v. Κεῖοι.
ἐν Αἰγίδι, v. Πάνακτος.
ἐν Ἀλόπῃ, v. Ἀλόπη.
ἐν Ἀντιόπῃ, v. Ὑσίαι.
ἐν τῷ Ὀρέστῃ, v. πέλανος.
Παλαμήδει, v. διεκωδώνισε.
Ὑψιπύλῃ, v. ἀρχηγέται.
GLAUCUS, v. Μουσαῖος.
HECATÆUS MILESIUS, v. ὀξυθύμια.
ἐν β' ἡρωελεγείων, v. ἀδελφίζειν.
ἐν περιόδῳ τῆς γῆς, v. Καλαύρεα.
ἐν περιόδῳ Εὐρώπης, v. Κύπασσις. λοιδίας.
ἐν πρώτῳ περιηγήσεως, v. ῥοδωνιά.

Κυδαντίδης. ὀβολοστατεῖ. συμμορία.

ἐν τῷ περὶ τοῦ Πολύευκτον στρατηγεῖν, v. Ἄκτια. ῥόθιον.

ἐν τῷ Δηλιακῷ, v. ἀγοράσαι. ἀνεῖτον. ἀποικία. Ἀρτεμίσιον. περιηροσία. Ῥηναία. σύνταξις.

ἐν τῷ κατὰ Μαντιθέου, v. ἀκμάζεις. Ποσειδεών. σκευοποιοῦντα τὸ πρᾶγμα.

ἐν τῷ ὑπὲρ Χαιρεφίλου περὶ τοῦ ταρίχους. v. Ἀκτή. καταχειροτονία. κεστρῖνοι. ναύκληρος. περιμετρητής.

ἐν τῷ ὑπὲρ Χαιρεφίλου περὶ τοῦ ταρίχους πρώτῳ, v. ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας. Πνυκί.

ἐν τῇ ὑπὲρ Χαιρεφίλου ἀπολογίᾳ, v. Παλληνεύς.

ἐν τῷ κατὰ Δημάδου, v. Ἀλκίμαχος. Βουφόνια. δειπνοφόρος. θεριπηδέσταντον. Λιτή. Μηκύβερνα. ὀξοθύμια. παλαμναῖος. παρεῖαι ὄφεις.

ἐν τῷ κατὰ Δημέου ξενίας, v. κυρία ἐκκλησία. ὀσχοφόροι. χαλκεῖα.

ἐν τῷ πρὸς τὴν Δημέου γραφήν, v. Λουσιεύς.

ἐν τῷ κατὰ Κόνωνος. v. ἄνδηρα. ἐν Διομείοις. Ἡράκλειον.

ἐν τῷ ὑπὲρ Φρύνης, v. ἀνεπόπτευτος. ἐπωπτευκότων. Εὐθίας. Ἰσοδαίτης.

ἐν τῷ κατὰ Δημητρίας ἀποστασίου, v. ἀποστασία.

ἐν τῷ κατ' Ἀθηνογένους πρώτῳ, v. βουλεύσεως. κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀψευδεῖν. ὁμόσε ἰέναι. ποδοστράβη.

ἐν τῷ κατ' Ἀθηνογένους δευτέρῳ, v. ἀπρόσκλητον. τὰ τῶν φώρων κρείττω.

ἐν τῷ κατ' Ἀρισταγόρας, v. Ἀφύας. ἀφαίρεσις. δωροξενία. μετοίκιον. προστάτης.

ἐν τῷ κατ' Ἀρισταγόρας ἀποστασίου δευτέρα, v. ἀποστασίου. διαμαρτυρία, &c. νοθεία. ὅτι χιλίας &c. πωλῆται. Φαλάγγια,

κατὰ Δημοσθένους, in Ἀρισίων. διάθεσις. ἐπιστάτης. κατατομή. Νικάνωρ. παραγραφή.

ἐν τῷ κατ' Ἀντίου ὀρφανικῷ, v. ἀσήμαντα. βάσανος. σεσησασμένῳ. ὑποστήσας.

ἐν τῷ πρὸς Ἐπικλέα περὶ οἰκίας, v. Γρύλλος. διάγραμμα.

ἐν τῷ κατὰ Πασικλέους, v. ἐκδεῖα. συμμορία.

ἐν τῷ ὑπὲρ Καλλίππου πρὸς Ἠλείους, v. ἐλευσίνια. Ἑλλανοδίκαι.

ἐν τῷ πρὸς Ὑγιαίνοντα, v. ἕνη καὶ νέα. θέσθαι.

ἐν τῷ κατ' Ἀρχεστρατίδου, v. ἐν παραβύστῳ. εὔβουλος. θεωρικά. ἰθύφαλλοι. ξυπεταίονες. πάραλος. Στειρεύς.

ἐν τῷ πρὸς χάρητα ἐπιτροπικῷ, v. ἐπιδιετες. ἡβῆσαι.

ἐν τῷ κατὰ Δωροθέου, v. ἐπὶ κόρρης.

ἐν τῷ ὑπὲρ Συμμίου πρὸς Πυθέαν καὶ Λυκοῦργον, v. ἐπιχειροτονία.

ἐν τῷ κατ' Αὐτοκλέους, v. ἔργα νέων. Εὔνηος. κατέλυσαν. Κο-

λιεῖ-

λωνίζας. Μηλόβιος. ποδοστράβη. στρατηγοί.
ἐν τῷ ὑπὲρ δημοποιητοῦ, v. Ἑρκεῖος Ζεύς.
ἐν τῷ περὶ τ̃ Εὐβούλου δωρεῶν, v. Ἑρμαῖ. Εὔβουλος. πεντηκοστὴ &c.
ἐν τῷ πρὸς Ἀριστογείτονα, v. Εὐρυσάκειον. Κεκροπὶς. ναύκληρος. Οἰνηὶς. ὅσιον.
ἐν τῷ ὑπὲρ Ἀκαδήμου, v. Ἡφαιστία.
ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ Πυρράνδρου κλήρου, v. κακώσεως.
ἐν τῷ ὑπὲρ Ξενοφίλου, v. Μουνυχιών. Τυρμίδαι. Ὑσίαι.
ἐν τῷ ὑπὲρ Ξενοφίλου πρώτῳ, v. Κεραμεῖς.
ἐν τῷ πρὸς Ἀπελλαῖον περὶ τοῦ θησαυροῦ, v. Κολωνίζας.
ἐν τῷ πρὸς Ἀπελλαῖον, v. Κτησίου Διός. Πυθαιέα. πῶλαι.
ἐν τῷ περὶ τῆς φυλακῆς τῶν τριηρῶν, v. κομιστικὰ πλοῖα. προβόλιον.
ἐν τῷ τριακοστῷ λόγῳ, v. κομιστικὰ πλοῖα.
ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ Ἱππέως κλήρου, v. Κυδαθηναιεύς. τριακάς.
ἐν τῷ περὶ τ̃ Ἱππέας κλήρου δευτέρῳ, v. παρακαταβολὴ &c.
ἐν τῷ πρὸς Πάγκαλον, v. μαστῆρες.
ἐν τῷ ὑπὲρ Ξενίππου, v. Μεταγειτνιών.
ἐν τῷ κατὰ Πατροκλέους, v. Νάννιον. Νεμέα χαράδρα. πάνδημος. Ἀφροδίτη. Παράβυστον. Φορβάντειον.
ἐν τῷ ὑπὲρ Φορμισίου, v. Πανδιωνίς.
ἐν τῷ πρὸς Δάμιππον, v. πρόσκλησις.
ἐν ἐπιταφίῳ, v. Πύλαι, &c.
ION ἐν Ὀμφάλῃ, v. θίασος.
ἐν τριαγμῷ, v. Ἴων.
ISÆUS v. ἀειλογία. ἀναγινωσκόμενος. ἀναδικάσασθαι. γαμηλία. ἐξούλης.
ἐν τῷ ὑπὲρ Μενεκλέους κλήρου, v. ἀγενής.
ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἀπολλοδώρου κλήρου, v. γεννηταί. ἱππάς. κοινὸν γραμματεῖον.
ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἁγνίου κλήρου, v. εἰσαγγελία. καδίσκος.
περὶ τοῦ Φιλοκτήμονος κλήρου, v. εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν.
ἐν τῷ περὶ τοῦ Κίρωνος κλήρου, v. εἰς ἕω.
ἐν λίμναις Διόνυσον. ἐξηγητής. Φελλέα. Φλυά. Χολαργεύς.
ἐν τῷ περὶ Ἀστυφίλου κλήρου, v. θίασος.
ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἀριστάρχου κλήρου, v. ὅτι παιδὶ καὶ γυναικὶ &c.
ἐν τῷ περὶ τοῦ Πύρρου κλήρου, v. παράστασις.
ἔν τινι τ̃ κληρικῶν, v. ταμίαι.
ἐν τῷ πρὸς Σάτυρον ὑπὲρ ἐπικλήρου, v. ἐπίδικος &c.
ἐν τῷ πρὸς Λυσίβιον περὶ ἐπικλήρου, v. ἐπίδικος, &c. νοθεία.
ἐν τῇ ὑπὲρ Εὐμαθοῦς εἰς ἐλευθερίαν ἀφαιρέσει, v. ἀγ. ἐξαιρέσεως δίκη. ἐπεσκήψατο.

ἐν τῷ πρὸς Εὐκλείδην περὶ χωρίου, V. Ἀγυιάς.

ἐν τῷ πρὸς Εὐκλείδην τὸν Σωκρατικὸν, V. βουλεύσεως. ὅτι τὰ ἐπικηρυττόμενα, &c. ῥητορικὴ γραφή. τρικέφαλος ὁ Ἑρμῆς.

ἐν τῷ πρὸς Μέδοντα περὶ χωρίου, V. Αἰξωνεῖς. πανδαισία. ψευδεγγραφή.

ἐν τῷ πρὸς Νικοκλέα, V. Θυργωνίδαι. Τιτακίδαι.

ἐν τῷ πρὸς Νικοκλέα περὶ χωρίου, V. κλητῆρες &c. ψευδοκλησία.

ἐν τῷ πρὸς Τιμωνίδην περὶ χωρίου, V. οὐσίας δίκη.

ἐν τῷ πρὸς δημότας περὶ χωρίου, V. Σφηττός.

ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ ῥηθέντων, V. Ἀλκέτας. Ἐπικράτης. πέπλος.

ἐν τῷ κατ' Ἐλπαγόρου καὶ Δημοφάνους, V. ἀλευροπωλική. Ἀραφήνιος. διαμεμετρημένη ἡμέρα. ἐπιδέκατον. ἐπιστάτης. ἐπώνια. Ἰκαριεὺς. ἰσοτελὴς &c. κηρυκεία. μετοίκιον. Οἴηθεν. πωλῆται &c. σύμβολα. σύνδικοι.

ἐν τῷ κατὰ Διοκλέους ὕβρεως, voce Ἀμαζόνειον. διαγορεύων. ἐκπλινθεύσας. ἔπιπλον. καταδικασάμενος. κατῳκοδόμησεν. ὅρον. προστιμήματα. σταφυλοβολεῖον. τοπεῖον. τριπήχη. τεμενικῷ, V. ἄμιπποι.

ἐν τῷ πρὸς Ἕρμωνα περὶ ἐγγύης, V. ἀναγκαῖον. ἀνδραποδοκάπηλος. ἀφοσιῶ. Βόθυνος. διεσπουδασάμην.

ἐν τῷ πρὸς Ἀπολλόδωρον, V. ἀνατεὶ. ἀπεργασάμενος.

ἐν ἀπολογίᾳ ἀποστασίου πρὸς Ἀπολλόδωρον, V. ὅτι πρὸς τὴν φυλὴν &c. πολέμαρχος.

ἐν τῷ πρὸς Καλυδῶνα ἐπιτροπῆς, V. Ἀνθεμόκριτος. ἀφ' ἑστίας. ἱππία Ἀθηνᾶ. Κεφαλῆθεν. χρῆσαι.

ἐν τῇ ἐξούλης Καλυδῶνι πρὸς Ἀγνόθεον ἀπολογίᾳ, V. ἐπισημαίνεσθαι.

ἐν τῷ πρὸς Καλλιππίδην, V. ἀντεπιτίθησιν.

ἐν τῇ ὑπὲρ Νικίου συνηγορίᾳ, V. ἀπορρέξαντες. χίλιοι διακόσιοι.

ἐν τῷ ὑπὲρ Μνησιθέου θυγατρὸς, V. ἀπορώτατος.

ἐν τῷ πρὸς Ὀργεῶνας, V. ἀποφορὰν. γεισσίπους. εἰσεπόδιζον. Ὀργεῶνας. παλίνσκιον.

ἐν τῷ πρὸς Πύθωνα ἀποστασίου, V. διαμαρτυρία, &c.

ἐν τῷ ὑπὲρ Πύθωνος ἀποστασίου, V. κλητῆρες &c.

ἐν τῷ πρὸς Καλλικράτην, V. διασκευάσασθαι. ἐκδικάσασθαι.

ἐν τῷ πρὸς Στρατοκλέα, V. διωλύγιον. μεῖον καὶ μειαγωγός. ὀθνεῖος.

ἐν τῷ πρὸς Ἀριστογείτονα καὶ Ἄρχιππον, V. ἐνεσκευασμένην.

ἐν τῷ δευτέρῳ κατὰ Καλλιφῶντος, V. ἐπιτείταις.

ἐν τῇ πρὸς Τληπόλεμον ἀντωμοσίᾳ, V. ἐπώνια.

ἐν

ἐν τῇ πρὸς Διοφάνην ἐπιτροπῆς ἀπολογίᾳ, v. ἱερὰ ὁδός. παρεγγύησε &c.
ἐν τῇ πρὸς Βοιωτὸν ἐκ δημοτῶν ἐφέσει, v. Κειριάδης. λῆξις.
ἐν τῷ κατὰ Κλεομέδοντος, v. κλητῆρες καὶ κλητεύειν.
ἐν τῷ περὶ τῆς ποιήσεως, v. Οἶον.
ἐν τῷ πρὸς Δωρόθεον ἐξούλης, v. οὐσίας δίκη.
ἐν τῷ κατὰ Θεοτίμου, v. Περγασῆθεν.
ἐν τῷ πρὸς Μενεκράτην, v. περιοίκιον.
ἐν τῷ κατὰ Νικοδήμου, v. προσεποιήσαντο.
ἐν τῷ περὶ μετοικισμοῦ, v. συλλογή.
ἐν τῷ κατὰ Μεγαρέων, v. Σφοδρίας.
ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκλέους, v. ὑπερήμεροι.
ἐν τῷ πρὸς Ἱερίμαχον, v. χίλιοι διακόσιοι.

ISOCRATES v. αὐθέντης. ἐνσημαινόμενος. ζητητής.
ἐν ταῖς πρὸς Νικοκλέα ὑποθήκαις, v. Θέογνις.
ἐν τῷ Πανηγυρικῷ, v. ἀγωνιᾶν. ἀπολελοιπότες. ἀρχαίως. Ἀταρνεύς. Δράκων. εἱλωτεύειν. ἐπίσταθμος. Θερμοπύλαι. Θίμβρων. Καδμεία. καινῶς. Κήρυκες. Κισθήνη. κληροῦχοι. Κυρεῖον. πολιτεία.
Φιλιππικῷ, v. Ἀμάδοκος. ἀναιρεθείς. ἀπαριθμῶν. ἀποπομπάς. ἤπειρον. Ἰδριεύς. ξενιτευομένους.
ἐν Ἀρχιδάμῳ, v. ἤπειρον. Μασσαλία. Πεδάριτος. περιίσασι.
Ἀρεοπαγιτικῷ, v. διεσκαριφησάμεθα. ἐπιθέτους. ἑορτὰς. ὅσιον. συγγραφεῖς.
ἐν τῷ περὶ εἰρήνης, v. δεκάζων. κακῶς εἰδότες. Κερσοβλέπτης. Μαντινέων διοικισμός. φιλοσοφεῖν. φυλή.
ἐν Εὐαγόρου ἐγκωμίῳ, v. Εὐαγόρας. Σόλοι.
ἐν Ἑλένης ἐγκωμίῳ, v. βομβυλιός. Θεράπνη. Ὁμηρίδαι.
Βουσίριδι, v. διάθεσις. καὶ τὸ μηδένα, &c. λογισμός. λογοποιός. παῤῥησίας.
ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ, v. ἀγελαίων. ἀντίθεσις. ἀπολελοιπότες. δεκαδαρχία. ἐλαφροτάτους. ἐπισημαίνεσθαι. Παναθήναια. Τορώνην.
ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως, voce ἀγωνιᾶν. Ζεῦξις. Ἴων. κοροπλάθος. Ὀνήτωρ. παραγραφή. Παῤῥάσιος. περιίσατοι.
περὶ τοῦ Ζεύγους, v. παῤῥησίας.
ἐν τῷ Τραπεζιτικῷ, v. δημόκοινος. καρκίνος. Σκηνίτης.
ἐν τῇ πρὸς Καλλίμαχον παραγραφῇ, v. δέκα καὶ δεκαδοῦχος. πρυτανεῖα. Ῥίνων.
ἐν Αἰγινητικῷ, v. ἀδελφίζειν. Πασῖνος. φθόην.
ἐν τῇ ἐπιστολῇ πρὸς Φίλιππον, v. ἀπιστεῖν. ξενιτευομένους.

ISOCRATES APOLLONIATES ἐν ταῖς πρὸς Δημόνικον

Πα-

Παραινέσεσιν, v. ἐπακτὸς ὅρκος. παράκλησις.

ISTER v. τριτομηνίς.

ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἀτθίδων, v. Ἀνθεστηριών. ἐπενεγκεῖν δόρυ &c. Κοιρωνίδαι.

ἐν πρώτῃ τῶν Ἀτθίδων, v. Θεοίνιον. λαμπάς.

ἐν τρίτῃ τῶν Ἀττικῶν, v. Παναθήναια.

ἐν τῷ ιγ΄, v. ὀσχοφόροι.

ἐν ἕκτῃ καὶ δεκάτῃ τῶν Ἀττικῶν συναγωγῶν, v. Τραπεζοφόρος.

ἐν Ἀτάκτῳ, v. Παιανιεῖς.

ἐν πρώτῳ τῶν Ἀπόλλωνος ἐπιφανειῶν, v. Φαρμακός.

IUBA ἐν τοῖς περὶ γραφικῆς, v. Πολύγνωτος.

ἐν ὀγδόῃ περὶ ζωγράφων, v. Παῤῥάσιος.

LYCURGUS ἐν τῷ περὶ διοικήσεως, v. ἀγαθῆς τύχης νεώς. Αἰγίς. δοκιμασθείς. Ἐπικράτης. Λυσίμαχος. ὀχεῖον. σειρῆνα. στεφανῶν τοὺς νενικηκότας.

ἐν τῷ κατ' Ἀριστογείτονος, voce ἀγραφίου. ἡλικία. Μητρῷον. ὄρυγμα. τρίγωνον δικαστήριον. χιλιωθέντα. ψευδεγγραφή.

ἐν τῷ περὶ τῆς ἱερείας, v. Ἀλόπη. διήλλαξεν. ἐπίβοιον. ἐπιμηνία. ἐπιτελεῖν &c. ἐσχάρα. Ἐτεοβουτάδαι. κύρβεις. Μήκων. Νίκη Ἀθηνᾶ. παράκλησις. πάρεδρος. πέλανος. πλυντήρια. Πολύγνωτος. προτέλεια. σκίρον. Τραπεζοφόρος. τριτομηνίς. Ὑγεία Ἀθηνᾶ.

ἐν τῷ κατὰ Λυκόφρονος, v. ἀνδραποδιστής. ἄοικος. Ἵππαρχος. κανηφόροι. Μελανίππειον. πεφασμένης.

ἐν τῷ κατὰ Λυκόφρονος πρώτῳ, v. ἱππος.

ἐν τῷ κατὰ Λυκόφρονος δευτέρῳ, v. ὀρκάνη.

ἐν τῇ κατὰ Λυκόφρονος εἰσαγγελίᾳ, v. Ὑακινθίδαις.

ἐν τῇ πρὸς Δημάδην ἀπολογίᾳ, v. ἀποβάτης &c. τοὺς ἑτέρους τρ. αγ.

ἐν τῇ κατὰ Μενεσαίχμου εἰσαγγελίᾳ, v. ἀρκυωρός.

κατὰ Μενεσαίχμου, v. Δηλιαστής. Ἑκάτης νῆσος. Κηφισόδωρος. προηκόνια. Πυανόψια.

κατ' Αὐτολύκου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, v. Αὐτόλυκος. ἠρίον.

ἐν τῷ κατὰ Λεωκράτους, v. Αὐτόλυκος. Εὐρυμέδων. Ἵππαρχος. κατάγειν τὰ πλοῖα. Τυρταῖος.

ἐν τῷ ἀπολογισμῷ ὧν πεπολίτευται, v. δερματικόν. ἐδωλιάσαι. ἑκατόμπεδον. νεώρια.

ἐν τῷ κατὰ Λυσικλέους, v. ἐπὶ Δηλίῳ μάχη. Λεμβάδια.

ἐν τῇ διαδικασίᾳ Κροκωνιδῶν πρὸς Κοιρωνίδας, v. Θεοίνιον. Κοιρωνίδαι. Κυνίδαι. προχαιρητήρια. Σκαμβωνίδαι.

κατ' Ἰσχυρίου, v. στωτήρ.

ἐν τῷ κατὰ Δεξίππου, v. σύνοικοι.

ἐν τῷ κατὰ Κηφισοδότου, v. χιλιωθέντα.

LYN-

LYNCEUS ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, V. ἰθύφαλλοι.

LYSIAS in ἄρεκτον Ἄνθεια. ἀπόκελζις. δεῖγμα. διαδόσεις. ἑλικτῆρες. ζητητής. κατάστασις. Χαλκλῆς. Χολλίδαι.

ἐν τῷ πρὸς Ἀλκιβιάδην, V. λευκὴ ἀκτή. Ναυτοδίκαι.

ἐν τῷ πρὸς Ἀλκιβιάδην περὶ οἰκίας, V. παρακαταβολή &c.

ἐν τῷ κατ' Ἀλκιβιάδου λειποταξίου, V. Ἀλκιβιάδης.

ἐν τῷ κατ' Ἀρισταγόρου ἐνδείξεως, V. ἀμωσγέπως.

ἐν τῷ κατὰ Θεομνήστου, V. ἀπίλλειν. ἀπόρρητα. ἐπιορκήσαντα. πεφασμένης. ποδοκάκκη.

ἐν τῷ κατ' Αυτάνδρου καὶ Πυθέου ξενίας, V. Ἀρχιδάμιος πόλεμος.

ἐν τῇ ὑπὲρ τοῦ Ἐρατοσθένους φόνου ἀπολογίᾳ, V. μέταυλος.

ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ Ἐρατοσθένους πρὸς Ἰσόδημον, V. αὐθέντης.

ἐν τῷ κατ' Ἐρατοσθένους ἑνὸς τῶν τριάκοντα, V. Δαρεικός. Θέογνις. Θηραμένης. Πείσων. πολέμαρχος.

ἐν τῷ περὶ στρατιώτου, V. δικαίωζις.

ἐν τῷ κατὰ Μικίνου φόνου, V. ἐπιβλῆτας.

ἐν τῷ κατὰ Νικίου ὀργίας, V. διαγράψασθαι. δωροξενία. εὔθυναι. Θετταλός. Ἰταιὸς. Κηπολ. ὀβολοστατεῖ. Ποταμός. πώματα ἐλαιῶν.

ἐν τῇ πρὸς τὴν Μιξιδήμου γραφὴν ἀπολογίᾳ, V. διῆρξα. ἐπιθέτους ἑορτάς. Λέχαιον. Μουσαῖος. προπέμπτα. προχειροτονία.

ἐν τῇ τῆς εὐσεβείας περὶ τοῦ Σηκοῦ ἀπολογίᾳ, V. ἐπιγνώμονας. σηκός.

ἐν Ὀλυμπιακῷ, V. Ἴωνιος.

ἐν τῷ πρὸς Σώστρατον ὕβρεως, V. ἰσοτελής.

ἐν τῷ κατ' Ἀνδοκίδου ἀσεβείας, V. καταπλήξ. ῥόπτρον. φαρμακός.

ἐν τῷ πρὸς Ἀνδοκίδην ἀποστασίου, V. ἐπίγυον. πλησηλάσαντες.

ἐν τῷ πρὸς Καλλιφάντην ξενίας, V. νοθεία.

ἐν τῇ ὑπὲρ Πολυστράτου δήμου καταλύσεως ἀπολογίᾳ, V. Πολύστρατος.

ἐν τῷ περὶ τοῦ Βατράχου φόνου, V. Φηγοῦζιον.

ἐν τῷ κατ' Αἰσχίνου περὶ τῆς δημεύσεως τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων, V. Χοιτρι.

ἐν τῷ πρὸς Αἰσχίνην τὸν Σωκρατικόν, V. Ἀσπασία. ἄστικον χωρίον. καταπλήξ.

ἐν τῇ ὑπὲρ Εὐκρίτου διαμαρτυρίᾳ, V. ἀδδηφάγους τριήρεις.

ἐν τῷ κατὰ Δημοσθένους ἐπιτροπῆς, V. ἀδόκιμαστος. αἰδέσασθαι. καρποῦ δίκη. μεῖον καὶ μειαγωγός.

ἐν τῷ δεκάτῳ κατὰ Δημοσθένους ἐπιτροπῆς, V. ἐλεοκόπων. ἐπισίτια.

περὶ τοῦ ἀδυνάτου, V. ἀδύνατοι.

ἐν τῷ πρὸς Νίκαρχον τὸν αὐλητήν, v. ἀκμάζεις. Ἀντιγενίδας.
ἐν τῷ πρὸς Ἀσίωνα περὶ τῆς τῶν βιβλίων κλοπῆς, ἀμφιγνοεῖν.
ἐν τῷ κατ' Εὐθυδίκου, v, ἀμφιδέαι.
ἐν τῷ περὶ τῆς ἀμβλώσεως, v. ἀμφιδρόμια. θεμιστεύειν, ὑπόλογον.
ἐν τῷ πρὸς Βοιωτὸν, ἀνάγειν.
ἐν τῷ κατὰ Θρασυβούλου, v. Ἀναξίβιος, Δικαιόπολις. ἐπιθέτους ἑορτάς. Ἰσμηνίας. Πολύστρατος. Πυρρία. Σεύθης. Στρούθης.
ἐν τῇ πρὸς τὴν Ἀριστοδήμου γραφὴν διαμαρτυρία, v. Ἀνθήνη. ἀποστασίου. διαμαρτυρία &c.
ἐν τῷ πρὸς Μέδοντα, v. Ἀντίκυρα. ἀπήχεια.
ἐν ἐρωτικῷ, v. ἀπαγορεύειν.
ἐν τῷ πρὸς Ἀρέσανδρον, v. ἀπαρτιλογία. ἐκλογεῖς.
κατὰ Ποσιδίππου, v. ἀπολαχεῖν.
ἐν τῷ πρὸς Καλλικλέα, v. ἄπομισθοι &c.
ἐν τῷ πρὸς Διογένην ὑπὲρ μισθώσεως οἴκου, v. ἀποτιμηταὶ &c. ἐπιτιμητάς. Σθένελος.
ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην, v. Ἀρδηττός.
ἐν τῷ ὑπὲρ Φρυνίχου θυγατρὸς, v. ἀρκτεῦσαι. δεκατεύειν.
ἐν τῇ κατὰ Διοδότου, v. αὐλία.
ἐν τῷ κατ' Εὐθυκλέους, χωρίου ἐξούλης, v. αὐτομαχεῖν.
ἐν τῷ πρὸς Ἱπποθέρσην, v. ἀφανὴς οὐσία, &c. Ἱερώνυμος.
ἐν δυσὶ λόγοις πρὸς Κινησίαν, v. βεβαιώσεως. Κινησίας.
ἐν τῇ πρὸς Φιλοκράτην συμβολαίου ἀπολογία, v. Βησηίς.
ἐν τῷ κατὰ Φιλοκράτους, v. Εὐώνυμοι.
ἐν τοῖς λόγοις βιαίοις, v. βιαίων.
ἐν τῷ κατὰ Φιλωνίδου βιαίων, v. Ἡλιαία &c. κακώσεως. Ναΐς.
ἐν ἐπιταφίῳ, v. Γεραινία.
ἐν τῷ κατὰ Λυσιθέου, v. γωνιασμὸς. οἶκος ἡ. πλινθεῖον. στύραξ. Φαληρὸν.
ἐν τῷ πρὸς Ἀλεξίδημον, v. δατεῖσθαι.
ἐν τῷ περὶ τοῦ Διογένους κλήρου, v. δέκα καὶ δεκαδοῦχος. Μόλπις.
ἐν τῷ πρὸς Εὐπείθην, v. δερμηστής.
ἐν τῷ κατὰ Μόσχου, v. δήμαρχος.
ἐν τῷ κατὰ τῶν ῥητόρων νόμου, v. δώρων γραφή.
ἐν τῷ πρὸς Ἐπικλέα περὶ χρημάτων, v. ἑβδομευομένου.
περὶ τῆς ἐγγυθήκης, in ἐγγυθήκη.
ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως, v. ἐννεάκρουνον.
ἐν τῷ κατὰ Στρατοκλέους ἐξούλης, v. ἐξούλης.
ἐν τῷ πρὸς Χαιρέστρατον, v. ἐπακτὸς ὅρκος.
ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιάρχου, v. ἐπεσκήψατο.
ἐν τῷ κατὰ Νικομαχίδου, v. ἐπιβολή.
ἐν τῷ περὶ τῆς εἰσφορᾶς, v. ἐπιγραφεῖς.
ἐν τῷ πρὸς Θεοπείθη ἐπιτροπῆς ἐπιλόγῳ, v. ἐπιδιατίθεσθαι.

ἐν

ἐν τῷ ὑπὲρ Νησοκλέους, v. ἐπιδιατίθεσθαι.
ἐν τῷ πρὸς Κριτόδημον, v. ἐπίπεμπτον.
ἐν τῷ πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ Βοώνος παίδων, v. ἐπιτροπὴ &c.
ἐν τῷ πρὸς Ἀριστοκράτην περὶ ἐγγύης ἐράνου, v. ἐρανίζοντες.
ἐν τῷ κατὰ Τελαμῶνος, v. Εὐνεῖδαι. κάθετος.
ἐν τῷ κατὰ Φιλίππου ἐπιτροπῆς, v. ζειρά. ὁδὸς. πεδιακά.
ἐν τῷ πρὸς Γλαύκωνα, v. Ἡλιαία. &c.
ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἡγησάνδρου κλήρου. v. κακώσεως.
ἐν τῇ περὶ τοῦ κυνὸς ἀπολογίᾳ, v. καρκίνος.
ἐν τῷ πρὸς Μνησίμαχον, v. Καρκίνος.
ἐν τῷ περὶ τῶν ἰδίων εὐεργεσιῶν, v. Κεῖοι. μεταπύργιοι. Φηγαιεῦσι.
ἐν τῷ ὑπὲρ Βακχίου καὶ Πυθαγόρου, v. κύπασσις. Πύγελα. σκυθικαί.
ἐν τῷ πρὸς Λαΐδα, v. Λαγίσκα.
ἐν τῷ καὶ Εὐφήμου, v. λαμπὰς. πυελίδα.
ἐν τῷ πρὸς Καλλιππίδην, v. λάρκος.
ἐν τῷ πρὸς Διοχάρη, v. μεταλλεῖς.
κατὰ Μαντίου, v. Νόπιον.
ἐν τῷ πρὸς Νικόδημον καὶ Κριτόβουλον, v. ξυστίς.
ἐν τῷ πρὸς Λακράτην, v. ὀβολοστατεῖ.
ἐν τῷ περὶ Θεοπόμπου κλήρου, v. ὀργέων.
ἐν τῷ πρὸς Ἀσωπίδωρον περὶ εἰκίας, v. παρακαταβολὴ &c.
ἐν τῷ περὶ τῆς Ὀνομακλέους θυγατρὸς, v. πεντακοσιομέδιμνοι. ὑβάδαι.
ἐν τῷ πρὸς Μενέστρατον, v. προθεσμίας νόμος.
ἐν τῷ καὶ Ἀπολλοδώρου, v. πρόπεμπτα.
ἐν τῷ περὶ Μακαρτάτου κλήρου, v. Προσπάλτιοι.
ἐν τῷ περὶ ἡμικληρίου τοῦ Μακαρτάτου χρημάτων, v. σιπύα.
ἐν τῷ καὶ Ἀνδροτίωνος, v. Σηράγγιον.
ἐν τῷ ὑπὲρ Δεξίου ἀποστασίου, v. Στρομβιχίδης.
ἐν τῇ πρὸς Πυθόδημον ἀπολογίᾳ. v. τῆτες.
ἐν τῷ ὑπὲρ Καλλίου, v. τίμημα.
ἐν τῷ πρὸς Δίωνα, v. Φασκώλιον.
ἐν τῷ πρὸς Κλινίαν, v. χίλιοι διακόσιοι.
ἐν τῇ πρὸς Πολυκράτην καὶ Ἐμπέδου ἐπιστολῇ, v. περιφορεῖσθαι.

LYSIMACHIDES ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀθήνησι ἑορτῶν καὶ μηνῶν, v. Μαιμακτηριὼν. Μεταγειτνιὼν. σκίρον.

MARSYAS ἐν Μακεδονικαῖς, v. Ἀμφίπολις.

MARSYAS SENIOR ἐν ὀγδόῳ Μακεδονικῶν, v. Μύρτινον.

ἐν πέμπτῳ τ̃ περὶ Ἀλέξανδρον, v. Ἀρχιστίων. Μαργίτης.

MARSYAS JUNIOR v. Γαληψός.

ἐν ἕκτῃ Μακεδονικῶν, v. Λιτή.

MELANTHIUS ἐν δευτέρᾳ Ἀτθίδος, v. χυτπάνιον.

MELITO ἐν πρώτῳ περὶ τ̃ ἐν Ἀθήνησι γενῶν, v. κάθετος.

MENANDER v. ἀγρίους ἀγυιᾶς. αὐλητος. δυσάνιος. ἐλευθέριος Ζεύς. ἴσαι ψῆφοι. ὁμοῦ.

ἐν Ἀνατιθεμένῃ, v. μετοίκιον.

Αὐτοπενθοῦντι, v. στεφανῶν τοὺς νενικηκότας.

ἐν Δακτυλίῳ, v. αὐτολήκυθοι.

ἐν Διδύμαις, v. μετοίκιον. Ποταμός.

Δυσκόλῳ, v. Φυλή.

ἐν δευτέρᾳ Ἐπικλήρῳ, v. ὅρον.

Ἐπιτρέπουσι, v. ἐπιτροπὴ &c. ματρυλεῖον.

Ἐφεσίῳ, v. κύκλοι.

ἐν Ἡνιόχῳ, v. αὐτολήκυθοι.

Θαΐδι, v. μέταυλος.

Θρασυλέοντι, v. φιλοσοφεῖν.

ἐν Κανηφόρῳ, v. Αἰξωνεῖς.

Λευκαδίᾳ, v. Λευκάς.

Μισογύνῃ, v. παράστασις.

Παρακαταθήκῃ, v. ὀργός.

Περινθίᾳ, v. πομπείας &c.

Πωλουμένοις, v. διαστείσους.

Σικυωνίῳ, v. ἀναίνεσθαι. παλίμβολον.

Τροφωνίῳ, v. αὐτολήκυθοι.

ἐν τῷ Ὑμνίδι, v. ἠτημένην.

Χαλκείοις, v. Χαλκεῖα.

Χήρα, v. διαστῆσαι.

Ψευδηρακλεῖ, v. Κτησίου Διός.

Ψοφοδεεῖ, v. Πάνακτος.

MENECLES aut CALLISTRATUS ἐν τῷ περὶ Ἀθηνῶν, v. ἑκατόμπεδον. Ἑρμαῖ. Κεραμεικός.

METAGENES Αὔραις, v. οἰκίσκῳ.

MNASEAS PATRENSIS ἐν πρώτῃ Εὐρώπης, v. ἱππία Ἀθηνᾶ. Σαβοί.

MUSÆUS v. Μελίτη.

NEANTHES v. Ἄττις.

NICANDER ἐν πρώτῃ τ̃ Αἰτωλικῶν, v. Θύστιον.

ἐν ἕκτῳ Κολοφωνιακῶν, v. πάνδημος Ἀφροδίτη.

NICANDER THYATIRENUS ἐν τῷ περὶ τῶν δήμων, v. Θυργωνίδαι. Τιτακίδαι.

ἐν τοῖς ἐξηγητικοῖς τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου, v. μέδιμνος.

ἐν τρίτῃ Ἀττικῆς διαλέκτου, v. βωλεῶνες.

ἐν ἕκτῳ καὶ δεκάτῳ τ̃ Ἀττικῆς διαλέκτου, v. τριττύες.

ἐν ὀγδόῃ καὶ δεκάτῃ Ἀττικῆς διαλέκτου, v. ξηραλοιφεῖν.

NICANOR μετονομασιῶν, v. Ἄκη.

NICOMACHUS vel PHERECRATES, Μεταλλεῦσι, v. μεταλλεῖς.

NICOPHON COMICUS in κορδακισμός.

NICOSTATUS COMICUS ὀρνιθευτῷ, v. ὀρνιθευτής.

NYMPHODORUS in Αἰγίς.

PA-

PALÆPHATUS ἐν πρώτῳ Τρωϊκῶν, v. Δυσαύλης.
ἐν ἑβδόμῃ Τρωϊκῶν, v. Μακροκέφαλοι.

PHANODEMUS in γαμηλία. χαλκεῖα.
ἐννάτῳ Ἀτθίδος, v. Λεωκόρειον.
ἐν πρώτῃ Δηλιακῶν, v. Ἑκάτης νῆσος.

PHERECRATES Αὐτομόλοις, v. καρκίνος.
Ἰπνῷ ἢ Παννυχίδι, v. ἰπνός.
Μεταλλεῦσι, in μεταλλεῖς.
Ἐν Πετάλῃ, v. κολωνίτας.
Τυραννίδι, v. βωμολοχεύεσθαι.
ἐν Χείρωνι, v. ἄτλα.

PHILEAS ἐν γῆς περιόδῳ, v. Θερμοπύλαι.

PHILEMON ἐν Σαρδίῳ, v. τριτημόριον.

PHILINUS ἐν τῇ πρὸς Αἰσχύλου, καὶ Σοφοκλέους, καὶ Εὐριπίδου εἰκόνας, v. θεωρικά.
ἐν τῷ κατὰ Δωροθέου, v. ἐπὶ κόρρης.
ἐν Κροκωνιδῶν διαδικασίᾳ πρὸς Κοιρωνίδας, v. Κοιρωνίδαι.

PHILIPPUS vel ANDROTION ἐν τῷ Γεωργικῷ, v. σταφυλοβολεῖον.

PHILISTUS in ἀδδηφάγους τριήρεις.

PHILOCHORUS in Ἀγυιάς. ἀδύνατοι. Ἀλῶα. ἀντιγραφεύς. εὐανδρία, περίστοιχοι. πομπείας &c.
ἐν τῇ Ἀτθίδι, v. συγγραφεῖς.
ἐν δευτέρῳ Ἀτθίδος, v. Βοηδρόμια. ἐπίβοιον. κανηφόροι. καθαλεία. σκίρον.
ἐν τῷ τρίτῳ Ἀτθίδος, v. Ἀλωπεκαί. θεωρικά. Κεραμεῖς. κολωνίτας. λίθος. Μελίτη. Οἴηθεν. τρικέφαλος. Ἑρμῆς.
ἐν τῷ τετάρτῳ τῆς Ἀτθίδος, v. γεννηταί. Λύκειον. προπύλαια ταῦτα. στρατεία ἐν τοῖς ἐπωνύμοις.
ἐν τῷ πέμπτῳ Ἀτθίδος, v. Δατός. Ἑρμῆς πρὸς τῇ πυλίδι. Στρύμη. συμμορία,
ἐν ἕκτῳ τῆς Ἀτθίδος, v. διαψήφισις. Θεωρίς. ἱερὰ τριήρης. καταστομή. χίλιοι διακόσιοι.
ἐν τῷ ἑβδόμῳ, v. ἀποστολεῖς. νομοφύλακες. Φυλή.
ἐν τῷ δεκάτῳ Ἀτθίδος, v. ἀνεπόπλευτος. ἐπωπλευκότων. ξενικὸν ἐν Κορίνθῳ. ὅτι ἑξακισχίλια &c.
ἐν τῷ δωδεκάτῃ, v. ὀσχοφόροι.
ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ, v. Οἷον.
ἐν τῇ ἕκτῃ καὶ δεκάτῃ, v. ἀμιπποι.
ἐν τῇ πρὸς Δήμωνα ἀντιγραφῇ, v. Ἡετιώνεια.
ἐν τῷ περὶ ἑορτῶν, v. Ἀλῶα. Χύτροι.

PHILOSTEPHANUS aut HERACLIDES, ἐν τῷ περὶ Νήσων, v. Στρύμη.
ἐν τοῖς Ἠπειρωτικοῖς, v. βούχετα.

PHRYNICHUS Μούσαις, v. κάδισκος.
ἐν Ποαστρίαις, v. ἐξώλης.
Τραγῳδοῖς, v. διάθεσις.

PHYLARCHUS ἐν τῇ εἰκοστῇ πρώτῃ, v. παραλος.

PINDARUS in Ἄβαρις. αὐτόχθονες.

Διθυράμβοις, in παλιναίρετος.

PLATO in ἀλογίαν, διωλύγιον. ἐπίπεμπτον. Εὔηνος.

ἐν Ἱππάρχῳ, ἢ Φιλοκερδεῖ, v. ἀναθέσθαι. Ἑρμαῖ.

ἐν Σοφιστῇ, v. Ἀπόληξις.

ἐν τῷ περὶ ἀνδρίας, v. Αἰξωνεῖς.

ἐν Γοργίᾳ, v. διὰ μέσου τείχους.

ἐν Φαίδρῳ, v. πολέμαρχος.

ἐν τῇ Σωκράτους ἀπολογίᾳ, v. ἀντιγραφή.

ἐν τῷ Μενεξένῳ, v. Ἀσπασία.

ἐν πρώτῳ τῆς πολιτείας, v. λαμπάδιον. πολέμαρχος.

ἐν πέμπτῳ πολιτείας, v. δευσοποιός. χρυσοχοεῖον.

ἐν πρώτῳ νόμων, v. Θέογνις. ὀθνεῖος.

ἐν πέμπτῳ νόμων, v. γήπεδον.

ἐν τῇ ἐννάτῃ τῶν νόμων, v. εὐηνιώτατα.

PLATO COMICUS ἐν Γρυψὶν, v. πλησιελάσαντες.

Λάκωσιν, v. Σθένελος.

Πρέσβεσι, v. ἀποκηρύττοντες ζητητής.

Συμμαχίᾳ, v. ὀρνιθευτής.

ἐν τῷ Σύρφακι, v. καταστασις.

Ὑπερβόλῳ, v. ἐπιλαχών.

Φάωνι, v. ἀναίνεσθαι.

POLEMON in ἕνη καὶ νέα.

ἐν τοῖς πρὸς Ἐρατοσθένην, v. ἄξονες.

περὶ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ, v. ἱερὰ ὁδός.

ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν τοῖς προπυλαίοις πινάκων, v. λαμπάς.

ἐν τοῖς περὶ τῆς ἀκροπόλεως, v. Νεμέα. χαράδρα.

POLYSTEPHANUS ἐν τῷ περὶ κρηνῶν, v. λουτροφόρος. &c.

POSIDIPPUS COMICUS in θῆτες καὶ θητικόν.

PRAXION ἐν δευτέρᾳ Μεγαρικῶν, v. σκίρον.

PYTHEAS ἐν τῇ πρὸς τὴν ἔνδειξιν ἀπολογίᾳ, v. ἀγραφίου.

ἐν τῷ κατ' Ἀδείμαντος, v. ὀξυθύμια.

SANNYRION Γέλωτι, v. ναύκληρος. πέλανος.

SCYLAX ἐν τῷ περίπλῳ, v. ὑπὸ γῆν οἰκοῦντες.

SELEUCUS ἐν δευτέρῳ περὶ βίων, v. Ὁμηρίδαι.

SEMUS ἐν τῇ πρώτῃ, v. Ἑκάτης νῆσος.

SIMONIDES ἐν ἰάμβοις, v. Μυσῶν λείαν.

ἐν τῷ εἰς Λυσίμαχον τὸν Ἐρετριέα θρήνῳ, v. Ταμύναι.

SOLON ἐν τῷ πρώτῳ, κάτω τοῦ ἄξονος, v. σῖτος.

ἐν εἰκοστῷ πρώτῳ τῶν νόμων, v. ὅτι οἱ ποιητοὶ &c.

SOPHOCLES in παρακρούεται. Πόρος.

ἐν Αἰχμαλωτίσι, v. ἀπομάττων.

Ἀκάμαντι, v. πίτυλον.

ἐν Εὐμήλῳ, v. καθελών.

Ἰνάχῳ, v. παλίνσκιον.

ἐν τῷ Λαοκόωντι, v. ἀγυιᾶς.

ἐν Νιόβῃ, v. δερμιστής.

Πηλεῖ, v. ξηραλοιφεῖν.

Ποιμέσιν, v. Νάννιον.

Πολυξένῃ, v. ἠκρωτηριασμένοι.

Τελ-

Τριπτολέμῳ, v. Μελίνη.

SOPHOCLES ἐν ταῖς ἐλεγείαις, v. ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι.

SOPHRON ἐν τοῖς Ἀνδρείοις, v. πῶλας.

STAPHYLUS ἐν πρώτῃ τῶν περὶ Ἀθηνῶν, v. ἐπίβοιον.

ἐν τῷ περὶ τῶν Αἰολέων, v. Πρόνοια.

ἐν τῇ τρίτῃ περὶ Θετταλῶν, v. Πενέσται.

STESICHORUS ἐν Ἰλίου πέρσει, v. κατελῶν.

STRABO ἐν ὀγδόῃ γεωγραφουμένων, v. Λέχαιον.

ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν γεωγραφουμένων, v. Λευκάς.

STRATTIS COMICUS v. Λαγίσκα.

ἐν Ἰφιγέροντι, v. ἀδελφίζειν.

ἐν Κινησίᾳ, v. Κινησίας.

Λημνομέδᾳ, v. ἁπλᾶς.

Μακεδόσι, v. ποππεῖον.

ἐν Μηδείᾳ, v. Μυσῶν λείαν.

TELECLIDES ἐν τοῖς Πρυτανεῦσι, v. δι' ἐνιαυτοῦ.

THEOGNIS MEGARENSIS in Θέογνις.

THEOPHRASTUS ἐν τοῖς περὶ νόμων, v. Ἀρδηττός. δώρων γραφή. κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀψευδεῖν.

ἐν τρίτῳ νόμων, v. ἐφορία, Θεσμοθέται.

ἐν τετάρτῃ τῶν νόμων, v. καταχειροτονία.

ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν νόμων, v. σκαφηφόροι.

ἐν ἑνδεκάτῃ τῶν νόμων, v. ἰσοτελής.

ἐν τῷ τρισκαιδεκάτῳ τῶν νόμων, v. ὅτι οἱ ἁλόντες &c.

ἐν πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ νόμων, v. φαρμακός.

ἐν τῷ ἕκτῳ καὶ δεκάτῳ τῶν νόμων, v. Φρεάττοι. ὑποφόνια.

ἐν ὀγδόῃ καὶ δεκάτῃ περὶ νόμων, v. οὐσίας δίκη.

ἐν τῷ εἰκοστῷ τῶν νόμων, v. ἀποβάτης &c. παρασκήνια.

ἐν πρώτῳ τῶν πολιτικῶν πρὸς καιρούς, v. ἐπίσκοπος.

ἐν τετάρτῳ τῶν πολιτικῶν, v. Ἀσπασία.

ἐν τῷ παροιμιῶν, v. ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι.

ἐν τετάρτῃ περὶ φυτῶν, v. ὀλοσχοίνους.

ἐν ἑβδόμῳ περὶ φυτῶν, v. μελίνη.

ἐν τῷ περὶ μετάλλων, v. κεγχρεών.

ἐν διαθήκαις, v. Ὀργεῶνας.

THFOPOMPUS v. Ἀρτεμισία. Θρόνιον. Μαύσωλος.

ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς, v. Τιλφώσσαιον.

ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Φιλιππικῶν, v. Ἀργαῖος. Κεινέας.

ἐν δευτέρᾳ Φιλιππικῶν, v. Νεών.

ἐν τρίτῃ Φιλιππικῶν, v. Δάτος. ἱερὰ ὁδός. Πανδοσία.

ἐν τετάρτῳ, v. Ἀλόνησος. Ἠιών.

ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν Φιλιππικῶν, v. Παγασαί.

ἐν ἕκτῃ, v. Φύγελα.

ἐν

ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν Φιλιππικῶν, v. Εὔβουλος. σύνταξις.
ἐν τῇ ἑνδεκάτῃ τῶν Φιλιππικῶν, v. Ἀμάδοκος.
ἐν τῷ πεντεκαιδεκάτῳ Φιλιππικῶν, v. Κερκίδας. Νότιον.
ἐν εἰκοστῇ δευτέρᾳ, v. Θερμαν. Λύκειον.
ἐν τῇ εἰκοστῇ πέμπτῃ τῶν Φιλιππικῶν, v. Ἀττικοῖς γράμμασι. Δρῦς. Ἡδύλειον.
ἐν τῇ τριακοστῇ, v. ἱερομνήμονες. Κορσίαι. Πύλαι &c.
ἐν τεσσαρακοστῇ τρίτῃ, v. Ἐλάτεια.
ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ τετάρτῃ, v. τετραρχία.
ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ ἑβδόμῃ, v. Καβύλη.
ἐν τῇ πεντηκοστῇ, v. σκιράφια.
ἐν τῇ πεντηκοστῇ πρώτῃ, v. Ἱερώνυμος. Μύρτις.
ἐν τῇ πεντηκοστῇ ἑβδόμῃ, v. στεφανῶν τοὺς νενικηκότας.
ἐν δευτέρᾳ Ἑλληνικῶν, v. Πεδάριτος.

THEOPOMPUS COMICUS Τισαμενῷ, v. καταπλῆξ.
Ἡδυχάρει, v. καταχύσματα.

THUCYDIDES in ἄμιπποι. ἀποτειχίσαι. Ἀρχιδάμιος πόλεμος. δικαίωσις. ἐκπολεμῶσαι. Ἠϊών. στύραξ.
ἐν τῷ προοιμίῳ, v. ἀεί.
ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἱστοριῶν, v. ἀρετή. ἀρχαίως. Εὐρυμέδων. Ἰώνιος. Κρώβυλος.
ἐν τῇ δευτέρᾳ, v. Οἰνόη.
ἐν τῇ τρίτῃ, v. μεταπύργιον.
ἐν τῇ τετάρτῃ, v. ἐπὶ Δηλίῳ μάχη. ῥόθιον.
ἐν τῇ πέμπτῃ, v. Πάνακτος.
ἐν τῇ ὀγδόῃ, v. Δελφίνιον. Ἠετιώνεια. συγγραφεῖς. Ὑπέρβολος.

TIMACHIDAS in ἐπιβλῆτας. σῖτος.

TIMARCHUS RHODIUS in ἀργᾶς.

TIMOCLES COMICUS ἐν Ὀρεσταυτοκλείδῃ, v. Οαράβυσον.

TIMOSTHENES ἐν τοῖς περὶ λιμένων, v. ἐφ' ἱερόν.

XENAGORAS v. Κέρκωψ.
ἐν τετάρτῳ χρόνων, v. Κραυαλλίδαι.
ἐν ταῖς νήσοις, v. Χύτροι.

XENOPHON v. Ἀγησίλαος.
ἐν τῇ ἀναβάσει, v. ἡμιολεισμός.
ἀναβάσεως πρώτῳ, v. μελίνη.
ἐν δευτέρᾳ ἀναβάσεως v. εὐθύωρον.
ἐν ἕκτῃ ἀναβάσεως, v. μελίνη.
ἐν ἑβδόμῃ ἀναβάσεως, v. ζειρά.
ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς, v. ἄμιπποι. ἀναγκαῖον.
ἐν δευτέρῳ Ἑλληνικῶν, v. Θέογνις.
ἐν τρίτῳ Ἑλληνικῶν, v. Πενέσται.
ἐν ἕκτῃ ἑλληνικῶν, v. ἐκπολεμῶσαι. Πολύστρατος. ῥόπτρον.
ἐν τῇ Λακώνων πολιτείᾳ, v. μόρων.
ἐν πρώτῳ ἀπομνημονευμάτων, v. ψηφίζων. φαλάγγια.
ἐν δευτέρῳ ἀπομνημονευμάτων, v. δυσωποῦμαι. θίασος.
κυνηγετικῷ, v. ἀρκυωρός. περιστοιχίζεται. πεδοστράβη. προβόλιον.

ZOPYRUS ἐν τοῖς περὶ ποταμῶν, v. Ἕρμος.

FINIS.

Pag.17. v.30. *adde*: Idem Lucilius Diophantum hunc alibi vocat Astrologum: Ἑρμογένη τὸν ἰατρὸν ὁ Ἀστρολόγος Διόφαντος εἶπε μόνους ζωῆς ἐννέα μῆνας ἔχειν.

41. v.3. *à fine*, *post verba*: à mille & una noctibus, *adde*: & Persica, quæ à totidem diebus.

50. v.23. *ad verba*: ἐξ ἐπιδρομῆς, *excidit annotatio*: Sic apud Aristidem T. 2. p.514. ὥσπερ ἐπιθέμην ἐξ ἐπιδρομῆς ἔνια διελθεῖν. Cui mox opponit, εἴτις τὰ ἀκριβέστατα γνῶναι βουληθήσεται.

ibid. v.26. *delenda verba*: Senioris Philostrati.

54. variis Philostratis adde Philostratum Alexandrinum περὶ τῆς τοῦ Σοφοκλέους κλοπῆς, quem laudat Porphyrius apud Euseb. X.3 præparat.

58. v. *ult.* legendum: φίλταθ' Ἁρμόδιε οὔπω τέθνηκας. Alludit ad illud Callistrati scolium Aristides T.1. p.141.

101. v.12. *delendum* τὸ & v.18. *post* τὸ βιβλίον, *tollenda* στιγμή.

161. v.12. *leg.* ut de illo Porphyrius in ejus vita c.14. notat, in ejus scriptis observes, &c.

ibid. v. 29. *delenda verba*: & Syriani propinquus.

163. v.13. *post verba* non vidi, *adde*: Illam Lugd. Anni 1547. cumprimis videre exoptem, cui subjectus est Nili libellus de ratiocinationibus, nescio an alibi editus, ex ejusdem Rasarii interpretatione.

ibid. v.7. à *fine post verba*: Lugd. Bat.1631.8. *adde*: edente Luca Holstenio, ut ipse testatur, c.1. de vita Porphyrii.

179. v.16. *post verba* Nicephor. XIII.6. *adde*: ex illo videntur petita, quæ affert Etymologici Magni scriptor in μίμαντος.

Pag. 183. v. 9. pro *vertisse* leg. *vertit*.

197. v. 26. *lege:* ex edicto Constantini & Theodosii Impp.

293. v. 3. *à fine, lege:* Seguierio pro Segnierio.

514. v. 11. *post verba:* Hoc scribendi genere, *adde:* præter Plutarchum aliosque quam plurimos.

526. v. 11. *à fine* post 1517. adde 1525. 8.

ibid. v. ult. lege: & cui luculentam editionem versionis Græcæ LXX. Interpretum debemus.

543. delenda verba de Basileensi editione Hesychii, Voëtio memorata, quia plane Chimæricam illam esse, & Voëtio Hagenoënsem in animo fuisse mihi persuadeo.

